

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 04.08.2020 № 20-1

ЗВІТ

**про результати аудиту ефективності використання коштів
державного бюджету та управління державним майном Апаратом
Верховної Ради України, що мають фінансові наслідки для
державного бюджету**

Досліджуваний період: 2013-2019 роки

Київ 2020

Рахункова палата від імені Верховної Ради України здійснює контроль за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використанням (стаття 98 Конституції України).

Організацію, повноваження та порядок діяльності Рахункової палати визначає Закон України від 02.07.2015 № 576-VIII «Про Рахункову палату».

Відповідно до цього Закону повноваження, покладені на Рахункову палату Конституцією України, здійснюються через провадження заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту).

Державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) забезпечується Рахунковою палатою шляхом здійснення фінансового аудиту, аудиту ефективності, експертизи, аналізу та інших контрольних заходів.

Рахункова палата застосовує у своїй діяльності основні принципи діяльності Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI), Європейської організації вищих органів фінансового контролю (EUROSAI) та Міжнародні стандарти вищих органів фінансового контролю (ISSAI) в частині, що не суперечить Конституції та законам України.

ЗМІСТ

СПІЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	7
СПІЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	9
I. ПЕРЕДУМОВИ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ.....	11
II. ОЦІНКА ПРАВОВОГО СТАТУСУ АПАРАТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ТА УПРАВЛІННЯ СПРАВАМИ АПАРАТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.....	18
III. ЗАГАЛЬНИЙ СТАН ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ У 2013–2019 РОКАХ.....	20
ДОДАТОК 1. РОЗПОДІЛ ПИТАНЬ АУДИТУ ЗА ЗАВДАННЯМИ № 1–5 МІЖ ВІДПОВІДАЛЬНИМИ ЧЛЕНАМИ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ, А ТАКОЖ РОЗДІЛІВ ЗВІТУ, В ЯКИХ ВОНИ ВІДОБРАЖЕНІ.....	25
ДОДАТОК 2. СПИСОК СКОРОЧЕНЬ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-РОЗПОРЯДЧИХ АКТІВ.....	27
ДОДАТОК 3. СПИСОК ІНШИХ СКОРОЧЕНЬ.....	35
IV. РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ ЗА ЗАВДАННЯМИ № 1–5, ЗАКРІПЛЕНИМИ ЗА ВІДПОВІДАЛЬНИМИ ЧЛЕНАМИ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ.....	37
ЧАСТИНА 1. ЗВІТ ЗА ЗАВДАННЯМ № 1 (ВІДПОВІДАЛЬНИЙ – ЧЛЕН РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ НЕВІДОМИЙ В. І.).....	37
УЗАГАЛЬНЮЮЧІ РЕЗУЛЬТАТИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ АУДИТУ ЗА ЗАВДАННЯМ № 1.....	37
1. ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА СТАНУ ПЛАНУВАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА БЮДЖЕТНОЮ ПРОГРАМОЮ ЗА КПКВК 0111010 «ЗДІЙСНЕННЯ ЗАКОНОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ».....	49
2. ЗАКОННІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИДАТКІВ, ЗДІЙСНЕНИХ НА СПЛАТУ ЧЛЕНСЬКИХ ВНЕСКІВ ДО МІЖНАРОДНИХ ПАРЛАМЕНТСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, В ЯКИХ НАБУТО ЧЛЕНСТВО ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ.....	58
3. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ВИДАТКІВ НА СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	61
<i>3.1. Законність та ефективність видатків, здійснених на відшкодування народним депутатам України витрат, пов'язаних з виконанням депутатських повноважень.....</i>	<i>62</i>
<i>3.2. Законність та ефективність видатків, здійснених народним депутатам України для компенсації вартості проїзду територією України.....</i>	<i>66</i>
<i>3.3. Законність та ефективність видатків, здійснених на компенсацію народним депутатам України вартості оренди житла та на винайм готельного номера.....</i>	<i>70</i>
<i>3.4. Оцінка управлінських рішень щодо використання коштів на виплату премій та стипендій Верховної Ради України та стипендій докторантам і аспірантам.....</i>	<i>79</i>
4. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ ПУТІВКАМИ ДЛЯ САНАТОРНО-КУРОРТНОГО ЛІКУВАННЯ.....	84
5. ОЦІНКА СТАНУ ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ЗА БЮДЖЕТНОЮ ПРОГРАМОЮ ЗА КПКВК 0111070 «ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА	

САНАТОРНО-КУРОРТНОГО КОМПЛЕКСУ УПРАВЛІННЯ СПРАВАМИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ».....	85
6. ОЦІНКА ПОТОЧНОГО СТАНУ СПРАВ ЩОДО ОБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАСНОСТІ СФЕРИ УПРАВЛІННЯ УПРАВЛІННЯ СПРАВАМИ, ЯКІ РОЗТАШОВАНІ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ.....	88
ЧАСТИНА 2. ЗВІТ ЗА ЗАВДАННЯМ № 2 (ВІДПОВІДАЛЬНИЙ – ЧЛЕН РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ БОГУН В. П.).....	92
УЗАГАЛЬНЮЮЧІ РЕЗУЛЬТАТИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ АУДИТУ ЗА ЗАВДАННЯМ № 2.....	92
1. ОЦІНКА СТАНУ ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ (КЕКВ 2110) НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ, ЇХ ПОМІЧНИКІВ-КОНСУЛЬТАНТІВ, ПРАЦІВНИКІВ АПАРАТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ, А ТАКОЖ НАРАХУВАННЯ НА ЗАРОБІТНУ ПЛАТУ (КЕКВ 2120) ЗА КПКВК 0111010 І 0111020.....	101
2. ОЦІНКА СТАНУ ЗДІЙСНЕННЯ У 2013–2019 РОКАХ ВИДАТКІВ ЗА КПКВК 0111010 НА ОПЛАТУ ПРАЦІ (КЕКВ 2110) НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ.....	108
3. ОЦІНКА СТАНУ ЗДІЙСНЕННЯ У 2013–2019 РОКАХ ВИДАТКІВ ЗА КПКВК 0111010 НА ОПЛАТУ ПРАЦІ (КЕКВ 2110) ПОМІЧНИКІВ- КОНСУЛЬТАНТІВ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ.....	119
4. ОЦІНКА СТАНУ ЗДІЙСНЕННЯ У 2013–2019 РОКАХ ВИДАТКІВ ЗА КПКВК 0111020 НА ОПЛАТУ ПРАЦІ (КЕКВ 2110) ПРАЦІВНИКІВ АПАРАТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.....	138
5. ОЦІНКА СТАНУ ЗДІЙСНЕННЯ ВИДАТКІВ ЗА ДОГОВОРАМИ, УКЛАДЕНИМИ ЗА КПКВК 0111020 З ФІЗИЧНИМИ ОСОБАМИ ЗА КЕКВ 2110.....	151
6. СТАН ДОТРИМАННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТИВ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ УТРИМАНЬ ІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ (КЕКВ 2110) ТА НАРАХУВАНЬ НА ФОНД ОПЛАТИ ПРАЦІ (КЕКВ 2120) ЗА КПКВК 0111010 І 0111020.....	158
ЧАСТИНА 3. ЗВІТ ЗА ЗАВДАННЯМ № 3 (ВІДПОВІДАЛЬНИЙ – ЧЛЕН РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ ЯРЕМЧУК І. М.).....	162
УЗАГАЛЬНЮЮЧІ РЕЗУЛЬТАТИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ АУДИТУ ЗА ЗАВДАННЯМ № 3.....	162
1. ОЦІНКА СТАНУ ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА БЮДЖЕТНОЮ ПРОГРАМОЮ ЗА КПКВК 0111020 «ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ, МАТЕРІАЛЬНО- ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ» У 2013–2019 РОКАХ.....	167
2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИДАТКІВ НА ПРИДБАННЯ ТОВАРІВ, РОБІТ ТА ПОСЛУГ ЗА РАХУНОК БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ ЗА БЮДЖЕТНИМИ ПРОГРАМАМИ ЗА КПКВК 0111010 «ЗДІЙСНЕННЯ ЗАКОНОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ» ТА 0111020 «ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ, МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ» У 2013–2019 РОКАХ.....	184
3. ОЦІНКА ЗАКУПІВЕЛЬ ЗА РАХУНОК БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ ЗА БЮДЖЕТНИМИ ПРОГРАМАМИ ЗА КПКВК 0111010 «ЗДІЙСНЕННЯ ЗАКОНОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ» ТА	

КПКВК 0111020 «ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ, МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ» У 2013–2019 РОКАХ.....	196
<i>3.1. Аналіз дотримання законодавства під час проведення закупівель.....</i>	<i>199</i>
<i>3.2. Аналіз закупівель у сфері інформаційно-телекомунікаційних технологій.....</i>	<i>201</i>
<i>3.3. Аналіз закупівель у сфері капітального ремонту, реконструкції та реставрації адмінбудинків.....</i>	<i>204</i>
<i>3.4. Аналіз інших закупівель товарів та послуг.....</i>	<i>207</i>
4. ОЦІНКА СТАНУ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ТА ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ.....	210
ДОДАТКИ ДО ЗВІТУ ЗА ЗАВДАННЯМ № 3.....	215
ЧАСТИНА 4. ЗВІТ ЗА ЗАВДАННЯМ № 4 (ВІДПОВІДАЛЬНИЙ – ЧЛЕН РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ ОГОНЬ Ц. Г.).....	224
УЗАГАЛЬНЮЮЧІ РЕЗУЛЬТАТИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ АУДИТУ ЗА ЗАВДАННЯМ № 4.....	224
1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗДІЙСНЕННЯ БЮДЖЕТНИХ ВИДАТКІВ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ «ГОЛОС УКРАЇНИ», ТЕЛЕКАНАЛУ «РАДА», ЖУРНАЛУ «ВІЧЕ», ІНСТИТУТУ ЗАКОНОДАВСТВА ТА ПАРЛАМЕНТСЬКОМУ ВИДАВНИЦТВУ.....	229
2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА СТАНУ ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ЗА КПКВК 0111090, 0111020 (У ЧАСТИНІ КОШТІВ НА ЗДІЙСНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУТОМ ЗАКОНОДАВСТВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ) ТА 0111110.....	235
<i>2.1. Аналіз та оцінка стану планування та використання бюджетних коштів на висвітлення діяльності Верховної Ради України через засоби телебачення і радіомовлення та фінансову підтримку редакції газети «Голос України» і журналу «Віче».....</i>	<i>237</i>
<i>2.2. Аналіз та оцінка стану планування і використання бюджетних коштів на обслуговування та організаційне, інформаційно-аналітичне та матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України (в частині коштів на здійснення діяльності Інститутом законодавства Верховної Ради України).....</i>	<i>241</i>
<i>2.3. Аналіз та оцінка стану планування та використання бюджетних коштів на розвиток електронного урядування у сфері законотворчої діяльності Верховної Ради України.....</i>	<i>244</i>
3. УПРАВЛІННЯ ОБ'ЄКТАМИ КОНТРОЛЮ ДЕРЖАВНИМ МАЙНОМ ТА СТАН ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ.....	245
4. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ ТА ДЕРЖАВНОГО МАЙНА.....	247
ЧАСТИНА 5. ЗВІТ ЗА ЗАВДАННЯМ № 5 (ВІДПОВІДАЛЬНИЙ – ЧЛЕН РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ ІВАНОВА І. М.).....	252
УЗАГАЛЬНЮЮЧІ РЕЗУЛЬТАТИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ АУДИТУ ЗА ЗАВДАННЯМ № 5.....	252
1. ОЦІНКА ПРАВОВОГО СТАТУСУ АПАРАТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ, УПРАВЛІННЯ СПРАВАМИ АПАРАТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ МАЙНОМ.....	271

2. ОЦІНКА ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОБ'ЄКТІВ КОНТРОЛЮ ЗА ЗАВДАННЯМ № 5.....	277
3. ПОРУШЕННЯ ТА НЕДОЛІКИ, ВИЯВЛЕНІ ПРИ ВИКОРИСТАННІ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ. НЕЗАКОННІ ВИТРАТИ. ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ УПРАВЛІННЯ КОШТАМИ ТА ДЕРЖАВНИМ МАЙНОМ ОБ'ЄКТАМИ КОНТРОЛЮ ЗА ЗАВДАННЯМ № 5.....	281
<i>3.1. Управління адміністративними будинками Управління справами Апарату Верховної Ради України</i>	<i>281</i>
<i>3.2. Автобаза Управління справами Апарату Верховної Ради України</i>	<i>289</i>
<i>3.3. Державне підприємство «Пансіонат матері та дитини «Таврійські Зорі» Управління справами Апарату Верховної Ради України</i>	<i>295</i>
<i>3.4. Державне підприємство «Державний будівельний комбінат Управління справами Апарату Верховної Ради України».....</i>	<i>297</i>
<i>3.5. Державне підприємство «Готельний комплекс «Київ» Управління справами Апарату Верховної Ради України».....</i>	<i>303</i>
<i>3.6. Державне підприємство «Готельний комплекс «Національний» Управління справами Апарату Верховної Ради України».....</i>	<i>307</i>
<i>3.7. Державне підприємство «Управління житловими будинками Управління справами Апарату Верховної Ради України».....</i>	<i>312</i>
<i>3.8. Державне підприємство «Їдальня Управління справами Апарату Верховної Ради України».....</i>	<i>314</i>
4. СТАН ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ НА ОБ'ЄКТАХ КОНТРОЛЮ ЗА ЗАВДАННЯМ № 5.....	320

СПІЛЬНІ ВИСНОВКИ

1. Законами України про Державний бюджет України на 2013–2019 роки Апарату Верховної Ради України як головному розпоряднику бюджетних коштів передбачалися бюджетні призначення, за якими фактично **використано** у вказаному періоді **7 702,2 млн грн** із загального та спеціального фондів державного бюджету. Крім того, державними підприємствами, що належать до сфери управління Управління справами Апарату Верховної Ради України, використано **113,9 млн грн коштів місцевих бюджетів**.

Використання зазначених бюджетних коштів **дало змогу забезпечити виконання Верховною Радою України повноважень**, визначених Конституцією України, здійснити обслуговування, організаційне, інформаційно-аналітичне, матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України та висвітлення її діяльності.

Водночас Апарат Верховної Ради України **неповною мірою забезпечив продуктивне, результативне та економне використання** бюджетних коштів, а також прийняття законних та своєчасних управлінських рішень під час управління бюджетними коштами та державним майном. Окремі **законодавчі акти містять правові прогалини, які потребують врегулювання**.

2. Апарат Верховної Ради України здійснював у 2013–2019 роках діяльність на підставі Положення про Апарат Верховної Ради України, затвердженого розпорядженням Голови Верховної Ради України від 25.08.2011 № 769 (із змінами і доповненнями від 20.11.2014 № 734), а не постановою Верховної Ради України, як це передбачено частиною третьою статті 7 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України від 10.02.2010 № 1861-VI.

Незважаючи на те, що пунктом 3 Постанови Верховної Ради України від 20.04.2000 № 1678-III «Про структуру апарату Верховної Ради України», а також пунктом 5 Положення № 769 визначено, що **Апарат Верховної Ради України є юридичною особою, на момент здійснення аудиту його так і не зареєстровано в Єдиному державному реєстрі** юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, реєстрація в якому відповідно до пункту 1 частини першої статті 4 Закону України від 15.05.2003 № 755-IV «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» передбачена для всіх юридичних осіб.

Натомість у вказаному **Реєстрі зареєстровано** юридичну особу – **Управління справами Апарату Верховної Ради України**, що є структурним підрозділом Апарату Верховної Ради України та на підставі пунктів 10 та 12 Положення № 769, якими передбачено, що **фінансове та матеріально-технічне забезпечення діяльності** Верховної Ради України здійснюється Апаратом Верховної Ради України **через Управління справами Апарату Верховної Ради України, керівництво** яким здійснює **Перший заступник Керівника Апарату Верховної Ради України** – керуючий справами, а також абзацу другого пункту 2.2 розділу 2 Положення про Управління справами Апарату Верховної Ради України здійснювало у досліджуваному періоді повноваження **головного розпорядника** бюджетних

коштів за бюджетними програмами, які є предметом аудиту (*КПКВК 0111010, 0111020, 0111070, 0111090 та 0111110*), що не відповідає вимогам законів України про Державний бюджет України на 2013-2019 роки.

3. У 2014–2017 роках кошториси Верховної Ради України не затверджувалися, а на 2013 і 2019 роки були затверджені не у законодавчо визначений термін, що не відповідало вимогам частини четвертої статті 7 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України від 10.02.2010 № 1861-VI. Бюджетні кошти щороку використовувались головним розпорядником безпосередньо в межах бюджетних призначень, визначених законами про державний бюджет на відповідні роки, з метою забезпечення реалізації норм Закону України від 17.11.1992 № 2790-XII «Про статус народного депутата України» в частині здійснення виплат народним депутатам України.

Звіти про виконання кошторисів Верховної Ради України на 2013, 2018 та 2019 роки (за роки, коли кошториси затверджено відповідними постановами Верховної Ради України) так і не розглянуті Верховною Радою України. Законодавчого визначення потребують сутність та форма кошторису Верховної Ради України, звіту про його виконання, а також процедура їх затвердження.

4. Система внутрішнього контролю в Апараті Верховної Ради України, а також на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління Апарату Верховної Ради України та Управління справами Апарату Верховної Ради України, не є досконалою та в окремих випадках не забезпечила законного, цільового, продуктивного, результативного та економного використання бюджетних коштів. Відсутні необхідні внутрішні нормативні документи щодо внутрішнього середовища, управління ризиками, здійснення заходів внутрішнього контролю, інформаційного та комунікаційного обміну, моніторингу, порядку взаємодії між структурними підрозділами.

5. Підрозділ внутрішнього аудиту створено в Управлінні справами Апарату Верховної Ради України, що не відповідає вимогам абзацу третього пункту 9 Порядку здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.09.2011 № 1001 «Деякі питання здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту», в частині необхідності підпорядкування та звітування його керівника безпосередньо керівнику державного органу. У бюджетних установах, що належать до сфери управління Апарату Верховної Ради України та Управління справами Апарату Верховної Ради України, підрозділів внутрішнього аудиту взагалі немає.

У порушення вимог пункту 5-1 цього Порядку керівником державного органу не підписано декларації внутрішнього аудиту з керівником підрозділу внутрішнього аудиту.

6. Головним розпорядником бюджетних коштів здебільшого не дотримано порядку та термінів подання, розгляду і затвердження документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету, а також вимог щодо

складання, затвердження, внесення змін та виконання паспортів бюджетних програм на 2013–2019 роки, **що** відповідно до пунктів 16 та 17 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є **порушенням бюджетного законодавства**.

Відповідно до пункту 2 частини першої статті 117 Бюджетного кодексу України **за** вказані **порушення бюджетного законодавства** до учасників бюджетного процесу може застосовуватись захід впливу у вигляді **зупинення операцій з бюджетними коштами, який у 2013–2019 роках уповноваженими на це органами не застосовувався**.

При цьому **через відсутність своєчасного ініціювання перерозподілу бюджетних асигнувань, на кінець 2013–2019 років не використано 475,1 млн грн, що свідчить про неповноту прийняття управлінських рішень**.

7. В Управлінні справами Апарату Верховної Ради України, на підприємствах, в установах та організаціях сфери управління Апарату Верховної Ради України та Управління справами Апарату Верховної Ради України станом на 01.01.2020 рахувалось **нерухоме майно** загальною залишковою вартістю **2 439,7 млн грн, а також транспортні засоби** загальною залишковою вартістю **19,8 млн гривень**. Водночас щодо **70,0 відс. інженерних споруд та 60,7 відс. будівель не проведено** в установленому порядку **державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно, а на 5,7 відс. загальної площі земельних ділянок відсутні правовстановлюючі документи на право постійного користування земельними ділянками**¹.

8. Розпорядження (відчуження) і передача державного майна, що забезпечує діяльність Верховної Ради України та знаходиться на її балансі або у віданні, відповідно до статті 2 Закону України від 13.12.1996 № 594 «Про правовий режим майна, що забезпечує діяльність Верховної Ради України» провадяться лише за рішенням Верховної Ради України. Водночас згідно з підпунктом и) пункту 18 частини другої статті 5 Закону України від 21.09.2006 № 185 «Про управління об'єктами державної власності» **Кабінет Міністрів України, здійснюючи управління об'єктами державної власності, визначає порядок відчуження та списання об'єктів державної власності.** Такі порядки затверджено постановами Кабінету Міністрів України від 06.06.2007 № 803 «Про затвердження Порядку відчуження об'єктів державної власності» та від 08.11.2007 № 1314 «Про затвердження Порядку списання об'єктів державної власності». Таким чином, у законодавстві наявна правова неузгодженість.

СПІЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Поінформувати Верховну Раду України про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету та управління державним майном Апаратом Верховної Ради України, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, і рекомендувати:

➤ затвердити у спосіб, визначений частиною третьою статті 7 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України від 10.02.2010

¹ Висновок ґрунтується на даних форми № 2у(д) «Інформація щодо державного майна».

№ 1861, Положення про Апарат Верховної Ради України, передбачивши надання Апарату Верховної Ради України правового статусу юридичної особи;

➤ законодавчо визначити сутність та форму кошторису Верховної Ради України, звіту про виконання кошторису Верховної Ради України, процедуру їх затвердження;

➤ законодавчо врегулювати правові неузгодженості Закону України «Про правовий режим майна, що забезпечує діяльність Верховної Ради України» та Закону України «Про управління об'єктами державної власності».

2. Рішення Рахункової палати та Звіт надіслати Апарату Верховної Ради України і рекомендувати:

– після набрання чинності законодавчим актом щодо затвердження Положення про Апарат Верховної Ради України із наданням Апарату Верховної Ради України правового статусу юридичної особи забезпечити його реєстрацію в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань;

– з метою вдосконалення існуючої системи внутрішнього контролю та сприяння ідентифікації й оцінці ризиків, а також реагуванню на них розробити та затвердити нормативні документи щодо внутрішнього середовища, управління ризиками, здійснення заходів внутрішнього контролю, інформаційного та комунікаційного обміну, моніторингу, порядку взаємодії між структурними підрозділами, що підвищить спроможність внутрішнього контролю своєчасно попереджати, виявляти та виправляти порушення та помилки;

– забезпечити виконання постанови Кабінету Міністрів України від 28.09.2011 № 1001 «Деякі питання здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту» в частині підпорядкованості та звітування керівника підрозділу внутрішнього аудиту безпосередньо керівнику державного органу, а також розглянути питання створення підрозділів внутрішнього аудиту в бюджетних установах сфери управління Апарату Верховної Ради України та Управління справами Апарату Верховної Ради України;

– забезпечити підписання декларації внутрішнього аудиту з керівником підрозділу внутрішнього аудиту, як це передбачено пунктом 5-1 Порядку здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.09.2011 № 1001 «Деякі питання здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту»;

– забезпечити проведення у передбачений законодавством спосіб державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та державної реєстрації земельних ділянок;

– забезпечити дотримання порядку та термінів подання, розгляду і затвердження документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету;

– забезпечити здійснення своєчасного і належного аналізу невикористаних бюджетних асигнувань та ініціювання, у разі необхідності, їх перерозподілу.

3. Про результати аудиту поінформувати народного депутата України Полякова А. Е. та надіслати йому Звіт і рішення Рахункової палати.

4. Доручити членам Рахункової палати Невідомому В. І. (координатор контрольного заходу), Богуну В. П., Івановій І. М., Огню Ц. Г. та Яремчуку І. М. у порядку, встановленому Законом України «Про Рахункову палату» та Регламентом Рахункової палати, затвердженим рішенням Рахункової палати від 28.08.2018 № 22-7 (зі змінами), представляти Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету та управління державним майном Апаратом Верховної Ради України, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, за завданнями, закріпленими за ними, у Верховній Раді України, інших органах державної влади та засобах масової інформації.

І. ПЕРЕДУМОВИ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ

Підстава для проведення аудиту: звернення Голови Верховної Ради України від 30.09.2019 № 01/06-354 та від 05.11.2019 № 01/06-413, План роботи Рахункової палати на 2020 рік.

Мета аудиту: оцінка ефективності використання Апаратом Верховної Ради України, Управлінням справами Апарату Верховної Ради України та державними підприємствами, установами та організаціями, що належать до сфери його управління, бюджетних коштів, виділених в 2013–2019 роках; оцінка ефективності, законності, своєчасності та повноти прийняття управлінських рішень під час управління бюджетними коштами та державним майном Апаратом Верховної Ради України, Управлінням справами Апарату Верховної Ради України, окремими державними підприємствами, установами і організаціями, що належать до сфери їх управління, а також дослідження стану управління цим державним майном; оцінка стану внутрішнього контролю на об'єктах контролю.

Відповідальними за здійснення аудиту є п'ять членів Рахункової палати: Невідомий В. І. – координатор аудиту, Богун В. П., Іванова І. М., Огонь Ц. Г. та Яремчук І. М. у межах розподілених між ними завдань:

- **Невідомий В. І.** – за завданням № 1: використання коштів державного бюджету, виділених у 2013–2019 роках Апаратом Верховної Ради України за бюджетними програмами за КПКВК 0111010 (за винятком видатків на оплату праці і нарахування на заробітну плату народних депутатів України і їх помічників-консультантів) та КПКВК 0111070; аналіз та оцінка здійснення видатків на соціальне забезпечення за бюджетними програмами за КПКВК 0111010 і 0111020; оцінка поточного стану справ щодо об'єктів державної власності, що належать до сфери управління Управлінням справами Апарату Верховної Ради України й розташовані на тимчасово окупованих територіях (санаторій «Нижня Ореанда», санаторний комплекс «Дюльбер», підсобне господарство «Ялтинське»);

- **Богун В. П.** – за завданням № 2: аналіз та оцінка здійснення у 2013–2019 роках видатків на оплату праці (КЕКВ 2110) і нарахування на заробітну плату (КЕКВ 2120) народних депутатів України, їх помічників-консультантів, працівників Апарату Верховної Ради України за бюджетними програмами за КПКВК 0111010 і 0111020 (за винятком видатків на оплату праці і нарахування на

заробітну плату за КПКВК 0111020, здійснених у вказаному періоді державними установами, підприємствами та організаціями);

- **Яремчук І. М.** – за завданням № 3: використання коштів державного бюджету, виділених у 2013–2019 роках Апарату Верховної Ради України за бюджетною програмою за КПКВК 0111020 (за винятком видатків на оплату праці і нарахування на заробітну плату працівників Апарату Верховної Ради України та видатків на субсидії та поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям)); загальна оцінка організації та здійснення внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту в Апараті Верховної Ради України; аналіз та оцінка здійснення видатків на використання товарів та послуг, а також капітальних видатків за бюджетними програмами за КПКВК 0111010 і 0111020 (за винятком видатків, спрямованих одержувачам бюджетних коштів та розпорядникам нижчого рівня);

- **Огонь Ц. Г.** – за завданням № 4: використання коштів державного бюджету, виділених у 2013 – 2019 роках Апарату Верховної Ради України за бюджетними програмами за КПКВК 0111110 і 0111020 (в частині видатків на забезпечення діяльності Інституту законодавства Верховної Ради України) та КПКВК 0111090; дослідження стану управління державним майном установ, організацій і підприємств, що належать до сфери управління Апарату Верховної Ради України та Управління справами Апарату Верховної Ради України (об'єкти контролю: Інститут законодавства Верховної Ради України, Державне підприємство «Редакція газети «Голос України», Державне підприємство «Парламентський телеканал «Рада»; Державне підприємство – Видавництво Верховної Ради України (Парламентське видавництво); оцінка стану внутрішнього контролю на закріплених об'єктах контролю;

- **Іванова І. М.** – за завданням № 5: використання коштів державного бюджету, виділених у 2013–2019 роках Апарату Верховної Ради України за бюджетними програмами за КПКВК 0111020 і 0111070 у частині, що стосується об'єктів контролю за завданням № 5; дослідження стану управління державним майном установ, організацій і підприємств, що належать до сфери управління Апарату Верховної Ради України та Управління справами Апарату Верховної Ради України (об'єкти контролю: Автобаза Управління справами Апарату Верховної Ради України, Управління адміністративними будинками Управління справами Апарату Верховної Ради України, Управління житловими будинками Управління справами Верховної Ради України, Державне підприємство «Управління житловими будинками» Управління справами Апарату Верховної Ради України, Державне підприємство «Готельний комплекс «Національний» Управління справами Апарату Верховної Ради України, Державне підприємство «Готельний комплекс «Київ» Управління справами Апарату Верховної Ради України», Державне підприємство «Державний будівельний комбінат Управління справами Апарату Верховної Ради України», Державне підприємство «Пансіонат матері та дитини «Таврійські зорі» Управління справами Апарату Верховної Ради України», Державне підприємство «Їдальня Управління справами Апарату Верховної Ради України»), оцінка стану внутрішнього контролю на закріплених об'єктах контролю.

Кожен із п'яти відповідальних за аудит членів Рахункової палати несе **персональну відповідальність** за забезпечення здійснення аудиту за розподіленим за ним завданням, його результати, підготовку Звіту за цим завданням, проходження процедури контролю якості щодо Звіту, а також ознайомлення з ним об'єктів контролю. Детальна інформація про **розподіл питань аудиту за завданнями № 1–5 між відповідальними членами Рахункової палати**, а також **розділи Звіту, в яких вони відображені**, наведена в додатку 1.

Усі п'ять членів Рахункової палати несуть **спільну відповідальність за надані спільні висновки й рекомендації, а також за інформацію, наведену в розділі I «Передумови проведення аудиту», розділі II «Оцінка правового статусу Апарату Верховної Ради України та Управління справами Апарату Верховної Ради України» та розділі III «Загальний стан використання коштів у 2013-2019 роках» Звіту.**

Предмет аудиту:

- рух коштів державного бюджету за бюджетними програмами, зокрема:
 - у **2013–2019 роках** – за КПКВК 0111010 «Здійснення законотворчої діяльності Верховної Ради України», КПКВК 0111020 «Обслуговування та організаційне, інформаційно-аналітичне, матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України», КПКВК 0111090 «Висвітлення діяльності Верховної Ради України через засоби телебачення і радіомовлення та фінансова підтримка видання газети «Голос України»²;
 - у **2013–2014 роках** – за КПКВК 0111070 «Фінансова підтримка санаторно-курортного комплексу Управління справами Верховної Ради України»;
 - у **2017 році** – за КПКВК 0111110 «Розвиток електронного урядування у сфері законотворчої діяльності Верховної Ради України»;
 - нормативно-правові, розпорядчі акти, інші документи, що регламентують діяльність Апарату Верховної Ради України, виконання ним повноважень щодо забезпечення діяльності Верховної Ради України, питання використання коштів державного бюджету, управління державним майном;
 - установчі та інші документи, що регулюють питання діяльності об'єктів контролю;
 - управлінські рішення Апарату Верховної Ради України як головного розпорядника бюджетних коштів та відповідального виконавця бюджетних програм за КПКВК 0111010, 0111020, 0111070, 0111090 і 0111110, а також розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня й одержувачів бюджетних коштів щодо планування та використання коштів державного бюджету;
 - бюджетні запити за бюджетними програмами за КПКВК 0111010, 0111020, 0111070, 0111090, розрахунки потреби в бюджетних коштах, паспорти бюджетних програм за КПКВК 0111010, 0111020, 0111070, 0111090 і 0111110, звіти про їх

² У 2013–2016 роках бюджетна програма за КПКВК 0111090 мала назву «Висвітлення діяльності Верховної Ради України через засоби телебачення і радіомовлення та фінансова підтримка видання газети «Голос України» і журналу «Віче».

виконання, проекти кошторисів, кошториси та зміни до них, розрахунки до кошторисів, плани асигнувань, плани використання бюджетних коштів;

- інформація та документи щодо надання ефірного часу народним депутатам України;

- документи, які є підставою для видачі народним депутатам України коштів для компенсації вартості оренди житла або винайму готельного номера, проїзду територією України;

- документи, що стосуються питань державних та публічних закупівель, укладені договори, акти виконаних робіт (наданих послуг), накладні тощо;

- фінансові, стратегічні, інвестиційні плани державних підприємств та звіти про їх виконання;

- інформація та документи щодо використання об'єктів державної власності і розпорядження ними, відчуження та списання державного майна з балансу об'єктів контролю, а також щодо державного майна, переданого об'єктам контролю у господарське відання або оперативне управління, відомості щодо таких операцій;

- інформація щодо порядку надання в оренду державного майна об'єктів контролю, державного майна, переданого їм у господарське відання або оперативне управління, а також відомості щодо таких операцій;

- інформація та документи щодо переліку земельних ділянок, що належать Апарату Верховної Ради України та Управлінню справами Апарату Верховної Ради України, а також іншим об'єктам контролю на праві постійного користування; документи, що підтверджують реєстрацію речових прав на земельні ділянки об'єктів контролю;

- внутрішньогосподарський облік, реєстри синтетичного та аналітичного обліку, фінансово-господарські операції, елементи автоматизації бухгалтерського обліку; фінансова, бюджетна, статистична та інша звітність;

- інформація та документи, пов'язані з організацією та здійсненням внутрішнього контролю на об'єктах контролю;

- інформаційні довідки та документи підрозділу внутрішнього аудиту Апарату Верховної Ради України; довідки (акти, звіти) про результати перевірок Апарату Верховної Ради України та інших об'єктів контролю з питань використання коштів державного бюджету уповноваженими державними органами;

- інші документи, що стосуються питань аудиту.

Об'єкти контролю:

- Апарат Верховної Ради України;

- Управління справами Апарату Верховної Ради України;

- Автобаза Управління справами Апарату Верховної Ради України;

- Державне підприємство «Управління житловими будинками» Управління справами Апарату Верховної Ради України;

- Державне підприємство «Готельний комплекс «Національний» Управління справами Апарату Верховної Ради України»;

- Державне підприємство «Готельний комплекс «Київ» Управління

справами Апарату Верховної Ради України»;

– Державне підприємство «Їдальня Управління справами Апарату Верховної Ради України»;

– Державне підприємство «Державний будівельний комбінат Управління справами Апарату Верховної Ради України»;

– Державне підприємство «Редакція газети «Голос України»;

– Державне підприємство «Парламентський телеканал «Рада»;

– Державне підприємство – Видавництво Верховної Ради України (Парламентське видавництво);

– Інститут законодавства Верховної Ради України;

– Державне підприємство «Пансіонат матері та дитини «Таврійські зорі» Управління справами Апарату Верховної Ради України»;

– Управління адміністративними будинками Управління справами Апарату Верховної Ради України;

– Управління житловими будинками Управління справами Верховної Ради України.

Початкові обмеження щодо здійснення аудиту: часові – 2013–2019 роки (з окремих аналітичних питань більш тривалий період), територіальні – м. Київ, м. Скадовськ (Херсонська область).

Критерії оцінки, які використовувалися під час аудиту:

➤ *щодо оцінки продуктивності, результативності та економності використання бюджетних коштів:*

– обґрунтованість планування, своєчасність та повнота освоєння бюджетних коштів, виділених за бюджетними програмами за КПКВК 0111010, 0111020, 0111070, 0111090 і 0111110;

– співвідношення між результатами, досягнутими об'єктами контролю, та використаними на їх досягнення фінансовими та матеріальними ресурсами;

– ступінь досягнення мети та виконання результативних показників, визначених за бюджетними програмами за КПКВК 0111010, 0111020, 0111070, 0111090 і 0111110, виконання поставлених завдань;

– досягнення цілей, визначених у паспортах бюджетних програм за КПКВК 0111010, 0111020, 0111070, 0111090 і 0111110 при залученні та використанні мінімального обсягу бюджетних коштів;

➤ *щодо оцінки законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень:*

– ступінь дотримання об'єктами контролю нормативно-правових актів, розпорядчих документів, рішень Верховної Ради України під час прийняття управлінських рішень щодо управління державним майном та коштами державного бюджету, виділеними їм за бюджетними програмами за КПКВК 0111010, 0111020, 0111070, 0111090 і 0111110;

➤ *щодо оцінки ефективності внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту:*

– ступінь спроможності системи внутрішнього контролю, створеної

об'єктами контролю, попереджати випадки незаконного та неефективного використання коштів державного бюджету, своєчасно і ефективно їх виявляти та вживати заходів щодо їх усунення;

- результативність виявлення підрозділами внутрішнього аудиту на об'єктах контролю випадків незаконного та неефективного використання коштів державного бюджету;

- ступінь виконання об'єктами контролю рекомендацій, наданих підрозділами внутрішнього аудиту за результатами здійснених аудитів;

- *щодо оцінки ефективності управління державним майном:*

- стан збереження, розпорядження та використання матеріальних та інших активів Апаратом Верховної Ради України, Управлінням справами Апарату Верховної Ради України, а також підприємствами, установами та організаціями, що належать до сфери їх управління, з використанням (без використання) бюджетних коштів розпорядниками бюджетних коштів та одержувачами бюджетних коштів.

Методи збирання даних:

- аналіз нормативно-правових, розпорядчих актів та інших документів, що регламентують питання використання коштів за бюджетними програмами за КПКВК 0111010, 0111020, 0111070, 0111090 і 0111110;

- аналіз показників паспортів бюджетних програм за КПКВК 0111010, 0111020, 0111070, 0111090 і 0111110 на 2013–2019 роки, звітів про їх виконання;

- аналіз досягнення мети, виконання завдань та результативних показників бюджетних програм за КПКВК 0111010, 0111020, 0111070, 0111090 і 0111110;

- аналіз проектів кошторисів, кошторисів та змін до них, розрахунків до кошторисів, первинних бухгалтерських, фінансових та інших документів, які є підставою для здійснення операцій з бюджетними коштами;

- аналіз законності, продуктивності, результативності та економності використання бюджетних коштів, своєчасності та повноти їх освоєння;

- перевірка дотримання вимог чинного законодавства про закупівлю товарів, робіт і послуг, включаючи вибірковий аналіз процедур закупівель, укладених договорів за результатами їх здійснення, виконання укладених договорів;

- аналіз показників бюджетної, фінансової, статистичної та іншої звітності з питань аудиту; оцінка їх повноти та достовірності;

- аналіз інформації та документів, у тому числі реєстрів державного майна і земельних ділянок, щодо використання і розпорядження об'єктами державної власності, відчуження та списання державного майна з балансу об'єктів контролю, а також щодо державного майна, переданого об'єктам контролю у господарське відання або оперативне управління;

- аналіз інформації щодо порядку надання в оренду державного майна об'єктів контролю, державного майна, переданого їм у господарське відання або оперативне управління;

- аналіз документів, які є підставою для видачі народним депутатам України коштів для компенсації вартості оренди житла або винайму готельного номера, проїзду територією України;

- аналіз інформації та документів щодо надання ефірного часу народним депутатам України, у тому числі за депутатськими фракціями;
- огляд (обстеження) майна об'єктів контролю, підтвердження фактичної наявності державного майна, відображеного у відповідних документах;
- аналіз господарських, трудових та цивільно-правових договорів, укладених об'єктами контролю, а також стану їх дотримання;
- аналіз даних приладів обліку в приміщеннях та на території об'єктів контролю;
- аналіз інформації щодо претензійно-позовної роботи об'єктів контролю, наявних у них судових ухвал та рішень;
- аналіз інформації, одержаної від центральних органів виконавчої влади, державних та інших органів, підприємств, установ та організацій за запитами щодо питань, пов'язаних з предметом аудиту;
- аналіз документів, що стосуються питань внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту, матеріалів перевірок інших контролюючих органів за бюджетними програмами за КПКВК 0111010, 0111020, 0111070, 0111090 і 0111110;
- отримання письмових та усних пояснень посадових осіб об'єктів контролю.

Джерела інформації:

- нормативно-правові, розпорядчі акти та інші документи, які регламентують питання використання коштів, що є предметом аудиту, а також управління державним майном;
- документи, які стосуються здійснення видатків з державного бюджету за бюджетними програмами за КПКВК 0111010, 0111020, 0111070, 0111090 і 0111110;
- первинні бухгалтерські документи, фінансова, бюджетна та статистична звітність, розрахунки потреби в бюджетних коштах, паспорти бюджетних програм та звіти про їх виконання, проекти кошторисів, кошториси та зміни до них, розрахунки до кошторисів, звітність Апарату Верховної Ради України як головного розпорядника бюджетних коштів, розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів за вказаними бюджетними програмами;
- інформація та документи, у тому числі реєстри державного майна, земельних ділянок, щодо використання і розпорядження об'єктами державної власності, відчуження та списання державного майна з балансу об'єктів контролю, а також щодо державного майна, переданого об'єктам контролю у господарське відання або оперативне управління;
- інформація щодо порядку надання в оренду державного майна об'єктів контролю, державного майна, переданого їм у господарське відання або оперативне управління, а також відомості щодо таких операцій;
- документи, що є підставою для видачі народним депутатам України коштів для компенсації вартості оренди житла або винайму готельного номеру, проїзду територією України;
- інформація та документи щодо надання ефірного часу народним депутатам України, у тому числі за депутатськими фракціями;

- господарські, трудові та цивільно-правові договори, укладені об'єктами контролю;
- дані приладів обліку в приміщеннях та на території об'єктів контролю;
- інформація щодо проведення об'єктами контролю претензійно-позовної роботи, судові ухвали та рішення;
- запити центральним органам виконавчої влади, державним та іншим органам, підприємствам, установам та організаціям щодо питань, пов'язаних з предметом аудиту;
- матеріали контрольно-аналітичних заходів, проведених уповноваженими державними органами та підрозділами внутрішнього аудиту;
- інформація правоохоронних органів;
- інформація, отримана на запити контрольної групи; письмові та усні пояснення посадових осіб.

За результатами аудиту **складено 17 актів та 8 протоколів про адміністративні правопорушення**, зокрема:

- за завданням № 1 – один акт (підписано із застереженнями);
- за завданням № 2 – один акт (підписано із застереженнями);
- за завданням № 3 – один акт (підписано із застереженнями), два протоколи про адміністративне правопорушення;
- за завданням № 4 – п'ять актів (один підписано із застереженнями), один протокол про адміністративне правопорушення;
- за завданням № 5 – дев'ять актів³ (шість підписано із застереженнями), п'ять протоколів про адміністративні правопорушення.

Термін здійснення аудиту та складання звіту: грудень 2019 року – липень 2020 року.

У тексті Звіту скорочення нормативно-правових та організаційно-розпорядчих актів вживаються відповідно до списку, наведеного в додатку 2, а інші скорочення – у додатку 3.

II. ОЦІНКА ПРАВОВОГО СТАТУСУ АПАРАТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ТА УПРАВЛІННЯ СПРАВАМИ АПАРАТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Статтею 75 Конституції України визначено, що єдиним органом законодавчої влади в Україні є парламент – Верховна Рада України. Водночас **за Верховною Радою України як єдиним органом законодавчої влади законодавством не закріплено статусу юридичної особи.**

³ Акт про результати аудиту в **Управлінні житловими будинками** Управління справами Верховної Ради України, яке визначено об'єктом аудиту за завданням № 5, не складено, оскільки постановою господарського суду міста Києва від 10.01.2018 у справі № 910/7939/17 про банкрутство **Управління житловими будинками** Управління справами Верховної Ради України **визначено банкрутом**, відкрито ліквідаційну процедуру. Арбітражний керуючий (ліквідатор) **не зміг надати інформацію, необхідну для здійснення аудиту.**

Статтею 85 Конституції України (в редакції Закону № 742-VII від 21.02.2014) до повноважень Верховної Ради України віднесено прийняття як законів України, так і Регламенту Верховної Ради України.

Відповідно до частини першої статті 7 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України від 10.02.2010 № 1861-VI, організаційне, правове, наукове, документальне, інформаційне, експертно-аналітичне, матеріально-технічне та фінансове забезпечення діяльності Верховної Ради, її органів, народних депутатів і депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді здійснює Апарат Верховної Ради України.

Частиною третьою статті 7 Регламенту Верховної Ради України визначено, що Апарат Верховної Ради діє на основі Положення про Апарат Верховної Ради України, яке затверджується постановою Верховної Ради. Положення про структурний підрозділ Апарату Верховної Ради України затверджується Головою Верховної Ради України.

Аудит засвідчив: протягом 2013-2019 років Апарат Верховної Ради України діяв згідно з Положенням про Апарат Верховної Ради України, затвердженим розпорядженням Голови Верховної Ради України від 25.08.2011 № 769 (із змінами і доповненнями від 20.11.2014 № 734), а не постановою Верховної Ради України.

Слід зазначити, що пунктом 3 Постанови Верховної Ради України від 20.04.2000 № 1678-III «Про структуру апарату Верховної Ради України» встановлено, що Апарат Верховної Ради України має статус юридичної особи. Аналогічні положення містяться в пункті 5 чинного Положення про Апарат Верховної Ради України, яким теж визначено, що Апарат Верховної Ради України є юридичною особою і має печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням.

Водночас на момент здійснення аудиту Апарат Верховної Ради України так і не зареєстровано в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, реєстрація в якому відповідно до пункту 1 частини першої статті 4 Закону України від 15.05.2003 № 755-IV «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» є обов'язковою для всіх юридичних осіб.

Натомість в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань зареєстровано юридичну особу Управління справами Верховної Ради України (дата реєстрації – 21.01.1992, дати перереєстрації – 27.01.1995, 06.02.2012, 01.08.2019⁴), яке відповідно до пункту 2 Постанови Верховної Ради України від 20.04.2000 № 1678-III «Про структуру апарату Верховної Ради України» є структурним підрозділом Апарату Верховної Ради України, а згідно з положеннями про Управління справами Апарату Верховної Ради України, які діяли у досліджуваному періоді (затверджені розпорядженнями Голови Верховної Ради України від 12.07.2004 № 820 та від 05.10.2015 № 1371), – юридичною особою.

⁴ З 01.08.2019 – Управління справами Апарату Верховної Ради України.

Відповідно до Положення **Управління справами Апарату Верховної Ради України має бланк встановленого зразка, свою печатку, самостійний баланс, реєстраційні рахунки** в органах Державної казначейської служби України та інші рахунки в банківських установах, а також є **бюджетною установою**, що фінансується за рахунок коштів Державного бюджету України. При цьому абзацом другим пункту 2.2 розділу 2 Положення про Управління справами Апарату Верховної Ради України до функцій цього структурного підрозділу віднесено, зокрема, **здійснення повноважень головного розпорядника бюджетних коштів**, передбачених кошторисом Верховної Ради України на здійснення повноважень Верховної Ради України та її Апаратом, **що не відповідає вимогам законів України про Державний бюджет України на 2013-2019 роки.**

Головним розпорядником бюджетних коштів за бюджетними програмами, які є предметом аудиту (КПКВК 0111010, 0111020, 0111070, 0111090 і 0111110), **законами України про Державний бюджет України на 2013–2019 роки (додаток 3) визначено Апарат Верховної Ради України**, який вказано головним розпорядником бюджетних коштів і у бюджетних запитах, паспортах бюджетних програм та звітах про їх виконання за 2013–2019 роки.

Встановлено: **згідно з пунктами 10 і 12 Положення № 769**, якими передбачено, що фінансове та матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України здійснюється Апаратом Верховної Ради України через Управління справами, що є структурним підрозділом Апарату Верховної Ради України і керівництво яким здійснює Перший заступник Керівника Апарату – керуючий справами, **функцію головного розпорядника бюджетних коштів у вказаних роках здійснювало Управління справами Апарату Верховної Ради України.**

Положення про Апарат Верховної Ради України потребує затвердження постановою Верховної Ради, як це передбачено частиною третьою статті 7 Регламенту Верховної Ради України.

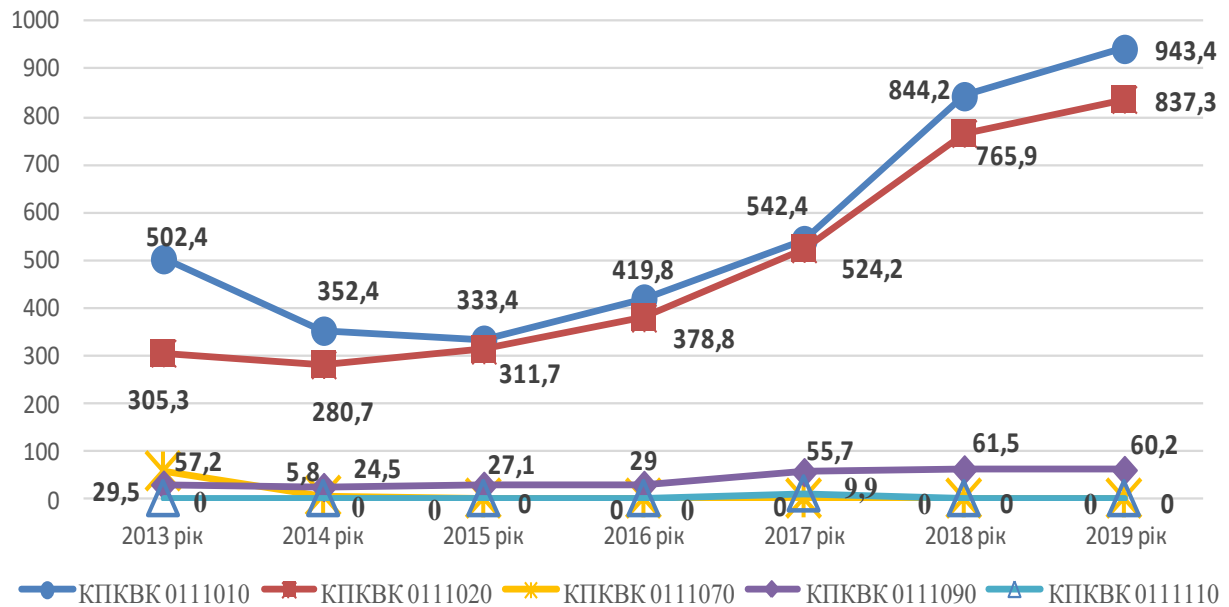
III. ЗАГАЛЬНИЙ СТАН ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ У 2013–2019 РОКАХ

Протягом 2013–2019 років фінансування Апарату Верховної Ради України через Управління справами Апарату Верховної Ради України здійснювалось **за бюджетними програмами**, за якими **використано⁵ 7 702,2 млн грн бюджетних коштів**. Проведений аудит засвідчив, що починаючи з 2015 року **обсяги використання бюджетних коштів щороку зростали як в цілому, так і за більшістю бюджетних програм**. При цьому у вказаному періоді **51,1 відс. використаних бюджетних коштів припадало на бюджетну програму за КПКВК 0111010 «Здійснення законотворчої діяльності Верховної**

⁵ Всі показники, які наводяться в даному розділі Звіту та стосуються обсягів використаних коштів за бюджетними програмами та кодами економічної класифікації видатків, ґрунтуються безпосередньо на даних офіційної звітності Державної казначейської служби України.

Ради України», а 44,2 відс. – на бюджетну програму за КПКВК 0111020 «Обслуговування та організаційне, інформаційно-аналітичне, матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України» (діаграма 1).

Діаграма 1. Динаміка використання в 2013–2019 роках Апаратом Верховної Ради України через Управління справами Апарату Верховної Ради України бюджетних коштів за бюджетними програмами⁶

Основна частка (7 599,4 млн грн, або 98,7 відс.) використаних Апаратом Верховної Ради України через Управління справами Апарату Верховної Ради України протягом періоду 2013–2019 років бюджетних коштів припадала на загальний фонд державного бюджету.

Із використаних за вказаний період коштів спеціального фонду державного бюджету 52,7 відс. (54,2 млн грн) – за бюджетною програмою за КПКВК 0111070 «Фінансова підтримка санаторно-курортного комплексу Управління справами Верховної Ради України» (фінансування програми здійснювалось лише у 2013–2014 роках), 41,6 відс. (42,8 млн грн) – за КПКВК 0111020 «Обслуговування та організаційне, інформаційно-аналітичне, матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України» та 5,7 відс. (5,8 млн грн) – за КПКВК 0111010 «Здійснення законотворчої діяльності Верховної Ради України».

Майже 95 відс. бюджетних коштів (7 332,7 млн грн) використано Апаратом через Управління справами протягом 2013–2019 років на поточні видатки. На капітальні видатки припадало лише близько 5 відс. використаних бюджетних коштів (369,5 млн гривень). У структурі поточних видатків у вказаному періоді найбільшу питому вагу становили видатки на

⁶ Джерело інформації: звіти Державної казначейської служби України «Видатки за програмною класифікацією видатків та кредитування державного бюджету» за 2013–2019 роки.

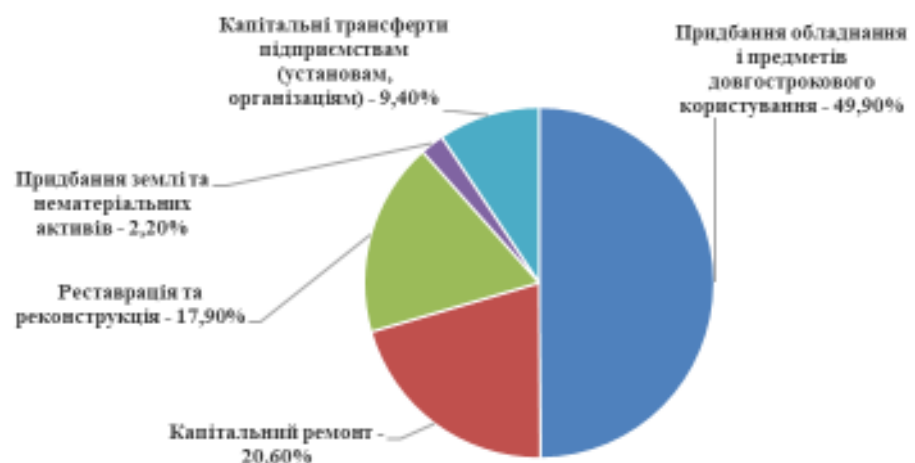
заробітну плату та нарахування на неї (70,4 відс.), а також на соціальне забезпечення (14,7 відс.) (діаграма 2).

Діаграма 2. Структура поточних видатків Апарату Верховної Ради України через Управління справами Апарату Верховної Ради України в 2013–2019 роках⁷

У структурі **капітальних видатків** Апарату через Управління справами в 2013–2019 роках найбільшу питому вагу становили видатки на **придбання обладнання і предметів довгострокового користування (49,9 відс.)**, на які використано **184,3 млн грн** (діаграма 3).

Діаграма 3. Структура капітальних видатків Апарату Верховної Ради України через Управління справами Апарату Верховної Ради України в 2013-2019 роках⁸

⁷ Джерело інформації: річні звіти Державної казначейської служби України «Про виконання Державного бюджету України по видатках за КПК, КВК та КЕКВ» за 2013–2019 роки за загальним та спеціальним фондами.

⁸ Джерело інформації: річні звіти Державної казначейської служби України «Про виконання Державного бюджету України по видатках за КПК, КВК та КЕКВ» за 2013–2019 роки за загальним та спеціальним фондами.

Слід також зазначити, що державним підприємством сфери управління Управління Апарату Верховної Ради України справами використано **113,9 млн грн коштів місцевих бюджетів.**

За даними форми № 2у(д) «Інформація щодо державного майна», наданої Апаратом Верховної Ради України, станом на 01.01.2020 в Управлінні справами Апарату Верховної Ради України, а також на підприємствах, в установах та організаціях сфери управління Апарату Верховної Ради України та Управління справами Апарату Верховної Ради України **рахувалось:**

➤ **326 будівель** залишковою вартістю 1 184,2 млн грн, з яких щодо **198 будівель (60,7 відс.) не проведено** в установленому порядку державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно;

➤ **330 інженерних споруд** залишковою вартістю 21,1 млн грн, з яких щодо **231 споруди (70,0 відс.) не проведено** в установленому порядку державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно;

➤ **11 об'єктів незавершеного будівництва** загальною вартістю 10,1 млн грн;

➤ **357 транспортних засобів** загальною залишковою вартістю 19,8 млн грн;

➤ **49 земельних ділянок** загальною площею 1 278 484,82 кв. м, з яких **на 13 земельних ділянок загальною площею 73 309,6 кв. м (5,7 відс. загальної площі земельних ділянок Апарату Верховної Ради України та підприємств, установ і організацій сфери управління його та Управління справами) відсутні правовстановлюючі документи** на право постійного користування земельною ділянкою.

Всупереч вимогам частини четвертої статті 7 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України від 10.02.2010 № 1861-VI⁹, кошториси Верховної Ради України затверджено протягом 2013–2019 років лише тричі (на 2013, 2018 та 2019 роки¹⁰), при цьому на 2013 та 2019 роки – з порушенням законодавчо визначеного терміну. У порушення цієї статті кошториси Верховної Ради України на 2014–2017 роки Верховною Радою взагалі не затверджувались.

Звіти про виконання кошторисів Верховної Ради України на 2013, 2018 та 2019 роки, тобто за роки, коли кошториси затверджено відповідними постановами Верховної Ради України, готувались Управлінням справами, подавались Голові Верховної Ради України та головам всіх депутатських фракцій, але не були розглянуті Верховною Радою України.

При цьому чинними законодавчими актами **не визначено форми й вимог до складання кошторису Верховної Ради України та звіту про його виконання, що створює правову прогалину, оскільки Апарат Верховної Ради**

⁹ Частиною четвертою статті 7 Регламенту Верховної Ради України визначено, що кошторис Верховної Ради на наступний рік затверджується Верховною Радою України під час прийняття проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у другому читанні за висновками комітетів, до предмета відання яких належать питання регламенту і бюджету.

¹⁰ Постанови Верховної Ради України від 04.07.2013 № 420-VII, від 07.12.2017 № 2247-VIII та від 18.12.2019 № 389-IX.

України як головний розпорядник бюджетних коштів має також складати і кошторис бюджетної установи відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228 «Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ».

Отже, у досліджуваному періоді систематично порушувались вимоги частини четвертої статті 7 Регламенту Верховної Ради України щодо необхідності затвердження кошторисів Верховної Ради України. При цьому бюджетні кошти щороку використовувались їх головним розпорядником безпосередньо в межах бюджетних призначень, визначених законами України про Державний бюджет України на відповідні роки, з метою реалізації норм Закону України «Про статус народного депутата України» в частині забезпечення гарантій діяльності народних депутатів України.

Законодавчого визначення потребує сутність і форма кошторису Верховної Ради України та звіту про його виконання, а також процедура їх затвердження.

Член Рахункової палати

(координатор контрольного заходу)

Невідомий В. І.

Член Рахункової палати

Богун В. П.

Член Рахункової палати

Іванова І. М.

Член Рахункової палати

Огонь Ц. Г.

Член Рахункової палати

Яремчук І. М.

**РОЗПОДІЛ ПИТАНЬ АУДИТУ ЗА ЗАВДАННЯМИ № 1–5 МІЖ
ВІДПОВІДАЛЬНИМИ ЧЛЕНАМИ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ, А ТАКОЖ
РОЗДІЛІВ ЗВІТУ, В ЯКИХ ВОНИ ВІДОБРАЖЕНІ**

№ з/п	Питання аудиту	Розділ звіту	Відповідальний член Рахункової палати
1	Загальний аналіз планування та використання бюджетних коштів за КПКВК 0111010	Частина 1. Звіт за завданням № 1	Невідомий В. І.
2	Загальний аналіз планування та використання бюджетних коштів за КПКВК 0111020	Частина 3. Звіт за завданням № 3	Яремчук І. М.
3	Загальний аналіз планування та використання бюджетних коштів за КПКВК 0111070	Частина 1. Звіт за завданням № 1	Невідомий В. І.
4	Загальний аналіз планування та використання бюджетних коштів за КПКВК 0111090	Частина 4. Звіт за завданням № 4	Огонь Ц. Г.
5	Загальний аналіз планування та використання бюджетних коштів за КПКВК 0111110	Частина 4. Звіт за завданням № 4	Огонь Ц. Г.
6	Загальна оцінка організації та здійснення внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту в Апараті Верховної Ради України	Частина 3. Звіт за завданням № 3	Яремчук І. М.
7	Оцінка здійснення видатків на оплату праці і нарахування на заробітну плату, зокрема: ➤ народним депутатам України, їх помічникам-консультантам, працівникам Апарату Верховної Ради України; ➤ працівникам державних установ, підприємств та організацій, що належать до сфери управління Апарату Верховної Ради України та фінансувалися за КПКВК 0111020; ➤ працівникам Інституту законодавства Верховної Ради України (КПКВК 0111020), а також інших державних установ, підприємств та організацій, що належать до сфери управління Апарату Верховної Ради України та фінансувалися за КПКВК 0111090 і 0111110	Частина 2. Звіт за завданням № 2 Частина 5. Звіт за завданням № 5 Частина 4. Звіт за завданням № 4	Богун В. П. Іванова І. М. Огонь Ц. Г.
8	Оцінка управлінських рішень та ефективності планування і використання Апаратом Верховної Ради України бюджетних коштів на поточні видатки, пов'язані із сплатою внесків до міжнародних парламентських організацій за бюджетною програмою за КПКВК 0111010 та соціальним забезпеченням (відшкодування витрат, пов'язаних з виконанням депутатських повноважень; компенсація народним депутатам України вартості оренди житла або винайму готельного номера, вартості проїзду територією України; виплата премій та стипендій Верховної Ради України, академічних стипендій за КПКВК 0111010 і 0111020)	Частина 1. Звіт за завданням № 1	Невідомий В. І.

№ з/п	Питання аудиту	Розділ звіту	Відповідальний член Рахункової палати
9	Законність та ефективність планування та використання бюджетних коштів на поточні видатки щодо використання товарів та послуг, зокрема: ➤ безпосередньо Апаратом Верховної Ради України за КПКВК 0111010 і 0111020; ➤ державними установами, підприємствами та організаціями, що належать до сфери управління Апарату Верховної Ради України та фінансувалися за КПКВК 0111020; ➤ Інститутом законодавства Верховної Ради України (КПКВК 0111020), а також державними установами, підприємствами та організаціями, що відносяться до сфери управління Апарату Верховної Ради України та фінансувалися за КПКВК 0111090 і 0111110	Частина 3. Звіт за завданням № 3 Частина 5. Звіт за завданням № 5 Частина 4. Звіт за завданням № 4	Яремчук І. М. Іванова І. М. Огонь Ц. Г.
10	Законність та ефективність планування та використання бюджетних коштів на капітальні видатки, зокрема: ➤ безпосередньо Апаратом Верховної Ради України за КПКВК 0111010 і 0111020; ➤ державними установами, підприємствами та організаціями, що належать до сфери управління Апарату Верховної Ради України та фінансувалися за КПКВК 0111020; ➤ Інститутом законодавства Верховної Ради України (КПКВК 0111020), а також державними установами, підприємствами та організаціями, що належать до сфери управління Апарату Верховної Ради України та фінансувалися за КПКВК 0111090 і 0111110	Частина 3. Звіт за завданням № 3 Частина 5. Звіт за завданням № 5 Частина 4. Звіт за завданням № 4	Яремчук І. М. Іванова І. М. Огонь Ц. Г.
11	Стан управління державним майном установ, організацій і підприємств, що належать до сфери управління Апарату Верховної Ради України та Управління справами Апарату Верховної Ради України й фінансувалися за КПКВК 0111020	Частина 5. Звіт за завданням № 5	Іванова І. М.
12	Стан управління державним майном установ, організацій і підприємств, що належать до сфери управління Апарату Верховної Ради України та Управління справами Апарату Верховної Ради України й фінансувалися за КПКВК 0111090 і 0111110	Частина 4. Звіт за завданням № 4	Огонь Ц. Г.
13	Оцінка поточного стану справ щодо об'єктів державної власності, які розташовані на тимчасово окупованих територіях та належать до сфери управління Управління справами Апарату Верховної Ради України	Частина 1. Звіт за завданням № 1	Невідомий В. І.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-РОЗПОРЯДЧИХ АКТІВ

Конституція	Конституція України
Бюджетний кодекс	Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456
Господарський кодекс	Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV
Земельний кодекс	Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III
КЗпП	Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII
Кримінальний кодекс	Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III
Податковий кодекс	Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI
Цивільний кодекс	Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV
Цивільний процесуальний кодекс	Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV
Указ Президента № 187	Указ Президента України від 28.02.1997 № 187 «Про заходи щодо забезпечення наповнення державного бюджету та посилення фінансово-бюджетної дисципліни»
Закон № 76	Закон України від 28.12.2014 № 76-VIII «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України»
Закон № 80	Закон України від 28.12.2014 № 80-VIII «Про Державний бюджет України на 2015 рік»
Закон № 80/94	Закон України від 05.07.1994 № 80/94-ВР «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах»
Закон № 108	Закон України від 24.03.1995 № 108/95-ВР «Про оплату праці»
Закон № 116/95	Закон України від 04.04.1995 № 116/95-ВР «Про комітети Верховної Ради України»
Закон № 157	Закон України від 03.10.2019 № 157-IX «Про оренду державного та комунального майна»
Закон № 185	Закон України від 21.09.2006 № 185-V «Про управління об'єктами державної власності»
Закон № 196	Закон України від 16.10.2019 № 196-IX «Про внесення змін до Закону України «Про статус народного депутата України» та до Регламенту щодо припинення відшкодування народному депутату витрат, пов'язаних з виконанням депутатських повноважень, у разі пропуску без поважних причин пленарних засідань Верховної Ради України або засідань комітетів Верховної Ради України»
Закон № 213	Закон України від 02.03.2015 № 213-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного забезпечення»
Закон № 265	Закон України від 31.10.2019 № 265-IX «Про внесення змін до Закону України Про Державний бюджет на 2019 рік»
Закон № 504	Закон України від 15.11.1996 № 504/96-ВР «Про відпустки»
Закон № 539	Закон України від 23.09.1997 № 539/97-ВР «Про порядок висвітлення

діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації»

- Закон № 594 Закон України від 13.12.1996 № 594/96-ВР «Про правовий режим майна, що забезпечує діяльність Верховної Ради України»
- Закон № 687 Закон України від 20.05.1999 № 687-XIV «Про архітектурну діяльність»
- Закон № 719 Закон України від 16.01.2014 № 719-VII «Про Державний бюджет України на 2014 рік»
- Закон № 755 Закон України від 15.05.2003 № 755-IV «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань»
- Закон № 796 Закон України від 28.02.1991 № 796-XII «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи»
- Закон № 889 Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII «Про державну службу»
- Закон № 909 Закон України від 24.12.2015 № 909-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році»
- Закон № 917 Закон України від 24.12.2015 № 917-VIII «Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації»
- Закон № 922 Закон України від 25.12.2015 № 922-VIII «Про публічні закупівлі»
- Закон № 928 Закон України від 25.12.2015 № 928-VIII «Про Державний бюджет України на 2016 рік»
- Закон № 996 Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»
- Закон № 1105 Закон України від 23.09.1999 № 1105-XIV «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування»
- Закон № 1165 Закон України від 27.03.2014 № 1165-VII «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік»
- Закон № 1197 Закон України від 10.04.2014 № 1197-VII «Про здійснення державних закупівель»
- Закон № 1207 Закон України від 15.04.2014 № 1207-VII «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України»
- Закон № 1378 Закон України від 11.12.2003 № 1378-IV «Про оцінку земель»
- Закон № 1556 Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII «Про вищу освіту»
- Закон № 1622 Закон України від 31.07.2014 № 1622-VII «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік»
- Закон № 1700 Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII «Про запобігання корупції»
- Закон № 1801 Закон України від 21.12.2016 № 1801-VIII «Про Державний бюджет України на 2017 рік»
- Закон № 1861 Регламент Закон України від 10.02.2010 № 1861-VI «Про Регламент Верховної Ради України»
- Закон № 1952 Закон України від 01.07.2004 № 1952-IV «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень»
- Закон № 2289 Закон України від 01.06.2010 № 2289-VI «Про здійснення державних закупівель»
- Закон № 2246 Закон України від 07.12.2017 № 2246-VIII «Про Державний бюджет України на 2018 рік»
- Закон № 2269 Закон України від 10.04.1992 № 2269-XII «Про оренду державного та комунального майна»
- Закон № 2344 Закон України від 05.04.2001 № 2344-III «Про автомобільний транспорт»

- Закон № 2464 Закон України від 08.07.2010 № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»
- Закон № 2629 Закон України від 23.11.2018 № 2629-VIII «Про Державний бюджет України на 2019 рік»
- Закон № 2984 Закон України від 17.01.2002 № 2984-III «Про вищу освіту»
- Закон № 3038 Закон України від 17.02.2011 № 3038-VI «Про регулювання містобудівної діяльності»
- Закон № 3356 Закон України від 01.07.1993 № 3356-XII «Про колективні договори і угоди»
- Закон № 3613 Закон України від 07.07.2011 № 3613-VI «Про Державний земельний кадастр»
- Закон № 3723 Закон України від 16.12.1993 № 3723-XII «Про державну службу»
- Закон № 3759 Закон України від 21.12.1993 № 3759-XII «Про телебачення і радіомовлення»
- Закон № 5203 Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI «Про адміністративні послуги»
- Закон № 5492 Закон України від 20.11.2012 № 5492-VI «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус»
- Закон № 5515 Закон України від 06.12.2012 № 5515-VI «Про Державний бюджет України на 2013 рік»
- Постанова № 122 Постанова Верховної Ради України від 26.07.1994 № 122/94-ВР «Про забезпечення діяльності народних депутатів України»
- Постанова № 131 Постанова Верховної Ради України від 14.09.2006 № 131-V «Про щорічну Премію Верховної Ради України педагогічним працівникам загальноосвітніх, професійно-технічних, дошкільних та позашкільних навчальних закладів»
- Постанова № 144 Постанова Верховної Ради України від 18.03.2008 № 144-VI «Про порядок виконання окремих положень Закону України «Про статус народного депутата України»
- Постанова № 379 Постанова Верховної Ради України від 13.10.1995 № 379/95-ВР «Про затвердження Положення про помічника-консультанта народного депутата України»
- Положення № 379
- Постанова № 389 Постанова Верховної Ради України від 18.12.2019 № 389-IX «Про кошторис Верховної Ради України на 2019 рік»
- Кошторис Верховної Ради України на 2019 рік
- Постанова № 420 Постанова Верховної Ради України від 04.07.2013 № 420-VII «Про кошторис Верховної Ради України на 2013 рік»
- Кошторис Верховної Ради України на 2013 рік
- Постанова № 774 Постанова Верховної Ради України від 16.03.2007 № 774-V «Про встановлення іменних стипендій Верховної Ради України для найталановитіших молодих учених»
- Постанова № 775 Постанова Верховної Ради України від 16.03.2007 № 775-V «Про Премію Верховної Ради України найталановитішим молодим ученим в галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок»
- Постанова № 840 постанова Верховної Ради України від 22.05.2003 № 840-IV «Про Премію Верховної Ради України за внесок молоді у розвиток парламентаризму, місцевого самоврядування»
- Положення № 840
- Постанова № 1494 Постанова Верховної Ради України від 07.09.2016 № 1494-VIII «Про

- призначення у 2016 році іменних стипендій Верховної Ради України для найталановитіших молодих учених»
- Постанова № 1678 Постанова Верховної Ради України від 20.04.2000 № 1678-III «Про структуру апарату Верховної Ради України»
- Постанова № 1679 Постанова Верховної Ради України від 20.04.2000 № 1679-III «Про внесення зміни до Постанови Верховної Ради України «Про забезпечення діяльності народних депутатів України»
- Постанова № 2240 Постанова Верховної Ради України від 07.12.2017 № 2240-VIII «Про фінансове забезпечення діяльності народних депутатів України»
- Постанова № 2243 Постанова Верховної Ради України від 07.12.2017 № 2243-VIII «Про деякі питання реалізації статті 48 Закону України «Про державну службу» в Апараті Верховної Ради України»
- Постанова № 2247 Кошторис Верховної Ради України на 2018 рік Постанова Верховної Ради України від 07.12.2017 № 2247-VIII «Про кошторис Верховної Ради України на 2018 рік»
- Постанова № 15 постанова Кабінету Міністрів України від 18.01.2017 № 15 «Питання оплати праці працівників державних органів»
- Постанова № 21 постанова Кабінету Міністрів України від 19.01.2011 № 21 «Про затвердження Порядку зупинення операцій з бюджетними коштами»
- Постанова № 43 постанова Кабінету Міністрів України від 14.02.2015 № 43 «Питання оплати праці членів Кабінету Міністрів України у 2015 році»
- Постанова № 59 постанова Кабінету Міністрів України від 26.01.2011 № 59 «Про затвердження Типового положення про бухгалтерську службу бюджетної установи»
- Постанова № 92 постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2014 № 92 «Про внесення змін до переліку закладів охорони здоров'я та програм у галузі охорони здоров'я, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій, видатки на які здійснюються з державного бюджету»
- Постанова № 98 постанова Кабінету Міністрів України від 02.02.2011 № 98 «Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів»
- Постанова № 100 постанова Кабінету Міністрів України від 08.02.1995 № 100 «Про затвердження Порядку № 100 Порядку обчислення середньої заробітної плати»
- Постанова № 115 постанова Кабінету Міністрів України від 22.01.1996 № 115 «Про затвердження Правил зберігання транспортних засобів на автостоянках»
- Постанова № 117 постанова Кабінету Міністрів України від 23.04.2014 № 117 «Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти»
- Постанова № 121 постанова Кабінету Міністрів України від 04.02.1998 № 121 «Про затвердження переліку обов'язкових етапів робіт під час проектування, впровадження та експлуатації засобів інформатизації»
- Постанова № 228 постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228 «Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ»
- Постанова № 245 постанова Кабінету Міністрів України від 03.04.1993 № 245 «Про роботу за сумісництвом працівників державних підприємств, установ і організацій»

- Постанова № 268 (2006) постанова Кабінету Міністрів України від 09.03.2006 № 268 «Про упорядкування структури та умов оплати праці працівників апарату органів виконавчої влади, органів прокуратури, судів та інших органів»
- Постанова № 268 (2016) постанова Кабінету Міністрів України від 06.04.2016 № 268 «Про умови оплати праці працівників державних органів, які виконують функції з обслуговування, і працівників Управління адміністративних будинків Господарсько-фінансового департаменту Секретаріату Кабінету Міністрів України, Управління адміністративними будинками Державного управління справами, Управління адміністративними будинками Управління справами Апарату Верховної Ради України у 2016 році»
- Постанова № 289 Положення № 289 постанова Кабінету Міністрів України від 06.04.2016 № 289 «Про затвердження Положення про застосування стимулюючих виплат державним службовцям»
- Постанова № 292 постанова Кабінету Міністрів України від 06.04.2016 № 292 «Деякі питання оплати праці державних службовців у 2016 році»
- Постанова № 323 постанова Кабінету Міністрів України від 05.05.2016 № 323 «Про умови оплати праці працівників патронатних служб в державних органах»
- Постанова № 332 постанова Кабінету Міністрів України від 04.04.2001 № 332 «Про граничні суми витрат на придбання автомобілів, меблів, іншого обладнання та устаткування, мобільних телефонів, комп'ютерів державними органами, а також установами та організаціями, які утримуються за рахунок державного бюджету»
- Постанова № 466 Порядок № 466 постанова Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 466 «Порядок виконання підготовчих та будівельних робіт»
- Постанова № 501 постанова Кабінету Міністрів України від 16.05.2011 № 501 «Про затвердження переліку закладів охорони здоров'я та програм у галузі охорони здоров'я, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій, видатки на які здійснюються з державного бюджету, та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України»
- Постанова № 510 постанова Кабінету Міністрів України від 30.06.2005 № 510 «Про оплату праці керівних працівників державних органів»
- Постанова № 523 постанова Кабінету Міністрів України від 30.06.2005 № 523 «Про оплату праці Керівника та заступника Керівника Апарату Верховної Ради України»
- Постанова № 658 Положення № 658 постанова Кабінету Міністрів України від 19.06.1996 № 658 «Про затвердження Положення про ранги державних службовців»
- Постанова № 668 Загальні умови № 668 постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.2005 № 668 «Про затвердження Загальних умов укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві»
- Постанова № 786 Методика № 786 постанова Кабінету Міністрів України від 04.10.1995 № 786 «Про Методику розрахунку орендної плати за державне майно та пропорції її розподілу»
- Постанова № 803 Порядок № 803 постанова Кабінету Міністрів України від 06.06.2007 № 803 «Про затвердження Порядку відчуження об'єктів державної власності»
- Постанова № 859 постанова Кабінету Міністрів України від 19.05.1999 № 859 «Про умови і розміри оплати праці керівників підприємств, заснованих на державній, комунальній власності та об'єднань державних підприємств»
- Постанова № 869 постанова Кабінету Міністрів України від 12.08.2009 № 869 «Про затвердження загальних вимог до програмних продуктів, які закуповуються та створюються на замовлення державних органів»
- Постанова № 995 Порядок № 995 постанова Кабінету Міністрів України від 08.09.1997 № 995 «Про Порядок затвердження титулів об'єктів, будівництво яких здійснюється із залученням

- бюджетних коштів, коштів державних підприємств, установ та організацій, а також кредитів, наданих під державні гарантії»
- Постанова № 1001 постанова Кабінету Міністрів України від 28.09.2011 № 1001 «Деякі питання здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту»
Порядок 1001
- Постанова № 1013 постанова Кабінету Міністрів України від 09.12.2015 № 1013 «Про упорядкування структури заробітної плати, особливості проведення індексації та внесення змін до деяких нормативно-правових актів»
- Постанова № 1062 постанова Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1062 «Про затвердження Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2011 р. № 1001»
- Постанова № 1119 постанова Кабінету Міністрів України від 28.08.2001 № 1119 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 13.12.1999 № 2288»
- Постанова № 1243 постанова Кабінету Міністрів України від 21.12.2005 № 1243 «Питання оплати праці вищих посадових осіб України, окремих керівних працівників органів державної влади і органів місцевого самоврядування та суддів»
- Постанова № 1266 постанова Кабінету Міністрів України від 26.09.2001 № 1266 «Про обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням»
- Постанова № 1298 постанова Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 № 1298 «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери»
- Постанова № 1314 постанова Кабінету Міністрів України від 08.11.2007 № 1314 «Про затвердження Порядку списання об'єктів державної власності»
Порядок № 1314
- Постанова № 1764 постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 № 1764 «Про затвердження Порядку державного фінансування капітального будівництва»
Порядок № 1764
- Постанова № 2288 постанова Кабінету Міністрів України від 13.12.1999 № 2288 «Про впорядкування умов оплати праці працівників апарату органів виконавчої влади, місцевого самоврядування та їх виконавчих органів, органів прокуратури, судів та інших органів»
- Розпорядження № 22 розпорядження Президента України від 08.01.1992 № 22 «Про посадовий оклад Прем'єр-міністра України»
- Розпорядження № 448 розпорядження Голови Верховної Ради України від 25.05.2006 № 448 «Про затвердження Положення про порядок роботи з документами у Верховній Раді України»
Положення № 448
- Розпорядження № 490 розпорядження Голови Верховної Ради України від 06.06.2000 № 490 «Про затвердження Положення про порядок підготовки і оформлення документів щодо службових відряджень в межах України та за кордон»
Положення № 490
- Розпорядження № 769 розпорядження Голови Верховної Ради України від 25.08.2011 № 769 «Про затвердження Положення про Апарат Верховної Ради України»
Положення № 769
- Положення № 770 розпорядження Голови Верховної Ради України від 04.08.2003 № 770 «Про затвердження Положення про Інститут законодавства Верховної Ради України та його структури»
- Розпорядження № 1240-к розпорядження Голови Верховної Ради України від 03.12.2019 № 1240-к «Про порядок обліку робочого часу та здійснення виплат, передбачених статтями 32, 33 Закону України «Про статус народного депутата України»
- Розпорядження розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.07.1995 № 414-р «Щодо

- № 414
Розпорядження
№ 54
Порядок № 54
- встановлення надбавок за особливий характер роботи та інтенсивність праці»
розпорядження Першого заступника Керівника Апарату Верховної Ради України від 13.03.2017 № 54 «Про затвердження Порядку укладення, зберігання і контролю за виконанням договорів на закупівлю товарів, робіт і послуг за бюджетні кошти та здійснення оплати за ними»
- Розпорядження
№ 233
Порядок № 233
- розпорядження Першого заступника Керівника Апарату Верховної Ради України від 07.11.2018 № 233 «Про затвердження Порядку здійснення закупівель товарів, робіт і послуг та укладання договорів»
- Розпорядження
№ 27
Положення № 27
- розпорядження по Управлінню справами Апарату Верховної Ради України від 17.08.2015 № 27 «Про затвердження Положення про порядок підготовки, оформлення, укладення, зберігання і контролю за виконанням договорів на закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти, а також інших господарських і цивільних угод та здійснення оплати за ними»
- Наказ № 11
- наказ Міністерства фінансів України від 23.01.2015 № 11 «Про затвердження методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів суб'єктів державного сектору»
- Наказ № 43
Положення № 43
- наказ Міністерства праці України, Міністерства юстиції України, Міністерства фінансів України від 28.06.1993 № 43 «Про затвердження Положення про умови роботи за сумісництвом працівників державних підприємств, установ і організацій», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30.06.1993 за № 76
- Наказ № 44
Порядок № 44
- наказ Міністерства фінансів України від 24.01.2012 № 44 «Про затвердження Порядку складання фінансової та бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 09.02.2012 за № 196/20509 (у редакції зі змінами, внесеними наказом Міністерства фінансів України від 09.10.2013 № 866)
- Наказ № 45
Порядок № 45
- наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 16.05.2011 № 45 «Про затвердження Порядку розроблення проектної документації на будівництво об'єктів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 01.06.2011 за № 651/19389.
- Наказ № 57
Інструкція № 57
- наказ Міністерства фінансів України від 28.01.2002 № 57 «Про затвердження документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 01.02.2002 за № 86/6374
- Наказ № 59
Інструкція № 59
- наказ Міністерства фінансів України від 13.03.1998 № 59 «Про затвердження Інструкції про службові відрядження в межах України та за кордон», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 31.03.1998 за № 218/2658
- Наказ № 73
НП(С)БО 1
- наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 28.02.2013 за № 336/22868
- Наказ № 130
- наказ Державного казначейства України від 18.12.2000 № 130 «Про затвердження типових форм обліку та списання запасів бюджетних установ та інструкції про їх складання», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 28.12.2000 за № 962/5183
- Наказ № 291
- наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291 «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 21.12.1999 за № 892/4185
- Наказ № 454,
Порядок № 454
- наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 17.03.2016 № 454 «Про затвердження Порядку визначення предмета закупівлі», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 25.03.2016 за № 448/28578

- Наказ № 457
Державний класифікатор
наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 11.10.2010 № 457 «Про затвердження та скасування національних класифікаторів»
- Наказ № 646
Положення № 646
наказ Міністерства соціальної політики України від 13.06.2016 № 646 «Про затвердження Типового положення про преміювання державних службовців органів державної влади, інших державних органів, їхніх апаратів (секретаріатів)», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30.06.2016 за № 903/29033
- Наказ № 687
Інструкція № 687
наказ Міністерства фінансів України від 06.06.2012 № 687 «Про затвердження Інструкції з підготовки бюджетних запитів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 26.06.2012 за № 1057/21369
- Наказ № 818
наказ Міністерства фінансів України від 13.09.2016 № 818 «Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 07.10.2016 за № 1336/29466
- Наказ № 879
Положення № 879
наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 «Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30.10.2014 за № 1365/26142
- Наказ № 921
Порядок № 921
наказ Міністерства економіки України від 26.07.2010 № 921 «Про затвердження Порядку визначення предмета закупівлі», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 06.08.2010 за № 623/17918
- Наказ № 995
наказ Міністерства фінансів України від 14.09.2012 № 995 «Про затвердження Методичних рекомендацій з організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів у своїх закладах та в підвідомчих бюджетних установах»
- Наказ № 1098
Правила № 1098
наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2002 № 1098 «Про паспорти бюджетних програм», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 21.01.2003 за № 47/7368
- Наказ № 1202
НП(С)БО 121
наказ Міністерства фінансів України від 12.10.2010 № 1202 «Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 01.11.2010 за № 1017/18312
- Наказ № 1203
наказ Міністерства фінансів України від 31.12.2013 № 1203 «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 25.01.2014 за № 161/24938
- Наказ № 1407
Порядок № 1407
наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2012 № 1407 «Про затвердження Порядку казначейського обслуговування державного бюджету за витратами», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 17.01.2013 за № 130/22662
- Наказ № 1536
Загальні вимоги № 1536
наказ Міністерства фінансів України від 10.12.2010 № 1536 «Про результативні показники бюджетної програми», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27.12.2010 за № 1353/18648
- Наказ № 1749
Національний класифікатор
наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 23.12.2015 № 1749 «Про затвердження Національного класифікатора України ДК 021:2015 та скасування національного класифікатора України ДК 021:2007» (Єдиний закупівельний словник)

СПИСОК ІНШИХ СКОРОЧЕНЬ

Автобаза	Автобаза Управління справами Апарату Верховної Ради України
АГСП	Асоціація генеральних секретарів парламентів
Адмінбудинки	адміністративні будинки Верховної Ради України
Апарат	Апарат Верховної Ради України
АР Крим	Автономна Республіка Крим
готельно-оздоровчий комплекс «Затока»	готельно-оздоровчий комплекс «Затока» Управління справами Апарату Верховної Ради України
ДБУ	Державний бюджет України
Державний департамент	Державне дочірнє підприємство «Державний департамент по забезпеченню та контролю за використанням матеріально-технічних ресурсів південно-східного регіону України»
ДП «ГК «Київ»	Державне підприємство «Готельний комплекс «Київ» Управління справами Апарату Верховної Ради України»
ДП «ГК «Національний»	Державне підприємство «Готельний комплекс «Національний» Управління справами Апарату Верховної Ради України»
ДП «ДБК»	Державне підприємство «Державний будівельний комбінат Управління справами Апарату Верховної Ради України»
ДП «Їдальня»	Державне підприємство «Їдальня Управління справами Апарату Верховної Ради України»
ДП «Пансіонат «Таврійські зорі»	Державне підприємство «Пансіонат матері та дитини «Таврійські зорі» Управління справами Апарату Верховної Ради України»
ДП «УЖБ»	Державне підприємство «Управління житловими будинками» Управління справами Апарату Верховної Ради України
Інститут законодавства	Інститут законодавства Верховної Ради України
Казначейство	Державна казначейська служба України
КЕКВ	коди економічної класифікації видатків бюджету
КМУ	Кабінет Міністрів України
КПКВК	код програмної класифікації видатків та кредитування державного або місцевих бюджетів
КПКВК 0111010	бюджетна програма за КПКВК 0111010 «Здійснення законотворчої діяльності Верховної Ради України»
КПКВК 0111020	бюджетна програма за КПКВК 0111020 «Обслуговування та організаційне, інформаційно-аналітичне, матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України»
КПКВК 0111070	бюджетна програма за КПКВК 0111070 «Фінансова підтримка санаторно-курортного комплексу Управління справами Апарату Верховної Ради України»
КПКВК 0111090	бюджетна програма за КПКВК 0111090 у 2013–2016 роках «Висвітлення діяльності Верховної Ради України через засоби телебачення і радіомовлення та фінансова підтримка видання газети «Голос України» і журналу «Віче» та у 2017–2019 роках «Висвітлення діяльності Верховної Ради України через засоби телебачення і радіомовлення та фінансова підтримка видання газети «Голос України»

КПКВК 0111110	бюджетна програма за КПКВК 0111110 «Розвиток електронного урядування у сфері законотворчої діяльності Верховної Ради України»
Мінфін	Міністерство фінансів України
Нацрада	Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення
пансіонат матері та дитини «Таврійські зорі»	пансіонат матері та дитини «Таврійські зорі» Управління справами Апарату Верховної Ради України
Парламентське видавництво	Державне підприємство – Видавництво Верховної Ради України (Парламентське видавництво)
підсобне господарство «Ялтинське»	підсобне господарство «Ялтинське» Управління справами Апарату Верховної Ради України
редакція газети «Голос України»	Державне підприємство «Редакція газети «Голос України»
санаторій «Нижня Ореанда»	санаторій «Нижня Ореанда» Управління справами Апарату Верховної Ради України
санаторний комплекс «Дюльбер»	санаторний комплекс «Дюльбер» Управління справами Апарату Верховної Ради України
телеканал «Рада»	Державне підприємство «Парламентський телеканал «Рада»
Уповноважений орган	центральный орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері публічних закупівель
Управління адмінбудинками	Управління адміністративними будинками Управління справами Апарату Верховної Ради України
Управління житловими будинками	Управління житловими будинками Управління справами Верховної Ради України
Управління справами	Управління справами Верховної Ради України, Управління справами Апарату Верховної Ради України

ІV. РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ ЗА ЗАВДАННЯМИ № 1–5, ЗАКРІПЛЕНИМИ ЗА ВІДПОВІДАЛЬНИМИ ЧЛЕНАМИ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ

ЧАСТИНА 1. ЗВІТ ЗА ЗАВДАННЯМ № 1 (відповідальний – член Рахункової палати НЕВІДОМИЙ В. І.)

УЗАГАЛЬНЮЮЧІ РЕЗУЛЬТАТИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ АУДИТУ ЗА ЗАВДАННЯМ № 1

1. Законом України від 17.11.1992 № 2790 «Про статус народного депутата України» (далі – Закон № 2790) встановлено правові і соціальні гарантії здійснення народними депутатами України депутатських повноважень. Фінансове забезпечення соціальних гарантій народним депутатам України здійснювалось за рахунок коштів бюджетних програм за КПКВК 0111010 «Здійснення законотворчої діяльності Верховної Ради України» (2013–2019) та 0111070 «Фінансова підтримка санаторно-курортного комплексу Управління справами Апарату Верховної Ради України» (2013–2014).

2. Законами про державний бюджет на 2013–2019 роки Апарату Верховної Ради України затверджено бюджетні призначення за **КПКВК 0111010** в загальній сумі **4 589,1 млн грн** (74,2 відс. потреби), кошторисні призначення з урахуванням змін становили **4 351,3 млн гривень**. Використання у вказаному періоді **3 938,0 млн грн** бюджетних коштів дало змогу:

- виплатити народним депутатам України та їх помічникам-консультантам заробітну плату та здійснити нарахування на неї – 2 279,1 млн грн;
- здійснити видатки на соціальне забезпечення – 1 076,3 млн грн, з яких на соціальне забезпечення народних депутатів України – 1062,4 млн грн;
- здійснити заходи з інформатизації – 203,0 млн грн;
- провести капітальний та реставраційний ремонт адміністративних будинків Верховної Ради України – 87,0 млн грн;
- здійснити видатки на відрядження народних депутатів України та їх помічників-консультантів – 66,4 млн грн;
- сплатити членські внески до міжнародних організацій, в яких набуто членство Верховною Радою України – 33,2 млн грн;
- інші видатки – 193,0 млн гривень.

У **2013–2014 роках** за бюджетною програмою за **КПКВК 0111070** законами про державний бюджет затверджено **170,0 млн грн**, зі змінами – **92,0 млн грн**, використано **59,7 млн грн** бюджетних коштів на фінансову підтримку санаторно-курортного комплексу Управління справами, а саме: санаторного комплексу «Дюльбер» Управління справами Апарату Верховної Ради України і санаторію «Нижня Ореанда» Управління справами Апарату Верховної Ради України, готельно-оздоровчого комплексу «Затока» Управління справами Апарату Верховної Ради України і пансіонату матері та дитини «Таврійські зорі» Управління справами Апарату Верховної Ради України.

2.1. Загалом із використаних у 2013–2019 роках **3 998,6** млн грн бюджетних коштів, **що були предметом аудиту за завданням № 1**, у встановлених випадках **не забезпечено** законного їх використання, а також прийняття ефективних та своєчасних управлінських рішень під час управління бюджетними коштами, зокрема, не дотримано вимог законодавства при управлінні бюджетними коштами на загальну суму **293,9** млн гривень.

Головним розпорядником бюджетних коштів допускалися **недоліки у плануванні видатків**, яке в окремих випадках не відповідало Порядку складання, розгляду, затвердження та основним вимогам до виконання кошторисів бюджетних установ, затверженому постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228. **Загалом у 2013–2019 роках за КПКВК 0111010 не використано 413,3** млн грн, які, зокрема, передбачалися на оплату праці з нарахуваннями – 166,2 млн грн (40,2 відс.), соціальне забезпечення – 116,1 млн грн (28,1 відс.), капітальні видатки – 59,8 млн грн (14,5 відс.), відрядження – 40,6 млн грн (9,8 відс.), оплату послуг (крім комунальних) – 26,7 млн грн (6,5 відс.) тощо. При цьому головний розпорядник не забезпечив **своєчасного аналізу причин невикористання бюджетних асигнувань та не ухвалив ефективних управлінських рішень про ініціювання перед Мінфіном їх перерозподілу на забезпечення інших потреб.**

2.2. Використання у 2013–2019 роках бюджетних коштів за КПКВК 0111010 передбачалось та здійснювалось головним розпорядником бюджетних коштів за **26 напрямми** (залежно від року), з яких **щорічно за чотирма основними напрямми:** «Здійснення законотворчої діяльності Верховної Ради України»; «Візити народних депутатів України за кордон»; «Виплата премій та стипендій Верховної Ради України»; «Сплата членських внесків до міжнародних організацій, в яких набуто членство Верховною Радою України». Водночас **11 із 26 напрямів стосувались проведення капітального та реставраційного ремонтів**, тобто напрямів, які за своєю суттю належать до завдань бюджетної програми за **КПКВК 0111020**, зокрема, щодо утримання та експлуатації адміністративних будинків, їх інженерних комунікацій та обладнання.

Розпорошення видатків на проведення капітального та реставраційного ремонтів за двома бюджетними програмами (КПКВК 0111010 та 0111020) послаблювало здійснення внутрішнього контролю головним розпорядником бюджетних коштів та ускладнювало комплексну оцінку досягнення мети і виконання завдань бюджетної програми.

2.3. Основним напрямом бюджетної програми за **КПКВК 0111010**, за яким головним розпорядником бюджетних коштів використано **3 531,8** млн грн (майже **90** відс. коштів бюджетної програми), був напрям **«Здійснення законотворчої діяльності Верховної Ради України»**, в межах якого здійснювались видатки, зокрема, на оплату праці з нарахуваннями народним депутатам України та їх помічникам-консультантам, відряджень, а також низка соціальних виплат народним депутатам України, передбачених Законом № 2790.

Зведення такої кількості видів видатків в одному напрямі використання бюджетних коштів не сприяє здійсненню ефективного контролю

головним розпорядником бюджетних коштів, що передбачено статтею 26 Бюджетного кодексу. **Перелік результативних показників** за цим напрямом є **обмеженим** (два показники **продукту**: «Кількість зареєстрованих законопроектів» та «Кількість прийнятих законопроектів», показник **ефективності**: «Середні витрати на один зареєстрований законопроект», показник **якості**: «Частка прийнятих законопроектів у загальній кількості зареєстрованих законопроектів») та, відповідно, **недостатньо інформативним для всебічної оцінки результативності** використання бюджетних коштів як за напрямом, так і в цілому за бюджетною програмою.

2.4. Аналіз виконання результативних показників бюджетної програми за КПКВК 0111010 за 2013–2019 роки свідчить про **недосягнення** головним розпорядником бюджетних коштів **запланованих показників та очікуваних результатів**: лише половина (52 відс.) результативних показників виконана у **повному обсязі**, 45 відс. – частково, 3 відс. – взагалі не виконані.

Головний розпорядник бюджетних коштів **не забезпечив підтвердження окремих результативних показників**, відображених у звітах про виконання паспортів бюджетної програми за КПКВК 0111010 за 2013–2019 роки, офіційною державною статистичною, фінансовою та іншою звітністю, даними бухгалтерського, статистичного та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, що не відповідає вимогам частини п'ятої статті 20 та пункту 6 частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу, або їх **достовірності**, що відповідно до статті 116 Бюджетного кодексу є **порушенням бюджетного законодавства**.

2.5. Протягом 2013–2019 років головним розпорядником бюджетних коштів за рахунок коштів бюджетної програми за КПКВК 0111010 за КЕКВ 2630 «Поточні трансферти урядам іноземних держав та міжнародним організаціям» здійснювалась сплата членських внесків до міжнародних парламентських організацій, в яких набуто членство Верховною Радою України. Загалом за вказаним напрямом використано **33,2 млн грн**, що дало змогу повною мірою та своєчасно виконати міжнародні зобов'язання щодо членства Верховної Ради України у міжнародних парламентських організаціях. Заборгованості за такими міжнародними внесками станом на 01.01.2020 немає.

3. Відповідно до положень статей 23, 32 і 35 Закону № 2790 народним депутатам України протягом всього строку виконання депутатських повноважень повинні щомісячно видаватися **кошти для компенсації вартості проїзду територією України, на оренду житла або винайм готельного номера, а також відшкодуватися витрати, пов'язані з виконанням депутатських повноважень**.

На **соціальне забезпечення** (за КЕКВ 2700) протягом 2013–2019 років використано **1 077,2 млн грн** коштів державного бюджету, у тому числі: за КПКВК 0111010 – 1076,3 млн грн (99,9 відс.) та КПКВК 0111020 – 0,9 млн грн (0,1 відсотка). При цьому у вказаному періоді на соціальне забезпечення в середньому припадало **14 відс.** (у різних роках – від **10,0 відс.** до **16,6 відс.**) **загальних касових видатків** головного розпорядника.

Використання за бюджетною програмою за **КПКВК 0111010 1 076,3 млн грн** бюджетних коштів за **КЕКВ 2700** дало змогу **забезпечити соціальні гарантії**

народним депутатам України: відшкодувати витрати, пов'язані з виконанням депутатських повноважень, – 738 млн грн (68,5 відс.); виплатити кошти на оренду житла та винайм готельного номера – 233,2 млн грн (21,6 відс.), кошти для компенсації вартості проїзду територією України та забезпечити безоплатний проїзд – 91 млн грн (8,5 відсотка).

Крім того, здійснені **виплати премій та стипендій Верховної Ради України** – 13,1 млн грн та інші виплати – 1,0 млн грн (довічне утримання Голови Верховної Ради України у 2013–2014 роках, оплата послуг зали офіційних делегацій, оплата путівок народним депутатам України до санаторно-курортних закладів, що не підвідомчі Управлінню справами Апарату Верховної Ради України).

За рахунок використаних **0,9 млн грн за КПКВК 0111020** (в частині видатків за КЕКВ 2700) здійснювались виплати академічних стипендій здобувачам наукового ступеня в Інституті законодавства Верховної Ради України (0,4 млн грн) та інші соціальні доплати і виплати (0,5 млн гривень).

3.1. Касові видатки на соціальне забезпечення були **найбільшими у 2018–2019 роках: зросли, порівняно з 2013 роком, в 1,7 раза**, що пов'язано із збільшенням розміру відшкодування народним депутатам України витрат, пов'язаних з виконанням депутатських повноважень, збільшенням розмірів (лімітів) видачі коштів для оренди житла або винайм готельного номера та на проїзд територією України. При цьому неналежне управління бюджетними коштами, несвоєчасне прийняття головним розпорядником бюджетних коштів управлінських рішень щодо ініціювання перед Мінфіном перерозподілу невикористаних бюджетних асигнувань призвели до невикористання на кінець бюджетних років, що досліджувались, **116,1 млн гривень**. Зазначене спричинено, зокрема, недоліками у плануванні витрат, пов'язаних з виконанням депутатських повноважень (62,7 млн грн), а також тим, що не всі народні депутати скористались правом на отримання коштів на компенсацію вартості проїзду територією України (21,5 млн грн), для оренди житла та винайму готельного номера (30,6 млн гривень).

3.2. У 2013–2019 роках народним депутатам України щомісячно відшкодовувались **витрати, пов'язані з виконанням депутатських повноважень**, у розмірі, визначеному частиною четвертою статті 32 Закону № 2790 та встановленому відповідними розпорядженнями голів Верховної Ради України, на що було використано **738,0 млн гривень**.

Для підвищення ефективності діяльності Парламенту з 01.11.2019 Законом України від 16.10.2019 № 196 «Про внесення змін до Закону України «Про статус народного депутата України» та до Регламенту Верховної Ради України щодо припинення відшкодування народному депутату витрат, пов'язаних з виконанням депутатських повноважень, у разі пропуску без поважних причин пленарних засідань Верховної Ради України або засідань комітетів Верховної Ради України» запроваджено механізм припинення відшкодування народним депутатам витрат, пов'язаних з виконанням депутатських повноважень, які без поважних причин не виконували такі повноваження. На підставі

вказаних змін та розпоряджень Голови Верховної Ради України від 13.12.2019 № 1279-к та від 20.02.2020 № 89 головним розпорядником бюджетних коштів **не проведено виплат за листопад-грудень 2019 року 140 народним депутатам України, які без поважних причин не брали участі в пленарних засіданнях або засіданнях комітетів Верховної Ради України, що дало змогу лише за 2 місяці зекономити 5,4 млн грн (78 народним депутатам України не здійснено виплат за листопад 2019 року на суму 3,0 млн грн, а 62 – за грудень 2019 року на суму 2,4 млн гривень).**

3.3. Законом № 2790 визначено основні положення щодо забезпечення соціальних гарантій народним депутатам України, однак **не встановлено детального механізму їх надання та необхідності затвердження додаткових порядків, які б його визначали.**

Так, згідно зі статтею 23 Закону № 2790 (в редакції Закону України від 03.06.2014 № 1301 «Про внесення змін до Закону України «Про статус народного депутата України» (далі – Закон № 1301)) **ліміт коштів, які щомісяця видаються кожному народному депутатові для компенсації вартості проїзду територією України, затверджується кошторисом Верховної Ради України; статтею 35 – у витратах на забезпечення діяльності Верховної Ради України передбачаються кошти на оренду житла або винайм готельного номера, які щомісячно видаються Апаратом народному депутату в розмірі, встановленому кошторисом Верховної Ради України для оренди (винайму), що здійснюється на підставі його заяви та копії документа, до якого внесені відомості про місце його проживання.**

Протягом 2014-2019 років видавались розпорядження Голови Верховної Ради України та керівних посадових осіб Апарату, якими **встановлювались порядки** таких виплат, а саме:

- розпорядженням Голови Верховної Ради України від 08.04.2014 № 248 (далі – Розпорядження № 248) **затверджено Положення** про порядок виплати народним депутатам України щомісячної компенсації для **оренди житла або винайму готельного номера** (далі – Положення № 248 (оренда житла)) та **Положення** про порядок видачі народним депутатам України коштів для **проїзду усіма видами транспорту територією України** (далі – Положення № 248 (проїзд)), **що сприяло поліпшенню системи внутрішнього контролю.** Водночас **законодавче врегулювання механізму та порядку таких виплат було недосконалим.**

Зокрема, Положення № 248 (проїзд) визначало **перелік документів, що повинні подаватися** народними депутатами для **відшкодування витрат за проїзд територією України.** Частиною другою статті 23 Закону № 2790 (в редакції Закону України від 28.02.2014 № 836 «Про внесення змін до Закону України «Про статус народного депутата України» (далі – Закон № 836)) **не встановлено обмежень для одержання відшкодування у вигляді надання документів, підтверджуючих факт та суму понесених витрат.**

Пункти 2.1 та 3.1 Положення № 248 (оренда житла) в частині визначення переліку документів, що повинні подаватися для виплати компенсації для

оренди житла та винайму готельного номера, **не відповідали** вимогам частини першої статті 35 Закону № 2790 (в редакції Закону № 836), яка також **не передбачала подання підтверджуючих документів**;

Пункт 1.3 Положення № 248 (оренда житла) в частині прийняття комітетом, до компетенції якого належать питання забезпечення діяльності народних депутатів України, рішень про виплату народному депутату України щомісячної компенсації для оренди житла або винайму готельного номера не узгоджувався із Законом України від 04.04.1995 № 116 «Про комітети Верховної Ради України», який **не містить норм щодо прийняття комітетом Верховної Ради України таких рішень**;

- розпорядженням Першого заступника Керівника Апарату¹¹ від 29.01.2016 № 12 **затверджено Порядок** видачі народним депутатам України коштів для компенсації вартості **оренди житла або винайму готельного номера** (далі – Порядок № 12 (оренда житла)), а також **Порядок** видачі народним депутатам України коштів для компенсації вартості **проїзду територією України** (далі – Порядок № 12 (проїзд)).

Встановлення в пункті 2 Порядку № 12 (проїзд) **розміру виплат не відповідає вимогам частини другої статті 23 Закону № 2790** (в редакції Закону № 1301), згідно з якою **ліміт коштів**, які щомісяця видаються кожному народному депутату для **компенсації вартості проїзду територією України, повинен затверджуватись кошторисом** Верховної Ради України.

Пункт 3 Порядку № 12 (оренда житла) як в редакції розпорядження Першого заступника Керівника Апарату від 29.01.2016 № 12, так і розпорядження Першого заступника Керівника Апарату від 23.08.2017 № 186, **не відповідав вимогам частини першої статті 35 Закону № 2790** (в редакції Закону № 1301): **розмір** видачі коштів на **оренду житла або винайм** готельного номера **повинен встановлюватися кошторисом** Верховної Ради України;

- розпорядженням Першого заступника Керівника Апарату від 29.08.2019 № 149 **затверджено Порядок** видачі народним депутатам України коштів для компенсації вартості **оренди житла або винайму готельного номера**, положення якого **не відповідають частині першій статті 35 Закону № 2790** (в редакції Закону № 1301), якою **не передбачено** подання народними депутатами України будь-яких інших документів, окрім заяви та копії документа, до якого внесені відомості про місце його проживання, а також Закону № 116, який не відносить до компетенції комітетів Верховної Ради України прийняття рішень про здійснення виплат народним депутатам України, у тому числі для оренди житла або винайму готельного номера.

Зазначене свідчить, що **внаслідок невизначення в статті 35 Закону № 2790** **детального механізму виплат народним депутатам України коштів для оренди житла або винайму готельного номера, це питання потребує**

¹¹ Відповідно до розпорядження Голови Верховної Ради України від 16.09.2015 № 1297 (втратило чинність згідно з розпорядженням Голови Верховної Ради України від 19.07.2016 № 460-к) обов'язки Керівника Апарату Верховної Ради України покладено на Першого заступника Керівника Апарату Верховної Ради України.

правового врегулювання, зокрема, шляхом встановлення в Законі № 2790 необхідності затвердження Верховною Радою України (або іншим органом у разі визначення в Законі) відповідного порядку виплат або передбачення безпосередньо в цьому Законі більш детального механізму здійснення таких виплат.

3.4. У 2014–2017 роках, а також до затвердження кошторису Верховної Ради України у 2019 році, Управління справами Верховної Ради України не дотримано вимог частини першої статті 35 та частини другої статті 23 Закону № 2790 і здійснено видатки за КПКВК 0111010 в загальній сумі 177,1 млн грн на виплату народним депутатам України коштів для оренди житла або винайму готельного номера (143,2 млн грн), а також для компенсації вартості проїзду територією України (33,9 млн грн) **без встановлених кошторисами Верховної Ради України розмірів (лімітів коштів)**. Такі виплати фактично здійснювались відповідно до розмірів, погоджених рішеннями комітету Верховної Ради України, до предмета відання якого належать питання регламенту, та встановлених відповідними розпорядженнями керівних посадових осіб Апарату.

3.5. На реалізацію вимог статті 35 Закону № 2790 щодо надання народному депутату України **номера в готелі**, виплати щомісячної компенсації для оренди житла або винайму готельного номера, а також **видачі коштів для компенсації вартості оренди (винайму)** протягом 2013–2019 років використано 233,2 млн грн бюджетних коштів.

До 12.03.2014 Закон № 2790 надавав можливість народному депутату України обрати один із **трьох способів** створення належних житлових умов (отримання **одноразової грошової компенсації витрат, службового жилого приміщення** або жилого приміщення для постійного проживання на строк повноважень, **номера в готелі** для проживання його і членів його сім'ї), при цьому застосування одного способу виключало можливість використання іншого. Водночас **положення**, яке б визначало механізм здійснення виплат народним депутатам України одноразової грошової компенсації витрат для створення належних житлових умов, **так і не було затверджено, чим не реалізовано вимогу частини другої статті 35 цього Закону** (в редакції, що діяла до 12.03.2014).

Змінами, внесеними Законом № 836 до статті 35 Закону № 2790, скасовано норми щодо забезпечення народних депутатів України службовими жилими приміщеннями або жилими приміщеннями для постійного проживання, але **назву статті 35 «Забезпечення народних депутатів України жилими приміщеннями» так і не змінено, хоча вона вже не відповідала суті зміненої правової норми.**

Головним розпорядником бюджетних коштів не забезпечено дотримання вимог частини першої статті 35 Закону № 2790 та виплачено народним депутатам України 143,2 млн грн для оренди житла або винайму готельного номера без затверджених кошторисами Верховної Ради України розмірів.

Управління справами перераховано на розрахункові рахунки готельних комплексів 101,3 млн грн за винайм народними депутатами готельних номерів

за їх заявами, а не видано ці кошти безпосередньо народним депутатам.

Положення статті 35 Закону № 2790 не забезпечують можливості перевірки наявності у народного депутата України права на отримання коштів для оренди житла або винайму готельного номера. Згідно з частиною другою вказаної статті таке право мають народні депутати, не забезпечені житлом у місті Києві, і місце їх проживання, відповідно до його реєстрації знаходиться на відстані понад 30 км від меж міста Києва. При цьому відповідно до Закону № 2790 кошти на оренду житла або винайм готельного номера народному депутату України повинні видаватися на підставі його заяви та копії документа, до якого внесені відомості про місце проживання. Водночас такі документи свідчать про місце проживання народного депутата України відповідно до реєстрації, але не підтверджують незабезпеченість житлом у місті Києві.

Передбачений законодавством перелік документів не є достатнім для підтвердження наявності у народного депутата України права на отримання коштів для оренди житла або винайму готельного номера, а також Закон № 2790 не містить чітких правових норм щодо необхідності періодичного оновлення народними депутатами України документів, які надають право на отримання коштів для оренди житла або винайму готельного номера, чи інформування у разі зміни обставин, які вказують на необхідність припинення таких виплат, що створює ризики для можливих зловживань, унеможлиблює здійснення перевірки як Апаратом, так і контролюючими органами законності підстав для отримання таких коштів.

Недосконалість правових норм Закону № 2790 та їх застосування на підставі підзаконних актів, які суперечили встановленому цим Законом порядку, спричинила ризики довільної оцінки підстав для отримання коштів для оренди житла або винайму готельного номера та зумовила повернення протягом 2015–2019 років та чотирьох місяців 2020 року окремими народними депутатами таких виплат, здійснених у 2015–2019 роках, на загальну суму 2 млн гривень.

З метою забезпечення правової визначеності положення Закону № 2790 в частині виплати народному депутату України коштів на оренду житла або винайм готельного номера потребують удосконалення.

3.6. Протягом 2013–2019 років Апаратом на виплату народним депутатам коштів на проїзд територією України використано 91 млн гривень.

У 2013 році та протягом 2 місяців 2014 року на виконання вимог Закону № 2790 (у редакції від 06.12.2012), згідно з якими народний депутат на території України користувався правом безоплатного проїзду на всіх залізничних, автомобільних, повітряних, водних внутрішніх шляхах сполучення, а також на всіх видах міського пасажирського транспорту (за винятком таксі), бюджетні кошти відшкодовувались компаніям-перевізникам на підставі наданих актів виконаних робіт (наданих послуг). Кошти в загальній сумі 22,4 млн грн було переведено 13 компаніям-перевізникам, а 0,03 млн грн

виплачено 47 народним депутатам, які вийшли на пенсію та скористались правом одноразового безоплатного проїзду на території України.

Після внесення Законом № 836 змін до Закону № 2790 **Апарат повинен був видавати щомісячно кожному народному депутату кошти для проїзду територією України відповідно до затвердженого кошторисом витрат на утримання Верховної Ради України ліміту** (згідно зі змінами, внесеними Законом № 1301, ліміт затверджується кошторисом Верховної Ради України).

У 2014-2017 роках, а також протягом 8 місяців 2019 року Апаратом виплачено народним депутатам України 33,9 млн грн для компенсації вартості проїзду територією України без встановлених кошторисами Верховної Ради України (кошторисом витрат на утримання Верховної Ради України) лімітів коштів, чим порушено вимоги частини другої статті 23 Закону № 2790. У 2018 році та протягом вересня-грудня 2019 року виплата коштів здійснювалась за встановленими кошторисами Верховної Ради України лімітами, щодо яких в Управлінні справами немає жодних розрахунків чи обґрунтувань.

При цьому виплати коштів здійснювались **не кожному народному депутату, як це визначено частиною другою статті 23 Закону № 2790, а лише тій їх частині, яка подала відповідні заяви, а до 31 грудня 2015 року ще й первинні документи, які підтверджували факт понесених витрат на проїзд, а також їх суму.**

3.7. Фактичне використання у 2013–2019 роках бюджетних коштів у загальній сумі **13,6 млн грн** спрямовано на забезпечення **виплат премій та стипендій**, з яких: за КПКВК 0111010 – 13,1 млн грн (на виплату премій – 7,1 млн грн, стипендій Верховної Ради України – 6,0 млн грн); за КПКВК 0111020 – 0,5 млн грн на виплату стипендій здобувачам наукового ступеня в Інституті законодавства Верховної Ради України.

Водночас **неприсудження у 2017 та 2018 роках 20 премій** за внесок молоді у розвиток парламентаризму, місцевого самоврядування; **непризначення у 2015 та 2016 роках восьми іменних стипендій** для найталановитіших молодих учених; присудження меншої кількості премій педагогічним працівникам через неподання окремими місцевими органами клопотань (на 13 премій менше) призвело до **невиконання результативних показників** за напрямом бюджетної програми за КПКВК 0111010 «Виплата премій та стипендій Верховної Ради України». Подібною була ситуація і з виплатами стипендій докторантам та аспірантам Інституту законодавства Верховної Ради України – скорочення їх кількості призвело до невиконання результативних показників за КПКВК 0111020.

Потребує визначення механізм (процедура) відбору претендентів на присудження премії Верховної Ради України за внесок молоді у розвиток парламентаризму, місцевого самоврядування, оскільки чинне положення про вказану премію, затверджене постановою Верховної Ради України від 22.05.2003 № 840, не встановлює критеріїв відбору, процедури оцінки досягнень та результатів у вирішенні соціальних і правових питань.

4. Забезпечення народних депутатів України безкоштовними путівками для санаторно-курортного лікування згідно з відповідними редакціями частини сьомої статті 33 Закону № 2790 здійснювалось з серпня 2001 року до 12.03.2014 та скасовано Законом № 836.

З 2004 року Порядком забезпечення народних депутатів України діючого та минулих скликань медичним обслуговуванням та путівками на лікування в оздоровницях України, затвердженим розпорядженням Голови Верховної Ради України від 02.06.2004 № 626 (далі – Порядок № 626), **введено обмеження щодо кількості днів безкоштовного забезпечення санаторно-курортним лікуванням народних депутатів України, а також вартості путівок за рахунок бюджетних коштів, що фактично не відповідає вимогам частини сьомої статті 33 Закону № 2790** (у редакції, що діяла до 12.03.2014).

Загалом у 2013–2014 роках путівками для санаторно-курортного лікування за рахунок бюджетних коштів було забезпечено **355 народних депутатів України** на загальну суму **1,1 млн грн**, з яких **269** народних депутатів України – до санаторіїв, підпорядкованих **Управлінню справами**, (**0,9 млн грн**), а також **86** народним депутатам України відшкодовано **0,2 млн грн** за КПКВК 0111010 за путівки до інших оздоровниць України.

Управлінням справами у 2013 і 2014 роках не дотримано вимог пункту 2.2 Порядку № 626 щодо розміру вартості путівок за рахунок бюджетних коштів. Як наслідок, народними депутатами України не доплачено 241,5 тис. грн за надані путівки, а з державного бюджету зайво перераховано 87,6 тис. грн єдиного соціального внеску.

5. Бюджетні кошти у 2013–2014 роках за КПКВК 0111070 у загальній сумі 59,7 млн грн використано на фінансову підтримку санаторно-курортного комплексу Управління справами, а саме: санаторного комплексу «Дюльбер», санаторію «Нижня Ореанда», готельно-оздоровчого комплексу «Затока» і пансіонату матері та дитини «Таврійські зорі», з яких 8,7 млн грн – за рахунок загального фонду державного бюджету, 51,0 млн грн – спеціального фонду (власні надходження санаторно-оздоровчих закладів).

5.1. На виконання Закону України від 27.03.2014 № 1165 «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» та постанови Кабінету Міністрів України від 25.03.2014 № 92 «Про внесення змін до переліку закладів охорони здоров'я та програм у галузі охорони здоров'я, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій, видатки на які здійснюються з державного бюджету» фінансову підтримку санаторно-курортних закладів Управління справами припинено, відповідні бюджетні призначення на 2014 рік за КПКВК 0111070 на загальну суму 77,9 млн грн знято.

5.2. Показники спеціального фонду державного бюджету за КПКВК 0111070, відображені в бюджетній звітності Управління справами, не відповідають даним обліку Казначейства за 2014 рік, а саме занижено показник «касові видатки» у звіті про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги, за 2014 рік на 3,3 млн грн, чим порушено пункт 1.3 Порядку складання фінансової та бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами

бюджетних коштів, затвердженого наказом Мінфіну від 24.01.2012 № 44 зі змінами, внесеними наказом Мінфіну від 09.10.2013 № 866, яким передбачалося, що фінансова та бюджетна звітність має відповідати аналогічним даним бухгалтерського обліку та звітності органів Казначейства.

6. У зв'язку з незаконним заволодінням майном, що забезпечує діяльність Верховної Ради України та яке залишилося на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим, тимчасово втрачено майно залишковою вартістю 118,3 млн грн станом на 01.01.2014, у тому числі: санаторного комплексу «Дюльбер» Управління справами Апарату Верховної Ради України (16,6 млн грн), санаторію «Нижня Ореанда» Управління справами Апарату Верховної Ради України (96,5 млн грн), підсобного господарства «Ялтинське» Управління справами Апарату Верховної Ради України (5,1 млн грн) та автомобіль Mercedes-Bens S 500 (0,1 млн гривень). Крім того, відповідно до Єдиного реєстру об'єктів державної власності до складу майнового комплексу входить також Державне дочірнє підприємство «Державний департамент по забезпеченню та контролю за використанням матеріально-технічних ресурсів південно-східного регіону України», яке перебуває у стані припинення діяльності з 26.01.2006 та за яким не обліковується державне майно. На рахунках підвідомчих установ Управління справами, що були відкриті в Головному управлінні Державної казначейської служби України в Автономній Республіці Крим, станом на 01.01.2014 залишились невикористані кошти спеціального фонду державного бюджету (власні надходження цих установ) в сумі **3,4 млн гривень**.

Фактичний розмір збитків, завданих державі в результаті незаконного заволодіння майном, що забезпечує діяльність Верховної Ради України і яке залишилося на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим, на час проведення аудиту не визначено через неможливість доступу до об'єктів.

Рекомендації Верховній Раді України:

- з метою запровадження чітких правових норм щодо отримання народними депутатами України коштів для оренди житла або винайму готельного номера та усунення ризику отримання ними таких коштів без належних правових підстав, **при підготовці законопроекту «Про внесення змін до статті 35 Закону України «Про статус народного депутата України»** (щодо права народних депутатів України, які не забезпечені житлом у місті Києві, на отримання коштів для компенсації вартості його оренди (винайму)), передбаченого Планом законопроектної роботи Верховної Ради України на 2020 рік, затвердженим постановою Верховної Ради України від 16.06.2020 № 689, **врахувати** необхідність визначення безпосередньо у цьому Законі детального механізму здійснення таких виплат або затвердження Верховною Радою України (або іншим органом у разі визначення в Законі) окремого порядку їх здійснення, передбачивши:

чіткий перелік документів для підтвердження права у народного депутата

України на отримання коштів для оренди житла або винайму готельного номера;

періодичне оновлення народним депутатом України документів, які надають право на отримання коштів для оренди житла або винайму готельного номера, а також інформування Апарату у разі зміни обставин, які вказують на необхідність припинення здійснення таких виплат;

- розглянути питання вдосконалення механізму відбору претендентів на присудження премії за внесок молоді у розвиток парламентаризму, місцевого самоврядування, визначеного положенням про вказану премію, в частині визначення критеріїв відбору, процедури оцінки досягнень та результатів.

Рекомендації Апарату Верховної Ради України (через Управління справами Апарату Верховної Ради України):

розглянути питання про видання локального нормативного акта щодо удосконалення існуючої системи планування видатків державного бюджету, а також розроблення механізму підготовки та прийняття управлінських рішень щодо ініціювання перед Міністерством фінансів України перерозподілу бюджетних коштів у разі їх невикористання;

посилити контроль за процесом планування видатків та гарантувати включення до бюджетних запитів лише обґрунтованої потреби в бюджетних коштах, у тому числі підприємств, установ та організацій, що входять до сфери управління Апарату та Управління справами, які зобов'язані надавати головному розпорядникові бюджетних коштів детальні розрахунки потреби, що базуються на кількості необхідних товарів (робіт, послуг) та вартості за їх одиницю;

посилити контроль за своєчасністю затвердження паспортів бюджетних програм та внесення змін до них;

забезпечити здійснення своєчасного і належного аналізу невикористаних бюджетних асигнувань та ініціювання за необхідності перед Міністерством фінансів України їх перерозподілу на інші цілі;

привести планування та використання коштів державного бюджету за бюджетними програмами за КПКВК 0111010 та 0111020 у відповідність до завдань бюджетних програм. Так, зокрема, видатки на здійснення капітального та реставраційного ремонтів повинні плануватись та проводитись за КПКВК 0111020 незалежно від об'єктів;

розширити перелік результативних показників щодо КПКВК 0111010 для забезпечення комплексної оцінки досягнення мети і виконання завдань бюджетної програми;

вирішити питання про доцільність перебування в Єдиному реєстрі об'єктів державної власності Державного дочірнього підприємства «Державний департамент по забезпеченню та контролю за використанням матеріально-технічних ресурсів південно-східного регіону України», яке перебуває у стані припинення діяльності з 26.01.2006 та за яким відповідно до даних Управління справами не обліковується державне майно.

1. ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА СТАНУ ПЛАНУВАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА БЮДЖЕТНОЮ ПРОГРАМОЮ ЗА КПКВК 0111010 «ЗДІЙСНЕННЯ ЗАКОНОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ»

Висновки

Законами про державний бюджет на 2013–2019 роки Апарату затверджено бюджетні призначення на суму 4 589 053,9 тис. грн, чим враховано заявлену потребу в бюджетних коштах на 74,2 відсотка.

Фактичне використання у вказаному періоді бюджетних коштів у загальній сумі 3 938 047,0 тис. грн (90,5 відс. затверджених бюджетних призначень зі змінами) спрямовано на забезпечення виконання повноважень Верховною Радою України та досягнення мети бюджетної програми за КПКВК 0111010 «Здійснення законотворчої діяльності Верховної Ради України».

Водночас необґрунтоване планування Управлінням справами видатків, яке в окремих встановлених випадках не відповідало Порядку № 228, а також неефективне управління коштами у 2013–2019 роках призвели до невикористання виділених бюджетних коштів у сумі 413 288,0 тис. грн, з них на оплату праці з нарахуваннями – 166 151,6 тис. грн, соціальне забезпечення – 116 115,6 тис. грн, капітальні видатки – 59 810,8 тис. грн та відрядження – 40 547,6 тис. гривень. При цьому головним розпорядником бюджетних коштів не забезпечено своєчасного аналізу причин їх невикористання та не ухвалено ефективних управлінських рішень щодо ініціювання перед Мінфіном їх перерозподілу на забезпечення інших потреб.

Розпорошення видатків на проведення капітального та реставраційного ремонтів за двома бюджетними програмами (КПКВК 0111010 і 0111020) послаблювало внутрішній контроль та комплексну оцінку досягнення цілей, визначених цими програмами.

Перелік результативних показників за основним напрямом бюджетної програми за КПКВК 0111010 є обмеженим та недостатнім для надання обґрунтованої та об'єктивної оцінки результативності використання бюджетних коштів як за напрямом, так і в цілому за бюджетною програмою.

Протягом періоду аудиту за КПКВК 0111010 Управлінням справами здійснено видатків у загальній сумі 177 110,3 тис. грн для компенсації вартості проїзду територією України народним депутатам України, а також вартості оренди ними житла або винайму готельного номера без затверджених кошторисами Верховної Ради України розмірів (лімітів коштів), що не відповідає вимогам частини другої статті 23 та частини першої статті 35 Закону № 2790.

Нормативно-правова база

Відповідно до статті 26 Бюджетного кодексу контроль за дотриманням бюджетного законодавства забезпечує, зокрема, досягнення економії бюджетних

коштів, їх цільового використання, ефективності і результативності в діяльності розпорядників бюджетних коштів шляхом прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Постановою № 228 затверджено Порядок № 228, яким, зокрема, визначено, що **головні розпорядники забезпечують складення проєктів кошторисів** на бюджетні програми (функції), що виконуються безпосередньо головними розпорядниками (пункт 11).

Наказом № 687 затверджено Інструкцію з підготовки бюджетних запитів, якою визначено, що **разом з бюджетним запитом головний розпорядник подає необхідну для здійснення Мінфіном аналізу бюджетного запиту детальну інформацію** за формами, які щороку доводяться Мінфіном до головних розпорядників, **а також підтвердні документи та матеріали (зокрема, детальні розрахунки, проєктно-кошторисну документацію тощо)** (пункт 1.5. Інструкції № 687).

Наказом № 1098 затверджено Правила № 1098¹², якими визначено, що:

– **паспорти бюджетних програм** затверджуються одночасно розпорядчим документом головного розпорядника (зокрема, розпорядженням) і наказом **Мінфіну протягом 45 днів** від дня набрання чинності законом про державний бюджет, а у випадках, визначених абзацами третім–восьмим пункту 3 цього розділу, – **протягом двох тижнів** після внесення Мінфіном відповідних змін до розпису державного бюджету (пункт 6 розділу I Правил № 1098);

– **зміни до паспортів бюджетних програм уносяться** протягом бюджетного періоду шляхом затвердження їх у новій редакції в порядку, установленому для складання паспортів бюджетних програм, зокрема, **у разі перерозподілу видатків за бюджетними програмами у межах загального обсягу бюджетних призначень, передбачених головному розпоряднику** (пункт 10 розділу I Правил № 1098);

– **у пункті 5 звіту про виконання паспорта бюджетної програми у графах 4-6 відображаються обсяги касових видатків** (пункт 3 розділу III Правил № 1098).

Наказом № 1536 затверджено Загальні вимоги до визначення результативних показників бюджетних програм, якими встановлено, що **результативні показники мають підтверджуватися** офіційною державною статистичною, фінансовою та іншою звітністю, даними бухгалтерського, статистичного та внутрішньогосподарського обліку (пункт 6 Загальних вимог № 1536); **головні розпорядники забезпечують достовірність** результативних показників та точність їх розрахунку (пункт 7 Загальних вимог № 1536).

Виявлений стан справ

У періоді аудиту (2013–2019 роки) Апарат щорічно фінансувався за бюджетною програмою за **КПКВК 0111010**, метою якої було **забезпечення виконання повноважень Верховної Ради України, визначених Конституцією України**. Серед стратегічних цілей бюджетної програми **визначено** створення нормативно-правової бази для реалізації реформ та

¹² У редакції наказу Міністерства фінансів України від 14.12.2015 № 1130.

програм розвитку держави для впровадження в Україні європейських стандартів життя та вихід України на провідні позиції у світі.

Аудит засвідчив наявність **суттєвих відхилень від встановлених бюджетним законодавством вимог на етапі планування видатків**. Так, у порушення вимог пункту 11 Порядку № 228 проекти кошторисів за КПКВК 0111010 у 2013–2019 роках головним розпорядником бюджетних коштів взагалі **не склалися**. За окремими видами видатків головний розпорядник бюджетних коштів всупереч пункту 1.5 Інструкції № 687 разом з бюджетними запитами на 2013 та 2015–2019 роки **не подавав детальних розрахунків**. Головним розпорядником **не підтверджені розрахунками** й окремі види видатків загального фонду, **включені до кошторисів** за КПКВК 0111010 на 2013–2019 роки, які фактично визначали лише напрями використання коштів.

Законами про державний бюджет на 2013–2019 роки Апарату як головному розпорядникові бюджетних коштів затверджено бюджетні призначення за **КПКВК 0111010** (лише загальний фонд) у загальному обсязі **4 589 053,9 тис. гривень**. У середньому визначену Апаратом потребу в бюджетних коштах у цей період забезпечено на **74,2 відсотка**.

Упродовж бюджетних років до законів про державний бюджет на 2013–2019 роки вносились зміни, в результаті яких бюджетні призначення становили **4 401 250,4 тис. грн**, тобто були зменшені на **187 803,5 тис. гривень**. З урахуванням довідок про зміни до кошторисів кошторисні призначення за КПКВК 0111010 становили **4 351 335,0 тис. грн** (4 345 518,3 тис. грн – загальний фонд та 5 816,7 тис. грн – спеціальний).

Слід зазначити, що аудит засвідчив **недотримання терміну затвердження паспортів** бюджетної програми за КПКВК 0111010 на **2014, 2015 та 2016 роки: визначений пунктом 6 розділу I Правил № 1098¹³ термін перевищено**, що є порушенням вимог частини восьмої статті 20 Бюджетного кодексу. При цьому в 2019 році головним розпорядником бюджетних коштів всупереч пункту 11 розділу I Правил № 1098¹⁴ **не подано у тижневий термін** після внесення змін до розпису державного бюджету (24.12.2019) згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.12.2019 № 1311-р «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Апаратом Верховної Ради України на 2019 рік» **на погодження до Мінфіну проєкт паспорта** бюджетної програми **щодо зменшення видатків на 11 900 тис. гривень**.

Довідково. У 2014, 2015 та 2016 роках паспорти бюджетної програми за КПКВК 0111010 **Мінфіном** затверджено з перевищенням встановленого терміну для затвердження паспортів бюджетних програм (на 3-4 дні). У 2014 році паспорт бюджетної програми затверджено наказом Мінфіну від 19.02.2014 № 100 (розпорядження Керівника Апарату від 30.01.2014 № 300), у 2015 році – наказом Мінфіну від 17.02.2015 № 123 (розпорядження Керівника Апарату від 28.01.2015 № 752), у 2016 році – наказом Мінфіну від 19.02.2016 № 127 (розпорядження Керівника Апарату від 01.02.2016 № 13).

¹³ У редакції наказів Мінфіну від 09.09.2013 № 800, 15.04.2014 № 402, від 14.12.2015 № 1130 відповідно.

¹⁴ У редакції наказу Мінфіну від 21.12.2018 № 1083.

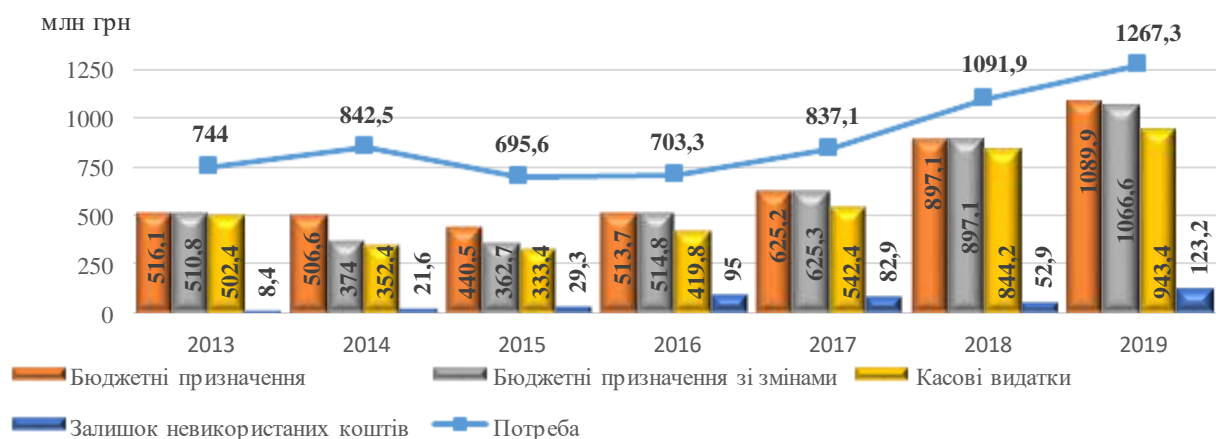
Касові видатки головного розпорядника бюджетних коштів за 2013–2019 роки становили **3 938 047,0 тис. грн (90,5 відс. затверджених бюджетних призначень зі змінами), невикористаними залишилися 413 288,0 тис. грн (9,5 відс. затверджених бюджетних призначень зі змінами)**. Найбільші суми утворилися за бюджетними асигнуваннями, виділеними на оплату праці з нарахуваннями, – 166 151,6 тис. грн (40,2 відс.), на соціальне забезпечення – 116 115,6 тис. грн (28,1 відс.), на капітальні видатки – 59 810,8 тис. грн (14,5 відс.) та на відрядження – 40 547,6 тис. гривень (9,8 відсотка). Невикористання цих бюджетних асигнувань зумовлено необґрунтованим плануванням, яке здійснювалось головним розпорядником бюджетних коштів у встановлених аудитором випадках без дотримання чинного законодавства.

Довідково: На початку 2016 року кошторисні призначення на оплату праці та нарахування на неї за КПКВК 0111010 були затверджені в сумі 266 990,8 тис. грн (близько 90 відс. потреби). Відповідно до Закону № 1384 в червні 2016 року кошторисні призначення на вказану мету були збільшені на 807,0 тис. гривень. При цьому на кінець року невикористані бюджетні асигнування становили 60 037,2 тис. гривень. Подібно затверджені на початку 2019 року кошторисні призначення за КПКВК 0111010 на капітальні видатки становили 77760,0 тис. грн (37,5 відс. потреби). Законом № 265 ці призначення були збільшені на 14256,0 тис. грн до 92016,0 тис. грн, з яких на кінець 2019 року не використано 46973,3 тис. грн (51,2 відсотка).

Головним розпорядником бюджетних коштів **не забезпечено своєчасного аналізу причин невикористання 413 288,0 тис грн бюджетних асигнувань та прийняття ефективних управлінських рішень щодо ініціювання перед Мінфіном здійснення їх перерозподілу на інші потреби.**

Узагальнена інформація щодо планування та використання бюджетних коштів за КПКВК 0111010 у 2013–2019 роках наведена на діаграмі 4.

Діаграма 4. Динаміка планування та використання у 2013–2019 роках бюджетних коштів за КПКВК 0111010

Згідно з діаграмою 4 протягом останніх чотирьох років касові видатки головного розпорядника бюджетних коштів за КПКВК 0111010 щорічно збільшувались і становили у 2019 році **943 366,8 тис. грн**, тобто були майже вдвічі більшими за касові видатки **2013 року** і становили **24 відс. бюджетних**

коштів, використаних за бюджетною програмою у досліджуваному періоді.

При цьому, незважаючи на **незабезпеченість у 2019 році потреби** в коштах загального фонду в сумі **177 376,1 тис. грн, невикористані бюджетні асигнування** вказаного року становили **123 259,2 тис. гривень**. Подібною була ситуація і в інших роках, зокрема у **2016 році: при незабезпеченій потребі** в бюджетних коштах у сумі **189 619,1 тис. грн**, на кінець року невикористаними залишились **95 018,9 тис. грн**, що свідчить про **завищення потреби, відображеної у бюджетних запитах**.

У структурі касових видатків за КПКВК 0111010 **94,1 відс.** припадало на **поточні** видатки (3 707 385,2 тис. грн) та **5,9 відс.** – на **капітальні** видатки (230 661,8 тис. гривень). Найбільша частка видатків припадала на **оплату праці з нарахуваннями** народних депутатів України та їх помічників-консультантів – **57,9 відс.** (2 279 149,0 тис. грн) та на видатки, пов'язані з **соціальним забезпеченням** – **27,3 відс.** (1 076 341,0 тис. гривень). Здійснені також видатки на капітальний (64 439,1 тис. грн) та реставраційний (22 579,6 тис. грн) ремонти адміністративних будинків Верховної Ради України, на відрядження народних депутатів України та їх помічників-консультантів (66 420,0 тис. грн), сплату членських внесків до міжнародних організацій (33 226,5 тис. гривень).

Інформація щодо використання головним розпорядником у 2013–2019 роках коштів державного бюджету за КПКВК 0111010 у розрізі КЕКВ наведена в таблиці 1.

Таблиця 1

Узагальнена інформація щодо використання коштів державного бюджету за КПКВК 0111010 у розрізі КЕКВ у 2013–2019 роках

тис. грн

Показники	КЕКВ	Всього за 2013-2019 роки (загальний та спеціальний фонди)			
		Обсяг видатків згідно з кошторисом з урахуванням змін	Касові видатки, всього	Освоєно коштів, відс.	Обсяг невикористаних бюджетних асигнувань
Поточні видатки	2000	4 060 862,4	3 707 385,2	91,3	353 477,2
Оплата праці	2110	2 445 300,6	2 279 149,0	93,2	166 151,6
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	2210	85 308,4	84 028,4	98,5	1 280,0
Оплата послуг (крім комунальних)	2240	194 793,1	168 047,9	86,3	26 745,2
Видатки на відрядження	2250	106 967,6	66 420,0	62,1	40 547,6
Поточні трансферти урядам зарубіжних країн та міжнародним організаціям	2630	35 775,1	33 226,5	92,9	2 548,6
Соціальне забезпечення	2700	1 192 456,6	1 076 341,0	90,3	116 115,6
Інші поточні видатки	2800	261,0	172,4	66,1	88,6
Капітальні видатки	3000	290 472,6	230 661,8	79,4	59 810,8
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	3110	144 906,2	143 643,1	99,1	1 263,1
Капітальний ремонт	3130	122 948,4	64 439,1	52,4	58 509,3
Реконструкція та реставрація	3140	22 618,0	22 579,6	99,8	38,4
Усього видатків:	х	4 351 335,0	3 938 047,0	90,5	413 288,0

Структуру касових видатків за КПКВК 0111010 у 2013–2019 роках відображено на діаграмі 5.

Діаграма 5. Структура касових видатків за КПКВК 0111010 у 2013–2019 роках

Використання головним розпорядником у 2013–2019 роках бюджетних коштів за КПКВК 0111010 залежно від року передбачалось та здійснювалось за **26 напрямками**, з яких щорічно за **чотирма основними напрямками** – «Здійснення законотворчої діяльності Верховної Ради України»; «Візити народних депутатів України за кордон»; «Виплата премій та стипендій Верховної Ради України»; «Сплата членських внесків до міжнародних організацій, в яких набуто членство Верховною Радою України».

Водночас **фактично 11 із 26 напрямів у цей період стосувались**, зокрема, проведення капітального та реставраційного ремонтів, які за своєю суттю **більше належать до завдань бюджетної програми за КПКВК 0111020** «Обслуговування та організаційне, інформаційно-аналітичне, матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України».

Довідково. Відповідно до паспортів бюджетної програми за КПКВК 0111020, одним із завдань бюджетної програми є **утримання та експлуатація адміністративних будинків, об'єктів спеціального призначення, споруд, інженерних комунікацій і обладнання адмінбудинків згідно з правилами і нормами технічної експлуатації будинків і споруд у належному санітарному і технічному стані.** Водночас у періоді аудиту за КПКВК 0111010 планувались та здійснювались у 2016 році «Капітальний ремонт приміщень адміністративних будинків Верховної Ради України» та «Реконструкція адміністративного будинку по вул. Садовій, 3 (надбудова)»; у 2017–2018 роках – «Капітальний ремонт адміністративного будинку Верховної Ради України» та «Реставрація адміністративного будинку Верховної Ради України по вул. Грушевського, 5 у Печерському районі м. Києва»; у 2019 році – «Реставраційний ремонт адміністративного будинку Верховної Ради України по вул. Грушевського, 5 у Печерському районі м. Києва» та «Капітальний ремонт адміністративних будинків Верховної Ради України».

Це свідчить про розпорошення видатків за різними бюджетними програмами, що послаблювало здійснення внутрішнього контролю та комплексної оцінки досягнення мети і виконання завдань бюджетних програм.

Інформацію щодо планування та використання у 2013–2019 роках бюджетних коштів за КПКВК 0111010 в розрізі напрямів наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Напрями планування та використання бюджетних коштів за КПКВК 0111010 у 2013–2019 роках¹⁵

тис. грн

№ з/п	Напрями використання коштів	2013–2019 роки			
		Затверджено зі змінами	Використано	Відхилення	Виконано, %
1	Здійснення законотворчої діяльності Верховної Ради України	3 833 813,3	3 531 782,9	-302 030,4	92,1
2	Візити народних депутатів України за кордон	96 242,6	66 007,0	-30 235,6	68,6
3	Виплата премій та стипендій Верховної Ради України	13 874,5	13 082,0	-792,5	94,3
4	Сплата членських внесків до міжнародних організацій, в яких набуто членство Верховною Радою України	36 905,1	33 247,2	-3 657,9	90,1
5	Проведення заходів з інформатизації у Верховній Раді України	228 735,1	202 955,9	-25 779,2	88,7
6	Капітальний та реставраційний ремонт адміністративних будинків Верховної Ради України	145 556,4	87 018,7	-58 537,7	59,8
7	Погашення Управлінням справами кредиторської заборгованості	2 291,3	2 291,3	0,0	100,0
Всього		4 357 418,3	3 936 385,0	-421 033,3	90,3

Отже, фактично основним напрямом, за яким головним розпорядником бюджетних коштів використовувались кошти за КПКВК 0111010, був напрям «Здійснення законотворчої діяльності Верховної Ради України», за яким використано 3 531 782,9 тис. грн, або майже 90 відс. коштів бюджетної програми, зокрема, на виконання Верховною Радою України своїх повноважень, соціальне забезпечення народних депутатів України. Таке об'єднання майже всіх видатків у межах одного напрямку використання бюджетних коштів не може сприяти ефективному контролю головним розпорядником бюджетних коштів, як передбачено Бюджетним кодексом, і не дає змоги об'єктивно оцінити ефективність виконання як складових напрямку, так і всієї бюджетної програми. Забезпеченню ефективного контролю за використанням бюджетних коштів сприяло б виокремлення таких напрямів використання коштів, як, зокрема, оплата праці народних депутатів України, їх соціальне забезпечення, відрядження тощо.

Встановлено, що протягом періоду аудиту головним розпорядником бюджетних коштів здійснено видатки для компенсації народним депутатам України вартості проїзду територією України, а також вартості оренди ними житла або винайму готельного номера в загальній сумі 177 110,3 тис. грн (4,5 відс. суми видатків бюджетної програми) без затверджених кошторисами Верховної Ради України розмірів (лімітів коштів), що не відповідало вимогам

¹⁵ Відповідно до даних паспортів бюджетної програми за КПКВК 0111010 та звітів про їх виконання.

частини другої статті 23 та частини першої статті 35 Закону № 2790¹⁶.

Аналіз виконання **результативних показників**, відображених у звітах про виконання паспортів бюджетної програми за КПКВК 0111010 за 2013–2019 роки, свідчить, що із **231** показника у повному обсязі виконано лише **120 (52 відс.)**, **104** показники (**45 відс.**) виконано частково, 7 – (3 відс.) не виконано взагалі. Із 70 показників **затрат виконано повністю** лише половину – 33 (47 відс.), із 81 показника **продукту** – 47 (59 відс.), із 46 показників **ефективності** – 16 (35 відс.), із 34 показників **якості** – 24 (71 відсоток).

Зазначене свідчить, що **очікуваних результатів та завдань бюджетної програми в повному обсязі не досягнуто.**

Аудитом встановлено, що за напрямом **«Здійснення законотворчої діяльності Верховної Ради України» щорічно затверджувалось по два показники продукту («Кількість зареєстрованих законопроектів» та «Кількість прийнятих законопроектів»)**, а також **по одному показнику ефективності («Середні витрати на один зареєстрований законопроект»)** та **якості («Частка прийнятих законопроектів у загальній кількості зареєстрованих законопроектів»)**. **Такий перелік результативних показників за вказаним напрямом є обмеженим та недостатнім для надання обґрунтованої та об'єктивної оцінки результативності та якості використання бюджетних коштів.**

Головний розпорядник бюджетних коштів **не забезпечив підтвердження окремих результативних показників**, відображених у звітах про виконання паспортів бюджетної програми за КПКВК 0111010 за 2013–2019 роки, офіційною державною статистичною, фінансовою та іншою звітністю, даними бухгалтерського, статистичного та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, що не відповідає вимогам частини п'ятої статті 20 та пункту 6 частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу, або їх **достовірності**, що відповідно до статті 116 Бюджетного кодексу є **порушенням бюджетного законодавства.**

Так, згідно з інформацією, наданою Апаратом до аудиту, протягом 2013–2019 років **зареєстровано 12 423 проекти законів і 9 812 проектів постанов та інших актів, прийнято 1 517 проектів законів і 3355 проектів постанов та інших актів.** Натомість у звітах про виконання паспортів бюджетної програми за 2013–2019 роки Апаратом такий показник **продукту**, як **«Кількість зареєстрованих законопроектів»**, **достовірно вказано лише за три роки (2014, 2015, 2016), а за решту (2013, 2017, 2018 та 2019) – не відповідає інформації, наданій Апаратом; показник «Кількість прийнятих законопроектів» достовірно вказано за три роки (2013, 2014 та 2018), а за решту (2015, 2016, 2017 та 2019) – не відповідає інформації, наданій Апаратом до аудиту.**

Слід зазначити, що за даними звітів про виконання паспортів бюджетної програми показник **«Частка прийнятих законів у загальній кількості зареєстрованих законопроектів»** в середньому становив **13,8 відс.**, хоча фактично, з огляду на дані, надані до аудиту Апаратом, – **12,2 відс.** проти

¹⁶ Більш детальна інформація щодо вказаного питання наведена у розділах 4.2 та 4.3 Звіту за завданням № 1.

запланованих у паспорті **26,6 відс.**, що у **2,2** рази менше.

Аудитом встановлено викривлення й інших результативних показників, а саме: за 2015 та 2016 роки – щодо **зменшення** загального розміру премій Верховної Ради України та фактично використаних на їх виплату коштів, за 2015, 2016, 2017 роки – щодо **збільшення кількості премій Верховної Ради України** найталановитішим молодим ученим, що пов'язано із фактичним відображенням у цьому показнику кількості лауреатів, яким вони виплачені.

У звітах про виконання паспортів бюджетної програми за КПКВК 0111010 головним розпорядником бюджетних коштів **наведені недостовірні дані**, а саме **занижені обсяги касових видатків** порівняно зі звітами про надходження та використання коштів загального фонду (форма № 2д) на загальну суму **1 662,1 тис. грн**, зокрема: у звітах про виконання паспортів бюджетної програми за 2013 та 2016 роки не відображені касові видатки за спеціальним фондом на загальну суму **785,1 тис. грн** (472,0 тис. грн та 313,1 тис. грн відповідно), а у звіті за 2015 рік – видатки на відрядження за КЕКВ 2250 на суму **877,0 тис. гривень**.

Слід зазначити, що **станом на 01.01.2020** за КПКВК 0111010 обліковувались **кредиторська заборгованість** в сумі **1 251,2 тис. грн** (погашена у квітні 2020 року) та **дебіторська** – в сумі **79 тис. гривень**.

Рекомендації:

Апарату Верховної Ради України (через Управління справами):

розглянути питання про видання локального нормативного акта щодо удосконалення існуючої системи планування видатків державного бюджету, а також розроблення механізму підготовки та прийняття управлінських рішень щодо ініціювання перед Міністерством фінансів України перерозподілу бюджетних коштів у разі їх невикористання;

посилити контроль за процесом планування видатків та гарантувати включення до бюджетних запитів лише обґрунтованої потреби в бюджетних коштах;

посилити контроль за своєчасністю затвердження паспортів бюджетних програм та внесення змін до них;

забезпечити здійснення своєчасного і належного аналізу невикористаних бюджетних асигнувань та ініціювання за необхідності перед Міністерством фінансів України їх перерозподілу на інші цілі;

привести планування та використання коштів державного бюджету за бюджетними програмами за КПКВК 0111010 і 0111020 у відповідність до завдань бюджетних програм. Так, зокрема, видатки на здійснення капітального та реставраційного ремонтів повинні плануватись та проводитись за КПКВК 0111020 незалежно від об'єктів;

розширити перелік результативних показників за КПКВК 0111010 для забезпечення комплексної оцінки досягнення мети і виконання завдань бюджетної програми (зокрема, запровадити релевантні результативні показники за напрямом «Здійснення законотворчої діяльності народних депутатів України»).

2. ЗАКОННІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИДАТКІВ, ЗДІЙСНЕНИХ НА СПЛАТУ ЧЛЕНСЬКИХ ВНЕСКІВ ДО МІЖНАРОДНИХ ПАРЛАМЕНТСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, В ЯКИХ НАБУТО ЧЛЕНСТВО ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ

Висновки

Протягом 2013–2019 років Апаратом за рахунок коштів бюджетної програми за КПКВК 0111010 за КЕКВ 2630 «Поточні трансферти урядам іноземних держав та міжнародним організаціям» сплачено членських внесків до міжнародних парламентських організацій, в яких набуто членство Верховною Радою України, на загальну суму 33 226,5 тис. гривень. Фінансові зобов'язання щодо членства Верховної Ради України у міжнародних парламентських організаціях виконано повністю та своєчасно. Водночас головним розпорядником бюджетних коштів не забезпечено прийняття управлінських рішень щодо ініціювання перед Мінфіном здійснення перерозподілу невикористаних 2 548,6 тис. грн, що є неефективним управлінням бюджетними коштами.

Нормативно-правова база

Верховна Рада України є членом міжнародних парламентських організацій. Апаратом у 2013–2019 роках сплачувались членські внески до п'яти (у 2013 році – до шести) міжнародних парламентських організацій, в яких набуто членство Верховною Радою України, а саме до Міжпарламентського союзу (далі – МПС), Асоціації генеральних секретарів парламентів (далі – АГСП), Геополітичної групи «12+» у Міжпарламентському союзі (далі – Група 12+), Парламентської Асамблеї Організації Чорноморського економічного співробітництва (далі – ПАЧЕС), Парламентської асамблеї Організації з безпеки та співробітництва в Європі (далі – ПА ОБСЄ), Міжпарламентської Асамблеї держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав (далі – МПА СНД) (сплата внесків до МПА СНД здійснювалась лише в 2013 році).

Приєднання до зазначених міжнародних парламентських організацій відбулось на підставі відповідних постанов Верховної Ради України, а саме:

- Постанови Президії Верховної Ради України від 15.03.1993 № 3053, якою схвалено Декларацію про створення Парламентської Асамблеї Чорноморського Економічного співробітництва;
- Постанови Верховної Ради України від 16.09.1999 № 1059, якою створено Національну парламентську групу України з метою вступу до Міжпарламентського Союзу та подальшої участі в його роботі;
- Постанови Верховної Ради України від 03.03.1999 № 463, згідно з якою з 1999 року Верховна Рада України приєдналася до Угоди про Міжпарламентську Асамблею держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав.

Відповідно до статті 10 Мадридської декларації і з урахуванням поправок, зроблених 13.01.1992 на засіданні Комітету керівників делегацій ПА ОБСЄ,

з 30.01.1992 Україна стала повноправним членом Парламентської асамблеї Організації з безпеки та співробітництва в Європі.

Виявлений стан справ

У 2013–2019 роках сплата членських внесків до міжнародних парламентських організацій здійснювалася за рахунок коштів бюджетної програми за **КПКВК 0111010** за КЕКВ 2630 «Поточні трансферти урядам іноземних держав» на підставі листів-звернень керівних органів цих організацій, в яких визначався розмір внеску, що підлягав оплаті, та відповідних розпоряджень Голови Верховної Ради України. Протягом вказаного періоду до міжнародних парламентських організацій сплачено членських внесків на загальну суму еквівалентну **33 226,5 тис. грн** (179,3 тис. швейцарських франків, 1 128,4 тис. євро; 323,9 тис. доларів США). Інформацію щодо обсягів сплачених у 2013–2019 роках внесків до міжнародних парламентських організацій наведено в таблиці 3.

Таблиця 3

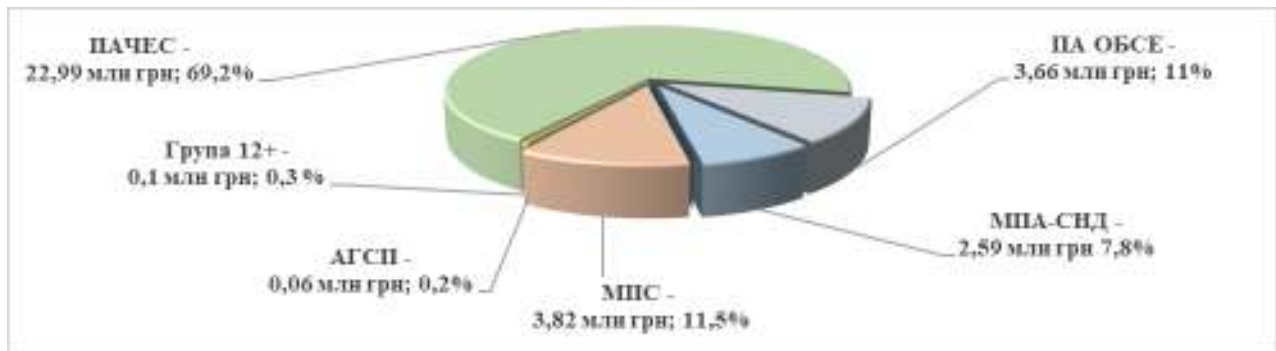
Обсяги сплачених у 2013–2019 роках внесків до міжнародних парламентських організацій

Роки	Валюта	МПС, у CHF*	АГСП, у CHF*	Група 12+, у €**	ПАЧЕС, у €**	ПА ОБСЕ, у €**	МПА-СНД, у \$***	Разом, тис. грн
2013	валюта	27,3 (тис. CHF)	0,4 (тис. CHF)	0,2 (тис. €)	151,8 (тис. €)	19,4 (тис. €)	323,9 (тис. \$)	х
	тис. грн	235,7	3,4	2,1	1589,1	203,1	2588,9	4622,3
2014	валюта	26,3 (тис. CHF)	0,4 (тис. CHF)	0,6 (тис. €)	154,6 (тис. €)	20,4 (тис. €)	-	х
	тис. грн	381,1	5,3	9,6	2569,9	326,2	0,0	3292,1
2015	валюта	25,4 (тис. CHF)	0,4 (тис. CHF)	0,6 (тис. €)	158,7 (тис. €)	20,6 (тис. €)	-	х
	тис. грн	577,5	9,3	14,5	3806	520,4	0,0	4927,7
2016	валюта	23,0 (тис. CHF)	0,4 (тис. CHF)	0,6 (тис. €)	178,7 (тис. €)	21,1 (тис. €)	-	х
	тис. грн	630,2	10,4	15,1	5099,5	588,6	0,0	6343,8
2017	валюта	24,5 (тис. CHF)	0,4 (тис. CHF)	0,6 (тис. €)	103,1 (тис. €)	21,5 (тис. €)	-	х
	тис. грн	656	11,8	15,3	3077	624,7	0,0	4384,8
2018	валюта	25,0 (тис. CHF)	0,4 (тис. CHF)	0,5 (тис. €)	110,9 (тис. €)	21,9 (тис. €)	-	х
	тис. грн	674,7	12,6	17,2	3505,8	690,3	0,0	4900,6
2019	валюта	25,0 (тис. CHF)	0,4 (тис. CHF)	0,5 (тис. €)	118,6 (тис. €)	23,5 (тис. €)	-	х
	тис. грн	669,1	11,3	15,9	3348,6	710,3	0,0	4755,2
Разом:	валюта	176,5 (тис. CHF)	2,8 (тис. CHF)	3,6 (тис. €)	976,4 (тис. €)	148,4 (тис. €)	323,9 (тис. \$)	х
	тис. грн	3824,3	64,1	89,7	22995,9	3663,6	2588,9	33226,5
Питома вага у загальному обсязі внесків, відс.		11,5	0,2	0,3	69,2	11,0	7,8	100,0

*CHF – Швейцарські франки, **€ – Євро, ***\$ – Долари США

У цілому головним розпорядником бюджетних коштів щорічно сплачувалось міжнародним парламентським організаціям від **3 292,1 тис. грн** (2014 рік) до **6 343,8 тис. грн** (2016 рік). Структуру членських внесків, сплачених у 2013–2019 роках до міжнародних парламентських організацій, наведено в діаграмі 6.

Діаграма 6. Структура членських внесків, сплачених у 2013–2019 роках міжнародним парламентським організаціям

Згідно із законами про державний бюджет на відповідні роки кошторисні призначення у 2013–2019 роках за КЕКВ 2630 на сплату членських внесків до міжнародних парламентських організацій затверджені в сумі **44 330,5 тис. грн**, уточнені кошторисні призначення – **35 775,1 тис. гривень**. Касові видатки становили **33 226,5 тис. грн**, невикористаними на кінець років залишались **2 548,6 тис. грн**, які не були перерозподілені.

Динаміка планування та використання коштів наведена на діаграмі 7.

Діаграма 7. Динаміка планування та використання у 2013–2019 роках коштів державного бюджету за КПКВК 0111010 за КЕКВ 2630

Невикористання бюджетних асигнувань пов'язано з тим, що попередній розрахунок планового внеску на наступний рік до будь-якої міжпарламентської організації здійснюється влітку поточного року на підставі даних щодо вже здійснених внесків за попередні роки, з урахуванням можливих змін бюджетів міжпарламентських організацій. На момент складання бюджетних запитів та здійснення розрахунків в Управлінні справами немає точної інформації про суми членських внесків, які необхідно сплатити в наступному році, що не дає можливості визначити точну суму внесків на наступний рік (зазвичай суми членських внесків стають відомі в грудні).

Довідково. Наприклад, щорічний внесок України у 2016 році до ПАЧЕС становив 178,7 тис. євро. Вказану суму було заплановано Апаратом і для сплати на 2017 рік. Водночас після затвердження бюджету ПАЧЕС на 2017 рік розмір внеску України на вказаний рік встановлено в сумі 103,1 тис. євро. Аналогічно на 2019 рік передбачено суму внеску до бюджету ПАЧЕС в розмірі 200 тис. євро, а фактична сума внеску становила 118,6 тис. євро.

Аудит засвідчив, що сплата членських внесків здійснювалась Апаратом в основному до вересня (крім 2017 та 2019 років), що давало можливість здійснити перерозподіл невикористаних бюджетних коштів та забезпечити ефективне використання бюджетних коштів.

3. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ВИДАТКІВ НА СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Протягом 2013–2019 років на соціальне забезпечення використано 1 077 197,2 тис. грн коштів державного бюджету, у тому числі за КПКВК 0111010 – 1 076 341,0 тис. грн (99,9 відс.) та 0111020 – 856,2 тис. грн (0,1 відсотка). При цьому у вказаному періоді на соціальне забезпечення в середньому припадало **14 відс.** (у різні роки від **10,0 відс.** до **16,6 відс.**) загальних касових видатків головного розпорядника за всіма бюджетними програмами, за КПКВК 0111010 – в середньому **27,3 відс.** (у різні роки від **20,2 відс.** до **29,5 відсотка**).

Аудит також засвідчив, що потреба в бюджетних коштах за КЕКВ 2700 «Соціальне забезпечення» за КПКВК 0111010 та 0111020 у 2013–2019 роках була визначена Управлінням справами в загальній сумі **1 279 596,7 тис. грн**, кошторисні призначення за КЕКВ 2700 на відповідні роки становили **1 244 974 тис. грн**, кошторисні призначення зі змінами – **1 193 470,6 тис. грн**, касові видатки – 1 077 197,2 тис. гривень. Невикористаними на кінець 2013–2019 років залишилися **116 273,4 тис. гривень** (діаграма 8).

Діаграма 8. Динаміка планування та використання в 2013–2019 роках видатків на соціальне забезпечення за КПКВК 0111010 та 0111020

Згідно з діаграмою 8 у 2013 році за КЕКВ 2700 надано більше бюджетних призначень від потреби (на 1,8 відс.), а у 2014 році потребу не забезпечено (на 10,6 відс.), в інші досліджувані роки потребу забезпечено майже на 100 відсотків. **Касові видатки** були найбільшими у 2018–2019 роках, і їх обсяг збільшився порівняно з 2013 роком **в 1,7 раза**, що пов'язано зі зняттям обмеження розміру відшкодування народним депутатам України витрат, пов'язаних з виконанням депутатських повноважень, який було запроваджено на період АТО, а також

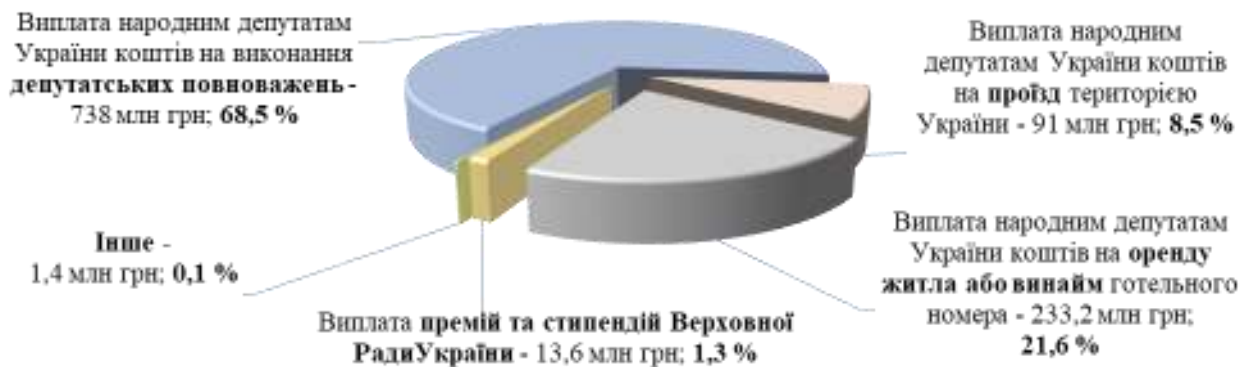
збільшенням ліміту на проїзд народних депутатів територією України.

При цьому неналежне управління та неприйняття Управлінням справами управлінських рішень щодо ініціювання перед Мінфіном здійснення перерозподілу бюджетних асигнувань призводили до невикористання на кінець бюджетних років від **9 403,4 тис. грн** у 2015 році до **30 802,7 тис. грн** у 2017 році.

Значне невикористання бюджетних асигнувань, виділених на соціальне забезпечення, спричинено, зокрема, недоліками у плануванні витрат, пов'язаних з виконанням депутатських повноважень (не використано 62 731,5 тис. грн), а також тим, що не всі народні депутати скористались правом на отримання коштів на компенсацію вартості проїзду територією України (21 520,1 тис. грн), вартості оренди житла та винайму готельного номера (30 616,7 тис. гривень).

Структура касових видатків за КЕКВ 2700 «Соціальне забезпечення» за КПКВК 0111010 та 0111020 у 2013–2019 роках наведена на діаграмі 9.

Діаграма 9. Структура касових видатків за КЕКВ 2700 «Соціальне забезпечення» за КПКВК 0111010 та 0111020 у 2013–2019 роках

Згідно з діаграмою 9 найбільша частка коштів (738 027 тис. грн **68,5 відс**), використаних Апаратом у 2013–2019 роках на соціальне забезпечення, припадала на виплату народним депутатам України коштів на виконання депутатських повноважень, коштів для оренди житла або винайм готельного номера – 233 173,5 тис. грн (21,6 відс.), проїзду територією України – 91 028,4 тис. грн (8,5 відсотка), що здійснювалось відповідно до вимог Закону № 2790.

3.1. Законність та ефективність видатків, здійснених на відшкодування народним депутатам України витрат, пов'язаних з виконанням депутатських повноважень

Висновки

У 2013–2019 роках народним депутатам України щомісячно відшкодовувались витрати, пов'язані з виконанням депутатських повноважень, що здійснювалось у розмірі, визначеному частиною четвертою статті 32 Закону № 2790 та відповідними розпорядженнями голів Верховної Ради України, на що використано 738 027,0 тис. грн, або 9,6 відс. коштів, використаних Апаратом за всіма бюджетними програмами.

Запроваджені Законом № 196 зміни щодо припинення відшкодування народному депутату України витрат, пов'язаних з виконанням депутатських

повноважень, у разі пропуску без поважних причин пленарних засідань Верховної Ради України або засідань комітетів Верховної Ради України, були спрямовані на підвищення ефективності роботи законодавчого органу і дали змогу за 2 місяці 2019 року зекономити 5 378,8 тис. гривень.

Нормативно-правова база

Відповідно до частини четвертої статті 32 Закону № 2790¹⁷ народному депутату протягом всього строку виконання депутатських повноважень щомісячно відшкодовуються витрати, пов'язані з виконанням депутатських повноважень, у розмірі місячної заробітної плати народного депутата, що не підлягають оподаткуванню. Згідно з частиною четвертою статті 33 Закону № 2790 народний депутат отримує кошти для відшкодування витрат на здійснення депутатських повноважень з дня обрання.

Протягом 2013–2019 років щомісячний розмір відшкодування витрат народним депутатам, пов'язаних з виконанням депутатських повноважень, встановлювався розпорядженнями Голови Верховної Ради України (таблиця 4).

Таблиця 4

Щомісячні розміри відшкодування у 2013–2019 роках народним депутатам України витрат, пов'язаних з виконанням депутатських повноважень, відповідно до розпоряджень голів Верховної Ради України

Дата та номер розпорядження Голови Верховної Ради України	Встановлений місячний розмір відшкодування	Дата початку здійснення відшкодувань за встановленим розміром
від 11.04.2008 № 450	17 425 грн	з 01.03.2008
від 20.08.2014 № 582	6 109,0 грн*	з 03.08.2014
від 28.01.2015 № 75	8 526 грн**	з 01.01.2015
від 28.04.2015 № 637	6 109 грн***	з 01.04.2015
від 14.04.2016 № 201-к	17 425 грн	з 15.04.2016
від 18.12.2017 № 847-к	32 000 грн	з 01.10.2017
від 17.01.2018 № 32-к	35 240 грн	з 01.01.2018
від 14.02.2019 № 75-к	38 420 грн	з 01.01.2019

*Зменшення розміру заробітної плати відбулось відповідно до вимог статті 32 Закону № 719 (із змінами, внесеними згідно із Законом України від 31.07.2014 № 1622), якою було визначено, що народним депутатам України до завершення АТО місячна заробітна плата нараховується лише в розмірі посадового окладу.

**Законом № 76 встановлено, що у 2015 році максимальний місячний розмір заробітної плати обмежується сімома розмірами мінімальної заробітної плати (1218 грн*7=8 526 гривень).

***Постановою № 43 встановлено, що у 2015 році місячна заробітна плата нараховується у розмірі посадового окладу.

Частинною п'ятою статті 33 Закону № 2790 (абзац перший) визначено, що за дні, в які народний депутат без поважних причин не виконує свої депутатські повноваження, передбачені законом, за поданням комітету, до компетенції якого належать питання депутатської етики, народним депутатам не провадяться виплати, пов'язані з виконанням депутатських повноважень.

¹⁷Із змінами, внесеними Законом № 1301.

У жовтні 2019 року Законом № 196¹⁸ до Закону № 2790 та Регламенту внесені зміни, які визначили **механізм припинення відшкодування народному депутату витрат**, пов'язаних з виконанням депутатських повноважень, **у разі пропуску без поважних причин** пленарних засідань Верховної Ради України або засідань комітетів Верховної Ради України.

Так, частину п'яту статті 33 Закону № 2790 (із змінами) доповнено абзацом другим: «Якщо народний депутат протягом календарного місяця упродовж однієї чергової сесії Верховної Ради України **без поважних причин не бере особистої участі** у більш як 30 відсотках голосувань при прийнятті рішень Верховної Ради України на пленарних засіданнях Верховної Ради України або у більш як 50 відсотках засідань комітету Верховної Ради України, до складу якого його обрано, такому **народному депутату не відшкодовуються витрати, пов'язані з виконанням депутатських повноважень**, за відповідний календарний місяць. Припинення відшкодування народному депутату витрат, пов'язаних з виконанням депутатських повноважень, здійснюється **за розпорядженням Голови Верховної Ради України**, яке видається на підставі рішення комітету, до компетенції якого належать питання депутатської етики, що приймається на основі відомостей щодо обліку робочого часу народних депутатів, наданих Апаратом Верховної Ради України».

Питання обліку робочого часу та здійснення виплат, передбачених статтями 32 і 33 Закону № 2790, унормовано розпорядженням № 1240-к: нарахування заробітної плати народному депутату здійснюється на підставі таблиця обліку робочого часу; облік робочого часу народних депутатів здійснюється секретаріатами комітетів Верховної Ради України; **припинення відшкодування народному депутату витрат, пов'язаних з виконанням депутатських повноважень, здійснюється за розпорядженням Голови Верховної Ради України**, яке видається на підставі рішення комітету, до компетенції якого належать питання депутатської етики, що приймається на основі відомостей щодо обліку робочого часу народних депутатів, наданих Апаратом.

Виявлений стан справ

У 2013–2019 роках Управлінням справами відшкодування народним депутатам витрат, пов'язаних з виконанням депутатських повноважень, здійснювалось **у розмірі місячної заробітної плати** народного депутата, що не підлягає оподаткуванню, як це визначено статтею 32 Закону № 2790, з урахуванням щомісячних розмірів відшкодувань, встановлених відповідними розпорядженнями Голови Верховної Ради України.

Загалом протягом 2013–2019 років народним депутатам **відшкодовано витрат, пов'язаних з виконанням депутатських повноважень**, на загальну суму **738 027,0 тис. гривень**.

Невикористаними залишились 62 731,5 тис. грн, що пов'язано у **2014–2015 роках** з обмеженням розміру заробітної плати до посадового окладу та, відповідно, розміру відшкодувань витрат, пов'язаних з виконанням депутатських

¹⁸ Набрав чинності з 01.11.2019.

повноважень (залишок 11 883,4 тис. грн); у **2016 році** – у зв'язку зі зняттям цього обмеження та з квітня збільшення розміру відшкодувань до 17,4 тис. грн, у **2017 році** – у зв'язку із виплатою до жовтня 2017 року таких відшкодувань у розмірі **17,4 тис. грн при запланованих Управлінням справами у розмірі 26 тис. грн** згідно із відповідним проектом постанови Верховної Ради України, що спричинило утворення залишку у сумі **25 287,6 тис. гривень**.

Інформацію щодо обсягів здійснених виплат народним депутатам на виконання депутатських повноважень у розрізі років наведено на діаграмі 10.

Діаграма 10. Обсяг бюджетних коштів, використаних Апаратом у 2013–2019 роках на відшкодування витрат, пов'язаних із виконанням депутатських повноважень

Згідно з діаграмою 10 у періоді, охопленому аудитом, **щомісячний розмір виплат коштів на виконання депутатських повноважень зріс з 17,4 тис. грн у 2013 році до 38,4 тис. грн у 2019 році, тобто в 2,2 раза**. У 2014–2015 роках розмір зазначених виплат зменшено (був найменшим за сім досліджуваних років), що пов'язано з проведенням в Україні антитерористичної операції. **Обсяг використання бюджетних коштів на виконання депутатських повноважень збільшився у досліджуваному періоді з 92 142,5 тис. грн у 2013 році до 190 667,6 тис. грн у 2019 році, тобто в 2,1 раза**.

Аудит засвідчив, що до внесення в жовтні 2019 року змін до Закону № 2790 **норма частини п'ятої статті 33 щодо непроведення виплат народним депутатам, які без поважних причин не виконували свої депутатські повноваження, застосовувалась у періоді аудиту лише тричі, що було пов'язано з припиненням виконання окремими народними депутатами депутатських повноважень та притягненням народного депутата до кримінальної відповідальності**.

Із набранням 01.11.2019 чинності Законом № 196 Апаратом відповідно до розпоряджень Голови Верховної Ради України від 13.12.2019 № 1279-к та від 20.02.2020 № 89 **не було проведено виплат 140 народним депутатам України, які без поважних причин не брали участі в пленарних засіданнях Верховної Ради України або засіданнях комітетів Верховної Ради України, що дало змогу зекономити 5 378,8 тис. грн коштів державного бюджету** (78 народним депутатам не здійснено виплат за листопад 2019 року на загальну суму 2996,8 тис. грн, а 62 – за грудень 2019 року на суму 2382 тис. гривень).

3.2. Законність та ефективність видатків, здійснених народним депутатам України для компенсації вартості проїзду територією України

Висновки

У 2014–2017 роках, а також протягом 8 місяців 2019 року Апаратом виплачено народним депутатам України 33 940,6 тис. грн коштів державного бюджету для компенсації вартості проїзду територією України без встановлених кошторисами Верховної Ради України лімітів коштів, чим порушено вимоги частини другої статті 23 Закону № 2790. У 2018 році та протягом вересня-грудня 2019 року виплата коштів здійснювалась за встановленими кошторисами Верховної Ради України лімітами, щодо яких в Управлінні справами немає жодних розрахунків чи обґрунтувань.

Виплати коштів для компенсації вартості проїзду територією України здійснювались не кожному народному депутату, як це визначено частиною другою статті 23 Закону № 2790, а лише тій їх частині, яка подала відповідні заяви, а до 31 грудня 2015 року ще й первинні документи, які підтверджували факт понесених витрат на проїзд, а також їх суму.

Нормативно-правова база

Законом № 2790 (у редакції від 06.12.2012) визначено, що:

– народному депутату, який вийшов на пенсію, надається право безоплатного проїзду на території України один раз на рік (у прямому і зворотному напрямках) залізничним, водним, повітряним або автомобільним міжміським транспортом у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України (абзац десятий частини дванадцятої статті 20);

– народний депутат на території України користується правом безоплатного проїзду на всіх залізничних, автомобільних, повітряних, водних внутрішніх шляхах сполучення, а також на всіх видах міського пасажирського транспорту (за винятком таксі). Це право поширюється також на особу, яка супроводжує народного депутата – інваліда I групи. Проїзд народного депутата здійснюється за рахунок бюджетних призначень на забезпечення діяльності Верховної Ради України (частина друга статті 23).

Законом № 836 до Закону № 2790 внесено зміни, зокрема:

– абзац десятий частини дванадцятої статті 20 виключено;

– частину другу статті 23 викладено в редакції: «У витратах на забезпечення діяльності Верховної Ради України передбачаються кошти на проїзд народними депутатами усіма видами транспорту. В кошторисі витрат на утримання Верховної Ради України затверджується ліміт коштів, який щомісяця видається кожному народному депутатові для проїзду територією України».

Розрядженням Голови Верховної Ради України від 08.04.2014 № 248 затверджено Положення № 248 (проїзд), яким визначено, що:

– ліміт коштів, які щомісяця видаються кожному народному депутату для проїзду усіма видами транспорту територією України, визначається, виходячи із затверджених обсягів бюджетних призначень Державного бюджету

України, **за погодженням комітету**, до компетенції якого належать питання забезпечення діяльності народних депутатів України, **та затверджується кошторисом** Верховної Ради України (пункт 2);

– відшкодування витрат за проїзд народних депутатів усіма видами транспорту територією України здійснюється Управлінням справами **шляхом перерахування коштів на особовий рахунок народного депутата**, відкритий в установі банку, або згідно з видатковим касовим ордером **на підставі поданих документів** (пункт 3).

Довідково. До підтверджуючих документів віднесено: заяви про відшкодування витрат на проїзд; оригінали транспортних квитків, транспортних рахунків, у тому числі електронних квитків, за наявності посадкового талона та документа про сплату послуг з проїзду; оригінали розрахункових або платіжних документів, що підтверджують здійснення розрахункових операцій у готівковій чи безготівковій формі (платіжні доручення, розрахункові чеки, касові чеки, розрахункові квитанції, випуски з карткових рахунків, квитанції до прибуткових касових ордерів) у разі проїзду з використанням електронного квитка тощо.

Водночас **пункт 3 Положення № 248** (проїзд), яким визначено **перелік документів**, що повинні подаватися народними депутатами для відшкодування їм витрат за проїзд територією України, **не відповідав вимогам частини другої статті 23 Закону № 2790** (в редакції Закону № 836), якою не передбачено обмеження для одержання ліміту коштів для проїзду у вигляді документів, що підтверджують факт та суму понесених витрат.

Законом № 1301¹⁹ до частини другої статті 23 Закону № 2790 внесено зміни, відповідно до яких **ліміт коштів**, які щомісяця видаються кожному народному депутатові для компенсації вартості проїзду територією України, **затверджується кошторисом Верховної Ради України**.

Розрядженням Голови Верховної Ради України від 29.01.2016 № 35 Розпорядження № 248 визнано таким, що втратило чинність. Натомість **Порядок** видачі народним депутатам коштів для компенсації вартості проїзду територією України **затверджено розпорядженням Першого заступника Керівника Апарату²⁰** від 29.01.2016 № 12.

Порядок № 12 (проїзд) передбачав, що:

– кожному народному депутатові для компенсації вартості проїзду територією України **щомісячно видаються кошти у розмірі 2 376,0 грн** у межах норм витрат на одного народного депутата (пункт 2);

– для отримання зазначених коштів **народний депутат повинен звернутися до Апарату із заявою про щомісячну видачу коштів**, до якої додається довідка банківської установи про реквізити карткового рахунку (пункт 3);

– на підставі документів, зазначених у п. 3 цього Порядку, **кошти для компенсації вартості проїзду територією України щомісячно перераховуються Управлінням справами Апарату на картковий рахунок народного депутата**

¹⁹ Набрав чинності 07.06.2014.

²⁰ Відповідно до розпорядження Голови Верховної Ради України від 16.09.2015 № 1297 (втратило чинність згідно з розпорядженням Голови Верховної Ради України від 19.07.2016 № 460-к) обов'язки Керівника Апарату покладено на Першого заступника Керівника Апарату.

протягом усього строку виконання депутатських повноважень (пункт 4).

Водночас встановлення в пункті 2 Порядку № 12 (проїзд) розміру виплат не відповідало вимогам частини другої статті 23 Закону № 2790, якою передбачено, що ліміт коштів, які щомісяця видаються кожному народному депутатові для компенсації вартості проїзду територією України, повинен затверджуватись кошторисом Верховної Ради України.

При цьому Верховною Радою України не затверджувались кошториси на 2014, 2015, 2016 та 2017 роки, а отже, і ліміти коштів для компенсації вартості проїзду територією України, які повинні щомісячно видаватись народним депутатам України.

Кошторисом Верховної Ради України на 2018 рік (затверджений Постановою Верховної Ради України від 07.12.2017 № 2247) такий ліміт встановлено у розмірі **7 500,0 грн** на одного депутата на місяць та **90,0 тис. грн** на одного депутата на рік. Аналогічний розмір ліміту встановлено і кошторисом Верховної Ради України на 2019 рік (затверджений Постановою Верховної Ради України від 18.12.2019 № 389, тобто із запізненням на рік).

Виявлений стан справ

Протягом 2013–2019 років Апаратом використано **91028,4 тис. грн** на виплату народним депутатам коштів на проїзд територією України.

Так, у 2013 році та протягом 2 місяців 2014 року на виконання вимог Закону № 2790 (у редакції від 06.12.2012) бюджетні кошти відшкодовувались компаніям-перевізникам на підставі наданих актів виконаних робіт (наданих послуг). Кошти в загальній сумі **22 354,9 тис. грн** переведені **13 компаніям-перевізникам**. Окрім цього, у вказаному періоді **4,2 тис. грн** виплачено з каси **2** народним депутатам за надані ними квитки, а **26,3 тис. грн** – **47** народним депутатам, які вийшли на пенсію та скористались правом одноразового безоплатного проїзду на території України.

Після внесення Законом № 836 змін до Закону № 2790 Апарат повинен був видавати щомісячно кожному народному депутатові кошти для проїзду територією України відповідно до затвердженого кошторисом витрат на утримання Верховної Ради України ліміту, згідно зі змінами, внесеними Законом № 1301, ліміт затверджується кошторисом Верховної Ради України.

Водночас аудитом встановлено, що з березня 2014 року до кінця грудня 2017 року, а також протягом 8 місяців 2019 року, Управлінням справами виплачувались народним депутатам України кошти на проїзд та для компенсації вартості проїзду територією України без затверджених кошторисом витрат на утримання Верховної Ради України та кошторисами Верховної Ради України лімітів коштів, чим порушено вимоги частини другої статті 23 Закону № 2790. Загалом протягом вказаного періоду Управлінням справами на такі виплати використано **33 940,6 тис. грн бюджетних коштів** (у 2014 році – 753,4 тис. грн; у 2015 році – 1 712,7 тис. грн; у 2016 році – 5 458,4 тис. грн; у 2017 році – 9 478,7 тис. грн та за 8 місяців 2019 року (депутатам VIII скликання) – 16 537,4 тис. гривень).

Фактично виплата народним депутатам коштів на проїзд територією України здійснювалась:

– з березня 2014 року по 31 грудня 2015 року – відповідно до вимог Положення № 248 (проїзд) на підставі наданих народними депутатами заяв та первинних документів, які підтверджували факт витрат на проїзд та їх суму (квитки, платіжні документи тощо). Загалом протягом 10 місяців 2014 року відшкодовано витрати на проїзд 92 депутатам VII скликання (666,4 тис. грн) та 51 депутату VIII скликання (85,8 тис. грн), а у 2015 році – 146 народним депутатам України, на що використано 1712,7 тис. грн;

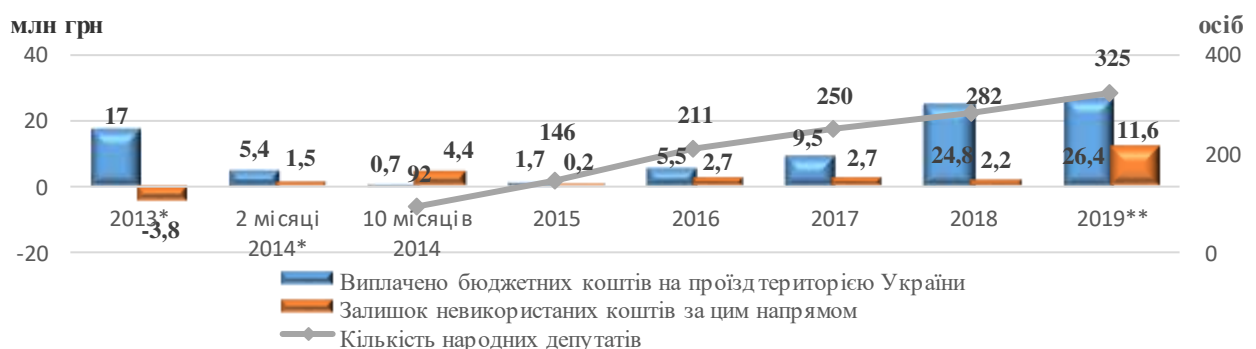
– з січня 2016 року по 31 грудня 2019 року – відповідно до Порядку № 12 (проїзд) за заявами народних депутатів без надання підтверджуючих документів щодо фактично здійснених витрат та їх сум, зокрема, у 2016–2017 роках – 2 376,0 грн, у 2018–2019 роках – 7500,0 гривень.

Розрахунки та обґрунтування встановлених щомісячних лімітів коштів для компенсації народним депутатам вартості проїзду територією України до аудиту не надані.

Загалом у вказаному періоді за цим напрямом виплачено коштів для компенсації вартості проїзду територією України 211 народним депутатам у 2016 році, 250 – у 2017 році, 282 – у 2018 році, 280 – протягом січня-серпня 2019 року (народним депутатам України VIII скликання) та 325 – протягом вересня-грудня 2019 року (народним депутатам України IX скликання) на загальну суму 66 159,4 тис. гривень.

Інформацію щодо бюджетних коштів, виплачених Апаратом народним депутатам на проїзд територією України у 2013–2019 роках, відображено на діаграмі 11.

Діаграма 11. Обсяг бюджетних коштів, використаних Апаратом у 2013–2019 роках на компенсацію вартості проїзду територією України

* Протягом 2013 року та 2 місяців 2014 року кошти за проїзд відшкодовувались компаніям-перевізникам та за одноразовий проїзд народним депутатам України, які вийшли на пенсію.

**У 2019 році відображено кількість народних депутатів України IX скликання, яким протягом вересня-грудня 2019 року виплачено кошти для компенсації вартості проїзду територією України (325 осіб). Крім того, протягом січня-серпня 2019 року виплачувались кошти для компенсації вартості проїзду територією України 280 народним депутатам України VIII скликання.

Згідно з діаграмою 11 кількість народних депутатів, яким здійснювалась протягом 2014–2019 років виплата коштів для компенсації вартості проїзду територією України, щорічно збільшувалась. Водночас, незважаючи на те, що

частиною другою статті 23 Закону № 2790 передбачено щомісячне видання ліміту коштів для проїзду територією України кожному народному депутатові, фактично кошти виплачувались від 22 відс. до 77 відс. народних депутатів залежно від року, що, відповідно, спричинило невикористання протягом 2014–2019 років 21 520,1 тис. гривень.

3.3. Законність та ефективність видатків, здійснених на компенсацію народним депутатам України вартості оренди житла та на винайм готельного номера

Висновки

Виплата бюджетних коштів для оренди житла або винайму готельного номера народним депутатам України здійснювалась з порушенням вимог частини першої статті 35 Закону № 2790, зокрема, такі виплати проводились не Апаратом, а Управлінням справами, 143 169,7 тис. грн виплачені без затверджених кошторисами Верховної Ради України розмірів, 101 308,8 тис. грн перераховані на розрахункові рахунки готельних комплексів, а не видані безпосередньо народним депутатам України.

Положення статті 35 Закону № 2790 не забезпечують можливості перевірки наявності права у народного депутата України на отримання коштів для оренди житла або винайму готельного номера. Згідно з частиною другою вказаної статті таке право мають народні депутати України, не забезпечені житлом у місті Києві, і місце їх проживання, відповідно до його реєстрації знаходиться на відстані понад 30 км від меж міста Київ. Кошти на оренду житла або винайм готельного номера народному депутату України видаються на підставі заяви та копії документа, до якого внесені відомості про місце його проживання. Водночас вказані документи свідчать про місце проживання народного депутата України відповідно до реєстрації, але не підтверджують незабезпеченість житлом у місті Києві, оскільки забезпеченість житлом визначається, зокрема, його придатністю для постійного проживання.

Невизначеність законодавством переліку документів, достатнього для підтвердження наявності у народного депутата України права на отримання коштів для оренди житла або винайму готельного номера, створює ризики для можливих зловживань та унеможлиблює здійснення перевірки як Апаратом Верховної Ради України, так і контролюючими органами законності підстав для отримання таких коштів.

Нормативно-правового врегулювання потребують питання періодичного оновлення народними депутатами України документів, які надають їм право на отримання коштів для оренди житла або винайму готельного номера, інформування у разі зміни обставин, які вказують на необхідність припинення таких виплат. Неврегульованість зазначених питань призвела до повернення протягом 2015–2019 років та 4 місяців 2020 року окремими народними депутатами України 2 002,8 тис. грн виплат, що свідчить про доцільність внесення відповідних змін до Закону № 2790.

Нормативно-правова база

Цивільним кодексом (стаття 29) визначено, що «місцем проживання фізичної особи є житло, в якому вона проживає постійно або тимчасово». Згідно зі статтею 379 цього Кодексу «житлом фізичної особи є житловий будинок, квартира, інше жила приміщення, **призначені та придатні для постійного або тимчасового проживання в них**».

Відповідно до статті 35 Закону № 2790 (у редакції від 06.12.2012) народний депутат **незалежно від місця проживання**, за його бажанням, **мав до 12.03.2014 право на отримання:**

– **одноразової грошової компенсації витрат** для створення належних житлових умов, яка йому виплачувалася одноразово у розмірі вартості житла для нього та членів його сім'ї, які проживали разом з ним на день його обрання народним депутатом, відповідно до норм жилої площі, визначених законодавством, виходячи із середньої ціни одного квадратного метра житла у місті Києві на відповідний період **у порядку, визначеному Положенням, затвердженим Головою Верховної Ради України** (частини друга – третя статті 35);

– **службового жилого приміщення або жилого приміщення для постійного проживання** на строк повноважень (частини сьома – десята статті 35);

– **номера в готелі** для проживання його і членів його сім'ї, який оплачувався за рахунок бюджетних призначень на забезпечення діяльності Верховної Ради України, до надання грошової компенсації або службового жилого приміщення, або жилого приміщення для постійного проживання (частина п'ята статті 35).

Отже, до **12.03.2014 Закон № 2790 передбачав можливість обрання народним депутатом України одного із трьох способів створення належних житлових умов, при цьому застосування одного з цих способів виключало можливість використання іншого**. Водночас положення, яке б визначало механізм здійснення виплат народним депутатам України одноразової грошової компенсації витрат для створення належних житлових умов, як це передбачено частиною другою статті 35 зазначеного Закону, так і не було затверджено.

З 12.03.2014 набрав чинності Закон № 836, яким статтю 35 Закону № 2790 викладено в такій редакції:

– народному депутату, за його заявою, виплачується **щомісячна компенсація** для оренди житла або винайму готельного номера **в розмірі, встановленому кошторисом Верховної Ради України** (частина перша статті 35);

– право на таку компенсацію мають народні депутати, **місце проживання яких**, відповідно до його реєстрації, **знаходиться на відстані понад 30 км** від меж міста Київ (частина друга статті 35);

– список народних депутатів, які отримують компенсації на оренду житла та на винайм готельного номера, підлягає щоквартальній публікації в газеті «Голос України» та щомісячно оприлюднюється на сайті Верховної Ради

України (частина третя статті 35).

Законом № 1301²¹ до **Закону № 2790** внесено зміни, відповідно до яких:

– народному депутату протягом всього строку виконання депутатських повноважень **щомісячно** відповідно до положень статті 35 цього Закону **видаються кошти для оренди житла або винайму готельного номера** (частина четверта статті 32);

– у витратах на забезпечення діяльності Верховної Ради України передбачаються кошти на оренду житла або винайм готельного номера, які щомісячно **видаються Апаратом народному депутату в розмірі, встановленому кошторисом** Верховної Ради України для компенсації вартості оренди (винайму), що здійснюється **на підставі його заяви та копії документа, до якого внесені відомості про місце його проживання** (частина перша статті 35);

– право на отримання таких коштів мають народні депутати, **не забезпечені житлом у місті Києві, і місце їх проживання, відповідно до його реєстрації, знаходиться на відстані понад 30 км від меж міста Київ** (частина друга статті 35);

– список народних депутатів, яким видаються кошти на оренду житла та на винайм готельного номера, підлягає щоквартальній публікації в газеті «Голос України» та щомісячно оприлюднюється на сайті Верховної Ради України (частина третя статті 35).

Отже, змінами, внесеними Законом № 836 та Законом № 1301 до статті 35 Закону № 2790, скасовано норми щодо забезпечення народних депутатів України службовими жилими приміщеннями або жилими приміщеннями для постійного проживання, при цьому назву статті 35 «Забезпечення народних депутатів України жилими приміщеннями» не змінено, хоча вона вже не відповідала суті зміненої правової норми.

Фактично протягом березня 2014 року – грудня 2019 року діяли чотири порядки, які визначали механізм виплати народним депутатам коштів на вказану мету, один з яких було затверджено Головою Верховної Ради України, а саме:

• розпорядженням Голови Верховної Ради України від 08.04.2014 № 248 затверджено Положення № 248 (оренди житла) (чинне до 29.01.2016²²), яким, зокрема, визначено, що:

– рішення щодо виплати народному депутату України щомісячної компенсації **приймається комітетом**, до компетенції якого належать питання забезпечення діяльності народних депутатів України (далі – Комітет) (пункт 1.3);

– граничний розмір щомісячної компенсації щорічно **встановлюється кошторисом Верховної Ради України на підставі погодженої Комітетом, граничної вартості одномісного однокімнатного номера в готелі**, визначеної

²¹ Набрав чинності з 07.06.2014.

²² Втратило чинність відповідно до розпорядження Голови Верховної Ради України від 29.01.2016 № 35.

договором між Управлінням справами та готельним комплексом «Київ» (пункт 1.4);

– виплата компенсації здійснюється Управлінням справами шляхом **перерахування коштів на особистий картковий рахунок** народного депутата України, відкритий в установі банку, **на підставі** поданих ним **документів:**

✓ **договору оренди житла**, укладеного та оформленого відповідно до вимог Цивільного кодексу; **розрахункових документів, що підтверджують здійснення** народним депутатом України відповідно до укладеного договору **витрат, пов'язаних з орендою житла;** копії індивідуального податкового номера орендодавця – фізичної особи або копії свідоцтва платника податку орендодавця – суб'єкта підприємницької діяльності фізичної чи юридичної особи; копії довідки банку щодо відкриття карткового (поточного) рахунку (пункт 2.1);

✓ **договору про надання готельних послуг; розрахункових документів, що підтверджують** укладання договору і здійснення народним депутатом України **розрахунку;** копії довідки банку щодо відкриття карткового (поточного) рахунку (пункт 3.1);

– за умови проживання народним депутатом України у готельному номері, ціна якого є вищою за визначений пунктом 1.4 Положення граничний розмір щомісячної компенсації, **різниця** такого **перевищення оплачується** народним депутатом України **власним коштом** (пункт 3.2);

• **розпорядженням Першого заступника Керівника Апарату²³ від 29.01.2016 № 12** затверджено Порядок видачі народним депутатам України коштів для компенсації вартості оренди житла або винайму готельного номера.

Відповідно до Порядку № 12 (оренда житла):

– народному депутату України для компенсації вартості оренди житла або винайму готельного номера щомісячно (разом з виплатою заробітної плати) видаються кошти **у розмірі 460 грн на добу** у межах норм витрат на одного народного депутата України (пункт 3);

– виплата коштів здійснюється **за зверненням** народного депутата України до Апарату **із заявою**, до якої додаються довідка з банку **про відкриття карткового (поточного) рахунку та документ, що підтверджує місце проживання** народного депутата України **відповідно до його реєстрації** на відстані понад 30 км від меж міста Києва (пункт 4);

– кошти для компенсації вартості оренди житла або винайму готельного номера **щомісячно перераховуються** Управлінням справами Апарату на підставі вищезазначених документів, **на картковий рахунок народного депутата України** (пункт 5).

²³ Відповідно до розпорядження Голови Верховної Ради України від 16.09.2015 № 1297 обов'язки Керівника Апарату покладено на Першого заступника Керівника Апарату, втратило чинність згідно з розпорядженням Голови Верховної Ради України від 19.07.2016 № 460-к.

• розпорядженням Першого заступника Керівника Апарату від 23.08.2017 № 186 до Порядку № 12 (оренда житла) внесено зміни: **пункт 3 викладено в такій редакції:** «Народному депутату України для компенсації вартості оренди житла або винайму готельного номера щомісячно (разом з виплатою заробітної плати) видаються кошти у розмірі **650 грн на добу** у межах норм витрат на одного народного депутата України».

Водночас положення **пункту 3 Порядку № 12** (оренда житла) як в редакції розпорядження Першого заступника Керівника Апарату від 29.01.2016 № 12, так і розпорядження Першого заступника Керівника Апарату від 23.08.2017 № 186, **не відповідає вимогам частини першої статті 35 Закону № 2790** (в редакції Закону № 1301): **розмір виплат на оренду житла або винайм готельного номера повинен встановлюватися кошторисом Верховної Ради України;**

• розпорядженням Першого заступника Керівника Апарату від 29.08.2019 № 149 затверджено Порядок видачі народним депутатам України коштів для компенсації вартості оренди житла або винайму готельного номера²⁴ (далі – Порядок № 149).

Відповідно до Порядку № 149²⁵:

– право на отримання коштів мають народні депутати України, **не забезпечені житлом у місті Києві, і місце їх проживання, відповідно до його реєстрації знаходиться на відстані понад 30 км від меж міста Києва** (пункт 2);

– видача коштів здійснюється Управлінням справами **на підставі рішення Комітету**, до предмета відання якого належать питання забезпечення діяльності народних депутатів України, а до утворення комітетів Верховної Ради України нового скликання – **Підготовчої депутатської групи** (пункт 3);

– для отримання коштів народний депутат України подає до Управління справами **заяву, до якої додає в двох примірниках такі документи:** копію документа, до якого внесені **відомості про місце його реєстрації;** лист - повідомлення у довільній формі щодо **відсутності у праві власності у народного депутата України або членів його сім'ї житла в місті Києві та на відстані меншій, ніж 30 км від меж міста Києва;** **копію частини декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за попередній рік, яка містить відомості про об'єкти нерухомості, що належать суб'єкту декларування та членам його сім'ї на праві приватної власності, включаючи спільну власність, або знаходяться у них в оренді чи на іншому праві користування, незалежно від форми укладання правочину, внаслідок якого набуто таке право, а у разі неподання такої декларації, народний депутат подає інформаційну довідку з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно про реєстрацію права власності або**

²⁴ Погоджений Підготовчою депутатською групою з числа новообраних народних депутатів України IX скликання.

²⁵ Зі змінами, внесеними розпорядженням Першого заступника Керівника Апарату від 08.10.2019 № 175.

іншого речового права на нерухоме майно, що зареєстроване за народним депутатом України та членами його сім'ї станом на дату написання заяви на виплату коштів для компенсації вартості оренди житла або винайму готельного номера; **зобов'язання у десятиденний строк письмово повідомити** Управління справами та Комітет **про придбання чи отримання** народним депутатом України або членами його сім'ї житла у місті Києві або на відстані меншій **30 км** від його меж, та **про інші обставини, що позбавляють його права на отримання коштів** для компенсації вартості оренди житла або винайму готельного номера (пункт 3);

– виплата коштів здійснюється щомісячно **після отримання позитивного рішення Комітету** шляхом перерахування коштів на особистий картковий рахунок народного депутата України, відкритий в установі банку, або згідно з видатковим касовим ордером, на підставі поданих ним документів:

✓ **заяви** про видачу коштів для компенсації вартості оренди (винайму) із зазначенням суми та періоду;

✓ **копії договору оренди** жилого приміщення або **договору надання готельних послуг** (подається одноразово);

✓ **оригіналу документа, що підтверджує факт здійснення оплати** народним депутатом України відповідно до укладеного договору оренди житла, а у разі винайму готельного номера – **оригіналу акта надання готельних послуг та оригіналу документа, що підтверджує оплату** згідно з укладеним договором;

✓ **копії довідки банку** щодо відкриття карткового (поточного) рахунку (подається одноразово) (пункт 4);

– **припинення видачі** народному депутату України коштів забезпечується Управлінням справами Апарату **на підставі відповідного рішення Комітету**, а до утворення комітетів Верховної Ради України нового скликання – Підготовчої депутатської групи. Видачу коштів також може бути припинено на підставі особистої заяви народного депутата України (пункт 6);

– **перевищення витрат** понад розмір, встановлений кошторисом Верховної Ради України, **оплачується** народним депутатом України **власним коштом** (пункт 7).

Водночас аудитом встановлено, що затверджені **норми Положення № 248** (оренда житла) та **Порядку № 149** не відповідали вимогам:

– **частини першої статті 35 Закону № 2790** (у редакції Закону № 1301), якою не передбачено подання народними депутатами України будь-яких інших документів, окрім заяви та копії документа, до якого внесені відомості про місце його проживання;

– **Закону України від 04.04.1995 № 116 «Про комітети Верховної Ради України»**, який не відносить до компетенції комітетів Верховної Ради України прийняття рішень про здійснення виплат народним депутатам України, у тому числі щомісячної компенсації вартості оренди житла або винайму готельного номера.

Слід зазначити, що Комітетом²⁶ було вирішено виключити із Порядку № 149 положення, які передбачають прийняття рішень Комітетом щодо видачі та/або припинення виплат народним депутатам України коштів для компенсації вартості оренди житла або винайму готельного номера.

Довідково. Розпорядженням Керівника Апарату від 03.06.2020 № 67 затверджено Порядок видачі народним депутатам України коштів для компенсації вартості оренди житла або винайму готельного номера, згідно з яким втратили чинність розпорядження Першого заступника Керівника Апарату – керуючого справами від 29.08.2019 № 149 та від 08.10.2019 № 175. Згідно із пунктом 2 Порядку № 67 право на отримання таких коштів мають народні депутати України, не забезпечені житлом у місті Києві (відсутнє житло у власності або у користуванні), і місце їх проживання, відповідно до їх реєстрації, знаходиться на відстані понад 30 км від меж міста Києва. Порядок № 67 на відміну від Порядку № 149 не передбачає видачі коштів для компенсації на підставі рішення комітету, до предмета відання якого належать питання забезпечення діяльності народних депутатів України.

Виявлений стан справ

Аудитом встановлено, що протягом 2013 року та до 12.03.2014:

– до Комітету не надходили та, відповідно, не розглядалися заяви народних депутатів України щодо виплати одноразової грошової компенсації витрат на створення належних житлових умов, надання службового жилого приміщення та жилого приміщення для постійного проживання;

– головним розпорядником бюджетних коштів не здійснювалось придбання житла для народних депутатів України, одноразова грошова компенсація витрат для створення їм належних житлових умов не виплачувалась, жилими приміщеннями (службовими та для постійного проживання) народні депутати України не забезпечувались;

– Управління справами укладались прямі договори на проживання народних депутатів України з трьома готельними комплексами: з двома, що належать до сфери його управління (ДП «ГК «Національний» і ДП «ГК «Київ»), та з ДП «Готель «Україна». Загалом протягом вказаного періоду укладено чотири договори з додатковими угодами до них, на підставі яких готельним комплексам²⁷ сплачено 43 561,3 тис. грн бюджетних коштів, з яких 36 371,9 тис. грн у 2013 році та 7 189,4 тис. грн у I кварталі 2014 року (ДП «ГК «Національний» – 7 383,7 тис. грн за проживання 33 народних депутатів, ДП «ГК «Київ» – 27 632,8 тис. грн за проживання 147 народних депутатів, ДП «Готель «Україна» – 8 544,8 тис. грн за проживання 39 народних депутатів).

Після внесення Законом № 836²⁸ змін до Закону № 2790 компенсація для оренди житла або винайму готельного номера повинна була виплачуватись народним депутатам в розмірі, встановленому кошторисом Верховної Ради України.

Водночас встановлено, що з 12 березня 2014 року по 31 грудня 2017 року, а також протягом 11 місяців 2019 року виплата коштів для компенсації вартості оренди (винайму) здійснювалась без встановлення кошторисами Верховної

²⁶ Протоколи засідань Комітету від 12.09.2019 № 5 та від 05.11.2019 № 14.

²⁷ З ДП «Готель «Україна» укладено два договори.

²⁸ Набрав чинності з 12.03.2014.

Ради України розмірів, що не відповідало вимогам частини першої статті 35 Закону № 2790. Загалом протягом вказаного періоду головним розпорядником бюджетних коштів **використано 143 169,7 тис. грн бюджетних коштів** (у 2014 році – 20 996,0 тис. грн; у 2015 році – 29 965,7 тис. грн; у 2016 році – 29 205,0 тис. грн; у 2017 році – 32 566,6 тис. грн та за 11 місяців 2019 року – 30 436,4 тис. гривень).

Фактично після внесення Законами № 836 та № 1301 змін до **Закону № 2790 видача коштів на оренду житла або винайм** готельного номера здійснювалась:

– з **квітня 2014 року по січень 2016 року** – відповідно до вимог **Положення № 248** (оренда житла) на підставі документів, які підтверджували факт здійснення таких витрат, за лімітом 460 грн на добу;

– з **лютого 2016 року по 28.08.2019** – відповідно до вимог **Порядку № 12** (оренда житла) без документів, які підтверджували факт здійснення відповідних витрат, в розмірі 460 грн на добу – у 2016 році та до 31 серпня 2017 року, 650 грн на добу з 01.09.2017 по 28.08.2019 (незалежно від обсягу фактично понесених витрат);

– з **вересня 2019 року до 31 грудня 2019 року** – відповідно до вимог **Порядку № 149** на підставі документів, які підтверджували факт здійснення витрат, в розмірі 650 грн на добу.

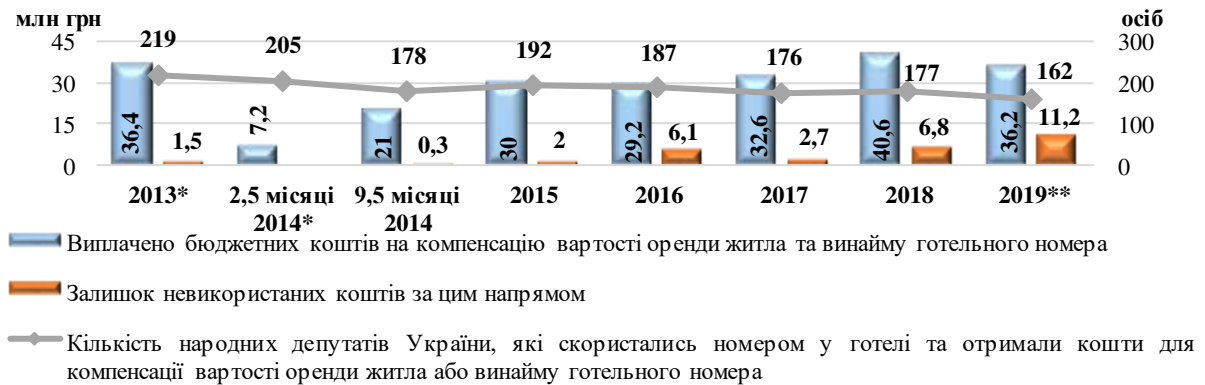
При цьому з **27.11.2014 по 28.08.2019 на підставі заяв** окремих народних депутатів України VIII скликання головним розпорядником бюджетних коштів **було перераховано на розрахункові рахунки готельних комплексів** сфери управління Управління справами **101 308,8 тис. грн** бюджетних коштів для компенсації вартості винайму готельних номерів.

Слід зазначити, що відповідно до частини першої статті 35 Закону № 2790, пункту 3.1 Положення № 248 (оренда житла) та пункту 5 Порядку № 12 (оренда житла) видача коштів здійснюється безпосередньо народним депутатам України шляхом перерахування на їх особисті карткові рахунки.

Загалом **протягом 2013–2019 років на реалізацію вимог статті 35 Закону № 2790** щодо надання номера в готелі та видачі коштів для компенсації вартості оренди житла або винайму готельного номера **використано 233 173,5 тис. грн бюджетних коштів.** При цьому головним розпорядником бюджетних коштів **не забезпечено прийняття ефективних управлінських рішень** щодо ініціювання перед Мінфіном здійснення **перерозподілу невикористаних 30 616,7 тис. гривень.**

Інформацію щодо бюджетних коштів, використаних на надання номера в готелі та видачу коштів народним депутатам України для оренди житла та винайму готельного номера в 2013-2019 роках, відображено на діаграмі 12.

Діаграма 12. Динаміка використання у 2013–2019 роках бюджетних коштів на надання номера в готелі та видачу коштів для оренди житла та винайму готельного номера

* У 2013 році та протягом 3 місяців 2014 року **бюджетні кошти перераховувались** готелям сфери управління Управління справами за проживання в них народних депутатів України.

** У 2019 році 9,2 млн грн виплачено 125 народним депутатам України IX скликання депутатської фракції «Слуга народу».

Згідно з діаграмою 12 **при фактичному щорічному зменшенні** в останні роки **кількості народних депутатів**, яким видавались кошти для компенсації оренди житла та винайму готельного номера, **найбільші суми бюджетних коштів використано** за цим напрямом у **2018–2019 роках**, що пояснюється збільшенням з **01.09.2017** розміру виплат до 650 грн за добу (237,3 тис. грн на рік), а також тим, що з лютого 2016 року по 28.08.2019 кошти для компенсації видавались відповідно до вимог Порядку № 12 (оренда житла) без надання народними депутатами України документів, які підтверджували факт та суму здійснених ними витрат на оренду житла або винайм готельних номерів.

При цьому ані Законом № 2790, ані Порядком № 12 (оренда житла) не передбачено періодичного оновлення народними депутатами України документів, поданих для отримання коштів для компенсації, або інформування у разі зміни обставин, які свідчать про необхідність припинення здійснення відповідних виплат.

Положення статті 35 Закону № 2790 не забезпечують можливості перевірки наявності права у народного депутата України на отримання коштів для оренди житла або винайму готельного номера.

Як наслідок, документи подавались у вказаному періоді одноразово – перед початком здійснення виплат, що створило ризики отримання народними депутатами коштів для оренди житла або винайму готельного номера без належних правових підстав та зумовило повернення окремими народними депутатами коштів, отриманих як компенсація. Так, 15 народними депутатами України (14 – VIII скликання та 1 – IX скликання) протягом 2015–2019 років та 4 місяців 2020 року повернено коштів у загальній сумі 2 002,8 тис. гривень.

Рекомендації Верховній Раді України:

з метою запровадження чітких правових норм щодо отримання народними депутатами України коштів для оренди житла або винайму

готельного номера та усунення ризику отримання ними таких коштів без належних правових підстав, **при підготовці законопроекту «Про внесення змін до статті 35 Закону України «Про статус народного депутата України» (щодо права народних депутатів України, які не забезпечені житлом у місті Києві, на отримання коштів для компенсації вартості його оренди (винайму))», передбаченого Планом законопроектної роботи Верховної Ради України на 2020 рік, затвердженим Постановою Верховної Ради України від 16.06.2020 № 689, врахувати** необхідність визначення безпосередньо у вказаному Законі детального механізму здійснення таких виплат або затвердження Верховною Радою України (або іншим органом у разі визначення в Законі) окремого порядку їх здійснення, передбачивши:

- чіткий перелік документів, достатній для підтвердження права у народного депутата України на отримання коштів для оренди житла або винайму готельного номера;
- періодичне оновлення народним депутатом України документів, які надають право на отримання коштів для оренди житла або винайму готельного номера, а також інформування Апарату у разі зміни обставин, які вказують на необхідність припинення здійснення таких виплат.

3.4. Оцінка управлінських рішень щодо використання коштів на виплату премій та стипендій Верховної Ради України та стипендій докторантам і аспірантам

Висновки

У 2013–2019 роках бюджетні кошти у загальній сумі 13 557,3 тис. грн спрямовувались на забезпечення виплат премій та стипендій, з яких за КПКВК 0111010 13 107,5 тис. грн на виплату премій та стипендій Верховної Ради України (7 089,5 тис. грн та 6 018,0 тис. грн відповідно), за КПКВК 0111020 – 449,8 тис. грн на виплату стипендій здобувачам наукового ступеня в Інституті законодавства.

Водночас неприсудження у 2017 та 2018 роках 20 премій за внесок молоді у розвиток парламентаризму, місцевого самоврядування, непризначення у 2015 та 2016 роках восьми іменних стипендій для найталановитіших молодих учених, присудження меншої кількості премій педагогічним працівникам через неподання окремими місцевими органами клопотань (на 13 премій менше) призвели до невиконання результативних показників за напрямом бюджетної програми за КПКВК 0111010 «Виплата премій та стипендій Верховної Ради України». Як наслідок, невикористаними на кінець бюджетних років залишились 895,4 тис. гривень.

Подібно була ситуація і з виплатами стипендій докторантам та аспірантам Інституту законодавства, які здійснювались за бюджетною програмою за КПКВК 0111020 – скорочення кількості докторантів та аспірантів призвело до невикористання 128,4 тис. грн та невиконання відповідних результативних показників.

Механізму відбору претендентів на присудження премії Верховної Ради України за внесок молоді у розвиток парламентаризму, місцевого самоврядування не визначено: чинне положення про вказану премію не встановлює критеріїв відбору, процедури оцінки досягнень та результатів у вирішенні соціальних і правових питань.

Нормативно-правова база

З метою залучення молоді до процесів законотворення, розвитку парламентаризму та місцевого самоврядування, піднесення ролі та авторитету педагога в суспільстві, сприяння розвитку вітчизняної науки і техніки, активізації участі талановитих молодих учених у проведенні наукових досліджень, **постановами Верховної Ради України засновано премії та стипендії Верховної Ради України, а саме:**

– Постановою № 840 – з 01.01.2004 – **премію Верховної Ради України за внесок молоді у розвиток парламентаризму, місцевого самоврядування** (далі – премія за внесок молоді у розвиток парламентаризму). Щороку присуджується **10 премій**, грошова частина яких становила вісімдесят неоподатковуваних мінімумів доходів громадян кожна (у 2013 році – 1 360 грн), згідно з Постановою № 560 з 2014 року – п'ятсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян кожна (8 500 гривень);

– Постановою № 131 – з 01.01.2007 **щорічну премію Верховної Ради України педагогічним працівникам** загальноосвітніх, професійно-технічних дошкільних та позашкільних навчальних закладів (далі – премія педагогічним працівникам). Щорічно присуджується 30 премій розміром **20 тис. грн** кожна;

– Постановою № 775 – з 01.01.2008 **20 премій** Верховної Ради України **найталановитішим молодим ученим** в галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок (далі – премія молодим вченим). Премія присуджується щороку розміром **20 тис. грн** кожна;

– Постановою № 774 – з 2008 року **30 іменних стипендій** Верховної Ради України для **найталановитіших молодих учених** (далі – іменні стипендії молодим вченим) у розмірі **2 тис. грн щомісяця** кожна терміном на один рік;

– Постановою № 2243 – з 01.01.2018 **30 стипендій** Верховної Ради України для **осіб**, які проходять стажування в Апараті Верховної Ради України на умовах повного робочого дня (далі – стипендії учасникам стажування). Стипендія нараховується у розмірі **двох прожиткових мінімумів**, встановлених для працевдатних осіб на 1 січня календарного року.

Згідно з постановами Верховної Ради України зазначені премії та стипендії **щорічно присуджувались лауреатам та стипендіатам** за поданнями відповідних комітетів Верховної Ради України.

Згідно з розпорядженнями Голови Верховної Ради України виплата премій та стипендій здійснювалась Управлінням справами за рахунок коштів бюджетної програми за КПКВК 0111010 (КЕКВ 2700).

За КПКВК 0111020 (КЕКВ 2700) виплачувалися **стипендії докторантам та аспірантам** Інституту законодавства відповідно до Порядку призначення і

виплати стипендій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.07.2004 № 882 «Питання стипендіального забезпечення».

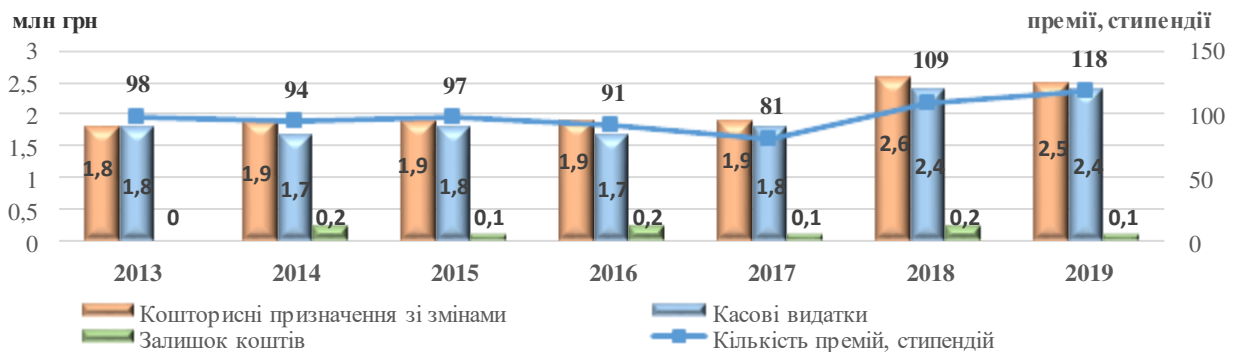
Виявлений стан справ

У 2013–2019 роках планування та використання бюджетних коштів на виплату щорічних премій та стипендій Верховної Ради України, а також стипендій докторантам і аспірантам Інституту законодавства здійснювалось головним розпорядником бюджетних коштів за бюджетними програмами за КПКВК 0111010 та 0111020 (КЕКВ 2700 «Соціальне забезпечення»). Під час розрахунку потреби враховувались кількість, розміри премій та стипендій відповідно до постанов, а також кількість докторантів і аспірантів.

Загальна потреба в бюджетних коштах за цим напрямом у 2013–2019 років становила **14 534,2 тис. грн** (за КПКВК 0111010 – 13898,6 тис. грн; за КПКВК 0111020 – 635,6 тис. грн) і була повністю врахована в кошторисах. Касові видатки у вказаному періоді становили **13 557,3 тис. грн** (за КПКВК 0111010 – 13107,5 тис. грн за КПКВК 0111020 – 449,8 тис. грн), невикористаними на кінець бюджетних років залишились **895,4 тис. грн** (за КПКВК 0111010 – 767 тис. грн, за КПКВК 0111020 – 128,4 тис. грн) (діаграма 13).

Невикористання бюджетних асигнувань зумовлено неприсудженням премій та непризначенням стипендій у запланованій кількості в окремих роках.

Діаграма 13. Динаміка планування та використання бюджетних асигнувань на виплату премій і стипендій за КПКВК 0111010 та академічних стипендій за КПКВК 0111020

У 2013–2019 роках за КПКВК 0111010 на виплату премій Верховної Ради України використано **7 089,5 тис. грн** (премії молодим вченим – 2 800 тис. грн (140 премій), премії педагогічним працівникам – 3 940 тис. грн (197 премій), премії за внесок молоді у розвиток парламентаризму – 349,5 тис. грн (47 премій)), на виплату стипендій Верховної Ради України – **6 018,0 тис. грн** (іменні стипендії молодим вченим – 4 800 тис. грн (200 стипендій), стипендії учасникам стажування – 1 218,0 тис. грн (58 стипендій)); за КПКВК 0111020 – **449,8 тис. грн** на виплату стипендій (46 стипендій).

Інформацію про бюджетні кошти, використані у 2013–2019 роках на виплату премій і стипендій в розрізі видів та кількості, відображено на діаграмах 14 та 15.

Діаграма 11. Використання коштів на виплату премій і стипендій за 2013–2019 роки

Діаграма 12. Кількість виплачених премій і стипендій за 2013–2019 роки

- Для присудження премії за внесок молоді у розвиток парламентаризму у 2013–2019 роках до Комітету Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму надійшло 67 клопотань від всеукраїнських громадських молодіжних організацій та обласних рад. Серед кандидатів були депутати місцевих рад, керівники та члени громадських організацій, студенти, учасники АТО та інші особи. Комітет щорічно шляхом рейтингових опитувань здійснював відбір кандидатів та направляв подання до Верховної Ради України, однак у 2017–2018 роках за наявності подань зазначеного комітету відповідні постанови Верховної Ради України так і не були прийняті, 20 премій не присуджені. Як наслідок, бюджетні асигнування в сумі 170,0 тис. грн залишились невикористаними.

Слід відмітити, що Положенням № 840 не визначено механізму відбору претендентів на присудження премії, а саме: не встановлено критеріїв відбору, процедури оцінки досягнень та результатів діяльності.

- Для присудження премії педагогічним працівникам щорічно перший етап відбору кандидатур проводився на рівні обласних, Київської та Севастопольської (у 2013 році) міських рад. Клопотання про присудження надходили до Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти, за рішенням якого подання направлялися до Верховної Ради України. Аудит засвідчив, що у п'яти з семи років через неподання окремими місцевими органами клопотань фактично присуджено на 13 премій менше, ніж передбачено Постановою № 131 (всього відповідно до Постанови № 131 за період аудиту мало бути присуджено 210 премій – по 30 премій щороку), що зумовило невикористання бюджетних коштів у сумі 260,0 тис. гривень.

- Висунення кандидатур на здобуття премій молодим ученим проводиться вченими радами наукових установ. Щорічно на засіданнях Конкурсної комісії Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти за участі провідних вчених з відповідних напрямів науки розглядалися наукові роботи претендентів. У досліджуваному періоді розглянуто 367 наукових робіт молодих

учених (від Міністерства освіти і науки України (189), Національної академії наук України (136), Національної академії аграрних наук України (18), Міністерства внутрішніх справ України (12), Національної академії педагогічних наук України та Міністерства аграрної політики та продовольства України (по 5), Національної академії медичних наук України та Кіровоградської облради (по одному)), **рейтинги** яких формувались на підставі **експертної оцінки**. Лауреатами премії у 2013–2018 роках стали **233 молоді науковці** (14 докторів наук (6 відс.), 182 кандидати наук (78,1 відс.), а також 37 осіб (15,9 відс.) без вченого ступеня), якими були представлені наукові роботи з математики, інформатики, механіки, фізики і астрономії, енергетики, мікробіології та вірусології, історії, права тощо.

- Для призначення **іменних стипендій молодим ученим** на засіданнях Конкурсної комісії Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти **на підставі клопотань Національної чи галузевих академій наук України**, за висуненням вчених рад і за рекомендаціями не менш як двох докторів наук здійснювався відбір і подання претендентів до Верховної Ради України. У 2013–2019 роках до участі у конкурсі на отримання такої стипендії надійшло **226 подань** (Міністерство освіти і науки України (184), Національна академія наук України (32), Національна академія аграрних наук України (8), Міністерство аграрної політики та продовольства України та Кременчуцька міська рада (по одному поданню) за такими напрямками наукових досліджень: фізико-математичні та технічні науки, юридичні, медичні, фармацевтичні, юридичні науки, державне управління тощо. Присуджено **202 стипендії** молодим ученим (151 доктор наук (74,8 відс.) та 51 кандидат наук (25,2 відсотка)).

Непризначення у 2015 та 2016 роках восьми іменних стипендій молодим ученим (відповідно до Постанови № 774 за період аудиту мало бути призначено 210 премій – по 30 премій щороку), а також звільнення двох стипендіатів з місць роботи, що унеможливило проведення ними наукових досліджень, зумовило у досліджуваному періоді здійснення виплат лише **200 таких стипендій і, як наслідок, невикористання бюджетних коштів у сумі 240 тис. гривень**.

- Для участі в **програмі стажування молоді в Апараті у 2018 та 2019 роках** особи зараховувались відповідно до розпоряджень Першого заступника Керівника Апарату від 30.10.2017 та від 05.02.2019, при цьому у 2019 році не призначено 2 стипендії з 30 передбачених через відсутність стипендіатів.

- **Виплата стипендій** здобувачам наукового ступеня Інституту законодавства здійснювалася у 2013–2018 роках за бюджетною програмою за КПКВК 0111020. Загалом підвищувала кваліфікаційний рівень **21 особа** (у докторантурі – 4, аспірантурі – 17). Кількість здобувачів скоротилася з 12 осіб у 2013 році до 8 у 2017 році та до 1 – у 2018 році, у 2019 році відсутні здобувачі наукового ступеня.

Рекомендації Верховній Раді України: розглянути питання про внесення змін до Положення № 840 у частині удосконалення механізму відбору претендентів на присудження премії за внесок молоді у розвиток парламентаризму, місцевого самоврядування.

4. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ ПУТІВКАМИ ДЛЯ САНАТОРНО-КУРОРТНОГО ЛІКУВАННЯ

Висновки

Забезпечення народних депутатів України безкоштовними путівками для санаторно-курортного лікування згідно з частиною сьомою статті 33 Закону № 2790 діяло з серпня 2001 року до 12 березня 2014 року та скасовано Законом № 836.

При забезпеченні народних депутатів України санаторно-курортним лікуванням у 2013 та 2014 роках Управлінням справами не дотримано вимог пункту 2.2 Порядку № 626 щодо розміру вартості путівок за рахунок бюджетних коштів. Як наслідок, народними депутатами України не доплачено 241,5 тис. грн за надані путівки, а з державного бюджету зайво перераховано 87,6 тис. грн єдиного соціального внеску.

Нормативно-правова база

Частина сьома статті 33 Закону № 2790, чинна до 12.03.2014²⁹, визначала, що народний депутат України **безкоштовно** забезпечується медичним обслуговуванням та **путівками для санаторно-курортного лікування**. Законом № 836 право народних депутатів України на **безкоштовне забезпечення путівками припинено**.

Розпорядженням Голови Верховної Ради України від 02.06.2004 № 626 затверджено **Порядок** забезпечення народних депутатів України діючого та минулих скликань медичним обслуговуванням та путівками на лікування в оздоровницях України, відповідно до якого **народний депутат України безкоштовно** забезпечується **путівкою** на лікування терміном **на 24 доби**. Вартість путівки оплачується за **рахунок бюджетних коштів** в розмірі не більше **4,0 тис. грн** до санаторіїв, підпорядкованих Управлінню справами, і не більше **3,0 тис. грн** – до інших оздоровниць України. Зверх зазначеної вартості народний депутат України здійснює доплату за **власний рахунок** (пункт 2.2 Порядку № 626).

Отже, **Порядком № 626 введено обмеження на кількість днів безкоштовного забезпечення санаторно-курортним лікуванням народних депутатів України, а також на вартість путівок за рахунок бюджетних коштів, що фактично не відповідає вимогам частини сьомої статті 33 Закону № 2790 в редакції, чинній до 12.03.2014.**

Виявлений стан справ

У 2013 році та I кварталі 2014 року народні депутати України на виконання частини сьомої статті 33 Закону № 2790 **забезпечувались путівками** для санаторно-курортного лікування як у санаторно-курортних закладах сфери управління Управління справами, так і в інших оздоровницях

²⁹ До внесення змін Законом № 836.

України. Такі путівки видавались народним депутатам на підставі їх особистих заяв.

Загалом у **2013–2014 роках путівками для санаторно-курортного лікування за рахунок бюджетних коштів забезпечено 355 народних депутатів України на загальну суму 1 082 тис. грн, з яких 269 народних депутатів України – до санаторіїв, підпорядкованих Управлінню справами, на загальну суму 903,9 тис. грн (фактично всі у 2013 році: 176 народних депутатів – в санаторний комплекс «Дюльбер», 91 – в санаторій «Нижня Ореанда», 1 – в пансіонат матері та дитини «Таврійські зорі» та 1 – в готельно-оздоровчий комплекс «Затока»); а також 86 народним депутатам України відшкодовано 178,1 тис. грн за КПКВК 0111010 за путівки до інших оздоровниць України. Водночас майже половина вартості путівок оплачувалась депутатами власним коштом.**

Аудит засвідчив, що фактично оплата вартості путівок за рахунок бюджетних коштів здійснювалось у таких розмірах: у санаторії, підпорядковані Управлінню справами, – не більше 5,0 тис. грн, в інші оздоровниці України – не більше 4,0 тис. грн, що не відповідало вимогам ані частини сьомої статті 33 Закону № 2790, ані пункту 2.2 Порядку № 626.

За поясненням відповідальних осіб Управління справами, при наданні путівок застосовувались норми, відображені в пропозиціях змін до Порядку № 626, які були погоджені рішенням Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності від 18.04.2007 № 34, але так і не внесені до цього Порядку.

Отже, Управлінням справами не дотримано вимог пункту 2.2 Порядку № 626 щодо розміру вартості путівок за рахунок бюджетних коштів. Як наслідок, народними депутатами України не доплачено 241,5 тис. грн за надані путівки, а з державного бюджету зайво перераховано 87,6 тис. грн єдиного соціального внеску.

5. ОЦІНКА СТАНУ ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ЗА БЮДЖЕТНОЮ ПРОГРАМОЮ ЗА КПКВК 0111070 «ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА САНАТОРНО-КУРОРТНОГО КОМПЛЕКСУ УПРАВЛІННЯ СПРАВАМИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ»

Висновки

Бюджетні кошти у 2013–2014 роках за КПКВК 0111070 у загальній сумі 59,7 млн грн використано на фінансову підтримку санаторно-курортного комплексу Управління справами, а саме: санаторного комплексу «Дюльбер», санаторію «Нижня Ореанда», готельно-оздоровчого комплексу «Затока» і пансіонату матері та дитини «Таврійські зорі», з яких 8,7 млн грн за рахунок загального фонду державного бюджету, 51,0 млн грн – спеціального фонду (власні надходження санаторно-оздоровчих закладів).

На виконання Закону № 1165 та Постанови № 92 фінансову підтримку санаторно-курортних закладів Управління справами припинено, відповідні бюджетні призначення на 2014 рік за КПКВК 0111070 знято.

Показники спеціального фонду державного бюджету за КПКВК 0111070, відображені в бюджетній звітності Управління справами, не відповідають даним обліку Казначейства за 2014 рік, а саме занижено показник «касові видатки» у звіті про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги, за 2014 рік на 3 270,3 тис. грн, чим порушено пункт 1.3 Порядку № 44, яким передбачалося, що фінансова та бюджетна звітність має відповідати аналогічним даним бухгалтерського обліку та звітності органів Державної казначейської служби України.

Нормативно-правова база

Постановою № 501 передбачено фінансову підтримку чотирьох закладів: готельно-оздоровчого комплексу «Затока» (м. Скадовськ, Херсонська область); пансіонату матері та дитини «Таврійські зорі» (м. Скадовськ, Херсонська область); санаторного комплексу «Дюльбер» (смт Кореїз (м. Ялта), АР Крим); санаторію «Нижня Ореанда» (м. Ялта, АР Крим).

Постановою № 92 до Постанови № 501 внесено зміни: зазначені установи виключені з переліку програм у галузі охорони здоров'я, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій, а отже, їх фінансову підтримку припинено.

Виявлений стан справ

Загалом у 2013 році та I кварталі 2014 року всі 4 санаторно-курортні заклади, визначені Постановою № 501, підпорядковувались Управлінню справами, а їх діяльність здійснювалась за рахунок коштів державного бюджету, передбачених на забезпечення діяльності Верховної Ради України.

Планування та виділення коштів на санаторно-курортні заклади здійснювалось за КПКВК 0111070, метою якої відповідно до паспорта бюджетної програми було забезпечення санаторно-курортним лікуванням і обслуговуванням народних депутатів України, працівників Апарату та підприємств, організацій, які забезпечують діяльність Парламенту, а завданням – забезпечення функціонування санаторно-курортних закладів для лікування народних депутатів України, працівників Апарату та підприємств, організацій, які забезпечують діяльність парламенту.

На виконання Закону № 1165 та Постанови № 92 з квітня 2014 року фінансову підтримку санаторно-курортних закладів Управління справами припинено, відповідні бюджетні призначення на 2014 рік за КПКВК 0111070 на загальну суму 77 925,4 тис. грн знято. Згідно з паспортом бюджетної програми зі змінами від 06.05.2014 обсяг бюджетних призначень на 2014 рік становив 3 553,8 тис. грн (за загальним фондом – 866,4 тис. грн, спеціальним – 2 687,4 тис. гривень).

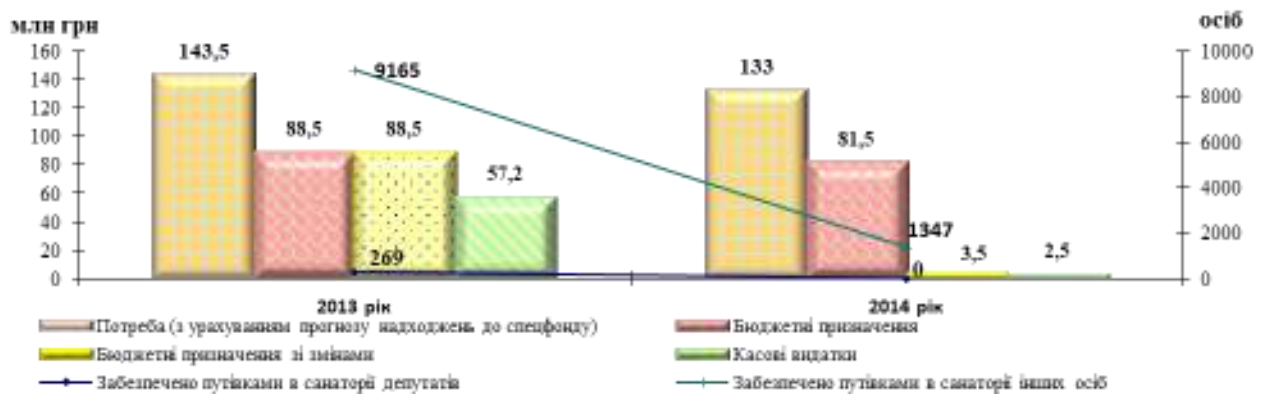
Загалом протягом 2013–2014 років на забезпечення санаторно-курортним лікуванням і обслуговуванням народних депутатів України, працівників Апарату та підприємств, організацій, які забезпечують діяльність Парламенту, використано

59 697,7 тис. грн³⁰ бюджетних коштів, у тому числі 50 955,7 тис. грн – коштів спеціального фонду та 8 742,0 тис. грн – загального фонду.

Надходження до спеціального фонду державного бюджету у вказаному періоді становили **49 722,4 тис. грн** (за рахунок оренди майна, реалізації путівок працівникам Апарату, підприємств, організацій, які забезпечують діяльність парламенту, а також стороннім особам; доплати народними депутатами України за путівки відповідно до Порядку № 626³¹).

Бюджетні кошти використано на фінансову підтримку санаторно-курортного комплексу Управління справами, а саме: санаторного комплексу «Дюльбер», санаторію «Нижня Ореанда», готельно-оздоровчого комплексу «Затока» і пансіонату матері та дитини «Таврійські зорі». Стан фінансування у 2013–2014 роках Апарату за КПКВК 0111070 відображено на діаграмі 16.

Діаграма 16. Стан фінансування у 2013–2014 роках за КПКВК 0111070 (загальний та спеціальний фонди)

Рівень забезпечення потреби в коштах державного бюджету за КПКВК 0111070 становив у 2013 році **61,7 відс.**, у 2014 – **61,3 відс.** (загального фонду – **12,5 відс.** та **13,3 відс.** відповідно).

Касові видатки у 2013 році становили 57181,8 тис. грн, а у 2014 році – 2 515,9 тис. грн, що пов'язано з припиненням фінансування бюджетної програми з березня відповідно до Закону № 1165 та Постанови № 92.

Під час аудиту встановлено, що **показники спеціального фонду державного бюджету за КПКВК 0111070, відображені в бюджетній звітності Управління справами, не відповідають даним обліку Казначейства за 2014 рік.** Фактично Управлінням справами занижено показник «**касові видатки**» у звіті про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги (форма № 4-1), за **2014 рік на 3 270,3 тис. грн, чим порушено пункт 1.3 Порядку № 44, яким передбачено, що фінансова та бюджетна звітність має відповідати аналогічним даним бухгалтерського обліку та**

³⁰ У цьому розділі звіту показник «касові видатки» відображається та аналізується у сумі, відображеній у звітності головного розпорядника бюджетних коштів. Під час аудиту встановлено, що зазначений показник занижений на 3 270,3 тис. гривень.

³¹ У 2013 році народними депутатами України доплачено за власний рахунок санаторно-курортним закладам сфери управління Управління справами частину вартості путівок у загальній сумі 866,1 тис. гривень.

звітності органів Державної казначейської служби України. Причиною такого заниження стало **неврахування** у зазначеному звіті даних щодо **касових видатків, здійснених у I кварталі 2014 року двома санаторіями, розташованими в АР Крим** (санаторний комплекс «Дюльбер» та санаторій «Нижня Ореанда»).

Довідково. Управління справами у звіті про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги (форма № 4-1), за 2014 рік у графі 10 «касові видатки» відображено значення «1 649,5 тис. гривень». Водночас Казначейством в підрозділі II.1 розділу II Річного звіту про виконання Державного бюджету України на 01.01.2015 (розміщений на вебсайті: <https://www.treasury.gov.ua/ua>) в графі 10 «Виконано за 2014 рік» відображено «4 919,8 тис. гривень».

6. ОЦІНКА ПОТОЧНОГО СТАНУ СПРАВ ЩОДО ОБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАСНОСТІ СФЕРИ УПРАВЛІННЯ УПРАВЛІННЯ СПРАВАМИ, ЯКІ РОЗТАШОВАНІ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ

Висновки

У зв'язку з незаконним заволодінням майном, яке залишилося на тимчасово окупованій території АР Крим, Апаратом тимчасово втрачено майно залишковою вартістю 118 273,7 тис. грн станом на 01.01.2014. Окрім цього, на рахунках підвідомчих установ Управління справами, відкритих у Головному управлінні Державної казначейської служби України в АР Крим, залишились невикористаними станом на 01.01.2014 бюджетні кошти спеціального фонду державного бюджету в сумі 3 371,1 тис. гривень. Фактичний розмір збитків, завданих державі в результаті незаконного заволодіння майном, не визначено через неможливість доступу до об'єктів.

Нормативно-правова база

Частиною першою статті 1 Закону України від 15.04.2014 № 1207 «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» визначено, що **тимчасово окупована територія є невід'ємною частиною території України**, на яку поширюється дія Конституції та законів України. Відповідно до частини другої статті 11 зазначеного Закону, зокрема, **за державою Україна, державними органами та іншими суб'єктами публічного права зберігається право власності та інші речові права на майно**, у тому числі на нерухоме майно, включаючи земельні ділянки, що знаходиться на тимчасово окупованій території.

Виявлений стан справ

Відповідно до Єдиного реєстру об'єктів державної власності на тимчасово окупованій території АР Крим знаходяться **4 суб'єкти господарювання**, які входять до складу майнового комплексу, що забезпечує діяльність Верховної Ради України. Інформація щодо майна, яке обліковувалось станом на 01.01.2014, наведена в таблиці 5.

Таблиця 5

Інформація про кількість та залишкову вартість майна станом на 01.01.2014³²

Суб'єкт господарювання	Структурні компоненти*	Майно	Земельні ділянки
Санаторій «Нижня Ореанда»	6 структурних компонентів, 96 523,8 тис. грн	195 одиниць, 16 877,4 тис. грн	2 земельні ділянки, 79 646,4 тис. грн
Санаторний комплекс «Дюльбер»	6 структурних компонентів, 16 550,5 тис. грн	248 одиниць, 16 550,5 тис. грн	-
Підсобне господарство «Ялтинське»	2 структурні компоненти, 5 082,7 тис. грн	50 одиниць, 5 082,7 тис. грн	-
Державний департамент ³³	-	-	-
РАЗОМ	14 структурних компонентів, 118 157,0 тис. грн	493 одиниці, 38 510,6 тис. грн	2 земельні ділянки, 79 646,4 тис. грн

* Відповідно до Класифікатора державного майна, затвердженого наказом Фонду державного майна України від 15.03.2006 № 461, «структурна компонента – це сукупність речей, що утворює єдине ціле та дає змогу використовувати його за призначенням».

Окрім цього, згідно з даними звітів про рух грошових коштів санаторію «Нижня Ореанда» та санаторного комплексу «Дюльбер» за 2013 рік **залишок бюджетних коштів спеціального фонду на кінець 2013 року** на рахунках підвідомчих установ Управління справами, відкритих у Головному управлінні Державної казначейської служби України в АР Крим, становив **3 371,1 тис. гривень**.

Інформація щодо **окремих показників балансів санаторію «Нижня Ореанда» та санаторного комплексу «Дюльбер» станом на 01.01.2014** наведена в таблиці 6.

Таблиця 6

Інформація щодо окремих показників балансів санаторію «Нижня Ореанда» та санаторного комплексу «Дюльбер» станом на 01.01.2014

тис. грн

Показники	Санаторій «Нижня Ореанда»	Санаторний комплекс «Дюльбер»	РАЗОМ
Первісна (переоцінена) вартість основних засобів	136 347,7	90 225,3	226 573,0
Балансова (залишкова) вартість основних засобів	91 305,1	14 737,2	106 042,3
Знос основних засобів	45 042,6	75 488,2	120 530,8
Первісна (переоцінена) вартість інших необоротних матеріальних активів	4 477,1	3 316	7 793,1
Балансова (залишкова) вартість інших необоротних матеріальних активів	2 274,3	1 703,6	3 977,9
Знос інших необоротних матеріальних активів	2 202,8	1 612,4	3 815,2
Незавершене капітальне будівництво	7 054,8	3 020,7	10 075,5
Дебіторська заборгованість	4 390,9	289,1	4 680,0*
Кредиторська заборгованість	2 642,3	4 165,5	6807,7*

* Дебіторська і кредиторська заборгованості, які станом на 01.01.2014 рахувались за загальним фондом за КПКВК 0111070 за санаторієм «Нижня Ореанда» та санаторним комплексом «Дюльбер», повністю списані у 2017 році.

³² Джерело: звітність щодо відомостей про державне майно (форма 2бд).

³³ Підприємство перебуває у стані припинення діяльності з 26.01.2006, державне майно за ним станом на 01.01.2014 не обліковувалось.

Слід також зазначити, що **19.03.2014** на посту «Турецький вал» м. Армянська АР Крим **затримано автомобіль, що належав Автобазі (балансова вартість станом на 01.01.2014 – 116,7 тис. грн), який не був повернутий.**

Довідково. Між Автобазою та санаторієм «Нижня Ореанда» укладено договір позички від 14.07.2013 № 071/220 (погоджений Першим заступником керівника Апарату – керуючим справами Апарату) щодо передачі санаторію автомобіля марки «Mercedes-Bens S 500» у безоплатне користування для службового використання за призначенням (балансова вартість – 116,7 тис. грн, 1998 рік випуску). 19.03.2014 при поверненні до м. Києва автомобіль затримано на трасі Сімферополь – Армянськ озброєними вогнепальною зброєю працівниками Державної автомобільної інспекції та спецідрозділом «Беркут», які конфіскували автомобіль.

Відповідно до інформації, наданої Апаратом, **встановити точну суму збитків, завданих державі у зв'язку з незаконним заволодінням майном, що забезпечує діяльність Верховної Ради України та залишилося на тимчасово окупованій території АР Крим, неможливо через відсутність доступу до об'єктів.**

Фонд державного майна України на запит Рахункової палати листом від 12.03.2020 повідомив, що 4 об'єкти, які знаходяться на тимчасово окупованій території АР Крим та включені до Єдиного реєстру об'єктів державної власності, **не входять до переліку об'єктів державної власності, управління якими здійснює Фонд, а отже, вжиття заходів, спрямованих на визначення їх вартості, мало здійснюватися Міністерством юстиції України.**

Прокуратура АР Крим на запит Рахункової палати листом від 12.03.2020 повідомила, що слідчим відділом ГУ СБУ в АР Крим (з дислокацією в м. Херсон) **проводиться досудове розслідування у кримінальному провадженні від 12.03.2014 за ознаками вчинення кримінальних правопорушень.** На сьогодні згідно з розрахунком розміру збитків, завданих протиправним перешкоджанням щодо володіння, користування і розпорядження майном та майновими правами, що є власністю України та розташовані (знаходяться) на території АР Крим, незаконно окупованій Російською Федерацією, проведеним ТДВ «Гільдія Оцінювачі України», розмір збитків **відповідно до списків, поданих міністерствами і відомствами України, без урахування упущеної вигоди становить близько 1,1 трлн гривень.**

Міністерство юстиції України на запит Рахункової палати листом від 13.03.2020 повідомило, що у провадженні Європейського суду з прав людини перебуває справа «Україна проти Росії» (щодо Криму)», подана 13.03.2014, яка стосується порушень Російською Федерацією прав людини і основоположних свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, на тимчасово окупованій території АР Крим та м. Севастополь. У доповненнях до справи також подано скарги щодо порушення **права на захист власності, гарантованого статтею 1 Першого протоколу до Конвенції, з огляду на «націоналізацію» органами влади Російської Федерації майна, що розташоване на тимчасово окупованій території АР Крим.**

Інформацію керівника Апарату від 07.04.2014 та від 10.06.2014 щодо об'єктів державної власності сфери управління Апарату, а саме санаторію

«Нижня Ореанда», санаторного комплексу «Дюльбер» та підсобного господарства «Ялтинське», додано до переліку державних підприємств, установ та організацій, майно яких було «націоналізовано» на тимчасово окупованій території АР Крим.

Наразі справа перебуває на розгляді питання щодо її прийнятності. Сума збитків, завданих Російською Федерацією, буде заявлена на відповідній стадії.

Рекомендації Апарату:

Вирішити питання про виключення з Єдиного реєстру об'єктів державної власності Державного дочірнього підприємства «Державний департамент по забезпеченню та контролю за використанням матеріально-технічних ресурсів південно-східного регіону України», яке перебуває у стані припинення діяльності з 26.01.2006 та за яким не обліковується державне майно.

**Член Рахункової палати,
відповідальний за Звіт
за завданням № 1**

В. І. Невідомий

**ЧАСТИНА 2. ЗВІТ ЗА ЗАВДАННЯМ № 2 (відповідальний – член
Рахункової палати БОГУН В. П.)**

**УЗАГАЛЬНЮЮЧІ РЕЗУЛЬТАТИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ АУДИТУ
ЗА ЗАВДАННЯМ № 2**

1. На оплату праці народних депутатів України, їх помічників-консультантів та працівників Апарату, а також нарахування на заробітну плату упродовж 2013–2019 років використано із загального фонду державного бюджету 4 388,6 млн грн, або 96,2 відс. затверджених обсягів (4 562,4 млн грн) за КПКВК 0111010 «Здійснення законотворчої діяльності Верховної Ради України» на оплату праці (КЕКВ 2110) і нарахування на заробітну плату (КЕКВ 2120) народних депутатів України (у середньому 428 осіб на рік) та їх помічників-консультантів (у середньому 1 422 особи) – 2 279,1 млн грн; КПКВК 0111020 «Обслуговування та організаційне, інформаційно-аналітичне, матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України» – працівників Апарату (у середньому 1 034 особи на рік), крім того, за цією бюджетною програмою у вказаному періоді здійснювалися розрахунки за договорами, укладеними з фізичними особами (73 особи), – 2 109,5 млн гривень.

2. Обсяг видатків, затверджених у кошторисах, на оплату праці (КЕКВ 2110) народним депутатам України, їх поміщикам-консультантам за КПКВК 0111010 та працівникам Апарату за КПКВК 0111020, а також нарахування на заробітну плату (КЕКВ 2120) у загальному обсязі бюджетних призначень (загальний фонд) на 2013–2019 роки становив 4 789,0 млн грн, або 60,4 відс. до загального обсягу (7 931,6 млн грн) бюджетних призначень за цими бюджетними програмами у вказаний період (КПКВК 0111010 – 2 743,2 млн грн (КЕКВ 2111 – 2 216,3 млн грн, КЕКВ 2120 – 26,9 млн грн), або 59,8 відс. (обсяг бюджетних призначень – 4 589,1 млн грн); КПКВК 0111020 – 2 045,8 млн грн (КЕКВ 2111 – 1 643,3 млн грн, КЕКВ 2112 – 0,9 млн грн, КЕКВ 2120 – 401,6 млн грн), або 61,2 відс. (обсяг бюджетних призначень – 3 342,5 млн гривень).

3. При плануванні показників видатків на оплату праці з нарахуваннями на заробітну плату допущено завищення планових обсягів видатків за КПКВК 0111010 і 0111020 на загальну суму 200,6 млн гривень.

Перерозподіли невикористаних бюджетних асигнувань та утворення залишків невикористаних відкритих асигнувань після здійснення всіх розрахунків з оплати праці свідчать про завищення обсягів бюджетних коштів при плануванні показників видатків на оплату праці з нарахуваннями на заробітну плату на суму 80,2 млн грн (у тому числі за КПКВК 0111010 (КЕКВ 2110) – 70,2 млн грн (2013 рік – 20,5 млн грн, 2018 – 37,8 млн грн, 2019 – 11,9 млн грн) та КПКВК 0111020 – 10,0 млн грн, з них за КЕКВ 2110 – 8,3 млн грн (2013 рік – 0,3 млн грн, 2015 – 0,01 млн грн, 2018 – 7,99 млн грн) і КЕКВ 2120 – 1,7 млн грн (2019 рік)). Крім того, решта залишків невикористаних відкритих асигнувань, утворених внаслідок розрахунків з оплати праці з нарахуваннями на заробітну плату у 2013–2019 роках, також свідчить про

завищення планових показників видатків на оплату праці на суму **120,4** млн грн (КПКВК 0111010 – 115,5 млн грн, з них КЕКВ 2110 – 89,2 млн грн (2015 рік – 11,2 млн грн, 2016 – 48,9 млн грн, 2017 – 29,1 млн грн), КЕКВ 2120 – 26,3 млн грн (2015 рік – 3,6 млн грн, 2016 – 11,1 млн грн, 2017 – 11,6 млн грн) та КПКВК 0111020 – 4,9 млн грн, з них КЕКВ 2110 – 0,07 млн грн (2015 рік), КЕКВ 2120 – 4,8 млн грн (2015 рік – 0,3 млн грн, 2016 – 0,01 млн грн, 2017 – 3,4 млн грн, 2018 – 1,2 млн гривень).

4. Кошториси Верховної Ради України затверджувалися з недотриманням вимог законодавчих актів та несвоєчасно.

Аудит засвідчив, що кошториси Верховної Ради України на 2013 і 2019 роки затверджено 04.07.2013 та 18.12.2019 відповідно, а на 2014, 2015, 2016 та 2017 роки – не затверджувались, що є недотриманням вимоги частини четвертої статті 7 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України від 10.02.2010 № 1861-VI, при цьому проекти кошторисів на 2014 і 2015 роки Апаратом надано на розгляд Верховної Ради України 13.02.2014 та 05.03.2015 відповідно.

5. Із загального обсягу використаних коштів у 2013–2019 роках для здійснення видатків на оплату праці народних депутатів України, їх помічників-консультантів за КПКВК 0111010 і працівників Апарату за КПКВК 0111020 за недостатніх правових підстав використано 4,5 млн грн, з недотриманням вимог законодавства з оплати праці – 3,7 млн грн, непродуктивно – 6,3 млн грн, неекономно – 0,01 млн грн, крім того, завдано збитків державному бюджету на суму 0,2 млн грн:

➤ **за недостатніх правових підстав – 4,5 млн грн за КПКВК 0111010 (КЕКВ 2110) (2,25 млн грн (2013 рік – 0,7 млн грн, 2014 – 0,5 млн грн; 2015 – 0,2 млн грн, 2016 – 0,4 млн грн, 2017 – 0,45 млн грн) у зв'язку із встановленою народним депутатам України доплатою до посадового окладу у розмірі 0,2 млн грн; 2,25 млн грн (2013 рік – 0,7 млн грн, 2014 – 0,5 млн грн; 2015 – 0,2 млн грн, 2016 – 0,4 млн грн, 2017 – 0,45 млн грн) – через завищення на суму цієї доплати розміру надбавки за особливий характер роботи та інтенсивність праці, встановленої з урахуванням доплати до посадового окладу в розмірі 160 грн);**

➤ **з недотриманням окремих вимог законодавства з оплати праці – 3,7 млн грн:**

1,86 млн грн за КПКВК 0111010 (КЕКВ 2110), з них за 2013 рік – 0,02 млн грн, 2014 – 0,006 млн грн, 2015 – 1,74 млн грн, 2016 – 0,032 млн грн, 2017 – 0,02 млн грн, 2018 – 0,02 млн грн, 2019 – 0,022 млн грн, у зв'язку із перевищенням **розмірів фондів** народних депутатів України для оплати праці їх помічників-консультантів, несвоєчасними управлінськими рішеннями та недотриманням частини третьої статті 34 Закону України від 17.11.1992 № 2790-XII «Про статус народного депутата України» і пункту 4 розділу III додатка до Постанови Верховної Ради України від 26.07.1994 № 122/94-ВР «Про забезпечення діяльності народних депутатів України»;

1,4 млн грн за КПКВК 0111020 (КЕКВ 2110) у 2019 році у зв'язку із одночасним нарахуванням працівникам Апарату двох **надбавок за інтенсивність праці**, що є недотриманням вимог підпункту 1 пункту 3 Положення про застосування стимулюючих виплат державним службовцям, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.01.2017 № 15 «Питання оплати праці працівників державних органів», щодо встановлення лише однієї надбавки за інтенсивність праці;

0,3 млн грн за КПКВК 0111020 (КЕКВ 2110), з них у 2013 році – 0,05 млн грн, 2014 – 0,05 млн грн, 2015 – 0,03 млн грн, 2016 – 0,04 млн грн, 2017 – 0,13 млн грн, у зв'язку із одночасним встановленням двох **премій працівникам** Апарату з недотриманням положень про преміювання, затверджених розпорядженнями Керівника Апарату від 20.02.2012 № 523, від 26.08.2015 № 8090 і від 05.09.2016 № 2949-к щодо визначених ними критеріїв і умов преміювання, а також порядку нарахування;

0,094 млн грн за КПКВК 0111020 (КЕКВ 2110), з них 2013 рік – 0,02 млн грн, 2014 – 0,01 млн грн, 2015 – 0,02 млн грн, 2017 – 0,004 млн грн, 2018 – 0,01 млн грн, 2019 – 0,03 млн грн, у зв'язку з нарахуванням **надбавок за високі досягнення у праці або за виконання особливо важливої роботи** у 2013–2015 роках та січні– квітні 2016 року і надбавки за виконання особливо важливої роботи з травня 2016 року, встановлених всупереч вимогам, визначеним підпунктом «в» підпункту 1 пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 09.03.2006 № 268 «Про упорядкування структури та умов оплати праці працівників апарату органів виконавчої влади, органів прокуратури, судів та інших органів» та пунктом 6 положень про застосування стимулюючих виплат державним службовцям, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 06.04.2016 № 289 «Про затвердження Положення про застосування стимулюючих виплат державним службовцям») та від 18.01.2017 № 15 «Питання оплати праці працівників державних органів»;

0,09 млн грн за КПКВК 0111020 (КЕКВ 2110) у 2013 році у зв'язку із встановленням та нарахуванням **додаткових премій керівникам** Апарату (Керівник Апарату, його Перший заступник і заступники), що є недотриманням вимог абзацу третього пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 30.06.2005 № 523 «Про оплату праці Керівника та заступника Керівника Апарату Верховної Ради України»;

0,002 млн грн за КПКВК 0111020 (КЕКВ 2110), з них у 2014 році – 0,0004 млн грн і 2015 – 0,0014 млн грн, у зв'язку з нарахуванням працівникам Апарату **доплат за науковий ступінь і надбавок за почесні звання** без дотримання відповідності наукового ступеня та почесного звання з профілем діяльності, що суперечить вимогам абзацу п'ятого пункту 3 постанови Кабінету Міністрів України від 09.03.2006 № 268 «Про упорядкування структури та умов оплати праці працівників апарату органів виконавчої влади, органів прокуратури, судів та інших органів»;

0,0003 млн грн за КПКВК 0111010 (КЕКВ 2110), з них у 2014 році – 0,0001 млн грн, 2016 – 0,0002 млн грн, у зв'язку із завищенням у **4** випадках сум

нарахованої грошової компенсації помічникам-консультантам народних депутатів України за невикористані дні відпусток, що є недотриманням норм щодо обчислення середньої заробітної плати для оплати часу відпусток, передбачених пунктами 2 та 4 Порядку обчислення середньої заробітної плати, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.02.1995 № 100, та у 7 випадках – заниженням на суму **0,0003** млн грн (2015 рік – 0,0001 млн грн, 2016 – 0,0002 млн грн), а також неврахуванням 7 календарних днів щорічної відпустки, за які належало виплатити компенсації 7-ми працівникам, що зумовлено неврахуванням при їх обчисленні вимог нормативно-правових актів, але такі випадки не ідентифіковано і не попереджено засобами внутрішнього контролю;

➤ використано непродуктивно **6,3** млн за КПКВК 0111020 (КЕКВ 2110), з них 2013 рік – 2,5 млн грн, 2014 – 1,9 млн грн, 2015 – 0,8 млн грн, 2016 – 0,2 млн грн, 2017 – 0,2 млн грн, 2018 – 0,4 млн грн, 2019 – 0,3 млн грн, у зв'язку з виплатою винагород фізичним особам, з якими у 2013–2019 роках укладено договори на виконання робіт та надання послуг, зміст яких унеможливорює визначення результатів їх виконання, оскільки предметом договорів є виконання завдань чи функціональних обов'язків, передбачених положеннями про структурні підрозділи Апарату з їх щомісячною оплатою та забезпеченням засобами праці, а не виконання на свій ризик конкретної роботи з переданням її результату замовникові, як це визначено частиною першою статті 837 Цивільного кодексу, що свідчить про наявність ознак прихованих трудових відносин. При цьому, оскільки Апарат не має статусу юридичної особи, укладені ним правочини з фізичними особами можуть мати ознаки недійсності (частина перша статті 203 Цивільного кодексу), тобто Апарат не мав права їх вчиняти;

➤ використано неекономно **0,012** млн грн за КПКВК 0111010 (КЕКВ 2110), у тому числі 0,007 млн грн у 2019 році та 0,005 млн грн у 2020 році, у зв'язку із нарахуванням народному депутату України доплати за двома науковими ступенями одночасно;

➤ **0,2** млн грн за КПКВК 0111010 (КЕКВ 2120) у 2015 році використано на виконання постанови Печерського районного суду міста Києва від 19.06.2014 (справа № 757/25669/13-а) та вимоги державного виконавця № 46073273 в значенні вимог Закону України від 05.06.2012 № 4901 «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» (стаття 6), що є збитками державного бюджету.

6. Аудитом встановлено недотримання вимог законодавчих актів і відсутність достатніх обґрунтувань через правову невизначеність положень нормативно-правових актів, зокрема, при:

➤ затвердженні структури Апарату (структура, що діяла у 2013–2019 роках, не відповідала структурі, затвердженій Постановою Верховної Ради України від 20.04.2000 № 1678-III «Про структуру апарату Верховної Ради України»);

➤ затвердженні штатних розписів Апарату та внесенні змін до них (згідно зі штатним розписом, що діяв у січні–лютому 2015 року, затверджена штатна чисельність Апарату (1 137 од.) перевищувала на 2 од. граничну чисельність (1 135 од.), встановлену пунктом 1 Постанови Верховної Ради

України від 20.04.2000 № 1678-III «Про структуру апарату Верховної Ради України»; оформлення штатних розписів, що діяли з червня 2016 року, здійснювалося неналежно, зокрема відсутні підписи керівника установи та керівника бухгалтерської служби або планово-фінансового підрозділу; штатні розписи Апарату з червня 2016 року затверджувались розпорядженнями керівництва Апарату, а не Головою Верховної Ради України, що є недотриманням у таких випадках вимог пункту 4 розділу I Положення про Апарат Верховної Ради України, затвердженого розпорядженням Голови Верховної Ради України від 25.08.2011 № 769 (в редакції Положення № 734); Положення про Апарат Верховної Ради України затверджено розпорядженням Голови Верховної Ради України, а не постановою Верховної Ради України, що суперечить вимогам частини третьої статті 7 Регламенту; змінені штатні розписи Апарату на 2013–2019 роки не затверджувались);

➤ **веденні обліку використання робочого часу** (табелі обліку використання робочого часу (далі – Табель), які є підставою для нарахування заробітної плати, велися із застосуванням при їх заповненні різноманітних неідентифікованих позначень та скорочень, що вказує на можливі ризики недостовірності нарахування заробітної плати. Табелі не підписувались працівником кадрової служби, як це передбачено типовою формою Табеля (форма № П-5), затвердженою наказом Держкомстату України від 05.12.2008 № 489 «Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці». Крім того, Положення про облікову політику в Управлінні справами Апарату, затверджене розпорядженням по Управлінню справами Апарату від 25.06.2019 № 15/1-49, в частині подання табелів до відділу бухгалтерського обліку один раз на місяць не відповідає вимогам статті 115 Кодексу законів про працю України, затвердженого Законом України від 10.12.1971 № 322-VIII, щодо виплати заробітної плати не рідше двох разів на місяць, як наслідок – нарахування заробітної плати за першу половину місяця без урахування фактично відпрацьованого часу);

➤ **веденні обліку робочого часу помічників-консультантів народних депутатів України, які працювали на умовах сумісництва** (через неналежний облік фактично відпрацьованого помічниками-консультантами народних депутатів України, які працювали на умовах сумісництва, робочого часу не дотримано в окремих випадках норми пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 03.04.1993 № 245 «Про роботу за сумісництвом працівників державних підприємств, установ і організацій», якою тривалість роботи за сумісництвом обмежено чотирма годинами на день та половиною місячної норми робочого часу, створено ризики завищення обсягів витрачання бюджетних коштів);

➤ **визначенні у порядках застосування стимулюючих виплат вимог до посад, які є підставою для встановлення надбавки за виконання особливо важливої роботи** (наведені у порядках застосування стимулюючих виплат державним службовцям Апарату (затверджені розпорядженнями Першого заступника Керівника Апарату від 24.06.2016 № 2164-к і від 22.03.2019

№ 420-к) вимоги до посад не відповідають критеріям, визначеним у положеннях про застосування стимулюючих виплат державним службовцям, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 06.04.2016 № 289 «Про затвердження Положення про застосування стимулюючих виплат державним службовцям» і від 18.01.2017 № 15 «Питання оплати праці працівників державних органів»);

➤ **виплаті грошової компенсації за невикористані дні щорічної відпустки при звільненні** (систематичне незабезпечення виплат помічникам-консультантам народних депутатів України грошової компенсації за невикористані дні щорічної відпустки при їх звільненні є недотриманням вимог частини першої статті 83 Кодексу законів про працю України та частини першої статті 24 Закону України від 15.11.1996 № 504/96-ВР «Про відпустки», зумовлено використанням у повному обсязі залишків коштів фонду оплати праці та виплатою помічникам-консультантам народних депутатів України премій у значних сумах);

➤ **нарахуванні та виплаті заробітної плати за фактично відпрацьований час** (окремі випадки утворення за бюджетними програмами у частині, що є предметом аудиту, дебіторської заборгованості за видатками (загальний фонд), що зумовлено недотриманням частини другої статті 30 Закону України від 24.03.1995 № 108/95-ВР «Про оплату праці» у частині забезпечення достовірного обліку виконуваної працівниками роботи, та частини першої статті 22 Закону України від 15.11.1996 № 504/96-ВР «Про відпустки», в частині забезпечення покриття заборгованості, що виникла у зв'язку із звільненням працівника до закінчення робочого року, за який він одержав відпустку повної тривалості, та здійсненням оплати за невідпрацьовану ним частину робочого року (КЕКВ 2111); утворенням переплати за єдиним внеском на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (КЕКВ 2120);

➤ **встановленні посадових окладів** (заробітна плата народним депутатам України за 2013–2017 роки нараховувалася та виплачувалася відповідно до посадових окладів, затверджених не постановою Верховної Ради України, а розпорядженнями Голови Верховної Ради України, що є недотриманням вимог частини першої статті 33 Закону України від 17.11.1992 № 2790-ХІІ «Про статус народного депутата України»);

➤ **встановленні доплат за науковий ступінь і надбавок за почесне звання** (керувалися постановою Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 № 1298 «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери», при цьому розміри доплат за науковий ступінь і надбавок за почесне звання були різними та визначалися на підставі також інших нормативно-правових актів. З огляду на те, що стаття 33 Закону № 2790 в частині визначення розмірів доплат за науковий ступінь і надбавок за почесне звання є відсилальною нормою до законодавства, наявність декількох чинних нормативно-правових актів призводить до можливої неоднозначної оцінки відповідності управлінських рішень щодо встановлення

доплат за науковий ступінь і надбавок за почесне звання **народному депутату України** вимогам нормативних актів); при встановленні **помічникам-консультантам народних депутатів України**, на яких поширювалася дія Закону України «Про державну службу», доплат за науковий ступінь і надбавок за почесне звання розпорядчим актом про їх нарахування не визначалася відповідність вченого звання та наукового ступеня помічника-консультанта народного депутата України профілю його діяльності, тобто не дотримано вимог постанови Кабінету Міністрів України від 09.03.2006 № 268 «Про упорядкування структури та умов оплати праці працівників апарату органів виконавчої влади, органів прокуратури, судів та інших органів». Немає і будь-якого іншого нормативного акта, який би передбачав, що зазначені доплати і надбавки встановлюються помічникам-консультантам народних депутатів України без застосування вимог постанови Кабінету Міністрів України від 09.03.2006 № 268 «Про упорядкування структури та умов оплати праці працівників апарату органів виконавчої влади, органів прокуратури, судів та інших органів» щодо визначення відповідності вченого звання та наукового ступеня помічника-консультанта народного депутата України профілю його діяльності. Відсутність таких норм призводить до можливої неоднозначної оцінки відповідності управлінських рішень щодо встановлення доплати за науковий ступінь і надбавки за почесне звання помічнику-консультанту народного депутата України вимогам нормативних актів);

➤ **встановленні надбавок за ранг державного службовця** (аудит засвідчив, що при прийнятті у 2013 році осіб на посади помічників-консультантів народних депутатів України розпорядженнями Керівника Апарату Верховної Ради України через правову невизначеність положень нормативно-правових актів встановлювався найвищий – 7 ранг у межах четвертої категорії посад державного службовця та надбавки до посадових окладів за ранг державного службовця в розмірі 110 грн, у тому числі особам, які не мали стажу державної служби, чим створено ризики завищення обсягів витрачання бюджетних коштів);

➤ **встановленні надбавки за вислугу років** (встановлені факти недотримання частини п'ятої статті 33 Закону України від 16.12.1993 № 3723 «Про державну службу та підпункту 4 пункту 3 постанови Кабінету Міністрів України від 09.03.2006 № 268 «Про упорядкування структури та умов оплати праці працівників апарату органів виконавчої влади, органів прокуратури, судів та інших органів», при встановленні помічнику-консультанту народного депутата України, на якого поширюється дія Закону України «Про державну службу», надбавки за вислугу років);

➤ **нарахуванні заробітної плати** (окремі факти неправильного нарахування заробітної плати помічникам-консультантам народних депутатів України, на яких поширювалася дія Закону України «Про державну службу». Зазначені недоліки зумовлені несприведенням розмірів заробітної плати, у тому числі посадових окладів та інших її складових, у відповідність із вимогами постанови Кабінету Міністрів України від 09.03.2006 № 268 «Про упорядкування структури та умов оплати праці працівників апарату органів

виконавчої влади, органів прокуратури, судів та інших органів» (зі змінами), а також свідчать про недостатній внутрішній контроль);

➤ **встановленні надбавок за виконання особливо важливої роботи** (через правову невизначеність положень нормативно-правових актів щодо критеріїв встановлення надбавки за виконання особливо важливої роботи, у 2013–2016 роках окремим помічникам-консультантам народних депутатів України, на яких поширювалася дія Закону України «Про державну службу», надбавки встановлювались за відсутності достатніх обґрунтувань);

➤ **встановленні премій** (встановлення премій помічникам-консультантам народних депутатів України відбувалось за відсутності порядку встановлення премій залежно від особистого внеску цих працівників у загальні результати роботи, а також відповідних обґрунтувань щодо розмірів їх преміювання, при цьому з державного бюджету за КПКВК 0111010 (КЕКВ 2111) спрямовано на виплату премій 206,5 млн грн, у тому числі у 2013 році – 34,4 млн грн, 2014 – 25,5 млн грн, 2015 – 19,9 млн грн, 2016 – 18,2 млн грн, 2017 – 48,6 млн грн, 2018 – 23,4 млн грн, 2019 – 36,5 млн гривень).

7. Наявність зазначених вище недоліків, які могли мати системний характер, свідчить про незабезпечення головним розпорядником бюджетних коштів належної організації внутрішнього контролю, а отже – про недотримання вимог абзацу першого частини третьої статті 26 Бюджетного кодексу України, а також вимоги абзацу четвертого пункту 6 Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1062 «Про затвердження Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2011 р. № 1001» (набрала чинності з 27.12.2018 та визначає, що організація та здійснення внутрішнього контролю в установі забезпечується, зокрема, шляхом виконання керівництвом та працівниками установи планів, завдань і функцій, визначених законодавством, та затверджених керівником установи внутрішніх документів, інформування керівництва установи про ризики, що виникають під час виконання покладених на них завдань і функцій, вжиття заходів контролю, здійснення моніторингу, обміну інформацією).

Рекомендації

1. Поінформувати Верховну Раду України про результати аналізу та оцінки здійснення у 2013–2019 роках видатків на оплату праці (КЕКВ 2110) і нарахувань на заробітну плату (КЕКВ 2120) народних депутатів України, їх помічників-консультантів, працівників Апарату за КПКВК 0111010 і 0111020 (за винятком видатків на оплату праці (КЕКВ 2110) та нарахувань на заробітну плату (КЕКВ 2120) за КПКВК 0111020, здійснених у вказаному періоді державними установами, підприємствами та організаціями) і **рекомендувати** вжити заходів щодо забезпечення:

- дотримання вимоги частини четвертої статті 7 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України від 10.02.2010 № 1861-VI, згідно з

якою кошторис Верховної Ради України на наступний рік затверджується Верховною Радою України під час прийняття проєкту закону про Державний бюджет України на наступний рік у другому читанні за висновками комітетів, до предмета відання яких належать питання регламенту і бюджету;

- розроблення та прийняття закону України про оплату праці у державному секторі як системного законодавчого акта для всебічного врегулювання питань оплати праці в державному секторі.

2. Рішення Рахункової палати та Звіт надіслати Апарату і рекомендувати вжити заходів щодо:

- приведення Положення про Апарат Верховної Ради України у відповідність із вимогами частини третьої статті 7 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України від 10.02.2010 № 1861-VI, щодо його затвердження постановою Верховної Ради України;

- дотримання вимог чинного законодавства при затвердженні штатних розписів та внесенні змін до них;

- забезпечення планування Управлінням справами видатків на оплату праці згідно з об'єктивною потребою в бюджетних коштах;

- своєчасного надання Управлінням справами на розгляд Верховної Ради України проєктів кошторисів Верховної Ради України;

- забезпечення дотримання вимог законодавства з питань оплати праці, врегулювання таких питань внутрішніми розпорядчими актами при нарахуванні та виплаті заробітної плати народним депутатам України, їх помічникам-консультантам і працівникам Апарату, у тому числі визначення порядку встановлення премій помічникам-консультантам народних депутатів України залежно від особистого внеску цих працівників у загальні результати роботи;

- приведення Порядку застосування стимулюючих виплат державним службовцям Апарату Верховної Ради України, затвердженого розпорядженням Першого заступника Керівника Апарату від 22.03.2019 № 420-к, у частині встановлених вимог до посад у відповідність із критеріями, визначеними у Положенні про застосування стимулюючих виплат державним службовцям, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 18.01.2017 № 15 «Питання оплати праці працівників державних органів»;

- визначення порядку встановлення надбавок працівникам Апарату, що виконують функції з обслуговування;

- забезпечення належної організації Управлінням справами внутрішнього контролю з метою запобігання ризикам при прийнятті управлінських рішень з питань оплати праці;

- прийняття своєчасних та обґрунтованих управлінських рішень при встановленні працівникам посадових окладів, надбавок, доплат, стимулюючих та інших видів виплат і допомоги;

- забезпечення нарахування Управлінням справами премій помічникам-консультантам народних депутатів України за наявності необхідних

обґрунтувань щодо розмірів їх преміювання залежно від особистого внеску цих працівників у загальні результати роботи;

- забезпечення дотримання Управлінням справами вимог чинних нормативно-правових актів та застосування належних заходів внутрішнього контролю при складанні табелів обліку використання робочого часу, у тому числі щодо їх підписання працівником кадрової служби, як це передбачено типовою формою табеля обліку використання робочого часу (форма № П-5), затвердженою наказом Державного комітету статистики України від 05.12.2008 № 489 «Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці»;

- забезпечення виконання штатними працівниками покладених на Апарат завдань і функцій та вирішення питання заповнення вакантних посад з метою уникнення залучення фізичних осіб на договірній основі до виконання функціональних обов'язків штатних працівників;

- дотримання вимог законодавства при укладанні правочинів з фізичними особами;

- недопущення утворення дебіторської заборгованості;

- інформування в установленому порядку Рахункової палати про вжиті заходи реагування.

1. ОЦІНКА СТАНУ ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ (КЕКВ 2110) НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ, ЇХ ПОМІЧНИКІВ-КОНСУЛЬТАНТІВ, ПРАЦІВНИКІВ АПАРАТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ, А ТАКОЖ НАРАХУВАННЯ НА ЗАРОБІТНУ ПЛАТУ (КЕКВ 2120) ЗА КПКВК 0111010 і 0111020

Аналіз стану планування та використання коштів державного бюджету на оплату праці народних депутатів України, їх помічників-консультантів, працівників Апарату Верховної Ради України, а також нарахування на заробітну плату за КПКВК 0111010 і 0111020 здійснювався суцільним способом за суттєвою інформацією в контексті питань, які є предметом контрольного заходу.

❖ Планові бюджетні показники на оплату праці і нарахування на заробітну плату є завищеними, а утворення дебіторської заборгованості у зв'язку із здійсненням виплат працівникам за невідпрацьований ними робочий час посилює ризики втрат державного бюджету

➤ Нормативно-правова база

Пунктом 35 статті 85 Конституції до повноважень Верховної Ради України віднесено призначення на посаду та звільнення з посади керівника апарату Верховної Ради України; затвердження кошторису Верховної Ради України та структури її апарату.

Частиною четвертою статті 7 Регламенту визначено, що кошторис Верховної Ради України на наступний рік затверджується Верховною Радою України під час прийняття проекту закону про Державний бюджет України на

наступний рік у другому читанні за висновками комітетів, до предмета відання яких належать питання регламенту і бюджету.

Відповідно до абзацу першого частини третьої статті 26 Бюджетного кодексу (із змінами, внесеними згідно із Законом № 2646) розпорядники бюджетних коштів в особі їх керівників зобов'язані організувати внутрішній контроль і внутрішній аудит та забезпечувати їх здійснення у своїх установах і на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління таких розпорядників бюджетних коштів.

Згідно з вимогами абзацу четвертого пункту 6 Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджених Постановою № 1062³⁴, організація та здійснення внутрішнього контролю в установі забезпечується, зокрема, шляхом виконання керівництвом та працівниками установи планів, завдань і функцій, визначених законодавством, та затверджених керівником установи внутрішніх документів, інформування керівництва установи про ризики, що виникають під час виконання покладених на них завдань і функцій, вжиття заходів контролю, здійснення моніторингу, обміну інформацією.

Частиною другою статті 30 Закону № 108 визначено, що роботодавець зобов'язаний забезпечити достовірний облік виконуваної працівником роботи і бухгалтерський облік витрат на оплату праці у встановленому порядку.

Частина перша статті 22 Закону № 504 передбачає, що в разі звільнення працівника до закінчення робочого року, за який він уже одержав відпустку повної тривалості, для покриття його заборгованості власник або уповноважений ним орган провадить відрахування із заробітної плати за дні відпустки, що були надані в рахунок невідпрацьованої частини робочого року.

➤ **Виявлений стан справ**

Видатки у 2013–2019 роках на оплату праці (КЕКВ 2110) і нарахування на заробітну плату (КЕКВ 2120) народних депутатів України (у середньому 428 осіб на рік) та їх помічників-консультантів (1 422 особи) здійснювались за рахунок коштів загального фонду державного бюджету за КПКВК 0111010 «Здійснення законотворчої діяльності Верховної Ради України», працівників Апарату (1 034 особи) – за КПКВК 0111020 «Обслуговування та організаційне, інформаційно-аналітичне, матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України». Крім того, за КПКВК 0111020 у цей період здійснювалися розрахунки за договорами, укладеними з фізичними особами (73 особи).

Обсяг видатків, затверджених в кошторисах, на оплату праці (КЕКВ 2110) народним депутатам України, їх помічникам-консультантам та працівникам Апарату, а також нарахування на заробітну плату (КЕКВ 2120) у загальному обсязі бюджетних призначень за КПКВК 0111010 і 0111020 (загальний фонд) на 2013–2019 роки становив **4 788 991,5** тис. грн, або **60,4** відс. (загальний обсяг бюджетних призначень за КПКВК 0111010 і 0111020 (загальний і спеціальний фонди) на 2013–2019 роки – 7 931 595,4 тис. грн), з них за КПКВК 0111010 – **2 743 203,6** тис. грн (КЕКВ 2111 – 2 216 348,2 тис. грн, КЕКВ 2120 –

³⁴ Набрання чинності з 27.12.2018.

526 855,4 тис. грн), або **59,8** відс. (обсяг бюджетних призначень – 4 589 053,9 тис. грн), і КПКВК 0111020 – **2 045 787,9** тис. грн (КЕКВ 2111 – 1 643 329,5 тис. грн, КЕКВ 2112 – 876,0 тис. грн, КЕКВ 2120 – 401 582,4 тис. грн), або **61,2** відс. (обсяг бюджетних призначень – 3 342 541,5 тис. гривень).

При цьому загальний обсяг бюджетних призначень на оплату праці (КЕКВ 2110) за КПКВК 0111010 і 0111020 (загальний фонд) в окремих бюджетних періодах зменшено відповідними законами України³⁵ про внесення змін до законів України про Державний бюджет України в цілому на суму **218 222,9** тис. грн, або на **32,6** відс. (2014 рік – 129 373,9 тис. грн, 2015 – 88 849,0 тис. грн), з них за КПКВК 0111010 – **193 208,2** тис. грн, або на **41,0** відс. (2014 рік – 104 359,2 тис. грн, 2015 – 88 849,0 тис. грн) та КПКВК 0111020 – **25 014,7** тис. грн, або на **12,5** відс. (2014 рік).

Планові показники видатків на оплату праці (КЕКВ 2110) народним депутатам України, їх помічникам-консультантам за КПКВК 0111010 та працівникам Апарату за КПКВК 0111020 також зменшувалися шляхом перерозподілу бюджетних асигнувань³⁶ у межах загального обсягу бюджетних призначень згідно з довідками Мінфіну про зміни до розпису бюджету на загальну суму **78 181,6** тис. грн, з них за КПКВК 0111010 – **70 221,6** тис. грн (2013 рік – 20 560,0 тис. грн, 2018 – 37 761,6 тис. грн, 2019 – 11 900,0 тис. грн) та КПКВК 0111020 – **7 960,0** тис. грн (2018 рік), що зумовлено відсутністю потреби в цих коштах.

Касові видатки у 2013–2019 роках за бюджетними програмами в частині, що є предметом аудиту, становили **4 388 624,8** тис. грн (за КПКВК 0111010 – 2 279 149,0 тис. грн (93,2 відс.), КПКВК 0111020 – 2 109 475,8 тис. грн (99,6 відс.)), або **96,2** відс. затверджених обсягів.

Проведеним аудитом встановлено:

- У 2013–2019 роках бюджетні кошти в сумі **173 747,1** тис. грн (у тому числі за КПКВК 0111010 – 166 151,6 тис. грн та КПКВК 0111020 – 7 595,5 тис. грн) повернено до державного бюджету як невикористані. При цьому обсяги відкритих асигнувань на оплату праці народним депутатам України, їх помічникам-консультантам, працівникам Апарату і нарахування на заробітну

³⁵ Закони України від 27.03.2014 № 1165-VII «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік», від 31.07.2014 № 1622-VII «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік», від 17.07.2015 № 647-VIII «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» щодо збільшення видатків на забезпечення підручниками учнів загальноосвітніх шкіл за рахунок економії коштів на оплату праці та соціальне забезпечення народних депутатів України» та від 17.07.2015 № 648-VIII «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2015 рік».

³⁶ Відповідно до частини сьомої статті 23 Бюджетного кодексу в межах загального обсягу бюджетних призначень за бюджетною програмою окремо за загальним та спеціальним фондами бюджету Мінфін за обґрунтованим поданням головного розпорядника бюджетних коштів здійснює перерозподіл бюджетних асигнувань, затверджених у розписі бюджету та кошторисі, в розрізі економічної класифікації видатків бюджету, а також в розрізі класифікації кредитування бюджету – щодо надання кредитів з бюджету.

плату відповідають плановим показникам видатків, затвердженим у кошторисах з урахуванням внесених до них змін (табл. 7).

Таблиця 7

Обсяги запланованих на 2013–2019 роки видатків та використаних бюджетних коштів на оплату праці (КЕКВ 2110) і нарахування на заробітну плату (КЕКВ 2120) за КПКВК 0111010 і 0111020

тис. грн

Рік	План	План зі змінами	Касові видатки	Повернено до державного бюджету
КПКВК 0111010				
2013	333 944,9	313 016,6	308 577,5	4 439,1
2014	324 226,8	226 225,0	220 544,4	5 680,6
2015	275 289,1	153 478,4	138 607,1	14 871,3
2016	266 990,8	267 797,8	207 760,6	60 037,2
2017	384 294,2	384 294,2	343 582,6	40 711,6
2018	552 883,3	506 814,1	485 390,9	21 423,2
2019	605 574,5	593 674,5	574 685,9	18 988,6
разом	2 743 203,6	2 445 300,6	2 279 149,0	166 151,6
КПКВК 0111020				
2013	180 631,2	184 438,6	184 102,8	335,8
2014	183 907,4	169 637,5	168 983,7	653,8
2015	168 313,5	174 643,0	174 313,9	329,1
2016	185 681,0	186 858,4	186 845,6	12,8
2017	261 616,6	343 828,1	340 451,4	3 376,7
2018	518 208,5	503 536,3	502 351,8	1 184,5
2019	547 429,7	554 129,4	552 426,6	1 702,8
разом	2 045 787,9	2 117 071,3	2 109 475,8	7 595,5
ВСЬОГО	4 788 991,5	4 562 371,9	4 388 624,8	173 747,1

Відповідно до пояснювальних записок до річної звітності із загальної суми залишків невикористаних відкритих асигнувань у 2013–2019 роках (173 747,1 тис. грн) 51 312,6 тис. грн не використано:

- **50 621,4** тис. грн – за КПКВК 0111010, з них:

3 318,9 тис. грн (КЕКВ 2111 – 2013 рік) – неповне використання коштів, передбачених на оплату праці помічників-консультантів народних депутатів України, невивплата народним депутатам України у листопаді–грудні 2013 року заробітної плати за дні блокування пленарних засідань; неотримання народними депутатами України минулих скликань, які вийшли на пенсію у 2013 році, вихідної грошової допомоги;

1 200,8 тис. грн (КЕКВ 2111 – 2014 рік) та **4 479,8** тис. грн (КЕКВ 2120 – 2014 рік) – асигнування за грудень 2014 року, відкриті органом Казначейства в останні дні бюджетного періоду (30.12.2014);

89,7 тис. грн (КЕКВ 2111 – 2015 рік), **16 898,9** тис. грн (КЕКВ 2111 – 2018 рік) та **8 018,7** тис. грн (КЕКВ 2111 – 2019 рік) – невикористання коштів, передбачених на оплату праці народних депутатів України та їх помічників-консультантів, що пов'язано з неповним відпрацьованим часом;

1 120,2 тис. грн (КЕКВ 2120 – 2013 рік), **0,2** тис. грн (КЕКВ 2120 – 2015 рік), **4 524,3** тис. грн (КЕКВ 2120 – 2018 рік) та **10 969,9** тис. грн (КЕКВ 2120 – 2019 рік) – ненарахований єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, що пов'язано з неповним використанням коштів на виплату заробітної плати за КЕКВ 2111;

- **691,2** тис. грн – за КПКВК 0111020, з них:

10,2 тис. грн за КЕКВ 2112 (2013 рік) – при плануванні видатків на грошове забезпечення військовослужбовця врахована потреба в коштах на випадок, якщо працівник Апарату не скористається у плановому бюджетному періоді додатковою відпусткою із збереженням заробітної плати (відповідно до пункту 22 статті 20 Закону № 796), яка відшкодовується за рахунок органу соціального захисту населення;

32,1 тис. грн за КЕКВ 2111, **39,4** тис. грн за КЕКВ 2112 та **582,3** тис. грн за КЕКВ 2120 (2014 рік) – асигнування за грудень 2014 року відкриті органом Казначейства в останні дні бюджетного періоду (30.12.2014);

0,1 тис. грн за КЕКВ 2111 (2019 рік) – економія бюджетних коштів;

27,1 тис. грн за КЕКВ 2120 (2013 рік) – через надходження коштів від Фонду соціального страхування в останні дні бюджетного періоду не виплачено допомоги по тимчасовій непрацездатності і не сплачено єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Аудит засвідчив, що залишки відкритих асигнувань за КПКВК 0111020 у сумі **2 006,6** тис. грн (КЕКВ 2111 – **303,9** тис. грн, з них 2013 рік – 298,5 тис. грн, 2015 рік – 5,1 тис. грн і 2018 рік – 0,3 тис. грн, КЕКВ 2120 – **1 702,7** тис. грн (2019 рік)) **утворено після здійснення всіх розрахунків з оплати праці.**

Інформацію про обсяги невикористаних бюджетних асигнувань (бюджетні асигнування, потреби в яких надалі немає) та залишків невикористаних відкритих асигнувань у 2013–2019 роках на оплату праці (КЕКВ 2110) і нарахування на заробітну плату (КЕКВ 2120) за КПКВК 0111010 і 0111020 наведено в табл. 8.

Таблиця 8

Обсяги невикористаних бюджетних асигнувань та залишків невикористаних відкритих асигнувань у 2013–2019 роках на оплату праці (КЕКВ 2110) і нарахування на заробітну плату (КЕКВ 2120) за КПКВК 0111010 і 0111020

тис. грн

Показники	Завищені обсяги бюджетних коштів при плануванні показників видатків		
	невикористані бюджетні асигнування	невикористані відкриті асигнування	Разом
Перерозподілено невикористаних бюджетних асигнувань	78 181,6	0,0	78 181,6
Залишки невикористаних відкритих асигнувань	0,0	173 747,1	173 747,1
у т. ч. з поважних причин (обґрунтовані в пояснювальних записках до бюджетної звітності)	0,0	-51 312,6	-51 312,6
Залишки, утворені після здійснення всіх розрахунків	2 006,6	-2 006,6	0,0
ВСЬОГО	80 188,2	120 427,9	200 616,1

▪ **Перерозподіли невикористаних бюджетних асигнувань та утворення залишків невикористаних відкритих асигнувань після здійснення всіх розрахунків з оплати праці свідчать про завищення обсягів бюджетних коштів при плануванні показників видатків на оплату праці з нарахуваннями на заробітну плату на суму 80 188,2 тис. грн (у тому числі за КПКВК 0111010 (КЕКВ 2110) – 70 221,6 тис. грн (2013 рік – 20 560,0 тис. грн, 2018 – 37 761,6 тис. грн, 2019 – 11 900,0 тис. грн) та КПКВК 0111020 – 9 966,6 тис. грн, з них за КЕКВ 2110 – 8 263,9 тис. грн (2013 рік – 298,5 тис. грн, 2015 – 5,1 тис. грн, 2018 – 7 960,3 тис. грн) і КЕКВ 2120 – 1 702,7 тис. грн (2019 рік)). Крім того, решта залишків невикористаних відкритих асигнувань, утворених внаслідок розрахунків з оплати праці у 2013–2019 роках, також свідчить про завищення планових показників видатків на оплату праці з нарахуваннями на заробітну плату на суму 120 427,9 тис. грн (КПКВК 0111010 – 115 530,2 тис. грн, з них КЕКВ 2110 – 89 224,9 тис. грн (2015 рік – 11 206,0 тис. грн, 2016 – 48 885,9 тис. грн, 2017 – 29 133,0 тис. грн), КЕКВ 2120 – 26 305,3 тис. грн (2015 рік – 3 575,4 тис. грн, 2016 – 11 151,3 тис. грн, 2017 – 11 578,6 тис. грн) та КПКВК 0111020 – 4 897,7 тис. грн, з них КЕКВ 2110 – 70,7 тис. грн (2015 рік), КЕКВ 2120 – 4 827,0 тис. грн (2015 рік – 253,3 тис. грн, 2016 – 12,8 тис. грн, 2017 – 3 376,7 тис. грн, 2018 – 1 184,2 тис. гривень).**

▪ **Водночас аудит засвідчив, що кошториси Верховної Ради України на 2013 і 2019 роки затверджено 04.07.2013³⁷ та 18.12.2019³⁸ відповідно, а на 2014, 2015, 2016 та 2017 роки – не затверджувались, що є недотриманням вимог частини четвертої статті 7 Регламенту, при цьому проекти кошторисів на 2014 і 2015 роки Апаратом надано на розгляд Верховної Ради України 13.02.2014³⁹ і 05.03.2015⁴⁰ відповідно.**

Довідково. Кошторис Верховної Ради України на 2018 рік затверджено Постановою Верховної Ради України від 07.12.2017 № 2247-VIII. Проекти кошторисів на 2016 і 2017 роки надіслано Апаратом до Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України листами від 02.10.2015 № 15/12-1468 (241912) та від 04.10.2016 № 15/11-1618 (234621) відповідно.

▪ **Допускалися випадки утворення за бюджетними програмами у частині, що є предметом аудиту, дебіторської заборгованості за видатками (загальний фонд), зокрема, через недотримання частини другої статті 30 Закону № 108 щодо забезпечення достовірного обліку виконуваної працівниками роботи і частини першої статті 22 Закону № 504 щодо забезпечення покриття заборгованості, що виникла у зв'язку із звільненням працівника до закінчення робочого року, за який він одержав відпустку повної тривалості, та здійсненням оплати за невідпрацьовану ним частину робочого року, за КЕКВ 2111 (станом на 01.01.2015 – 15,1 тис. грн (КПКВК 0111010 – 12,4 тис. грн, КПКВК 0111020 –**

³⁷ Постанова Верховної Ради України від 04.07.2013 № 420-VII.

³⁸ Постанова Верховної Ради України від 18.12.2019 № 389-IX.

³⁹ Лист від 13.02.2014 № 15/11-177 (26874).

⁴⁰ Лист від 05.03.2015 № 15/11-429 (52643).

2,7 тис. грн), 01.01.2016 – **16,1** тис. грн (КПКВК 0111010 – 15,8 тис. грн, КПКВК 0111020 – 0,3 тис. грн), 01.01.2017 – **26,9** тис. грн (КЕКВ 2111, з них КПКВК 0111010 – 20,1 тис. грн та КПКВК 0111020 – 6,8 тис. грн), 01.01.2018 – **20,7** тис. грн (КПКВК 0111010 – 14,1 тис. грн та КПКВК 0111020 – 6,6 тис. грн), 01.01.2019 – **27,0** тис. грн (КПКВК 0111010 – 20,4 тис. грн та КПКВК 0111020 – 6,6 тис. грн), 01.01.2020 – **83,5** тис. грн (КПКВК 0111010 – 76,9 тис. грн та КПКВК 0111020 – 6,6 тис. грн), а також за КЕКВ 2120 – 2,1 тис. грн (КПКВК 0111010)), **що зумовлено:**

- **нарахуванням відповідно до табелів обліку використання робочого часу та виплатою заробітної плати (КЕКВ 2111) працівникам, які були відсутніми на робочих місцях у зв'язку із тимчасовою непрацездатністю** (станом на 01.01.2015 – **15,1** тис. грн (КПКВК 0111010 – 12,4 тис. грн, КПКВК 0111020 – 2,7 тис. грн), 01.01.2016 – **16,1** тис. грн (КПКВК 0111010 – 15,8 тис. грн, КПКВК 0111020 – 0,3 тис. грн), а також за КПКВК 0111010 станом на 01.01.2017 – **20,1** тис. грн, 01.01.2018 – **14,1** тис. грн, 01.01.2019 – **20,4** тис. грн, 01.01.2020 – **76,9** тис. грн);

- **здійсненням оплати за невідпрацьований робочий час (надання щорічної відпустки в рахунок невідпрацьованої частини року) працівнику, який в подальшому звільнився** (станом на 01.01.2017 – **6,8** тис. грн (КЕКВ 2111), відкрито провадження у цивільній справі (№ 757/393/17-ц), кошти до державного бюджету станом на червень 2020 року не повернено);

- **утворенням переплати станом на 01.01.2020 за єдиним внеском на загальнообов'язкове державне соціальне страхування в сумі 2,1 тис. грн (КЕКВ 2120).**

▪ **Допущено також утворення за КПКВК 0111010 кредиторської заборгованості за видатками державного бюджету (загальний фонд) станом на 01.01.2019 у сумі 4,3 тис. грн** через зазначення в платіжному документі неправильних реквізитів одержувача коштів при зарахуванні заробітної плати (КЕКВ 2111) за грудень 2018 року помічнику-консультанту народного депутата України, у зв'язку з чим кошти повернулись на рахунок 28.12.2018 (кредиторську заборгованість погашено 15.01.2019).

➤ **Наявність зазначених вище недоліків свідчить про незабезпечення головним розпорядником бюджетних коштів належної організації внутрішнього контролю, а отже – про недотримання вимог абзацу першого частини третьої статті 26 Бюджетного кодексу України, а також вимоги абзацу четвертого пункту 6 Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджених Постановою № 1062⁴¹ (визначає, що організація та здійснення внутрішнього контролю в установі забезпечується, зокрема, шляхом виконання керівництвом та працівниками установи планів, завдань і функцій, визначених законодавством, та затверджених керівником установи внутрішніх документів, інформування керівництва установи про ризики, що виникають під час виконання покладених на них завдань і функцій, вжиття заходів контролю, здійснення моніторингу, обміну інформацією).**

⁴¹ Набрання чинності з 27.12.2018.

2. ОЦІНКА СТАНУ ЗДІЙСНЕННЯ У 2013–2019 РОКАХ ВИДАТКІВ ЗА КПКВК 0111010 НА ОПЛАТУ ПРАЦІ (КЕКВ 2110) НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ

Під час контрольного заходу суцільним методом перевірено питання дотримання нормативно-правових актів при встановленні у 2013–2019 роках народним депутатам України посадових окладів, визначення їх розмірів відповідно до займаної посади, встановлення надбавок і доплат. Здійснено також перевірку розрахунково-платіжних відомостей щодо дотримання законодавчого обмеження максимального місячного розміру заробітної плати народних депутатів України за січень (8 256 грн) і квітень (6 109 грн) 2015 року та лютий 2016 року (6 109 грн), відхилень не виявлено.

Крім того, проведено перевірку нарахування заробітної плати народним депутатам України дев'ятого скликання за листопад і грудень 2019 року, у тому числі з питань, зазначених у депутатському запиті народного депутата України від 20.12.2019 № 11/10-1030, оголошеному 20.12.2019 на засіданні Верховної Ради України, при цьому виявлені перевіркою недоліки з питань оплати праці не пов'язані з належністю народного депутата України до конкретної фракції чи депутатської групи.

Результати контрольного заходу засвідчили.

❖ При встановленні посадових окладів народним депутатам України (за 2013–2017 роки) не забезпечено дотримання окремих вимог законодавчих актів

➤ Нормативно-правова база

Умови оплати праці народних депутатів України та порядок встановлення їм заробітної плати визначені статтею 33 Закону № 2790. Частинами першою та другою статті 33 Закону № 2790 передбачено, що народному депутату України Верховною Радою України встановлюється щомісячний посадовий оклад, надбавки до встановленого Верховною Радою України посадового окладу народному депутату України здійснюються у розмірі, встановленому для членів Кабінету Міністрів України; народний депутат України в питаннях матеріального і соціально-побутового забезпечення прирівнюється до членів Кабінету Міністрів України.

Довідково. Статтею 91 Конституції визначено, що Верховна Рада України приймає закони, постанови та інші акти більшістю від її конституційного складу, крім випадків, передбачених Конституцією.

Згідно з Постановою № 1243 для вищих посадових осіб України, окремих керівних працівників органів державної влади і органів місцевого самоврядування та суддів, розміри посадових окладів яких визначаються залежно від кількості розмірів мінімальної заробітної плати згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.2005 № 510, посадові оклади встановлюються виходячи з розміру мінімальної заробітної плати 332 гривні і в подальшому при підвищенні мінімальної заробітної плати перерахунок не провадиться.

Розпорядженням № 22 встановлено посадовий оклад Прем'єр-міністра України у розмірі двадцяти мінімальних заробітних плат на місяць.

Постановою № 510 посадові оклади керівників державних органів встановлено у відсотках до посадового окладу Прем'єр-міністра України.

Постановою № 2240 затверджено розміри посадових окладів народних депутатів України на рівні посадових окладів членів Кабінету Міністрів України, які визначаються виходячи з прожиткового мінімуму для працездатних осіб на 1 січня календарного року із застосуванням коефіцієнтів⁴², та передбачено, що у межах видатків на оплату праці народному депутату України здійснюються надбавки до посадового окладу в розмірі, встановленому для членів Кабінету Міністрів України.

Із серпня 2014 року по грудень 2015 року максимальний місячний розмір заробітної плати народних депутатів України законодавчо обмежувався:

з 03.08.2014 по 31.12.2014 – у розмірі посадового окладу для членів Кабінету Міністрів України і народних депутатів України (6 109 грн) до завершення антитерористичної операції згідно з вимогами статті 32 Закону № 1622 (із змінами, внесеними Законом України від 31.07.2014 № 1622);

з 01.01.2015 по 31.03.2015 – сімома розмірами мінімальної заробітної плати (виплата допомоги по тимчасовій непрацездатності, допомоги для оздоровлення, матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань та оплата часу щорічної відпустки не враховуються у зазначеному максимальному розмірі) незалежно від займаної посади (8 526 грн) згідно з вимогами Закону № 76 (пункт 10 розділу III «Прикінцеві положення») мінімальна заробітна плата на 01.01.2015 – 1218 грн;

з 01.04.2015 по 31.12.2015 – у розмірі посадового окладу (6 109 грн) згідно з Постановою № 43, якою передбачено, що місячна заробітна плата членам Кабінету Міністрів України, керівникам центральних органів виконавчої влади та інших державних органів (крім органів, підрозділи яких беруть участь у проведенні антитерористичної операції) у 2015 році нараховується у розмірі посадового окладу, враховуючи що з 01.04.2015 пункт 10 розділу III Закону № 76 втратив чинність згідно із Законом № 213.

➤ **Виявлений стан справ**

Народним депутатам України за 2013–2017 роки заробітна плата нараховувалася та виплачувалася відповідно до посадових окладів, затверджених не постановою Верховної Ради України, а розпорядженнями Голови Верховної Ради України, що не відповідає вимогам частини першої статті 33 Закону № 2790. Цю невідповідність усунуто наприкінці 2017 року після

⁴² Голова Верховної Ради – 12,0; Перший заступник Голови – 11,5; заступник Голови – 11,0; голова комітету, спеціальної контрольної комісії з питань приватизації, депутатської фракції (депутатської групи) – 10,5; перший заступник, заступник голови комітету, спеціальної контрольної комісії з питань приватизації, секретар комітету, спеціальної контрольної комісії з питань приватизації, перший заступник, заступник голови депутатської фракції (депутатської групи), голова підкомітету – 10,3; член комітету – 10,0.

прийняття Верховною Радою України Постанови № 2240 (набрала чинності з 07.12.2017, застосовується з 01.10.2017).

Посадові оклади та місячний розмір заробітної плати народних депутатів України відповідно до займаної посади встановлювалися розпорядженнями Голови Верховної Ради України від 09.09.2005 № 1145, від 20.08.2014 № 581, від 28.01.2015 № 72, від 16.04.2015 № 558, від 14.04.2016 № 201-к, від 20.12.2017 № 850-к, від 17.01.2018 № 31-к, від 14.02.2019 № 76-к.

Посадовий оклад народного депутата України залежно від займаної посади визначався у розмірах, встановлених для членів Кабінету Міністрів України згідно з вимогами нормативних актів:

у 2013–2017 роках – Розпорядження № 22, Постанови № 510, Постанови № 1243;

з жовтня 2017 року – Постанови № 2240 (набрала чинності 07.12.2017, застосовується з 01.10.2017), виходячи з розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року (на 1 січня 2017 року – 1 600 грн, на 1 січня 2018 року – 1 762 грн, на 1 січня 2019 року – 1 921 гривня).

Слід зазначити, що розмір посадових окладів народних депутатів України не змінювався упродовж 12 років (до прийняття Верховною Радою України Постанови № 2240) і становив: Голови Верховної Ради України – 6 640 грн (332 грн x 20, встановлений на рівні Прем'єр-міністра України); заступника Голови – 6 308 грн (95,0 відс. посадового окладу Прем'єр-міністра України); члена Комітету Верховної Ради України – 6 109 грн (92,0 відс., на рівні міністра).

➤ **Планування і виплата народним депутатам України доплати до посадового окладу у розмірі, встановленому для державних службовців I рангу (160 грн), здійснювалися за недостатніх правових підстав, відповідно, завищено на суму доплати надбавку за особливий характер роботи та інтенсивність праці, встановлену з урахуванням цієї доплати**

➤ **Нормативно-правова база**

Згідно з частиною першою статті 9 Закону № 3723 правовий статус Голови Верховної Ради України та його заступників, голів постійних комісій Верховної Ради України та їх заступників, народних депутатів України, Прем'єр-міністра України, членів Кабінету Міністрів України регулюється Конституцією України та спеціальними законами України.

Для народних депутатів України – це Закон № 2790, згідно з яким:

до 07.08.2001 статтю 33 Закону № 2790 на народного депутата України поширювалася дія Закону України «Про державну службу» у частині, що регулює питання службової кар'єри та матеріального і соціально-побутового забезпечення державних службовців, з 07.08.2001 Закон № 2790 викладено у новій редакції згідно із Законом України від 22.03.2001 № 2328, у якому ця норма відсутня;

надбавки до встановленого Верховною Радою України посадового окладу народному депутату України здійснюються у розмірі, встановленому для членів Кабінету Міністрів України (частина перша статті 33);

народний депутат України в питаннях матеріального і соціально-побутового забезпечення прирівнюється до членів Кабінету Міністрів України (частина друга статті 33);

у день відкриття першого засідання Верховної Ради України нового скликання народним депутатам України попереднього скликання Головою Верховної Ради України попереднього скликання присвоюється перша категорія, перший ранг державного службовця, крім тих народних депутатів України, повноваження яких були припинені достроково відповідно до статті 4 цього Закону (абзац другий частини другої статті 20 виключено на підставі Закону № 889).

Згідно із законами України «Про Кабінет Міністрів України» від 21.12.2006 № 514-V, від 16.05.2008 № 279-VI, від 07.10.2010 № 2591-VI, від 27.02.2014 № 794-VII посади членів Кабінету Міністрів України належать до політичних посад, на які не поширюється трудове законодавство та законодавство про державну службу, а умови оплати праці членів Кабінету Міністрів України визначаються відповідно до законодавства.

Постановою № 1119 (пункт 2), зокрема, членам Кабінету Міністрів України передбачалося встановити надбавку за особливий характер роботи та інтенсивність праці у розмірі 100 відс. посадового окладу в порядку, визначеному Розпорядженням № 414-р (вказані рішення Уряду (розпорядження і постанова) втратили чинність згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 23.08.2016 № 521 «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких актів Кабінету Міністрів України»).

➤ **Виявлений стан справ**

Розпорядженням Голови Верховної Ради України від 09.09.2005 № 1145 «Про оплату праці народних депутатів України» кожному народному депутату України незалежно від займаної посади встановлено доплату у розмірі, встановленому для державних службовців I рангу (160 грн), а також надбавку за особливий характер роботи та інтенсивність праці у розмірі 100,0 відс. до посадового окладу з урахуванням цієї доплати.

У періоді, охопленому аудитом, планування і виплата народним депутатам України доплати у розмірі 160 грн з 01.01.2013 здійснювалися відповідно до розпорядження Голови Верховної Ради України від 09.09.2005 № 1145, з 15.04.2016 до 30.09.2017 – розпорядження Голови Верховної Ради України від 14.04.2016 № 201-к, з 01.10.2017 доплата не виплачувалась.

Довідково. Розпорядженням Голови Верховної Ради України від 14.04.2016 № 201-к (застосовувалося з 15.04.2016) передбачено забезпечити виплату заробітної плати народним депутатам України відповідно до розпорядження Голови Верховної Ради України від 09.09.2005 № 1145 «Про оплату праці народних депутатів України».

За даними зведених розрахунково-платіжних відомостей за КПКВК 0111010 (КЕКВ 2110), обсяг нарахованої народним депутатам України доплати,

встановленої ще у 2005 році розпорядженням Голови Верховної Ради України від 09.09.2005 № 1145 у розмірі 160 грн, становив 2 244,5 тис. грн (2013 рік – 696,5 тис. грн, 2014 – 454,0 тис. грн; 2015 – 187,9 тис. грн, 2016 – 446,6 тис. грн, 2017 (до 30.09.2017) – 459,5 тис. гривень).

Отже, планування і виплата народним депутатам України доплати у розмірі 160 грн за КПКВК 0111010 (КЕКВ 2110) у 2013–2017 роках (загалом 2 244,5 тис. грн) здійснювалися за відсутності належних нормативно-правових підстав. Відповідно, надбавка за особливий характер роботи та інтенсивність праці, встановлена народним депутатам України у розмірі 100 відс. посадового окладу з урахуванням цієї доплати, завищена на суму доплати, як наслідок, 2 244,5 тис. грн за КПКВК 0111010 (КЕКВ 2110) у 2013–2017 роках (2013 рік – 696,5 тис. грн, 2014 – 454,0 тис. грн; 2015 – 187,9 тис. грн, 2016 – 446,6 тис. грн, 2017 – 459,5 тис. грн) також спрямовані за відсутності належних нормативно-правових підстав.

❖ **При встановленні народним депутатам України до їх посадового окладу надбавок за почесні звання та доплат за науковий ступінь керувалися статтею 33 Закону № 2790 та Постановою 1298. При цьому аудит засвідчив факт одночасного нарахування народному депутату України доплати за науковий ступінь доктора наук і доплати за науковий ступінь кандидата наук, що призвело до неекономного використання коштів**

➤ **Нормативно-правова база**

Частиною третьою статті 33 Закону № 2790 передбачено, що народному депутату України, який має науковий ступінь або почесне звання, здійснюється доплата у розмірах, встановлених законодавством. У досліджуваному періоді діяли декілька нормативно-правових актів, які регулюють розмір таких доплат, зокрема:

Постанова № 268 передбачала доплату за науковий ступінь кандидата або доктора наук з відповідної спеціальності у розмірі відповідно 5 і 10 відс. посадового окладу і надбавку за почесне звання «заслужений» у розмірі 5 відс. посадового окладу;

Постанова № 2288 передбачала доплату за науковий ступінь кандидата або доктора наук з відповідної спеціальності у розмірі відповідно 15 і 20 відс. посадового окладу і надбавку за почесне звання «заслужений» у розмірі 15 відс. посадового окладу;

Постанова № 1298 передбачала доплату за науковий ступінь доктора наук у граничному розмірі 25 відс. посадового окладу, кандидата наук, доктора філософії – 15 відс. і надбавку за почесне звання «заслужений» – 20 відс. посадового окладу; за наявності у працівників двох наукових ступенів доплата встановлюється за одним (вищим) науковим ступенем.

➤ **Виявлений стан справ**

Розпорядженнями Голови Верховної Ради України від 20.12.2017 № 850-к, від 17.01.2018 № 31-к, від 14.02.2019 № 76-к, якими визначався місячний розмір заробітної плати, передбачено народним депутатам України, яким присвоєно

почесне звання або які мають науковий ступінь, здійснювати доплату за науковий ступінь кандидата наук, доктора філософії у розмірі 15 відс., доктора наук – 25 відс., надбавку за почесне звання «заслужений» – 20 відсотків. Безпосередньо нарахування доплат і надбавок народним депутатам України здійснювалося на підставі окремих розпоряджень Голови Верховної Ради України з поіменним переліком осіб, яким вони встановлювалися.

Контрольний захід засвідчив: при встановленні народним депутатам України доплат за науковий ступінь і надбавок за почесне звання та визначенні їх розмірів керувалися Постановою № 1298, при цьому в охопленому аудитом періоді розміри доплати за науковий ступінь і надбавки за почесне звання були різними та визначалися й іншими нормативно-правовими актами. З огляду на те, що стаття 33 Закону № 2790 у частині визначення розмірів доплат за науковий ступінь і надбавок за почесне звання є відсилальною нормою до законодавства, наявність декількох чинних нормативно-правових актів у періоді, що підлягав аудиту, призводить до можливої неоднозначної оцінки відповідності управлінських рішень щодо встановлення доплат за науковий ступінь і надбавок за почесне звання народному депутату України вимогам нормативних актів.

Проведеною під час аудиту перевіркою розрахунково-платіжних відомостей встановлено факт одночасного нарахування народному депутату України доплати за науковий ступінь доктора наук (розпорядження Голови Верховної Ради України від 07.11.2019 № 1202-к, диплом від 15.10.2019 ДД № 009198) і доплати за науковий ступінь кандидата наук (розпорядження Голови Верховної Ради України від 17.09.2019 № 957-к), що призвело до неекономного використання 12,8 тис. грн за КПКВК 0111010 (КЕКВ 2110) (2019 рік – 7,4 тис. грн, 2020 – 5,4 тис. гривень). Недолік усунуто під час аудиту шляхом зменшення нарахування народному депутату України на суму доплати за науковий ступінь кандидата наук у сумі 12,8 тис. гривень.

❖ Ведення табелів обліку робочого часу народних депутатів України, які є підставою для нарахування їм заробітної плати, із застосуванням при заповненні різноманітних неідентифікованих позначень та скорочень вказує на можливі ризики недостовірності нарахування заробітної плати народним депутатам України

➤ Нормативно-правова база

Частиною п'ятою статті 9 Закону № 996 передбачено, що господарські операції повинні бути відображені в облікових регістрах у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені.

Згідно з пунктом 13 розділу I Інструкції № 59 працівнику, який направлений у службове відрядження, оплата праці за виконану роботу здійснюється за всі робочі дні тижня за графіком, установленим за місцем постійної роботи, та відповідно до умов, визначених трудовим або колективним договором, і розмір такої оплати праці не може бути нижчим середнього заробітку.

Порядок обчислення середньої заробітної плати за дні відрядження визначений Порядком № 100 (абзац третій пункту 2 Порядку), яким передбачено, що середньомісячна заробітна плата обчислюється виходячи з виплат за останні 2 календарні місяці роботи, що передують події, з якою пов'язана відповідна виплата. Працівникам, які пропрацювали на підприємстві, в установі, організації менше двох календарних місяців, середня заробітна плата обчислюється виходячи з виплат за фактично відпрацьований час.

Згідно з Порядком обліку робочого часу та нарахування заробітної плати народним депутатам України, затвердженим розпорядженням Голови Верховної Ради України від 07.09.2009 № 799 (далі – Порядок № 799, застосовувався з 2009 року до листопада 2019 року), нарахування заробітної плати народному депутату України здійснюється на підставі Табеля, попередньо завізованого завідувачем відділу організаційного забезпечення пленарних засідань Верховної Ради України Головного організаційного управління Апарату та підписаного головою і секретарем відповідного комітету Верховної Ради України, Спеціальної контрольної комісії Верховної Ради України з питань приватизації, завідувачем секретаріату цього комітету, комісії. Облік робочого часу народних депутатів України здійснюється секретаріатами комітетів Верховної Ради України (далі – Комітети) та Спеціальної контрольної комісії Верховної Ради України з питань приватизації. Підставою для внесення відміток про відпрацьований час до Табеля є дані письмової реєстрації народних депутатів перед відкриттям кожного пленарного засідання; дані обліку присутніх народних депутатів на засіданнях, які ведуться секретарем цього комітету, комісії; дані про відрядження народних депутатів; дані про роботу народних депутатів в комітетах, депутатських фракціях, тимчасових слідчих або тимчасових спеціальних комісіях тощо.

Розпорядженням Голови Верховної Ради України від 03.12.2019 № 1240-к «Про порядок обліку робочого часу та здійснення виплат, передбачених статтями 32 і 33 Закону України «Про статус народного депутата України» (далі – Порядок № 1240) нарахування заробітної плати народним депутатам України здійснюється на підставі Табеля, підписаного головою і секретарем відповідного комітету Верховної Ради України, керівником секретаріату цього комітету.

➤ **Виявлений стан справ**

Питання ведення обліку робочого часу народних депутатів України належно не врегульоване, відмітки у табелях не ідентифіковано, табелі склалися із застосуванням різнотипних скорочених позначень, при цьому належного внутрішнього контролю за достовірністю обліку робочого часу та виконанням розпоряджень Голови Верховної Ради України з питань оплати праці народних депутатів України не запроваджено.

Працівником кадрової служби Апарату не здійснювалося передбаченого типовою формою Табеля (форма № П-5), затвердженою Наказом № 489, підписання табелів.

▪ **Аудит засвідчив випадки невідповідності відміток в табелях окремих Комітетів і розпорядчих документах та листках (довідках) про тимчасову непрацездатність, отже, були ризики неналежного і несвоєчасного нарахування заробітної плати, які призводили до неодноразових перерахунків нарахованої суми, зокрема:**

- у разі зміни посадового окладу відповідно до займаної посади:

перевіркою розрахунково-платіжних відомостей встановлено, що через несвоєчасні управлінські рішення нарахування і виплата заробітної плати народним депутатам України, які входять до складу Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (вісім осіб), у листопаді та грудні 2019 року здійснювалися без урахування призначень вказаних осіб головами підкомітетів (рішення Комітету від 06.11.2019, протокол № 17), заробітна плата розраховувалася від посадового окладу члена Комітету (19 210 грн замість 19 786 гривень). Через несвоєчасне інформування головою Комітету про це рішення Голови Верховної Ради України (інформація надіслана 17.12.2019), розпорядження Голови Верховної Ради України про встановлення зазначеним особам посадових окладів відповідно до зайнятих посад з 06.11.2019 підписано лише 27.12.2019 (розпорядження №№ 1363-к, 1364-к, 1365-к, 1366-к, 1367-к, 1368-к, 1696-к, 1370-к), а донарахування заробітної плати за листопад і грудень 2019 року здійснено у січні–березні 2020 року;

- за дні відрядження:

у Табелі Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування у народного депутата України дні з 9 по 11 грудня відмічені позначками «ВД», однак відрядження відбувалося відповідно до розпорядження Президента України від 12.12.2019 № 501/2019-рп. У результаті неналежного оформлення (розпорядження Голови Верховної Ради України про перебування у відрядженні не приймалося) заробітна плата народному депутату України за три дні відрядження взагалі не нараховувалася (недонараховано 5,6 тис. грн), що свідчить про недотримання в цьому випадку пункту 13 розділу I Інструкції № 59, згідно з яким відрядженому працівникові оплата праці за виконану роботу здійснюється за всі робочі дні тижня за графіком, установленим за місцем постійної роботи, та відповідно до умов, визначених трудовим або колективним договором, і розмір такої оплати праці не може бути нижчим середнього заробітку;

відповідно до розпорядження Голови Верховної Ради України від 27.11.2019 № 479 Голова Верховної Ради України відряджався до м. Базош, Французька Республіка (28–30.11.2019). У Табелі ці дні позначені відміткою «ВД», але у розрахунково-платіжній відомості розрахунок заробітної плати окремо за дні відрядження не здійснювався, коригування заробітної плати за листопад 2019 року проведено у березні 2020 року;

- у разі підготовки та підписання розпоряджень Голови Верховної Ради України з питань оплати праці після настання події:

згідно з розпорядженням Голови Верховної Ради України від 07.11.2019 № 400 взято до відома, що народний депутат України перебував у відрядженні

з 29.10.2019 по 01.11.2019. Відповідно до розрахунково-платіжних відомостей за листопад і грудень перерахунок заробітної плати окремо за дні відрядження у жовтні (Зд) взагалі не проводився, коригуючий Табель за жовтень до бухгалтерії не подавався;

згідно з розпорядженням Голови Верховної Ради України від 03.12.2019 № 1231-к народному депутату України надано відпустку без збереження заробітної плати тривалістю 8 календарних днів з 21 жовтня (через 43 дні від початку відпустки). Перерахунок заробітної плати за жовтень здійснено у грудні 2019 року, зменшено нарахування за жовтень на суму 10,5 тис. грн;

згідно з розпорядженням Голови Верховної Ради України від 02.12.2019 № 496 народного депутата України з 25 до 28 листопада 2019 року відрядили до Федеративної Республіки Німеччина. Перерахунок заробітної плати за дні відрядження здійснено у грудні;

згідно з розпорядженням Голови Верховної Ради України від 25.11.2019 № 448 народний депутат України відряджається до Республіки Польща (м. Краків) з 20 до 23 листопада, у коригуючому Табелі ці дні відмічено позначками «ВД» (розпорядження враховано), але заробітна плата окремо за дні відрядження не коригувалася, що підтверджується розрахунково-платіжними відомостями за листопад і грудень.

▪Проведеною перевіркою розрахунково-платіжних відомостей встановлено випадки нарахування заробітної плати (допомоги по тимчасовій непрацездатності) на підставі розпорядчих документів і листків тимчасової непрацездатності, які у табелях не відображалися, що свідчить про наявність ризиків неправильного нарахування заробітної плати, зокрема:

Табель Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики за листопад 2019 року (підписаний головою і секретарем Комітету, а також заступником керівника секретаріату Комітету) не містить відміток про дні тимчасової непрацездатності народних депутатів України, членів Комітету (листки тимчасової непрацездатності № 374483 (з 1 до 4 листопада) і № 926336 (з 29.10.2019 до 04.11.2019));

так само Табель Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури за листопад 2019 року (підписаний головою і секретарем Комітету) не містить відмітки про день тимчасової непрацездатності народного депутата України, члена Комітету (л/л 011004 (29.11.2019));

народним депутатам України Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України з Європейським Союзом (2 особи) заробітна плата за листопад і грудень 2019 року розрахована від посадового окладу голови підкомітету, встановленого їм з 11.09.2019 розпорядженнями Голови Верховної Ради України від 07.10.2019 № 1130-к і № 1131-к. При цьому у табелях Комітету за листопад і грудень 2019 року (підписані головою і секретарем Комітету, а також керівником секретаріату Комітету) вказано посади, що не відповідають зайнятій: член Комітету (посадовий оклад – 19 210 грн) замість голова підкомітету (посадовий оклад – 19 786 грн), що свідчить про наявність ризиків недонарахування заробітної плати головам підкомітетів;

народним депутатам України, членам Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (9 осіб) розрахунок зарплати за листопад і грудень 2019 року проводився з посадового окладу голови підкомітету, встановленого їм з 03.09.2019 розпорядженнями Голови Верховної Ради України від 27.09.2019 №№ 1041-к, 1043-к, 1044-к, 1045-к, 1046-к, 1047-к, 1048-к, 1049-к. У табелях Комітету за листопад і грудень 2019 року (підписані головою, секретарем Комітету і керівником секретаріату Комітету) також вказано посади, які не відповідають зайнятій: член Комітету (посадовий оклад – 19 210 грн) замість голова підкомітету (посадовий оклад – 19 786 грн);

не зазначалися посади голів підкомітетів у табелях за листопад і грудень 2019 року і інших комітетів Верховної Ради України: з питань національної безпеки, оборони та розвідки; з питань правоохоронної діяльності; з питань аграрної та земельної політики; з питань цифрової трансформації, що створює ризики недонарахування заробітної плати головам підкомітетів;

окремі табелі містять виправлення, зокрема Табелі Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку за листопад 2019 року.

■ Встановлено окремі факти, коли нарахування заробітної плати народним депутатам України здійснювалося не відповідно до Табеля:

згідно з проведенням під час аудиту перерахунком заробітної плати народних депутатів України дев'ятого скликання за листопад і грудень 2019 року зайво нараховано (126,8 тис. грн) 45 народним депутатам України заробітну плату за дні неявок, які у табелях відмічено позначкою «Н». Коригування заробітної плати проведено під час контрольного заходу у січні-квітні 2020 року;

встановлено випадки ненарахування народним депутатам України дев'ятого скликання (3 особи) заробітної плати за дні відрядження (27,3 тис. грн), які у табелях позначено відмітками «ВД» (за наявності відповідних розпоряджень Голови Верховної Ради України), що свідчить про недотримання вимог статті 121 КЗпП, згідно з якою працівникам, направленим у службове відрядження, оплата праці за виконану роботу здійснюється відповідно до умов, визначених трудовим або колективним договором, і розмір такої оплати праці не може бути нижчим середнього заробітку (наприклад, згідно з розпорядженням Голови Верховної Ради України від 06.11.2019 № 394 народний депутат України відряджався до м. Рим (Італійська Республіка) з 7 по 9 листопада, у Табелі ці дні мають відмітку «ВД» (відрядження), але у розрахунково-платіжній відомості за листопад заробітна плата за дні відрядження (2 дні) взагалі не нараховувалася (фактично заробітну плату за дні відрядження у листопаді 2019 року народному депутату України нараховано у березні 2020 року); відповідно до розпорядження Голови Верховної Ради України від 21.12.2019 № 566 народні депутати України відряджалися до Китайської Народної Республіки з 5 до 13 грудня, у Табелі дні з 6 до 11 грудня (4 дні) відмічені позначками «ВД», при цьому заробітна плата за дні відрядження у грудні не нараховувалася);

перевіркою розрахунково-платіжних відомостей встановлено, що заробітна плата за відпрацьований час у листопаді 2019 року одного з народних

депутатів України нарахована з урахуванням доплати за вчений ступінь кандидата наук, тоді як розрахунок заробітної плати за дні відрядження (3дні) здійснено без урахування цієї доплати (донараховано під час контрольного заходу у березні 2020 року 0,4 тис. гривень).

❖ Кошти державного бюджету в сумі 206,8 тис. грн, використані на виконання постанови Печерського районного суду міста Києва від 19.06.2014 (справа № 757/25669/13-а) та вимоги державного виконавця № 46073273 у значенні вимог Закону України від 05.06.2012 № 4901 «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» (стаття 6), є збитками державного бюджету

➤ **Нормативно-правова база**

Законом № 2790 (глава 4 «Гарантії трудових прав народного депутата України при виконанні депутатських повноважень та після їх припинення») передбачено низку гарантій, реалізація яких здійснюється за рахунок видатків на оплату праці народних депутатів України за КПКВК 0111010 (КЕКВ 2110), зокрема, згідно з частиною п'ятою статті 20 Закону № 2790 Верховна Рада України забезпечує колишньому народному депутату України безпосередньо після закінчення строку його повноважень, на період його працевлаштування, виплату матеріальної допомоги у розмірі заробітної плати з урахуванням всіх доплат та надбавок, яку отримують працюючі народні депутати України, але не більше одного року, а в разі навчання чи перекваліфікації – не більше двох років після закінчення строку повноважень народного депутата України. У разі неможливості працевлаштування після зазначеного строку за колишнім народним депутатом України зберігається виплата матеріальної допомоги у розмірі 50 відс. заробітної плати з урахуванням всіх доплат та надбавок, яку отримують працюючі народні депутати України, до досягнення ним пенсійного віку за умови, що трудовий стаж його перевищує 25 років для чоловіків і 20 років для жінок. Порядок проведення зазначених виплат визначається Верховною Радою України (норму виключено згідно із Законом № 836, який набув чинності 12.03.2014).

Відповідно до Порядку № 144 виплата матеріальної допомоги здійснюється за умови звернення народного депутата України з письмовою заявою протягом трьох місяців за отриманням такої допомоги безпосередньо після закінчення строку його повноважень та виплачується на підставі розпоряджень Голови Верховної Ради України; виплата матеріальної допомоги припиняється у разі працевлаштування, набуття права на пенсію, закінчення встановленого Законом України «Про статус народного депутата України» строку виплат.

➤ **Виявлений стан справ**

За даними зведених відомостей за КПКВК 0111010 (КЕКВ 2110) за 2013–2015 роки, народним депутатам України попередніх скликань виплачена матеріальна допомога на період працевлаштування на загальну суму 30 110,6 тис. грн, з них у 2013 році – 26 929,9 тис. грн, 2014 – 2 973,9 тис. грн, 2015 – 206,8 тис. гривень.

Довідково. Видатки на реалізацію частини п'ятої статті 20 Закону № 2790 щодо виплати народним депутатам попередніх скликань матеріальної допомоги на період працевлаштування у 2013 році (26 929,9 тис. грн) становили п'яту частину річного обсягу видатків на оплату праці народних депутатів України (134 932,2 тис. гривень).

Слід зазначити, що кошти державного бюджету за КПКВК 0111010 (КЕКВ 2110) у сумі 206,8 тис. грн, які у 2015 році використані на виконання постанови Печерського районного суду міста Києва від 19.06.2014 (справа № 757/25669/13-а) та вимоги державного виконавця № 46073273 в значенні вимог Закону України від 05.06.2012 № 4901 «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» (стаття 6), є збитками державного бюджету.

Довідково. У постанові суду зазначено: позивач 12.12.2012 склав повноваження народного депутата України, а 19.11.2013 звернувся до суду із вимогами визнати протиправними дії Апарату Верховної Ради України щодо нездійснення йому виплати матеріальної допомоги, передбаченої частиною п'ятою статті 20 Закону № 2790. Також зазначено, що ця особа зверталася 27.02.2013 і повторно 12.06.2013 до Голови Верховної Ради України із заявами про виплату матеріальної допомоги у порядку частини п'ятої статті 20 Закону № 2790. Листом від 13.03.2013 № 20-23/1076 (за підписом Керівника Апарату Верховної Ради України) позивачу відмовлено у виплаті матеріальної допомоги на період працевлаштування, оскільки він перебуває на обліку в управлінні Пенсійного фонду України в Голосіївському районі м. Києва та отримує щомісячне довічне утримання судді у відставці. Виплата матеріальної допомоги вказаній особі здійснена відповідно до розпорядження Голови Верховної Ради України від 16.03.2015 № 408 «Про виплату матеріальної допомоги народному депутату України шостого скликання», постанови Печерського районного суду міста Києва від 19.06.2014 (справа № 757/25669/13-а) та вимоги державного виконавця № 46073273 відділу примусового виконання рішень Державної виконавчої служби України.

Згідно з матеріалами суду народному депутатові України, що склав повноваження, Апаратом відмовлено у виплаті матеріальної допомоги на період працевлаштування як особі, що перебуває на обліку в установі Пенсійного фонду України та отримує щомісячне довічне утримання судді у відставці. Виплату здійснено тільки на підставі постанови Печерського районного суду міста Києва від 19.06.2014 (справа № 757/25669/13-а) та вимоги державного виконавця № 46073273 відділу примусового виконання рішень Державної виконавчої служби України.

3. ОЦІНКА СТАНУ ЗДІЙСНЕННЯ У 2013–2019 РОКАХ ВИДАТКІВ ЗА КПКВК 0111010 НА ОПЛАТУ ПРАЦІ (КЕКВ 2110) ПОМІЧНИКІВ-КОНСУЛЬТАНТІВ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ

З метою аналізу стану дотримання нормативно-правових актів при встановленні у 2013–2019 роках посадових окладів та інших видів виплат (надбавки, доплати, допомога, компенсації) застосовано просту випадкову вибірку⁴³ на початку періоду, охопленого аудитом, у періодах, в яких внесено зміни до нормативно-правових актів, що визначають умови оплати праці,

⁴³ Проста випадкова вибірка – це вибірка, проведена із застосуванням генератора випадкових чисел. При використанні простої випадкової вибірки кожен елемент сукупності має однакову ймовірність потрапити до вибірки.

та в яких імовірними були ризики недотримання їх вимог, а також у періодах, в яких відбувалися зміни персоналу Апарату, відповідального за розрахунки із заробітної плати.

Результати проведених контрольних заходів засвідчили.

❖ При нарахуванні та виплаті заробітної плати помічникам-консультантам народних депутатів України в окремих випадках допущено перевищення розміру місячного фонду народного депутата України, встановленого для виплати заробітної плати помічникам-консультантам.

➤ **Нормативно-правова база**

Частиною третьою статті 34 Закону № 2790 встановлено, що народний депутат України самостійно визначає кількість помічників-консультантів, які працюють за строковим трудовим договором на постійній основі, за сумісництвом і на громадських засадах у межах загального фонду, який встановлюється йому для оплати праці помічників-консультантів постановою Верховної Ради України; здійснює їх підбір, розподіляє обов'язки між ними та здійснює особисто розподіл місячного фонду заробітної плати помічників-консультантів.

Підпунктом 2 частини другої статті 4.1 Положення № 379 визначено, що в межах загального фонду, встановленого народному депутату України для оплати праці помічників-консультантів, народний депутат України самостійно здійснює розподіл місячного фонду заробітної плати помічників-консультантів, що не може бути нижчим за встановлену законом мінімальну заробітну плату.

Пунктом 1 Постанови № 1679 внесено зміни до пункту 4 розділу III додатка до Постанови Верховної Ради України від 26.07.1994 № 122/94-ВР «Про забезпечення діяльності народних депутатів України»⁴⁴ та розмір місячного фонду народного депутата України для оплати праці помічників-консультантів з 01.01.2013 по 01.01.2017 обмежено двома місячними фондами оплати праці члена комітету Верховної Ради України (народного депутата України) без урахування премії (25 відсотків).

➤ **Виявлений стан справ**

Відповідно до розпорядження Голови Верховної Ради України від 28.01.2015 № 72 «Про оплату праці народних депутатів України у 2015 році», яким максимальний місячний розмір заробітної плати народних депутатів України у 2015 році обмежено сімома розмірами мінімальної заробітної плати⁴⁵ (8 526 грн⁴⁶), розпорядженням Голови Верховної Ради України від 28.01.2015 № 73 «Про оплату праці помічників-консультантів народних депутатів України у 2015 році» встановлено місячний фонд оплати праці

⁴⁴ Втратила чинність на підставі Постанови Верховної Ради України від 07.12.2017 № 2240-VIII «Про фінансове забезпечення діяльності народних депутатів України».

⁴⁵ Згідно із Законом № 76 максимальний розмір заробітної плати народним депутатам у 2015 році обмежено 7 розмірами мінімальної заробітної плати (пункт 10 розділу III).

⁴⁶ Законом України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» (стаття 8) з 01.01.2015 встановлено мінімальну заробітну плату в місячному розмірі 1 218,00 гривень.

помічників-консультантів народного депутата України, зокрема з 01.01.2015 – 17 052,0 гривні.

Розпорядженням Голови Верховної Ради України від 16.04.2015 № 558 «Про оплату праці народних депутатів України у 2015 році» місячну заробітну плату народного депутата України з 01.04.2015 встановлено у розмірі посадового окладу – 6 109,0 гривень⁴⁷, а також скасовано розпорядження Голови Верховної Ради України від 28.01.2015 № 72.

Враховуючи вимогу Постанови № 1679, місячний розмір фонду народного депутата України для оплати праці помічників-консультантів з 01.04.2015 обмежувався 12 218,0 грн (два місячні фонди оплати праці народного депутата України (6 109 грн x 2) без урахування премії (25 відсотків).

Розпорядженням Голови Верховної Ради України від 28.04.2015 № 639 «Про оплату праці помічників-консультантів народних депутатів України у 2015 році» місячний фонд оплати праці помічників-консультантів народного депутата України приведено з 01.05.2015 (тобто із затримкою на місяць) у відповідність із Постановою № 122 з урахуванням змін, внесених Постановою № 1679, та розпорядженням Голови Верховної Ради України від 16.04.2015 № 558, а також скасовано розпорядження Голови Верховної Ради України від 28.01.2015 № 73.

Аудит засвідчив:

нарахування і виплата заробітної плати за квітень 2015 року поміщикам-консультантам народних депутатів України здійснювалися згідно з чинним на той час розпорядженням Голови Верховної Ради України від 28.01.2015 № 73, яким місячний фонд оплати праці помічників-консультантів народного депутата України обмежувався 17 052,0 грн замість 12 218,0 грн відповідно до Постанови № 122 (зі змінами, внесеними Постановою № 1679) з урахуванням встановленої з 01.04.2015 розпорядженням Голови Верховної Ради України від 16.04.2015 № 558 місячної заробітної плати народного депутата України в розмірі посадового окладу 6 109,0 грн, як наслідок, у цілому за 2015 рік загальний розмір фонду народних депутатів України, встановлений для оплати праці їх помічників-консультантів, перевищено на 1 740,1 тис. грн;

перевищення загального розміру фонду народних депутатів України при нарахуванні та виплаті заробітної плати поміщикам-консультантам народних депутатів України і в інших бюджетних періодах, загальна сума яких становила 110,4 тис. грн, з них за 2013 рік – на 16,6 тис. грн, 2014 – 6,0 тис. грн, 2016 – 32,0 тис. грн, 2017 – 15,6 тис. грн, 2018 – 18,5 тис. грн, 2019 – 21,7 тис. гривень.

Отже, несвоєчасні управлінські рішення та недотримання в окремих випадках частини третьої статті 34 Закону № 2790 та пункту 4 розділу III додатка до Постанови Верховної Ради України від 26.07.1994 № 122/94-ВР «Про забезпечення діяльності народних депутатів України» при нарахуванні і виплаті поміщикам-консультантам народних депутатів України заробітної плати за КПКВК 0111010 (КЕКВ 2110) призвели до перевищення на

⁴⁷ Постановою № 43 визначено, що у 2015 році місячна заробітна плата, зокрема, членам Кабінету Міністрів України, нараховується у розмірі посадового окладу.

1 850,5 тис. грн (2013 рік – на 16,6 тис. грн, 2014 – 6,0 тис. грн, 2015 – 1 740,1 тис. грн, 2016 – 32,0 тис. грн, 2017 – 15,6 тис. грн, 2018 – 18,5 тис. грн, 2019 – 21,7 тис. грн) розмірів фондів народних депутатів України, встановлених для виплати заробітної плати їх помічникам-консультантам.

❖ Через неналежний облік фактично відпрацьованого помічниками-консультантами народних депутатів України (на умовах сумісництва) робочого часу створено ризики завищення витрачання обсягів бюджетних коштів

➤ **Нормативно-правова база**

Постановою № 245 (пункт 2), встановлено:

- тривалість роботи за сумісництвом не може перевищувати чотирьох годин на день і повного робочого дня у вихідний день;

- загальна тривалість роботи за сумісництвом протягом місяця не повинна перевищувати половини місячної норми робочого часу;

- оплата праці сумісників провадиться за фактично виконану роботу.

Положенням № 43 визначено:

- сумісництвом вважається виконання працівником, крім своєї основної, іншої регулярної оплачуваної роботи на умовах трудового договору у вільний від основної роботи час на тому ж або іншому підприємстві, в установі, організації або у громадянина (підприємця, приватної особи) за наймом (пункт 1);

- оплата праці сумісників здійснюється за фактично виконану роботу. При встановленні сумісникам з погодинною оплатою праці нормованих завдань на основі технічно обґрунтованих норм оплата провадиться за кінцевими результатами за фактично виконаний обсяг робіт (пункт 5).

➤ **Виявлений стан справ**

Зарахування на посади помічників-консультантів народних депутатів України та для роботи за сумісництвом на посади помічників-консультантів народних депутатів України здійснювалось розпорядженнями Керівника Апарату Верховної Ради України та його першого заступника (за поданнями народних депутатів України згідно із заявами осіб, яких приймали на ці посади), в яких зазначалися прізвища, ім'я та по батькові кандидатів на посади, дати зарахування, строки (на час депутатських повноважень народних депутатів України) та суми встановленої заробітної плати на місяць, при цьому інші умови не зазначались. Такі умови розпоряджень свідчать про те, що осіб зараховано на посади помічників-консультантів народних депутатів України за основним місцем роботи та/або за сумісництвом із розміром заробітної плати, встановленим за місячну норму праці.

Аудитом встановлено:

у табелях обліку відпрацьованого часу помічниками-консультантами народних депутатів України, які велися за сумісниками окремо від табелів за основним місцем роботи, фактично відпрацьований час кожного робочого дня відображено в кількості 8 годин, тобто відпрацьовані повні робочі дні в місяці одночасно як за основним місцем роботи, так і за сумісництвом, що

свідчить про недотримання в окремих випадках норми пункту 2 Постанови № 245, якою тривалість роботи за сумісництвом обмежено чотирма годинами на день та половиною місячної норми робочого часу;

нарахування і виплата помічникам-консультантам народних депутатів України заробітної плати здійснювалися згідно з окремими розрахунковими відомостями заробітної плати за основним місцем роботи та за сумісництвом з урахуванням робочого часу, відображеного в табелях обліку відпрацьованого часу за основним місцем роботи та за сумісництвом одночасно в кількості 8 годин на день або повної місячної норми робочого часу.

Враховуючи викладене, через неналежний облік фактично відпрацьованого помічниками-консультантами народних депутатів України, які працювали на умовах сумісництва, робочого часу не дотримано в окремих випадках норми пункту 2 Постанови № 245, якою тривалість роботи за сумісництвом обмежено чотирма годинами на день та половиною місячної норми робочого часу, і створено ризики завищення витрачання обсягів бюджетних коштів.

За поясненням, наданим Апаратом Верховної Ради України (лист від 29.05.2020 № 01-03-10/43), підставами для нарахування заробітної плати як за основним місцем роботи так і за сумісництвом були табелі обліку робочого часу, підписані особисто народними депутатами України, та розпорядження Керівника Апарату Верховної Ради України про зарахування на посади помічників-консультантів, видані за поданням народних депутатів України, в яких, зокрема, вказано розмір встановленої заробітної плати на місяць, що відповідало вимогам Закону № 2790. Нараховувати заробітну плату у інших розмірах, ніж вказано у цих документах, не було підстав, оскільки не Апарат є роботодавцем помічників-консультантів народних депутатів.

❖ При встановленні та нарахуванні заробітної плати помічникам-консультантам народних депутатів України, на яких поширювалась дія Закону України «Про державну службу», в окремих випадках не забезпечувалося дотримання вимог нормативно-правових актів з питань оплати праці

➤ Нормативно-правова база

Абзацом третім частини третьої статті 34 Закону № 2790 визначено, що на чотирьох помічників-консультантів народного депутата України поширюється дія Закону України «Про державну службу», їм присвоюється не вище ніж сьомий ранг державного службовця четвертої категорії, вони прикріплюються для кадрового та фінансового обслуговування до Апарату Верховної Ради України або до виконавчих апаратів органів місцевого самоврядування (згідно із Законом № 889 цю норму виключено, а посади помічників-консультантів народних депутатів України з 01.05.2016 віднесено до патронатної служби).

Абзацом шостим частини третьої статті 34 Закону № 2790 встановлено, зокрема, що народний депутат самостійно визначає кількість помічників-консультантів, які працюють за строковим трудовим договором на постійній основі, за сумісництвом і на громадських засадах у межах загального фонду, який

встановлюється йому для оплати праці помічників-консультантів постановою Верховної Ради України; здійснює їх підбір, розподіляє обов'язки між ними та здійснює особисто розподіл місячного фонду заробітної плати помічників-консультантів.

Згідно із статтею 33 Закону № 3723 заробітна плата державних службовців складається з посадових окладів, премій, доплати за ранги, надбавки за вислугу років на державній службі та інших надбавок. Законом № 3723 також визначено умови встановлення посадових окладів державних службовців, доплати за ранг, умови і розміри надбавки за вислугу років, а також передбачені надбавки за високі досягнення у праці і виконання особливо важливої роботи, доплати за виконання обов'язків тимчасово відсутніх працівників, інші надбавки і доплати, матеріальну допомогу для вирішення соціально-побутових питань.

Відповідно до статті 3.3 Положення № 379 зарахування на посаду помічника-консультанта народного депутата України проводиться на підставі письмового подання народного депутата України Керівнику Апарату Верховної Ради України, в якому зазначаються прізвище, ім'я та по батькові кандидата на посаду, зарахування на постійній основі чи за сумісництвом, строк дії трудового договору, розмір встановлюваної заробітної плати, дата зарахування.

Щодо помічників-консультантів народних депутатів України, на яких поширювалася дія Закону України «Про державну службу», Постановою № 268 (зі змінами) встановлено розміри посадових окладів, надбавок за ранги державного службовця, за високі досягнення у праці або за виконання особливо важливої роботи, за почесне звання та доплати за науковий ступінь, а також визначені конкретні умови їх преміювання і надання їм матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань.

У досліджуваному періоді посадові оклади помічників-консультантів народних депутатів України, на яких поширювалася дія Закону України «Про державну службу», встановлено в таких розмірах:

- 2013–2014 роки та січень–листопад 2015 року – 1 901 грн (Постанова № 268 зі змінами, внесеними Постановою № 34⁴⁸);

- грудень 2015 року та січень–квітень 2016 року – 2 376 грн (Постанова № 268 зі змінами, внесеними постановами № 34 та № 1013⁴⁹).

Постановою № 268 також визначено:

- надбавки до посадових окладів за ранги державного службовця у таких розмірах: 1 ранг – 160 грн; 3 ранг – 145 грн; 4 ранг – 140 грн; 5 ранг – 130 грн;

⁴⁸ Зміна до постанов Кабінету Міністрів України, якими затверджені посадові оклади керівних працівників, спеціалістів і службовців апарату органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, органів прокуратури, судів та інших органів (додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 06.02.2008 № 34 «Про внесення зміни до деяких постанов Кабінету Міністрів України»).

⁴⁹ Підпункт 3 пункту 1 Постанови № 1013 «Про упорядкування структури заробітної плати, особливості проведення індексації та внесення змін до деяких нормативно-правових актів».

6 ранг – 120 грн; 7 ранг – 110 грн; 8 ранг – 100 грн та 9 ранг – 90 грн (додаток 57 до Постанови № 268);

- надбавки за вислугу років до посадового окладу з урахуванням доплати за ранг залежно від стажу державної служби у таких розмірах: понад 3 роки – 10 відс., понад 5 років – 15 відс., понад 10 років – 20 відс., понад 15 років – 25 відс., понад 20 років – 30 відс., понад 25 років – 40 відс. (підпункт 4 пункту 3);

- надбавки за високі досягнення у праці і виконання особливо важливої роботи – до 50 відс. посадового окладу з урахуванням надбавки за ранг державного службовця та надбавки за вислугу років (підпункт 1 «в» пункту 2);

- надбавку за почесне звання «заслужений» – 5 відс. посадового окладу (підпункт 3 пункту 3);

- доплату за науковий ступінь кандидата або доктора наук з відповідної спеціальності – відповідно 5 і 10 відс. посадового окладу (підпункт 2 пункту 3).

Крім того, Постановою № 268 надано право, зокрема, Керівнику Апарату в межах затвердженого фонду оплати праці:

- здійснювати преміювання працівників відповідно до їх особистого внеску в загальні результати роботи, а також до державних і професійних свят та ювілейних дат у межах фонду преміювання, утвореного у розмірі не менш як 10 відс. посадових окладів та економії фонду оплати праці. Конкретні умови, порядок та розміри преміювання працівників визначаються у положенні про преміювання відповідного органу (підпункт 2 пункту 2);

- надавати працівникам, зокрема, матеріальну допомогу для вирішення соціально-побутових питань у розмірі, що не перевищує середньомісячної заробітної плати працівника (підпункт 3 пункту 2).

Згідно з нормами частини другої статті 4.1 Положення № 379 народний депутат України самостійно, зокрема:

- здійснює розподіл місячного фонду заробітної плати помічників-консультантів, що не може бути нижчим за встановлену законом мінімальну заробітну плату (пункт 2);

- надає поміщикам-консультантам матеріальну допомогу для вирішення соціально-побутових питань (пункт 3).

При цьому відповідно до частини третьої статті 4.1 Положення № 379 заробітна плата поміщикам-консультантам, які перебувають на державній службі, встановлюється з урахуванням вимог статті 33 Закону України «Про державну службу» (норму виключено згідно із Законом № 889).

Крім того, згідно з нормами статті 4.4 Положення № 379 поміщику-консультанту народного депутата України:

- який працює за строковим трудовим договором на постійній основі, надається щорічна основна оплачувана відпустка тривалістю 30 календарних днів, якщо законодавством не передбачено інше (частина перша);

- що перебуває на державній службі, надається допомога на оздоровлення в порядку та розмірах, встановлених Законом України «Про державну службу», в межах загального фонду оплати праці помічників-консультантів народного депутата України (частина друга) (норму виключено згідно із Законом № 889).

➤ **Виявлений стан справ**

Розпорядженнями Керівника Апарату про зарахування осіб на посади помічників-консультантів народних депутатів України, на яких поширювалася дія Закону України «Про державну службу», у 2013–2015 роках та в січні–квітні 2016 року встановлювалися загальні суми місячної заробітної плати, у межах яких – суми посадових окладів; суми надбавок за ранг державного службовця; розміри надбавок за виконання особливо важливої роботи у відсотках до посадового окладу, надбавки за ранг та надбавки за вислугу років; розміри премій у відсотках.

Цими розпорядженнями також покладено обов'язок на відділ бухгалтерського обліку, фінансів, планування та контролю Управління справами здійснювати щомісяця додаткову виплату премії поміщикам-консультантам народного депутата України, на яких поширювалася дія Закону України «Про державну службу», у межах фонду оплати праці, встановленого народним депутатом України його помічнику-консультанту.

Підставами для розпоряджень Керівника Апарату про зарахування осіб на посади помічників-консультантів народних депутатів України були письмові подання народних депутатів України Керівнику Апарату, а нарахування заробітної плати поміщикам-консультантам народних депутатів України, у тому числі всіх її складових (оплата за відпрацьований час, надбавки і доплати, оплата щорічної відпустки, компенсація за невикористані дні відпусток, премії тощо) здійснювалося за розрахунково-платіжними відомостями на підставі розпоряджень Керівника Апарату.

▪ **У межах аналізованої вибірки аудитом встановлені випадки нарахування поміщикам-консультантам народних депутатів України, на яких поширювалася дія Закону України «Про державну службу», заробітної плати за фактично відпрацьований час у менших сумах, ніж належало нарахувати згідно з вимогами нормативно-правових актів, які регулюють питання оплати праці державних службовців, а саме:**

визначені Постановою № 268 (зі змінами) розміри посадових окладів державних службовців (1 901 грн) з 01.12.2015 підвищені Постановою № 1013 (підпункт 3 пункту 1) на 25 відс. і становили 2 376 грн, але з грудня 2015 року одному з помічників-консультантів народних депутатів України (у межах вибірки) продовжувалось нарахування заробітної плати згідно з розпорядженням Керівника Апарату (від 15.06.2015 № 6557), яким розмір заробітної був встановлений в сумі 2 100,0 грн, у тому числі посадовий оклад – 1 901,0 грн;

встановлені розпорядженнями Керівника Апарату розміри заробітної плати в окремих випадках є меншими за загальні суми її складових, що встановлені цими ж розпорядженнями, розміри яких визначені Постановою № 268, наприклад:

- розмір заробітної плати 3,5 тис. грн, встановлений розпорядженням від 17.03.2016 № 370-к, на 0,1 тис. грн менше суми її складових (3,6 тис. грн) (посадовий оклад – 2,4 тис. грн, надбавка за 4 ранг державного службовця –

0,1 тис. грн, надбавка за вислугу років (40 відс.) – 1,0 тис. грн, доплата за науковий ступінь (5 відс.) – 0,1 тис. грн);

- розмір заробітної плати 3,0 тис. грн, встановлений розпорядженнями від 24.02.2016 № 342-к і від 24.02.2016 № 343-к, на 0,1 тис. грн. менше суми її складових (3,1 тис. грн) (посадовий оклад – 2,4 тис. грн, надбавка за 7 ранг державного службовця – 0,1 тис. грн, надбавка за вислугу років (25 відс.) – 0,6 тис. гривень).

Як засвідчив аудит, згідно з розрахунково-платіжними відомостями у зазначених вище випадках суми нарахованої заробітної плати були зменшені на суми, що перевищили заробітну плату, обраховану виходячи з її розмірів, встановлених розпорядженнями Керівника Апарату. Такі факти об'єкт контролю пояснив невнесенням до розпоряджень Керівника Апарату змін щодо приведення розмірів заробітної плати у відповідність із вимогами нормативно-правових актів з питань оплати праці через відсутність відповідних письмових подань народних депутатів України.

Отже, аудитом встановлено окремі факти неналежного нарахування заробітної плати помічникам-консультантам народних депутатів України, на яких поширювалась дія Закону України «Про державну службу». Зазначені недоліки зумовлені неприведенням розмірів заробітної плати, у тому числі посадових окладів та інших її складових, у відповідність із вимогами Постанови № 268 (зі змінами) та свідчать про неналежний внутрішній контроль.

❖ Через правову невизначеність положень нормативно-правових актів створено ризики завищення обсягів витрачання бюджетних коштів при встановленні окремим особам, що зараховувались на посади помічників-консультантів народного депутата України, на яких поширювалась дія Закону України «Про державну службу», надбавки до посадових окладів за ранг державного службовця

➤ Нормативно-правова база

Законом № 2790 (частина третя статті 34) визначено, що на чотирьох помічників-консультантів народного депутата України поширюється дія Закону України «Про державну службу», їм присвоюється не вище ніж сьомий ранг державного службовця четвертої категорії⁵⁰, вони прикріплюються для кадрового та фінансового обслуговування до Апарату Верховної Ради України або до виконавчих апаратів органів місцевого самоврядування (цю норму виключено Законом № 889⁵¹).

Законом № 3723 встановлено, зокрема:

- службовцям, які займають посади, віднесені до четвертої категорії, може бути присвоєно 9, 8 і 7 ранг (частина перша статті 26);

⁵⁰ Четверта категорія посад державних службовців – посади спеціалістів, зокрема, Апарату, інші прирівняні до них посади (стаття 25 Закону № 3723).

⁵¹ Закон № 889 набрав чинності з 01.05.2016.

- ранг службовцю присвоюється відповідно до займаної посади, рівня професійної кваліфікації та результатів роботи (частина третя статті 26);
- при прийнятті на державну службу службовцю присвоюється ранг у межах відповідної категорії посад (частина сьома статті 26);
- для присвоєння чергового рангу в межах відповідної категорії посади державний службовець повинен успішно відпрацювати на займаній посаді два роки. За виконання особливо відповідальних завдань державному службовцю може бути присвоєно черговий ранг достроково в межах відповідної категорії посад (частина восьма статті 26);
- за сумлінну працю державному службовцю при виході на пенсію може бути присвоєно черговий ранг поза межами відповідної категорії посад (частина дев'ята статті 26);
- якщо державний службовець перейшов на посаду нижчої категорії або залишив державну службу, на яку потім повернувся, за ним зберігається присвоєний ранг (частина одинадцята статті 26);
- доплата за ранг провадиться відповідно до рангу, присвоєного державному службовцю (частина четверта статті 33).

Постановою № 268 затверджені розміри надбавок до посадових окладів за ранги державного службовця (додаток 57 до постанови № 268), зокрема, 1 ранг – 160 грн; 3 ранг – 145 грн; 4 ранг – 140 грн; 5 ранг – 130 грн; 6 ранг – 120 грн; 7 ранг – 110 грн; 8 ранг – 100 грн та 9 ранг – 90 гривень.

Положенням № 658⁵² визначено, зокрема:

- ранги присвоюються державним службовцям в індивідуальному порядку відповідно до займаної посади, рівня професійної кваліфікації та результатів роботи. Особам, які вперше зараховані на державну службу, присвоюється, як правило, найнижчий ранг, передбачений для відповідних категорій посад (пункт 1);
- ранги присвоюються державним службовцям одночасно з прийняттям їх на державну службу (пункт 3);
- якщо державний службовець перейшов на посаду нижчої категорії або залишив державну службу, на яку потім повернувся, за ним зберігається присвоєний ранг (пункт 8);
- надбавка за ранг провадиться з дня його присвоєння. Державному службовцю, який працює неповний робочий день (тиждень), надбавка за ранг здійснюється пропорційно відпрацьованому часу (пункт 11).

➤ **Виявлений стан справ**

Аудит засвідчив, що при прийнятті на посади помічників-консультантів народних депутатів України розпорядженнями Керівника Апарату особам, яких прийнято із збереженням раніше присвоєних 1, 3, 4, 5, 6 та 7 рангів державного

⁵² Втратило чинність згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 20.04.2016 № 306 «Питання присвоєння рангів державних службовців та співвідношення між рангами державних службовців і рангами посадових осіб місцевого самоврядування, військовими званнями, дипломатичними рангами та іншими спеціальними званнями».

службовця, встановлено відповідні розміри надбавок (1 ранг – 160 грн; 3 ранг – 145 грн; 4 ранг – 140 грн; 5 ранг – 130 грн, 6 ранг – 120 грн та 7 ранг – 110 грн), усім іншим особам присвоювався 7 ранг державного службовця та встановлювалися надбавки до посадових окладів в розмірі 110 грн незалежно від рівня професійної кваліфікації цих осіб, у тому числі й особам, які на момент їх прийняття на посади не мали стажу державної служби.

При цьому наявна правова невизначеність положень, чинних на той час нормативно-правових актів, у частині встановлення особам, які вперше зараховані на державну службу, рангу державного службовця (9, 8 і 7 ранги) в межах четвертої категорії посад, до якої віднесено помічників-консультантів народного депутата України, на яких поширювалась дія Закону України «Про державну службу»:

- частини третьої статті 34 Закону № 2790 (чинна до 01.05.2016), якою визначено, що чотири посади помічників-консультантів народного депутата України, на які поширюється дія Закону України «Про державну службу», віднесено до четвертої категорії державного службовця, та згідно з вимогою цієї статті особам, що їх займають, може бути присвоєно не вище ніж сьомий ранг;

- статті 26 Закону № 3723, якою встановлено, що службовцям, що займають посади, віднесені до четвертої категорії, може бути присвоєно 9, 8 і 7 ранг (частина перша), для присвоєння чергового рангу в межах відповідної категорії посади державний службовець повинен успішно відпрацювати на займаній посаді два роки (частина восьма);

- пункту 1 Положення № 658, яким визначено, що особам, що вперше зараховані на державну службу, присвоюється, як правило, найнижчий ранг, передбачений для відповідних категорій посад.

Водночас при прийнятті у 2013 році осіб на посади помічників-консультантів народних депутатів України розпорядженнями Керівника Апарату Верховної Ради України встановлювався найвищий 7 ранг у межах четвертої категорії державного службовця та надбавки до посадових окладів за ранг державного службовця в розмірі 110 грн, у тому числі, як встановлено під час аудиту, в окремих випадках у межах застосованої вибірки – й особам, які не мали стажу державної служби, що створило ризики завищення обсягів витрачання бюджетних коштів.

За поясненням, наданим Апаратом (лист від 29.05.2020 № 01-03-10/43), Законом України від 16.12.1993 № 3723-ХІІ «Про державну службу» не передбачено присвоєння найнижчого рангу при прийнятті на роботу. Оскільки народний депутат України фактично є роботодавцем помічника-консультанта, відповідно до його подання при зарахуванні на роботу присвоювався, як правило, найвищий ранг державного службовця.

❖ Не дотримувалися вимоги нормативно-правових актів, що регулюють питання оплати праці, і при встановленні окремим помічникам-консультантам народного депутата України надбавки за вислугу років

➤ **Нормативно-правова база**

Надбавка за вислугу років державним службовцям передбачена частиною другою статті 33 Закону № 3723, згідно з якою заробітна плата державних службовців складається з посадових окладів, премій, доплати за ранги, надбавки за вислугу років на державній службі та інших надбавок, при цьому частиною сьомою статті 33 встановлено, що умови оплати праці державних службовців, розміри їх посадових окладів, надбавок, доплат і матеріальної допомоги визначаються Кабінетом Міністрів України.

Розміри щомісячної надбавки за вислугу років державним службовцям визначені частиною п'ятою статті 33 Закону № 3723 та підпунктом 4 пункту 3 Постанови № 268 у відсотках до посадового окладу з урахуванням доплати за ранг і залежно від стажу державної служби: понад 3 роки – 10 відс., понад 5 років – 15 відс., понад 10 років – 20 відс., понад 15 років – 25 відс., понад 20 років – 30 відс., понад 25 років – 40 відсотків.

➤ **Виявлений стан справ**

Аудит засвідчив окремі факти недотримання вимог нормативно-правових актів при встановленні окремим помічникам-консультантам народного депутата України надбавки за вислугу років.

Зокрема, розпорядженням Керівника Апарату (від 10.09.2013 № 7801) встановлена помічнику-консультанту народного депутата України надбавка за вислугу років у розмірі 10 відс. до посадового окладу з урахуванням доплати за ранг (у розпорядженні зазначено дату встановлення заробітної плати – з 02.09.2013), при цьому стаж державної служби в розпорядженні не вказано. З'ясовано, що особу зараховано на посаду помічника-консультанта народного депутата України 14.12.2012, при цьому стаж її роботи на державній службі станом на дату зарахування на посаду – 4 р. 9 міс., а стаж державної служби на дату розпорядження Керівника Апарату (10.09.2013) – 5 р. 5 міс., що є підставою для встановлення надбавки за вислугу років у розмірі 15 відс. посадового окладу з урахуванням доплати за ранг, як це передбачено частиною п'ятою статті 33 Закону № 3723 та підпунктом 4 пункту 3 Постанови № 268. Слід також зауважити, що п'ятирічного стажу державної служби працівник набув з 14.03.2013, що надавало право для встановлення надбавки за вислугу років у розмірі 15 відс., але з березня 2013 року до дати звільнення цього помічника-консультанта народного депутата України (27.11.2014) йому нараховувалася вказана надбавка у розмірі 10 відс., загальна сума якої у період з березня 2013 року по 27 листопада 2014 року становила 3,8 тис. грн, що на 1,9 тис. грн менше за суму (5,7 тис. грн), яку належало нарахувати працівникові згідно з нормами законодавства.

Отже, не дотримано частини п'ятої статті 33 Закону № 3723 та підпункту 4 пункту 3 Постанови № 268 при встановленні помічнику-консультанту народного депутата України, на якого поширюється дія Закону України «Про державну службу», надбавки за вислугу років.

❖ **Через правову невизначеність положень нормативно-правових актів щодо критеріїв встановлення надбавки за виконання особливо важливої роботи, окремим помічникам-консультантам народних депутатів України, на яких поширювалася дія Закону України «Про державну службу», такі надбавки встановлювались за відсутності достатніх обґрунтувань**

➤ **Нормативно-правова база**

Законом № 3723 (частина шоста статті 33) визначено, зокрема, що державним службовцям можуть установлюватися надбавки за високі досягнення у праці і виконання особливо важливої роботи.

Постановою № 268 (підпункт «в» підпункту 1 пункту 2) надано право, зокрема, Керівнику Апарату в межах затвердженого фонду оплати праці установлювати надбавку за високі досягнення у праці або за виконання особливо важливої роботи, зокрема, спеціалістам – у розмірі до 50 відс. посадового окладу з урахуванням надбавки за ранг державного службовця та надбавки за вислугу років. У разі несвоєчасного виконання завдань, погіршення якості роботи і порушення трудової дисципліни зазначена надбавка скасовується або розмір її зменшується.

➤ **Виявлений стан справ**

Надбавки помічникам-консультантам народних депутатів України за виконання особливо важливої роботи встановлювались розпорядженнями Керівника Апарату Верховної Ради України при прийнятті осіб на ці посади. Надбавки за виконання особливо важливої роботи встановлювались у відсотках до посадових окладів з урахуванням надбавок за ранг державного службовця та за вислугу років у розмірах 10 відс., 15 відс., 20 відс., 25 відс., 40 відс., 45 відс., а також переважно 50 відс. або в максимальному розмірі цієї надбавки, що передбачений Постановою № 268.

Аудит засвідчив:

розпорядження Керівника Апарату Верховної Ради України, якими встановлювалася протягом 2013–2015 років та січня–квітня 2016 року помічникам-консультантам народних депутатів України, на яких поширювалася дія Закону України «Про державну службу», надбавка за виконання особливо важливої роботи, не містять критеріїв, на підставі яких встановлено цю надбавку;

надбавки помічникам-консультантам народних депутатів України за виконання особливо важливої роботи встановлювались при прийнятті на посади переважно у максимальному розмірі;

в Апараті не затверджувались порядки, положення або інші документи, які б регулювали питання встановлення надбавки за виконання особливо важливої роботи, у тому числі визначення переліку робіт, їх термінів і мети, досягнень помічників-консультантів народних депутатів України та інших критеріїв, на підставі яких встановлюється ця надбавка, а також критеріїв погіршення якості виконуваної ними роботи, згідно з якими надбавка скасовується або розмір її зменшується.

Довідково. Відповідно до листа Міністерства праці та соціальної політики України від 07.11.2007 № 8379/0/14-07/13 «Щодо встановлення надбавок за високі досягнення у праці або за виконання особливо важливої роботи державним службовцям», зокрема:

- надбавка за високі досягнення у праці або за виконання особливо важливої роботи устанавлюються до посадового окладу з урахуванням надбавки за ранг державного службовця та вислугу років залежно від конкретних завдань, що стоять перед відповідним органом виконавчої влади, у разі сумлінного та якісного виконання працівником протягом певного періоду своїх посадових обов'язків, професіоналізму, компетентності, ініціативності та відсутності порушень виконавської і трудової дисципліни за наказом керівника;

- надбавки за виконання особливо важливої роботи встановлюються на чітко визначений термін, тобто на період виконання цієї роботи, з метою стимулювання прискорення її виконання та підвищення якості виконуваної роботи. При встановленні такої надбавки повинна бути чітко визначена кінцева мета роботи і терміни виконання.

Отже, через правову невизначеність положень нормативно-правових актів щодо критеріїв встановлення надбавки за виконання особливо важливої роботи, у 2013–2016 роках окремим помічникам-консультантам народних депутатів України, на яких поширювалася дія Закону України «Про державну службу», надбавки встановлювались за відсутності достатніх обґрунтувань.

За поясненням, наданим Апаратом (лист від 29.05.2020 № 01-03-10/43), надбавка за особливо важливу роботу входить в структуру заробітної плати, яку встановлює народний депутат України своєму помічнику-консультанту в межах загального фонду на оплату праці.

❖ Доплати за науковий ступінь та надбавки за почесні звання помічникам-консультантам народних депутатів України в окремих випадках встановлювались з недотриманням вимог нормативно-правових актів

➤ Нормативно-правова база

Постановою № 268 визначено виплачувати працівникам, зокрема Апарату:

- доплату за науковий ступінь кандидата або доктора наук з відповідної спеціальності – у розмірі відповідно 5 і 10 відс. посадового окладу (підпункт 2 пункту 3);

- надбавку за почесне звання «заслужений» – у розмірі 5 відс. посадового окладу. Доплата за науковий ступінь та надбавка за почесне звання виплачуються працівникам, якщо їх діяльність збігається за профілем з науковим ступенем або почесним званням (підпункт 3 пункту 3).

➤ Виявлений стан справ

Розпорядженнями Керівника Апарату Верховної Ради України при прийнятті осіб на посади помічників-консультантів народних депутатів України, на яких поширювалася дія Закону України «Про державну службу», встановлювались доплати за науковий ступінь кандидата наук в розмірі 5 відс. і доктора наук – 10 відс., а також надбавки за почесне звання «заслужений» – 5 відс. посадового окладу, що відповідає розмірам таких доплат та надбавок, визначеним підпунктом 2 пункту 3 Постанови № 268.

При цьому аудит засвідчив, що при встановленні помічникам-консультантам народних депутатів України, на яких поширювалася дія

Закону України «Про державну службу», доплат за науковий ступінь і надбавок за почесне звання розпорядчим актом про їх нарахування не визначалася відповідність вченого звання та наукового ступеня помічника-консультанта народного депутата України профілю його діяльності, що є недотриманням вимог Постанови № 268. Немає і будь-якого іншого нормативного акта, що передбачав би встановлення зазначених доплат і надбавок поміщикам-консультантам народних депутатів України без застосування вимог Постанови № 268 щодо визначення відповідності вченого звання та наукового ступеня помічника-консультанта народного депутата України профілю його діяльності. Відсутність таких норм призводить до можливої неоднозначної оцінки відповідності управлінських рішень щодо встановлення доплати за науковий ступінь і надбавки за почесне звання помічника-консультанту народного депутата України вимогам нормативних актів.

❖ Компенсації поміщикам-консультантам народних депутатів України за невикористані ними дні відпусток нараховувались з недотриманням вимог нормативно-правових актів, що свідчить про наявність ризиків збільшення фінансового навантаження на державний бюджет у подальшому

➤ **Нормативно-правова база**

Право на грошову компенсацію працівникам за всі невикористані ними дні щорічної відпустки, а також додаткової відпустки працівникам, які мають дітей, визначено статтею 83 Кодексу законів про працю України та статтею 24 Закону № 504.

Пунктом 2 Порядку № 100 встановлено, що обчислення середньої заробітної плати для оплати часу, зокрема, для виплати компенсації за невикористані відпустки провадиться виходячи з виплат за останні 12 календарних місяців роботи, що передують місяцю виплати компенсації за невикористані відпустки. Працівникові, який пропрацював в установі менше року, середня заробітна плата обчислюється виходячи з виплат за фактичний час роботи, тобто з першого числа місяця після оформлення на роботу до першого числа місяця, в якому виплачується компенсація за невикористану відпустку.

Пунктом 4 Порядку № 100 визначено, зокрема, що:

- одноразові виплати (компенсація за невикористану відпустку, матеріальна допомога, допомога працівникам, які виходять на пенсію, вихідна допомога тощо) не враховуються при обчисленні середньої заробітної плати у всіх випадках її збереження згідно з чинним законодавством (підпункт б);

- в інших випадках, коли нарахування проводяться виходячи із середньої заробітної плати, працівник не мав заробітку, не з вини працівника, розрахунки проводяться виходячи з установлених йому в трудовому договорі тарифної ставки, посадового (місячного) окладу (передостанній абзац);

Пунктом 7 Порядку № 100 передбачено, що нарахування компенсації за невикористані дні відпустки, тривалість якої розраховується в календарних днях, провадиться шляхом ділення сумарного заробітку за останні перед наданням відпустки 12 місяців або за менший фактично відпрацьований період

на відповідну кількість календарних днів року чи меншого відпрацьованого періоду (за винятком святкових і неробочих днів, встановлених законодавством). Одержаний результат перемножується на число календарних днів відпустки (святкові та неробочі, які припадають на період відпустки, у розрахунок тривалості відпустки не включаються і не оплачуються).

Довідково. Листом Мінсоцполітики від 24.06.2011 № 208/13/116-11 «Щодо грошової компенсації працівникам за невикористані дні щорічної та додаткової відпусток» рекомендовано кількість днів щорічної відпустки, за які необхідно виплатити компенсацію працівникові, розраховувати виходячи з фактичної належної йому тривалості щорічної відпустки пропорційно відпрацьованому ним часу із застосуванням механізму, визначеному в Порядку № 100, тобто прив'язку розрахунку днів відпустки робити до календарних днів робочого року, в якому працював працівник.

Частиною першою статті 4.4 Положення № 379 передбачено для помічників-консультантів народних депутатів України, які працюють за строковим трудовим договором на постійній основі, 30 календарних днів щорічної основної оплачуваної відпустки за умови, якщо законодавством не передбачено інше.

➤ **Виявлений стан справ**

З метою перевірки стану дотриманням норм законів та інших нормативно-правових актів при нарахуванні за КПКВК 0111010 (КЕКВ 2110) у 2013–2019 роках грошової компенсації помічникам-консультантам народних депутатів України за невикористані ними дні відпусток застосовано аудиторську вибірку, яка ґрунтувалася на визначеному програмою контрольного заходу властивому ризику, пов'язаному зі змінами персоналу, відповідального за розрахунки з оплати праці помічників-консультантів народних депутатів України, що відбулись у липні 2014 року, в січні 2015 року та квітні 2016 року.

▪ **У межах вибіркової сукупності аудитом встановлені випадки як завищення, так і заниження сум виплат при нарахуванні помічникам-консультантам народних депутатів України компенсацій за невикористані ними дні відпусток через неврахування при їх обчисленні вимог нормативно-правових актів, але такі випадки не ідентифіковано і не попереджено засобами внутрішнього контролю, а саме:**

встановлені випадки недотримання вимог Порядку № 100 при нарахуванні грошової компенсації помічникам-консультантам народних депутатів України за невикористані ними дні відпусток:

абзацу першого пункту 2, яким визначено, що обчислення середньої заробітної плати для оплати часу, зокрема, для виплати компенсації за невикористані відпустки провадиться виходячи з виплат за останні 12 календарних місяців роботи, що передують місяцю виплати компенсації за невикористані відпустки, унаслідок чого завищено виплати двом працівникам на суму 0,2 тис. грн (0,1 тис. грн – 2014 рік та 0,1 тис. грн – 2016 рік) та одному працівникові занижено виплату на суму 25,8 грн (2016 рік), при цьому не враховано один календарний день щорічної відпустки, за який йому належало нарахувати компенсацію;

абзацу другого пункту 2, яким передбачено, що працівникові, який пропрацював на підприємстві, в установі, організації менше року, середня заробітна плата обчислюється виходячи з виплат за фактичний час роботи, тобто з першого числа місяця після оформлення на роботу до першого числа місяця, в якому, зокрема, виплачується компенсація за невикористану відпустку, як наслідок, завищено виплату одному працівнику на суму 0,1 тис. грн (2016 рік) та занижено виплати трьом працівникам на суму 0,1 тис. грн (26,4 грн, 50,4 грн та 35,2 грн – 2016 рік), при цьому кожному з них не враховано по одному календарному дню щорічної відпустки, за які належало нарахувати зазначені компенсації;

передостаннього абзацу пункту 4, яким визначено, що в інших випадках, коли нарахування проводяться виходячи із середньої заробітної плати, працівник не мав заробітку, не з вини працівника, розрахунки проводяться виходячи з установлених йому в трудовому договорі тарифної ставки, посадового (місячного) окладу, як наслідок, завищено виплату одному працівнику на суму 33,7 грн (2016 рік) і трьом працівникам занижено виплати на суму 0,1 тис. грн (32,1 грн та 32,1 грн – 2015 рік, 23,3 грн – 2016 рік), при цьому кожному з них не враховано по одному календарному дню щорічної відпустки, за які належало нарахувати компенсації.

❖ Преміювання помічників-консультантів народних депутатів України здійснювалося за відсутності достатніх обґрунтувань, а на виплату премій спрямовувався весь наявний обсяг залишків коштів фонду оплати праці

➤ **Нормативно-правова база**

Кодексом законів про працю України визначено, зокрема, що:

- у разі звільнення працівника йому виплачується грошова компенсація за всі невикористані ним дні щорічної відпустки (частина перша статті 83);

Довідково. Аналогічну норму містить частина перша статті 24 Закону № 504.

Частиною третьою статті 34 Закону № 2790 визначено, зокрема, що народний депутат України здійснює особисто розподіл місячного фонду заробітної плати помічників-консультантів.

Статтею 33 Закону України № 3723 встановлено, зокрема:

- оплата праці державних службовців повинна забезпечувати достатні матеріальні умови для незалежного виконання службових обов'язків, сприяти укомплектуванню апарату державних органів компетентними і досвідченими кадрами, стимулювати їх сумлінну та ініціативну працю;

- заробітна плата державних службовців складається з посадових окладів, премій, оплати за ранги, надбавки за вислугу років на державній службі та інших надбавок;

- умови оплати праці державних службовців, розміри їх посадових окладів, надбавок, доплат і матеріальної допомоги визначаються Кабінетом Міністрів України;

Законом № 889 визначено, що:

- дія цього Закону не поширюється на працівників патронатних служб (пункт 18 частини третьої статті 3);

- до посад патронатної служби належать, зокрема, посади помічників-консультантів народних депутатів України (частина перша статті 92);

- на працівників патронатної служби поширюється дія законодавства про працю, крім статей 39¹, 41–43¹, 49² та частини третьої статті 184 КЗпП (частина четверта статті 92).

Положенням № 379 визначено, що в межах загального фонду, встановленого народному депутатові України для оплати праці помічників-консультантів, народний депутат України самостійно (частина друга статті 4.1):

- здійснює розподіл місячного фонду заробітної плати помічників-консультантів, що не може бути нижчим за встановлену законом мінімальну заробітну плату (пункт 2);

- заробітна плата поміщикам-консультантам, які перебувають на державній службі, встановлюється з урахуванням вимог статті 33 Закону України «Про державну службу» (частина третя статті 4.1, цю норму виключено Законом № 889).

Постановою № 268⁵³ (підпункт 2 пункту 2) надано право, зокрема, Керівнику Апарату у межах затвердженого фонду оплати праці здійснювати преміювання працівників відповідно до їх особистого внеску в загальні результати роботи. Конкретні умови, порядок та розміри преміювання працівників визначаються у положенні про преміювання відповідного органу.

Постановою № 323⁵⁴ (підпункт 2 пункту 2) надано право, зокрема, Керівнику Апарату або заступнику Керівника, на якого покладено функції Керівника апарату, за погодженням з посадовою особою, при якій утворена патронатна служба, у межах затвердженого фонду оплати праці відповідного державного органу здійснювати преміювання працівників патронатної служби відповідно до їх особистого внеску в загальні результати роботи у межах фонду преміювання відповідного державного органу. Конкретні умови, порядок та розміри преміювання працівників патронатних служб визначаються у положенні про преміювання, що діє у відповідному державному органі.

Умовами оплати праці працівників патронатних служб в державних органах (підпункт 2 пункту 3), затвердженими Постановою № 15⁵⁵, передбачено, що Керівником Апарату або заступником Керівника, на якого покладено функції Керівника апарату, за пропозицією посадової особи, при якій утворена патронатна служба, у межах затвердженого фонду оплати праці відповідного державного органу здійснюється преміювання працівників патронатної служби відповідно до їх особистого внеску в загальні результати роботи у межах фонду преміювання відповідного державного органу. Конкретні умови, порядок та розміри преміювання працівників патронатних служб визначаються у положенні про преміювання, що діє у відповідному державному органі.

⁵³ Втратила чинність щодо працівників, розміри посадових окладів яких затверджені Постановою № 323.

⁵⁴ Втратила чинність на підставі Постанови № 15.

⁵⁵ Постанова № 15 застосовується з 01.01.2017.

Довідково. З 01.01.2020 застосовуються умови оплати праці працівників патронатних служб у державних органах, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 24.12.2019 № 1112 «Про умови оплати праці працівників державних органів, на яких не поширюється дія Закону України «Про державну службу».

➤ **Виявлений стан справ**

▪ Проведений аудит засвідчив, що Положення про преміювання державних службовців Апарату Верховної Ради України, затверджене розпорядженням Керівника Апарату Верховної Ради України від 05.09.2016 № 2949-к, не містить норм щодо наявності обґрунтувань встановлених розмірів премії за кожним державним службовцем, як це передбачено пунктом 2 розділу III Типового положення про преміювання державних службовців органів державної влади, інших державних органів, їхніх апаратів (секретаріатів), затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 13.06.2016 № 646.

Довідково. Керівником Апарату розпорядженнями від 20.02.2012 № 523 та від 26.08.2015 № 8090 затверджені положення про преміювання державних службовців Апарату Верховної Ради України, якими встановлений порядок визначення розмірів, нарахування та виплати премій працівникам, видатки на преміювання яких передбачаються лише за КПКВК 0111020 «Обслуговування та організаційне, інформаційно-аналітичне, матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України».

Необхідно зауважити, що інших внутрішніх документів, які б визначали на 2013–2019 роки порядок і розміри преміювання помічників-консультантів народних депутатів України відповідно до їх особистого внеску в загальні результати роботи, в Апараті не затверджувалось.

Крім того, ні подання народних депутатів України про преміювання у 2013–2019 роках помічників-консультантів народних депутатів України, ні відповідні розпорядження Керівника Апарату не містять критеріїв або інших показників преміювання, що обґрунтовують суми визначених в цих документах премій залежно від особистого внеску працівників у загальні результати роботи.

Отже, встановлення у 2013–2019 роках премій поміщикам-консультантам народних депутатів України відбувалось за відсутності обґрунтувань щодо розмірів їх преміювання залежно від особистого внеску працівників у загальні результати роботи, при цьому з державного бюджету за КПКВК 0111010 (КЕКВ 2111) спрямовано на виплату премій 206 512,3 тис. грн, у тому числі у 2013 році – 34 387,4 тис. грн, 2014 – 25 532,1 тис. грн, 2015 – 19 887,2 тис. грн, 2016 – 18 167,7 тис. грн, 2017 – 48 567,1 тис. грн, 2018 – 23 479,0 тис. грн, 2019 – 36 491,8 тис. гривень.

В окремих випадках аудит засвідчив такі розміри встановлених поміщикам-консультантам народних депутатів України премій: 1 020,0 відс., 1 032,3 відс., 1 119,3 відс., 1 229,5 відс., 1 326,7 відс., 1 345,8 відс., 1 383,3 відс., 2 597,6 відс., 2 664,3 відс. місячної заробітної плати.

За поясненням, наданим Апаратом (лист від 29.05.2020 № 01-03-10/43), право розпоряджатися зазначеними коштами надано виключно народному депутату України. Апарат лише здійснює нарахування та виплату заробітної плати поміщикам-консультантам у сумах, визначених безпосередньо народним

депутатом України. Заробітна плата помічнику-консультанту встановлюється на рівні не менше мінімальної заробітної плати, яка визначається державним бюджетом на відповідний рік, та не більше встановленого фонду для оплати праці. Законодавством не визначено яким чином депутат здійснює розподіл місячного фонду, виділеного на оплату праці помічників-консультантів (заробітна плата, премії, матеріальна допомога до відпустки).

▪ Встановлено: після розподілів місячних фондів заробітної плати помічників-консультантів народних депутатів України та внаслідок спрямування залишків коштів фондів на виплати поміщикам-консультантам народних депутатів необґрунтованих значних сум премій, які в окремих випадках в рази перевищували розміри встановленої їм місячної заробітної плати, **ці фонди були повністю вичерпані, через що коштів на виплату грошової компенсації за невикористані дні щорічної відпустки поміщикам-консультантам народних депутатів України при їх звільненні не вистачало.**

Слід зазначити, що в поданнях народних депутатів України на звільнення помічників-консультантів народних депутатів вказано, що звільнення здійснюється **без виплати компенсації за невикористані відпустки** (в окремих поданнях зазначено, що через відсутність економії фонду оплати праці), а розпорядженнями Керівника Апарату у таких випадках відділ бухгалтерського обліку, фінансів, планування та контролю Управління справами Апарату **зобов'язано забезпечити виплату працівникам компенсації невикористаної щорічної основної відпустки у межах фонду**, встановленого народному депутату України для оплати праці його помічників-консультантів, **при цьому за розрахунково-платіжними відомостями нарахування компенсацій за невикористані відпустки поміщикам-консультантам народних депутатів України у таких випадках не здійснювалось.**

Таким чином, аудит засвідчив систематичне незабезпечення виплат поміщикам-консультантам народних депутатів України грошової компенсації за невикористані дні щорічної відпустки при їх звільненні, що є недотриманням вимог частини першої статті 83 КЗпП та частини першої статті 24 Закону № 504 і зумовлено використанням у повному обсязі залишків коштів фонду оплати праці на виплати поміщикам-консультантам народних депутатів України премій у значних сумах.

4. ОЦІНКА СТАНУ ЗДІЙСНЕННЯ У 2013–2019 РОКАХ ВИДАТКІВ ЗА КПКВК 0111020 НА ОПЛАТУ ПРАЦІ (КЕКВ 2110) ПРАЦІВНИКІВ АПАРАТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

З метою аналізу дотримання нормативно-правових актів при встановленні посадових окладів, надбавок, доплат та інших виплат, а також нарахуванні заробітної плати працівникам Апарату за 2013–2019 роки застосовано вибірку, яка охоплює посади за всіма категоріями державної служби та групами оплати праці, а також посади патронатних служб і працівників, що виконували функції з обслуговування на початок досліджуваного періоду та у періоди, в яких відбувались зміни законодавства, що регулює питання оплати праці та, відповідно, були ймовірними ризики недотримання в окремих випадках його вимог.

Результати контрольного заходу засвідчили.

❖ Структура Апарату 2013–2019 років не відповідає нормам законодавства та затвердженій нормативно-правовим актом

➤ Нормативно-правова база

Частиною другою статті 7 Регламенту визначено, що структура Апарату затверджується більшістю голосів народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради України.

Відповідно до частини третьої Регламенту Апарат діє на основі Положення про Апарат Верховної Ради України, яке затверджується постановою Верховної Ради України.

Структура та гранична чисельність у кількості 1 135 штатних одиниць Апарату затверджена Постановою № 1678 у складі таких підрозділів: Керівництво Апарату, Секретаріат Голови Верховної Ради України, Секретаріат Першого заступника Голови Верховної Ради України, Секретаріат заступника Голови Верховної Ради України, Секретаріати комітетів, депутатських фракцій, груп, Головне науково-експертне управління, Головне юридичне управління, Головне управління документального забезпечення, Головне організаційне управління, Інформаційне управління, Управління комп'ютеризованих систем, Управління по зв'язках з місцевими органами влади і органами місцевого самоврядування, Управління забезпечення міжпарламентських зв'язків, Управління кадрів, Відділ зв'язків з органами правосуддя, Відділ контролю, Відділ з питань звернень громадян, Перший відділ, Сектор мобілізаційної роботи, Управління справами.

Постановою Верховної Ради України від 04.02.1998 № 71/98-ВР встановлено, що Комісію у справах колишніх партизанів Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років, утворену 08.06.1948 при Президії Верховної Ради УРСР, вважати Комісією у справах колишніх партизанів Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років при Верховній Раді України. Управлінню справами Верховної Ради України забезпечити фінансування та відповідні умови для роботи Комісії.

Постановою Верховної Ради України від 23.05.2017 № 2064 «Про Комісію у справах колишніх партизанів Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр. при Верховній Раді України» припинено діяльність Комісії у справах колишніх партизанів Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр. при Верховній Раді України та визнано такою, що втратила чинність, постанову Верховної Ради України від 04.02.1998 № 71/98-ВР «Про Комісію у справах колишніх партизанів Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр.».

➤ Виявлений стан справ

Встановлено, що розпорядженням Голови Верховної Ради України від 03.10.2003 № 995 в Апараті утворено Прес-службу (8 шт. од.) як самостійний структурний підрозділ шляхом виведення її з Інформаційного управління. Також у період, охоплений аудитом, до складу Апарату як самостійний структурний підрозділ входила Комісія у справах колишніх партизанів Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років при Верховній Раді України (2 шт. одиниці). Проте зазначені структурні підрозділи не передбачені

структурою Апарату, затвердженою Постановою № 1678. Отже, структура Апарату, що діяла у 2013–2019 роках, не відповідала структурі, затвердженій Постановою № 1678. Цю невідповідність Верховною Радою України урегульовано у червні 2020 року Постановою № 723, якою, зокрема, структуру Апарату доповнено самостійним підрозділом «Прес-служба».

Довідково. У цій частині в межах повноважень Рахункової палати розглянуто питання структури Апарату, порушене в листі громадянина вх. № 21/07 від 25.02.2020.

❖ При складанні та затвердженні штатних розписів Апарату, які діяли у 2013–2019 роках, допускалися випадки недотримання вимог нормативно-правових актів, що створювало ризики неналежного нарахування заробітної плати

➤ **Нормативно-правова база**

Пунктом 5⁵⁶ розділу I Положення про Апарат Верховної Ради України, затвердженого розпорядженням Голови Верховної Ради України від 25.08.2011 № 769 (далі – Положення № 769), встановлено, що штатний розпис Апарату та чисельність працівників його структурних підрозділів затверджуються Головою Верховної Ради України.

➤ **Виявлений стан справ**

Штатні розписи Апарату у 2013–2015 роках та січні–травні 2016 року затверджувались розпорядженнями Голови Верховної Ради України і підписувались Керівником Апарату або його Першим заступником, а з червня 2016 року – розпорядженнями керівництва Апарату, при цьому не містили підписів осіб, відповідальних за їх складання, що є недотриманням норми пункту 5 розділу I Положення № 769 (у редакції Положення № 734). Штатний розпис станом на 01.01.2013 в Апараті не затверджувався, а застосовувався введений в дію з 21.03.2011.

Інформація про кількісний склад працівників Апарату у 2013–2019 роках наведена в табл. 9.

Таблиця 9

Кількісний склад працівників Апарату у 2013–2019 роках

Дата	Чисельність працівників Апарату (од.)		
	Штатна	фактична	відхилення
01.01.2013	1 135	1 073	62
01.01.2014	1 131	1 092	39
01.01.2015	1 137	1 023	114
01.01.2016	1 054	998	56
01.01.2017	1 067	1 020	47
01.01.2018	1 069	1 011	58
01.01.2019	1 105	1 023	82
31.12.2019	1 100	1 012	88

⁵⁶ У редакції Положення про Апарат Верховної Ради України, затвердженого розпорядженням Голови Верховної Ради України від 20.11.2014 № 734 (пункт 4).

Аудитом також встановлено:

затвердження штатних розписів, що діяли з 01.01.2015, 01.05.2016, 01.01.2017, 01.03.2017, 09.08.2017, 01.01.2018, 01.01.2019, відбувалось значно пізніше прийняття нормативно-правових актів, на підставі яких їх розроблено, та термінів введення в дію самих штатних розписів, що може створювати ризики неправильного нарахування заробітної плати;

згідно зі штатним розписом, що діяв у січні–лютому 2015 року, затверджена штатна чисельність Апарату (1 137 од.) перевищувала на 2 од. граничну чисельність (1 135 од.), затверджену Постановою № 1678;

оформлення штатних розписів, що діяли з червня 2016 року, здійснювалося неналежно, зокрема немає підписів керівника установи та керівника бухгалтерської служби або планово-фінансового підрозділу;

штатні розписи затверджувались розпорядженнями керівництва Апарату, а не Головою Верховної Ради України, що є недотриманням пункту 5 розділу I Положення № 769 (у редакції Положення № 734);

затвердження Положення про Апарат Верховної Ради України розпорядженням Голови Верховної Ради України, а не постановою Верховної Ради України, суперечить вимогам частини третьої статті 7 Регламенту, відповідно до яких це Положення затверджується постановою Верховної Ради;

зміни до штатних розписів у 2013–2015 роках та січні–травні 2016 року вносились розпорядженнями Голови Верховної Ради України, з червня 2016 року – розпорядженнями керівництва Апарату, що є недотриманням пункту 5 розділу I Положення № 769, при цьому змінені штатні розписи на 2013–2019 роки не затверджувались.

❖ При складанні в 2013–2019 роках табелів обліку використання робочого часу працівниками Апарату не забезпечувалося дотримання вимог нормативно-правових актів

➤ **Нормативно-правова база**

Статтею 115 Кодексу законів про працю України, зокрема, визначено, що заробітна плата виплачується працівникам не рідше двох разів на місяць. Розмір заробітної плати за першу половину місяця визначається колективним договором або нормативним актом роботодавця, але не менше оплати за фактично відпрацьований час.

Умовні позначення, які застосовуються при складанні Табеля, і типова форма Табеля затверджені Наказом № 489, згідно з яким Табель підписується особою, відповідальною за його складання, керівником структурного підрозділу та працівником кадрової служби.

➤ **Виявлений стан справ**

Встановлено:

положеннями про облікову політику в Управлінні справами Апарату, затвердженими розпорядженнями по Управлінню справами Апарату Верховної Ради України від 05.03.2015 № 07 та від 25.06.2019 № 15/1-49, визначено, що

табелі подаються до відділу бухгалтерського обліку до 25 числа кожного місяця, тобто один раз на місяць, що не відповідає вимогам статті 115 Кодексу законів про працю щодо виплати заробітної плати не рідше двох разів на місяць і її розміру за першу половину місяця – не менше оплати за фактично відпрацьований час;

табелі за першу половину місяця не складались, що свідчить про нарахування заробітної плати працівникам за першу половину місяця без урахування фактично відпрацьованого часу (табелі, в яких фіксуються відомості про відпрацьований час, дні тимчасової непрацездатності, перебування у відпустці, відрядженні, є підставою для нарахування працівникам заробітної плати);

при складанні табелів допущено застосування різнотипних скорочених позначень, табелі підписані лише керівниками структурних підрозділів;

невідповідність відміток в табелях розпорядчим документам (наприклад, розпорядженням Голови Верховної Ради України від 11.12.2015 № 1752 чотирьох працівників Апарату відряджено з 15 по 17 грудня до Держави Ізраїль, але в табелях немає відміток про відрядження трьох осіб (відмітки свідчать про перебування їх на робочих місцях).

Отже, через неналежний внутрішній контроль за достовірністю обліку робочого часу працівників Апарату табелі склалися раз на місяць, заробітна плата за першу половину місяця нараховувалась без урахування фактично відпрацьованого часу, застосовувалися різнотипні скорочені позначення, допускалися випадки невідповідності відміток у табелях і внутрішніх розпорядчих документах, табелі не підписувались відповідальною за їх складання особою та працівником кадрової служби Апарату, як це передбачено типовою формою Табеля, затвердженою Наказом № 489.

❖ Доплата за науковий ступінь і надбавка за почесне звання працівникам Апарату встановлювались з недотриманням окремих вимог нормативно-правового акта

➤ **Нормативно-правова база**

Пунктом 3 Постанови № 268 передбачено доплату за науковий ступінь кандидата або доктора наук з відповідної спеціальності у розмірі відповідно 5 і 10 відс. посадового окладу та надбавку за почесне звання «заслужений» у розмірі 5 відс. посадового окладу. Доплата за науковий ступінь та надбавка за почесне звання виплачуються працівникам, якщо їх діяльність збігається за профілем з науковим ступенем або почесним званням.

➤ **Виявлений стан справ**

Встановлено, що у 2013–2015 роках та січні–квітні 2016 року: працівникам Апарату доплата за науковий ступінь та надбавка за почесне звання призначалися без дотримання відповідності наукового ступеня та почесного звання профілю діяльності, що суперечить вимогам абзацу п'ятого пункту 3 Постанови № 268, яким передбачено, що доплата за науковий ступінь та надбавка за почесне звання виплачуються працівникам, якщо їх діяльність збігається

за профілем з науковим ступенем або почесним званням (наприклад, згідно з розрахунково-платіжними відомостями у грудні 2014 року керівнику Управління комп'ютеризованих систем нараховано 0,2 тис. грн за науковий ступінь «кандидат філологічних наук» (доплату встановлено розпорядженням Голови Верховної Ради України від 17.10.2002 № 836) та заступнику керівника Головного управління документального забезпечення – 0,2 тис. грн за почесне звання «заслужений журналіст України» (надбавку встановлено розпорядженням Керівника Апарату від 06.09.2010 № 5171), у липні 2015 року Керівнику Апарату нараховано за почесне звання «заслужений працівник народної освіти України» та науковий ступінь «кандидат педагогічних наук» по 0,7 тис. грн (надбавку і доплату встановлено розпорядженням Першого заступника Керівника Апарату від 27.02.2004 № 382)). Як наслідок, кошти в межах вибірки у сумі 1,8 тис. грн за КПКВК 0111020 (КЕКВ 2110) використано з недотриманням нормативно-правових актів.

❖ Нарахування працівникам Апарату заробітної плати за дні відряджень, відпусток та тимчасової непрацездатності здійснювалося у межах вибірки з дотриманням законодавства з оплати праці

➤ Нормативно-правова база

Частиною п'ятою статті 42 Закону № 889 передбачено, що за державним службовцем на весь період відрядження зберігаються його посада та заробітна плата.

Відповідно до статті 35 Закону № 3723 та статті 57 і частини першої статті 58 Закону № 889 державним службовцям надається щорічна основна оплачувана відпустка тривалістю 30 календарних днів та додаткова оплачувана відпустка⁵⁷ до 15 календарних днів.

Порядок обчислення середньої заробітної плати для нарахування заробітної плати за дні відпусток встановлено Порядком № 100, яким визначено період, за який обчислюється середня заробітна плата, та виплати, що включаються у розрахунок середньої заробітної плати, а також порядок розрахунку виплат.

Право на матеріальне забезпечення у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності визначено частиною першою статті 19 Закону № 1105.

Порядок обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням затверджено Постановою № 1266. Цим Порядком зокрема, визначено особливості обчислення середньої заробітної плати для призначення допомоги по тимчасовій непрацездатності.

➤ Виявлений стан справ

Перерахунком нарахування заробітної плати працівникам Апарату за дні відрядження, відпусток та дні тимчасової непрацездатності, проведеним у місяцях, в яких відбувались зміни законодавства, що регулює питання оплати праці, та

⁵⁷ Відповідно до Закону № 3723 після досягнення десятирічного стажу державної служби, а відповідно до Закону № 889 – п'ятирічного стажу державної служби надається один календарний день додаткової відпустки за кожний наступний рік.

були ймовірними ризики недотримання його вимог і які ввійшли до вибірки, відхилень не виявлено.

❖ Визначені у 2016 і 2019 роках вимоги до посад, які є підставою для встановлення державним службовцям надбавки за виконання особливо важливої роботи, не відповідали нормативно-правовим актам

➤ **Нормативно-правова база**

Відповідно до Постанови № 268 державним службовцям встановлювалась надбавка за високі досягнення у праці або за виконання особливо важливої роботи у розмірі до 50 відс. посадового окладу з урахуванням надбавки за ранг державного службовця та надбавки за вислугу років; керівним працівникам і спеціалістам, які безпосередньо займаються розробленням проєктів нормативно-правових актів, проводять експертизу проєктів таких актів, – до 100 відс. посадового окладу з урахуванням надбавки за ранг державного службовця та надбавки за вислугу років.

Порядок встановлення надбавки за виконання особливо важливої роботи з травня 2016 року визначався положеннями про застосування стимулюючих виплат державним службовцям, затвердженими Постановою № 289 та Постановою № 15, відповідно до яких надбавка за виконання особливо важливої роботи встановлюється державним службовцям у відсотках до посадового окладу з урахуванням таких критеріїв: виконання завдань та функцій щодо реалізації пріоритетних напрямів державної політики, участь у розробленні проєктів нормативно-правових актів, проведення експертизи таких актів; виконання роботи, що вимагає від працівника особливої організаційно-виконавчої компетентності та відповідальності, результатом якої є підвищення ефективності управління.

➤ **Виявлений стан справ**

Згідно з порядками застосування стимулюючих виплат державним службовцям Апарату, затвердженими розпорядженнями першого заступника Керівника Апарату від 24.06.2016 № 2164-к (далі – Порядок № 2164-к) та від 22.03.2019 № 420-к (далі – Порядок № 420-к), надбавка за виконання особливо важливої роботи встановлюється в розмірі до 100 відс. посадового окладу державним службовцям, які проводять наукову та юридичну експертизу законопроєктів, їх редакційне опрацювання, забезпечують здійснення законопроєктної функції комітетів, узагальнюючи зауваження і пропозиції, що надійшли до законопроєктів, здійснюють функції з реалізації державної політики у сфері державної служби та з питань управління персоналом в Апараті, забезпечують управління фінансовими ресурсами, виділеними на здійснення повноважень Верховної Ради України, розробку кошторису Верховної Ради України, здійснюють планування, аналіз, контроль та аудит фінансової діяльності із забезпечення здійснення повноважень Верховною Радою України. Відповідно до Порядку № 420-к, крім зазначеного, надбавка за виконання особливо важливої роботи встановлюється в розмірі до 100 відс. посадового окладу державним службовцям, які здійснюють програмне забезпечення діяльності Верховної Ради України та забезпечують безпеку комп'ютерних мереж.

Проведеним під час аудиту аналізом встановлено:

наведені в Порядку № 2164-к та Порядку № 420-к вимоги до посад не відповідають критеріям, які визначені у положеннях про застосування стимулюючих виплат державним службовцям, затверджених Постановою № 289 та Постановою № 15, є підставою для встановлення надбавки за виконання особливо важливої роботи, крім проведення наукової та юридичної експертизи законопроектів;

встановлення працівникам надбавки у 2018 та 2019 роках пізніше місяця її застосування свідчить про наявність ризиків неправильного нарахування заробітної плати (з червня 2016 року розпорядженнями першого заступника Керівника Апарату від 24.06.2016 № 2165-к (застосування з 01.06.16), від 26.01.2017 № 78-к (застосування з 01.01.2017), від 01.02.2018 № 163-к (застосування з 01.01.2018), від 27.02.2019 № 271-к (застосування з 01.01.2019) надбавку за виконання особливо важливої роботи встановлено за деякими посадами Головного науково-експертного управління, Головного юридичного управління, Головного управління документального забезпечення, Управління кадрів, Управління справами, секретаріатів комітетів Верховної Ради України);

всупереч вимогам Постанови № 268 у 2013–2015 роках та січні–квітні 2016 року працівникам структурних підрозділів, до функціональних повноважень яких не належить розроблення проектів нормативно-правових актів чи проведення їх експертизи, встановлено надбавку за високі досягнення у праці або за виконання особливо важливої роботи у розмірі до 100 відс. посадового окладу з урахуванням надбавки за ранг державного службовця та надбавки за вислугу років (наприклад, надбавку за високі досягнення у праці або за виконання особливо важливої роботи у січні 2013 року нараховано першому заступнику керівника (4,4 тис. грн) та заступнику керівника (4,2 тис. грн) Управління комп'ютеризованих систем, керівнику Головного організаційного управління (2,3 тис. грн), керівнику Секретаріату Спеціальної контрольної комісії з питань приватизації Верховної Ради України (5,2 тис. грн), керівнику Секретаріату фракції Партії Регіонів (4,0 тис. грн), у грудні 2014 року – заступнику керівника Комітету Верховної Ради України з питань інформатизації та інформаційних технологій (4,3 тис. грн), заступнику керівника Головного управління документального забезпечення (5,6 тис. грн), керівнику Управління комп'ютеризованих систем (4,9 тис. грн), у липні 2015 року – першому заступнику Керуючого справами (5,4 тис. грн), завідувачу Секретаріату заступника Голови Верховної Ради України (4,2 тис. грн), заступнику керівника відділу бухгалтерського обліку, фінансів та планування в Управлінні справами (1,6 тис. грн), у грудні 2015 року – керівнику Секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки та оборони (4,4 тис. грн), що призвело до використання бюджетних коштів у періоди, охоплені вибіркою за КПКВК 0111020 (КЕКВ 2110), у сумі 50,5 тис. грн з недотриманням вимог нормативно-правових актів;

всупереч вимогам Постанови № 289 і Постанови № 15 у 2016–2019 роках надбавку за виконання особливо важливої роботи встановлено працівникам структурних підрозділів, функціональні обов'язки яких не відповідають

критеріям, визначеним цими постановами для встановлення надбавки (наприклад, надбавку за виконання особливо важливої роботи у січні 2017 року нараховано заступнику Керуючого справами – головному бухгалтеру (3,6 тис. грн), у січні 2018 року – заступнику керівника Управління кадрів (6,3 тис. грн), керівнику управління у складі Головного організаційного управління (5,0 тис. грн), у березні 2019 року – керівнику Управління кадрів (9,1 тис. грн), першому заступнику керівника Управління кадрів (8,8 тис. грн), керівнику Секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (10,5 тис. грн), а отже, у періоди, охоплені вибіркою, на виплату надбавки за виконання особливо важливої роботи використано кошти за КПКВК 0111020 (КЕКВ 2110) у сумі 43,3 тис. грн (січень 2017 року – 3,6 тис. грн, січень 2018 – 11,3 тис. грн, березень 2019 – 28,4 тис. грн) з недотриманням нормативно-правових актів.

❖ **Умови встановлення надбавки за інтенсивність праці не відповідають критеріям, визначеним нормативно-правовими актами**

➤ **Нормативно-правова база**

Згідно з Положенням про застосування стимулюючих виплат державним службовцям, затвердженим Постановою № 15, державним службовцям може встановлюватись надбавка за інтенсивність праці, умовами встановлення якої є якість і складність підготовлених документів, терміновість виконання завдань, опрацювання та підготовки документів, ініціативність у роботі.

➤ **Виявлений стан справ**

Згідно з Порядком № 420-к надбавка за інтенсивність праці встановлюється щомісяця розпорядженням Керівника Апарату в розмірах, запропонованих керівниками структурних підрозділів, та нараховується державному службовцю без урахування фактично відпрацьованого часу.

Разом з тим пунктом 17 Порядку № 420-к передбачено, що за окремими посадами державної служби розмір надбавки за інтенсивність праці підвищується на визначений відсоток (додаток 3 до Порядку № 420-к), а розрахунок надбавки здійснюється з урахуванням фактично відпрацьованого часу.

Слід зазначити, що з недотриманням вимог підпункту 1 пункту 3 Положення про застосування стимулюючих виплат державним службовцям, затвердженого Постановою № 15, яким передбачено встановлення однієї надбавки за інтенсивність праці, Порядком № 420-к допускається встановлення (за окремими посадами) двох надбавок за інтенсивність праці. Оскільки розмір надбавки встановлюється двома розпорядчим документами, встановлено різні способи її нарахування (без урахування фактично відпрацьованого часу та з урахуванням) за окремими кодами (в розрахунково-платіжних відомостях коди «201 Надбавка за інтенсивність праці» і 207 «Надбавка за інтенсивність праці»). Аудит в межах вибірки засвідчив, що у березні 2019 року нараховано другу надбавку за інтенсивність праці 461 працівнику Апарату на суму 1 386 тис. грн (код «201»).

Отже, передбачений Порядком № 420-к механізм застосування додаткових стимулюючих виплат призводить до одночасного нарахування двох надбавок за інтенсивність праці, у зв'язку з чим кошти в сумі 1 386 тис. грн за КПКВК 0111020 (КЕКВ 2110) у березні 2019 року (охоплений вибіркою період) використані з недотриманням вимог законодавства з оплати праці.

❖ Назва стимулюючої надбавки, нарахованої працівникам, що виконують функції з обслуговування, не відповідає нормативно визначеній

➤ Нормативно-правова база

Працівникам патронатних служб та працівникам, що виконують функції з обслуговування (посади патронатних служб та працівників, що виконують функції з обслуговування, в Апараті введено після набрання чинності Законом № 889 – з 01.05.2016), стимулюючі надбавки визначались Постановою № 323, Постановою № 268 від 06.04.2016 та Постановою № 15, відповідно до яких працівникам патронатних служб можуть встановлюватись надбавка за інтенсивність праці та надбавка за виконання особливо важливої роботи, остання – до 100 відс. посадового окладу, а працівникам, що виконують функції з обслуговування, – надбавка за високі досягнення у праці або за виконання особливо важливої роботи (до 50 відс. посадового окладу з урахуванням надбавки за вислугу років в державних органах).

➤ Виявлений стан справ

Встановлено:

порядок встановлення надбавок працівникам патронатних служб Апарату затверджено розпорядженням Першого заступника Керівника Апарату від 28.03.2019 № 441-к (далі – Порядок № 441-к), до березня 2019 року такий порядок не затверджувався;

перерахунком нарахування стимулюючих надбавок працівникам патронатних служб у межах вибірки відхилень не виявлено;

порядок встановлення надбавок працівникам, що виконують функції з обслуговування, не затверджувався;

перевірка в межах вибірки нарахування заробітної плати працівникам Апарату засвідчила: розпорядженням Першого заступника Керівника Апарату від 22.03.2019 № 415-к провідному консультанту Головного організаційного управління (посада працівника, що виконує функції з обслуговування) з 01.01.2019 встановлено надбавку за високі досягнення у праці або за виконання особливо важливої роботи в розмірі 50 відс., але у розрахунково-платіжній відомості за березень 2019 року (в межах вибірки) цій особі нараховано дві надбавки: за особливу роботу (код «203 Надбавка за особливу роботу») у сумі 2,6 тис. грн та за інтенсивність праці (код «201 Надбавка за інтенсивність праці») у сумі 0,9 тис. грн; при цьому сума нарахованої надбавки за особливу роботу відповідає розміру встановленої надбавки за високі досягнення у праці або за виконання особливо важливої роботи, але її назва не відповідає встановленій. Слід зазначити, що надбавка за інтенсивність

праці провідному консультанту не передбачена жодним нормативним документом, розпорядчим актом не встановлювалась та нарахована безпідставно, зайво нараховані 0,9 тис. грн утримано з працівника у квітні 2019 року.

❖ Премії керівництву Апарату встановлювались та нараховувались з недотриманням вимог нормативно-правових актів

➤ **Нормативно-правова база**

Постановою № 523 (застосовувалась для нарахування заробітної плати керівництву Апарату до 01.05.2016), зокрема, передбачено преміювання Керівника Апарату щомісяця в розмірі до 80 відс. посадового окладу, заступника Керівника – до 60 відс. посадового окладу за фактично відпрацьований час.

➤ **Виявлений стан справ**

Керівнику Апарату, Першому заступнику та заступникам керівника Апарату у вересні–листопаді 2013 року нараховувалось по дві премії (в розрахунково-платіжних відомостях «300 Премія щомісячна» і «360 Премія»). Слід зазначити, що розмір премії за кодом «300» відповідає розмірам, встановленим Постановою № 523 (Керівник – 80 відс., Перший заступник і заступники Керівника – 60 відсотків). Додаткова премія цим категоріям осіб за кодом «360» встановлена розпорядженнями Керівника Апарату від 20.09.2013 № 8082 – 100 відс. посадового окладу, від 04.10.2013 № 8388 – 60 відс. посадового окладу, від 04.11.2013 № 7561 – 100 відс. посадового окладу.

Отже, наявні окремі факти встановлення та нарахування премій з недотриманням вимог Постанови № 523, що призвело до використання у вересні – листопаді 2013 року за КПКВК 0111020 (КЕКВ 2110) на виплату додаткової премії з недотриманням законодавства 86,3 тис. грн (вересень – 33,2 тис. грн, жовтень – 19,9 тис. грн, листопад – 33,2 тис. гривень).

❖ Встановлення премій за результатами роботи за місяць працівникам Апарату у 2013–2017 роках відбувалось з недотриманням вимог законодавства та затверджених положень про преміювання

➤ **Нормативно-правова база**

Частиною третьою статті 33 Закону № 3723 визначено, що до складу заробітної плати державних службовців відноситься, зокрема, премія.

Частиною третьою статті 50 Закону № 889 встановлено, що до премій державного службовця належать премія за результатами щорічного оцінювання службової діяльності та місячна або квартальна премія відповідно до особистого внеску державного службовця в загальний результат роботи державного органу.

Законом № 889 (абзац третій частини шостої статті 52) також передбачено, що встановлення премій державним службовцям здійснюється керівником державної служби відповідно до затвердженого ним Положення

про преміювання у відповідному державному органі, погодженого з виборним органом первинної профспілкової організації (за наявності).

Пунктом 2 Постанови № 268 надано право керівникам державних органів, зокрема, здійснювати преміювання працівників відповідно до їх особистого внеску в загальні результати роботи, а також до державних і професійних свят та ювілейних дат (підпункт 2).

Постановою № 268 (абзац другий підпункту 2 пункту 2) також встановлено, що конкретні умови, порядок та розміри преміювання працівників визначаються у положенні про преміювання відповідного органу.

У Типовому положенні про преміювання державних службовців органів державної влади, інших державних органів, їхніх апаратів (секретаріатів), затвердженому Наказом № 646, зокрема, визначено, що державним службовцям може встановлюватись премія за результатами щорічного оцінювання службової діяльності, місячна або квартальна премія, та вказано критерії, від яких залежить її розмір і порядок нарахування.

➤ **Виявлений стан справ**

Положення про преміювання працівників Апарату, які застосовувались у 2013–2019 роках, затверджено розпорядженнями Керівника Апарату Верховної Ради України від 20.02.2012 № 523, від 26.08.2015 № 8090 та від 05.09.2016 № 2949-к. Останнє поширюється на працівників патронатних служб і працівників, що виконують функції з обслуговування. Зазначеними положеннями, зокрема, визначено, що преміювання державних службовців Апарату здійснюється відповідно до їх внеску в загальний результат роботи за підсумками місяця, розмір премії визначається у відсотках до посадового окладу за фактично відпрацьований час.

Крім того, положеннями, які затверджені розпорядженнями Керівника Апарату Верховної Ради України від 20.02.2012 № 523, від 26.08.2015 № 8090, передбачено, що в окремих випадках за виконання особливо важливої роботи або з нагоди державних та ювілейних дат працівникам з урахуванням особистого внеску може бути виплачена одноразова премія.

Преміювання працівників Апарату здійснювалось відповідно до розпоряджень, що видавались керівництвом Апарату щомісяця і які встановлювали розмір преміювання у відсотках до посадового окладу, однакових для усіх працівників (нараховувалась за кодом «305 Премія щомісячна»).

Проведеним аудитом встановлено:

факти подвійного преміювання працівників за один і той же місяць, що суперечить частині третій статті 33 Закону № 3723 і частині третій статті 50 Закону № 889, а також нормам зазначених вище положень про преміювання працівників Апарату, відповідно до яких за результатами роботи за місяць встановлюється одна премія (аудит засвідчив, що відповідно до розрахунково-платіжних відомостей, крім премії за кодом «305 Премія щомісячна», нараховано додаткову премію в 2013–2015 роках та січні–квітні 2016 року 6 працівникам за кодом «300 Премія щомісячна» на суму 143,2 тис. грн, у

листопаді–грудні 2016 року та 2017 році – 10 працівникам, що виконують функції з обслуговування, за кодом «218 Місячна премія» на суму 168,1 тис. грн (додаткова премія за кодом «218» – це премія, яку неправомірно встановлено (без визначення розміру) розпорядженнями при переведенні 10 працівників з посад державної служби на посади працівників, що виконують функції з обслуговування, замість компенсації різниці заробітної плати у зв'язку зі зміною посад відповідно до вимог пункту 7 розділу IX «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 889);

встановлення працівникам Апарату у вересні–листопаді 2013 року та грудні 2014 року додаткової премії розпорядженнями керівника Апарату від 20.09.2013 № 8082 (у розмірі 100 відс. посадового окладу), від 04.10.2013 № 8388 (у розмірі 60 відс. посадового окладу), від 04.11.2013 № 9042 (у розмірі 100 відс. посадового окладу), від 05.12.2014 № 7561 (у розмірі двох посадових окладів), яка в розрахунково-платіжних відомостях нараховувалась за кодом «360 Премія».

Отже, встановлення премій працівникам Апарату в 2013–2017 роках відбувалось в окремих випадках з недотриманням положень про преміювання працівників Апарату, затверджених розпорядженнями Керівника Апарату від 20.02.2012 № 523, від 26.08.2015 № 8090 і від 05.09.2016 № 2949-к, в частині визначених критеріїв і умов преміювання, порядку нарахування премії, відповідно до яких за результатами роботи за місяць встановлюється одна премія, що спричинило використання у 2013–2017 роках за КПКВК 0111020 (КЕКВ 2110) з недотриманням законодавства 311,3 тис. грн бюджетних коштів, з них у 2013 році – 50,9 тис. грн, 2014 – 50,9 тис. грн, 2015 – 31,1 тис. грн, 2016 – 44,0 тис. грн, 2017 – 134,4 тис. гривень.

❖ Перерахунок у межах вибірки нарахування грошової допомоги, компенсації за дні невикористаної відпустки та інших компенсаційних виплат

➤ Нормативно-правова база

Згідно із статтею 35 Закону № 3723 державним службовцям надається щорічна відпустка тривалістю 30 календарних днів, якщо законодавством не передбачено більш тривалої відпустки, з виплатою допомоги для оздоровлення у розмірі посадового окладу.

Відповідно до статті 57 Закону № 889 державним службовцям надається щорічна основна оплачувана відпустка тривалістю 30 календарних днів, якщо законом не передбачено більш тривалої відпустки, з виплатою грошової допомоги у розмірі середньомісячної заробітної плати.

Частиною другою статті 12 Закону № 504 встановлено: невикористану частину щорічної відпустки має бути надано працівнику, як правило, до кінця робочого року, але не пізніше 12 місяців після закінчення робочого року, за який надається відпустка.

Частиною першою статті 24 Закону № 504 передбачено, що у разі звільнення працівника йому виплачується грошова компенсація за дні невикористаної відпустки, а абзацом п'ятим – за бажанням працівника частина щорічної відпустки замінюється грошовою компенсацією.

Пунктом 7 розділу XI «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 889, зокрема, визначено, що умови оплати праці працівників органів державної влади, інших державних органів, їх апаратів (секретаріатів), які на день набрання чинності цим Законом є державними службовцями і посади яких відповідно до цього Закону не є посадами державної служби, визначаються Кабінетом Міністрів України і не можуть передбачати зменшення розміру їх заробітної плати. В абзаці сьомому пункту 14 цього ж розділу Закону № 889 зазначено, що у разі зменшення у зв'язку з установленням нових умов оплати праці розміру заробітної плати (без премії) державних службовців виплачувати їм різницю між заробітною платою за попередніми умовами оплати праці (без премії) та розміром заробітної плати, встановленим за новими умовами оплати праці.

➤ **Виявлений стан справ**

Встановлено:

перерахунком працівникам Апарату нарахування компенсації за дні невикористаних відпусток, грошової допомоги до відпусток та матеріальної допомоги на вирішення соціально-побутових питань, компенсації різниці заробітної плати у зв'язку з установленням нових умов оплати праці у місяцях, в яких відбувались зміни законодавства, що регулює питання оплати праці та були ймовірними ризики недотримання його вимог і які ввійшли до вибірки, відхилень не виявлено;

10 працівникам, переведеним з посад державної служби на посади працівників, що виконують функції з обслуговування (листопад–грудень 2016 та 2017 років), замість компенсації різниці заробітної плати за попередніми і новими умовами оплати праці відповідно до вимог пункту 7 розділу XI «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 889, розпорядженнями Керівника Апарату про переведення на посаду встановлено щомісячну премію (без визначення її розміру), яка, як уже зазначалось, нараховувалась за кодом «218 Місячна премія».

Отже, при наданні відпусток не запроваджено безвиняткового дотримання вимог частини другої статті 12 Закону № 504 щодо своєчасного надання працівникам відпусток до кінця робочого року, або не пізніше 12 місяців після закінчення робочого року, за який надається відпустка, перерахунком нарахування компенсаційних виплат та допомоги у межах вибірки відхилень не виявлено.

5. ОЦІНКА СТАНУ ЗДІЙСНЕННЯ ВИДАТКІВ ЗА ДОГОВОРАМИ, УКЛАДЕНИМИ ЗА КПКВК 0111020 З ФІЗИЧНИМИ ОСОБАМИ ЗА КЕКВ 2110

З метою аналізу стану дотримання нормативно-правових актів при нарахуванні із загального фонду державного бюджету за КПКВК 0111020 перевірку договорів, що уклалися протягом 2013–2019 років з фізичними особами, проведено суцільним методом.

Результати контрольного заходу засвідчили.

❖ **Договори на виконання робіт і надання послуг уклалися з фізичними особами з недотриманням законодавства та мають ознаки**

трудових відносин, а бюджетні кошти, спрямовані на розрахунки за договорами, використані непродуктивно

➤ **Нормативно-правова база**

Відповідно до чинного законодавства виконання робіт, надання послуг фізичною особою може здійснюватися як на підставі трудового, так і цивільно-правового договору.

Відносини між замовником та виконавцем, взяття та виконання зобов'язань цивільного-правового характеру шляхом укладання та виконання договорів врегульовано Цивільним кодексом. Так, відповідно до:

- частини першої статті 203 зміст правочину не може суперечити цьому Кодексу, іншим актам цивільного законодавства, а також інтересам держави і суспільства, його моральним засадам;

- статті 215 підставою недійсності правочину є недодержання в момент вчинення правочину стороною (сторонами) вимог, які встановлені, зокрема частиною першою статті 203 Цивільного кодексу;

- статті 631 Цивільного кодексу строком договору є час, протягом якого сторони можуть здійснити свої права і виконати свої обов'язки відповідно до договору.

Згідно з підрозділом 1 розділу III Цивільного кодексу, зобов'язання можуть виникати у вигляді договору підряду (глава 61 Цивільного кодексу) та договору про надання послуг (глава 63 Цивільного кодексу). Так, відповідно до:

- частини першої статті 837 глави 61 одна сторона (підрядник) зобов'язується на свій ризик виконати певну роботу за завданням другої сторони (замовника), а замовник зобов'язується прийняти та оплатити виконану роботу; частини другої цієї статті договір укладається на виготовлення, обробку, переробку, ремонт речі або на виконання іншої роботи з переданням її результату замовникові;

- частини першої статті 843 глави 61 у договорі підряду визначається ціна роботи або способи її визначення;

- частини першої статті 846 глави 61 строки виконання роботи або її окремих етапів встановлюються у договорі підряду;

- статті 903 глави 63 замовник зобов'язаний оплатити надану йому послугу в розмірі, у строки та в порядку, що встановлені договором.

Трудові відносини між роботодавцем та працівником регулюються КЗпП. Так, відповідно до:

- статті 21 трудовий договір є угода між працівником і власником установи, за якою працівник зобов'язується виконувати роботу, визначену цією угодою, з підляганням внутрішньому трудовому розпорядкові, а власник установи зобов'язується виплачувати працівникові заробітну плату і забезпечувати умови праці, необхідні для виконання роботи;

- статті 22 відповідно до Конституції будь-яке пряме або непряме обмеження прав чи встановлення прямих або непрямих переваг при укладенні, зміні та припиненні трудового договору залежно від походження, соціального

і майнового стану, расової та національної приналежності, статі, мови, політичних поглядів, релігійних переконань, членства у професійній спілці чи іншому об'єднанні громадян, роду і характеру занять, місця проживання не допускається;

- статті 23 трудовий договір може бути безстроковим, укладатися на невизначений строк; на визначений строк; таким, що укладається на час виконання певної роботи;

- статті 29 власник зобов'язаний визначити працівникові робоче місце, забезпечити його необхідними для роботи засобами;

- статті 74 КЗпП, громадянам, які перебувають у трудових відносинах з підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності, виду діяльності та галузевої належності, надаються щорічні відпустки із збереженням на їх період місця роботи (посади) і заробітної плати;

- статті 115 КЗпП, заробітна плата виплачується працівникам регулярно в робочі дні у строки, встановлені колективним договором або нормативним актом роботодавця.

Правові засади реалізації прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб у сфері надання адміністративних послуг визначає Закон № 5203.

Так, згідно з частиною першою статті 5 виключно законами, які регулюють суспільні відносини щодо надання адміністративних послуг, встановлюються найменування адміністративної послуги та підстави для її одержання; суб'єкт надання адміністративної послуги та його повноваження щодо надання адміністративної послуги; перелік та вимоги до документів, необхідних для отримання адміністративної послуги; платність або безоплатність надання адміністративної послуги; граничний строк надання адміністративної послуги; перелік підстав для відмови у наданні адміністративної послуги.

Первинним документом обліку робочого часу, контролю за його дотриманням та розрахунку заробітної плати штатних працівників, тобто тих, з ким укладено трудовий договір, є Табель. Наказом № 489 затверджено типову форму Табеля. Табель зобов'язані вести всі роботодавці.

Постановою Верховного Суду від 08.05.2018 № 127/21595/16-ц встановлено, що предметом трудового договору є праця, тоді як предметом цивільно-правового договору – виконання стороною визначеного обсягу робіт.

Так, відповідно до:

- статті 1 первинний документ – документ, який містить відомості про господарську операцію та підтверджує її здійснення;

- частини другої статті 3 бухгалтерський облік є обов'язковим видом обліку, який ведеться підприємством. Фінансова, податкова, статистична та інші види звітності, що використовують грошовий вимірник, ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку;

- статті 4 бухгалтерський облік та фінансова звітність ґрунтуються, зокрема, на принципах повного висвітлення, безперервності та послідовності;

- частини першої статті 9 підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій; для контролю та впорядкування оброблення даних на підставі первинних документів можуть складатися зведені облікові документи;

- частини другої статті 9 первинні та зведені облікові документи можуть бути складені на паперових або машинних носіях і повинні мати такі обов'язкові реквізити: назву документа (форми); дату і місце складання; назву підприємства, від імені якого складено документ; зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру господарської операції; посади осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення; особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.

Згідно з частиною п'ятою статті 8 Закону № 2464 (в редакції від 01.01.2013) для роботодавців, які використовують працю фізичних осіб, зокрема, за цивільно-правовими договорами встановлюється ЄСВ у розмірі 34,7 відс. винагороди за цивільно-правовими договорами, а для роботодавців на заробітну плату працівників бюджетних установ – 36,3 відсотка. Відповідно до змін, внесених Законом № 909 до статей 4, 7, 8 Закону № 2464, з 01.01.2016 встановлено єдиний розмір ЄСВ для роботодавців – 22 відсотки.

Виявлений стан справ

У 2013–2019 роках укладено та виконувались 134 договори із 73 виконавцями, в тому числі у 2013–2015 роках на виконання робіт – 128 договорів із 71 виконавцем; у 2015–2019 роках на надання послуг – 6 договорів із трьома виконавцями⁵⁸. Загальна кількість діючих договорів зменшилась з 67 у 2013 році до 1 у 2018–2019 роках. Станом на 01.01.2020 договори не укладались і не виконуються.

В договорах зазначено, зокрема, що замовником є Апарат, а виконавцем – фізична особа, оплата здійснюється на підставі актів.

Однак Апарат на момент укладання з фізичними особами зазначених вище договорів не мав статусу юридичної особи, що свідчить про укладання правочинів, яких Апарат не мав права вчиняти, та можливі ознаки недійсності цих правочинів (частина перша статті 203 Цивільного кодексу).

Договори на виконання робіт відповідно до Цивільного кодексу укладаються у вигляді договорів підряду (глава 61), а договори на надання послуг – у вигляді договорів про надання послуг (глава 63).

Встановлено:

укладені Апаратом 128 договорів на виконання робіт підряду не містять низки обов'язкових умов, передбачених Цивільним кодексом для врегулювання такого виду цивільно-правових відносин:

➤ не визначено конкретних робіт за завданнями замовника, що не відповідає частині першій статті 837 Цивільного кодексу;

⁵⁸ З одним виконавцем укладався договір на виконання робіт та договір на надання послуг в різні роки.

➤ не визначено ціни роботи чи способів її визначення, що є недотриманням частини першої статті 843 Цивільного кодексу;

➤ не визначено строку виконання робіт, що не відповідає статті 846 Цивільного кодексу.

Довідково. Укладені Апаратом договори на виконання робіт не належать до окремих видів договорів підряду (побутовий, будівельний, на проектні чи пошукові роботи), передбачених параграфами 2–4 глави 61 Цивільного кодексу, а їх предметом є, зокрема, забезпечення фінансового обслуговування помічників-консультантів народних депутатів, виконання обов'язків за посадою, здійснення організаційно-технічного забезпечення роботи керівництва, виконання доручень керівництва, ведення в електронному вигляді вхідної та вихідної документації, архіву тощо, тому ідентифіковані як договори підряду, до яких застосовуються положення, встановлені параграфом 1 глави 61 Цивільного кодексу;

відсутність в договорах на виконання робіт обов'язкових умов договорів підряду, визначених Цивільним кодексом, що є недотриманням вимог частини першої статті 203 Цивільного кодексу та вказує на наявність підстав для визнання цих договорів недійсними відповідно до частини першої статті 215 Цивільного кодексу;

незважаючи на те, що вимоги трудового законодавства не розповсюджуються на правовідносини, які виникають при виконанні договорів цивільно-правового характеру, у змісті всіх 134 договорів передбачені окремі пункти, властиві трудовим відносинам та врегульовані КЗпП:

- предметом всіх 134 договорів є завдання, визначені положеннями про структурні підрозділи Апарату (16 підрозділів), а також визначені ним функціональні обов'язки, а у 25 договорах – конкретні посади (стаття 21); замовник забезпечує виконавця всім необхідним для виконання роботи та надання послуги (стаття 29); оплата здійснюється щомісяця у дні виплати заробітної плати працівникам Апарату (стаття 115); 128 договорами на виконання робіт (підряду) також передбачено, що після закінчення 11 місяців безперервної роботи виконавець має право перервати виконання робіт за договором на строк 30 днів із збереженням оплати робіт (стаття 74);

укладення договорів на строк більше 12 місяців або кілька договорів на строк 12 місяців поспіль, тобто встановлювались тривалі трудові відносини (аудитом встановлено загалом 79 договорів (59,0 відс.), які виконувались рік та більше року, в тому числі 5 договорів укладено на строк від 2 до 4 років, 65 договорів – на строк 12 місяців (з них 44 договори укладено з 17 виконавцями по 2-3 рази) та 9 договорів – без зазначення строку, їх виконання тривало більше року (відповідно до статті 23 КЗпП укладення договорів без строку передбачено лише для трудових договорів та не відповідає статті 631 Цивільного кодексу);

предметом трьох договорів на надання послуг, які діяли протягом 4 років (з 01.08.2015 до 16.10.2019), передбачено надання адміністративних послуг, які за назвою та визначенням послуги як адміністративної не відповідають вимогам статті 5 Закону № 5203.

Таким чином, укладення договорів з недотриманням ряду умов цивільно-правових відносин та ознаками трудових відносин унеможливило

визначення результату їх виконання і створило при оплаті за ними передумови непродуктивного використання бюджетних коштів.

Фізичним особам, з якими укладено договори у 2013–2019 роках, нараховано такі виплати: щомісячна оплата – 5 822,2 тис. грн; оплата відпустки – 6,8 тис. грн; премії до свят – 41,5 тис. грн; премії – 322,5 тис. грн (табл. 10).

Таблиця 10

Види нарахувань за договорами у розрізі років

тис. грн									
№ з/п	Вид нарахувань	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Разом
Договори на виконання робіт									
1	Щомісячна оплата	2 120,6	1 845,6	776,3	-	-	-	-	4 742,5
2	Оплата відпустки	49,8	24,8	10,6	-	-	-	-	85,2
3	Премія до свят	28,5	7,5	5,5	-	-	-	-	41,5
4	Премія	252,7	69,8	-	-	-	-	-	322,5
Всього		2 451,6	1 947,7	792,4	-	-	-	-	5 191,7
Договори про надання послуг									
5	Щомісячна оплата	-	-	63,4	158,2	176,9	372,0	309,2	1 079,7
6	Оплата відпустки	-	-	-	11,6	-	-	-	11,6
Всього				63,4	169,8	176,9	372,0	309,2	1 091,3
Разом		2 451,6	1 947,7	855,8	169,8	176,9	372,0	309,2	6 283,0

Аудит засвідчив:

умовами договорів, укладених з фізичними особами, не передбачено дотримання ними правил внутрішнього трудового розпорядку, однак розрахунки з фізичними особами здійснювались шляхом щомісячного нарахування оплати за фактично відпрацьований робочий час (дні) згідно з табелями, які підписувались керівниками підрозділів із зазначенням посад, відповідно до яких виконувались обов'язки, що свідчить про дотримання фізичними особами графіка роботи на підприємстві та виконання посадових обов'язків в структурних підрозділах Апарату, а отже – і виконання ними трудових функцій;

крім оплати робіт та послуг, фізичним особам, з якими укладено договори, нараховувались заохочувальні виплати – премії та компенсаційні виплати за дні відпусток, нарахування яких не відповідає умовам цивільно-правових відносин, а властиве для трудових, зокрема передбачених частиною третьою статті 843 Цивільного кодексу, яка обмежує оплату відшкодуванням витрат підрядника та платою за виконану ним роботу фізичним особам, з якими укладено договори на виконання робіт (підряду) (у 2013-2014 роках нараховано 322,5 тис. грн премії, в тому числі у 2013 році – 252,7 тис. грн, 2014 – 69,8 тис. грн; у 2013–2015 роках – премії до свят у сумі 41,5 тис. грн, у тому числі у 2013 році – 28,5 тис. грн; 2014 – 7,5 тис. грн, 2015 – 5,5 тис. грн; у 2013–2015 роках – оплату днів відпусток на загальну суму 85,2 тис. грн, у тому числі у 2013 році – 49,8 тис. грн, 2014 – 24,8 тис. грн, 2015 році – 10,6 тис. грн, що передбачено статтею 74 КЗпП для осіб, з якими встановлені

трудою, а не цивільні відносини), та статтею 903 Цивільного кодексу, згідно з якою замовник зобов'язаний оплатити лише надану йому послугу (у 2016 році за оплату днів відпусток нараховано одній особі 11,6 тис. грн, з якою укладено договір на надання послуг).

Довідково. Розмір преміювання встановлювався розпорядженням Керівника Апарату у відсотках до посадового окладу від посади, зазначеної в договорі, а преміювання до свят (до дня жінок та миру у березні та з нагоди відзначення 17-ї річниці Конституції у червні) – в однакових сумах (по 0,5 тис. грн);

нарахування єдиного соціального внеску (далі – ЄСВ) здійснювалось відповідно до встановлених Законом № 2464 розмірів для роботодавців, які використовують працю фізичних осіб (при базі нарахування ЄСВ у сумі 6 283,0 тис. грн нараховано 34,7 відс. ЄСВ – 2 180,2 тис. грн.), але у разі визнання трудовими договорів, що мають такі ознаки, належить застосовувати ставку ЄСВ для бюджетних установ, встановлену в розмірі 36,3 відс., сума за якою – 2 280,7 тис. гривень.

Отже, аудитом встановлено, що істотні умови укладених у 2013–2015 роках договорів з фізичними особами на виконання робіт за КПКВК 0111020 (КЕКВ 2110) не містять низки обов'язкових умов договорів підряду, передбачених Цивільним кодексом для врегулювання такого виду цивільно-правових відносин, зокрема, конкретних робіт за завданнями замовника (частина перша статті 837), ціни та способів її визначення (частина перша статті 843), строків виконання робіт або їх окремих етапів (частина перша статті 846), що є недотриманням вимоги частини першої статті 203 Цивільного кодексу: зміст правочину не може суперечити цьому Кодексу, іншим актам цивільного законодавства, інтересам держави і суспільства, його моральним засадам, та відповідно до частини першої статті 215 Цивільного кодексу вказує на наявність підстав для визнання цих договорів недійсними, отже, створено ризики втрат коштів державного бюджету.

Разом з тим укладені договори підряду та договори на надання послуг містять окремі умови, властиві трудовим договорам, передбачені КЗпП, зокрема, предметом договорів визначені завдання, передбачені положеннями про структурні підрозділи Апарату, властиві їм функціональні обов'язки чи конкретні посади (стаття 21); щомісячна оплата у строки виплати заробітної плати (стаття 115); забезпечення засобами праці (стаття 29); надання оплачуваної відпустки (стаття 74). Акти про виконання робіт (послуг) за договорами не містять інформації щодо змісту та обсягу виконаних робіт або наданих послуг, а розрахунки за договорами здійснювалися шляхом оплати за відпрацьований час відповідно до Табеля. Крім того, здійснювалися заохочувальні виплати та надавалися оплачувані відпустки, що свідчить про ознаки прихованих трудових відносин за цими правочинами, недотримання вимог статті 22 КЗпП, згідно з якою не допускається, зокрема, обмеження прав при укладенні трудового договору, та унеможлиблює нарахування і сплату ЄСВ у розмірах, встановлених законодавством, що створює додаткові ризики для державного бюджету.

Як наслідок, укладення Апаратом у 2013–2019 роках договорів за КПКВК 0111020 (КЕКВ 2110) з недотриманням ряду умов цивільно-правових відносин та наявністю ознак трудових відносин унеможливило визначення результатів від виконання цих договорів та призвело до непродуктивного використання 6 283,0 тис. грн коштів державного бюджету, з них 2013 рік – 2 451,6 тис. грн, 2014 – 1 947,7 тис. грн, 2015 – 855,8 тис. грн, 2016 – 169,8 тис. грн, 2017 – 176,9 тис. грн, 2018 – 372,0 тис. грн та 2019 – 309,2 тис. гривень.

6. СТАН ДОТРИМАННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ УТРИМАНЬ ІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ (КЕКВ 2110) ТА НАРАХУВАНЬ НА ФОНД ОПЛАТИ ПРАЦІ (КЕКВ 2120) ЗА КПКВК 0111010 І 0111020

❖ **Податок на доходи фізичних осіб та військовий збір, базою для нарахування яких є заробітна плата працівників Апарату, народних депутатів України та їх помічників-консультантів, у охоплених вибіркою періодах нараховано відповідно до законодавства**

➤ Нормативно-правова база

Відповідно до пункту 162.1.1 статті 162 Податкового кодексу фізична особа-резидент, яка отримує доходи як з джерела їх походження в Україні, так і іноземні доходи, зобов'язана сплачувати податок на доходи фізичних осіб.

Ставку податку на доходи фізичних осіб визначено пунктом 167.1 статті 167 Податкового кодексу: 2013–2015 роки – 15 відс. бази оподаткування, 2016–2019 роки – 18 відсотків.

Якщо база оподаткування, визначена з урахуванням норм пункту 164.6 статті 164 Податкового кодексу, в календарному місяці перевищує десятикратний розмір мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного податкового року, до суми такого перевищення у 2013–2014 роках застосовується ставка 17 відс., а у 2015 році – 20 відсотків.

Довідково. У 2013 році десятикратний розмір мінімальної заробітної плати становив 11 470 грн, у 2014–2015 роках – 12 180 гривень.

Пунктом 164.6 статті 164 Податкового кодексу встановлено, що під час нарахування доходів у формі заробітної плати база оподаткування визначається як нарахована заробітна плата, зменшена, зокрема, на суму єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Пунктом 16¹ підрозділу 10 розділу XX Перехідних положень Податкового кодексу встановлено оподаткування військовим збором за ставкою, визначеною підпунктом 1.3 цього пункту, у розмірі 1,5 відсотка. Платниками збору відповідно до пункту 162.1 статті 162 Податкового кодексу є, зокрема, фізичні особи, а об'єктом оподаткування збором – загальний місячний оподатковуваний дохід (підпункт 163.1.1 статті 163).

➤ **Виявлений стан справ**

Перерахунок нарахування податку на доходи фізичних осіб та військового збору працівникам Апарату, народним депутатам України та їх помічникам-консультантам проведено у місяцях, в яких відбувались зміни законодавства з оплати праці, що ввійшли до вибірки.

Встановлено, що відповідно до розрахунково-платіжних відомостей вказаним категоріям працівників нараховано податок на доходи фізичних осіб в 2013–2015 роках у розмірі 15 відс. нарахованої заробітної плати, зменшеної на суму ЄСВ, в 2016–2019 роках цей розмір збільшився до 18 відс., при цьому дотримано вимоги пункту 167.1 статті 167 Податкового кодексу щодо збільшення ставки податку до доходів, які перевищують десятикратний розмір мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного податкового року (2013–2014 роки – 17 відс., 2015 рік – 20 відс.), а також нараховано військовий збір у 2015–2019 роках – 1,5 відс. заробітної плати.

Отже, перерахунком нарахування у 2013–2019 роках працівникам Апарату, народним депутатам України та їх помічникам-консультантам податку на доходи фізичних осіб і військового збору в 2015–2019 роках у межах вибірки відхилень не виявлено.

❖ ЄСВ, платниками якого є фізичні особи (працівники Апарату, народні депутати України та їх помічники-консультанти) у періодах, охоплених вибіркою, нараховано відповідно до законодавства

➤ **Нормативно-правова база**

Підпунктом 2 частини першої статті 4 Закону № 2464 визначено, що працівники, які працюють на підприємствах, в установах та організаціях, є платниками ЄСВ, а згідно з пунктом 1 частини першої статті 7 базою нарахування є сума нарахованої їм заробітної плати.

Статтею 8 Закону № 2464 встановлено розмір ЄСВ для працівників, що працюють на підприємствах, в установах та організаціях (пункт 7), – 3,6 відс., державних службовців (пункт 9) – 6,1 відс., для військовослужбовців, відряджених до державних органів (пункт 10), – 2,6 відс., для осіб, що отримують допомогу по тимчасовій непрацездатності (пункт 12), 2 відсотки.

У редакціях Закону № 2464, що діяли після 01.01.2016, норми щодо сплати ЄСВ фізичними особами виключено.

➤ **Виявлений стан справ**

Перерахунок нарахування ЄСВ, платниками якого є фізичні особи (працівники Апарату, народні депутати України та їх помічники-консультанти), проведено у місяцях, в яких відбувались зміни законодавства з оплати праці і які ввійшли до вибірки. Встановлено:

відповідно до розрахунково-платіжних відомостей у 2013–2015 роках ЄСВ нараховувався на основні і додаткові виплати державним службовцям, народним депутатам України та їх помічникам-консультантам, які мали статус державного службовця, у розмірі 6,1 відс., помічникам-консультантам, які

не мали статусу державного службовця, – 3,6 відс., військовослужбовцям, відрядженим до державних органів, – 2,6 відс., на оплату днів тимчасової непрацездатності зазначених категорій працівників – 2 відс.;

у 2016–2019 роках ЄСВ на заробітну плату державних службовців, народних депутатів України та їх помічників-консультантів не нараховувався.

Отже, в межах вибірки перерахунком нарахування ЄСВ, платниками якого є працівники Апарату, народні депутати України та їх помічники-консультанти, відхилень не виявлено.

❖ Нарахування ЄСВ, платником якого є роботодавець (Апарат), у періодах, охоплених вибіркою, здійснювалося відповідно до законодавства

➤ Нормативно-правова база

Згідно із статтею 4 Закону № 2464 платниками єдиного внеску є роботодавці, зокрема підприємства, установи та організації, які використовують працю фізичних осіб на умовах трудового договору (контракту) чи за цивільно-правовими договорами.

База нарахування єдиного внеску згідно із статтею 7 Закону № 2464 – сума нарахованої заробітної плати та суми винагороди фізичним особам за виконання робіт (надання послуг) за цивільно-правовими договорами.

Розмір єдиного внеску, визначений статтею 8 Закону № 2464, для бюджетних установ у 2013–2015 роках становив 36,3 відс. бази нарахування, з винагород за цивільно-правовими договорами та грошового забезпечення військовослужбовців, відряджених до органів державної влади, – 34,7 відс., з оплати днів тимчасової непрацездатності – 33,2 відс., оплати праці інвалідів – 8,41 відс., у 2016–2019 роках – 22 відс. для всіх видів нарахувань, крім оплати праці інвалідів – 8,41 відсотка.

Відповідно до Закону № 2464 мінімальний страховий внесок розраховується як добуток мінімального розміру заробітної плати на розмір внеску, максимальна величина бази нарахування єдиного внеску дорівнювала в 2013–2015 роках сімнадцяти розмірам прожиткового мінімуму для працездатних осіб, у 2016–2017 роках – двадцяти п'яти розмірам прожиткового мінімуму для працездатних осіб, в 2018–2019 роках – п'ятнадцяти розмірам мінімальної заробітної плати, встановленим законом.

➤ Виявлений стан справ

Перевірку нарахування ЄСВ, платником якого є роботодавець, проведено за січень 2013 року та в місяцях, в яких відбулися зміни у законодавстві щодо розміру та максимальної бази нарахування ЄСВ (січень 2016 та січень 2018 років), і встановлено:

згідно з меморіальним ордером № 5 «Зведення розрахункових відомостей із заробітної плати та стипендій» за січень 2013 року нарахування ЄСВ на фонд оплати праці працівників Апарату, народних депутатів України та їх помічників-консультантів здійснено в розмірі 36,3 відс., осіб з інвалідністю – 8,41 відс., на винагороди за цивільно-правовими договорами та грошове

забезпечення військовослужбовців, відряджених до органів державної влади, – 34,7 відс., оплату днів тимчасової непрацездатності – 33,2 відс., за січень 2016 та січень 2018 років – на фонд оплати праці всіх працівників Апарату, крім працівників з інвалідністю, нараховано 22 відс. ЄСВ, працівників з інвалідністю – 8,41 відс., відхилень від законодавчо встановлених розмірів не виявлено.

Отже, перерахунком нарахування ЄСВ на фонд оплати праці в межах вибірки відхилень не виявлено.

**Член Рахункової палати,
відповідальний за Звіт
за завданням № 2**

В. П. Богун

**ЧАСТИНА 3. ЗВІТ ЗА ЗАВДАННЯМ № 3 (відповідальний – член
Рахункової палати ЯРЕМЧУК І. М.)**

**УЗАГАЛЬНЮЮЧІ РЕЗУЛЬТАТИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ
АУДИТУ ЗА ЗАВДАННЯМ № 3**

1. Законами про державний бюджет на 2013–2019 роки головним розпорядником бюджетних коштів і відповідальним виконавцем за бюджетними програмами за КПКВК 0111010 «Здійснення законотворчої діяльності Верховної Ради України» та 0111020 «Обслуговування та організаційне, матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України» визначено Апарат Верховної Ради України (далі – Апарат), проте фактично повноваження головного розпорядника бюджетних коштів зазначених бюджетних програм здійснювалися Управлінням справами.

Апаратом у 2013–2019 роках за КПКВК 0111020 в цілому та КПКВК 0111010 в частині видатків на використання товарів, робіт та послуг не забезпечено обґрунтованого планування та ефективного, економного і продуктивного використання бюджетних коштів.

Планування видатків на зазначені цілі здійснювалося з недотриманням норм законодавства, робота з підготовки бюджетних запитів на 2013, 2015–2019 роки належно не організована: немає узагальнюючих розрахунків обсягів видатків, окрім окремих статей, підтвердних документів та матеріалів (детальні розрахунки, вимоги відповідних міжнародних договорів, регламенти проведення заходів, дозвільна документація щодо будівництва, акти про виділення земельних ділянок для будівництва, інформація щодо можливості підключення інженерних мереж, титули будов (об'єктів), проектно-кошторисна документація, результати аналізу ринкових пропозицій, перелік обладнання та інвентарю тощо), розрахунків кількісних та вартісних показників. Як наслідок, у періоді, що досліджувався, до державного бюджету повернуто 185,2 млн грн (за КПКВК 0111020 – 56,8 млн грн, 0111010 на використання товарів, робіт та послуг – 128,4 млн грн), що свідчить про несвоєчасність та неповноту прийняття управлінських рішень.

Збільшення плану надходжень та видатків за спеціальним фондом за КПКВК 0111020 на загальну суму 15,4 млн грн здійснено без правових підстав.

Послуги за КПКВК 0111020, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством, плата за які надходить до спеціального фонду, фактично надані за рахунок коштів загального фонду, що не відповідає вимогам статті 13 Бюджетного кодексу і вказує на неналежне та нерезультативне використання коштів загального фонду державного бюджету на суму 6,3 млн гривень.

Всього у 2013–2019 роках за КПКВК 0111020 використано 3 403,8 млн грн, 0111010 в частині видатків на використання товарів, робіт та послуг, а також на капітальні видатки – 549,2 млн грн, з них: непродуктивно – 63,5 млн грн, нерезультативно – 14,6 млн грн, неекономно – 0,2 млн грн,

із недотриманням вимог законодавства – 45,5 млн грн, незаконно – 64,4 млн грн, може мати ознаки нецільового використання – 18,2 млн гривень. Крім того, державі нанесено шкоди на суму 23,9 млн грн та недоотримано в дохід бюджету 1,3 млн гривень.

2. Аудитом виявлено порушення головним розпорядником вимог законодавства щодо складання, затвердження і виконання паспортів на 2013–2019 роки за КПКВК 0111020, що відповідно до статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Встановлено, що **результативні показники за КПКВК 0111020** не забезпечують визначення результату виконання бюджетної програми, не розкривають стану виконання завдань та ступеня досягнення задекларованих цілі й мети бюджетної програми, що унеможливило здійснення об'єктивної оцінки ефективності виконання бюджетної програми.

Головним розпорядником у 2013, 2015–2019 роках (в межах загальних обсягів видатків за КПКВК 0111020, затверджених паспортом бюджетної програми) використано на 18,2 млн грн більше від обсягу, затвердженого паспортом за відповідними напрямками бюджетної програми, що згідно зі статтею 119 Бюджетного кодексу може мати ознаки нецільового використання бюджетних коштів.

3. Встановлено випадки порушення Управлінням справами Апарату Верховної Ради України протягом 2013–2019 років законодавства при використанні матеріально-технічного забезпечення (КЕКВ 2200) за КПКВК 0111010, 0111020. Зокрема, через неприйняття своєчасних управлінських рішень протягом 2015–2019 років не введено в експлуатацію та не відображено в бухгалтерському обліку рух матеріальних цінностей на загальну суму 82,4 млн гривень. Водночас внаслідок неналежного проведення щорічної інвентаризації не виявлено розбіжностей із даними бухгалтерського обліку, що впливає на відображення реального стану матеріальних активів.

Через несвоєчасність та неповноту прийняття управлінських рішень матеріальні цінності на суму 2,7 млн грн не використовувалися більше року, що свідчить про нерезультативне використання коштів.

Крім того, протягом 2013–2019 років з недотриманням норм законодавства Управлінням справами передано матеріальних цінностей підприємствам, установам, організаціям, що знаходяться у сфері управління, на загальну суму 33,4 млн грн без видання розпорядчих документів (в окремих випадках) та складання актів приймання-передачі.

В Управлінні справами не визначено порядку оприбуткування готівки в касі та ліміту каси, що призвело до значних залишків готівки (в окремі дні залишки досягали 12,0 млн грн, 32,5 тис. дол. США, 39,9 тис. євро).

4. Управлінням справами протягом 2013–2019 років видатки на відрядження здійснювались із недотриманням норм законодавства, зокрема:

- до розпоряджень Голови Верховної Ради України про здійснення закордонних відряджень включено перекладачів-синхроністів, які не були

штатними працівниками і не перебували у трудових або цивільно-правових відносинах з Управлінням справами. На відрядження зазначених осіб Управлінням справами незаконно сплачено **0,7 млн грн**;

- внаслідок зміни народними депутатами України маршрутів авіаперельотів під час здійснення закордонних відряджень неекономно використано бюджетних коштів на суму **0,2 млн грн**;

- через недотримання народними депутатами України та працівниками Апарату під час здійснення відряджень за кордон порядку та термінів звітування, із недотриманням норм законодавства використано бюджетних коштів на суму **4,3 млн грн**;

- з **01.01.2013 по 23.02.2017** без видання розпоряджень Голови Верховної Ради України Управлінням справами на відрядження народних депутатів у межах України незаконно використано бюджетних коштів на суму **0,5 млн гривень**.

5. Управлінням справами протягом 2015–2019 років за КПКВК 0111010 і 0111020 (КЕКВ 3000) незаконно здійснено видатків на капітальні, реставраційні та супутні роботи в адмінбудинках Верховної Ради України на суму **63,1 млн гривень.**

На балансі Управління справами станом на 01.01.2020 обліковувались не передані Управлінню адміністративними будинками Управління справами Апарату Верховної Ради України (188,3 млн грн), Управлінню житловими будинками Управління справами Верховної Ради України (3,0 млн грн), Автобазі Управління справами Апарату Верховної Ради України (1,9 млн грн) незавершені капітальні інвестиції на реконструкцію, модернізацію, добудову та капітальний ремонт в основні засоби, які знаходяться в оперативному управлінні цих підприємств. Зазначене призвело до зниження вартості основних засобів.

6. Управлінням справами проведено закупівлі товарів, робіт та послуг у 2016–2019 роках за КПКВК 0111010 і 0111020 із недотриманням вимог законодавства, окремі порушення мають ознаки системності.

Неналежна організація проведення закупівель за бюджетні кошти та виконання умов договорів призвела до непродуктивного використання коштів на суму **63,5 млн грн**, нерезультативного – **5,6 млн грн**, незаконного – **0,1 млн грн**, із недотриманням вимог законодавства – **7,8 млн гривень**. Крім того, державі нанесено шкоди на **23,9 млн грн** та недоотримано до державного бюджету можливих надходжень у сумі **1,3 млн гривень**. Зокрема:

- незабезпечення належного контролю на всіх етапах здійснення закупівель призвело до використання коштів за укладеними договорами із недотриманням норм законодавства на суму **7,8 млн грн**;

- з недотриманням вимог законодавства у сфері інформаційних технологій, нормативно-технічних документів щодо захисту інформації непродуктивно використано коштів державного бюджету на суму **4,3 млн грн**, державі нанесено шкоди на суму **21,9 млн гривень**. Зокрема, використано бюджетні кошти без звітних документів, передбачених

договорами; закуплено послуги на створення програмного продукту, не введеного в експлуатацію; передано майнові права на створені за кошти державного бюджету програмні продукти на користь третіх осіб;

- при здійсненні окремих закупівель не забезпечено дотримання вимог законодавства та виконання умов договорів про проведення капітального ремонту, реконструкції та реставрації адмінбудинків, що призвело до незаконного використання коштів на суму 0,1 млн грн, непродуктивного – 23,3 млн гривень. Внаслідок неприйняття ефективних управлінських рішень державі нанесено шкоди на 2,0 млн грн та недоотримано до державного бюджету можливих надходжень у сумі 1,2 млн грн, а саме: договори укладались без календарних графіків виконання робіт та визначення істотних умов; оплачувались фактично невиконані роботи тощо;

- непослідовні дії та неналежний контроль призвели до недотримання норм законодавства при проведенні інших закупівель товарів та послуг. Зокрема, в окремих випадках укладено договори без календарних графіків виконання робіт, істотні умови одного з укладених договорів не відповідали тендерній пропозиції, внесені до договорів зміни вчасно не опубліковувались. Крім того, Управління справами допускало виконання робіт без декларації про початок виконання будівельних робіт та/або титулу об'єкта будівництва, а бюджетні кошти сплачувались виконавцям без зареєстрованих декларацій про готовність об'єктів до експлуатації. Також виявлено виконані проектні роботи, які не використовувались. Зазначені факти порушень свідчать про нерезультативне використання капітальних видатків на суму 5,6 млн грн, непродуктивне – 35,9 млн грн, до державного бюджету недоотримано можливих надходжень на суму 0,1 млн гривень.

7. Система внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту в Апараті не забезпечила продуктивного, результативного та економного використання бюджетних коштів.

Апаратом не забезпечено належного функціонування підрозділу внутрішнього аудиту. Так, на відділ внутрішнього аудиту Управління справами від початку до середини 2019 року покладено функції, не передбачені законодавством. Підрозділами контролю та аудиту протягом 2013–I кварталу 2019 року проведено 25 контрольних-ревізійних заходів (ревізії фінансово-господарської діяльності) на підприємствах, в установах та організаціях, що входять до сфери управління Апарату. При цьому за результатами здійснених контрольних-ревізійних заходів рекомендації не надавались, що свідчить про формальний підхід до проведення зазначених заходів.

Система внутрішнього аудиту не забезпечила оцінки адекватності та ефективності системи внутрішнього контролю головного розпорядника бюджетних коштів та підприємств, установ, організацій, що знаходяться у сфері управління.

Апаратом не забезпечено належної організації системи внутрішнього контролю. Нерозроблення внутрішніх нормативних документів щодо внутрішнього середовища, управління ризиками, здійснення заходів контролю, інформаційного та комунікаційного обміну, моніторингу, порядку взаємодії

між структурними підрозділами є наслідком неефективної організації такої роботи.

8. За підсумками аудиту Рахункова палата повідомить відповідні правоохоронні органи про виявлені ознаки кримінальних правопорушень.

За результатами аудиту **Рахункова палата інформує Верховну Раду України та рекомендує Апарату:**

– вжити дієвих заходів щодо належної організації планування показників проекту державного бюджету на відповідний рік, зокрема в частині обґрунтованості видатків та повноти розрахунків;

– забезпечити покриття витрат, пов'язаних з організацією та наданням послуг, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством, за рахунок надходжень від плати за такі послуги.

Рахункова палата пропонує Управлінню справами забезпечити усунення виявлених під час аудиту недоліків та виконати надані за результатами аудиту рекомендації:

- розробити та затвердити:

➤ порядок внутрішнього складського обліку матеріальних цінностей при передачі матеріально відповідальним особам Апарату та/або Управління справами та підпорядкованим підприємствам, установам, організаціям зі складу в межах головного розпорядника;

➤ розпорядчий документ щодо списання морально застарілих цінностей та матеріальних цінностей, що втратили споживчі властивості;

➤ розпорядчі документи щодо передачі незавершених капітальних інвестицій в основні засоби на баланси балансоутримувачів;

➤ план введення в експлуатацію товарно-матеріальних цінностей з метою відображення достовірних даних у бухгалтерському обліку;

➤ порядок оприбуткування готівки в касі та порядок розрахунку ліміту каси;

➤ порядок ведення претензійно-позовної роботи;

- внести зміни до:

➤ Положення № 490 в частині посилення контролю за дотриманням вимог законодавства щодо використання коштів на відрядження в межах України та за кордон;

➤ Порядку № 233 в частині посилення контролю за дотриманням вимог законодавства та доповнити розділом щодо здійснення закупівель у сфері інформаційно-телекомунікаційних технологій;

- вжити заходів щодо забезпечення належних умов зберігання державного майна;

- посилити контроль за обов'язковим підтвердженням детальними розрахунками кожної статті видатків у кошторисах;

- запровадити та узгодити із вимогами законодавства здійснення внутрішнього контролю в Апараті та підпорядкованих установах як системного управлінського процесу для самостійного виявлення ризиків та запобігання їх негативному впливу на досягнення мети та стратегічних цілей;

- переглянути та скорегувати стратегічний та операційний плани діяльності з внутрішнього аудиту щодо включення контрольних заходів з ефективності використання бюджетних коштів за бюджетними програмами;
- забезпечити підпорядкованість керівника підрозділу внутрішнього аудиту безпосередньо Керівникові Апарату;
- підписати декларацію внутрішнього аудиту з керівником підрозділу внутрішнього аудиту згідно з пунктом 5-1 Порядку № 1001;
- забезпечити навчання (підвищення кваліфікації) осіб, які залучаються до проведення публічних закупівель.

1. ОЦІНКА СТАНУ ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА БЮДЖЕТНОЮ ПРОГРАМОЮ ЗА КПКВК 0111020 «ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ, МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ» У 2013–2019 РОКАХ

Апаратом у 2013–2019 роках повноваження головного розпорядника коштів державного бюджету при плануванні видатків на обслуговування та організаційне, матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України безпосередньо не виконувалися.

Планування видатків на зазначені цілі здійснювалося з недотриманням норм чинного законодавства, робота щодо підготовки бюджетних запитів на 2013, 2015–2019 роки належно не організована: немає узагальнюючих розрахунків обсягів видатків, окрім окремих статей, підтвердних документів та матеріалів (детальні розрахунки, вимоги відповідних міжнародних договорів, регламенти проведення заходів, дозвільна документація щодо будівництва, акти про виділення земельних ділянок для будівництва, інформація щодо можливості підключення інженерних мереж, титули будов (об'єктів), проєктно-кошторисна документація, результати аналізу ринкових пропозицій, перелік обладнання та інвентарю тощо), розрахунків кількісних та вартісних показників, що унеможлиблює об'єктивну оцінку запланованих видатків та їх доцільності.

У 2013–2019 роках бюджетні призначення на забезпечення діяльності Верховної Ради України щорічно зростали (окрім 2015 року, в якому бюджетні призначення встановлені на нижчому від попереднього року на 6,6 відс. рівні), найбільше – у 2018 році на 73,8 відс. до попереднього періоду. Так, на зазначені цілі (з урахуванням внесених змін) з державного бюджету виділено в цілому 3 468 982,0 тис. грн, з яких 2 845 026,8 тис. грн, або 83 відс., спрямовано на оплату праці з нарахуваннями працівників Апарату та інших установ і організацій, які отримували бюджетні кошти за рахунок цієї бюджетної програми.

Встановлені випадки недотримання порядку та термінів подання, розгляду і затвердження документів, які застосовуються в процесі виконання бюджету, що є порушенням бюджетного законодавства відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу.

Зміни до спеціального фонду державного бюджету вносилися без розрахунків з відповідним обґрунтуванням. Крім того, без правових підстав збільшено план надходжень та видатків на загальну суму 15 361,9 тис. гривень. На кінець кожного бюджетного періоду по спеціальному фонду наявний залишок невикористаних коштів, який щороку збільшувався і в кінці 2019 року становив 6 391,2 тис. грн, що майже у 6 разів більше залишку на кінець 2013 року. Зазначене свідчить про надання послуг, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством, плата за які надходить до спеціального фонду, за рахунок коштів загального фонду державного бюджету, що не відповідає вимогам статті 13 Бюджетного кодексу і вказує на неналежне та нерезультативне використання коштів загального фонду державного бюджету у сумі 6 268,4 тис. гривень.

У періоді, що досліджувався, внаслідок несвоєчасності та неповноти прийняття управлінських рішень до державного бюджету повернуто 56 835,6 тис. гривень.

Апаратом у 2013–2019 роках не дотримувалися вимоги щодо складання, затвердження і виконання паспортів за КПКВК 0111020, що є порушенням бюджетного законодавства відповідно до статті 116 Бюджетного кодексу.

Забезпечення діяльності Верховної Ради України протягом 2013, 2015–2019 років за КПКВК 0111020 проводилося за 6 – 14 напрямками. При цьому за рахунок невикористаних асигнувань по загальному фонду за одними напрямками, проведено видатків за іншими напрямками на 18 181,2 тис. грн більше, ніж затверджено, що може мати ознаки нецільового використання коштів (частина перша статті 119 Бюджетного кодексу).

У цілому результативні показники за КПКВК 0111020 не забезпечують визначення результату виконання бюджетної програми, не розкривають стану виконання завдань та ступеня досягнення задекларованих цілі й мети бюджетної програми.

Нормативно-правова база

Згідно з частиною третьою статті 22 Бюджетного кодексу головні розпорядники коштів державного бюджету визначаються відповідно до пункту 1 частини 2 цієї статті та затверджуються законом про державний бюджет шляхом встановлення бюджетних призначень. Головні розпорядники забезпечують складання бюджетних запитів, своєчасність, достовірність та зміст поданих Мінфіну бюджетних запитів (частини перша та третя статті 35 Бюджетного кодексу).

Відповідно до пункту 1.9 Інструкції № 687 Мінфін доводить до головних розпорядників граничний обсяг видатків державного бюджету, а головний розпорядник згідно з пунктом 1.10 Інструкції № 687 розподіляє його за бюджетними програмами. Згідно з пунктами 10–13 Порядку № 228 граничні обсяги видатків загального фонду є підставою для складання проєктів кошторисів шляхом встановлення головним розпорядником для розпорядників нижчого рівня граничних обсягів видатків, розгляду показників зазначених проєктів кошторисів

щодо законності та правильності розрахунків, доцільності запланованих видатків, правильності їх розподілу відповідно до економічної класифікації видатків, повноти надходження доходів, додержання діючих ставок (посадових окладів), норм, цін, лімітів, а також інших показників відповідно до законодавства з метою складання проєктів зведених кошторисів, на основі яких формуються бюджетні запити.

Пунктами 1.2, 1.5 Інструкції № 687 передбачено, що головний розпорядник бюджетних коштів організовує та забезпечує складання бюджетного запиту і подає його до Мінфіну разом з необхідною для здійснення Мінфіном аналізу бюджетного запиту детальною інформацією, а також підтвердні документи та матеріали. Розрахунок обсягів видатків здійснюється за кожною бюджетною програмою як за загальним, так і за спеціальним фондами у розрізі кодів економічної класифікації видатків бюджету (пункт 2.4 Інструкції № 687).

Згідно з пунктами 26, 30 Порядку № 228 у двотижневий строк з дня прийняття закону про державний бюджет Мінфін доводить до головних розпорядників лімітні довідки про бюджетні асигнування та кредитування, після отримання яких останні подають Мінфіну уточнені проєкти зведених кошторисів, зведених планів асигнувань загального фонду бюджету, які повинні відповідати певним лімітним довідкам, а головні розпорядники коштів, через які отримують бюджетні призначення вищі навчальні заклади та наукові установи, також уточнені проєкти зведених планів використання бюджетних коштів і зведених помісячних планів використання бюджетних коштів для складання розпису відповідного бюджету. Казначейство протягом трьох робочих днів після затвердження зазначеного розпису доводить до головних розпорядників витяги з його складових.

Пунктом 2.8 Інструкції № 57 встановлено, що Казначейство протягом трьох робочих днів після затвердження розпису доводить головним розпорядникам витяг із розпису, а головні розпорядники згідно з пунктом 3.2 Порядку № 1407 протягом трьох робочих днів після отримання витягів з розпису надають Казначейству розподіл показників зведених кошторисів, зведених планів асигнувань загального фонду державного бюджету, зведення показників спеціального фонду.

При внесенні змін до розподілу показників зведених кошторисів, зведених планів асигнувань головні розпорядники подають Казначейству реєстри змін протягом трьох робочих днів з дня отримання відповідних довідок (пункт 3.8 Інструкції № 57).

Відповідно до пункту 49 Порядку № 228 зміни до спеціального фонду кошторису вносяться на підставі довідки Казначейства та розрахунків з відповідним обґрунтуванням у разі, коли загальний обсяг фактичних надходжень бюджетних коштів до цього фонду разом з обсягом залишків бюджетних коштів на його рахунках на початок року буде більший, ніж відповідні надходження, враховані у кошторисі на відповідний рік. У разі коли фактичний обсяг власних надходжень з урахуванням залишків бюджетних коштів на початок року менший, ніж планові показники, враховані у спеціальному фонді кошторису, розпорядники зобов'язані за три тижні до кінця бюджетного періоду внести зміни до спеціального фонду

кошторису в частині зменшення надходжень і видатків з урахуванням очікуваного виконання спеціального фонду кошторису у відповідному бюджетному періоді.

Згідно з Правилами № 1098 паспорт бюджетної програми – документ, що визначає мету, завдання, напрями використання бюджетних коштів, відповідальних виконавців, результативні показники та інші характеристики бюджетної програми відповідно до бюджетного призначення, встановленого законом про державний бюджет. Результативні показники бюджетної програми визначаються відповідно до Загальних вимог № 1536.

Строк затвердження паспорта бюджетної програми визначено статтею 20 Бюджетного кодексу: протягом 45 днів із дня набрання чинності законом про державний бюджет.

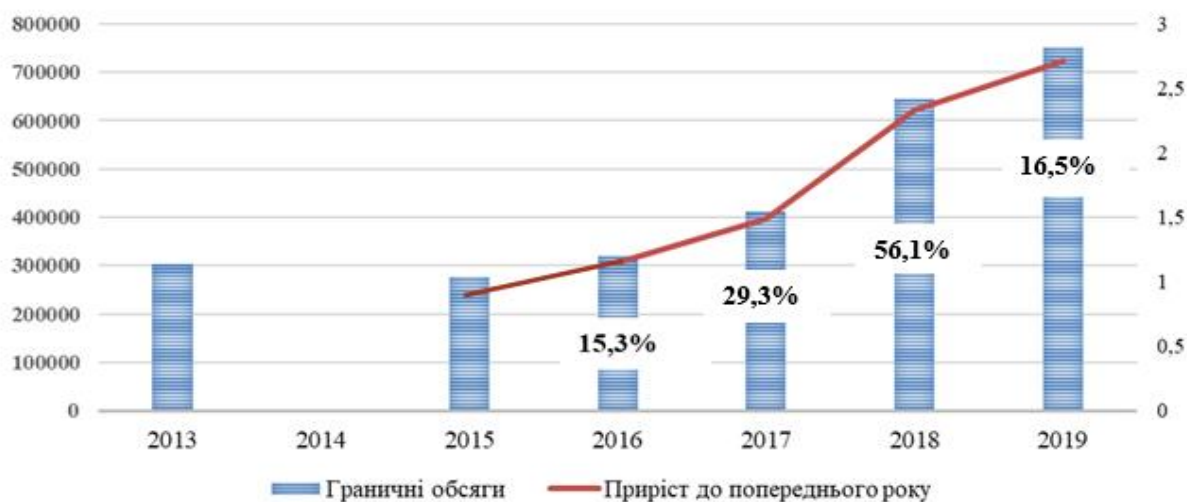
Порушення порядку або термінів подання і затвердження паспортів бюджетних програм, включення недостовірних даних до звітів про виконання паспортів бюджетних програм, а також порушення порядку та термінів подання таких звітів відповідно до пунктів 17 та 36 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Виявлений стан справ та висновки

Видатки на обслуговування та організаційне, матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України (далі – забезпечення діяльності Верховної Ради України) на 2013–2019 роки планувалися за КПКВК 0111020, при цьому в порушення пункту 1.9 Інструкції № 687 граничні обсяги видатків для Апарату на 2014 рік Мінфіном не доводилися.

Встановлено, що розподіл граничних обсягів на 2013 рік, 2015–2019 роки між бюджетними програмами в порушення пункту 1.10 Інструкції № 687 здійснено Управління справами як головним розпорядником бюджетних коштів, при цьому спостерігається зростання граничних видатків порівняно з попереднім періодом. У цілому за досліджуваний період граничні обсяги видатків збільшилися майже в 2,5 раза (діаграма 17).

Діаграма 17. Динаміка граничних обсягів видатків на забезпечення діяльності Верховної Ради України у 2013, 2015–2019 роках

До розпорядників нижчого рівня граничні обсяги видатків доводилися **Управлінням справами** головним розпорядником бюджетних коштів, що є порушенням пункту 11 Порядку № 228, при цьому в порушення пункту 10 Порядку № 228 проєкти кошторисів не склалися. Як наслідок, вимоги пункту 12 Порядку № 228 про розгляд показників проєктів кошторисів розпорядників нижчого рівня щодо законності та правильності розрахунків, доцільності запланованих видатків з бюджету, правильності їх розподілу відповідно до економічної класифікації, повноти надходження доходів, додержання діючих ставок (посадових окладів), норм, цін, лімітів, а також інших показників відповідно до законодавства, Апаратом як головним розпорядником не виконані.

Отже, Апаратом як головним розпорядником бюджетних коштів не організовано належної роботи щодо підготовки бюджетних запитів на 2013, 2015–2019 роки, показники бюджетних запитів сформовано не на підставі проєктів зведених кошторисів, як це передбачено пунктом 13 Порядку № 228.

Аудит засвідчив, що Апаратом як головним розпорядником бюджетних коштів у порушення вимог частини першої статті 35 Бюджетного кодексу та пункту 1.2 Інструкції № 687 бюджетні запити на 2013, 2015–2019 роки за КПКВК 0111020 до Мінфіну не подавались. Зазначені документи подані Управлінням справами, але в порушення частини третьої статті 35 Бюджетного кодексу та пунктів 1.5 і 2.4 Інструкції № 687 без узагальнюючих розрахунків обсягів видатків, окрім окремих статей видатків у розрізі кодів економічної класифікації видатків бюджету, підтвердних документів та матеріалів (детальні розрахунки, вимоги відповідних міжнародних договорів, регламенти проведення заходів, дозвільна документація щодо будівництва, акти про виділення земельних ділянок для будівництва, інформація щодо можливості підключення інженерних мереж, титули будов (об'єктів), проєктно-кошторисна документація, результати аналізу ринкових пропозицій, перелік обладнання та інвентарю тощо), розрахунків кількісних та вартісних показників. Крім того, виявлено невідповідність даних бюджетних запитів та форм, що до них додаються. Зазначене не дає змоги об'єктивно оцінити заплановані видатки, їх доцільність, що свідчить про неналежний контроль з боку Мінфіну, а отже, ставить під сумнів обґрунтованість таких видатків.

Загальна потреба в коштах на забезпечення діяльності Верховної Ради України визначена Управлінням справами в бюджетних запитах на 2013, 2015–2019 роки в обсязі 3 679 981,9 тис. гривень. На 2014 рік Управлінням справами на виконання адресованого Апарату листа надано Мінфіну пропозиції щодо потреби в коштах у двох варіантах. Надходження у 2013–2019 роках доходів до спеціального фонду передбачені в загальній сумі 40 870,3 тис. грн за рахунок власних надходжень бюджетних установ.

Законами про державний бюджет на 2013–2019 роки головним розпорядником та відповідальним виконавцем за КПКВК 0111020 визначено Апарат. Сукупна сума встановлених бюджетних призначень у вказаному періоді становила 3 342 541,5 тис. гривень (детальна інформація наведена у табл. 11).

Загальна інформація щодо потреби в коштах на забезпечення діяльності Верховної Ради України та встановлених законами про державний бюджет бюджетних призначень за КПКВК 0111020 у 2013–2019 роках

тис. грн

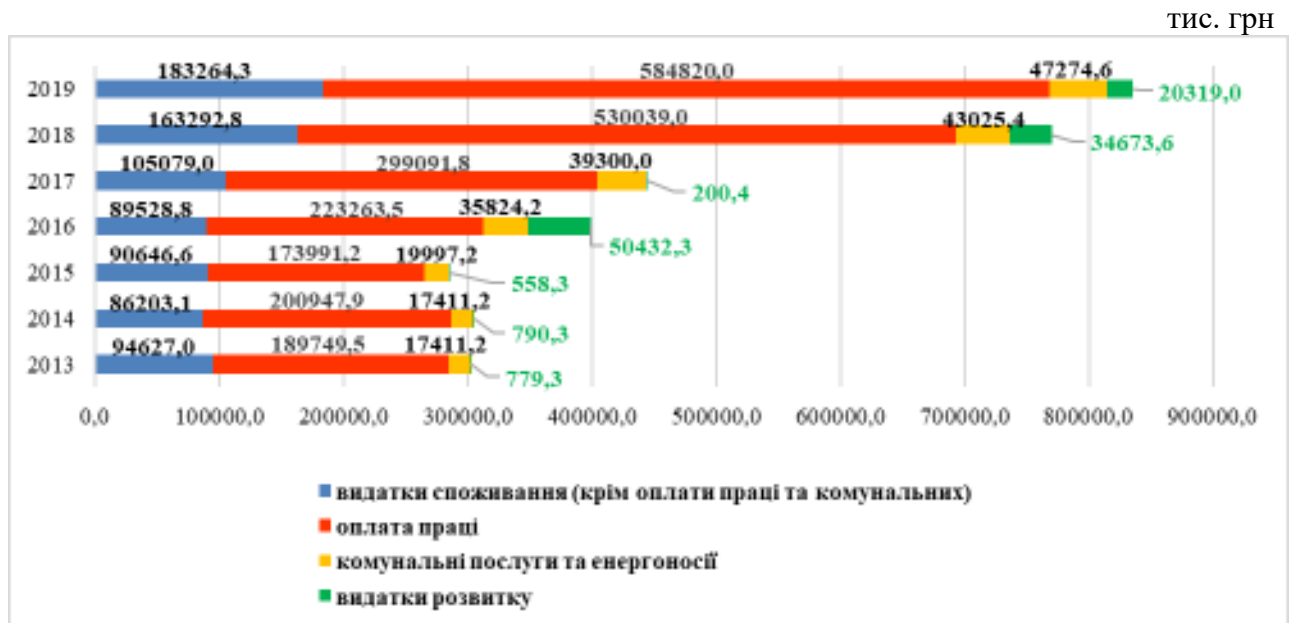
Період, рік	Усього потреба в коштах	У тому числі визначені у бюджетних запитах			Бюджетні призначення, затверджені законами про державний бюджет			Стан забезпечення потреби, відс.
		граничні обсяги видатків (загальний фонд)	обсяги доходів і видатків (спеціальний фонд)	додаткова потреба (загальний фонд)	усього	у т. ч.:		
						за загальним фондом	за спеціальним фондом	
2013	433 567,0	304 050,6	5 615,0	123 901,4	302 567,0	296 952,0	5 615,0	69,8
2014 I-й * II-й*	475 023,4 (489 345,9)	-	-	-	305 352,5	299 702,5	5 650,0	64,3 (62,4)
2015	431 046,0	276 763,4	5 250,0	149 032,6	285 193,3	279 943,3	5 250,0	66,2
2016	393 919,3	319 133,1	8 527,7	66 258,5	399 048,8	390 521,1	8 527,7	101,3
2017	551 879,4	412 687,2	4 162,0	135 030,2	443 671,2	439 509,2	4 162,0	80,4
2018	842 735,0	644 278,6	5 362,0	193 094,4	771 030,8	765 668,8	5 362,0	91,5
2019	1 026 835,2	750 413,5	6 303,6	270 118,1	835 677,9	829 374,3	6 303,6	81,4
Разом	4 155 005,3 (4 169 327,8)	2 707 326,4	35 220,3	937 435,2	3 342 541,5	3 301 671,2	40 870,3	80,4 (80,2)

* пропозиції Управління справами щодо потреби в коштах на 2014 рік за I та II варіантами.

Як свідчать дані табл. 11, у 2013–2019 роках **потреба в коштах з державного бюджету на забезпечення діяльності Верховної Ради України в цілому забезпечена лише на 80,4 (80,2) відс.**, хоча у 2015–2019 роках у держбюджеті видатки передбачені в обсягах, що перевищували гранично визначені на 301 740,9 тис. грн, або 12,6 відсотка. **На найнижчому рівні потреба в коштах забезпечена у 2013–2015 роках – 69,8 відс., 64,3 (62,4) відс. та 66,2 відс. відповідно. На 2016 рік у держбюджеті встановлено бюджетних призначень на суму 5 129,5 тис. грн, або на 1,3 відс. більше заявленої потреби.**

У 2013–2019 роках на забезпечення діяльності Верховної Ради України в державному бюджеті передбачено 3 342 541,5 тис. гривень. **Бюджетні призначення на забезпечення діяльності Верховної Ради України щорічно зростали від 0,9 відс. до 73,8 відс., окрім 2015 року, в якому бюджетні призначення встановлені на рівні, нижчому від попереднього року на 6,6 відсотка.** Загалом у 2019 році порівняно з 2013 роком бюджет на забезпечення діяльності Верховної Ради України збільшився майже утричі. **Найбільше зростання спостерігалось у 2018 році – на 73,8 відс., найменше у 2014 році – 0,9 відсотка.** Структура видатків на забезпечення діяльності Верховної Ради України, передбачених держбюджетом у 2013–2019 роках, представлена на діаграмі 18.

Діаграма 18. Структура видатків на забезпечення діяльності Верховної Ради України, передбачених у державному бюджеті у 2013–2019 роках

У структурі бюджетних призначень, як видно з діаграми 18, найбільшу частку становлять видатки на оплату праці – від 55,9 відс. до 70 відсотків.

Встановлено, що Мінфіном у 2014–2017 роках лімітні довідки про бюджетні асигнування та кредитування доведені Апарату з порушенням граничних строків, визначених пунктом 26 Порядку № 228, зокрема у 2014 році – на 3 дні⁵⁹, у 2015 році – на 7 днів⁶⁰, у 2016 році – на 10 днів⁶¹, у 2017 році – на 6 днів⁶².

Аудит засвідчив, що в періоді, що досліджувався, в порушення пункту 30 Порядку № 228 проекти зведених кошторисів по Апарату за КПКВК 0111020 на відповідні роки надавалися до Мінфіну Управлінням справами як головним розпорядником бюджетних коштів. При цьому зведені кошториси складені не за затвердженою Наказом № 57 формою, не мають дати підписання, не скріплені печаткою. Крім того, до Мінфіну взагалі не надавалися зведені плани асигнувань, зведені плани використання бюджетних коштів та зведені помісячні плани використання бюджетних коштів, обов'язкові для головних розпорядників бюджетних коштів, через які отримують бюджетні призначення вищі навчальні заклади та наукові установи

⁵⁹ У 2014 році граничний строк для надання головним розпорядникам лімітних довідок – **31.01.2014**, оскільки закон про державний бюджет на 2014 рік прийнятий 16.01.2014. Мінфіном лімітні довідки доведені листом від **03.02.2014** № 04130-09-5/2323.

⁶⁰ У 2015 році граничний строк для надання головним розпорядникам лімітних довідок – **12.01.2015**, оскільки закон про державний бюджет на 2015 рік прийнятий 28.12.2014. Мінфіном лімітні довідки доведені листом від **19.01.2015** № 31-04130-17-9/1287.

⁶¹ У 2016 році граничний строк для надання головним розпорядникам лімітних довідок – **11.01.2016**, оскільки закон про державний бюджет на 2016 рік прийнятий 25.12.2015. Мінфіном лімітні довідки доведені листом від **21.01.2016** № 31-01130-17-9/1972.

⁶² У 2017 році граничний строк для надання головним розпорядникам лімітних довідок – **04.01.2017**, оскільки закон про державний бюджет на 2017 рік прийнятий 21.12.2016. Мінфіном лімітні довідки доведені листом від **10.01.2017** № 31-04130-17-9/658.

(детальна інформація приведена у Додатку 1 до Звіту за завданням № 3).

Згідно із Законом України від 05.09.2017 № 2145-VIII «Про освіту» термін «вищий навчальний заклад» з 28.09.2017 замінено на «заклад вищої освіти», але до Інструкції № 57 відповідні зміни не внесено, чим зумовлено нормативну неузгодженість при плануванні видатків для таких закладів та складанні й виконанні розпису державного бюджету.

Аудит засвідчив, що за окремими статтями асигнування за загальним фондом визначалися Управлінням справами без урахування визначеної у бюджетних запитах потреби, що є наслідком незабезпечення належного планування видатків, їх обґрунтованості та повноти розрахунків, про що зазначалося вище.

Так, безпосередньо законом про державний бюджет на 2016 рік встановлені бюджетні призначення, що перевищували визначену потребу у видатках на оплату праці на 4 198,1 тис. грн, або на 1,9 відс., та у видатках розвитку (капітальних видатках за рахунок зменшення поточних видатків) на 49 980,0 тис. гривень. Таким чином, за відсутності потреби в коштах на проведення капітального ремонту обсяг затверджених асигнувань на зазначені цілі (КЕКВ 3130) становив 5 135,6 тис. грн, на реконструкцію та реставрацію (КЕКВ 3140) – 14 676,4 тис. грн, на придбання обладнання і предметів довгострокового користування (КЕКВ 3110) – 30168,0 тис. грн при заявленій потребі в 20,0 тис. гривень. Крім того, затверджено асигнувань більше визначеної потреби в коштах у 2015 році на субсидії та поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям) (КЕКВ 2610) в обсязі 1 227,0 тис. грн, на соціальне забезпечення (КЕКВ 2700) – 60,6 тис. грн, а у 2018 році на придбання обладнання і предметів довгострокового користування (КЕКВ 3110) – 1 200,0 тис. грн за рахунок зменшення бюджетних асигнувань на інші потреби.

Отже, під час формування зведених кошторисів допущено включення бюджетних асигнувань по загальному фонду, які перевищили визначену потребу на 56 665,7 тис. гривень.

Встановлено, що Управлінням справами як головним розпорядником бюджетних коштів формувалися та надавалися до Казначейства розподіли показників зведених кошторисів та планів асигнувань загального фонду державного бюджету, зведення показників спеціального фонду на відповідні роки, що не відповідає вимогам пункту 3.2 Порядку № 1407. При цьому у 2016, 2017 та 2019 роках зазначені розподіли подані до Казначейства з порушенням граничного строку, визначеного пунктом 3.2 Порядку № 1407, зокрема у 2016 році – на сім робочих днів⁶³, у 2017 році – на один робочий день⁶⁴, на 2019 рік – на один робочий день⁶⁵.

⁶³ Реєстр документів щодо розподілу показників бюджетних асигнувань надано Управлінням справами до Казначейства 12.02.2016.

⁶⁴ Реєстр документів щодо розподілу показників бюджетних асигнувань надано Управлінням справами до Казначейства 31.01.2017.

⁶⁵ Реєстр документів щодо розподілу показників бюджетних асигнувань надано Управлінням справами до Казначейства 02.01.2019.

У цілому у 2013–2019 роках за рахунок коштів за КПКВК 0111020 здійснювалося фінансування шести розпорядників та трьох одержувачів бюджетних коштів. Детальна інформація щодо бюджетних асигнувань розпорядникам та одержувачам бюджетних коштів у розрізі періодів міститься у Додатку 2 до Звіту за завданням № 3.

До кошторисних призначень у 2013–2019 роках за загальним та спеціальним фондами державного бюджету загалом внесено 182 зміни (табл. 12).

Таблиця 12

Інформація щодо кількості змін за КПКВК 0111020 у 2013–2019 роках

Показник / Роки	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Разом
Усього зміни за загальним фондом, у т. ч. на підставі:	13	13	13	10	8	14	15	86
змін до закону про державний бюджет	-	2	1	1	1	-	-	5
рішень Уряду	1	1	2	-	-	-	-	4
Усього зміни за спеціальним фондом, у т. ч.:	6	4	27	6	14	17	22	96
Управління адмінбудинками	1	1	2	3	2	5	6	20
Автобаза	3	2	4	1	8	7	14	39
Інститут законодавства	2	1	3	2	4	5	2	19
Пансіонат матері та дитини «Таврійські зорі»	-	-	12	-	-	-	-	12
Готельно-оздоровчий комплекс «Затока»	-	-	6	-	-	-	-	6
Разом	19	17	40	16	22	31	37	182

Згідно з даними, наведеними у табл. 12, за загальним фондом державного бюджету у 2013–2019 роках внесено 86 змін, що є свідченням неналежного планування видатків за зазначеним фондом.

Встановлено, що в порушення пункту 3.8 Інструкції № 57 для внесення змін за загальним фондом відповідні реєстри змін розподілів показників зведених кошторисів, зведених планів асигнувань загального фонду державного бюджету готувалися та подавалися до Казначейства Управлінням справами як головним розпорядником бюджетних коштів, при цьому у трьох випадках з порушенням граничних термінів, зокрема у 2014 році – одне порушення (на три⁶⁶ робочі дні), у 2016 році – два (на один⁶⁷ та два⁶⁸ робочих дні відповідно).

Встановлено, що всі 96 змін за спеціальним фондом здійснені з порушенням вимог пункту 49 Порядку № 228: зміни вносилися без розрахунків

⁶⁶ Казначейством листом від 15.07.2014 № 8-08/1057-16413 надано Апарату копії довідок Мінфіну, Управлінням справами надано Казначейству 23.07.2014 реєстри змін № 19 та № 20 від 21.07.2014.

⁶⁷ Казначейством листом від 17.03.2016 № 8-08/259-4584 надано Апарату копію довідки Мінфіну, Управлінням справами надано Казначейству 23.03.2016 реєстр змін № 3 від 17.03.2016.

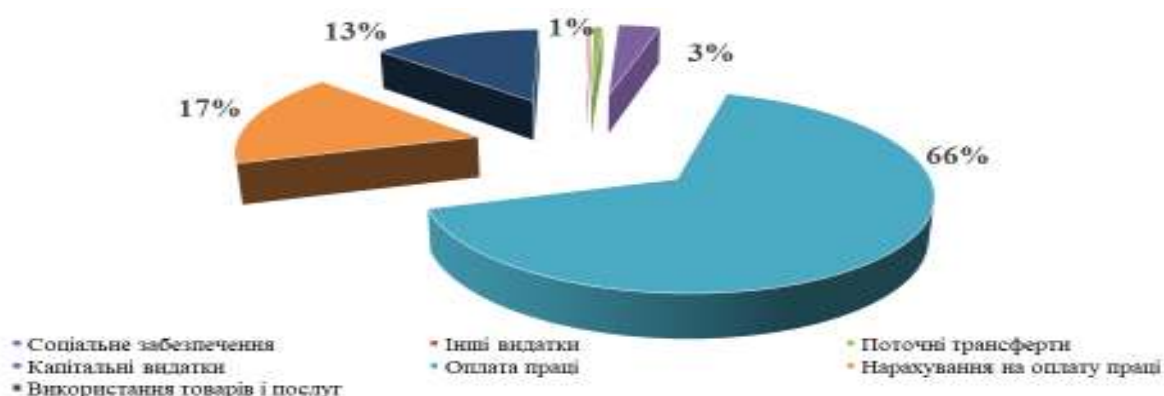
⁶⁸ Казначейством листом від 21.06.2016 № 8-08/793-10862 надано Апарату копії довідок Мінфіну, Управлінням справами надано Казначейству 30.06.2016 реєстри змін № 11 та № 12 від 29.06.2016.

з відповідними обґрунтуваннями. При цьому у 46 випадках при збільшенні плану надходжень і видатків на загальну суму 15 361,9 тис. грн – без правових підстав, а саме без довідок Казначейства про підтвердження надходжень на спеціальні реєстраційні рахунки та/або за відсутності перевищення фактичних надходжень (з урахуванням залишку на початок року) встановленим на початок року плановим обсягам, в 9 випадках при зменшенні плану надходжень та видатків (з урахуванням очікуваного виконання спеціального фонду кошторису у разі невиконання планових показників) на загальну суму –10 402,9 тис. грн, крім того, з перевищенням на 1-3 тижні граничного терміну⁶⁹ для проведення таких змін.

Слід зазначити, що під час аудиту виявлено відсутність реєстрації вхідної кореспонденції від Казначейства та Мінфіну (дата надходження документа, обліковий запис), а також резолюцій уповноважених на прийняття рішень осіб. Зазначене свідчить про неналежну організацію документообігу як елемента внутрішнього контролю. Як наслідок, допущено численні порушення строків виконання документів у бюджетному процесі, а також підготовку документів без належних підстав. Так, виявлено випадки формування, затвердження та надання до Казначейства документів раніше фактичного виникнення підстав для їх створення (8 випадків щодо формування реєстрів змін: у 2014 році – один випадок, у 2015 році – два, у 2016–2018 роках – по одному випадку).

У результаті внесення змін кошторисні призначення за КПКВК 0111020 у 2013–2019 роках збільшилися в цілому на 126 470,5 тис. грн та становили 3 468 982,0 тис. грн сукупно, або 103,8 відс. до початкового плану. Структура запланованих видатків з урахуванням змін представлена на діаграмі 19.

Діаграма 19. Структура видатків за КПКВК 0111020 у 2013–2019 роках з урахуванням внесених змін

⁶⁹ Довідки про внесення змін до спеціального фонду кошторису по Автобазі від 27.12.2013 № 15-2/24-748 на -2 015,0 тис. грн, від 25.12.2014 № 15-2/24-686 на -2 400,0 тис. грн, від 25.12.2015 № 15/32-336 на -1 750,0 тис. грн, від 28.12.2016 № 15-2/24-672 на -919,0 тис. грн, від 24.12.2019 № 15/32-211 на -55,8 тис. грн; по пансіонату матері та дитини «Таврійські зорі» від 08.12.2015 № 12, від 30.12.2015 № 13 на загальну суму -405,8 тис. грн; по Інституту законодавства від 27.12.2016 № 22/686-1-15 на -2 856,2 тис. грн, від 28.12.2017 № 22/616-1-15 на -1,1 тис. гривень.

Дані діаграми 19 свідчать, що в цілому внесені зміни не мали суттєвого впливу на зміну структури видатків за КПКВК 0111020. Найбільша частка, як і раніше, видатки на оплату праці – 66 відс. (2 291 995,5 тис. грн), видатки на нарахування на оплату праці становлять 17 відс. (568 163,9 тис. грн), на використання товарів і послуг – 13 відс. (460 555,1 тис. грн), капітальні видатки – 3 відс. (114 578,5 тис. грн) та інші видатки – 1 відс. (поточні трансферти (25 049,8 тис. грн), соціальне забезпечення (1 014,4 тис. грн) й інші видатки (7 625,2 тис. гривень)).

Таким чином, за КПКВК 0111020 у 2013–2019 роках **83 відс. бюджетних коштів у сумі 2 860 159,4 тис. грн** (у т. ч. за загальним фондом 2 845 026,8 тис. грн, за спеціальним – 15 132,6 тис. грн) **спрямовано на оплату праці з нарахуваннями працівників Апарату та інших установ і організацій**, які отримували бюджетні кошти за цією бюджетною програмою.

Аудит засвідчив, що на виконання бюджетної програми за КПКВК 0111020 бюджетне фінансування за рахунок коштів загального фонду забезпечено повністю: **із загального фонду державного бюджету виділено 3 417 935,0 тис. грн, або 100 відс. запланованих обсягів.** Надходження по спеціальному фонду становили **46 949,3 тис. гривень.**

Загальна інформація щодо уточненого плану, касових видатків, невикористаних асигнувань загального фонду державного бюджету та залишків коштів за спеціальним фондом на кінець відповідного періоду у 2013–2019 роках за КПКВК 0111020 представлена у табл. 13.

Таблиця 13

Загальна інформація за КПКВК 0111020 щодо уточненого плану, касових видатків та невикористаних асигнувань у 2013–2019 роках

Рік	Уточнений план			Касові видатки			Повернуто до державного бюджету	Не використано коштів
	усього	у тому числі		усього	у тому числі		загальний фонд	спеціальний фонд
		загальний фонд	спеціальний фонд		загальний фонд	спеціальний фонд		
2013	306 464,7	301 679,4	4 785,3	305 318,8	300 845,6	4 473,2	833,8	1 135,6
2014	283 422,8	279 374,0	4 048,8	280 692,3	277 824,7	2 867,6	1 549,3	1 766,8
2015	313 286,7	306 305,3	6 981,4	311 698,1	305 393,4	6 304,7	911,9	1 243,2
2016	397 030,8	391 332,5	5 698,3	378 805,4	374 288,8	4 516,6	17 043,7	2 435,6
2017	538 901,1	532 300,7	6 600,4	524 170,8	518 200,9	5 969,9	14 099,8	3 314,0
2018	776 436,0	765 668,8	10 767,2	765 856,7	759 028,0	6 828,7	6 640,8	6 240,6
2019	853 439,9	841 274,3	12 165,6	837 305,2	825 518,0	11 787,2	15 756,3	6 391,2
Разом	3 468 982,0	3 417 935,0	51 047,0	3 403 847,3	3 361 099,4	42 747,9	56 835,6	X

Як свідчать дані табл. 13, **касові видатки за КПКВК 0111020 у 2013–2019 роках становили 3 403 847,3 тис. грн, або 98,1 відс. бюджетних асигнувань, до державного бюджету внаслідок несвоєчасності та неповноти прийняття управлінських рішень повернено 56 835,6 тис. гривень.**

Таким чином, **внаслідок неналежного планування, про що зазначалося вище, до державного бюджету повернено 16,8 відс. загальної суми передбачених та профінансованих капітальних видатків, 15,5 відс.**

видатків на соціальне забезпечення, 6,3 відс. – на використання товарів і послуг, 1,4 відс. – на нарахування на оплату праці.

Аудитом встановлено, що за спеціальним фондом державного бюджету за КПКВК 0111020 на кінець кожного бюджетного періоду був залишок невикористаних коштів, який щороку збільшувався. Загальна інформація щодо сум залишків представлена у табл. 13, дані якої свідчать, що протягом періоду, що досліджувався, залишок по спеціальному фонду виріс з 1 135,6 тис. грн на кінець 2013 року до 6 391,2 тис. грн на кінець 2019 року, тобто майже у 6 разів.

Оскільки станом на 01.01.2020 кредиторська заборгованість за доходами по спеціальному фонду становила 122,8 тис. грн, кошти в сумі 6 268,4 тис. грн (тобто за вирахуванням зазначеної кредиторської заборгованості) отримані як плата за послуги, що фактично надавачем послуг надані, а отримувачами послуг прийняті та оплачені.

Зазначене свідчить, що покриття витрат за послуги, плата за надання яких надходить до спеціального фонду за КПКВК 0111020, здійснювалося за рахунок коштів загального фонду державного бюджету. Отже, надання зазначених послуг фактично здійснено за рахунок коштів загального фонду державного бюджету, що не відповідає вимогам статті 13 Бюджетного кодексу і вказує на неналежне та нерезультативне використання коштів загального фонду державного бюджету у сумі 6 268,4 тис. гривень.

Аудит виявив, що Управління справами як головний розпорядник бюджетних коштів проекти паспортів за КПКВК 0111020 на 2013, 2015–2018 роки до Мінфіну на затвердження (2019 рік – погодження) не надавало. Водночас у 2013–2018 роках до Мінфіну замість проектів надавалися вже затверджені розпорядженнями Керівника Апарату (або його Першого заступника) паспорти за КПКВК 0111020 (включаючи зміни до них) на відповідний рік, що не відповідає вимогам пунктів 3, 11 розділу I Правил № 1098.

Як наслідок, в порушення вимог пункту 6 розділу I Правил № 1098 паспорти за КПКВК 0111020 (включаючи зміни до них) на 2013–2018 роки затверджені Апаратом та Мінфіном неодноразово, розбіжність у датах затвердження становить 14-25 календарних днів. При цьому у 2014–2016 роках Мінфіном на 3-4 дні перевищено граничний термін для затвердження паспортів бюджетних програм⁷⁰, що є порушенням частини восьмої статті 20 Бюджетного кодексу та пункту 6 розділу I Правил № 1098.

Зазначене є порушенням бюджетного законодавства згідно з пунктом 17 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу (порушення порядку або термінів подання і затвердження паспортів бюджетних програм).

Аудитом встановлено, що Управління справами як головним розпорядником бюджетних коштів у порушення пункту 8 розділу I Правил № 1098 копії паспортів за КПКВК 0111020 на 2013 – 2019 роки до розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня не доведено.

⁷⁰ У 2014 році – наказ Мінфіну від 19.02.2014 № 100; у 2015 році – наказ Мінфіну від 17.02.2015 № 123, у 2016 році – на наказ Мінфіну від 19.02.2016 № 127.

Загальний обсяг затверджених видатків за даними паспортів за КПКВК 0111020 на 2013–2019 роки становив 3 342 541,5 тис. грн, що в цілому відповідає встановленим законами про державний бюджет бюджетним призначенням у цьому періоді. Водночас згідно з даними паспортів (з урахуванням внесених змін) загальний обсяг затверджених видатків становить 3 446 905,3 тис. грн, з яких **3 406 035,0 тис. грн за загальним фондом державного бюджету, що не відповідає розпису бюджету (3 417 935,0 тис. грн з урахуванням внесених змін) і є порушенням пункту 6 частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу та пункту 4 розділу I Правил № 1098.**

Така невідповідність на суму **11 900,0 тис. грн** зумовлена порушенням вимог пункту 10 розділу I Правил № 1098: до паспорта за КПКВК 0111020 на 2019 рік не внесені зміни в частині збільшення обсягу видатків на вказану суму за загальним фондом державного бюджету згідно з рішенням Уряду України⁷¹. Таким чином, дані паспорта за **КПКВК 0111020 на 2019 рік** не приведені у відповідність до розпису бюджету, напрями використання бюджетних коштів на суму **11 900,0 тис. грн** та результативні показники не визначено, тобто **цільове спрямування зазначених бюджетних асигнувань не встановлено**. Водночас у звіті про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 0111020 станом на 01.01.2020 вказано затверджений обсяг у загальній сумі 847 577,9 тис. грн⁷², тобто з урахуванням **11 900,0 тис. гривень**.

Згідно з паспортами бюджетної програми за КПКВК 0111020 у 2015–2019 роках **ціллю державної політики, на досягнення якої спрямовано реалізацію бюджетної програми, є створення нормативно-правової бази для реалізації реформ** та програм розвитку держави для впровадження в Україні європейських стандартів життя та вхід України на провідні позиції у світі.

Метою бюджетної програми за КПКВК 0111020 у 2013–2016 роках визначалося організаційне, інформаційно-аналітичне, матеріально-технічне, наукове та господарське забезпечення діяльності Верховної Ради України, у 2017–2019 роках – **забезпечення діяльності Верховної Ради України**.

Досягнення задекларованої у паспортах мети передбачено шляхом виконання 7 завдань (у 2013–2015 роках 8-10), зокрема:

– правове, наукове, організаційне, документальне, інформаційне, експертно-аналітичне, фінансове і матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України, її органів та народних депутатів України (Апарат, Управління справами);

– забезпечення соціально-побутових та належних умов праці народних депутатів України, структурних підрозділів Апарату (Апарат, Управління справами);

⁷¹ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.12.2019 № 1311-р «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Апарату Верховної Ради України на 2019 рік», довідки Мінфіну про зміни до річного розпису бюджету на 2019 рік від 24.12.2019 № 1256/2, про зміни до помісячного розпису асигнувань (за винятком надання кредитів з бюджету) загального фонду бюджету на 2019 рік від 24.12.2019 № 1245/2.

⁷² Загальний фонд – 841 274,3 тис. грн, спеціальний фонд – 6 303,6 тис. гривень.

– фінансове, організаційне та інформаційне забезпечення офіційних прийомів, що проводяться Верховною Радою України (Апарат, Управління справами);

– автотранспортне обслуговування народних депутатів України, секретаріатів комітетів, фракцій Парламенту, керівних працівників Апарату, а також візитів іноземних делегацій, що прибувають на запрошення Верховної Ради України (Автобаза);

– утримання та експлуатація адміністративних будинків, об'єктів спеціального призначення, споруд, інженерних комунікацій і обладнання адмінбудинків у відповідності з правилами і нормами технічної експлуатації будинків і споруд у належному санітарному і технічному стані (Управління адміністративними будинками);

– науково-методичне забезпечення законодавчого процесу, проведення експертизи найважливіших законопроектів, координація наукових досліджень з питань формування національної системи законодавства України (Інститут законодавства);

– забезпечення проведення протокольних заходів Верховної Ради України (ДП «Їдальня»).

Таким чином, реалізація бюджетної програми за КВКВК 0111020 передбачає **всбічне забезпечення діяльності Верховної Ради України, включаючи офіційні прийоми та візити іноземних делегацій, науковий супровід законодавчого процесу, а також забезпечення соціально-побутових та належних умов праці народних депутатів України.**

Встановлено, що для виконання зазначених завдань у паспортах передбачено 7-9 (у 2016 році – 14 за рахунок капітальних видатків) відповідних напрямів використання бюджетних коштів. Детальна інформація щодо напрямів використання бюджетних коштів, передбачених у паспортах за КПКВК 0111020 у 2013–2019 роках та звітах про їх виконання, представлена у Додатку 3 до Звіту за завданням № 3.

Бюджетні асигнування у сумі **2 120 365,7 тис. грн, або 62,3 відс.**, використані за напрямом «Здійснення організаційного, інформаційно-аналітичного та матеріально-технічного забезпечення діяльності Верховної Ради України», що фактично дублює назву бюджетної програми за КПКВК 0111020 і, відповідно, **нівелює всі інші напрями використання бюджетних коштів.**

Іншими найбільшими напрямками використання бюджетних коштів є: «Обслуговування та утримання адміністративних будинків Верховної Ради України» – **667 610,0 тис. грн, або 19,6 відс.** використаних бюджетних асигнувань (у т. ч. 7 469,2 тис. грн за спеціальним фондом); «Автотранспортне забезпечення діяльності Верховної Ради України» – **397 126,6 тис. грн, або 11,7 відс.** (у т. ч. 26 407,0 тис. грн за спеціальним фондом); «Науково-правове забезпечення діяльності Верховної Ради України» – **94 657,9 тис. грн, або 2,8 відс.** (у т. ч. 6 159,1 тис. грн за спеціальним фондом).

Загалом за вказаними чотирма напрямками використано **96,4 відс. бюджетних асигнувань у сумі 3 279 760,2 тис. гривень.**

Встановлено, що показники затрат представлені в основному як об'єкти спрямування витрат (зокрема, кількість штатних одиниць, підвідомчих установ, транспортних засобів, площа будівель) та структурою витрат на проведення певних заходів (ремонт, реконструкція, модернізація) і придбання основних засобів та іншого обладнання. При цьому у **паспортах не зазначено загального обсягу робіт, які необхідно виконати** у поточному та наступних роках (загальна потреба), загальної вартості інвестиційних проектів (проектів будівництва). Відповідно, **вказані у паспортах бюджетної програми щорічні обсяги видатків**, спрямовані на окреслені цілі, та **обсяги проведених робіт**, зазначені у розділі показників продукту, **не відображають стану адміністративних будинків, об'єктів спеціального призначення, споруд, інженерних комунікацій і обладнання адмінбудинків.**

У цілому такі показники продукту, як «кількість виконаних доручень, листів на опрацювання», «кількість зареєстрованих законопроектів», «кількість прийомів делегацій...», «кількість прийнятих осіб, які відвідали Україну на запрошення Верховної Ради України», «кількість людино/днів, проведених делегаціями в Україні», та показники ефективності «кількість доручень на одного працівника...», «сукупні витрати, пов'язані з прийомом однієї делегації», «сукупні витрати, пов'язані із прийомом одного члена делегації» і якості «частка вчасно виконаних доручень у їх загальній кількості» **частково відображають лише організаційне та документальне забезпечення** Верховної Ради України. **Показник «кількість зареєстрованих законопроектів» відображений також як результативний показник у паспорті за КПКВК 0111010.**

Автотранспортне забезпечення діяльності Верховної Ради України у результативних показниках затрат визначається показником «кількість транспортних засобів», у показниках продукту – лише показниками «загальний пробіг автотранспорту» та «час перебування автомобіля у роботі», у показниках ефективності – показниками «коефіцієнт технічної готовності автопарку» та «собівартість однієї роботи автомобіля». **Зазначені показники не дають можливості оцінити стан виконання завдання щодо автотранспортного обслуговування.** Також аудитом встановлено, що у **2015–2019 роках собівартість однієї години автомобіля щорічно перевищувала запланований рівень** при зменшенні у 2015, 2017 роках і збільшенні у 2016, 2018–2019 роках загального пробігу автотранспорту та зменшенні у 2015–2016, 2019 роках і збільшенні у 2017–2018 роках часу перебування автомобіля у роботі. При цьому касові видатки на автотранспортне забезпечення у 2017–2019 роках перевищували затверджений у паспорті за КПКВК 0111020 обсяг видатків за цим напрямом.

Крім того, недостовірно відображено показник затрат: у звіті за 2013 рік, незважаючи на передачу автомобіля в межах головного розпорядника, кількість автомобілів зменшено на одну одиницю (218 од.); у звіті за 2014 рік збільшено кількість автомобілів на 6 од. (172 од.), проте реалізовано 5 автомобілів, що свідчить про завищення показника на 11 од. (161 од.); у звіті

за 2019 рік зменшено кількість автомобілів на 2 од. (186 од.), проте 3 автомобілі придбано протягом року (191 одиниця).

Науково-правове забезпечення діяльності Верховної Ради України визначено показниками продукту «кількість народних депутатів України, працівників Апарату Верховної Ради України та органів місцевого самоврядування, що підвищили кваліфікацію через школу законотворчості», «кількість проведених науково-правових досліджень та наукових експертиз законодавчих актів, участь у розробці законодавчих актів» (у 2013–2018 роках також показниками щодо кількості аспірантів і докторантів) та показником якості «частка осіб, які отримали відповідний документ про підвищення кваліфікації від загальної кількості слухачів». Встановлено, що показник щодо кількості осіб, які мають підвищити кваліфікацію, у 2015–2019 роках не виконувався (у 2015 році – 19 відс., у 2016 році – 12,4 відс., у 2017 році – 33,2 відс., у 2018 році – 58,8 відс., у 2019 році – 36,9 відсотка).

У паспортах за КПКВК 0111020 **не визначені відповідні результативні показники за спеціальним фондом** (окрім кількості штатних одиниць у підвідомчих установах), хоча згідно з інформацією щодо планових та касових видатків **автотранспортне та науково-правове забезпечення, а також утримання і обслуговування адмінбудинків здійснюються також за рахунок бюджетних коштів за спеціальним фондом державного бюджету**. Крім того, у результативних показниках **не відображено хід виконання** зазначеного у паспортах бюджетної програми завдання **щодо забезпечення соціально-побутових та належних умов праці народних депутатів України**.

Таким чином, **результативні показники бюджетної програми за КПКВК 0111020 не забезпечують визначення результату виконання бюджетної програми, не розкривають стану виконання завдань та ступеня досягнення задекларованих цілі й мети бюджетної програми**. Наприклад, у звітах про виконання паспортів за КПКВК 0111020 за 2018, 2019 роки у розділі «Узагальнений висновок про виконання бюджетної програми» **не міститься інформації про ступінь досягнення мети та стан виконання завдань бюджетної програми**.

Отже, **результативні показники, визначені в паспортах бюджетної програми за КПКВК 0111020, не висвітлюють у повному обсязі об'єктивно та достовірно результатів діяльності головного розпорядника, що є недотриманням вимог пунктів 3, 5 і 6 Загальних вимог № 1536**.

Аудитом встановлено невідповідність фактичних даних показників у звітах про виконання паспортів за КПКВК 0111020, зокрема:

- у звіті за 2018 рік в показнику продукту вказано два відремонтованих ліфти в адміністративних будинках, розміщених за п'ятьма адресами;
- у звітах за 2018, 2019 роки у показниках ефективності зазначено середні витрати на проведення поточного ремонту 1 кв. м площі конструкцій та адміністративних приміщень за рахунок коштів спеціального фонду, які не планувалися зовсім.

Аналіз виконання результативних показників, відображених у звітах про виконання паспортів за КПКВК 0111020 у 2013–2019 роках засвідчив, що загалом із з 353 показників повністю виконано 131 (37 відс.), частково – 114 (32 відс.), не виконано – 25 (7 відс.), перевиконано – 83 показники (24 відсотки). **Повністю виконано** із 119 показників **затрат** лише **третину – 40 (34 відс.)**, із 114 показників **продукту – 36 (32 відс.)**, із 78 показників **ефективності – 20 (26 відс.)**, із 42 показників **якості – 35 (83 відсотки)**. При цьому звіти про виконання паспортів за КПКВК 0111020 за 2013–2019 роки не містять пояснень щодо розбіжностей (відхилення) між виконаними та затвердженими паспортами бюджетної програми результативними показниками в межах від 70 до 100 відс., що є недотриманням вимог розділу III Правил № 1098 та свідчить про відсутність контролю з боку Мінфіну.

Зазначене унеможлиблює здійснення об'єктивної оцінки ефективності бюджетної програми шляхом аналізу результативних показників за напрямами використання бюджетних коштів.

Встановлено, що звіти про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 0111020 за відповідний рік у 2013–2019 роках до Мінфіну подавалися **Управлінням справами** як головним розпорядником бюджетних коштів, що не відповідає вимогам пункту 2.2 Наказу № 1098 та є порушенням бюджетного законодавства, визначеним пунктом 36 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу.

Оскільки на сайті Верховної Ради України не зазначено дати оприлюднення паспортів бюджетної програми за КПКВК 0111020 та звітів про їх виконання, **дослідити дотримання термінів щодо оприлюднення зазначених документів не видається можливим.**

Згідно зі звітами про виконання паспортів бюджетної програми за КПКВК 0111020 за 2013–2019 роки загалом із затверджених 3 458 805,3 тис. грн видатки проведено на суму 3 403 847,4 тис. грн (98,4 відсотка).

При цьому за загальним фондом за КПКВК 0111020 із затверджених **3 417 935,0 тис. грн** видатки проведено на загальну суму **3 361 099,4 тис. грн** (98,3 відсотка). Загальний обсяг **невикористаних бюджетних коштів** за відповідний період у цілому становив **56 835,6 тис. грн**, що є свідченням **несвоєчасності та неповноти прийняття управлінських рішень.**

Аудитом встановлено, що **Управлінням справами у 2013, 2015–2019 роках використано коштів загального фонду за КПКВК 0111020 у сумі 18 181,2 тис. грн** (у 2013 році – 2 028,2 тис. грн, 2015 році – 30,9 тис. грн, 2016 році – 650,8 тис. грн, 2017 році – 5 744,5 тис. грн, 2018 – 6 810,3 тис. грн, 2019 році – 2 916,5 тис. грн) **на цілі, що не відповідають напрямам використання бюджетних коштів, визначеним у паспортах бюджетної програми за КПКВК 0111020 «Обслуговування та організаційне, матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України» (Додаток 3 до Звіту за завданням № 3), що згідно зі статтею 119 Бюджетного кодексу може мати ознаки нецільового використання бюджетних коштів та свідчить про ознаки кримінального правопорушення.**

Рекомендації Апарату:

- вжити дієвих заходів щодо належної організації планування показників проекту державного бюджету на відповідні роки, зокрема в частині обґрунтованості видатків та повноти розрахунків;

– забезпечити покриття витрат, пов'язаних з організацією та наданням послуг, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством, за рахунок надходжень від плати за такі послуги.

2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИДАТКІВ НА ПРИДБАННЯ ТОВАРІВ, РОБІТ ТА ПОСЛУГ ЗА РАХУНОК БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ ЗА БЮДЖЕТНИМИ ПРОГРАМАМИ ЗА КПКВК 0111010 «ЗДІЙСНЕННЯ ЗАКОНОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ» ТА 0111020 «ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ, МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ» У 2013–2019 РОКАХ

У 2013–2019 роках під час планування видатків на придбання товарів і послуг, а також капітальних видатків, Управлінням справами не забезпечено підготовки проєктів кошторисів та детальних і обґрунтованих розрахунків до кошторисів за КПКВК 0111010 і 0111020. Неприйняття своєчасних управлінських рішень призвело до невикористання бюджетних асигнувань на кінець бюджетних років на загальну суму 132 954,7 тис. гривень.

Нормативно-правова база

Згідно з Порядком № 228 Апарат та інші установи, яким затверджені бюджетні призначення і які відповідно до законодавства самостійно затверджують кошториси, плани асигнувань загального фонду бюджету, плани надання кредитів із загального фонду бюджету, плани спеціального фонду і штатні розписи, у **тритижневий термін** після прийняття державного бюджету **подають Мінфіну** затверджені кошториси, розрахунки до них, плани асигнувань загального фонду бюджету, плани надання кредитів із загального фонду бюджету, плани спеціального фонду і штатні розписи.

Виявлений стан справ і висновки

У 2013–2019 роках **видатки на придбання товарів, робіт та послуг, а також капітальні видатки** здійснювались головним розпорядником бюджетних коштів за двома бюджетними програмами – за КПКВК 0111010 та 0111020.

Визначена Управлінням справами в бюджетних запитах потреба в бюджетних видатках на 2013–2019 роки⁷³ за бюджетними програмами за КПКВК 0111010 і 0111020, зокрема за КЕКВ 2200 та КЕКВ 3000, становила 2 061 749,0 тис. грн, а саме за КПКВК 0111010 – 1 973 109,9 тис. грн (в тому числі за КЕКВ 2200 – 820 079,4 тис. грн, за КЕКВ 3000 – 1 153 030,5 тис. грн), за

⁷³ З урахуванням потреби в бюджетних коштах, не забезпеченої граничним обсягом видатків.

КПКВК 0111020 – 88 639,1 тис. грн (в тому числі за КЕКВ 2200 – 87 561,1 тис. грн, за КЕКВ 3000 – 1 078,0 тис. гривень).

Аудитом встановлено, що Управлінням справами у **2013–2019 роках підготовка проєктів кошторисів** за КПКВК 0111010 та 0111020 не здійснювалася, чим порушено вимоги **пункту 11 Порядку № 228**.

Кошториси за КПКВК 0111010 і 0111020 у 2013-2019 роках **склалися Управлінням справами**. До кошторисів додано **розшифровки видатків** (без дат та підписів відповідальних осіб), в яких відображені лише суми видатків, згрупованих за структурними підрозділами, із зазначенням найменувань товарів, робіт і послуг та кодів економічної класифікації. **Детальні розрахунки до кошторисів не склалися**.

Відповідно до кошторисів Управлінню справами затверджено на **2013–2019 роки**:

- видатки на придбання товарів і послуг на загальну суму **405 140,8 тис. грн, або 44,6 відс. визначеної у бюджетних запитах потреби** (за КПКВК 0111010 – 373 395,1 тис. грн, за КПКВК 0111020 – 31 745,7 тис. грн);

- капітальні видатки на загальну суму **184 029,8 тис. грн, або 15,9 відс. визначеної у бюджетних запитах потреби** (за КПКВК 0111010 – 182 989,8 тис. грн, за КПКВК 0111020 – 1 040,0 тис. гривень).

Встановлено, що на **капітальні видатки за КПКВК 0111020 протягом 2013–2019 років за рахунок внесення змін до кошторисів бюджетні асигнування збільшено в 20 разів** (21 534,5 тис. грн), визначена у бюджетному запиті **потреба – 1 078,0 тис. гривень**.

Узагальнена інформація про планові та фактичні показники фінансування видатків державного бюджету Управління справами на придбання товарів і послуг та капітальні видатки у розрізі бюджетних програм за загальним та спеціальним фондами за 2013–2019 роки наведена у табл. 14.

Таблиця 14

Планові та фактичні показники фінансування видатків Управління справами на придбання товарів і послуг та капітальні видатки за КПКВК 0111010, КПКВК 0111020 за загальним та спеціальним фондами у 2013–2019 роках

тис. грн

Показники	КЕКВ	Пропозиції (потреба)		Затверджено кошторисом		Кошторис зі змінами		Касові видатки		Не використано коштів	
		0111010	0111020	0111010	0111020	0111010	0111020	0111010	0111020	0111010	0111020
КПКВК											
Використання товарів і послуг	2200	820 079,4	87 561,1	373 395,1	31 745,7	387 069,1	19 841,8	318 496,5	18 691,9	68 572,6	1 149,9
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	2210	137 105,6	12 294,5	74 254,3	4 863,4	85 308,4	3 593,2	84 028,4	3 560,8	1 279,9	32,4
Продукти харчування	2230	-	595,5	-	525,0	-	536,0	-	449,5	0,0	86,5
Оплата послуг (крім комунальних)	2240	434 348,6	69 488,8	183 688,5	25 076,0	194 793,1	14 490,3	168 047,9	13 610,0	26 745,2	880,3
Видатки на відрядження	2250	248 565,2	947,3	115 452,3	714,1	106 967,6	724,1	66 420,1	578,5	40 547,5	145,6
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв*	2270	60,0	-	-	-	-	-	-	-	0,0	0,0
Дослідження і розробки, окремі заходи розвитку по реалізації державних (регіональних) програм	2282	-	4 235,0	-	567,2	-	498,2	-	493,1	0,0	5,1

Показники	КЕКВ	Пропозиції (потреба)		Затверджено кошторисом		Кошторис зі змінами		Касові видатки		Не використано коштів	
Капітальні видатки	3000	1 153 030,5	1 078,0	182 989,8	1 040,0	290 472,6	21 534,5	230 661,8	18 113,1	59 810,8	3 421,4
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	3110	587 658,2	1 078,0	99 512,8	1 040,0	144 906,2	4 846,9	143 643,2	4 091,2	1 263,0	755,7
Капітальне будівництво (придбання)	3120	96 254,3	-	0,0	-	-	-	-	-	0,0	0,0
Капітальний ремонт	3130	273 118,0	-	65 877,0	-	122 948,4	835,5	64 439,0	830,9	58 509,4	4,6
Реконструкція та реставрація	3140	156 000,0	-	17 600,0	-	22 618,0	15 852,1	22 579,6	13 191,0	38,4	2 661,1
Капітальні трансфери населенню	3240	40 000,0	-	-	-	-	-	-	-	0,0	0,0
РАЗОМ	2200+3000	1 973 109,9	88 639,1	556 384,9	32 785,7	677 541,7	41 376,3	549 158,3	36 805,0	128 383,4	4 571,3

* Видатки на оплату комунальних послуг та енергоносіїв (КЕКВ 2270) для утримання адмінбудинків здійснювались за рахунок коштів, виділених Управлінню адмінбудинками.

Протягом 2013–2019 років до кошторисів (за КЕКВ 2200 та КЕКВ 3000) постійно вносились зміни (до 22 разів на рік), що свідчить про незабезпеченість системного підходу до планування видатків.

Згідно з даними табл. 14 у 2013–2019 роках із затверджених кошторисами (зі змінами) видатків у сумі 718 918,0 тис. грн за КПКВК 0111010 і 0111020 Управлінням справами використано 585 963,3 тис. грн (81,5 відс. затвердженої суми зі змінами).

Отже, Управлінням справами не забезпечено своєчасного ухвалення управлінських рішень: при затверджених асигнуваннях (зі змінами) у сумі 718 918,0 тис. грн на 2013–2019 роки за КПКВК 0111010 і 0111020 залишились невикористаними 132 954,7 тис. грн (за КПКВК 0111010 – 128 383,4 тис. грн, за КПКВК 0111020 – 4 571,3 тис. грн), що свідчить про недоліки в плануванні.

Довідково. Значне невикористання бюджетних асигнувань зумовлено відміною закупівлі у 2019 році за КЕКВ 2240 та КЕКВ 3130 на загальну суму 120 000,0 тис. грн та систематичним невиконанням Орієнтовного плану відряджень за кордон за КПКВК 01111010 (КЕКВ 2250).

Рекомендації Управлінню справами:

- посилити контроль за обов'язковим підтвердженням детальними розрахунками кожної статті видатків у кошторисах.

2.1. Аналіз ефективності видатків на матеріально-технічне забезпечення

Внаслідок неприйняття Управлінням справами своєчасних управлінських рішень, у 2015–2019 роках не введено в експлуатацію матеріальних цінностей та не відображено в бухгалтерському обліку їх рух на загальну суму 82 435,3 тис. гривень.

Зазначені матеріальні цінності використовувались працівниками Апарату та Управління справами, проте через відсутність первинних документів щодо введення їх в експлуатацію, знос на них не нараховувався. Як наслідок, дані бухгалтерського обліку не відображають реального стану матеріальних активів.

Крім того, матеріальні цінності на загальну суму 2 656,6 тис. грн взагалі не використовуються, що свідчить про нерезультативне використання бюджетних коштів Управлінням справами.

Нормативно-правова база

Бухгалтерський облік є обов'язковим видом обліку, який ведеться підприємством згідно із Законом № 996. Ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності забезпечують надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства.

НП(С)БО 121 визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку та розкриття у фінансовій звітності інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції.

КЗпП визначено, що уповноважений орган зобов'язаний створити працівникам умови, необхідні для нормальної роботи і забезпечення повного збереження дорученого їм майна (стаття 131).

Наказами №№ 130, 755, 818 встановлені типові форми обліку та списання запасів бюджетних установ, типові форми меморіальних ордерів та інших облікових реєстрів суб'єктів державного сектору, типові форми з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядки їх складання.

Виявлений стан справ і висновки

Протягом 2013–2019 років Управлінням справами на матеріально-технічне забезпечення (КЕКВ 2200) за КПКВК 0111010 і 0111020 використано **337 188,4 тис. грн** (за загальним фондом – 336 901,4 тис. грн, або 99,9 відс., за спеціальним фондом – 287,0 тис. грн або 0,09 відсотка).

Після проведення процедур закупівель та укладання договорів матеріальні цінності надходять на склад та відображаються на підставі первинних документів в обліку. В Управлінні справами **не встановлено порядку внутрішнього складського обліку і не затверджено відповідних внутрішніх документів, що призвело до порушень та недоліків під час обліку й використання матеріальних цінностей та є свідченням недосконалості системи внутрішнього контролю.**

Аудитом встановлено, що Управлінням справами не забезпечено належних умов зберігання майна на загальну суму **7 942,9 тис. грн**, закріпленого за працівником, визначеним матеріально відповідальною особою. Таке майно знаходилось на складі № 4, що **не опалюється та не охороняється, чим не дотримано вимог статті 131 КЗпП, якою передбачено створення працівникам умов, необхідних для забезпечення повного збереження дорученого їм майна.**

Довідково. На складі № 4 загальною площею 1291,6 кв. м, зокрема, зберігаються папір формату А-4 в коробках, комп'ютерна (монітори, багатофункціональні пристрої, принтери тощо), офісна та побутова техніка (знищувач документів, кондиціонери, холодильники, кавові машини, блоки кондиціонерів, електрочайники, мікрохвильова піч тощо).

Крім того, **на складах виявлено матеріальних цінностей** на загальну суму 2 487,7 тис. грн, які відповідно до відомостей залишків товарно-матеріальних цінностей не використовувались більше одного року (склад № 4 –

2 100,0 тис. грн, склад № 5 – 387,7 тис. гривень). У матеріально відповідальній особі Апарату в робочому стані знаходилась комп'ютерна техніка⁷⁴ на суму 168,9 тис. грн, яка не використовувалась. Зазначене свідчить про **нерезультативне використання коштів на загальну суму 2 656,6 тис. гривень.**

Також встановлено, що зі складів для використання в роботі посадовим особам Апарату та Управління справами видані матеріальні цінності на загальну суму **82 435,3 тис. грн, які обліковувались як незавершені капітальні інвестиції** на рахунках 1311 «Капітальні інвестиції в основні засоби» (79 272,1 тис. грн) та 1312 «Капітальні інвестиції в інші необоротні матеріальні активи» (3 163,2 тис. грн), відображались в рядку **1030 «Незавершені капітальні інвестиції» балансу** та щодо яких не були складені акти введення в експлуатацію основних засобів.

Як наслідок, посадовими особами Апарату та Управління справами використовувались матеріальні цінності, не зараховані до складу основних засобів: відповідно до вимог пункту 1 розділу II Порядку № 818 підставою для оформлення господарських операцій із зарахування придбаних об'єктів незавершених капітальних інвестицій до складу основних засобів є акт введення в експлуатацію основних засобів.

Зазначене не давало підстав для здійснення нарахування амортизації на об'єкти, корисність яких фактично зменшувалась у зв'язку з використанням: відповідно до вимог пункту 5 розділу IV НП(С)БО № 121 нарахування амортизації повинно починатись з місяця, наступного за місяцем, в якому об'єкт основних засобів став придатним для корисного використання та введений в експлуатацію.

Отже, невідображення в бухгалтерському обліку руху матеріальних цінностей не забезпечує надання користувачам правдивої інформації щодо активів установи, мети ведення бухгалтерського обліку не досягнуто, чим порушено вимоги Закону № 996. Як наслідок, дані бухгалтерського обліку не відображають реального стану матеріальних активів установи.

Слід зазначити, що під час аудиту Управлінням справами введено в експлуатацію матеріальних цінностей на загальну суму **78 328,2 тис. грн** (субрахунок 1311 – 76 149,0 тис. грн, субрахунок 1312 – 2 179,2 тис. грн), чим частково усунуто порушення.

Довідково: за субрахунком 1311 введено в експлуатацію програмне забезпечення, комутатори, ламінатор, джерело безперебійного живлення, сканери, панель інтерактивну, системні блоки, ноутбуки, проектор тощо, за субрахунком 1312 – вебкамери, флеш-накопичувачі, патч-корди, клавіатури, процесор, материнську плату, хронодатер, ліхтарі, диктофон, гучномовець тощо.

Рекомендації Управлінню справами:

- розробити та затвердити порядок передачі зі складу матеріальних цінностей і внутрішнього складського обліку із зазначенням відповідальних осіб;

⁷⁴ Робоча станція у складі: сканер, монітор, системний блок (мат. плата, накопичувач, корпус, модуль пам'яті, клавіатура).

- вжити заходів щодо забезпечення належних умов зберігання державного майна;
- затвердити план введення в експлуатацію товарно-матеріальних цінностей, з метою відображення достовірних даних у бухгалтерському обліку.

2.1.1. Оцінка приймання-передачі матеріальних цінностей на баланси підпорядкованих підприємств, установ, організацій

Управління справами протягом 2013–2019 років із недотриманням норм законодавства здійснювалася передача матеріальних цінностей підпорядкованим підприємствам, установам, організаціям на суму 33 358,9 тис. гривень.

Нормативно-правова база

Статтею 4 Закону № 996 визначено принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності, НП(С)БО 121 та Наказом № 11 – методологічні засади формування в бухгалтерському обліку та розкриття у фінансовій звітності інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи.

Наказом № 818 затверджено типові форми з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядки їх складання.

Виявлений стан справ і висновок

Частинами другою та п'ятою статті 56 Бюджетного кодексу передбачено, що бюджетні установи ведуть бухгалтерський облік відповідно до законодавства та усі бухгалтерські записи мають підтверджуватися документально. Фактично Управління справами за часткової відсутності розпорядчих документів та без належно оформлених актів приймання-передачі передано підприємствам, установам, організаціям, що знаходяться у сфері управління, та списано з балансу матеріальних цінностей на загальну суму 33 358,9 тис. гривень. Неврахування вимог Закону № 996, наказів №№ 11, 818 є порушенням бюджетного законодавства щодо ведення бухгалтерського обліку, визначеним пунктом 33 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу.

Довідково. Управлінню адмінбудинками передано матеріальних цінностей на загальну суму 32 667,7 тис. грн (2013–2019 роки), ДП «Їдальня» – на 447,8 тис. грн (2013 – 2016 роки), Автобазі – на 124,4 тис. грн (2016–2017 роки), ДП «Готельно-оздоровчий комплекс «Затока» – на 59,8 тис. грн (2016 рік), ДП «Пансіонат матері та дитини «Таврійські зорі» – на 59,2 тис. грн (2016 рік).

Управління справами не забезпечено списання матеріальних цінностей, які втратили споживчі якості (наприклад, скульптурна постать В. І. Леніна, машинки друкарські 5 видів, телефонний пристрій «Елетап»-2, приймач «Синхротом»), є морально застарілими, а також матеріальних цінностей, що втратили споживчі властивості і є непридатними для подальшого використання.

Рекомендації Управлінню справами:

- розробити та затвердити розпорядчий документ щодо списання морально застарілих матеріальних цінностей та матеріальних цінностей, що втратили споживчі властивості;
- розробити та затвердити порядок передачі зі складу матеріальних цінностей підпорядкованим підприємствам, установам, організаціям у межах головного розпорядника бюджетних коштів.

2.1.2. Оцінка проведення інвентаризацій

Невизначення порядку оприбуткування готівки в касі та порядку розрахунку ліміту каси призвело до значних залишків готівки у касі Верховної Ради України.

Нормативно-правова база

Положенням № 879 визначено порядок проведення та оформлення результатів інвентаризації активів і зобов'язань, зокрема, пунктом 5 передбачено, що інвентаризація проводиться з метою забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства, під час якої перевіряються і документально підтверджуються їх наявність, стан, відповідність критеріям визнання і оцінка.

Положеннями № 637 (діяло до 2017 року включно) та № 148 (чинне з 2018 року) зобов'язано підприємства, установи, організації розробити та затвердити внутрішнім документом **порядок розрахунку ліміту каси та порядок оприбуткування готівки в касі** установи. У разі невстановлення ліміту каси (незалежно від причин), такий ліміт вважатиметься нульовим. Відповідно вся готівка, яка залишиться в касі на кінець робочого дня, є понадлімітною (пункт 53 Положення № 148).

Виявлений стан справ і висновок

У порушення підпункту 5.2 пункту 5 Положення № 637 та пункту 50 розділу V Положення № 148 Управлінням справами протягом 2013–2019 років порядки оприбуткування готівки в касі та розрахунку ліміту каси не затверджувалися. **Пунктом 18 розділу II Положення № 148** визначено, що суми готівок, одержані в банку і не використані за призначенням протягом установлених строків, повертаються установою до банку не пізніше наступного робочого дня або можуть залишатися в його касі у межах встановленого ліміту. **Отже, розрахунок лімітів каси не визначений та не проводився.**

Аудитом встановлено, що **інвентаризація майна Управлінням справами щороку проводилася неналежно**. Так, виявлені **факти використання основних засобів та нематеріальних активів, які роками не вводились в експлуатацію**. Водночас відповідно до даних інвентарних описів 2013–2019 років **жодних розбіжностей з даними бухгалтерського обліку не встановлено**. **Неналежне проведення інвентаризації Управлінням справами у 2013–2019 роках не забезпечило достовірності даних бухгалтерського обліку**

та фінансової звітності установи, чим порушено вимоги статті 10 Закону № 996 та пункту 5 Положення № 879.

У порушення пункту 53 Положення № 148 у касі Управління справами протягом 2013–2019 років зберігалися значні залишки коштів у національній та іноземній валютах (в окремі дні залишки досягали 12 000,0 тис. грн, 32,5 тис. дол. США, 39,9 тис. євро), що є порушенням касової дисципліни.

Рекомендації Управлінню справами:

- розробити та затвердити порядок оприбуткування готівки в касі;
- розробити та затвердити порядок розрахунку ліміту каси та встановити ліміт каси.

2.2. Аналіз ефективності капітальних видатків

Управління справами, не маючи законних підстав для проведення капітального ремонту, реконструкції, реставрації адмінбудинків, які фактично перебували в оперативному управлінні та на балансі Управління адмінбудинками, здійснило за рахунок передбачених йому кошторисних призначень на 2015–2019 роки таких капітальних видатків на загальну суму 63 050,8 тис. гривень.

Пов'язані з реконструкцією, модернізацією, добудовою та капітальним ремонтом видатки в загальній сумі 193 174,7 тис. грн обліковувались на балансі Управління справами станом на 01.01.2020 як незавершені капітальні інвестиції, хоча відповідно до вимог нормативно-правових актів мали збільшити первісну вартість основних засобів Управління адмінбудинками (на 188 291,72 тис. грн), Управління житловими будинками (на 2 988,46 тис. грн), Автобази (на 1 894,53 тис. грн), щодо яких вони фактично здійснювались.

Нормативно-правова база

Законами №№ 687 та 3038 визначено, зокрема, правові засади з питань будівництва. Відповідно до статті 1 Закону № 687 замовник – це фізична або юридична особа, яка має у власності або користуванні земельну ділянку, подала у встановленому законодавством порядку заяву (клопотання) щодо її забудови для здійснення будівництва або зміни (у тому числі шляхом знесення) об'єкта містобудування. Статтею 26 Закону № 3038 встановлено, що право на забудову земельної ділянки реалізується її власником або користувачем за умови використання земельної ділянки відповідно до вимог містобудівної документації (частина четверта).

Згідно з Порядком № 228 розрізняють кошториси індивідуальні та зведені. Установа для забезпечення своєї діяльності складає, зокрема, індивідуальні кошториси (пункт 3 Порядку № 228).

При цьому пунктом 20 Порядку № 228 встановлено, що під час визначення обсягів видатків бюджету та/або надання кредитів з бюджету розпорядникам нижчого рівня головні розпорядники повинні враховувати об'єктивну потребу в коштах кожної установи, виходячи з її основних

виробничих показників і контингентів, які встановлюються для установ, обсягу виконуваної роботи, штатної чисельності, необхідності погашення дебіторської і кредиторської заборгованості та реалізації окремих програм і намічених заходів щодо скорочення витрат у плановому періоді. До кошторисів можуть включатися тільки видатки, передбачені законодавством, необхідність яких обумовлена характером діяльності установи.

Відповідно до витягів із Державного реєстру речових прав на нерухоме майно земельні ділянки, на яких знаходяться **усі адмінбудинки Верховної Ради України, належать державі в особі Апарату та передані з правом користування Управлінню адмінбудинками.**

Згідно із пунктом 1 розділу III НП(С)БО 121 витрати на поліпшення об'єкта основних засобів (реконструкцію (реставрацію), модернізацію, добудову, дообладнання) збільшують його первісну вартість протягом усього строку використання. Витрати на утримання об'єктів основних засобів (проведення технічного нагляду, технічного обслуговування та ремонту), які здійснюються для відновлення або підтримання суб'єктом державного сектору майбутніх економічних вигід або потенціалу корисності на первісно оціненому рівні продуктивності об'єкта основних засобів, визнаються витратами звітного періоду, в якому вони понесені (пункт 2 розділу III НП(С)БО 121).

Отже, утримання основних засобів має здійснюватися безпосередньо бюджетними установами, яким надані основні засоби в оперативне користування, тобто знаходяться на їх балансі.

Виявлений стан справ і висновки

Управлінням справами протягом 2013–2019 років за КПКВК 0111010 і 0111020 на капітальні видатки (КЕКВ 3000) використано 248 774,9 тис. грн (за загальним фондом – 243 245,1 тис. грн, або 97,8 відс., за спеціальним – 5 529,7 тис. грн, або 2,2 відсотка).

Аудит засвідчив, що, незважаючи на вимоги Законів № 687 та № 3038, **Управлінням справами фактично передбачено та здійснено видатки, пов'язані з будівництвом (новим будівництвом, реконструкцією, реставрацією, капітальним ремонтом) об'єктів, які не перебували в його оперативному управлінні та розташовувалися на земельних ділянках, що знаходилися у користуванні установ, організацій та підприємств.**

Так, **усі адмінбудинки, щодо яких Управлінням справами здійснювалися у 2015–2019 роках капітальні видатки, а також земельні ділянки, на яких вони знаходяться, перебувають на балансі Управління адмінбудинками.** Отже, за відсутності прав землекористування Управлінням справами необґрунтовано заплановано проведення у 2015–2019 роках капітального ремонту, реконструкції та реставрації приміщень адмінбудинків, які фактично не перебували в його оперативному управлінні, та в подальшому внаслідок безпідставного здійснення функцій замовника будівництва використано 63 050,8 тис. гривень.

Довідково: Протягом 2015–2019 років Управлінням справами використано бюджетних коштів на здійснення капітальних робіт в адмінбудинках, розміщених за адресами: вул. Садова, 3 на суму 2 063,6 тис. грн; вул. Садова, 3а – 2 680,1 тис. грн; вул. Банкова, 6-8 –

6 569,1 тис. грн; вул. В. Житомирська, 11 – 17 479,1 тис. грн; вул. Грушевського, 5 – 32 729,2 тис. грн; вул. Рильського, 8 – 1 529,7 тис. гривень.

Крім того, на балансі Управління справами із 2006 року обліковуються незавершені капітальні інвестиції на загальну суму **130 123,8 тис. грн** (проекти житлових будинків на суму 4 882,9 тис. грн, реконструкція будівлі на вул. Садова 3 – 125 240,9 тис. грн), здійснені щодо об'єктів, які перебувають в оперативному управлінні Автобази, Управління адмінбудинками та Управління житловими будинками.

Отже, в порушення вимог пункту 1 розділу III НП(С)БО 121 витрати, понесені на поліпшення об'єктів основних засобів, які знаходились в оперативному управлінні Автобази (1 894,5 тис. грн), Управління адмінбудинками (188 291,7 тис. грн) та Управління житловими будинками (2 988,5 тис. грн), в загальній сумі **193 174,7 тис. грн**, фактично не збільшили їх первісної вартості, а обліковувались як незавершені капітальні інвестиції на балансі Управління справами (рядок 1030 балансу), якому вони не належали.

Рекомендації Управлінню справами:

- розробити та затвердити порядок передачі майна підпорядкованим підприємствам, установам та організаціям;
- оформити розпорядчі документи щодо передачі незавершених капітальних інвестицій в основні засоби на баланси балансоутримувачів.

2.3. Аналіз здійснення видатків на відрядження

Планування видатків на відрядження в межах України у 2013–2019 роках Управлінням справами здійснювалось без складання розрахунків у сумі 19 535,5 тис. гривень.

З недотриманням норм чинного законодавства Управлінням справами безпідставно відшкодовано видатків на відрядження по Україні народним депутатам України з 01.01.2013 по 23.02.2017 без видання розпоряджень Голови Верховної Ради України на суму 537,3 тис. гривень.

Управлінням справами протягом 2013–2019 років не забезпечено належного контролю за використанням видатків на відрядження за кордон народним депутатам України та працівникам Апарату. Здійснено незаконних видатків на відрядження перекладачів-синхроністів на суму 641,9 тис. гривень. Самостійне внесення народними депутатами України змін до маршрутів відряджень за кордон призвело до неекономного використання 177,2 тис. гривень. Крім того, систематичне недотримання вимог законодавства під час здійснення відряджень за кордон народними депутатами України та працівниками Апарату спричинило використання 4 265,5 тис. грн із недотриманням норм законодавства.

Нормативно-правова база

Статтею 9 Закону № 996 визначено, що підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи щодо їх здійснення.

КЗпП встановлено, що надання гарантій і компенсацій у зв'язку з службовими відрядженнями передбачено для осіб, які перебувають у трудових відносинах із підприємством, установою, організацією (стаття 121).

Постановою № 98 затверджено суми витрат на відрядження державних службовців та інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю/частково утримуються за рахунок бюджетних коштів.

Наказом № 59 затверджено Інструкцію про службові відрядження в межах України та за кордон. Службове відрядження здійснюється за розпорядженням керівника органу державної влади, підприємства, установи, організації на певний строк до іншого населеного пункту як в межах України, так і за кордон для виконання службового доручення поза місцем постійної роботи працівника.

Підпунктом 170.9.2 пункту 170.9 статті 170 розділу IV Податкового кодексу передбачено, що звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт, подається за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Протягом 2013–2019 років діяли Порядки № 845 (2013 – 2015 роки) та № 841 (із 28.09.2015), згідно з якими під час заповнення звітів про використання коштів, виділених на відрядження (авансових звітів) за кордон, підзвітними особами вказується податковий номер (або серія і номер паспорта).

Положенням № 490 визначено порядок підготовки і оформлення документів щодо службових відряджень у межах України та за кордон народних депутатів, їх помічників-консультантів і працівників Апарату. Відповідно до пункту 2.1 Положення № 490 направлення у відрядження народного депутата України оформляється розпорядженням Голови Верховної Ради України.

Виявлений стан справ та висновки

Управління справами за КПКВК 0111010, КПКВК 0111020 за КЕКВ 2250 «Видатки на відрядження» на відрядження в межах України та за кордон протягом 2013–2019 років використано **66 998,6 тис. грн** (2013 рік – 4 775,0 тис. грн, 2014 рік – 2 681,3 тис. грн, 2015 рік – 9 380,8 тис. грн, 2016 рік – 12 353,1 тис. грн, 2017 рік – 11 842,6 тис. грн, 2018 рік – 14 785,2 тис. грн, 2019 рік – 11 180,6 тис. гривень).

Планування видатків на відрядження в межах України у 2013–2019 роках здійснювалось за КПКВК 0111010 (народні депутати України, помічники-консультанти народних депутатів України) та КПКВК 0111020 (працівники Апарату) **без обґрунтувань на суму 19 535,5 тис. грн** (за КПКВК 0111010 – 18 811,2 тис. грн, за КПКВК 111020 – 724,1 тис. грн) і **без підтвердження розрахунками та економічними обґрунтуваннями**. Як наслідок, у 2013–2019 роках Управління справами використано видатків у **4,4 рази менше** (4 420,3 тис. грн) від потреби, що свідчить про завищення такої потреби.

У порушення пункту 2.1 Положення № 490 Управління справами безпідставно **відшкодовано видатків на відрядження по Україні** народним депутатам України без видання розпоряджень Голови Верховної Ради України.

Аудитом встановлено, що з **01.01.2013 по 23.02.2017 Управлінням справами** в порушення пункту 1 розділу II Інструкції № 59 **відшкодовано** народним депутатам України **537,3 тис. грн** (2013 – 296,6 тис. грн, 2014 – 19,1 тис. грн, 2015 – 111,3 тис. грн, 2016 – 97,7 тис. грн, 2017 – 12,6 тис. гривень).

Видатки на відрядження за кордон народних депутатів України та працівників Апарату у 2013–2019 роках здійснювались за КПКВК 0111010 та відповідно до щорічних орієнтовних планів візитів за кордон. Протягом 2013–2019 років на відшкодування видатків на відрядження народних депутатів, працівників Апарату **за кордон Управлінням справами використано 61 999,7 тис. гривень**. При здійсненні видатків допущено ряд порушень:

➤ протягом 2013–2016 років розпорядженнями Голови Верховної Ради України до складу Постійної делегації Верховної Ради України з питань участі у засіданнях щорічних сесій Парламентської асамблеї Ради Європи **включалися 2 перекладачі-синхроністи** з англійської та французької мов, які **не були штатними працівниками Апарату, з якими не укладались цивільно-правові або трудові договори, але яким виплачувались кошти на відрядження за кордон**.

Довідково. Парламентською асамблеєю Ради Європи централізовано забезпечено синхронний переклад двома мовами (англійська, французька) для всіх учасників та представників парламентів держав-членів.

Загалом протягом 2013–2016 років зазначеним **перекладачам-синхроністам Управлінням справами сплачено** бюджетних коштів за рахунок бюджетних асигнувань за КЕКВ 2250 «Видатки на відрядження» **на закордонні відрядження у сумі 641,9 тис. грн** (у 2013 – 93,1 тис. грн, у 2014 – 88,8 тис. грн, у 2015 – 285,9 тис. грн, у 2016 – 174,1 тис. грн), **чим порушено вимоги абзацу першого пункту 1 розділу I Інструкції № 59 (службовим відрядженням вважається поїздка працівника за розпорядженням керівника підприємства, установи, організації на певний строк до іншого населеного пункту для виконання службового доручення поза місцем його постійної роботи), а також підпункту 2.2.5 пункту 2.2 глави 2 Наказу № 333 (здійснення видатків за КЕКВ 2250 для нештатних працівників та фізичних осіб, з якими не укладено трудових або цивільно-правових договорів, не передбачається).**

При цьому **звіти про використання коштів**, виданих на відрядження або під звіт, **складались** не безпосередньо платниками податку (підзвітними особами), що отримували такі кошти, а штатними працівниками Апарату, **чим порушено вимоги пункту 6 Порядку № 841;**

➤ протягом 2013–2019 років народними депутатами України **самостійно вносились зміни до затверджених маршрутів відряджень за кордон**, що призвело до **перевитрат бюджетних коштів на суму 177,2 тис. грн** (2013 – 18,1 тис. грн, 2015 – 19,3 тис. грн, 2016 – 17,6 тис. грн, 2017 – 25,1 тис. грн, 2018 – 67,7 тис. грн, 2019 – 29,4 тис. грн) та є **неекономним використанням бюджетних коштів;**

➤ за відсутності контролю з боку Управління справами народними депутатами України та працівниками Апарату протягом 2013–2019 років під час здійснення відряджень систематично не дотримувалися вимоги

законодавства (наприклад: одна особа за всіх отримувала кошти під звіт, документи про відрядження оформлялися із порушенням термінів, звіти про використання коштів, наданих на відрядження, не подавалися, відміток прикордонних служб про перетин кордону немає, авансування відряджень не здійснювалось, зміни до розпоряджень Голови Верховної Ради України вносилися після здійснення закордонних відряджень, виліт або повернення з відрядження здійснювалося до інших міст України, а не місця постійної роботи (м. Київ) тощо), що є порушенням вимог підпункту 170.9.2 пункту 170.9 статті 170 розділу IV Податкового кодексу, пункту 5 постанови Кабінету Міністрів України № 98, пунктів 4 і 7 розділу I та пунктів 1, 17 та 20 розділу III Інструкції № 59 та призвело до використання коштів із недотриманням норм законодавства на суму 4 265,5 тис. грн (2013 – 296,4 тис. грн, 2014 – 200,1 тис. грн, 2015 – 377,1 тис. грн, 2016 – 152,3 тис. грн, 2017 – 499,1 тис. грн, 2018 – 1 027,1 тис. грн, 2019 – 1 713,4 тис. гривень).

В окремих випадках у звітах про використання коштів, виданих на відрядження (авансових звітів) за кордон, підзвітними особами не вказано свого податкового номера (або серії і номера паспорта), що є порушенням вимог абзацу третього пункту 5 Порядку № 845 та абзацу другого пункту 6 Порядку № 841.

Встановлено, що звіти про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт, систематично складалися бухгалтером Управління справами, що є порушенням вимог пункту 17 розділу III Інструкції № 59, абзацу першого, третього пункту 5 Порядку № 845 та абзаців першого та другого пункту 6 Порядку № 841: звіт складається посадовою (підзвітною) особою, яка перебувала у відрядженні.

Отже, протягом 2013–2019 років за відсутності контролю керівництва Управління справами бюджетні кошти на відрядження використано незаконно на суму 1 179,2 тис. грн, неекономно – 177,2 тис. грн та з недотриманням норм законодавства – 4 265,5 тис. гривень.

Рекомендації Управлінню справами:

- внести зміни до Положення № 490 в частині посилення контролю за дотриманням вимог законодавства щодо використання коштів на відрядження в межах України та за кордон.

3. ОЦІНКА ЗАКУПІВЕЛЬ ЗА РАХУНОК БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ ЗА БЮДЖЕТНИМИ ПРОГРАМАМИ ЗА КПКВК 0111010 «ЗДІЙСНЕННЯ ЗАКОНОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ» ТА КПКВК 0111020 «ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ, МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ» У 2013–2019 РОКАХ

Управлінням справами під час організації та здійснення закупівель товарів, робіт та послуг у 2016–2019 роках⁷⁵ не забезпечено повною мірою

⁷⁵ Усі документи з питань організації та проведення закупівель (договори, протоколи, оголошення, інформація, запити цінових пропозицій тощо) за 2013–2015 роки знищено

ефективного та прозорого здійснення закупівель, законного та економного використання коштів державного бюджету за КПКВК 0111010 і 0111020, а окремі порушення мають ознаки системності.

Зазначене призвело до непродуктивного використання коштів на суму **63 515,4 тис. грн**, нерезультативного – **5 675,4 тис. грн**, незаконного – **127,9 тис. грн**, із недотриманням вимог законодавства – **7 843,2 тис. гривень**. Крім того, нанесено шкоди державі на суму **23 894,6 тис. грн** та недоотримано до державного бюджету можливих надходжень – **1 330,7 тис. гривень**.

Нормативно-правова база

Законами № 1197 та № 922 встановлено правові і економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг та передбачено забезпечення таких умов здійснення закупівель: ефективності та прозорості; створення конкурентного середовища; запобігання проявам корупції та розвитку добросовісної конкуренції.

Контроль за здійсненням закупівель товарів, робіт і послуг також визначався внутрішніми порядками № 27 (діє із 17.08.2015), № 54 (діє із 13.03.2017), № 233 (діє із 17.11.2018). Розпорядженнями Управління справами від 17.11.2010 № 127, від 02.09.2016 № 98 затверджено Положення про комітет з конкурсних торгів та Положення про тендерний комітет⁷⁶.

Виявлений стан справ і висновок

Аудит засвідчив, що протягом **2016–2019 років** у межах **КПКВК 0111010 і 0111020** закупівлі здійснювались згідно з планом закупівель на кожний рік (обсяг фінансування за кожною із бюджетних програм Планом закупівель не визначався). У вказаному періоді Управлінням справами на придбання товарів, робіт та послуг за рахунок коштів державного бюджету **укладено 625 договорів** (2016 рік – 112, 2017 рік – 150, 2018 рік – 161, 2019 рік – 202) із 204 контрагентами на загальну суму **348 769,4 тис. грн**⁷⁷ (2016 рік – 106 414,4 тис. грн, 2017 рік – 51 016,7 тис. грн, 2018 рік – 96 062,5 тис. грн, 2019 рік – 95 275,8 тис. грн), у розрізі процедур (діаграма 20): відкриті торги – 100 договорів (260 051,4 тис. грн), переговорні процедури – 63 договори (37 344,0 тис. грн), а також без застосування вимог статті 2 Закону № 922 допорогові закупівлі – 204 договори (18 121,5 тис. грн) та 258 договорів⁷⁸

згідно з актом про виділення до знищення документів і справ, що не мають науково-історичної цінності та втратили практичне значення, від 24.09.2019 (без номера).

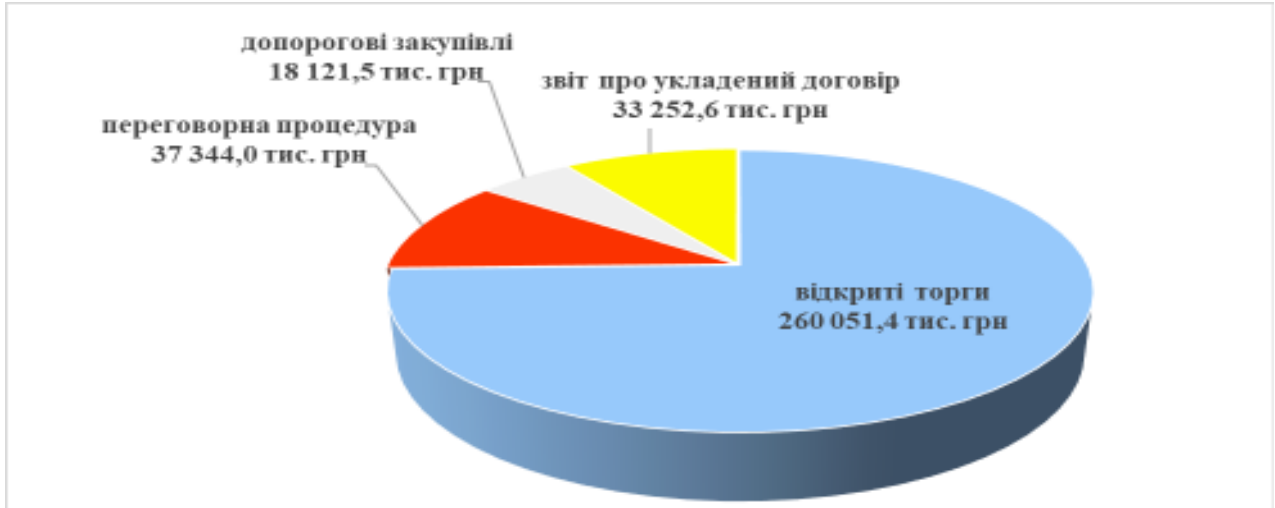
⁷⁶ Голова комітету **Гаман М. В.** (Перший заступник керуючого справами з 01.01.2016 по 01.09.2016), **Крилова І. І.** (заступник керуючого справами з 02.09.2016 по 07.02.2017), **Денисов Е. М.** (заступник керуючого справами з 05.07.2019, Перший заступник керуючого справами з 08.02.2017 по теперішній час), секретар комітету **Гетман В. В.** (завідувач сектору договірної роботи та супроводження державних закупівель відділу юридичного забезпечення з 01.01.2016 по 01.09.2016), **Перевертайло О. В.** (головний спеціаліст відділу організації будівництва з 02.09.2016 по 13.02.2017), **Гетман В. В.** (завідувач сектору договірної роботи та супроводження державних закупівель відділу юридичного забезпечення з 14.02.2017 по теперішній час).

⁷⁷ За даними Управління справами (з 01.01.2016 по 31.07.2016) та bipro.prozorro.org.

⁷⁸ Звіти про їх укладення опубліковано на вебпорталі уповноваженого органу «ProZorro».

(33 252,6 тис. гривень). За усіма зазначеними договорами протягом 2016–2019 років сплачено 333 442,0 тис. гривень.

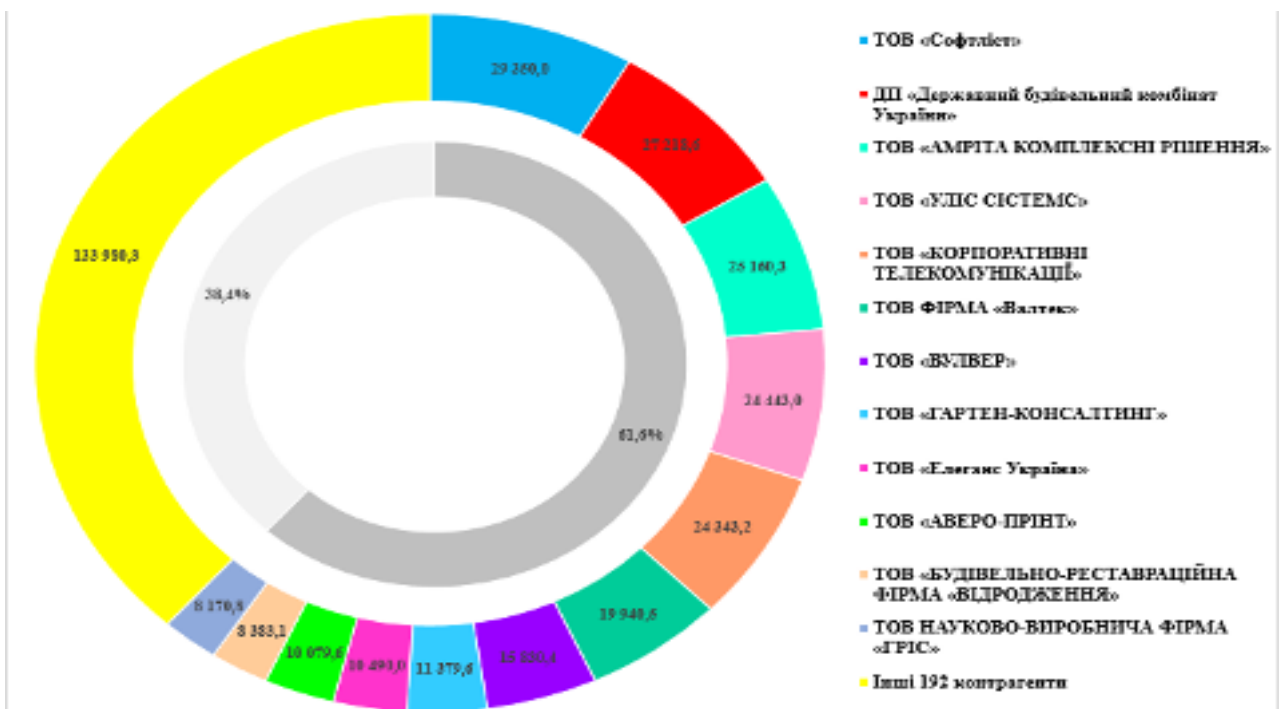
Діаграма 20. Процедури закупівель, проведені Управлінням справами протягом 2016–2019 років

Інформація про переможців, визначених Управлінням справами за результатами проведення закупівель, наведена на діаграмі 21.

Управлінням справами при здійсненні закупівель у 2016–2019 роках **не забезпечено створення реального конкурентного середовища: середня кількість учасників торгів не перевищувала 1,8**. Дані діаграми 21 свідчать, що закупівлі на суму 214 789,1 тис. грн (61,6 відс. загальної суми укладених договорів) здійснені у 12 підприємств. Усі інші закупівлі на суму 133 980,3 тис. грн (38,4 відс.) проведено із 192 постачальниками.

Діаграма 21. Інформація щодо переможців за результатами проведених Управлінням справами закупівель

Аудитом встановлено, що найбільшу питому вагу мали закупівлі товарів та послуг у сфері **інформаційно-телекомунікаційних технологій – 203 508,5 тис. гривень**. За результатами закупівель робіт, пов'язаних із **капітальним ремонтом, будівництвом, реставрацією, архітектурних тощо**, укладено договори на суму **72 811,0 тис. гривень**. Закупівлі інших товарів та послуг (інженерні та інші послуги) – **72 449,9 тис. гривень**.

Аудитом проведено вибірковий аналіз закупівель та встановлено низку порушень та недоліків.

3.1. Аналіз дотримання законодавства під час проведення закупівель

В Управлінні справами за КПКВК 0111010 і 0111020 виявлено випадки здійснення закупівель та укладення договорів із недотриманням норм законодавства, окремі порушення мають ознаки системності.

Нормативно-правова база

Відповідно до частини сьомої статті 2 Закону № 922 забороняється придбання товарів, робіт і послуг до/без проведення процедур, визначених цим Законом, та укладання договорів, які передбачають оплату замовником товарів, робіт і послуг до/без проведення процедур, визначених цим Законом.

Статтею 10 Закону № 922 передбачено, що замовник самостійно та безоплатно через авторизовані електронні майданчики оприлюднює на веб-порталі уповноваженого органу в порядку, встановленому уповноваженим органом та цим Законом, інформацію про закупівлю, а саме: договір про закупівлю – протягом двох днів з дня його укладення; повідомлення про внесення змін до договору – протягом трьох днів з дня внесення змін; звіт про виконання договору – протягом трьох днів з дня закінчення строку дії договору, виконання договору або його розірвання.

Порядками № 921 та № 454 встановлено, що предмет закупівлі визначається за показниками Державного (до 31 грудня 2016 року) та Національного класифікаторів (із 1 січня 2017 року).

Виявлений стан справ і висновок

Аудит засвідчив, що тендерним комітетом Управління справами **не забезпечено дотримання законодавства під час проведення закупівель, укладання та виконання договорів протягом 2016 – 2019 років, зокрема:**

✓ мали місце випадки **неправильного визначення предмета закупівлі за показником Національного та Державного класифікаторів у 2016–2018 роках на загальну суму 923,2 тис. грн:**

- із 01.01.2016 по 31.07.2016 предмет **4** допорогових закупівель **визначено за показником 6-ої цифри Державного класифікатора** на загальну суму **89,4 тис. грн** (№№ 2, 3, 4, 5 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3), що є порушенням **пункту 2.1 розділу II Порядку № 921**, який **передбачає визначення закупівель товарів і послуг за показником п'ятого знака** із зазначенням у дужках предмета закупівлі,

- із 01.08.2016 по 31.12.2016 предмет **6 закупівель** товарів і послуг визначено за показником **6-ої цифри Національного класифікатора**, а не **п'ятого знака Державного класифікатора** на загальну суму **520,9 тис. грн** (№№ 12, 13, 15, 16, 17, 18 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3); у 2017–2018 роках предмет **4 закупівель** послуг визначено за показником **3-ої цифри Національного класифікатора** на суму **312,9 тис. грн** (№№ 20, 25, 30, 34 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3), що є порушенням **пункту 1 розділу II Порядку № 454**, який передбачає визначення закупівель за показником четвертої цифри основного словника із зазначенням у дужках конкретної назви товару чи послуги. Крім того, у **3 зазначених договорах** (№№ 20, 25, 30 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3) **неправильно визначено предмет закупівлі** послуг з моніторингу українського телебачення щодо висвітлення діяльності Верховної Ради України, контенту ЗМІ щодо діяльності Парламенту на основі системи Semantrum», оскільки застосовано предмет закупівлі 71700000-2 - «Послуги з моніторингу та контролю», що включає послуги з моніторингу та контролю на виробництві чи промисловості, яких немає у діяльності Верховної Ради України;

✓ в порушення **пункту 11 розділу II Порядку № 454**, яким визначено, що предмет закупівлі товарів і послуг, необхідних для проведення заходів і офіційних прийомів за участі Голови Верховної Ради України, здійснюється за обсягом, номенклатурою та місцем поставки товарів або надання послуг окремо для кожного заходу чи офіційного прийому, укладено **5 договорів** (№№ 21, 31, 32, 40, 41 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3) за результатами переговорних процедур на загальну суму **6 176,5 тис. грн** щодо надання послуг з обслуговування представницьких заходів та офіційних прийомів за участі керівництва Верховної Ради України. Зазначені договори уклалися на певний період, а не окремо для кожного заходу чи офіційного прийому, сплачено **3 952,5 тис. грн**;

✓ в порушення вимог **статті 2 Закону № 1197 без проведення процедури закупівлі тендерним комітетом** затверджено у додатку до плану закупівель та проведено **допорогову закупівлю**, що перевищує **200,0 тис. грн**, за результатами якої укладено договір (№ 6 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3) на суму **217,8 тис. гривень**. Згодом договірні зобов'язання розірвано, кошти за цим договором не сплачувались;

✓ в порушення вимог **частини першої статті 10 Закону № 922** додаткову угоду до договору та договір за **2 закупівлями на загальну суму 1 086,1 тис. грн опубліковано із порушенням термінів** (несвоєчасно опубліковано додаткову угоду до договору на суму **831,2 тис. грн** (№ 14⁷⁹ Додатка 4 до Звіту за завданням № 3) та договір на суму **254,9 тис. грн** (№ 10⁸⁰ Додатка 4 до Звіту за завданням № 3));

✓ в порушення вимог **частини першої статті 10 Закону № 922** тендерним комітетом за **4 договорами на загальну суму 2 932,9 тис. грн не**

⁷⁹ Додаткову угоду від 06.12.2016 № 1 опубліковано у системі «Prozorro» 24.12.2016.

⁸⁰ Договір від 24.11.2016 № 152 опубліковано у системі «Prozorro» 29.11.2016.

опубліковано інформації про різні етапи закупівель (додаткову угоду до договору (№ 19 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3) на суму 1 382,964 тис. грн, звіт про укладений договір на суму 420,9 тис. грн (№ 24 Додатка 5 до Звіту за завданням № 3), звіт про виконання договору (№ 21 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3) на суму 1 129,1 тис. грн)). Крім того, Управління справами в порушення статті 49 Бюджетного кодексу, пункту 1.1 глави 1 Порядку № 309 за відсутності укладеного договору (зареєстрованих у Казначействі бюджетних зобов'язань) фактично здійснено оплату на суму 77,8 тис. грн (№ 26 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3).

Істотні умови одного із зазначених договорів (№ 19 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3) на суму 1 382,964 тис. грн **відрізняються від умов тендерної пропозиції** (остаточна тендерна пропозиція становить 1 382,965 тис. грн), **що є порушенням вимог частини четвертої статті 36 Закону № 922** та вказує на **нікчемність договору згідно зі статтею 37 Закону № 922**.

Крім того, в порушення пункту 6.1 Положення № 448 **надані переможцем документи не мали дати та реєстрації**. Зазначене унеможливило підтвердження дотримання терміну, передбаченого частиною третьою статті 17 Закону № 922, що є підставою для відхилення тендерної пропозиції та відміни тендера.

За результатами аудиту дотримання законодавства з питань публічних закупівель складено два протоколи про адміністративні правопорушення за статтею 164¹⁴ КУпАП.

Отже, зазначене свідчить про укладення деяких договорів за **КПКВК 0111010 і 0111020 із недотриманням норм законодавства на загальну суму 10 207,5 тис. грн, за якими виконавцям сплачено 7 843,2 тис. гривень.**

Рекомендація Управлінню справами:

- внести зміни до Порядку № 233 в частині посилення контролю за дотриманням вимог законодавства.

3.2. Аналіз закупівель у сфері інформаційно-телекомунікаційних технологій

Управління справами в порушення вимог пунктів 3, 4 Постанови № 869 та абзацу дев'ятого Постанови № 121 договори укладались без встановлення вимог щодо проведення випробувань, введення в експлуатацію програмного продукту, надання гарантійних зобов'язань та визначення умов технічної підтримки, що, відповідно, впливає на якість функціонування придбаного програмного забезпечення. Крім того, обробка в зазначених системах державних інформаційних ресурсів без комплексної системи захисту інформації з підтвердженою відповідністю суперечить вимогам статті 8 Закону № 80/94. В окремих випадках створений програмний продукт приймався та оплачувався без наявності передбаченої договорами технічної, програмної та експлуатаційної документації, в експлуатацію не вводився і використовувався для оброблення інформації без комплексної

системи захисту інформації з підтвердженою відповідністю. Крім того, Управління справами безпідставно передано розробникам майнові права на два програмні продукти, створені за кошти державного бюджету.

Нормативно-правова база

Крім законодавства про публічні закупівлі, загальні вимоги до здійснення закупівель у сфері інформаційно-телекомунікаційних технологій врегульовані Законом № 80/94, Постановою № 869 та Постановою № 121, державними стандартами у сфері інформаційних технологій та нормативно-технічними документами щодо системи технічного захисту інформації, які є обов'язковими в Україні незалежно від організаційно-правової форми власності.

Виявлений стан справ і висновки

Аудитом встановлено, що при укладенні 6 договорів щодо надання послуг у сфері інформаційних технологій на загальну суму 27 623,8 тис. грн Управління справами порушено вимоги статті 8 Закону № 80/94, пункту 4 Постанови № 869 та абзаців третього, п'ятого, восьмого-одинадцятого Постанови № 121, а саме:

- умовами 5 договорів про створення (проектування) програмного продукту (№№ 27, 28, 29, 35, 39 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3) на загальну суму 21 948,4 тис. грн не передбачено проведення випробувань, приймання та введення в експлуатацію програмного продукту, надання гарантійних зобов'язань та технічної підтримки, що не відповідає вимогам абзаців восьмого-одинадцятого переліку, затвердженого Постановою № 121, та пункту 4 Загальних вимог, затверджених Постановою № 869. Крім того, обробка державних інформаційних ресурсів з використанням створених програмних модулів без впровадження та/або модернізації комплексної системи захисту інформації суперечить вимогам Закону № 80/94.

Згідно з тендерною документацією, тендерною пропозицією переможця та договором (№ 35 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3) Управлінню справами належать всі майнові права на створену продукцію. Водночас в день укладення договору додатковою угодою внесено зміни до договору та визначено, що майнові й авторські права на програмне забезпечення залишаються у ТОВ «Елеганс Україна», а Управлінню справами надається лише право користування.

Тендерною документацією, тендерною пропозицією переможця та договором (№ 39 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3) визначено, що майнові та авторські права на розроблені програмні модулі залишаються у виконавця, а Управлінню справами надається право користування цим програмним забезпеченням. Аудитом встановлено, що предмет договору «Придбання програмних модулів з установленням (інсталяцією) для структурування та дизайну офіційного вебпорталу Верховної Ради України та автоматизованої системи «Тезаурус Eurovoc» українська версія» не відповідає змісту договору. Згідно з технічним завданням програмні модулі не були готовими для використання і потребували модернізації (доопрацювання), а їх

адаптація не може бути здійснена без зміни програмного коду модулів. Зазначене свідчить, що частина модулів потребує розроблення.

Враховуючи зазначене, Управління справами незаконно **передано майнові права на створене за рахунок бюджетних коштів програмне забезпечення (програмні модулі)** згідно з умовами договору (№ 39 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3) та додаткової угоди до договору (№ 35 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3) ТОВ «Комп'ютерні інформаційні технології» і ТОВ «Елеганс Україна», що не відповідає вимогам абзацу третього переліку, затвердженого Постановою № 121, та пункту 4 Загальних вимог, затверджених Постановою № 869. **Управлінню справами надається лише право користування програмним забезпеченням без права передачі програмного забезпечення та/або повноважень на його користування третім особам, що є безпідставним звуженням прав держави та має ознаки кримінального правопорушення. Як наслідок, Управління справами за зазначеними договорами відчужено право на об'єкти інтелектуальної власності, які створені за рахунок коштів державного бюджету, на користь третіх осіб на загальну суму 13 777,6 тис. грн;**

- за чотирма договорами про створення (проектування) програмного продукту (№№ 27, 28, 29, 35 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3) **сплачено 13 846,2 тис. грн бюджетних коштів на основі актів виконаних робіт без звітних документів, передбачених умовами договорів (немає розробленої програмної та експлуатаційної документації, звітів про проведення випробувань; надана за результатами виконання договору № 35 документація неповною мірою відповідає умовам договору), що не відповідає вимогам абзацу п'ятого переліку, затвердженого Постановою № 121, та пункту 4 Загальних вимог, затверджених Постановою № 869;**

- створений (запроектований) програмний продукт за трьома договорами на суму **8 170,8 тис. грн (№№ 27, 28, 29 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3) не введений ні в дослідну, ні в промислову експлуатацію**, що не відповідає вимогам абзацу дев'ятого переліку, затвердженого Постановою № 121, та пункту 4 Загальних вимог, затверджених Постановою № 869; під час підписання актів наданих послуг не надано передбаченої договорами технічної, програмної та експлуатаційної документації та документів, що підтверджують проведення випробувань, що не відповідає вимогам абзаців п'ятого, восьмого переліку, затвердженого Постановою № 121, та пункту 4 Загальних вимог, затверджених Постановою № 869. Акти надання послуг за зазначеними договорами, незважаючи на те, що кожним з договорів передбачено значний обсяг послуг з класифікації і систематизації, розробки програмного коду та робочої і експлуатаційної документації, тестування підсистем тощо, складено наступного дня після укладення договорів. Додатками 1 до кожного з цих договорів також було передбачено надання гарантійної підтримки програмного продукту протягом одного року та забезпечення післягарантійної підтримки програмного продукту протягом одного року. **Жодних документів, які б підтверджували взяття ТОВ «Науково-виробнича фірма «ГРІС» цих**

зобов'язань, не надано. Зазначене може свідчити про фактичне невиконання умов договорів та нанесення шкоди державі і має ознаки кримінального правопорушення.

Договорами (№№ 37, 38 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3) передбачено надання послуг, зокрема сервісної підтримки обладнання, протягом 3-х років. Розрахунок за надані послуги здійснюється протягом 10 робочих днів з моменту надання послуг. Моментом надання послуг вважається день підписання сторонами відповідного акта. У підписаних сторонами актах зазначено, що послуги надані в повному обсязі відповідно до умов договору, хоча трирічний період сервісної підтримки за договорами на момент підписання актів лише розпочався. Юридично значимих документів, які б підтверджували зобов'язання виконавців надавати відповідні послуги протягом 3 років, не надано. **Управління справами сплачено виконавцям передбачену договорами суму (4 283,9 тис. грн), що свідчить про безпідставне авансування в порушення вимог Постанови № 117 та створює ризики неотримання протягом 3 років визначених умовами договорів послуг.**

Отже, за результатами аудиту закупівель у сфері інформаційно-телекомунікаційних технологій виявлено, **що Управління справами не забезпечено дотримання вимог законодавства, що спричинило нанесення шкоди державі на суму 21 948,4 тис. грн та непродуктивне використання коштів державного бюджету – 4 283,9 тис. гривень.**

Рекомендація Управлінню справами:

- забезпечити навчання (підвищення кваліфікації) осіб, які залучаються до проведення публічних закупівель у сфері інформаційно-телекомунікаційних технологій;
- доповнити Порядок № 233 розділом про здійснення закупівель у сфері інформаційно-телекомунікаційних технологій.

3.3. Аналіз закупівель у сфері капітального ремонту, реконструкції та реставрації адмінбудинків

В Управлінні справами виявлено систематичне порушення вимог тендерного законодавства під час проведення закупівель у сфері капітального ремонту, реконструкції та реставрації. Крім того, за результатами закупівель укладались договори у сфері капітального ремонту, реконструкції та реставрації адмінбудинків, зокрема, без календарних графіків виконання робіт та визначення істотних умов, затверджених для типових договорів підряду. Безпідставно включались до актів виконаних робіт та оплачувались фактично невиконані роботи, що призвело до нанесення шкоди державі.

Управління справами не вжито заходів щодо здійснення претензійно-позовної роботи, що призвело до недоотримання надходжень до державного бюджету у вигляді пені та штрафних санкцій.

Нормативно-правова база

Процедура розроблення проєктної документації на будівництво об'єктів визначена Порядком № 45 та поширюється на суб'єктів містобудування.

Пунктом 17 Загальних умов № 668, зокрема, визначено, що невід'ємною частиною договору підряду є календарний графік виконання робіт, в якому визначаються дати початку та закінчення всіх видів (етапів, комплексів) робіт, передбачених договором підряду.

Закон № 3038 встановлює правові та організаційні основи містобудівної діяльності і спрямований на забезпечення сталого розвитку територій з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів.

Виявлений стан справ і висновки

За відсутності законних підстав **Управління справами** планувались і проводились закупівлі щодо капітального ремонту, реконструкції та реставрації адмінбудинків за **шістьма адресами**⁸¹. Як наслідок, у 2015–2019 роках використано 63 050,8 тис. грн на проведення зазначених робіт у **адмінбудинках**, зокрема:

➤ у 2018 році на підставі ухвали Шевченківського районного суду м. Києва за обставинами вчинення злочину щодо незаконного внесення відомостей до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно **адмінбудинки по пров. Рильського, 8 тимчасово передано в управління Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (АРМА)**. Незважаючи на зазначене, Управління справами у 2019 році за двома договорами (№№ 42, 43 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3) **безпідставно сплачено 127,9 тис. гривень**.

Крім того, тендерним комітетом у 2019 році **опубліковано оголошення про закупівлю робіт із капітального ремонту аварійного адмінбудинку по пров. Рильського, 8** очікуваною вартістю **120 000,0 тис. грн** за процедурою «відкриті торги».

У день проведення електронного аукціону тендерним комітетом **зазначену закупівлю відмінено**. У порушення статті 31 Закону № 922 торги визнані такими, що не відбулися у зв'язку із скороченням видатків за КПКВК 0111010 за КЕКВ 2240, КЕКВ 3130. Аудит виявив, що фактичного скорочення видатків за зазначеними КЕКВ не здійснювалось;

➤ на капітальний ремонт аварійного приміщення по вул. В. Житомирській, 11 за **2 договорами** (№№ 7, 8 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3) використано **16 340,5 тис. грн** бюджетних коштів. Аудитом та аналізом документації встановлено, що за **фактично невиконані роботи ДП «ДБК» сплачено 1 049,9 тис. гривень**.

Довідково. До актів виконаних робіт безпідставно включено обсяги робіт важкої будівельної техніки (крани на автомобільному ході при роботі на монтажі технологічного

⁸¹ Вул. Садова, 3а; вул. Садова, 3; вул. Банкова, 6-8; вул. В. Житомирська, 11; пров. Рильського, 8.

устаткування вантажопідйомністю 10 т, автогідропідіймачі з висотою підйому 12, 18 м, автонавантажувачі вантажопідйомністю 5 т, машини для виконання робіт при прокладанні та монтажі кабелю на базі автомобіля тощо) на загальну суму 1017,2 тис. грн з ПДВ та повторно сплачено за виконані будівельні роботи 32,7 тис. гривень.

За фактами завдання шкоди (збитків) державі з боку посадових осіб замовника, підрядних організацій встановлено ознаки кримінального правопорушення.

Управління справами проводився капітальний ремонт аварійного будинку по вул. В. Житомирській, 11 з метою переселення двох комітетів Верховної Ради України. Аудитом встановлено, що у відремонтованому адміністративному будинку на 2, 5, 6 поверхах до січня 2020 року розміщувались підрозділи Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, а також інші установи й організації (Асоціація ГО «Ліга інтернів», Чорнобильська асоціація народних депутатів України). Незважаючи на готовність приміщень, 37 кабінетів (орієнтовно 450 кв. м) взагалі не використовуються. При цьому два комітети Верховної Ради України орендують приміщення у ДП «ГК «Київ», що свідчить про непродуктивне використання коштів на суму 16 340,5 тис. грн;

➤ **всупереч вимогам частини другої статті 231 Господарського кодексу та умовам договору (№№ 1, 23 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3) керівництвом Управління справами не застосовано штрафних санкцій за несвоєчасне виконання робіт, що призвело до втрат можливих надходжень до державного бюджету на суму 1 192,4 тис. грн⁸² (згідно з розрахунком аудиторів);**

➤ **у порушення пункту 17 Загальних умов № 668 у двох договорах (№№ 24, 33 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3) немає календарних графіків виконання робіт, які є невід'ємною частиною договорів. В одному із цих договорів (№ 33 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3) на суму 7 000,1 тис. грн в порушення пункту 5 Загальних умов № 668 не визначено істотних умов (строк початку робіт; умови страхування ризиків випадкового знищення або пошкодження об'єкта будівництва; порядок забезпечення робіт проектною документацією, ресурсами та послугами; порядок здійснення замовником контролю за якістю ресурсів; умови здійснення авторського нагляду за виконанням робіт), передбачених типовими договорами підряду.**

Аудитом встановлено, що замовником за договором (№ 24 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3) сплачено ТОВ «БРФ Відродження» фактично завищені та/або непередбачені роботи, що призвело до нанесення шкоди державі на суму 882,8 тис. гривень.

Довідково. Завищено вартість обсягів робіт, що не відповідає проектно-кошторисній документації (для покриття сфери куполу листовою сталлю застосовано розцінку для 6 кг листа при фактичній вазі 4 кг; влаштування верхнього та нижнього покриття з листової сталі під націльніки шириною 900 мм при фактичній ширині 790 мм; влаштування фігурних декоративних націльніків з нержавіючої сталі, маса 1 кв. м листа 6 кг, ширина 900 мм, при фактичному покритті нержавіючою сталлю виступаючих частин стін, маса 1 кв. м листа 4 кг, ширина покриття 0,9 м; влаштування фігурних

⁸² ТОВ «Будівельно-реставраційна фірма «Відродження» 400,7 тис. грн, ДП «ДБК» 791,7 тис. гривень.

декоративних нащільників із нержавіючої сталі, маса 1 кв м листа 6 кг, ширина 150 мм при фактичному покритті нержавіючої сталі виступаючих частин стін підвіконь, кокошників, порталів, контрфорсів і т.п., маса 1 кв м листа 4 кг, ширина покриття 0,15 м), завищено вартість, що пов'язано з неправильним застосуванням ресурсних елементних кошторисних нормативів (РЕКН) на будівельні роботи (сталі листової фарбованої RAL, t=0,45 мм; скла армованого Wired 1/2 clear, товщиною 6 мм; сталі листової нержавіючої, марки 12x18Н, товщиною 0,5 мм; сталі листової нержавіючої, марки 12x18Н, товщиною 0,5 мм) та завищено вартість обсягів робіт внаслідок відсутності їх в проектно-кошторисній документації та тендерній пропозиції (знімання металевих роликів із металевої драбини, підшипника 180208; виготовлення металоконструкцій направляючих до ролика; сталі 6 мм; монтаж дрібних металоконструкцій направляючих до роликів, фарби ПФ-115, силікону, підсилення зварних швів; герметика фасаду SOUDAL SILIRUB WS, герметика фасаду SOUDAL SILIRUB прозорого 600 мл, фарби для бетону «BETON»).

Крім того, **Управління справами** згідно із затвердженою проектною документацією **не забезпечено отримання зворотних матеріалів** (брухту) та, відповідно, не зменшено вартість договору на **13,5 тис. грн, що призвело до нанесення шкоди**.

За фактами завдання шкоди (збитків) державі з боку посадових осіб замовника, підрядних організацій встановлено ознаки кримінального правопорушення.

ТОВ «БРФ Відродження» 10.06.2020 повернено на рахунок Управління справами **145,8 тис. грн** (різницю між передбаченими умовами договору та фактично виконаними обсягами робіт, зокрема: покриття сфери куполу листовою сталлю, влаштування верхнього та нижнього покриття з листової сталі під нащільники, влаштування фігурних декоративних нащільників із нержавіючої сталі, використання фарби для бетону BETON), що свідчить про **часткове усунення порушень** під час аудиту.

Отже, за результатами аудиту закупівель у сфері капітального ремонту, реконструкції та реставрації адмінбудинків встановлено, зокрема, **незаконне використання коштів на суму 127,9 тис. грн, непродуктивне – 23 340,6 тис. грн, в тому числі нанесено шкоди державі на суму 1 946,2 тис. гривень**. Крім того, **недоотримано до державного бюджету можливих надходжень у вигляді штрафів та/або пені на суму 1 192,4 тис. гривень**.

Рекомендації Управлінню справами:

- забезпечити навчання (підвищення кваліфікації) осіб, які залучаються до проведення публічних закупівель у сфері капітального ремонту, реконструкції та реставрації тощо.

3.4. Аналіз інших закупівель товарів та послуг

Управління справами не забезпечено дотримання норм законодавства під час здійснення інших закупівель товарів та послуг. В окремих випадках укладались договори без календарних графіків виконання робіт, істотні умови одного з укладених договорів не відповідали тендерній пропозиції, зміни до договорів вчасно не опубліковувались. Управління

справами допускало виконання робіт без декларації про початок виконання будівельних робіт, титулу об'єкта будівництва. Управлінням справами сплачувались бюджетні кошти без зареєстрованих декларацій про готовність об'єктів до експлуатації. Зазначене призвело до непродуктивного використання капітальних видатків.

Хоча проєктні роботи були виконані, Управлінням справами більше двох років не планувались та не проводились передбачені експертиза та визначені проєктом роботи, що свідчить про нерезультативне використання коштів на оплату таких робіт.

Неведення Управлінням справами належної претензійно-позовної роботи спричинило недоотримання бюджетних коштів.

Нормативно-правова база

Пунктом 2 Постанови № 995 визначено, що фінансування капітальних вкладень із залученням бюджетних коштів, коштів державних підприємств, установ та організацій, а також кредитів, наданих під державні гарантії, здійснюється лише за наявності погоджених та затверджених в установленому порядку титулів об'єктів будівництва.

Пунктом 19 Порядку № 1764 визначено, що проміжні платежі за виконані роботи здійснюються в межах не більш як 95 відсотків їх загальної вартості за договірною ціною. Кінцеві розрахунки проводяться у двотижневий термін після виконання і приймання всіх передбачених договором (контрактом) робіт та реєстрації декларації про готовність об'єкта до експлуатації або видачі сертифіката, в тому числі щодо пускових комплексів та черг.

Виявлений стан справ і висновки

Під час здійснення Управлінням справами інших закупівель товарів і послуг в окремих випадках виявлено непродуктивне та нерезультативне використання коштів державного бюджету, а також недотримання вимог законодавства з питань публічних закупівель, зокрема:

➤ тендерним комітетом відповідно до **Закону № 922 визнано переможцем** та укладено договір (№ 9 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3) із **ТОВ «ВУЛВЕР»** на суму **15 830,4 тис. гривень**.

Довідково. У тендерній пропозиції ТОВ «ВУЛВЕР» замінено обладнання фанкойлів з іншими технічними характеристиками виробів теплової ізоляції, секційних радіаторів, пультів управління, ходових клапанів. Крім того, розрахунок договірної ціни ТОВ «ВУЛВЕР» розроблено в іншій версії програмного комплексу АВК, ніж вимагалось тендерною документацією, та розрахунок договірної ціни ТОВ «ВУЛВЕР» складено (02.09.2019) раніше, ніж опубліковано оголошення про проведення закупівлі (09.09.2016), що може мати ознаки антиконкурентних узгоджених дій (змови)⁸³.

⁸³ Стаття 6 Закону України від 11 січня 2001 року № 2210-III «Про захист економічної конкуренції» зі змінами.

Фінансування капітальних вкладень із залученням бюджетних коштів по вказаній реконструкції на загальну суму **13 169,4 тис. грн здійснено без титулу об'єкта будівництва**, чим порушено пункт 2 Порядку № 995⁸⁴;

➤ у 2017 та 2018 роках **Управлінням справами** проведено дві закупівлі і з огляду на ідентичність технічних вимог у тендерних документаціях (проектно-кошторисна документація по ремонту/технічному переоснащенню зали пленарних засідань) **переможцем** за результатами відкритих торгів двічі **визначено ТОВ «Амріта Комплексні Рішення»**, вартість договору у 2018 році зменшилася на 18,0 відс. та становила 5 675,4 тис. грн (№ 36 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3).

Згідно з умовами договору 2017 року роботи у передбачені терміни (8,5 місяців) не були виконані, договір розірвано в односторонньому порядку. **Всупереч вимогам частини другої статті 231 Господарського кодексу та умовам договору Управлінням справами не нараховано пені, що призвело до недонадходження до бюджету 138,3 тис. грн (згідно з розрахунком аудиторів).**

За договором 2018 року **ТОВ «Амріта Комплексні Рішення» виконано роботи за один місяць**, зазначене підтверджує факт виконання ідентичних робіт. Управлінням справами протягом 2018–2019 років **не планувались та не проводились експертиза проектно-кошторисної документації і передбачені проектно-кошторисною документацією роботи, що свідчить про нерезультативне використання коштів на суму 5 675,4 тис. грн;**

➤ **істотні умови (технічні вимоги до продукції) договору (№ 11 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3) на суму 22 721,5 тис. грн відрізняються від умов тендерної пропозиції за результатами аукціону в порушення частини четвертої статті 36 Закону № 922, що вказує на нікчемність договору згідно зі статтею 37 Закону № 922;**

➤ в порушення вимог частини першої статті 10 Закону № 922 **додаткові угоди до двох договорів опубліковувались несвоєчасно (№ 11 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3)⁸⁵ та взагалі не опубліковувались (№ 35 Додатку 4 до Звіту за завданням № 3) в системі «Prozorro» на загальну суму 33 211,5 тис. гривень. При цьому в порушення пункту 5 Порядку № 466 роботи за одним із договорів (№ 11 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3)⁸⁶ на суму 22 721,5 тис. грн проведено без декларації про початок виконання будівельних робіт;**

➤ в порушення пункту 2 Постанови № 995 фінансування капітальних вкладень із залученням бюджетних коштів здійснювалось **Управлінням справами без титулу об'єкта будівництва за договором (№ 9 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3) на суму 15 830,4 тис. гривень.**

⁸⁴ Генеральною прокуратурою України в межах кримінального провадження за фактом розкрадання службовими особами Управління справами коштів 18.04.2017 здійснено вилучення оригіналів документів щодо виконаних ТОВ «ВУЛВЕР» робіт.

⁸⁵ Додаткову угоду від 28.11.2016 № 1 опубліковано у системі «Prozorro» 09.12.2016.

⁸⁶ Модернізація відомчої АТС «Меридіан-1» відноситься до класу наслідків (відповідальності) – СС-2 і категорії складності – II.

Крім того, в порушення вимог абзацу третього пункту 19 Порядку № 1764 Управління справами за двома договорами (№№ 9, 11 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3) на користь ТОВ «ВУЛВЕР» та ТОВ «КОРПОРАТИВНІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЇ» сплачено 1 794,6 тис. грн (5 відс. остаточної суми договору) без зареєстрованих декларацій про готовність об'єктів до експлуатації;

➤ в порушення пункту 17 Загальних умов № 668 у двох договорах (№№ 11, 36 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3) немає календарного графіка виконання робіт, який є невід'ємною частиною договору. За одним із договорів (№ 11 Додатка 4 до Звіту за завданням № 3) не визначено істотних умов (строк початку робіт; умови страхування ризиків випадкового знищення або пошкодження об'єкта будівництва; порядок забезпечення робіт проектною документацією, ресурсами та послугами; порядок здійснення замовником контролю за якістю ресурсів; умови здійснення авторського нагляду за виконанням робіт), затверджених для типових договорів підряду, що є порушенням пункту 5 Загальних умов № 668.

Отже, через непослідовні дії та неналежну систему внутрішнього контролю Управління справами допускалось недотримання норм законодавства при проведенні інших закупівель товарів та послуг, що призвело до нерезультативного використання капітальних видатків на суму 5 675,4 тис. грн, непродуктивного – на суму 35 890,9 тис. грн та недонадходження до бюджету 138,3 тис. гривень.

Рекомендації Управлінню справами:

- затвердити порядок ведення претензійно-позовної роботи.

4. ОЦІНКА СТАНУ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ТА ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Апаратом не організовано належної системи внутрішнього контролю, не розроблено та не затверджено внутрішніх нормативних документів щодо внутрішнього середовища, управління ризиками, здійснення заходів контролю, інформаційного та комунікаційного обміну, моніторингу, порядку взаємодії між структурними підрозділами.

У періоді аудиту Апаратом не забезпечено виконання вимог статті 26 Бюджетного кодексу (зокрема, не створено окремого підрозділу внутрішнього аудиту, який підпорядковувався б безпосередньо Керівникові Апарату) та функціональної незалежності внутрішніх аудиторів.

Система внутрішнього аудиту Управління справами не забезпечила удосконалення системи управління і внутрішнього контролю для запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання коштів.

Нормативно-правова база

Частиною третьою статті 26 Бюджетного кодексу встановлено, що розпорядники бюджетних коштів в особі їх керівників організують внутрішній контроль і внутрішній аудит та забезпечують їх здійснення у своїх установах і на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління таких розпорядників бюджетних коштів (діє із 11.01.2019).

Вимоги до здійснення внутрішнього контролю Урядом встановлено наприкінці 2018 року шляхом видання Постанови № 1062. З метою забезпечення реалізації статті 26 Бюджетного кодексу Наказом № 995 затвердені Методичні рекомендації з організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів у підвідомчих бюджетних установах, де **міститься схема організації внутрішнього контролю в установах.**

Постановою № 1001 затверджено Порядок здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту, яким визначено механізм утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та регламентовано питання їх діяльності.

У зазначеному Порядку передбачено, що у державному органі для здійснення внутрішнього аудиту **утворюється як самостійний підрозділ структурний підрозділ внутрішнього аудиту, основним завданням якого є, зокрема, надання керівникові державного органу та бюджетної установи об'єктивних і незалежних висновків та рекомендацій щодо:**

- **функціонування системи внутрішнього контролю та її удосконалення;**
- удосконалення системи управління;
- **запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів та інших активів;**
- **запобігання виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності державного органу, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління (пункти 3 та 4 Порядку № 1001).**

Виявлений стан справ і висновки

Внутрішній контроль – це процес, який забезпечує функціонування Апарату управлінськими рішеннями і спрямований на успішне досягнення поставленої мети. Основна мета – об'єктивне вивчення стану справ в Апараті та його структурних підрозділах, підпорядкованих установах, виявлення та запобігання тим факторам та умовам, які негативно впливають на виконання прийнятих рішень і досягнення поставленої мети.

Аудит засвідчив, що **визначені Основними засадами, затвердженими Постановою № 1062, внутрішні документи, що мали бути спрямовані на забезпечення функціонування елементів внутрішнього контролю, керівництвом Апарату та його структурних підрозділів розроблені та затверджені частково.** У затверджених положеннях про Апарат, Управління справами визначені Наказом № 995 та Постановою № 1062 (діє з 27.12.2018) вимоги до організації та запровадження системи внутрішнього контролю та управління ризиками не враховано у 2019 році.

Керівництво Апарату забезпечило ідентифікацію ризиків та реагування на них, шляхом затвердження Антикорупційної програми Апарату на 2018–2020 роки.

До функціональних обов'язків керівників структурних підрозділів Апарату, Управління справами не включено конкретних завдань щодо організації внутрішнього контролю, ідентифікації, оцінки та управління ризиками, деталізації взаємодії з іншими структурними підрозділами для здійснення внутрішнього контролю.

У положеннях про Апарат, Управління справами та структурні підрозділи, посадових інструкціях, розпорядчих документах (наказах, розпорядженнях) у редакціях, чинних у 2019 році, містилися посилання на **окремі складові внутрішнього контролю, що не забезпечують виконання Постанови № 1062** (чинна з 27.12.2018).

Аудитом ідентифіковано внутрішні ризики в діяльності Апарату, Управління справами під час здійснення процесів та операцій: на етапі попереднього контролю – до фактичного здійснення операцій з використання бюджетних коштів та на етапі поточного контролю за дотриманням законодавчих актів і внутрішніх документів під час здійснення процесів використання бюджетних коштів протягом бюджетного року.

Встановлено, що в Апараті в порушення вимог частини п'ятої статті 8 Закону № 996, Постанови № 59 не забезпечено затвердження Положення про облікову політику (затверджено 05.03.2015), яке визначено головним елементом контролю в сфері бухгалтерського обліку та звітності.

Крім того, **в порушення приписів підпункту 1.7 розділу 1, підпункту 2.3 розділу 2 Положення № 448** систематично не реєструвались кореспонденція із Казначейства та відповідна резолюція особи, уповноваженої на прийняття рішення. **Отже, внаслідок неналежного внутрішнього контролю допущені численні порушення строків виконання документів у бюджетному процесі.**

Аудит виявив, що **відсутність** в Апараті та Управлінні справами дієвої системи внутрішнього контролю за виконанням положень облікової політики призвела до накопичення за обліком (станом на 01.01.2020) на рахунках «незавершені капітальні інвестиції» товарно-матеріальних цінностей на загальну суму **300 893,9 тис. грн**, непрозорості обліку, руху, використання малоцінних необоротних матеріальних активів та малоцінних і швидкозношуваних предметів, а також послаблення відповідальності матеріально відповідальних осіб тощо.

Отже, в Апараті систему внутрішнього контролю належно не організовано: незатвердження внутрішніх нормативних документів щодо внутрішнього середовища, управління ризиками, здійснення заходів контролю, інформаційного та комунікаційного обміну, моніторингу, порядку взаємодії між структурними підрозділами призвело до численних порушень та недоліків, встановлених аудитом.

Аудит засвідчив, що у I півріччі 2019 року в порушення вимог Постанови № 1062 керівник підрозділу внутрішнього аудиту підпорядковувався та звітував Першому заступникові Керівника Апарату – керуючому

справами, а не Керівнику Апарату. Крім того, в Апараті не створювався самостійний підрозділ внутрішнього аудиту, функції внутрішнього аудиту покладались на сектор ревізії і контролю у відділі бухгалтерського обліку, фінансів, планування та контролю Управління справами (з 01.01.2013), відділ контролю та аудиту Управління справами (з 09.09.2015), що виконував невластиві йому управлінські і водночас контрольні функції в порушення вимог частини третьої статті 26 Бюджетного кодексу.

Самостійний відділ внутрішнього аудиту чисельністю 4 штатні одиниці в Управлінні справами створено 30.05.2019 (безпосередньо підпорядкований і підзвітний Першому заступникові Керівника Апарату – керуючому справами).

Отже, структурний підрозділ внутрішнього аудиту у розумінні Порядку № 1001 утворено тільки у II кварталі 2019 року, але в порушення пункту 3 та абзацу третього пункту 9 Порядку № 1001 відділ внутрішнього аудиту створено не безпосередньо в Апараті, а у структурному підрозділі, який входив до складу Апарату.

У порушення вимог пункту 5-1 Порядку № 1001 керівник державного органу разом із керівником підрозділу внутрішнього аудиту не забезпечив підписання декларацій внутрішнього аудиту.

Стратегічний план діяльності з внутрішнього аудиту на 2019–2021 роки і Операційний план діяльності з внутрішнього аудиту на 2019 рік затверджені в IV кварталі 2019 року, однак методологічні внутрішні документи щодо діяльності відділу внутрішнього аудиту на час проведення аудиту знаходилися в стадії розробки.

Розроблення Методики проведення оцінки ризиків для планування діяльності з внутрішнього аудиту та визначення пріоритетів роботи підрозділу передбачено Стратегічним планом діяльності з внутрішнього аудиту на 2019–2021 роки у 2020 році.

До мережі об'єктів внутрішнього аудиту включено Апарат, 16 державних підприємств та установ, **суб'єктом управління щодо яких є Апарат та Управління справами; 8 структурних підрозділів Управління справами; 1 загальний процес, що здійснюється Управлінням справами; бюджетні програми, за якими головним розпорядником бюджетних коштів є Апарат.** Аудит виявив, що жодного заходу відділом внутрішнього аудиту в Апараті та Управлінні справами протягом 2013–2019 років не проведено.

Загалом протягом **2013–2018 років та I кварталу 2019 року** внутрішніми аудиторами **відповідно до затверджених планів діяльності** здійснено **25 контрольно-ревізійних заходів** (ревізії фінансово-господарської діяльності), але всі вони стосувались підприємств, установ та організацій, що входять до сфери управління Апарату та Управління справами. В самому Апараті та Управлінні справами внутрішні аудити не проводились.

При цьому за результатами здійснених контрольно-ревізійних заходів **рекомендації не надавались, що свідчить про формальний підхід до проведення зазначених заходів.**

Після створення 30.05.2019 відділом внутрішнього аудиту проведено у 2019 році 3 аудити, які стосувались підвідомчих підприємств і установ Апарату та Управління справами, за результатами яких виявлено фінансових втрат на загальну суму 1 243,0 тис. грн та надано 38 рекомендацій. Станом на кінець 2019 року коштів не відшкодовано, 6 рекомендацій впроваджено, 4 – виконано частково, термін виконання інших ще не настав.

Отже, функції підрозділу внутрішнього аудиту в Управлінні справами з початку і до середини 2019 року не відповідали встановленим законодавством вимогам. У періоді, що підлягав аудиту, жодного контрольного заходу відділом внутрішнього аудиту в Апараті та Управлінні справами не планувалось та не проводилось, контрольні-аналітичні заходи щодо використання коштів за бюджетними програмами не здійснювались. Зазначене не сприяло належному та своєчасному запобіганню фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів та інших активів як в Апараті та Управлінні справами, так і на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери їх управління.

Рекомендації Апарату:

- запровадити та узгодити з вимогами законодавства здійснення внутрішнього контролю в Апараті та підпорядкованих установах як системного управлінського процесу для самостійного виявлення ризиків та запобігання їх негативному впливу на досягнення мети та стратегічних цілей;
- переглянути та скорегувати Стратегічний та Операційний плани діяльності з внутрішнього аудиту щодо включення внутрішніх аудитів ефективності використання бюджетних коштів за бюджетними програмами;
- забезпечити підпорядкованість керівника підрозділу внутрішнього аудиту безпосередньо Керівникові Апарату Верховної Ради України;
- підписати декларацію внутрішнього аудиту з керівником підрозділу внутрішнього аудиту, що передбачено пунктом 5-1 Порядку № 1001.

**Член Рахункової палати,
відповідальний за Звіт
за завданням № 3**

І. М. Яремчук

ДОДАТКИ ДО ЗВІТУ ЗА ЗАВДАННЯМ № 3

ДОДАТОК 1 ДО ЗВІТУ ЗА ЗАВДАННЯМ № 3

У 2013–2019 роках за КПКВК 0111020 «Обслуговування та організаційне, матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України» встановлювалися бюджетні асигнування для **Інституту законодавства Верховної Ради України**, який згідно з офіційною інформацією Міністерства освіти і науки України включений до переліку суб'єктів, які **мають ліцензію на провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні наукових установ (накази Міністерства освіти і науки України від 20.01.2017 № 5-л та від 10.02.2017 № 28-л)**. Згідно з даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань зареєстрованими видами діяльності Інституту законодавства є код **КВЕД 85.42 Вища освіта**; код **КВЕД 72.20 Дослідження й експериментальні розробки у сфері суспільних і гуманітарних наук (основний)**.

Згідно з пунктом 30 Порядку № 228 **головні розпорядники** після одержання лімітних довідок **подають Мінфіну**, Міністерству фінансів Автономної Республіки Крим, місцевим фінансовим органам **уточнені проєкти** зведених кошторисів, зведених планів асигнувань загального фонду бюджету, зведених планів надання кредитів із загального фонду бюджету, зведених планів спеціального фонду, а **головні розпорядники коштів, через які отримують бюджетні призначення вищі навчальні заклади та наукові установи**, заклади охорони здоров'я, також **уточнені проєкти зведених планів використання бюджетних коштів і зведених помісячних планів використання бюджетних коштів** для складання і затвердження згідно з бюджетними призначеннями, встановленими у відповідному бюджеті для загального і спеціального фондів у розрізі головних розпорядників, розпису відповідного бюджету.

Відповідно до пункту 2 Порядку № 228:

план використання бюджетних коштів – це розподіл бюджетних асигнувань у розрізі видатків бюджету, структура яких відповідає повній економічній класифікації видатків бюджету та класифікації кредитування бюджету;

помісячний план використання бюджетних коштів – помісячний розподіл бюджетних асигнувань, затверджених у кошторисі, за скороченою економічною класифікацією видатків бюджету, який регламентує для **закладів фахової передвищої та вищої освіти, наукових установ та закладів охорони здоров'я**, що утримуються за рахунок бюджетних коштів (крім закладів охорони здоров'я, видатки на які передбачені у статті 87 Бюджетного кодексу), протягом бюджетного періоду взяття бюджетних зобов'язань та здійснення платежів відповідно до зазначених зобов'язань (із змінами).

Відповідно до пункту 4 Порядку № 228:

зведені плани використання бюджетних коштів і зведені помісячні плани використання бюджетних коштів – це зведення показників індивідуальних планів використання бюджетних коштів та індивідуальних помісячних планів використання бюджетних коштів вищих навчальних закладів та наукових установ, закладів охорони здоров'я – розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня, що складаються головним розпорядником бюджетних коштів, через якого вони отримують бюджетні призначення, для подання цих показників Мінфіну, Міністерству фінансів Автономної Республіки Крим, місцевим фінансовим органам.

Згідно з пунктом 2.5 Інструкції про складання і виконання розпису Державного бюджету України, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 28.01.2002 № 57 «Про затвердження документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету», головні розпорядники за участю розпорядників нижчого рівня згідно з отриманими лімітними довідками уточнюють проекти кошторисів, складають проекти планів асигнувань (за винятком надання кредитів з бюджету) загального фонду бюджету, планів надання кредитів із загального фонду бюджету, планів спеціального фонду бюджету (за винятком власних надходжень бюджетних установ та відповідних видатків), а для **вищих навчальних закладів та наукових установ – планів використання бюджетних коштів та помісячних планів використання бюджетних коштів** та подають відповідним структурним підрозділам Мінфіну зведені проекти цих документів для перевірки їх відповідності показникам лімітних довідок. Структурні підрозділи Мінфіну відстежують підготовку головними розпорядниками матеріалів до розпису, забезпечують своєчасне подання головними розпорядниками цих матеріалів Мінфіну, аналізують зазначені матеріали, вносять за необхідності до них корективи і подають Департаменту державного бюджету Мінфіну свої пропозиції щодо включення їх до розпису.

ДОДАТОК 2
ДО ЗВІТУ ЗА ЗАВДАННЯМ № 3

**Розподіл бюджетних асигнувань за КПКВК 0111020 у 2013–2019 роках
між розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів**

тис. грн

Рік	Усього	Управління справами	Управління адмін-будинками	Управління житловими будинками	Автобаза	Інститут законодавства	ДП «Ідальня»	Пансіонат матері та дитини «Гаврійські зорі»	ГОК «Затока»	ГК «Київ»
2013	302567,0	186229,0	63747,6	1675,8	40210,5	9104,1	1600,0	—	—	—
3Ф	296952,0	186229,0	63047,6	1675,8	35745,5	8654,1	1600,0	—	—	—
СФ	5615,0	—	700,0	—	4465,0	450,0	—	—	—	—
2014	305352,5	189505,2	63346,1	1675,8	39962,3	9263,1	1600,0	—	—	—
3Ф	299702,5	189505,2	63346,1	1675,8	35462,3	8813,1	1600,0	—	—	—
СФ	5650,0	—	—	—	4500,0	450,0	—	—	—	—
2015	285193,3	171259,2	63335,0	1284,8	35951,3	8487,3	1210,7	70,0	70,0	3525,0
3Ф	279943,3	171259,2	62635,0	1284,8	31951,3	8037,3	1210,7	20,0	20,0	3525,0
СФ	5250,0	—	700,0	—	4000,0	450,0	—	50,0	50,0	3525,0
2016	399048,8	190352,1	137069,5	—	55464,4	13586,3	2576,5	—	—	—
3Ф	390521,1	190352,1	136369,5	—	51464,4	9758,6	2576,5	—	—	—
СФ	8527,7	—	700,0	—	4000,0	3827,7	—	—	—	—
2017	443671,2	265267,7	112717,0	—	50967,0	12143,0	2576,5	—	—	—
3Ф	439509,2	265267,7	111617,0	—	48467,0	11581,0	2576,5	—	—	—
СФ	4162,0	—	1100,0	—	2500,0	562,0	—	—	—	—
2018	771030,8	521879,6	149072,9	—	78562,0	18975,0	2576,5	—	—	—
3Ф	765668,8	521879,6	147972,9	—	74826,8	18413,0	2576,5	—	—	—
СФ	5362,0	—	1100,0	—	3700,0	562,0	—	—	—	—
2019	835677,9	554080,8	166311,6	—	93054,1	19654,7	2576,5	—	—	—
3Ф	829374,3	554080,8	111617,0	—	88654,1	19051,1	2576,5	—	—	—
СФ	6303,6	—	1300,0	—	4400,0	603,6	—	—	—	—

ДОДАТОК 3
ДО ЗВІТУ ЗА ЗАВДАННЯМ № 3

Інформація за напрямми використання коштів за КПКВК 0111020 в розрізі 2013 – 2019 років

тис. грн

№ з/п	Напрями використання бюджетних коштів	Паспорт зі змінами							Звіт							Відхилення						
		загальний фонд							загальний фонд							загальний фонд						
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1.	Здійснення організаційного та інформаційно-аналітичного, матеріально-технічного забезпечення діяльності Верховної Ради України	188 875,3	170 518,5	175 580,1	187 975,0	355 890,7	516 658,1	556 620,2	187 413,6	169 820,5	175 167,2	188 513,6	341 762,4	503 758,7	553 929,7	-1 461,7	-698,0	-412,9	538,6	-14 128,3	-12 899,4	-2 690,5
2.	Автотранспортне забезпечення діяльності Верховної Ради України	35 745,5	34 052,6	38 084,5	43 324,0	48 467,0	68 216,8	90 854,1	35 788,8	34 031,0	38 115,4	43 244,1	53 381,8	73 077,8	93 080,7	43,3	-21,6	30,9	-79,9	4 914,8	4 861,0	2 226,6
3.	Науково-правове забезпечення діяльності Верховної Ради України	8 654,1	9 003,5	9 221,1	9 713,6	11 581,0	18 413,0	19 051,1	8 969,2	9 000,5	9 221,1	9 825,8	12 410,7	19 330,5	19 741,0	315,1	-3,0		112,2	829,7	917,5	689,9
4.	Обслуговування та утримання адміністративних будинків Верховної Ради України	61 400,2	61 698,2	73 002,9	96 424,9	111 617,0	123 633,4	148 238,5	62 482,5	60 871,5	72 570,9	88 300,9	105 942,7	124 665,2	145 307,1	1 082,3	-826,7	-432,0	-8 124,0	-5 674,3	1 031,8	-2 931,4
5.	Обслуговування протокольних заходів у Верховній Раді України	1 600,0	2 187,5	1 788,4	2 576,5	2 576,5	2 576,5	2 576,5	2 187,5	2 187,5	1 788,4	2 576,5	2 576,5	2 576,5	2 576,5	587,5						
6.	Організація та здійснення офіційних прийомів Верховною Радою України	2 081,1	237,9	696,3	1 571,7	2 168,5	2 073,5	4 173,5	850,6	237,9	610,5	1 018,1	2 126,8	1 747,9	1 231,2	-1 230,5		-85,8	-553,6	-41,7	-325,6	-2 942,3
7.	Погашення кредиторської заборгованості, зареєстрованої в органах Казначейства станом на 01.01.2013, Управлінням адміністративними будинками, Автобазою, Інститутом законодавства	1 647,4							1 477,6							-169,8						
8.	Модернізація системи диспетчеризації інженерних мереж та контролю доступу в адміністративних будинках Верховної Ради України			3 300,0							3 288,0						-12,0					

**ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКА 3
ДО ЗВІТУ ЗА ЗАВДАННЯМ № 3**

№ з/п	Напрями використання бюджетних коштів	Паспорт зі змінами							Звіт							Відхилення						
		загальний фонд							загальний фонд							загальний фонд						
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
9.	Модернізація системи диспетчеризації інженерних мереж та контролю доступу в адміністративних будинках Верховної Ради України				2 745,6							2 744,7							-0,9			
10.	Капітальний ремонт ліфтів по вул. В. Житомирській, 11, вул. Банковій, 5-7				1 715,8							842,0							-873,8			
11.	Реконструкція адміністративних будинків Верховної Ради України				17 836,9							15 063,0							-2 773,9			
12.	Придбання обладнання і предметів довгострокового користування				12 525,3							7 292,6							-5 232,7			
13.	Виготовлення технічної документації на житлові будинки				596,8							541,0							-55,8			
14.	Придбання обладнання і предметів довгострокового користування для адміністративних об'єктів Верховної Ради України						2 907,5	1 793,4						2 886,8	1 793,4							-20,7
15.	Проведення капітального ремонту та реконструкції окремих конструкцій, обладнання та інженерних мереж адміністративних будинків Верховної Ради України						24 020,0							23 814,6								-205,4
16.	Проведення реконструкції окремих конструкцій, обладнання та інженерних мереж адміністративних будинків Верховної Ради України							17 885,0							7 777,5							-10 107,5
17.	Проведення капітального ремонту адміністративних будинків Верховної Ради України (технічний нагляд по капітальному ремонту ліфтів та проведення експертного обстеження для введення їх в експлуатацію)							3,7							2,7							-1,0
Всього		300 003,6	277 698,2	301 673,3	377 006,1	532 300,7	758 498,8	841 196,0	299 169,8	276 148,9	300 761,5	359 962,3	518 200,9	751 858,0	825 439,8	-833,8	-1 549,3	-911,8	-17 043,8	-14 099,8	-6 640,8	-15 756,2

ДОДАТОК 4
ДО ЗВІТУ ЗА ЗАВДАННЯМ № 3

Реєстр договорів до Звіту про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету та управління державним майном Апаратом Верховної Ради України, що мають фінансові наслідки для державного бюджету

тис. грн

№	Дата договору	Номер договору	Предмет договору	Контрагент	Сума договору	Сума договору зі змінами	Сплачено за договором
1	25.10.2011	129	Виконання робіт з реконструкції адміністративного будинку по вул. Садовій, 3 з надбудовою у Печерському районі м. Києва	ДП «ДБК»	11 150,0	2673,4	2 673,4
2	22.03.2016	20	25.99.23 Канцелярські скріпки	ТОВ «Бумвест»	28,1		28,1
3	29.03.2016	26	26.40.51 Модуль подвійного аудіоінтерфейсу	ПРАТ «ЛИТЕР»	34,0		34,0
4	04.04.2016	33	26.40.51 Відеорекордер портативний	ТОВ «ВІДЕО ТЕХНОЛОГІЇ «ОПТА»	19,3		19,3
5	04.04.2016	34	13.96.17 Стрічка національна з написом	ТОВ «СР «Колумб»	8,0		8,0
6	07.04.2016	38	Послуги телекомунікаційні, інші (технічне обслуговування трьох відомчих АТС «Меридіан - 1» Верховної Ради України)	ТОВ «ТК КОНТАКТ»	217,8	розірвано	0,0
7	10.06.2016	91	Виконання робіт із капітального ремонту адміністративного будинку Верховної Ради України по вул. Велика Житомирська, 11 у Шевченківському районі м. Києва для переселення двох комітетів Верховної Ради України	ДП «ДБК»	19 494,1	15 594,3	15 594,3
8	10.06.2016	б/н	Капітальний ремонт гранітного облицювання адміністративного будинку Верховної Ради України по вул. Велика Житомирська, 11 у Шевченківському районі м. Києва	ДП «ДБК»	746,6	746,2	746,2
9	24.10.2016	137	Роботи по реконструкції системи опалення-холодопостачання в адміністративних будинках по вул. Шовковичній, 2, вул. Шовковичній, 4 у м. Києві	ТОВ «ВУЛВЕР»	15 830,4		13 169,4
10	24.11.2016	152	Придбання примірників нормативного бюлетеня «Відомості Верховної Ради України»	ДП Видавництво Верховної Ради України (Парламентське видавництво)	254,9		254,9
11	28.11.2016	154	Модернізація відомчої АТС «Меридіан-1» Верховної Ради України в адмінбудинку по вул. Садовій, 3а у м. Києві	ТОВ «КОРПОРАТИВНІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЇ»	22 721,9	22 721,5	22 721,5

**ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКА 4
ДО ЗВІТУ ЗА ЗАВДАННЯМ № 3**

№	Дата договору	Номер договору	Предмет договору	Контрагент	Сума договору	Сума договору зі змінами	Сплачено за договором
12	28.11.2016	157	30199230-1 Послуги щодо друкування, інші (конверти)	ТОВ «КОМПАНІЯ ТВМ»	86,0		86,0
13	28.11.2016	158	30192160-0 Коректор	ТОВ «ТЕХНОЮГ»	13,2		13,2
14	06.12.2016	88/167	Роботи з капітального ремонту (модернізації) ліфта №3 в будівлі Управління адміністративними будинками Управління справами Апарату Верховної Ради України за адресою: вул. Велика Житомирська, 11, м. Київ	ІПП СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ РЕМОНТНО-БУДІВЕЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ «ПРИКАРПАТ-ЛІФТ»	831,2	830,9	830,9
15	06.12.2016	164	30199500-5 Папка-сегрегатор, формат А4	ФОП Бердник С.А.	11,0		11,0
16	14.12.2016	175	32342300-5 Дискусійні пристрої SHURE DC 5980 P (CM/DM/IS, LS) з гузенком мікрофоном SHURE GM 5923, w/LED	ТОВ «АУДІО МАСТЕР»	184,8		184,8
17	14.12.2016	174	32351300-1 Центральні пристрої керування з блоками SHURE DIS-CCU-E живлення та комплектами з'єднувальних кабелів	ТОВ «АУДІО МАСТЕР»	87,0		87,0
18	19.12.2016	180	Пректори (ДК 016:2010 - 26.70.16 Пректори кінематографічні; пректори для слайдів; пректори, інші, ДК 021:2015 - 38652100-1 пректори)	ТОВ «АМРІТА КОМПЛЕКСНІ РІШЕННЯ»	138,9		138,9
19	21.12.2016	194	Копіювальні цифрові апарати середньої потужності	ТОВ «Систем-А»	1 383,0		1 383,0
20	11.04.2017	31	71700000-5 Послуги з моніторингу українського телебачення щодо висвітлення діяльності Верховної Ради України ТОВ «Контекст-медіа»	ТОВ «КОНТЕКСТ МЕДІА»	112,5		112,5
21	21.04.2017	45	Послуги з обслуговування представницьких заходів та офіційних прийомів за участю керівництва Верховної Ради України	ДП «Ідальня Управління справами Апарату Верховної Ради України»	1 395,4	1 129,1	1 129,1
22	17.07.2017	90	Розробка проектно-кошторисної документації об'єкта будівництва «Технічне переоснащення зали засідань Верховної Ради України в адміністративному будинку по вул. Михайла Грушевського, 5 у Печерському районі м. Києва»	ТОВ «АМРІТА КОМПЛЕКСНІ РІШЕННЯ»	6 914,4	розірвано	0,0
23	25.07.2017	91	Капітальний ремонт приміщень кулуарів першого-другого поверхів адміністративного будинку Верховної Ради України по вул. Михайла Грушевського, 5 в м. Києві (влаштування стаціонарної експозиції «Прапор України», капітальний ремонт і реставрація)	ТОВ «БРФ Відродження»	1 383,0		1 383,0

**ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКА 4
ДО ЗВІТУ ЗА ЗАВДАННЯМ № 3**

№	Дата договору	Номер договору	Предмет договору	Контрагент	Сума договору	Сума договору зі змінами	Сплачено за договором
24	20.10.2017	141	Розробка проектно-кошторисної документації на об'єкт будівництва «Реставраційний ремонт металокожухів купола, зовнішніх сходів та шпиль адміністративного будинку Верховної Ради України по вул. Грушевського, 5 в м. Києві»	ТОВ «Український інститут сталевих конструкцій»	420,9		420,9
25	13.11.2017	149	71700000-5 Послуги з моніторингу контенту ЗМІ щодо діяльності українського парламенту на основі системи Semantrum	ТОВ «СЕМАНТРУМ»	50,0		50,0
26	Не укладався*		Проект «Верховна Рада України» (українська мова, проект «Верховна Рада України» (англійська мова))	ТОВ «ІНТЕРТЕХНОДРУК»			77,8
27	26.12.2017	81-2017/195	Послуги щодо розробки модуля електронної взаємодії суб'єктів права законодавчої ініціативи	ТОВ «НАУКОВО-ВИРОБНИЧА ФІРМА «ГРІС»	2 990,0		2 990,0
28	26.12.2017	80-2017/194	Послуги щодо розробки Інtranet-порталу електронного документообігу Верховної Ради України	ТОВ «НАУКОВО-ВИРОБНИЧА ФІРМА «ГРІС»	2 990,0		2 990,0
29	26.12.2017	79-2017/193	Послуги щодо розробки програмного забезпечення з управління ресурсами, бібліотеками та веб-додатками електронного документообігу Верховної Ради України	ТОВ «НАУКОВО-ВИРОБНИЧА ФІРМА «ГРІС»	2 190,8		2 190,8
30	13.03.2018	24	71700000-5 Послуги з моніторингу українського телефіру щодо висвітлення діяльності Верховної Ради України ТОВ «Контекст-медіа»	ТОВ «КОНТЕКСТ МЕДІА»	138,2		138,2
31	10.04.2018	40	Послуги із забезпечення проведення офіційних прийомів від імені Верховної Ради України	ДП «Готельний комплекс «Київ» Управління справами Апарату Верховної Ради України»	780,0	479,9	479,9
32	23.04.2018	61	Послуги з обслуговування представницьких заходів та офіційних прийомів за участю керівництва Верховної Ради України	ДП «Дальня Управління справами Апарату Верховної Ради України»	1255,0	1170,0	1169,9
33	25.06.2018	88	Реставраційний ремонт металокожухів купола, зовнішніх сходів та шпиль адміністративного будинку Верховної Ради України по вул. Грушевського, 5 в м. Києві	ТОВ «БРФ Відродження»	7000,1	6768,2	6768,2
34	12.07.2018	96	70200000-3 Послуги з надання у строкове платне користування місця в комунікаційному колекторі (тунелю) по вул. Хрещатик КП ШЕУ	КП «ШЕУ ШЕВЧЕНКІВСЬКОГО РАЙОНУ» М. КИСВА	12,2		12,2

**ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКА 4
ДО ЗВІТУ ЗА ЗАВДАННЯМ № 3**

№	Дата договору	Номер договору	Предмет договору	Контрагент	Сума договору	Сума договору зі змінами	Сплачено за договором
35	30.10.2018	150	Розробка автоматизованої системи «Електронний законопроект» Верховної Ради України	ТОВ «Елеганс Україна»	10490,0		10490,0
36	20.11.2018	165	Розробка проектно-кошторисної документації на об'єкт будівництва «Ремонт (реставраційний) зали пленарних засідань у будинку Верховної Ради України по вул. Грушевського, 5 в Печерському районі міста Києва (пам'ятка архітектури місцевого значення № 184) з заміною системи електронного голосування та інтегрованих із нею підсистем, з використанням ID-картки народного депутата України»	ТОВ «АМРІТА КОМПЛЕКСНІ РІШЕННЯ»	5675,4		5675,4
37	03.12.2018	177	Оновлення версій програмного забезпечення та продовження технічної підтримки спеціалізованого обладнання для захисту від DDOS атак	ТОВ «АЙТІ БІЗНЕС СОЛЮШН»	2 172,8		2 172,8
38	07.12.2018	179	Технічна підтримка основного мережевого обладнання	ТОВ «ГАРТЕН-КОНСАЛТИНГ»	2 200,0	2 111,1	2 111,1
39	19.12.2018	207	Придбання програмних модулів з установленням (інсталяцією) для структурування та дизайну офіційного вебсайта Верховної Ради України та автоматизованої системи «Гезаурус Eurovos» (українська версія)	ТОВ «Комп'ютерні інформаційні технології»	3 287,6		3 287,6
40	17.04.2019	44	Послуги із забезпечення проведення офіційних прийомів від імені Верховної Ради України	ДП «Готельний комплекс «Київ» Управління справами Апарату Верховної Ради України»	1 191,1	386,7	386,7
41	22.04.2019	51	Послуги з обслуговування представницьких заходів та офіційних прийомів за участю керівництва Верховної Ради України	ДП «Готельний комплекс «Київ» Управління справами Апарату Верховної Ради України»	1 555,0	786,9	786,9
42	22.05.2019	782/e/19/73	Проведення експертизи проектно-кошторисної документації за робочим проектом «Капітальний ремонт аварійного адміністративного будинку Верховної Ради України по пров. Рильського, 8 у Шевченківському районі м. Києва»	ДП «ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ТА ПРОЕКТНО-ВИШУКУВАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ «НДПРОЕКТРЕКОНСТРУКЦІЯ»	96,2		96,2
43	29.07.2019	132	Виготовлення топографічного плану М 1:500 земельної ділянки (з нанесенням червоних ліній) за адресою: м. Київ, пров. Рильського, 8 у Шевченківському районі м. Києва	КП «Київський інститут земельних відносин»	31,7		31,7

* сплачено кошти згідно з накладною

**Член Рахункової палати,
відповідальний за Звіт
за завданням № 3**

І. М. Яремчук

**ЧАСТИНА 4. ЗВІТ ЗА ЗАВДАННЯМ № 4 (відповідальний – член
Рахункової палати ОГОНЬ Ц. Г.)**

**УЗАГАЛЬНЮЮЧІ РЕЗУЛЬТАТИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ
АУДИТУ ЗА ЗАВДАННЯМ № 4**

1. Апарат не зареєстровано як юридичну особу, незважаючи на вимоги частини першої статті 89 Цивільного кодексу та Закону № 755. Державною казначейською службою України мережу головного розпорядника коштів державного бюджету відкрито для Управління справами, яке є структурним підрозділом Апарату, що не відповідало законам про державний бюджет на відповідні роки, згідно з якими головним розпорядником бюджетних коштів, зокрема, за КПКВК 0111090, 0111020 (у частині коштів на здійснення діяльності Інститутом законодавства) та 0111110 визначено Апарат. Таким чином, Апарат здійснював лише організаційно-розпорядчі функції, а покладені на нього повноваження головного розпорядника бюджетних коштів забезпечував через свій структурний підрозділ.

Положення про Апарат потребує затвердження постановою Верховної Ради України, як це передбачено частиною третьою статті 7 Регламенту Верховної Ради України.

2. Апаратом через Управління справами не розроблено дієвих нормативно-правових засад та не забезпечено належного контролю за формуванням Інститутом законодавства проєктів кошторисів з відповідними обґрунтованими розрахунками на 2013–2019 роки за КПКВК 0111020 (у частині коштів на здійснення діяльності Інститутом законодавства).

Інститутом законодавства такі розрахунки на ці роки проведено без деталізації за кількістю товарів (робіт, послуг) і без зазначення вартості за одиницю. Головним розпорядником бюджетних коштів прийнято проєкти кошторисів на відповідні роки, які у подальшому затверджені, без належних чином обґрунтованих розрахунків, як наслідок, допущено прийняття в кошторисах сум, не підтверджених економічними обґрунтуваннями, що є порушенням вимоги абзацу п'ятого пункту 29 Порядку № 228.

Всупереч вимогам пункту 7 розділу II Правил № 1098 та пункту 2 Загальних вимог № 1536 при складанні паспортів бюджетної програми за КПКВК 0111020 щодо діяльності Інституту законодавства результативні показники ефективності не визначалися.

3. Реалізація у 2017 році бюджетної програми за КПКВК 0111110 здійснювалася за відсутності необхідних нормативно-правових актів щодо розбудови (розвитку) системи електронного урядування, електронного парламентаризму. При цьому:

- паспорт бюджетної програми за КПКВК 0111110 подано Мінфіну з порушенням терміну, встановленого абзацом другим пункту 3 розділу I Правил № 1098, що відповідно до пункту 17 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства;

- у паспорті бюджетної програми за КПКВК 0111110 не визначено даних щодо результативного показника затрат за напрямом «придбання ліцензій програмного забезпечення (інформатизація)» на суму 1,8 млн. грн, що є порушенням абзацу п'ятого пункту 6 Загальних вимог № 1536 і унеможливило здійснення оцінки ефективності бюджетної програми за цим напрямом.

4. Апаратом в цілому забезпечено впровадження програмних продуктів вартістю 9,9 млн грн, придбаних за КПКВК 0111110. Водночас за підсумками 2017 року впровадження у повному обсязі не відбулось. Як наслідок, стратегічних цілей, передбачених паспортом бюджетної програми за КПКВК 0111110, за час її дії у 2017 році не досягнуто.

При запровадженні в Апараті нової системи електронного документообігу, що повинна забезпечити удосконалення та спрощення документообігу й діловодства, структура і штатний розпис Апарату з метою їх оптимізації не переглядалися.

5. Протягом охопленого аудитом періоду в окремі роки фінансові плани, інвестиційні плани та стратегічні плани розвитку телеканалом «Рада», редакцією газети «Голос України» і Парламентським видавництвом у порушення частини першої статті 75 Господарського кодексу не склалися та Управлінням справами як органом управління майном не затверджувались. Стратегічні плани розвитку цих підприємств затверджено вперше на 2019–2023 роки.

6. Встановлено відсутність належного контролю за дотриманням Інститутом законодавства та телеканалом «Рада» статутних положень, зокрема щодо дотримання законодавства про закупівлі при проведенні закупівель товарів, робіт (послуг) та звітуванні про їх результати.

6.1. Інститутом законодавства при здійсненні допорогових закупівель звіти про укладені договори в системі електронних закупівель систематично не оприлюднювались, що є порушенням частини першої статті 2 Закону № 922 (складено протокол про адміністративне правопорушення).

6.2. Телеканалом «Рада» у 2013 році, незважаючи на норми частини першої статті 1 Закону № 2289 та всупереч Державному класифікатору продукції та послуг ДК 016:2010 (набрав чинності з 01.01.2012), у пакетах документів на закупівлю двох різних послуг (послуги з трансляції телебачення та послуги із забезпечення двостороннього зв'язку) вказувався однаковий код предмета закупівлі (64.20.2 «Послуги зв'язку інші») відповідно до ДК 016-97 (втратив чинність з 31.12.2012). При цьому в річному плані закупівель на 2013 рік телеканалом «Рада» зазначено різні коди закупівлі цих послуг згідно з чинним ДК 016:2010 – 61.30.1 і 61.90.1 відповідно.

7. Встановлено факти прийняття у 2013 – 2019 роках несвоєчасних та суперечливих управлінських рішень, що призводило до непродуктивного та з порушеннями законодавства використання державних коштів, а також порушення законодавства в частині забезпечення ефективного управління об'єктами державної власності.

7.1. У порушення вимог статті 5 Закону України «Про порядок

висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» від 23.09.1997 № 539/97-ВР договір між Апаратом як уповноваженим органом управління майном і телеканалом «Рада» про порядок фінансування засобів масової інформації з висвітлення діяльності Верховної Ради України не укладено. Також порядок фінансування не визначено у статуті телеканалу «Рада». Як наслідок, телеканалом «Рада» впродовж 2013–2019 років при здійсненні видатків з державного бюджету у загальній сумі 186,1 млн грн не дотримано в повному обсязі вимог законодавства.

7.2. У порушення положень Методики розрахунку орендної плати за державне майно та пропорції її розподілу, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 04.10.1995 № 786, Управління житловими будинками надало державне майно, що знаходиться в оперативному управлінні Апарату, в користування Парламентському видавництву з орендною платою в розмірі 1 грн на рік, яке права на це не мало. Внаслідок цього до Управління житловими будинками за 7 років не надійшло, за розрахунками, близько 5 млн грн орендної плати.

7.3. Інститут законодавства здійснював підвищення кваліфікації осіб, підготовку в аспірантурі та докторантурі наукових кадрів у галузі правознавства з порушенням вимог Положення № 770, згідно з якими основним завданням Інституту є надання науково-методологічної та освітньої допомоги народним депутатам України, працівникам Апарату Верховної Ради та органам місцевого самоврядування у здійсненні ними законодавчих та нормотворчих повноважень.

Всупереч змінам, внесеним розпорядженням Голови Верховної Ради України від 17.12.2013 № 2120 «Про внесення змін до Положення про Інститут законодавства Верховної Ради України та затвердження його структури» до Положення № 770, керівництвом Інституту законодавства не забезпечено функціонування Наглядової ради.

7.4. Інститут законодавства не затвердив розпорядчим актом критеріїв, визначених Вченою радою для прийняття рішень щодо надання платних послуг за меншою вартістю або безоплатно, що створює ризики суб'єктивного прийняття таких рішень без належних підстав.

8. Апаратом через Управління справами не забезпечено приведення підприємствами та установою, що належать до сфери його управління, статутів (положень) у відповідність із чинним законодавством, а також їх оприлюднення згідно з частиною восьмою статті 73 Господарського кодексу. Редакцією газети «Голос України» та Парламентським видавництвом за 2017–2019 роки фінансова звітність не оприлюднювалась.

9. Апаратом через Управління справами не забезпечено своєчасного, суцільного та ефективного внутрішнього контролю на підприємствах і в установі, що належать до сфери його управління.

У порушення пункту 3 Постанови № 1062 внутрішній контроль на об'єктах аудиту не організовано, його належне здійснення не забезпечено. В

Інституті законодавства всупереч вимогам пункту 3 Порядку № 1001 немає підрозділу внутрішнього аудиту та/або посадової особи, на яку покладаються повноваження щодо його здійснення.

Протягом 2017–2019 років на телеканалі «Рада», в редакції газети «Голос України», Інституті законодавства та впродовж 2013–2019 років у Парламентському видавництві контрольні заходи не проводились.

Внутрішній контроль, який здійснювався Управлінням справами протягом 2013–2019 років, був нерезультативним. Рекомендації об'єктам контролю за підсумками проведених контрольних заходів не надавалися, незважаючи на встановлені під час їх проведення порушення, необхідні управлінські рішення Апаратом не приймалися, а усунення встановлених порушень і недоліків об'єктами контролю не здійснювалось. Як наслідок, є ризики подальшого порушення підприємствами та установами, що належать до сфери управління Апарату, вимог законодавства і неефективного використання бюджетних коштів та державного майна.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Апарату Верховної Ради України:

- розглянути результати аудиту та вжити заходів щодо усунення встановлених недоліків і порушень та недопущення їх надалі;
- вжити заходів щодо забезпечення затвердження Положення про Апарат у спосіб, передбачений законодавством;
- запровадити належний внутрішній контроль за формуванням установами, що належать до сфери управління Апарату, проєктів кошторисів при визначенні потреби у коштах з відповідними розрахунками; не допускати прийняття кошторисів, не обґрунтованих належними розрахунками за кожним КЕКВ, затвердження сум, не підтверджених економічними обґрунтуваннями;
- забезпечити своєчасне приведення статутів (положень) установ та підприємств, що належать до сфери управління Апарату, у відповідність із чинним законодавством, їх оприлюднення, а також оприлюднення даних діяльності та фінансової звітності цих установ і підприємств;
- вивчити питання організації основної діяльності Інституту законодавства у зв'язку з новими викликами і завданнями, що постали перед Верховною Радою України;
- забезпечити ефективний контроль за дотриманням установами та підприємствами, що належать до сфери управління Апарату, вимог законодавства про публічні закупівлі з метою запобігання порушенням у цій сфері;
- вжити заходів для впровадження у 2020 році нової системи електронного документообігу у повному обсязі;
- переглянути структуру і штатний розпис Апарату з метою їх оптимізації у зв'язку із запровадженням нової системи електронного документообігу;
- забезпечити приведення умови договору оренди приміщень з Парламентським видавництвом у відповідність із вимогами чинного законодавства в частині визначення розміру орендної плати;

- запровадити ефективну систему внутрішнього контролю на підприємствах та установах, що належать до сфери управління Апарату;
- забезпечити розроблення та прийняття порядку розподілу надання телеканалом «Рада» ефірного часу представникам депутатських фракцій (депутатських груп) і позафракційним народним депутатам України згідно з належним обліком використання ефірного часу.

2. Телеканалу «Рада»:

- розглянути результати аудиту та вжити заходів щодо усунення встановлених недоліків і порушень та недопущення їх надалі;
- вжити необхідних заходів щодо укладання договору про порядок фінансування засобів масової інформації з висвітлення діяльності Верховної Ради України з Управлінням справами Апарату, яке представляє інтереси Верховної Ради України;
- розробити фінансовий план підприємства та забезпечити його затвердження в установленому порядку;
- підготувати і внести в установленому порядку пропозиції щодо перегляду статутних документів та приведення їх у відповідності з вимогами законодавства в частині визначення порядку фінансування телеканалу «Рада».

3. Інституту законодавства:

- розглянути результати аудиту та вжити заходів щодо усунення встановлених недоліків і порушень та недопущення їх надалі;
- розробити стратегію реформування Інституту законодавства у зв'язку з новими викликами і завданнями, що постали перед Верховною Радою України, та вжити заходів для забезпечення її реалізації;
- вжити заходів щодо недопущення порушень вимог законодавства про публічні закупівлі при проведенні закупівель та забезпечити оприлюднення їх результатів у системі електронних закупівель;
- привести положення про Вчену раду у відповідність із статтею 10 Закону України від 26.11.2015 № 848 «Про наукову і науково-технічну діяльність» та вжити заходів для вирішення питання щодо функціонування Наглядової ради.

4. Редакції газети «Голос України»:

- розглянути результати аудиту та вжити заходів щодо усунення встановлених недоліків і порушень та недопущення їх надалі;
- підготувати і внести в установленому порядку пропозиції щодо перегляду статутних документів, приведення їх у відповідність з вимогами законодавства в частині відомостей, пов'язаних з особливостями діяльності підприємства, та забезпечити їх оприлюднення;
- забезпечити оприлюднення фінансової звітності згідно з вимогами законодавства.

5. Парламентському видавництву:

- розглянути результати аудиту та вжити заходів щодо усунення

встановлених недоліків і порушень та недопущення їх надалі;

- підготувати і внести в установленому порядку пропозиції щодо перегляду статутних документів, приведення їх у відповідність з вимогами законодавства, зокрема, в частині урахування змін у законодавстві, визначення статусу підприємства, інших відомостей, пов'язаних з особливостями діяльності, та забезпечити їх оприлюднення;

- забезпечити оприлюднення фінансової звітності згідно з вимогами законодавства.

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗДІЙСНЕННЯ БЮДЖЕТНИХ ВИДАТКІВ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ «ГОЛОС УКРАЇНИ», ТЕЛЕКАНАЛУ «РАДА», ЖУРНАЛУ «ВІЧЕ», ІНСТИТУТУ ЗАКОНОДАВСТВА ТА ПАРЛАМЕНТСЬКОМУ ВИДАВНИЦТВУ

У 2013–2019 роках Апаратом не забезпечено повною мірою обґрунтованого планування, ефективного та законного використання коштів об'єктами контролю (Інститутом законодавства та ДП «Редакція газети «Голос України», телеканалом «Рада», журналом «Віче», Парламентським видавництвом). Функції головного розпорядника бюджетних коштів Апарат, не маючи статусу юридичної особи, здійснював через Управління справами. Встановлено факти порушень вимог законодавства при підготовці документів та виконанні бюджетних програм за КПКВК 0111090, 0111020 (у частині коштів на здійснення діяльності Інститутом законодавства) та 0111110.

Нормативно-правова база

Законами № 5515, № 719, № 80, № 928, № 1801, № 2246 і № 2629 за КПКВК 0111090 та 0111020 головним розпорядником бюджетних коштів визначено Апарат.

Головними розпорядниками бюджетних коштів за бюджетними призначеннями, визначеними законом про Державний бюджет України, відповідно до пункту 1 частини другої статті 22 Бюджетного кодексу можуть бути виключно установи, уповноважені забезпечувати діяльність Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України в особі їх керівників, міністерства тощо.

Відповідно до частини першої статті 89 Цивільного кодексу юридична особа підлягає державній реєстрації у порядку, встановленому Законом № 755. Дані державної реєстрації включаються до єдиного державного реєстру, відкритого для загального ознайомлення.

Частиною першою статті 3 Закону № 755 передбачено, що дія цього Закону поширюється на відносини, що виникають у сфері державної реєстрації юридичних осіб незалежно від організаційно-правової форми, форми власності та підпорядкування, їхньої символіки (у випадках, передбачених законом), громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб - підприємців.

Відповідно до Положення про Апарат Верховної Ради, затвердженого Розпорядженням Голови Верховної Ради України від 25.08.2011 № 769, Апарат є постійно діючим органом, який здійснює правове, наукове, організаційне, документальне, інформаційне, експертно-аналітичне, фінансове і матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України, її органів та народних депутатів України.

Частиною третьою статті 7 Регламенту Верховної Ради України передбачено, що Апарат діє на основі Положення, яке затверджується постановою Верховної Ради. Положення про структурний підрозділ Апарату затверджується Головою Верховної Ради України.

Відповідно до пункту 2 частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу головний розпорядник бюджетних коштів організовує та забезпечує на підставі бюджетної декларації та плану діяльності на середньостроковий період складання проекту кошторису та бюджетного запиту і подає їх Міністерству фінансів України.

Головні розпорядники бюджетних коштів відповідно до частини першої статті 35 Бюджетного кодексу забезпечують складання бюджетних запитів для подання Міністерству фінансів України згідно з бюджетною декларацією та вимогами інструкцій з підготовки бюджетних запитів з урахуванням планів діяльності на середньостроковий період, звітів про виконання паспортів бюджетних програм тощо.

Показники видатків бюджету та надання кредитів з бюджету, що включаються до проекту кошторису, згідно з пунктом 22 Порядку № 228 повинні бути обґрунтовані відповідними розрахунками за кожним кодом економічної класифікації видатків бюджету або класифікації кредитування бюджету і деталізовані за видами та кількістю товарів (робіт, послуг) із зазначенням вартості за одиницю.

Головні розпорядники на виконання пункту 29 Порядку № 228 під час розгляду проектів кошторисів, планів асигнувань загального фонду бюджету зобов'язані не допускати прийняття в кошторисах сум, не підтверджених розрахунками та економічними обґрунтуваннями.

У разі виникнення нових бюджетних програм у зв'язку з передачею бюджетних призначень від одного головного розпорядника до іншого відповідно до абзацу другого пункту 3 розділу I Правил № 1098 протягом тижня головні розпорядники подають на погодження до Мінфіну проекти паспортів бюджетних програм.

Головний розпорядник згідно з пунктом 9 розділу I Правил № 1098 забезпечує своєчасність затвердження паспортів бюджетних програм, достовірність і повноту інформації, що в них міститься.

Результативні показники, керуючись абзацом п'ятим пункту 6 Загальних вимог № 1536, мають характеризувати виконання кожного завдання бюджетної програми та реалізацію кожного напряму використання бюджетних коштів. Головні розпорядники забезпечують достовірність результативних показників та точність їх розрахунку, розробляють методичку розрахунку для результативних

показників, що потребують методологічних роз'яснень їх змісту на виконання пункту 7 цих Загальних вимог.

Пунктом 7 розділу II Правил № 1098 передбачено, що результативні показники бюджетної програми можуть бути сформовані не за всіма групами результативних показників, визначеними у Загальних вимогах № 1536, з наданням відповідних пояснень.

Головні розпорядники бюджетних коштів відповідно до пункту 2 Загальних вимог № 1536 зобов'язані дотримуватися цих Загальних вимог при плануванні, виконанні та звітуванні про виконання бюджетної програми.

Виявлений стан справ

Протягом 2013–2019 років загальні обсяги видатків державного бюджету за дослідженим напрямом щодо забезпечення діяльності Інституту законодавства (КПКВК 0111020) на фінансову підтримку видання газети «Голос України», телеканалу «Рада» і журналу «Віче» (КПКВК 0111090), розвиток електронного урядування у сфері законотворчої діяльності Верховної Ради України (КПКВК 0111110) становили **392,0** млн грн, у тому числі:

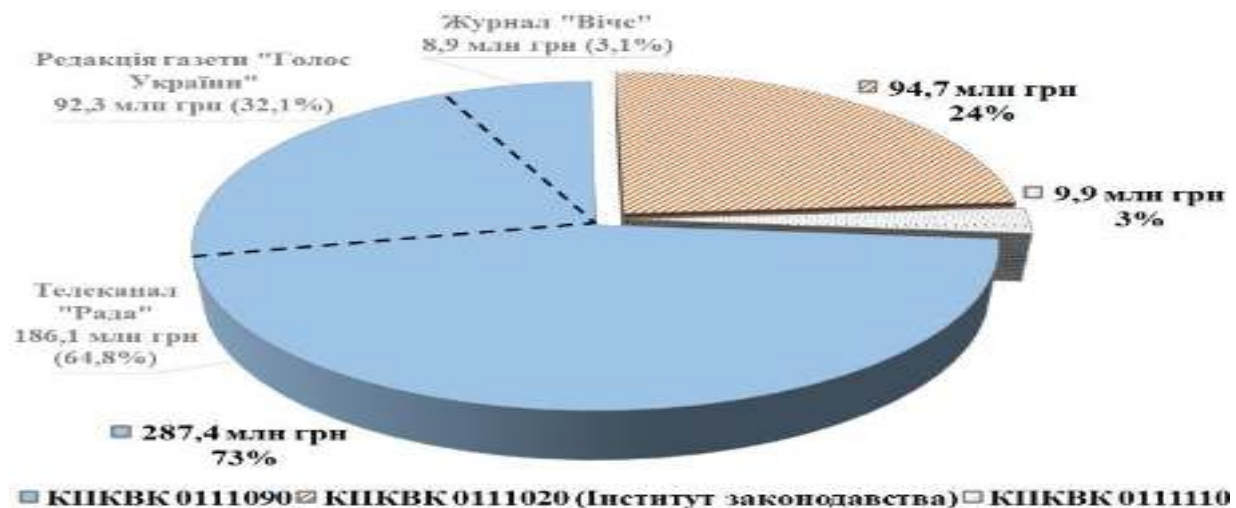
видатки за **КПКВК 0111020** (у частині коштів на здійснення діяльності Інституту законодавства) – **94,7** млн грн;

за **КПКВК 0111090** – **287,4** млн грн;

за **КПКВК 0111110** – **9,9** млн гривень.

Загальний стан бюджетних видатків об'єктів аудиту в цей період відображає діаграма 22.

Діаграма 22. Загальний стан бюджетних видатків у 2013 – 2019 роках об'єктів аудиту за завданням № 4

У 2013–2019 роках за вказаними бюджетними програмами здійснювалось фінансування:

телеканалу «Рада», Апарату і журналу «Віче» – за рахунок коштів загального фонду державного бюджету;

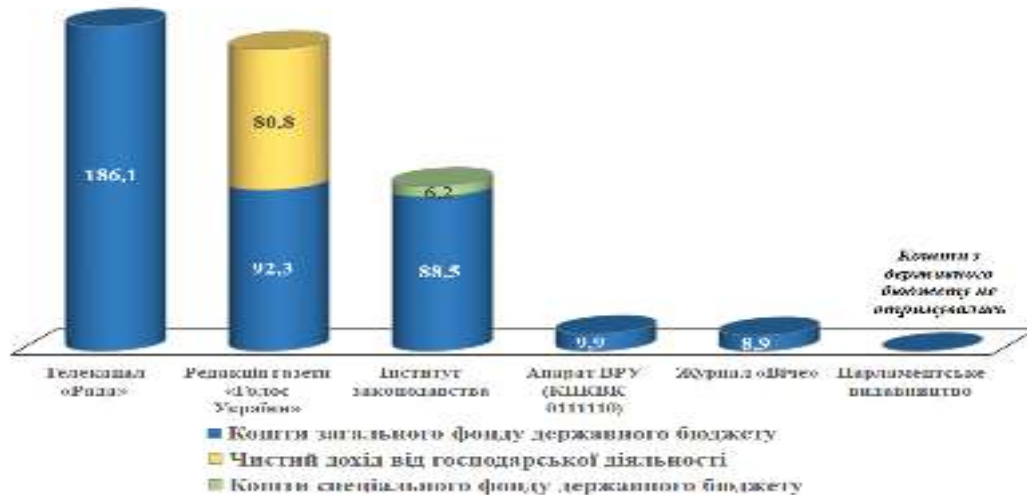
редакції газети «Голос України» – за рахунок коштів загального фонду державного бюджету і доходу від власної господарської діяльності;

Інституту законодавства – за рахунок коштів загального і спеціального фонду державного бюджету.

Парламентське видавництво коштів з державного бюджету не отримувало.

Структуру загальних обсягів фінансування об'єктів аудиту в охопленій аудитором період відображає діаграма 23.

Діаграма 23. Структура фінансування об'єктів аудиту у 2013-2019 роках

Аудит засвідчив: незважаючи на вимоги частини першої статті 89 Цивільного кодексу та Закону № 755, Апарат не зареєстровано як юридичну особу. До Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців та громадських формувань включено Управління справами як юридичну особу – структурний підрозділ Апарату. Мережа головного розпорядника коштів державного бюджету (далі – мережа) **всупереч законам про державний бюджет на відповідні роки**, якими головним розпорядником бюджетних коштів визначено Апарат, відкрита Казначейством для Управління справами.

Таким чином, Апарат, не маючи статусу юридичної особи, здійснював лише організаційно-розпорядчі функції. Повноваження головного розпорядника бюджетних коштів за КПКВК 0111090, 0111020, 0111110 та виконання функцій з фінансового і матеріального забезпечення Апарат здійснював не безпосередньо, а через структурний підрозділ – Управління справами, що передбачено положенням про Управління⁸⁷.

Однак здійснення у такий спосіб виконання повноважень головного розпорядника бюджетних коштів не відповідає пункту 1 частини другої статті 22 Бюджетного кодексу та законам України про Державний бюджет України на 2013–2019 роки.

Слід зазначити, що Положення № 769 за суб'єктом його затвердження та формою акта законодавства щодо його затвердження суперечить вимогам статті 7 Регламенту Верховної Ради України, що унеможлиблює державну

⁸⁷ Протягом 2013–2019 років діяло два положення про Управління справами Апарату Верховної Ради України, затверджені розпорядженнями Голови Верховної Ради України від 12.07.2004 № 820, від 05.10.2015 № 1371.

реєстрацію Апарату як юридичної особи. Отже, положення про Апарат потребує затвердження у спосіб, передбачений законодавством.

За даними Єдиного реєстру розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів редакція газети «Голос України», телеканал «Рада» та журнал «Віче» мають статус одержувачів бюджетних коштів, Інститут законодавства – розпорядника бюджетних коштів, які включені до мережі головного розпорядника коштів державного бюджету.

У 2013 році до мережі включена Дирекція телерадіопрограм Управління справами Верховної Ради України зі статусом розпорядника бюджетних коштів (за КПКВК 0111090). Відповідно до розпорядження Керівника Апарату від 15.01.2014 № 77 «Про створення державного підприємства «Парламентський телеканал «Рада та затвердження установчих документів» шляхом реорганізації (перетворення) Дирекції створено ДП «Парламентський телеканал «Рада». У зв'язку з цим Дирекцію телерадіопрограм з мережі виключено і включено до неї ДП «Парламентський телеканал «Рада» зі статусом одержувача бюджетних коштів.

Відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16.11.2016 № 1746 «Про вихід Верховної Ради України із засновників редакції журналу Верховної Ради України «Віче» Верховна Рада України вийшла із засновників журналу «Віче», тому з 2017 року припинено його фінансування з державного бюджету у формі державної підтримки та виключено з мережі установ та організацій, які отримують кошти з державного бюджету.

Документи редакції журналу Верховної Ради України «Віче» щодо фінансово-господарської діяльності в Апараті відсутні.

У 2013–2019 роках кошти з державного бюджету Парламентському видавництву не виділялися.

Згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 № 462-р «Про передачу деяких бюджетних призначень, визначених для Державного агентства з питань електронного урядування у 2017 році» (далі – розпорядження № 462-р) частину коштів у сумі 10,0 млн грн, передбачених Законом України від 21.12.2016 № 1801 «Про Державний бюджет України на 2017 рік» у загальному фонді державного бюджету Господарсько-фінансовому департаменту Секретаріату Кабінету Міністрів України для Державного агентства з питань електронного урядування на формування і виконання Національної програми інформатизації за КПКВК 0416030 «Електронне урядування та Національна програма інформатизації», передано Апарату для розвитку електронного урядування.

Згідно з підпунктом 2 пункту 2 розпорядження № 462-р Мінфіном для Апарату відкрито нову бюджетну програму за КПКВК 0111110 та внесено відповідні зміни до розпису державного бюджету (довідка Мінфіну про зміну до річного розпису бюджету на 2017 рік від 30.08.2017 № 532/2).

Встановлено: підготовка пропозицій до бюджетних запитів до бюджетних програм на 2013, 2015–2019 роки телеканалом «Рада», редакцією газети «Голос України» та Інститутом законодавства здійснювалась на виконання листів

головного розпорядника, якими, зокрема, доводились граничні обсяги видатків та інструктивні листи Мінфіну.

На 2014 рік граничні обсяги видатків Мінфіном головному розпоряднику не доводились, складання бюджетних запитів головним розпорядником не забезпечувалось, що є порушенням вимог пункту 2 частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу. Розрахунки поточних та капітальних видатків загального фонду державного бюджету на 2014 рік складено відповідно до форм, доведених головному розпоряднику Мінфіном (лист від 25.06.2013 № 31-04110-11-5/19134-ДСК-70).

Головним розпорядником не доводились граничні обсяги видатків на 2019 рік для редакції газети «Голос України», пропозиції до проєкту кошторису не формувалися. Потреба в коштах на 2019 рік редакції газети «Голос України» відповідала обсягам бюджетної підтримки, визначеної фінансовим планом підприємства на 2019 рік.

Аудит засвідчив, що при формуванні пропозицій до проєктів кошторисів на 2013–2019 роки розпорядником та одержувачами бюджетних коштів розрахунки показників видатків бюджету здійснювались за кожним КЕКВ з урахуванням фактичних видатків минулих періодів, що передували плановим.

Інститутом законодавства такі **розрахунки на ці роки проведено без деталізації за кількістю товарів (робіт, послуг) і без зазначення вартості за одиницю.** Головним розпорядником бюджетних коштів **прийнято кошториси на відповідні роки, які у подальшому затверджені, за відсутності належним чином обґрунтованих розрахунків, як наслідок, допущено прийняття в кошторисах сум, не підтверджених економічними обґрунтуваннями, що є порушенням вимоги абзацу п'ятого пункту 29 Порядку № 228.**

Протягом 2013–2019 років у паспортах бюджетної програми за КПКВК 0111020 щодо діяльності Інституту законодавства показники ефективності не формувалися, пояснення їх відсутності в паспортах не надавалися.

Паспорт бюджетної програми на 2017 рік за КПКВК 0111110 затверджено розпорядженням Першого заступника керівника Апарату від 20.11.2017 № 276 і наказом Мінфіну від 05.12.2017 № 999.

Головним розпорядником на погодження до Мінфіну подано затверджений паспорт бюджетної програми за КПКВК 0111110, а не його проєкт, подання здійснено на 74 дні пізніше встановленого абзацом другим пункту 3 розділу I Правил № 1098 тижневого строку (з дати передачі бюджетних призначень від іншого головного розпорядника – 30.08.2017), що відповідно до пункту 17 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Згідно з паспортом цієї бюджетної програми стратегічною ціллю головного розпорядника, на досягнення якої спрямована реалізація бюджетної програми, є «розбудова ефективної системи електронного урядування, впровадження електронних послуг». Водночас Стратегію електронного парламентаризму затверджено

тільки 05.07.2018 (розпорядження Голови Верховної Ради України № 278⁸⁸).

У порушення абзацу п'ятого пункту 6 Загальних вимог № 1536 у паспорті бюджетної програми за КПКВК 0111110 головним розпорядником не визначено даних щодо результативного показника затрат за напрямом «придбання ліцензій програмного забезпечення (інформатизація)» на суму 1 809,2 тис. грн, що унеможливорює здійснення оцінки ефективності бюджетної програми за цим напрямом.

За даними звіту про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 0111110, станом на 01.01.2018 з виділених з бюджету 10 000 тис. грн використано 9 938,8 тис. грн, у тому числі за напрямом «розроблення Інтранет-порталу електронного документообігу та електронної взаємодії суб'єктів права законодавчої ініціативи (інформатизація)» – 8170,8 тис. грн (з 8 190,8 тис. грн економія 20,0 тис. грн), за напрямом «придбання ліцензій програмного забезпечення (інформатизація)» – 1 768,0 тис. грн (з 1 809,2 тис. грн економія 41,2 тис. гривень). За цією програмою за загальним фондом державного бюджету освоєно 99,4 відс. видатків.

Реалізація у 2017 році бюджетної програми за КПКВК 0111110 здійснювалася головним розпорядником за відсутності стратегії розбудови (розвитку) системи електронного урядування, електронного парламентаризму.

Головним розпорядником у паспортах бюджетної програми за КПКВК 0111020 не визначено результативних показників ефективності використання бюджетних коштів на забезпечення діяльності Інституту законодавства, у паспортах не надано відповідних пояснень, що є порушенням вимог пункту 7 розділу II Правил № 1098 та пункту 2 Загальних вимог № 1536.

2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА СТАНУ ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ЗА КПКВК 0111090, 0111020 (У ЧАСТИНІ КОШТІВ НА ЗДІЙСНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУТОМ ЗАКОНОДАВСТВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ) ТА 0111110

Апаратом у 2013–2019 роках не забезпечено своєчасного та обґрунтованого планування, ефективного та своєчасного прийняття управлінських рішень щодо використання коштів за КПКВК 0111090, 0111020 (у частині коштів на здійснення діяльності Інституту законодавства Верховної Ради України), а також ефективного використання коштів за КПКВК 0111110. Встановлено, що частина цих коштів використана непродуктивно та з порушенням чинного законодавства.

Нормативно-правова база

Статтею 5 Закону № 539 визначено, що порядок фінансування засобів масової інформації по висвітленню діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, засновниками чи співзасновниками яких є

⁸⁸ Розпорядження Голови Верховної Ради України від 05.07.2018 № 278 «Про затвердження Стратегії електронного парламентаризму на 2018-2020 роки»

ці органи, визначається в договорах між органами державної влади та органами місцевого самоврядування і редакціями засобів масової інформації, а також в статутах засобів масової інформації.

Згідно з частиною першою статті 7 цього Закону органи державної влади та органи місцевого самоврядування мають право засновувати або бути співзасновниками аудіовізуальних (електронних) засобів масової інформації в порядку, встановленому законодавством України, і в межах коштів, що виділяються з державного чи місцевих бюджетів на висвітлення їх діяльності, або за рахунок перерозподілу коштів, що виділяються на забезпечення функціонування цих органів.

Частиною дев'ятою статті 23 Закону України від 21.12.1993 № 3759 «Про телебачення і радіомовлення» встановлено, що ліцензія на мовлення, видана Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення, є єдиним і достатнім документом, що надає ліцензіату право відповідно до умов ліцензії здійснювати мовлення та користуватися каналами мовлення.

Статтею 14 Закону України від 23.09.1997 № 540 «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів» встановлено, що заробітна плата журналістів регулюється законодавством України з урахуванням специфічних рис та умов журналістської діяльності, визначених статтею 12 цього Закону, якою встановлено особливості соціального захисту журналістів з урахуванням специфіки журналістської діяльності. Постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 № 1038 «Про умови оплати праці журналістів державних і комунальних засобів масової інформації» затверджено перелік посад журналістів державних і комунальних засобів масової інформації, які прирівнюються до посад керівних працівників, спеціалістів секретаріату (апарату) відповідного органу державної влади або органу місцевого самоврядування (в тому числі для друкованих засобів масової інформації, засновниками (співзасновниками) яких є Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України), а також Порядок обчислення стажу роботи для встановлення щомісячної надбавки за вислугу років журналістам державних і комунальних засобів масової інформації та державних інформаційних агентств.

Пунктом 10 частини першої статті 6 Закону № 185 встановлено, що уповноважені органи управління відповідно до покладених на них завдань передають функції з управління об'єктами державної власності господарським структурам та здійснюють контроль за діяльністю господарських структур.

Згідно із статтею 9 Закону № 539 порядок і форми обов'язкового висвітлення діяльності Верховної Ради України аудіовізуальними засобами масової інформації (виконання державного замовлення) визначаються окремою постановою Верховної Ради України на весь період повноважень Верховної Ради України чергового скликання.

Постановою Верховної Ради України від 30.08.2019 № 26 «Про порядок висвітлення роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання» Апарату доручено у межах коштів, передбачених відповідними законами України про Державний бюджет України на висвітлення діяльності Верховної Ради України,

забезпечити фінансування телеканалу «Рада» з висвітлення діяльності Верховної Ради України на супутниково-кабельному парламентському телеканалі та в мережах кабельного та цифрового мовлення, а також з виробництва цим телеканалом інформаційної телепрограми «Парламентський день» та щотижневих телепередач за рівної участі в них представників депутатських фракцій (депутатських груп) та позафракційних народних депутатів.

Абзацом другим частини першої статті 3 Закону № 922 передбачено, що цей Закон застосовується до замовників за умови, що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 200 тис. грн, а робіт – 1,5 млн гривень. Згідно з абзацом п'ятим цієї ж частини і статті Закону № 922 у разі здійснення закупівель товарів, робіт і послуг без використання електронної системи закупівель, за умови, що вартість предмета закупівлі дорівнює або перевищує 50 тис. грн та є меншою за вартість, що встановлена в абзацах другому і третьому цієї частини, замовники обов'язково оприлюднюють звіт про укладені договори в системі електронних закупівель відповідно до статті 10 цього Закону.

Виявлений стан справ

2.1. Аналіз та оцінка стану планування та використання бюджетних коштів на висвітлення діяльності Верховної Ради України через засоби телебачення і радіомовлення та фінансову підтримку редакції газети «Голос України» і журналу «Віче».

Встановлено: розрахована одержувачами бюджетних коштів потреба в коштах на відповідні роки забезпечена затвердженими на кінець року бюджетними асигнуваннями згідно кошторисних призначень за загальним фондом державного бюджету за КПКВК 0111090 редакції газети «Голос України» від 74,9 відс. (2014 рік) до 119,6 відс. (2017 рік), телеканалу «Рада» – від 100 відс. (2013, 2018 роки) до 148,9 відс. (2019 рік).

Протягом періоду, охопленого аудитом, спостерігається позитивна динаміка щодо більш повного забезпечення потреби, розрахованої одержувачами, при цьому бюджетні асигнування телеканалу «Рада» на 2014–2017 роки та 2019 рік перевищували обраховану потребу в коштах від 7,8 відс. на 2014 рік до 48,9 відс. на 2019 рік. Значне перевищення бюджетних асигнувань на 2019 рік від обрахованої потреби обумовлене початком розповсюдження програм телеканалу «Рада» у цифровому форматі (з 01.09.2018) відповідно до угоди від 28.08.2018 № 101/2018Н «Про надання телекомунікаційних послуг» з ТОВ «ЗЕОНБУД» та збільшенням видатків на оплату послуг (крім комунальних).

За підсумками 2018 року телеканалом «Рада» асигнування загального фонду за КПКВК 0111090 в сумі 2 780,4 тис. грн не використані, у зв'язку з чим відповідні бюджетні призначення втратили свою чинність. Також у 2017 і 2019 роках частину видатків телеканалу «Рада» за КПКВК 0111090 в сумі 2 800,0 тис. грн головним розпорядником спрямовано редакції газети «Голос України», що свідчить про необґрунтованість розрахованої телеканалом «Рада» потреби в бюджетних коштах при її визначенні. Дані щодо планування та здійснення видатків за

загальним фондом держбюджету за КПКВК 0111090 у 2013–2019 роках наведено у таблиці 15.

Таблиця 15

Стан і динаміка планування та здійснення видатків за загальним фондом державного бюджету за КПКВК 0111090 у 2013-2019 роках

тис. грн

Рік	Одержувачі	Потреба згідно з бюджетним запитом (форма № 2)*	Затверджено кошторисом зі змінами	Забезпечення		Касові видатки	
				+/-	відс.	всього	відс. до затверджених
2013	Редакція газети «Голос України»	14 782,0	14 461,6	-320,4	97,8	14 461,6	100,0
	Телеканал «Рада»	12 421,3	12 421,3	0,0	100,0	12 028,9	96,8
	Журнал «Віче»	3 016,0	3 016,0	0,0	100,0	3 016,0	100,0
	Всього	30 219,3	29 898,9	-320,4	98,9	29 506,5	98,7
2014	Редакція газети «Голос України»	14 461,9**	10 837,5	-3 624,4	74,9	10 636,5	98,1
	Телеканал «Рада»	11 520,1**	12 421,3	901,2	107,8	11 285,5	90,9
	Журнал «Віче»	2 691,8**	1 647,3	-1 044,5	61,2	2 549,5	154,8
	Всього	28 673,8	24 906,1	-3 767,7	86,9	24 471,5	98,3
2015	Редакція газети «Голос України»	12 011,8	11 461,2	-550,6	95,4	11 461,2	100,0
	Телеканал «Рада»	11 638,5	12 901,8	1 263,3	110,9	12 900,7	99,9
	Журнал «Віче»	2 691,8	2 696,6	4,8	100,2	2 696,6	100,0
	Всього	26 342,1	27 059,6	717,5	102,7	27 058,5	99,9
2016	Редакція газети «Голос України»	11 951,2	11 623,5	-327,7	97,3	11 623,5	100,0
	Телеканал «Рада»	12 705,3	16 719,4	4 014,1	131,6	16 717,4	99,9
	Журнал «Віче»	2 811,9	676,4	-2 135,5	24,1	676,4	100,0
	Всього	27 468,4	29 019,3	1 550,9	105,6	29 017,3	99,9
2017	Редакція газети «Голос України»	12 011,8	14 366,9	2 355,1	119,6	14 366,9	100,0
	Телеканал «Рада»	35 909,7	45 145,0	9 235,3	125,7	41 289,8	91,5
	Всього	47 921,5	59 511,9	11 590,4	124,2	55 656,7	93,5
2018	Редакція газети «Голос України»	13 772,5	13 772,5	0,0	100,0	13 772,5	100,0
	Телеканал «Рада»	47 778,4	47 778,4	0,0	100,0	47 751,6	99,9
	Всього	61 550,9	61 550,9	0,0	100,0	61 524,1	99,9
2019	Редакція газети «Голос України»	21 000,0***	16 000,0	-5 000,0	76,2	16 000,0	100,0
	Телеканал «Рада»	29 771,3	44 331,3	14 560,0	148,9	44 164,2	99,6
	Всього	50 771,3	60 331,3	9 560,0	118,8	60 164,2	99,7

* Згідно з доведеними Мінфіном граничними обсягами видатків.

** Визначено у розрахунках поточних та капітальних видатків загального фонду державного бюджету відповідно до форм, наданих Мінфіном, без формування проєктів кошторисів.

*** Згідно з обсягами бюджетної підтримки, визначеної фінансовим планом підприємства.

Реалізація бюджетної програми за КПКВК 0111090 здійснювалася з метою висвітлення діяльності Верховної Ради України шляхом бюджетного

фінансування телеканалу «Рада», надання фінансової підтримки редакції газети «Голос України» та журналу «Віче».

Телеканал «Рада» провадив діяльність на підставі виданої Нацрадою 10.09.2003 Дирекції телерадіопрограм Верховної Ради України ліцензії на право користування каналами мовлення серії НР № 1000 (у подальшому переоформлена в ліцензію НР № 1511 від 10.09.2003, НР № 0039-м від 10.09.2003, НР № 1629-м від 10.09.2003) з терміном дії до 10.09.2013 (10 років). Рішенням Нацради № 417 від 24.07.2014 телеканалу «Рада» видано новий бланк ліцензії на мовлення серії НР № 00213–м (супутникове телебачення), строк дії – з 24.07.2014 по 24.07.2024. Телеканал «Рада» документальних даних щодо правових підстав здійснення мовлення з 11.09.2013 по 23.07.2014 не має.

Отже, протягом зазначеного періоду телеканал «Рада» в порушення вимог Закону № 3759 провадив діяльність за відсутності ліцензії на мовлення.

Статтею 5 Закону № 539 визначено, що порядок фінансування засобів масової інформації по висвітленню діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, засновниками чи співзасновниками яких є ці органи, визначається в договорах між органами державної влади та органами місцевого самоврядування і редакціями засобів масової інформації, а також у статутах редакцій цих засобів масової інформації.

Згідно з абзацом другим статті 9 Закону № 539 **Голова Верховної Ради України** в установленому порядку **організовує роботу Апарату щодо укладання договорів** з телерадіоорганізаціями про висвітлення діяльності Верховної Ради України.

Пунктом 5 Постанови Верховної Ради України від 27.11.2014 № 6 «Про порядок висвітлення роботи Верховної Ради України восьмого скликання» доручено Апарату, зокрема, у межах коштів, передбачених відповідними законами України про Державний бюджет України на висвітлення діяльності Верховної Ради України (за кодом 0111000), забезпечити трансляцію пленарних засідань Верховної Ради України на супутниково-кабельному парламентському телеканалі та в мережах кабельного мовлення.

Встановлено, що **відповідний договір про порядок фінансування телеканалу «Рада» не укладено**. Крім того, такий порядок не визначено і у Статуті Державного підприємства «Парламентський телеканал «Рада» (нова редакція), затвердженому розпорядженням Керівника Апарату № 3392-к від 09.11.2016 «Про статут Державного підприємства «Парламентський телеканал «Рада»».

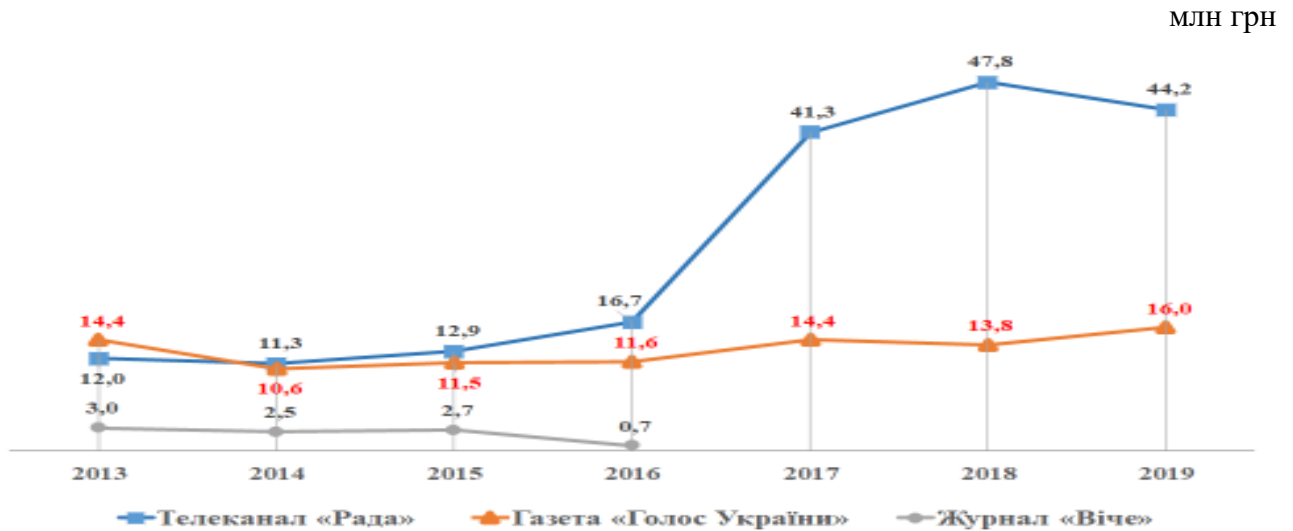
Як наслідок, кошти державного бюджету в обсязі 186,1 млн грн, які спрямовувались на фінансування у 2013–2014 роках Дирекції телерадіопрограм Верховної Ради України та у 2014–2019 роках телеканалу «Рада», використовувалися з порушенням вимоги статті 5 Закону № 539.

Річний обсяг бюджетних коштів, використаних з 2013 по 2019 рік телеканалом «Рада», зріс майже у 3,8 раза (переважно у зв'язку із фінансуванням видатків на впровадження трансляції телевізійних передач у

цифровому форматі, яке розпочато з 01.09.2018), редакцією газети «Голос України» – на 10,6 відсотка. При цьому частка видатків державного бюджету за КПКВК 0111090 на фінансування телеканалу «Рада» за цей період зросла на 32,6 відсоткового пункту (79,9 відс.), у тому числі через припинення з 2017 року надання фінансової підтримки журналу «Віче».

Стан і динаміку використання бюджетних коштів за КПКВК 0111090 у розрізі їх одержувачів відображає діаграма 24.

Діаграма 24. Стан і динаміка використання бюджетних коштів за КПКВК 0111090

Найбільшу частку всіх витрат за КПКВК 0111090 (з 2013 по 2019 рік) у розмірі 155 331,1 тис. грн (54,0 відс.) спрямовано на виплату заробітної плати та нарахування на неї, на оплату послуг (крім комунальних) – 87 704,6 тис. грн (30,5 відс.), на капітальні трансферти підприємствам (установам, організаціям) – 36 502,3 тис. грн (12,7 відс. усіх витрат за зазначеною бюджетною програмою).

Встановлено: телеканалом «Рада» у січні 2013 року предмет закупівлі у пакетах документів на закупівлю двох різних послуг (послуги з трансляції телебачення (послуги мережі, необхідні для трансляції телевізійних сигналів каналами супутникового зв'язку) та послуги із забезпечення двостороннього зв'язку (послуги, надані операторами телекомунікаційних засобів зв'язку під час переходу з однієї мережі в іншу)) визначено відповідно до **Державного класифікатора продукції та послуг ДК 016:2010**⁸⁹, а в договорах з надавачами таких послуг вказано однаковий код предмета закупівлі (64.20.2 «Послуги зв'язку інші») відповідно до ДК 016-97⁹⁰. При цьому в річному плані закупівель на 2013 рік телеканалу «Рада» вказано різні коди закупівель цих послуг згідно з чинним ДК 016:2010 – 61.30.1 та 61.90.1 відповідно.

Отже, Апаратом не забезпечено постійного контролю за дотриманням Інститутом законодавства та телеканалом «Рада» статутних положень,

⁸⁹ Затверджений наказом Держспоживстандарту від 11.10.2010 № 457, набрав чинності з 01.01.2012.

⁹⁰ Затверджений наказом Держстандарту від 30.12.1997 № 822, втратив чинність 31.12.2012.

зокрема щодо дотримання законодавства про закупівлі, відповідних управлінських рішень Апарату. Як наслідок, при формуванні документації з питань закупівель послуг допущено порушення законодавства про закупівлі в частині визначення назви, коду предмета закупівлі.

Облік запрошень і фактичної участі народних депутатів України в передачах на телеканалі «Рада» не здійснювався. Відсутність такого обліку створює ризики порушення норми щодо рівної участі у телепередачах телеканалу «Рада» представників депутатських фракцій (депутатських груп) та позафракційних народних депутатів.

2.2. Аналіз та оцінка стану планування і використання бюджетних коштів на обслуговування та організаційне, інформаційно-аналітичне та матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України (в частині коштів на здійснення діяльності Інститутом законодавства Верховної Ради України)

Розрахована потреба в коштах на відповідні роки забезпечена затвердженими на кінець року бюджетними асигнуваннями згідно з кошторисними призначеннями за загальним фондом державного бюджету за КПКВК 0111020 Інституту законодавства від 97,7 відс. (2013 рік) до 117,5 відс. (2017 рік).

Потреба в коштах загального фонду державного бюджету Інституту законодавства на 2014 і 2016–2019 роки щороку збільшувалась щодо періодів, які передували відповідним рокам. На 2015 рік потреба в коштах через зменшення доведеного Апаратом граничного обсягу видатків зменшилась порівняно з показником 2014 року на 0,8 млн гривень. Значне збільшення бюджетних асигнувань згідно з кошторисними призначеннями відбулося на 2018 рік (на 54,6 відс., або 6826,2 тис. грн) порівняно з показниками 2017 року (табл. 16).

Таблиця 16

Стан і динаміка планування та здійснення видатків за загальним фондом державного бюджету Інституту законодавства за КПКВК 0111020 у 2013–2019 роках

тис. грн

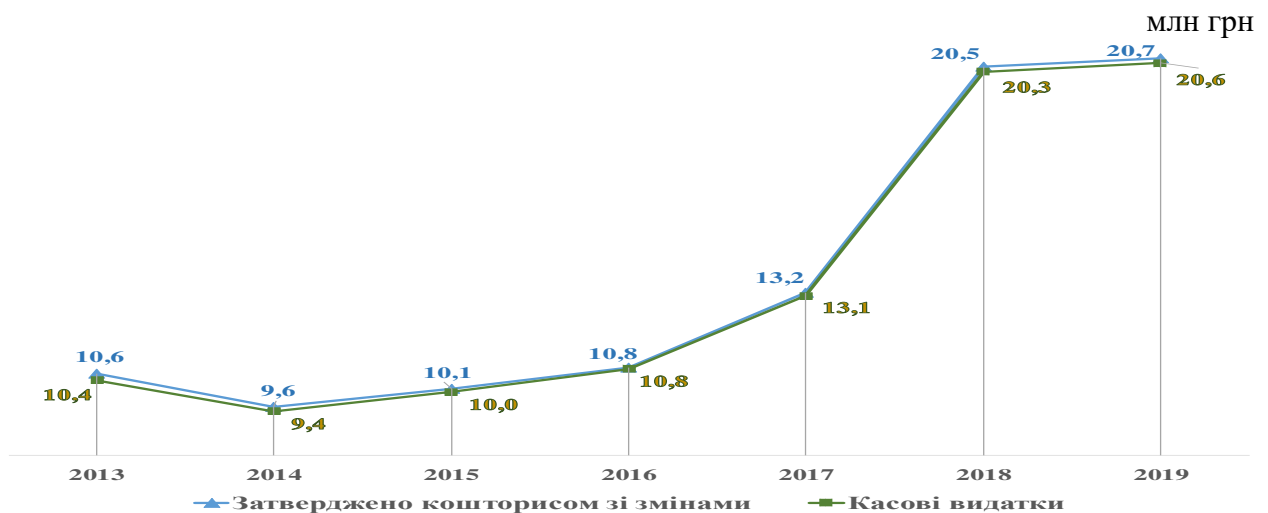
Період	Потреба згідно з бюджетним запитом (форма № 2)	Затверджено кошторисом зі змінами	Забезпечення		Касові видатки	
			+/-	відс.	Всього	відс. до затверджених
2013	8 872,5	8 981,3	108,8	101,2	8 969,1	99,9
2014	9 003,5*	9 003,5	0,0	100,0	9 000,5	99,9
2015	8 171,7	9 221,1	1 049,4	112,8	9 221,1	100,0
2016	10 081,3	9 853,6	-227,7	97,7	9 825,8	99,7
2017	10 641,8	12 507,0	1 865,2	117,5	12 410,7	99,2
2018	18 413,0	19 333,2	920,2	105,0	19 330,5	99,9
2019	18 441,1	19 741,1	1 300,0	107,0	19 741,0	100,0
Разом	83 624,9	88 640,8	5 015,9	106,0	88 498,7	99,8

* Визначено у розрахунках поточних та капітальних видатків загального фонду державного бюджету відповідно до форм, наданих Мінфіном, без формування проекту кошторису.

Затверджені бюджетні асигнування згідно з кошторисними призначеннями щороку збільшувались протягом усього періоду 2014–2019 років, що пов'язано зі збільшеннями розмірів заробітної плати та вартості товарів (робіт, послуг).

Обсяги фактичних видатків загального фонду державного бюджету Інституту законодавства, за даними звітів про надходження та використання коштів за 2013–2019 роки, разом становили 88,5 млн грн, за 7 років вони зросли на 10,8 млн грн, або на 120,1 відс. (з 9 до 19,7 млн гривень). Зростання пов'язане здебільшого зі зростанням розмірів заробітної плати та вартості товарів (робіт, послуг). Обсяги фактичних видатків спеціального фонду державного бюджету за 7 років становили 6,2 млн грн, у 2019 році вони були меншими на 41,9 відс., ніж у 2013 році (діаграма 25).

Діаграма 25. Стан та динаміка використання бюджетних коштів Інститутом законодавства

За напрямками призначення коштів найбільшу частку у структурі видатків загального фонду державного бюджету на фінансування Інституту законодавства у 2013–2019 роках становлять видатки на оплату праці з нарахуваннями на неї – 83 млн грн, або 93,8 відс., які протягом 7 років зросли на 10,2 млн грн, або на 121,3 відс., за рахунок зростання розмірів заробітної плати.

Використання бюджетних коштів на придбання товарів, робіт (послуг) Інститутом законодавства здійснювалось згідно з річними планами закупівель, орієнтовна вартість предметів закупівель у яких не перевищувала 200 тис. гривень. Водночас за транспортні послуги у 2017 році сплачено 228,9 тис. грн, у 2018 році – 397,9 тис. грн, у 2019 році – 328,7 тис. гривень. Щороку договори на закупівлю транспортних послуг укладались з Автобазою за двома кодами ДК 021:2015: 60130000-8 «послуги спеціалізованих автомобільних перевезень пасажирів» і 601400001 «нерегулярні пасажирські перевезення» (послуги надавались одним і тим самим легковим автомобілем Opel моделі Omega 2,2 М/Т).

Слід зазначити, що Закон № 922 застосовується до замовників, які є, зокрема, розпорядником, одержувачем бюджетних коштів, за умови, що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або

перевищує 200 тис. грн (абзац другий частини першої статті 3).

Отже, **Інститутом законодавства в результаті поділу одного предмета закупівлі на частини за різними кодами створювалася можливість уникнення застосування тендерних процедур для закупівель транспортних послуг.**

В актах приймання-здавання наданих транспортних послуг вказано їх вартість загальною цифрою, кількість наданих послуг – «1» без зазначення одиниці виміру, в окремих актах зазначені назви послуг, що не відповідають умовам договорів: автопослуги пасажирські, автопослуги, транспортні послуги. У договорах вартість транспортних послуг установа за годину експлуатації легкового автомобіля та за 1 км пробігу понад норму (25 кілометрів).

Зазначене свідчить, що керівництвом Інституту законодавства не забезпечено дієвого та постійного контроль за фактичними обсягами отриманих транспортних послуг і розрахунками за них, що створювало ризики здійснення бюджетних видатків за фактично не надані транспортні послуги.

При здійсненні Інститутом законодавства допорогових закупівель в порушення вимог абзацу п'ятого частини першої статті 2 Закону № 922 через безконтрольність Управління справами звіти про укладені договори в системі електронних закупівель не оприлюднювались. Рахунковою палатою складено протокол про адміністративне правопорушення, вчинене у 2019 році, який надіслано до суду для прийняття відповідного рішення.

Управління справами як головний розпорядник бюджетних коштів не здійснювало постійного і системного контролю. Як наслідок, Інститутом законодавства при майже 100-відсотковому використанні виділених з державного бюджету коштів не забезпечено виконання у 2015–2019 роках **результативного показника продукту паспортів бюджетної програми за КПКВК 011120 «кількість народних депутатів, працівників Апарату та органів місцевого самоврядування, що підвищили кваліфікацію через школу законотворчості».** Виконання цього показника становило у 2015 році – **10,9 відс.**, у 2016 році – **12,4 відс.**, у 2017 році – **33,2 відс.**, у 2018 році – **58,8 відс.**, у 2019 році – **36,9 відсотка.**

Інститут законодавства здійснює підготовку наукових кадрів в галузі правознавства через аспірантуру і докторантуру. Із 152 осіб, які навчалися в аспірантурі та докторантурі Інституту законодавства протягом 2013–2019 років, переважна більшість (78,9 відс.) не була народними депутатами України, представниками Апарату та органів місцевого самоврядування. Отже, **підготовка протягом семи років Інститутом законодавства 78,9 відс. наукових кадрів у галузі правознавства, на що використано 354,9 тис. грн (78,9 відс. від 449,8 тис. грн за КЕКВ 2720), не відповідала вимогам пункту 2.8 Положення № 770, згідно з яким основне завдання Інституту – надання науково-методологічної та освітньої допомоги народним депутатам України, працівникам Апарату Верховної Ради та органам місцевого самоврядування у здійсненні ними законодавчих та нормотворчих повноважень.**

2.3. Аналіз та оцінка стану планування та використання бюджетних коштів на розвиток електронного урядування у сфері законотворчої діяльності Верховної Ради України

Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для розвитку електронного урядування у сфері законотворчої діяльності Верховної Ради України, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 № 799.

Відповідно до цього Порядку бюджетні кошти спрямовуються на модернізацію системи електронного документообігу (СЕДО): розроблення Інтранет-порталу електронного документообігу та електронної взаємодії суб'єктів права законодавчої ініціативи, придбання ліцензійного програмного забезпечення.

Процедури закупівлі товарів, робіт (послуг) для реалізації бюджетної програми за КПКВК 0111110 Управлінням справами розпочато з використанням електронного аукціону системи Prozorro до затвердження паспорта цієї програми – на початку листопада 2017 року, тобто за відсутності законних підстав для здійснення видатків з бюджету для їх оплати.

Згідно з пунктом 11.2 розділу XI Порядку казначейського обслуговування державного бюджету за витратами, затвердженого наказом Мінфіну від 24.12.2012 № 1407, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 17.01.2013 за № 130/22662, відповідно до встановлених повноважень Казначейство здійснює контроль за наявністю відповідних бюджетних асигнувань для взяття бюджетних зобов'язань та відповідністю взятих бюджетних зобов'язань, зокрема паспорта бюджетної програми.

За результатами проведених електронних аукціонів Управлінням справами укладено договори на придбання таких послуг на загальну суму 9 938,8 тис. грн, у тому числі з ТОВ «ІНЛАЙН ГРУП ЗАХІД» 19.12.2017 і 21.12.2017 на загальну суму 177,0 тис. грн і з ТОВ «Науково-виробнича фірма «ГРІС» 26.12.2017 на суму 8 170,8 тис. гривень. Акти приймання-передавання послуг з обома постачальниками за всіма договорами складено 27.12.2017.

З використаних за бюджетною програмою 9 938,8 тис. грн поточні видатки за КЕКВ 2240 «Оплата послуг (крім комунальних)» становили 1 809,2 тис. грн, капітальні видатки за КЕКВ 3160 «Придбання землі та нематеріальних активів» – 8 129,6 тис. гривень.

Програмні продукти вартістю 9,9 млн грн, придбані у 2017 році за КПКВК 0111110, станом на 31.12.2019 у повному обсязі не впроваджено. Як наслідок, стратегічну ціль, яка згідно з пунктом 6 паспорта бюджетної програми за КПКВК 0111110 визначена як «Розбудова ефективної системи електронного урядування, впровадження електронних послуг», у 2017 році не досягнуто. Впровадження програмних продуктів в цілому забезпечено у 2020 році.

Слід зазначити: незважаючи на запровадження в Апараті нової СЕДО, що має забезпечити удосконалення та спрощення документообігу й діловодства, структура і штатний розпис Апарату з метою їх оптимізації не переглядалися.

3. УПРАВЛІННЯ ОБ'ЄКТАМИ КОНТРОЛЮ ДЕРЖАВНИМ МАЙНОМ ТА СТАН ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ

Апаратом через Управління справами у 2013–2019 роках не досягнуто ефективного та результативного прийняття управлінських рішень щодо управління державним майном, що перебувало на його балансі або у віданні, на балансі підприємств, які належать до сфери управління Апарату, та Інституту законодавства, що призвело до недоотримання прибутку від його використання та порушення чинного законодавства.

Нормативно-правова база

Статтею 1 Закону № 594 встановлено: управління державним майном, яке відповідно до законодавства знаходиться на балансі або у віданні Верховної Ради України та забезпечує її діяльність (цілісні майнові комплекси підприємств та організацій, їх структурні підрозділи, будинки, споруди тощо), здійснюється органами і в порядку, визначеними Верховною Радою України.

Частиною першою статті 7¹ Регламенту Верховної Ради України, з урахуванням змін, внесених Законом України від 16.01.2020 № 469 «Про внесення змін до Регламенту Верховної Ради України щодо вдосконалення електронної форми документообігу у Верховній Раді України»⁹¹, передбачено, що документообіг у Верховній Раді здійснюється в електронній та паперовій формах. Електронна форма документообігу є основною.

Пунктом 10 Методики розрахунку орендної плати за державне майно та пропорції її розподілу, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 04.10.1995 № 786 (далі – Методика № 786), передбачено перелік орендарів, яким встановлюється річна орендна плата за оренду нерухомого майна, розмір якої становить 1 гривня.

Виявлений стан справ

Протягом досліджуваного періоду телеканал «Рада» і Парламентське видавництво для розміщення використовували на правах оренди державне нерухоме майно загальною площею 559,69 і 153,5 кв. м (станом на час проведення аудиту) в будівлях, що перебували на балансі Управління адмінбудинками та Управління житловими будинками відповідно.

Інститут законодавства для розміщення на правах оренди користувався державним нерухомим майном загальною площею 795 кв. м (станом на час проведення аудиту), яке перебуває на балансі Управління житловими будинками.

Редакція газети «Голос України», розміщена у будівлі загальною площею 3640 кв. м, що перебуває на балансі підприємства⁹² і розташована згідно з договором оренди⁹³ на земельній ділянці площею 3574 кв. м, державне майно

⁹¹ Набрав чинності з 02.02.2020, введено в дію 04.02.2020.

⁹² Рішення виконкому Радянської районної ради народних депутатів м. Києва від 24.02.1992 № 336

⁹³ Договір на право тимчасового користування землею (у т. ч. на правах оренди) з Київською міською державною адміністрацією від 13.05.1996 № 88-6-00003

не використовувала.

Аудитом досліджено стан використання Апаратом державного майна – програмних продуктів вартістю 9,9 млн грн, придбаних у 2017 році за КПКВК 0111110.

3.1. Встановлено: програмні продукти, придбані Управлінням справами за КПКВК 0111110, станом на 31.12.2019 у промислову експлуатацію не впроваджено.

За даними Управління справами, впровадження СЕДО, що здійснюється з використанням програмних продуктів, придбаних, зокрема, за КПКВК 0111110, здійснювалося на підставі управлінських рішень, прийнятих у 2018–2019 роках.

Розпорядженням Голови Верховної Ради України № 278 «Про затвердження Стратегії електронного парламентаризму на 2018–2020 роки», зокрема, визначено терміни розроблення протягом 2018–2020 років (поетапно) СЕДО і комплексної системи захисту інформації (далі – КСЗІ).

Встановлено, що розпорядженням Першого заступника Керівника Апарату від 21.02.2019 № 24 «Про деякі заходи з впровадження електронного документообігу у Верховній Раді України» регламентована діяльність щодо дослідної (тестової) експлуатації СЕДО, а розпорядженням Першого заступника Керівника Апарату від 17.09.2019 № 158 «Про внесення змін до розпорядження Першого заступника Керівника Апарату від 21.02.2019 № 24 «Про деякі заходи з впровадження електронного документообігу у Верховній Раді України» – щодо її промислової експлуатації.

Згідно із цими розпорядженнями **повноцінне впровадження СЕДО передбачається здійснити одночасно з впровадженням КСЗІ, створення якої на 2020 рік заплановано, однак на час проведення аудиту не завершено. У зв'язку із зазначеним є ризик впровадження СЕДО у 2020 році не в повному обсязі.** Технічне завдання щодо створення КСЗІ Управлінням справами в установленому порядку погоджено з Державною службою спеціального зв'язку і захисту інформації України (договір від 31.07.2019 № 134 з ТОВ «ІТ-ІНТЕГРАТОР» на закупівлю послуг з розробки технічного завдання на комплексну систему захисту інформації для автоматизованої системи «Електронний документообіг», «Електронний законопроект»). **Здійснення повного переходу на СЕДО і КСЗІ згідно із заходами, передбаченими зазначеними вище розпорядженнями, є можливим після внесення змін до Регламенту Верховної Ради України щодо вдосконалення електронної форми законодавчого процесу в частині статусу електронної форми документа та ведення електронного документообігу.**

3.2. Встановлено, що протягом 2013–2019 років:

- Інститут законодавства орендував державне нерухоме майно в адміністративному будинку у пров. Несторівський, 4, м. Київ, на підставі договору оренди, укладеного з Управлінням житловими будинками, з річною орендною платою у розмірі 1 гривня. Розмір орендної плати визначено відповідно до Методики № 786, оскільки передбачена Положенням про Інститут законодавства діяльність віднесена до переліку, визначеного пунктом 10 Методики № 786. У 2018–2019 роках загальна площа орендованого

державного майна становила 795 кв. м. Водночас до 2018 року ця площа становила 771,4 кв. м. Документально підтверджених підстав збільшення з 01.01.2018 займаної площі на 23,6 кв. м немає;

- телеканал «Рада» використовував державне нерухоме майно на підставі договору оренди, укладеного з Управлінням адмінбудинками (загальною площею – 559,69 кв. м, річна орендна плата – 1 гривня). Розмір орендної плати визначено відповідно до Методики № 786, оскільки передбачена статутом телеканалу «Рада» діяльність віднесена до переліку, визначеного пунктом 10 Методики № 786;
- редакція газети «Голос України» користувалася власним майном.

3.3. Парламентське видавництво на підставі договору оренди, укладеного з Управлінням житловими будинками, користувалося державним нерухомим майном загальною площею станом на 31.12.2019 186 кв. м з річною орендною платою у розмірі 1 гривня. Розмір орендованих Парламентським видавництвом приміщень протягом 2013–2019 років зменшено на 153,5 кв. м.

За даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, Парламентське видавництво є державним підприємством, основний вид діяльності якого – видання книг (код КВЕД 58.11). Перелік, визначений пунктом 10 Методики № 786, не містить такого виду діяльності. Інші види діяльності, які б давали Парламентському видавництву право на застосування орендної плати за ставкою 1 грн на рік згідно з пунктом 10 Методики № 786, статутом підприємства не визначено.

Отже, Управлінням житловими будинками **надано Парламентському видавництву в порушення чинного законодавства право користування державним майном з річною орендною платою в розмірі 1 гривня.**

У результаті Управлінням житловими будинками **не отримано за відповідний період, за розрахунками, майже 5 млн грн орендної плати** (виходячи із найменшої плати 320 грн/кв. м за оренду комерційної нерухомості в районі розташування Парламентського видавництва).

4. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ ТА ДЕРЖАВНОГО МАЙНА

Апаратом не досягнуто належної організації діяльності щодо використання бюджетних коштів та управління державним майном. Управлінням справами як органом управління майном від імені Апарату не забезпечено приведення у відповідність із чинним законодавством статутів (положень) підприємств та установ, що належать до сфери управління Апарату, та здійснення контролю за їх дотриманням. Встановлено факти порушень чинного законодавства щодо прийняття відповідних управлінських рішень з організації та контролю за діяльністю окремих державних підприємств та установ, підпорядкованих Апарату.

Нормативно-правова база

Абзацами третім, п'ятим і сьомим частини восьмої статті 73 Господарського кодексу встановлено: обов'язковому оприлюдненню підлягає,

зокрема, фінансова звітність, статут державного унітарного підприємства у чинній редакції, а також у редакціях, що діяли.

Частиною першою статті 75 цього Кодексу визначено, що державне комерційне підприємство зобов'язане складати і виконувати річний та з поквартальною розбивкою фінансовий план на кожен наступний рік.

Частиною третьою статті 26 Бюджетного кодексу передбачено, що розпорядники бюджетних коштів в особі їх керівників організують внутрішній контроль і внутрішній аудит та забезпечують їх здійснення у своїх установах і на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління таких розпорядників бюджетних коштів.

Згідно з пунктом 4 Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 №1062, керівник установи організовує та забезпечує здійснення внутрішнього контролю відповідно до цих Основних засад та актів законодавства, що регулюють питання планування діяльності установи, бюджетного процесу, управління бюджетними коштами, об'єктами державної власності та іншими ресурсами, організації та ведення бухгалтерського обліку, складення та подання звітності, надання адміністративних послуг, здійснення контрольних-наглядових функцій, здійснення закупівель товарів, робіт і послуг, проведення правової роботи, роботи з персоналом, діяльності із запобігання та виявлення корупції, забезпечення режиму секретності та інформаційної безпеки, захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах, організації документообігу, в тому числі електронного документообігу та управління інформаційними потоками, взаємодії із засобами масової інформації та громадськістю, вирішення інших питань, пов'язаних із функціонуванням установи.

Виявлений стан справ

Телеканалом «Рада» в порушення частини першої статті 75 Господарського кодексу фінансові плани на 2013–2019 роки не склалися. Управління справами як органом управління майном у цей період фінансові плани, інвестиційні плани на 2014–2019 роки та стратегічні плани розвитку на 2014–2018 роки телеканалу «Рада» не затверджувались. Також не затверджувались інвестиційні плани на 2013–2019 роки та стратегічні плани розвитку на 2013–2018 роки редакції газети «Голос України» і Парламентського видавництва. Стратегічні плани розвитку цих підприємств затверджено вперше на 2019–2023 роки.

Оприлюднення статутів підприємств на їх власних вебсторінках (вебсайтах) або на офіційному вебсайті Верховної Ради України, а також інформації про їх діяльність у 2017–2019 роках не здійснювалося, що є порушенням вимог абзаців третього, п'ятого і сьомого частини восьмої статті 73 Господарського кодексу, якими передбачено обов'язкове оприлюднення, зокрема, фінансової звітності, статуту державного унітарного підприємства у чинній редакції, а також у редакціях, що діяли, тощо.

Так, Статут редакції газети «Голос України», затверджений Постановою Верховної Ради України від 05.04.2011 № 3137 «Про газету Верховної Ради України «Голос України», а також Статут телеканалу «Рада», затверджений розпорядженням Керівника Апарату від 15.01.2014 № 77 «Про створення державного підприємства «Парламентський телеканал «Рада та затвердження установчих документів» (у новій редакції – розпорядженням Керівника Апарату від 09.11.2016 № 3392-к «Про затвердження Статуту державного підприємства «Парламентський телеканал «Рада»)), Статут Парламентського видавництва, затверджений Керівником Апарату 27.04.2001, не оприлюднено.

Статут Парламентського видавництва станом на 31.12.2019 не відповідає чинному законодавству щодо визначення статусу підприємства та його повноважень, оскільки не враховано змін законодавства щодо державних підприємств, які відбулися протягом 2001–2019 років, зокрема в частині вимог статті 57 Господарського кодексу щодо установчих документів.

Фінансова звітність редакцією газети «Голос України» та Парламентським видавництвом за 2017–2019 роки не оприлюднювалась.

Положення про Інститут законодавства Верховної Ради України, затверджене розпорядженням Голови Верховної Ради України від 04.08.2003 № 770⁹⁴, розміщено у розділі «Нормативно-правова база України» на сайті <https://zakon.rada.gov.ua/> без змін до нього, внесених розпорядженням Голови Верховної Ради України від 17.12.2013 № 2120. Це Положення із змінами не оприлюднено. У зв'язку зі змінами законодавства доповнення та зміни до Положення, зокрема в частині визначення порядку розподілу прибутків та збитків, органів внутрішнього контролю та їх компетенції тощо, не вносились.

Положенням про Вчену раду Інституту законодавства⁹⁵ їй надано повноваження з розгляду та вирішення фінансових питань, зокрема, щодо матеріально-технічного та фінансового забезпечення наукових досліджень; захисту кандидатських і докторських дисертацій на безоплатній основі; схвалення питань про вартість платних послуг з підготовки наукових кадрів.

Право на звільнення від плати за послуги з підготовки наукових кадрів або зменшення її розміру Вченій раді надано наказами Інституту законодавства від 30.05.2014 № 52од, від 01.02.2016 № 04од, від 02.01.2018 № 01од, від 05.01.2019 № 03од., якими затверджено плату за такі послуги. Водночас критерії обрання осіб, яким такі послуги можуть бути надані безоплатно або за меншою вартістю, визначено рішенням самої Вченої ради (протокол засідання від 02.06.2014 № 6), але розпорядчими документами Інституту законодавства ці критерії не затверджено, що створює ризики суб'єктивного прийняття відповідних рішень без належних підстав.

⁹⁴ Зі змінами, внесеними розпорядженнями Голови Верховної Ради України від 19.11.2003 № 1232, від 10.12.2004 № 1411 і № 1416, від 30.03.2006 № 266.

⁹⁵ Затверджено наказом директора Інституту законодавства від 30.05.2014 № 53 од «Про затвердження положення про Вчену раду Інституту законодавства Верховної Ради України». До 03.05.2014 діяло Положення, затверджене директором Інституту законодавства 17.10.2003.

При цьому стаття 10 Закону України від 26.11.2015 № 848 «Про наукову і науково-технічну діяльність», якою визначено повноваження вченої (наукової, науково-технічної, технічної) ради наукової установи, не містить зазначених положень.

У 2017–2019 роках Вченою радою Інституту законодавства звільнено чотири особи від плати за послуги з підготовки наукових кадрів, унаслідок чого спеціальним фондом державного бюджету (власні надходженнями Інституту законодавства) не отримано коштів, що мали надійти як оплата цих послуг.

Змінами до Положення № 770, унесеними розпорядженням Голови Верховної Ради України від 17.12.2013 № 2120 «Про внесення змін до Положення про Інститут законодавства Верховної Ради України та затвердження його структури», в Інституті законодавства передбачено створення Наглядової ради, затверджено положення про неї та визначено повноваження. Цим же розпорядженням затверджено персональний склад Наглядової ради. Однак **на час аудиту Наглядова рада роботу не розпочала. Документів щодо її діяльності в Інституті законодавства немає.**

Апаратом і підрозділом внутрішнього аудиту Управління справами не забезпечено належної організації та здійснення внутрішнього контролю в редакції газети «Голос України», на телеканалі «Рада», в Інституті законодавства та Парламентському видавництві, що свідчить про порушення вимог частини третьої статті 26 Бюджетного кодексу та пункту 4 Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1062.

Внутрішній аудит в Інституті законодавства не здійснювався, підрозділ внутрішнього аудиту не створено, посадову особу, на яку покладаються повноваження щодо здійснення внутрішнього аудиту у разі неможливості утворення підрозділу, не призначено, що є порушенням вимог частини третьої статті 26 Бюджетного кодексу та пункту 3 Порядку № 1001.

Апаратом (Управлінням справами) в Інституті законодавства, на телеканалі «Рада», в редакції газети «Голос України» у 2017–2019 роках та у Парламентському видавництві у 2013–2019 роках контрольні заходи не здійснювались. Заплановані на 2015 рік перевірка у Парламентському видавництві⁹⁶ і на 2018 рік ревізія у редакції газети «Голос України»⁹⁷ не проведені.

Протягом 2013–2019 років управлінські рішення щодо вжиття заходів з усунення об'єктами контролю порушень, виявлених за результатами

⁹⁶ Графік проведення перевірок ефективності використання бюджетних коштів підприємствами та установами, що забезпечують діяльність Верховної Ради України, затверджений розпорядженням по Управлінню справами Апарату Верховної Ради України від 07.08.2015 № 23.

⁹⁷ План контрольних заходів відділу контролю та аудиту Управління справами Апарату Верховної Ради України на 2018 рік, затверджений Першим заступником Керівника Апарату Верховної Ради України.

контрольних заходів, проведених до 2017 року, і недопущення їх надалі Апаратом не приймались, рекомендації за результатами контрольних заходів об'єктам контролю не надавались. Усунення виявлених контрольними заходами порушень і недоліків відповідними об'єктами контролю не здійснювалось.

**Член Рахункової палати,
відповідальний за Звіт
за завданням № 4**

Ц. Г. Огонь

**ЧАСТИНА 5. ЗВІТ ЗА ЗАВДАННЯМ № 5 (відповідальний – член
Рахункової палати ІВАНОВА І. М.)**

**УЗАГАЛЬНЮЮЧІ РЕЗУЛЬТАТИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ
АУДИТУ ЗА ЗАВДАННЯМ № 5**

1. Аудитом встановлено, що протягом 2013–2019 років за бюджетними програмами КПКВК 0111020 та 0111070 бюджетним установам, державним підприємствам та організаціям, що входять до сфери управління Апарату та Управління справами, за завданням № 5 **заплановано бюджетних призначень в обсязі 1 208,1 млн грн, касові видатки бюджетних коштів становили 1 163,7 млн грн (96,3 відс.), у тому числі:**

Управління адмінбудинками – **725,9 млн грн;**
ДП «Пансіонат «Таврійські зорі» – **5,0 млн грн;**
Автобаза – **412,5 млн грн;**
ДП «ГК «Київ» – **3,3 млн грн;**
ДП «Їдальня» – **16,5 млн грн;**
ДП «УЖБ» – **0,5 млн гривень.**

Загальна сума використаних бюджетних коштів на ці державні підприємства та бюджетні установи **становила 33,6 відс. загальної суми використаних коштів за бюджетними програмами КПКВК 0111020 та 0111070.**

Окрім того, у період аудиту ДП «ДБК» отримувало **кошти місцевих бюджетів** (м. Старокостянтинів Хмельницької області та смт Барішівка Київської області) **в загальній сумі 113,9 млн гривень.**

При цьому ДП «ДБК» та ДП «ГК «Національний» за бюджетною програмою КПКВК 0111020 у 2013–2019 роках не були розпорядниками чи одержувачами бюджетних коштів.

2. Аудитом за завданням № 5 встановлено, що за бюджетними програмами КПКВК 0111020 і 0111070 бюджетні установи, державні підприємства та організації, що входять до сфери управління Апарату та Управління справами, **протягом 2013–2019 років використали бюджетних коштів неефективно – 13,2 млн грн, нерезультативно – 1,2 млн грн, непродуктивно – 4,2 млн грн, неекономно – 7,8 млн гривень.** Загальна сума сплачених податків державними підприємствами, що перевірялися за цим завданням, у 2017–2019 роках **становила 168,9 млн гривень.** У той же час аудитом зафіксовано несплату податкових та неподаткових надходжень, обов'язкових платежів до державного бюджету на загальну суму **7,7 млн гривень.** Неефективні управлінські дії керівництва бюджетних установ та підприємств за завданням № 5 спричинили недоотримання доходів підприємств при управлінні державним майном, за орієнтовними розрахунками, у сумі **10,5 млн гривень.**

3. Відповідно до підпункту и) пункту 18 частини другої статті 5 Закону № 185 КМУ, здійснюючи управління об'єктами державної власності, визначає порядок відчуження та списання об'єктів державної власності, тобто визначає такі порядки лише щодо об'єктів державної власності, управління

якими здійснює. Водночас за змістом частини першої статті 1 Закону № 185 управління об'єктами державної власності – здійснення КМУ та уповноваженими ним органами, іншими суб'єктами, визначеними цим Законом, повноважень щодо реалізації прав держави як власника таких об'єктів, пов'язаних з володінням, користуванням і розпорядженням ними, у межах, визначених законодавством України, з метою задоволення державних та суспільних потреб.

Відповідно до частини першої статті 4 Закону № 185 суб'єктами управління об'єктами державної власності нарівні з КМУ є органи, що забезпечують діяльність, зокрема, Верховної Ради України. За наявного законодавчого регулювання підпункт и) пункту 18 частини другої статті 5 Закону № 185 не поширюється на відносини щодо управління майном, яке забезпечує діяльність Верховної Ради України.

Згідно зі статтею 2 Закону № 594 розпорядження (відчуження) і передача державного майна, що забезпечує діяльність Верховної Ради України та знаходиться на її балансі або у віданні, провадяться лише за рішенням Верховної Ради України.

Крім того, частиною першою статті 1 Закону № 185 визначено, що законодавство про управління об'єктами державної власності складається, зокрема, з інших законів України, якими можуть бути встановлені особливості управління окремими об'єктами державної власності або їх видами. Це означає, що до таких інших (спеціальних) законів відноситься Закон № 594, який встановлює порядок володіння, користування та розпорядження майном, що забезпечує діяльність Верховної Ради України, і був прийнятий 13 листопада 1996 року, тобто до прийняття Закону № 185.

Статтею 1 Закону № 594 визначено, що управління державним майном, що відповідно до законодавства України знаходиться на балансі або у віданні Верховної Ради України та забезпечує її діяльність (цілісні майнові комплекси підприємств та організацій, їх структурні підрозділи, будинки, споруди тощо), здійснюється органами і в порядку, визначеними Верховною Радою України. Верховна Рада України мала б визначити уповноважений орган управління майном і порядок такого управління, проте на сьогодні такого акта не ухвалено. Для остаточного врегулювання питання управління державним майном, що відповідно до законодавства України знаходиться на балансі або у віданні Верховної Ради України та забезпечує її діяльність, необхідно визначити такий механізм, зокрема, шляхом затвердження відповідного положення.

4. Неefективні управлінські рішення, прийняті керівництвом та посадовими особами бюджетних установ, державних підприємств та організацій, що входять до сфери управління Апарату та Управління справами, за завданням № 5 призвели до суттєвих порушень та недоліків, зокрема:

4.1. Встановлено, що в період аудиту керівниками та посадовими особами установ та підприємств здійснено оплату робіт та послуг з недотриманням вимог законодавства.

4.1.1. Порушуючи положення статті 193 Господарського кодексу та умови укладених договорів, керівництво **Управління адмінбудинками** у грудні

2015 року та травні 2016 року здійснило остаточні розрахунки на суму 2,9 млн грн на підставі актів приймання виконаних робіт, довідки витрат. При цьому товариством з обмеженою відповідальністю (підрядною організацією, 20 договорів у 2015 році та 10 договорів у 2016 році) **не забезпечено введення в експлуатацію системи диспетчеризації інженерних мереж та контролю доступу до десяти адміністративних будівель Верховної Ради України, що фактично підтверджує її непрацездатність**, адже документально не підтверджено готовність системи до експлуатації. Бюджетні кошти в обсязі **2,9 млн грн витрачені** Управлінням адмінбудинками з **недотриманням вимог законодавства**. Зазначене може мати ознаки кримінального правопорушення.

4.1.2. Під час виконання у 2018 році товариством з обмеженою відповідальністю (за договором від 31.08.2018 № 248) робіт із реконструкції системи опалення та холодопостачання, заміни нагрівальних приладів фанкойлами, заміни трубопроводів в адміністративному будинку за адресою: вул. Банкова 6-8, виникла потреба у проведенні додаткових обсягів робіт, не врахованих проєктно-кошторисною документацією. Такі додаткові угоди між підрядником та замовником робіт не уклалися, чим не дотримано вимог статті 193 Господарського кодексу. Оплата додаткових робіт на суму **1,9 млн грн** без оформлення додаткових договірних відносин здійснена **Управлінням адмінбудинками з недотриманням вимог законодавства**.

4.1.3. За підсумками проведених процедур публічних закупівель протягом 2016–2019 років ДП «ДБК» на будівництво та реконструкцію каналізаційних очисних споруд з **недотриманням вимог законодавства** використано **113,9 млн гривень**.

За результатами укладених договорів із загальної суми здійснених видатків за об'єктом у м. Старокостянтинів Хмельницької області протягом 2016–2019 років видатки на суму **55,8 млн грн** не підтверджено документами про виконані роботи та про облік ДП «ДБК», збереження і подальше використання, в тому числі передавання підрядним організаціям для встановлення (монтажу) фільтрувального та іншого обладнання. За об'єктом у смт Баришівка Київської області видатки на суму **10,2 млн грн** ДП «ДБК» також не підтверджено документами про облік, збереження і подальше використання. **Це є незаконними витратами з бюджету** та може мати ознаки кримінального правопорушення.

4.2. Аудитом зафіксовано порушення вимог законодавства у сфері публічних закупівель.

4.2.1. Комітетом з конкурсних торгів **Управління адмінбудинками** у 2016 році не дотримано вимог законодавства у сфері державних закупівель: до участі у процедурі закупівлі залучено учасника, пропозиція якого фактично не відповідає вимогам затвердженої документації конкурсних торгів. Як наслідок, Управлінням адмінбудинками з **недотриманням вимог законодавства витрачено 3,4 млн грн** на придбання у товариства з обмеженою відповідальністю (за договором від 27.04.2016 № 235) машини підмітальної конвеєрно-вакуумної Dulevo 200 Quattro: відповідно до пункту 3 частини першої статті 29

Закону № 1197, якщо пропозиція конкурсних торгів не відповідає умовам документації конкурсних торгів, замовник повинен відхилити пропозицію конкурсних торгів.

4.2.2. Аудитом встановлено, що у 2016–2019 роках при використанні коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій з будівництва та реконструкції каналізаційних очисних споруд за рішенням місцевих органів виконавчої влади (м. Старокостянтинів Хмельницької області та смт Баришівка Київської області) обрання ДП «ДБК» єдиного генерального підрядника, підрядника та виконавців робіт з виготовлення проектної документації та будівництва на загальну суму **355,7 млн грн здійснювалося з недотриманням законодавства з публічних закупівель.**

4.2.3. ДП «Їдальня» визнала себе замовником публічних закупівель відповідно до Закону № 922, але протягом 2018–2019 років закупівлі продуктів харчування на загальну суму **8,0 млн грн** керівництвом ДП «Їдальня» здійснені з недотриманням вимог законодавства з публічних закупівель.

Зокрема, з недотриманням вимог частини сьомої статті 2 Закону № 922 щодо заборони поділу предмета закупівлі на частини: протягом 2018–2019 років закупівлі однорідних продуктів харчування (загальна вартість предмета закупівлі протягом фінансового року перевищувала 200,0 тис. грн) на загальну суму **1,4 млн грн** здійснено тендерним комітетом ДП «Їдальня» без проведення процедур відкритих торгів.

Протягом 2019 року без застосування норм Закону № 922, лише на підставі укладених у попередніх роках договорів, ДП «Їдальня» витрачено **3,0 млн гривень**. За цими договорами здійснювалася закупівля окремих однорідних видів продуктів харчування, загальна вартість яких протягом кожного фінансового року перевищувала встановлену частиною першою статті 2 Закону № 922 граничну межу в розмірі 200 тис. гривень.

Загалом у 2017–2018 роках проведено вісім процедур закупівлі продуктів харчування (масло, м'ясо, сир), за результатами яких ДП «Їдальня» уклало договори постачання продукції на суму **3,6 млн гривень**. При виконанні цих договорів на підставі додаткових угод з постачальниками продукції ДП «Їдальня» з недотриманням вимог статті 36 Закону № 922 здійснювало необґрунтовану та з перевищенням граничного розміру зміну ціни за одиницю товару, а також безпідставно продовжувало термін дії договорів.

4.2.4. Тендерним комітетом ДП «Їдальня» вчасно не забезпечено оприлюднення на вебпорталі Уповноваженого органу у 2018 році повідомлення про внесення змін до договору № 38зт-2018 та у 2019 році – про продовження терміну дії договору № 41зт-2018, про укладення додаткових угод №№ 2, 3, 4, 6 та 7. Зазначене є недотриманням вимог абзацу дев'ятого частини першої статті 10 Закону № 922, статті 75 Господарського кодексу.

ДП «Їдальня» здійснювалось придбання товарів, робіт і послуг до/без проведення процедур закупівель/спрощених закупівель; внесення змін до істотних умов договору про закупівлю у випадках, не передбачених Законом № 922.

4.3. Аудитом зафіксовано несплату податкових та неподаткових надходжень, обов'язкових платежів до державного бюджету.

4.3.1. За даними бухгалтерського обліку ДП «ДБК» не виконало зобов'язання щодо перерахування до місцевого бюджету належних сум земельного податку в розмірі 1,2 млн грн, що є недотриманням вимог статті 91 Земельного кодексу та статті 14 Податкового кодексу.

4.3.2. Аудитом встановлено, що з недотриманням пункту 10 частини третьої статті 29 Бюджетного кодексу, законів про державний бюджет на відповідні роки та пункту 17 Методики розрахунку орендної плати за державне майно та пропорції її розподілу, затвердженої Постановою № 786, ДП «ДБК» не забезпечено відрахування до Державного бюджету України 30 відсотків отриманих доходів від оренди державного майна (загальною площею 11 523,4 кв. м), що за даними обліку становить 2,2 млн гривень.

4.3.3. Протягом 2013–2019 років керівництвом Автобазис приймалися рішення щодо укладення договорів про надання місць стоянки транспортних засобів на відкритій території та у металевих боксах. При цьому норми Закону № 157, пункту 10 частини третьої статті 29 Бюджетного кодексу, законів про державний бюджет на відповідні роки та пункту 17 Методики № 786 не застосовувались.

Внаслідок таких неефективних управлінських рішень Автобазисом не забезпечено відрахування до Державного бюджету України 30 відс. доходів, отриманих від оренди державного майна.

4.3.4. Управлінням адмінбудинками при придбанні у товариства з обмеженою відповідальністю (за договором від 27.04.2016 № 235) машини підмітальної конвеєрно-вакуумної Dulevo 200 Quattro не виконано договірних умов, не дотримано положень статті 193 Господарського кодексу та статті 526 Цивільного кодексу. Оскільки Управлінням адмінбудинками не застосовано до виконавця робіт передбачених договором штрафних санкцій за прострочення термінів постачання та неналежну якість товару у сумі 1,3 млн грн, ці кошти є недонадходженням до бюджету.

4.4. Внаслідок неефективних управлінських дій керівництва бюджетних установ та підприємств за завданням № 5, виявлено недоотримання доходів підприємств при управлінні державним майном.

4.4.1. Аудитом (під час огляду адміністративних будинків Верховної Ради України) встановлено, що фактична площа займаних приміщень окремих орендарів (за адресою: вул. Садова, 3а та вул. Грушевського, 18/2) є більшою, ніж передбачено договорами оренди. Керівництвом Управління адмінбудинками не приймалися ефективні управлінські рішення, як наслідок, у 2016–2019 роках нерезультативно використано державне майно та недоотримано доходів від договірних відносин з оренди на загальну суму 0,1 млн гривень.

4.4.2. Неухвалення своєчасних управлінських рішень відповідальними посадовими особами ДП «ДБК», невжиття передбачених законодавством заходів з погашення (у т. ч. в судовому порядку) простроченої заборгованості, нарахування і відшкодування встановлених договорами оренди штрафних

санкцій призвело до виникнення станом на 01.01.2020 дебіторської заборгованості за розрахунками за оренду приміщень (28 орендарів) у сумі **1,2 млн гривень**.

Протягом 2013–2019 років ДП «ДБК» не забезпечено ефективного оперативного управління державним майном, що призвело до недоотримання підприємством власних доходів від оренди приміщень на суму **0,05 млн гривень**.

4.4.3. Встановлено, що внаслідок прийняття неефективних управлінських рішень зменшилась наповнюваність ДП «Пансіонат «Таврійські зорі». За орієнтовними розрахунками, пансіонат за умов оптимального використання наявного ліжкового фонду та виконання планової наповнюваності може отримувати додатково **0,4 млн гривень**.

4.4.4. Протягом 2014–2015 та 2018–2019 років керівництвом Автобази не переглядалась вартість послуг зі стоянки транспортних засобів, незважаючи на підвищення заробітної плати працівників за цей період. У результаті Автобазою недоотримано доходів, за розрахунками, на суму **2,2 млн гривень**.

4.4.5. Керівництвом ДП «ГК «Київ» протягом 2013–2019 років не приймалися ефективні управлінські рішення, які б дозволили отримати в достатньому обсязі власні надходження від надання приміщень в оренду. Протягом 2013–2019 років ДП «ГК «Київ» надавалось в оренду приміщення площею 100 кв. м. Відповідно до укладеного договору орендна ставка, застосована ДП «ГК «Київ» для розрахунку вартості оренди приміщення, не відповідає фактичному виду діяльності орендаря. Як наслідок, протягом зазначеного періоду ДП «ГК «Київ» недоотримано доходів, за орієнтовними розрахунками, на суму **6,2 млн гривень**.

4.4.6. Керівництвом ДП «ГК «Національний» протягом 2018–2019 років не приймалися ефективні управлінські рішення, які б дозволили отримати в достатньому обсязі власні надходження від надання приміщень (за адресами: м. Київ, бул. Лесі Українки, 21-Г та вул. Липська, 5) в оренду на загальну суму **0,2 млн гривень**.

4.4.7. Протягом трьох місяців 2018 року та 2019 року відповідно до укладеного договору орендна ставка, застосована керівництвом ДП «ГК «Національний» для розрахунку вартості оренди частини приміщення (розміщення торгівельних об'єктів з продажу продовольчих товарів, крім товарів підакцизної групи), не відповідає фактичному виду діяльності орендаря. Отже, протягом зазначеного періоду ДП «ГК «Національний» недоотримано власних надходжень, за орієнтовними розрахунками, на загальну суму **0,2 млн гривень**.

4.4.8. Під час огляду приміщення за адресою: м. Київ, вул. Липська, 5, встановлено, що банкомат та мобільний термінал банку розміщено ДП «ГК «Національний» без укладання договору оренди. Як наслідок, недонадходження доходів підприємства становлять, за розрахунками, **0,01 млн грн за рік**.

4.4.9. Протягом 2017–2019 років керівництвом ДП «УЖБ» не приймалися ефективні управлінські рішення щодо забезпечення отримання доходів від надання державного майна в оренду на загальну суму **0,1 млн гривень**.

4.4.9.1. Площа, яку орендар займає за договором № 23/05 за адресою: м. Київ, пров. Несторівський, 4, та розмір орендної ставки керівництвом ДП «УЖБ» визначені недостовірно, що призвело до недоотримання протягом 2017–2019 років доходів підприємства, за орієнтовними розрахунками, на загальну суму **0,1 млн гривень**.

4.4.9.2. Орендар за договором № 31/12 за адресою: м. Київ, бул. Лесі Українки, 21-А, без погодження з ДП «УЖБ» протягом 2018–2019 років використовував частину площі державного приміщення для передачі в суборенду для розміщення банкомата та мобільного терміналу, що призвело до недоотримання доходу підприємства, за орієнтовними розрахунками, у сумі **0,02 млн гривень**.

4.4.9.3. У будівлі за адресою: м. Київ, пров. Несторівський, 4, що закріплена за ДП «УЖБ», використовується 1778,7 кв. м, або 73,4 відс. площі. Решта основної та допоміжної площі (645,2 кв. м, або 26,6 відс.) не використовується, що призводить до недоотримання державним підприємством належних доходів, нераціонального використання державного майна, а також зайвих витрат на комунальні послуги.

4.5. Внаслідок неефективних управлінських дій керівництва бюджетних установ та підприємств, не дотримано вимог законодавства при відчуженні та списанні державного майна.

4.5.1. ДП «Пансіонат «Таврійські зорі» безпідставно списано придбаний тент ПВХ загальною вартістю **0,03 млн грн**, що спричинило зниження вартості необоротних активів підприємства, внесено неправдиві дані до бухгалтерського обліку та фінансової звітності та, відповідно, викривлено звітні дані, чим порушено вимоги статей 3 та 11 Закону № 996.

4.5.2. За відсутності прийнятого суб'єктом управління рішення про надання згоди на списання майна, первісна (переоцінена) вартість якого становить більше як 10,0 тис. грн (20 тис. грн з 2017 року), ДП «ГК «Київ» з **недотриманням вимог пункту 5 Порядку № 1314 при розпорядженні державним майном протягом 2013–2016 років списано необоротних активів первісною вартістю на 0,8 млн гривень**. Зазначене може мати ознаки кримінального правопорушення.

4.5.3. Аудитом встановлено у 2013–2019 роках **незаконні витрати ДП «ГК «Національний» державного майна в загальній первісній вартості у сумі 1,3 млн гривень**.

Так, протягом 2013–2019 років керівництвом ДП «ГК «Національний» з **недотриманням вимог пункту 6 Порядку № 803 відчужено без прийнятого суб'єктом управління (Управлінням справами) рішення про надання згоди або дозволу на відчуження необоротних активів, первісна вартість яких становить 1,3 млн гривень**. Зазначене може мати ознаки кримінального правопорушення.

Також у 2013 році з недотриманням вимог пункту 5 Порядку № 1314 керівництвом ДП «ГК «Національний» прийнято рішення про списання необоротного активу первісною вартістю **0,01 млн грн** без прийнятого суб'єктом

управління (Управлінням справами) рішення про надання згоди на списання такого майна.

4.6. Аудитом встановлено факти недотримання вимог законодавства при оформленні частини земельних ділянок.

4.6.1. **Управління адмінбудинками** не забезпечило реєстрації права постійного користування та відповідного бухгалтерського обліку отриманої від Управління справами в управління земельної ділянки загальною площею **1,7447 га**, на якій розташована база відпочинку «Пуща-Водиця» (**вісім садових (дачних) будинків**) загальною площею **539,8 кв. м** та **балансовою вартістю 0,2 млн гривень**. За даними Державного земельного кадастру (станом на 01.01.2020) земельна ділянка бази відпочинку «Пуща-Водиця» належить до державної власності в особі Київської міської державної адміністрації і не має документального оформлення речового права постійного користування, що не відповідає вимогам статті 125 Земельного кодексу. За орієнтовними розрахунками, ринкова вартість земельної ділянки може становити **28,9 млн гривень**.

Неприйняття управлінських рішень щодо прискорення належного документального оформлення земельної ділянки створює ризик втрати передбачених для забезпечення діяльності Верховної Ради України активів бази відпочинку «Пуща-Водиця» у загальній сумі **29,2 млн гривень**.

4.6.2. Аудитом встановлено, що цільове призначення цієї земельної ділянки – «для будівництва, експлуатації та обслуговування житлового будинку для народних депутатів та працівників апарату»⁹⁸. Водночас упродовж 2015–2016 та 2018–2019 років Автобаза обліковує та використовує зазначену земельну ділянку не за цільовим призначенням, а для надання послуг зі стоянки транспортних засобів. За вказаний період Автобазою отримано доходів від надання таких послуг (за 187 договорами) на загальну суму **0,5 млн гривень**.

Крім того, внаслідок неефективних управлінських рішень Управління справами щодо використання Автобазою земельної ділянки, розташованої за адресою: м. Київ, пров. Несторівський, 11, на її утримання витрачено протягом чотирьох років (2015–2016, 2018–2019 роки) **0,6 млн грн**, тобто ці кошти **використано з недотриманням вимог статті 91 Земельного кодексу: Управлінням справами та Автобазою не забезпечено використання цієї земельної ділянки за цільовим призначенням**.

Також на цій земельній ділянці без державної реєстрації з недотриманням вимог статті 4 Закону № 1952 розміщені 6 об'єктів нерухомості.

Крім того, на земельній ділянці по вул. Є. Коновальця, 24 у м. Києві знаходиться будівля, первісною вартістю **2,1 млн грн**, яка не має державної реєстрації, чим не дотримано вимог статей 3 та 4 Закону № 1952.

Як наслідок, відсутність державної реєстрації **7 об'єктів нерухомості**, що знаходяться на балансі Автобази, створює ризик втрати зазначеного державного майна для забезпечення діяльності Верховної Ради України.

⁹⁸ Публічна кадастрова карта України (<https://map.land.gov.ua/>), кадастровий номер 8000000000:91:152:0009.

4.6.3. У порушення статті 13 Закону № 1378 експертна грошова оцінка земельної ділянки за адресою: м. Київ, Печерський р-н, вул. Михайла Грушевського, 26/1, для відображення в бухгалтерському обліку не проводилася. У бухгалтерському обліку ДП «ГК «Київ» зазначена земельна ділянка (вартістю **0,03 млн грн**) відображена за витратами, понесеними на оформлення правовстановлюючих документів та сплату вартості послуг за експертну грошову оцінку земельної ділянки.

4.6.4. У 2013–2019 роках Апаратом та Управлінням справами не забезпечено дотримання вимог статті 42 Земельного кодексу щодо наділення ДП «УЖБ» правами постійного користування земельними ділянками та розташованими на них багатоквартирними будинками і прибудинковими територіями. З двадцяти земельних ділянок, на яких розташовані житлові будинки, гуртожитки та нежитлова будівля, ДП «УЖБ» зареєстровано у Державному земельному кадастрі лише три, щодо двох з яких не визначена форма власності та об'єкт права постійного користування. **П'ять земельних ділянок**, на яких розташовані багатоквартирні житлові будинки, управителем та обслуговуючою організацією яких фактично є ДП «УЖБ», на балансі підприємства не обліковуються.

4.7. Аудитом виявлено ряд випадків недотримання керівництвом об'єктів контролю вимог законодавства щодо оформлення речових прав на майно.

4.7.1. Управління адмінбудинками не є правокористувачем земельної ділянки бази відпочинку «Конча-Заспа» (18,668 га вартістю, за експертною оцінкою, 124,2 млн гривень). Право постійного користування цією земельною ділянкою належить Управлінню справами.

Через неприйняття Управлінням справами відповідних управлінських рішень (розпорядчих документів) **основні засоби (будівлі, споруди) бази відпочинку «Конча-Заспа»** загальною балансовою вартістю **1,5 млн грн** не закріплювалися за Управлінням адмінбудинками в розрізі інвентарних об'єктів.

4.7.2. Внаслідок неефективних управлінських рішень Управлінням справами та ДП «ДБК» у 2013–2019 роках **не забезпечено належного обліку прав власності та речових прав постійного користування** щодо шести земельних ділянок, які за рішенням Київської міської ради та Київської міської державної адміністрації протягом 1999–2011 років було виділено ДП «ДБК» (за адресами: вул. Клеманська, 6-8, вул. Панаса Мирного, 28-а (2 ділянки), вул. Срібнокільська, 24, вул. Волинська, 10, вул. Мельникова, 53/55).

4.8. Аудитом виявлено ряд випадків недотримання вимог законодавства керівництвом Апарату та Управління справами, підприємств та установ при виплаті заробітної плати та укладанні контрактів.

4.8.1. Преміювання керівників Управління адмінбудинками здійснювалося з недотриманням Порядку преміювання керівників державних підприємств та бюджетних установ, підпорядкованих Управлінню справами⁹⁹, без письмового рішення Керуючого справами Верховної Ради України. Заступником керівника

⁹⁹ Затверджено розпорядженням Управління справами від 22.12.2015 № 92.

управління–завідувачем відділу бухгалтерського обліку, планування та звітності нараховано премії керівникові Управління адмінбудинками за 2013 рік на загальну суму **0,044 млн грн**; за 2014 рік – **0,04 тис. грн**, за січень–лютий 2015 року – **0,001 млн гривень**. Подібно премію нараховано керівникові Управління адмінбудинками за лютий–липень 2015 року на загальну суму **0,01 млн гривень**. Під час проведення аудиту 03.03.2020 керівником Управління адмінбудинками повернуто зайво нараховані кошти у сумі **0,004 млн гривень**.

4.8.2. З недотриманням вимог частини третьої статті 24 КЗпП через 8,5 місяців після підписання контракту Управлінням справами видано розпорядження від 27.12.2016 № 140 про призначення на посаду директора ДП «ГК «Київ». Фактично за цей період ДП «ГК «Київ» з недотриманням вимог законодавства нараховано зазначеній особі заробітної плати в сумі **0,1 млн гривень**.

Без видання відповідного розпорядження у квітні та травні 2016 року керівникові підприємства нараховувалися з недотриманням умов контракту місячні премії в розмірі **0,004 млн грн та 0,006 млн гривень**. Виплата в сумі **0,010 млн грн** є незаконною, оскільки здійснена без достатніх правових підстав.

У зв'язку з тим, що в додаткових угодах від 27.12.2016 № 1 та від 15.03.2017 № 2 до контракту від 14.04.2016 № 13/02-10, укладеного з директором ДП «ГК «Київ», дату набрання чинності не визначено (згідно з Цивільним кодексом такі угоди набирають чинності з дати укладання), керівникові підприємства за грудень 2016 року та березень 2017 року з недотриманням вимог законодавства виплачено премії загалом на суму **0,002 млн гривень**.

4.8.3. У 2013–2015 роках керівникові ДП «ГК «Національний» без видання відповідного розпорядження Управління справами, передбаченого Порядком преміювання керівників державних підприємств та установ, що належать до сфери управління Управління справами, нараховувалися з недотриманням вимог пункту 3.2 контракту¹⁰⁰ місячні премії на загальну суму **0,004 млн гривень**.

4.9. Аудитом виявлено цілий ряд інших порушень та недоліків, допущених керівництвом бюджетних установ та підприємств, що призвели до негативних наслідків фінансово-господарської діяльності об'єктів контролю.

4.9.1. Протягом 2013–2019 років робочі кабінети в адміністративних приміщеннях Верховної Ради України використовувалися згідно з порядками, затвердженими розпорядженнями Керівника Апарату (від 17.10.2012 № 4412) та Першого заступника Керівника Апарату – керуючого справами (від 07.06.2018 № 110).

Аудитом встановлено, що за відсутності у цих порядках відповідних регламентів, а також окремих розпорядчих рішень Апарату і Управління справами, в адміністративних приміщеннях Верховної Ради України розміщувалися сторонні установи й організації, витрати яких зі споживання

¹⁰⁰ Премія за підсумками роботи за квартал відповідно до умов, показників та розмірів преміювання, затверджених уповноваженим органом управління.

комунальних послуг на суму **0,3 млн грн** було **неекономно** покрито **Управлінням адмінбудинків** за рахунок бюджетних коштів.

4.9.2. Питання розміщення структурних підрозділів Верховної Ради України в приміщеннях, орендованих у сторонніх установ і організацій, є неврегульованим.

Так, за наявності значної кількості вільних площ в адміністративних приміщеннях Верховної Ради України, протягом 2013–2019 років **Управлінням адмінбудинками нееекономно** витрачено **1,6 млн грн** бюджетних коштів на оренду та утримання приміщення по вул. Лютеранській, 28а, що належить до комунальної власності. При цьому із загальної суми **0,6 млн грн** витрачено з **недотриманням вимог законодавства** (протягом 2013–2015 років та у січні 2016 року) через неврегулювання **Управлінням адмінбудинками** з орендодавцем розміру орендної плати, розрахованого останнім з порушенням нормативних актів Київської міської ради.

4.9.3. ДП «Їдальня» службові приміщення в адміністративних будинках Верховної Ради України надано відповідно до розпорядження Керівника Апарату від 26.05.2008 № 6059 (далі – Розпорядження № 6059), проте не визначено умови забезпечення приміщеннями – на платній або безоплатній основі.

Без укладання договорів оренди з Управлінням адмінбудинками на використання приміщень Верховної Ради України, ДП «Їдальня» загалом займає **2454,35 кв. м у семи адміністративних будівлях**. Протягом 2013–2019 років внаслідок прийняття Апаратом неефективних управлінських рішень Управлінням адмінбудинками (за орієнтовними розрахунками) **використано нееекономно** бюджетних коштів на суму **5,9 млн грн** (комунальні послуги).

4.9.4. По вул. Садова, 3а та Банкова, 5-7 розміщено підрозділ (пожежна частина) Державної служби України з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС), який займає приміщення загальною площею 124,6 кв. м.

За орієнтовними розрахунками, на покриття витрат ДСНС з опалення приміщень, водо- та електропостачання протягом 2013–2019 років **Управлінням адмінбудинками непродуктивно** використано бюджетних коштів на загальну суму **0,2 млн гривень**.

4.9.5. У 2013–2019 роках адміністративний восьмиповерховий будинок, розташований за адресою: провулок Рильський, 8 (загальна площа 1547 кв. м), не експлуатувався у зв'язку з необхідністю проведення ремонту, однак на його утримання (опалення, освітлення, водопостачання) використано кошти загального фонду держбюджету. Внаслідок неприйняття відповідних управлінських рішень **Управлінням адмінбудинками** та уповноваженим органом управління державним майном Верховної Ради України загалом **нерезультативно** використано **1,1 млн гривень**.

4.9.6. На виготовлення проектно-кошторисної документації з реконструкції теплового пункту в адміністративному будинку по вул. Банковій, 5-7 **Управлінням адмінбудинками** у 2016 році витрачено 0,1 млн грн бюджетних коштів. Проектом передбачалася заміна морально застарілого та технічно зношеного обладнання на сучасне енергоефективне зі встановленням

дороговартісних сонячних колекторів, але через відсутність фінансування у 2016–2018 роках зазначений проєкт не вдалось реалізувати. Таким чином, бюджетні кошти у сумі **0,1 млн грн використано непродуктивно**.

4.9.7. У ДП «Пансіонат «Таврійські зорі» не використовується з 2013 року медичне обладнання загальною вартістю **0,06 млн грн** та з 2018 року – медичне стоматологічне обладнання на загальну суму **0,05 млн грн** у зв'язку з ненаданням таких послуг, що свідчить про **нерезультативне використання державного майна**.

4.9.8. **Автобазою** у 2013–2019 роках надавалися послуги з ремонту транспортних засобів для потреб фізичних осіб відповідно до укладених нарядів-замовлень, які є договорами про технічне обслуговування і ремонт транспортного засобу, що оформлювалися із недотриманням вимог статті 25 Закону України «Про автомобільний транспорт». Зазначене унеможливило здійснення контролю за проведенням працівниками Автобазу ремонтних робіт в частині використання автозапчастин замовника. У такий спосіб Автобазою протягом 2013–2019 років надано послуг з **недотриманням вимог законодавства на суму 0,8 млн гривень**.

4.9.9. З недотриманням вимог пункту 1.1.1 Положення про порядок закріплення та використання автомобілів у Верховній Раді України, затвердженого розпорядженням Голови Верховної Ради України від 04.12.2006 № 1246, автотранспортом забезпечувалися сторонні особи. У результаті Автобазою за цей період з **недотриманням вимог законодавства витрачено 1,3 млн гривень**.

4.9.10. У 2013–2019 роках Автобаза, керуючись Положенням № 1246, надала ДП «Їдальня» безоплатні послуги з транспортного обслуговування автомобілями та водіями на суму **2,8 млн гривень**.

Подібно у 2013–2016 роках таке обслуговування мала і редакція журналу Верховної Ради України «Віче» (**0,3 млн гривень**).

Зазначене призвело до **непродуктивних витрат Автобазу на загальну суму 3,1 млн гривень**.

4.9.11. З недотриманням вимог пункту 17 Порядку № 228 обсяги надходжень до спеціального фонду у проєктах кошторисів Автобазу на 2013–2017 роки на загальну суму **19,5 млн грн не обґрунтовані відповідними розрахунками**, що є порушенням бюджетного законодавства відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу.

Згідно з пунктом 2 частини першої статті 117 Бюджетного кодексу за таке порушення застосовується захід впливу у вигляді зупинення операцій з бюджетними коштами, який протягом 2013–2019 років уповноваженими на це органами влади не застосовувався.

4.9.12. У приміщенні пральні ДП «ГК «Національний» (м. Київ, бул. Л. Українки, 21-Г) розташовано приватний фітнес-клуб, загальна площа приміщення – **597,8 кв. м**, загальна площа орендованих приміщень – 509,1 кв. м.

У цьому приміщенні орендарем зроблено ремонт за власні кошти. Згідно з технічними паспортами Київського міського бюро технічної інвентаризації та

реєстрації права власності станом на 20.12.2007 та 30.01.2017 будівлю суттєво перепланували, що може свідчити про проведення капітального ремонту, який з ДП «ГК «Національний» не погоджувався.

Відповідно до частини третьої статті 18¹ Закону № 2269 орендар має право відремонтувати майно, зарахувавши вартість ремонту в рахунок орендної плати, або вимагати відшкодування вартості ремонту. У разі розірвання договору оренди **існує ризик втрати коштів державного підприємства** на відшкодування вартості капітального ремонту, оскільки інше не передбачено умовами договору.

4.9.13. У договорах про надання послуг зі стоянки транспортних засобів передбачено дотримання замовником правил користування стоянкою, які регламентують організацію та порядок надання послуг із розміщення транспортних засобів на автостоянці. В той же час **Автобаза** уклала договори та надавала право юридичним і фізичним особам користуватися державним майном без затвердження таких правил. Як наслідок, Автобазою отримано доходів з порушенням договірних умов та положень статті 193 Господарського кодексу на суму **2,8 млн грн, тобто з недотриманням норм законодавства.**

Журналів обліку транспортних засобів та електронних засобів фіксації в'їзду та виїзду під час огляду Автобази не виявлено. Отже, отримання послуг зі стоянки транспортних засобів здійснюється без належного контролю.

4.10. Протягом 2013–2019 років кошториси **Управління адмінбудинками** та зміни до них затверджувалися керівництвом Управління справами, що не відповідає вимогам пункту 1 частини другої статті 22 Бюджетного кодексу: згідно із законами про державний бюджет на 2013–2019 роки головним розпорядником бюджетних коштів за КПКВК 0111020 є Апарат, а не Управління справами.

Зазначене зумовлено **правовою колізією**, оскільки відповідно до Положень про Управління справами Апарату Верховної Ради України, затверджених розпорядженнями Голови Верховної Ради України від 12.07.2004 № 820 та від 05.10.2015 № 1371, Управління справами має право здійснювати повноваження головного розпорядника бюджетних коштів, виділених на здійснення повноважень Верховної Ради України та її Апарату.

4.11. Аудитом встановлено, що в **Управлінні адмінбудинками, на Автобазі, ДП «ДБК», ДП «Пансіонат «Таврійські зорі», ДП «ГК «Київ», ДП «ГК «Національний», ДП «Їдальня», ДП «УЖБ»** не створено структурних підрозділів внутрішнього аудиту. Заходи контролю протягом 2013–2019 років не здійснювались. **Система внутрішнього контролю не функціонує.**

4.12. Під час аудиту виявлено **два факти, які можуть мати ознаки порушень, пов'язаних з корупцією:** директорами ДП «ГК «Київ» та ДП «ГК «Національний» не дотримано вимог Закону № 1700.

4.12.1. Протягом 2018–2019 років директором ДП «ГК «Київ» тричі отримувалась безвідсоткова позика на загальну суму **0,4 млн грн**, надання якої передбачалось всім працівникам відповідно до колективного договору.

Водночас **повідомлення про суттєві зміни у майновому стані директора ДП «ГК «Київ»** у зв'язку з отриманням у березні 2019 року

поворотної фінансової допомоги на суму **0,2 млн грн** (перераховані 04.03.2019), це сума, що перевищує 50 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня відповідного року, немає в Єдиному державному реєстрі декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Це може мати ознаки порушень, пов'язаних з недотриманням вимог Закону № 1700.

4.12.2. Виявлено, що між директором ДП «ГК «Національний» та працівником цього підприємства можуть існувати родинні зв'язки. Директор підписував протягом 2013–2019 років організаційно-розпорядчі документи, які мали наслідком виплату заробітної плати цій особі. Зазначені факти можуть мати ознаки скоєння корупційного правопорушення у зв'язку з недотриманням вимог Закону № 1700. Розгляд питання про можливе вчинення директором ДП «ГК «Національний» правопорушення, передбаченого статтею 172-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення, належить до компетенції Національної поліції України, відповідні матеріали передані під час аудиту до цього органу.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Рішення Рахункової палати про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету та управління державним майном Апаратом Верховної Ради України, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, за завданням (напрямом) № 5 надіслати **Верховній Раді України та рекомендувати:**

привести у відповідність до чинних норми Законів України «Про правовий режим майна, що забезпечує діяльність Верховної Ради України» та «Про управління об'єктами державної власності» і відповідних підзаконних актів у частині відчуження та списання державного майна.

2. Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати та Звіт надіслати **Апарату Верховної Ради України та Управлінню справами Апарату Верховної Ради України і рекомендувати:**

– розглянути питання про оптимізацію земельних ділянок, використання приміщень та площ, структуру управління державними підприємствами та бюджетними установами, що знаходяться у віданні, з огляду на основні завдання та функції, покладені на Апарат та Управління справами;

– забезпечити створення системи внутрішнього контролю та аудиту на державних підприємствах та в бюджетних установах, що входять до сфери управління;

– привести у відповідність до чинних норм законодавства статуту державних підприємств;

– переглянути умови контрактів з керівниками державних підприємств, які входять до сфери управління Управління справами, та узгодити їх із законодавством;

– розглянути питання про проведення службових розслідувань за фактами виявлених порушень щодо недотримання вимог законодавства, зокрема з питань публічних закупівель;

2.1. щодо Управління адмінбудинків:

– розглянути питання про можливість збільшення обсягу бюджетних коштів на капітальні видатки для виконання Управлінням адмінбудинками визначених функцій;

– з метою належного управління державним майном, що відповідно до законодавства знаходиться на балансі або у віданні Верховної Ради України та забезпечує її діяльність, переглянути існуючі порядки, зокрема, з питань передачі в оренду адміністративних приміщень Верховної Ради України та оренди приміщень сторонніх підприємств, установ і організацій;

– вирішити питання про право постійного користування земельною ділянкою бази відпочинку «Конча-Заспа» та відображення у бухгалтерському обліку;

2.2. щодо ДП «Їдальня»:

підготувати проєкт розпорядчого акта для врегулювання питання розміщення ДП «Їдальня» в адміністративних приміщеннях Верховної Ради України;

2.3. щодо Автобази:

– вжити заходів для укладання зі сторонніми особами договорів про оренду місць стоянки транспортних засобів у металевих боксах відповідно до вимог законодавства;

– розглянути питання про внесення змін до Положення про порядок закріплення та використання автомобілів у Верховній Раді України, затвердженого розпорядженням Голови Верховної Ради України від 04.12.2006 № 1246, щодо транспортного обслуговування автомобілями та водіями ДП «Їдальня», сторонніх фізичних і юридичних осіб;

– вжити заходів щодо оформлення права землекористування на земельну ділянку за адресою: м. Київ, пров. Несторівський, 11, та використання за цільовим призначенням, а також вирішити питання про оформлення державної реєстрації речових прав на 6 об'єктів нерухомого майна, розташованих за цією адресою, або передачі земельної ділянки з балансу Автобази на баланс іншої юридичної особи;

– вжити заходів із забезпечення державної реєстрації речових прав на об'єкт нерухомого майна, розташований за адресою: м. Київ, вул. Є. Коновальця, 24;

2.4. щодо ДП «ДБК»:

– розглянути питання про забезпечення належного обліку прав власності та речових прав постійного користування земельними ділянками ДП «ДБК»;

– вжити заходів щодо сплати ДП «ДБК» до доходів державного бюджету відрахувань від оренди державного майна та земельного податку до відповідних бюджетів;

2.5. щодо ДП «УЖБ»:

– узгодити з вимогами законодавства питання державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень на приміщення громадського призначення, вбудовані у житлові будинки, нежитлові приміщення та гуртожитки;

2.6. щодо ДП «ГК «Київ», ДП «ГК «Національний», ДП «УЖБ», ДП «ДБК», ДП «Їдальня»:

– розглянути питання про проведення перевірки фінансово-господарської діяльності;

– при підписанні розпорядчих документів та контрактів, що стосуються виплат керівництву державних підприємств, забезпечити дотримання норм законодавства.

3. Рішення Рахункової палати і Звіт надіслати **Управлінню адмінбудинками** для вжиття заходів щодо усунення виявлених під час аудиту порушень і недоліків та рекомендувати:

– вжити заходів щодо забезпечення ефективного використання бюджетних коштів за КПКВК 0111020 «Обслуговування та організаційне, інформаційно-аналітичне, матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України»;

– вжити заходів щодо збільшення наповнення доходів спеціального фонду бюджету установи за рахунок оптимального використання (оренди) державного майна, яке знаходиться у сфері управління;

– вжити заходів щодо введення в експлуатацію системи диспетчеризації інженерних мереж та контролю доступу до адміністративних будівель Верховної Ради України;

– забезпечити дотримання законодавства у сфері публічних закупівель у частині, що стосується забезпечення потреб Управління адмінбудинками;

– вжити заходів щодо відшкодування зайво нарахованої додаткової заробітної плати (премії);

– при нарахуванні заохочувальних виплат керівництву Управління адмінбудинками забезпечувати дотримання норм, встановлених Апаратом;

– забезпечити безумовне виконання умов договорів щодо постачання товарно-матеріальних цінностей, виконання будівельних робіт тощо;

– вжити заходів для документального оформлення права користування основними засобами Управління адмінбудинками, зокрема щодо капітальних будівель бази відпочинку «Конча-Заспа»;

– забезпечити інвентаризацію договірних взаємовідносин з орендарями адміністративних приміщень Верховної Ради України та узгодити їх з чинним законодавством;

– унормувати взаємовідносини Управління адмінбудинками з державними підприємствами, бюджетними установами та організаціями, зокрема ДП «Їдальня», підрозділами Державної служби України з надзвичайних ситуацій, громадськими організаціями, в частині забезпечення належного використання державного майна;

- вжити заходів щодо подальшого використання адміністративної будівлі за адресою: м. Київ, пров. Рильський, 8, для забезпечення діяльності Верховної Ради України;

- при здійсненні планування та використання бюджетних коштів дотримуватись вимог бюджетного законодавства;

- притягнути до дисциплінарної відповідальності посадових осіб, винних у виявлених аудитором порушеннях та недоліках.

4. Рішення Рахункової палати і Звіт надіслати **Автобазі** та рекомендувати:

- розробити план заходів з усунення виявлених аудитором порушень і недоліків та поінформувати Рахункову палату у визначені Законом України «Про Рахункову палату» строки;

- переглянути калькуляції витрат на послуги закритої та відкритої стоянок транспортних засобів;

- вжити заходів щодо забезпечення укладання зі сторонніми особами договорів про оренду місць стоянки транспортних засобів у металевих боксах;

- ініціювати перед Управлінням справами внесення змін до Положення про порядок закріплення та використання автомобілів у Верховній Раді України, затвердженого розпорядженням Голови Верховної Ради України від 04.12.2006 № 1246, щодо транспортного обслуговування ДП «Їдальня» автомобілями та водіями;

- забезпечити за дорученням Управління справами проведення державної реєстрації речових прав на об'єкт нерухомого майна, розташований за адресою: м. Київ, вул. Є. Коновальця, 24;

- вжити заходів щодо встановлення дієвої системи обліку в'їзду (виїзду) транспортних засобів на територію Автобазі;

- разом з Управлінням справами вирішити питання про доцільність подальшого використання земельної ділянки та 6 об'єктів нерухомості, що розташовані за адресою: м. Київ, пров. Несторівський, 11.

5. Рішення Рахункової палати і Звіт надіслати ДП «Пансіонат «Таврійські зорі» для вжиття заходів щодо усунення виявлених під час аудиту порушень і недоліків та рекомендувати:

- при списанні державного майна дотримуватися вимог законодавства;

- створити умови для ефективного використання медичного обладнання;

- вжити заходів щодо збільшення надходжень до доходів підприємства шляхом забезпечення якості та ефективності надання платних послуг.

6. Рішення Рахункової палати і Звіт надіслати ДП «ДБК» для вжиття заходів щодо усунення виявлених під час аудиту порушень і недоліків та рекомендувати:

- забезпечити дотримання законодавства при використанні бюджетних коштів та застосуванні процедур публічних закупівель;

- дотримуватись вимог статті 73¹ Господарського кодексу та статуту під час укладання правочинів, а саме погоджувати правочини з уповноваженим органом управління;

- забезпечити належний бухгалтерський облік відповідно до вимог законодавства, зокрема в частині обліку незавершених капітальних інвестицій, товарно-матеріальних цінностей тощо;

- в бухгалтерському обліку відобразити шість земельних ділянок, які за рішенням Київської міської ради та Київської міської державної адміністрації протягом 1999–2011 років були виділені ДП «ДБК» (за адресою: м. Київ, вул. Клеманська, 6-8, вул. Панаса Мирного, 28-а (2 ділянки), вул. Срібнокільська, 24, вул. Волинська, 10, вул. Мельникова, 53/55);

- забезпечити виконання зобов'язань щодо перерахування до місцевого бюджету належних сум земельного податку;

- забезпечити відрахування до державного бюджету доходів, отриманих від оренди державного майна;

- активізувати претензійно-позовну роботу з питань погашення дебіторської заборгованості, нарахувань і відшкодувань, штрафних санкцій, передбачених договорами оренди;

- притягнути до дисциплінарної відповідальності посадових осіб, винних у виявлених аудитом порушеннях та недоліках.

7. Рішення Рахункової палати і Звіт надіслати ДП «ГК «Київ» для вжиття заходів щодо усунення виявлених під час аудиту порушень і недоліків та рекомендувати:

- розробити план заходів щодо усунення недоліків та порушень, виявлених під час аудиту, та поінформувати Рахункову палату;

- при списанні державного майна дотримуватися вимог законодавства та забезпечувати погодження з уповноваженим органом управління;

- вжити заходів щодо відшкодування коштів, одержаних з недотриманням вимог законодавства;

- вжити заходів щодо перегляду усіх договорів оренди з урахуванням ставок, визначених додатком 2 до Методики № 786.

8. Рішення Рахункової палати і Звіт надіслати ДП «ГК «Національний» для вжиття заходів щодо усунення виявлених під час аудиту порушень і недоліків та рекомендувати:

- розробити план заходів щодо усунення недоліків та порушень, виявлених під час аудиту, та поінформувати Рахункову палату;

- при відчуженні державного майна дотримуватися вимог законодавства та забезпечувати здійснення відчуження майна на підставі відповідного рішення суб'єкта управління про надання згоди або дозволу на відчуження такого майна;

- при списанні державного майна дотримуватися вимог законодавства та забезпечувати здійснення списання майна на підставі рішення суб'єкта управління про надання згоди на списання;

- вжити заходів щодо відшкодування коштів, одержаних з недотриманням вимог законодавства;

- вжити заходів щодо перегляду усіх договорів оренди з урахуванням ставок, визначених додатком 2 до Методики № 786;

– вжити заходів щодо перегляду договору оренди з метою усунення можливих ризиків відшкодування ДП «ГК «Національний» коштів за капітальний ремонт, проведений у приміщенні за адресою: м. Київ, бул. Л. Українки, 21-Г.

9. Рішення Рахункової палати і Звіт надіслати ДП «УЖБ» для вжиття заходів щодо усунення виявлених під час аудиту порушень і недоліків та рекомендувати:

– розробити план заходів щодо усунення недоліків та порушень, виявлених під час аудиту, та поінформувати Рахункову палату;

– провести оцінку дотримання орендарями умов укладених договорів та вжити заходів щодо забезпечення надходження до доходів підприємства та державного бюджету належної орендної плати;

– забезпечити подальший контроль за виконанням умов договорів оренди державного майна та використанням такого майна орендарями.

10. Рішення Рахункової палати і Звіт надіслати ДП «Їдальня» для вжиття заходів щодо усунення виявлених під час аудиту порушень і недоліків та рекомендувати:

– розглянути питання про унормування договірних взаємовідносин з Управлінням адмінбудинками в частині розміщення ДП «Їдальня» в адміністративних приміщеннях Апарату та визначити порядок сплати комунальних послуг;

– врегулювати питання договірних відносин між суб'єктами господарювання ДП «Їдальня» та Автобаза щодо транспортного обслуговування;

– забезпечити дотримання вимог Закону № 922 при проведенні публічних закупівель;

– вжити заходів щодо безумовного дотримання договірних відносин з постачальниками продуктів, зокрема у частині стягнення штрафних санкції за невиконання умов договорів та перерахування отриманих штрафів до державного бюджету;

– притягнути до дисциплінарної відповідальності посадових осіб, які допустили порушення у сфері публічних закупівель.

11. Рекомендувати Управлінню адмінбудинками, Управлінню справами, Київській міській державній адміністрації спільно вжити заходів для вирішення питання права користування земельною ділянкою бази відпочинку «Пуща-Водиця».

12. Поінформувати Офіс Генерального прокурора з наданням матеріалів щодо виявлених ознак кримінального правопорушення для відповідного реагування.

1. ОЦІНКА ПРАВОВОГО СТАТУСУ АПАРАТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ, УПРАВЛІННЯ СПРАВАМИ АПАРАТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ МАЙНОМ

Особливості управління господарською діяльністю у державному секторі економіки регулюються Господарським кодексом та Законом № 185.

Орган державної влади, до сфери управління якого входить підприємство, є представником власника і виконує його функції у межах, визначених цим Кодексом та іншими законодавчими актами.

Правові основи управління об'єктами державної власності та особливості управління державним унітарним підприємством визначаються Законом № 185.

Відповідно до статті 1 Закону № 185 управління об'єктами державної власності – здійснення КМУ та уповноваженими ним органами, іншими суб'єктами, визначеними цим Законом, повноважень щодо реалізації прав держави як власника таких об'єктів, пов'язаних з володінням, користуванням і розпорядженням ними, у межах, визначених законодавством України, з метою задоволення державних та суспільних потреб.

Об'єктами управління державної власності є, зокрема, державне майно, що забезпечує діяльність Президента України, Верховної Ради України та КМУ (частина перша статті 3 Закону № 185).

Суб'єктами управління об'єктами державної власності є, зокрема, органи, що забезпечують діяльність Президента України, Верховної Ради України та КМУ (частина перша статті 4 Закону № 185).

Згідно з частиною другою статті 6 Закону № 185 органи, що забезпечують діяльність Президента України, Верховної Ради України та КМУ, відповідно до покладених на них завдань виконують функції з управління державним майном, передбачені частиною першою цієї статті, за винятком повноважень щодо господарських структур.

Частиною першою статті 6 Закону № 185 передбачено, що уповноважені органи управління відповідно до покладених на них завдань, зокрема:

- приймають рішення про створення, реорганізацію і ліквідацію підприємств, установ та організацій, заснованих на державній власності;
- проводять моніторинг фінансової діяльності, зокрема виконання показників фінансових планів підприємств, що належать до сфери їх управління, та вживають заходів до поліпшення їх роботи;
- ведуть облік об'єктів державної власності, що перебувають в їх управлінні, здійснюють контроль за ефективним використанням та збереженням таких об'єктів;
- виявляють державне майно, яке тимчасово не використовується, та вносять пропозиції щодо умов його подальшого використання.

Порядок володіння, користування та розпорядження майном, що забезпечує діяльність Верховної Ради України, визначає серед іншого Закон № 594.

Відповідно до статті 1 Закону № 594 управління державним майном, що згідно із законодавством України знаходиться на балансі або у віданні

Верховної Ради України та забезпечує її діяльність (цілісні майнові комплекси підприємств та організацій, їх структурні підрозділи, будинки, споруди тощо), здійснюється органами і в порядку, визначеними Верховною Радою України.

Розпорядження (відчуження) і передача державного майна, що забезпечує діяльність Верховної Ради України та знаходиться на її балансі або у віданні, провадяться лише за рішенням Верховної Ради України (стаття 2 Закону № 594).

До аудиту не представлено нормативно-правових документів Апарату та Управління справами щодо окремого врегулювання порядку управління об'єктами державної власності, які знаходяться на балансі або у віданні Верховної Ради України та забезпечують її діяльність.

Згідно з підпунктом и) пункту 18 частини другої статті 5 Закону № 185, «здійснюючи управління об'єктами державної власності, Кабінет Міністрів України визначає порядок відчуження та списання об'єктів державної власності», тобто КМУ визначає такі порядки лише щодо об'єктів державної власності, управління якими здійснює. Водночас згідно з частиною першою статті 1 Закону № 185 управління об'єктами державної власності – здійснення КМУ та уповноваженими ним органами, іншими суб'єктами, визначеними цим Законом, повноважень щодо реалізації прав держави як власника таких об'єктів, пов'язаних з володінням, користуванням і розпорядженням ними, у межах, визначених законодавством України, з метою задоволення державних та суспільних потреб.

Відповідно до частини першої статті 4 Закону № 185 суб'єктами управління об'єктами державної власності нарівні з КМУ є органи, що забезпечують діяльність, зокрема, Верховної Ради України. За наявного законодавчого регулювання підпункт и) пункту 18 частини другої статті 5 Закону № 185 не поширюється на відносини щодо управління майном, яке забезпечує діяльність Верховної Ради України.

Згідно зі статтею 2 Закону № 594 розпорядження (відчуження) і передача державного майна, що забезпечує діяльність Верховної Ради України та знаходиться на її балансі або у віданні, провадяться лише за рішенням Верховної Ради України.

Крім того, частиною першою статті 1 Закону № 185 визначено, що законодавство про управління об'єктами державної власності складається, зокрема, з інших законів України, якими можуть бути встановлені особливості управління окремими об'єктами державної власності або їх видами. Це означає, що до таких інших (спеціальних) законів належить Закон № 594, який встановлює порядок володіння, користування та розпорядження майном, що забезпечує діяльність Верховної Ради України, та був прийнятий 13 листопада 1996 року, тобто до прийняття Закону № 185.

Статтею 1 Закону № 594 передбачено, що управління державним майном, що відповідно до законодавства України знаходиться на балансі або у віданні Верховної Ради України та забезпечує її діяльність (цілісні майнові комплекси підприємств та організацій, їх структурні підрозділи, будинки, споруди тощо), здійснюється органами і в порядку, визначеними Верховною Радою України.

Верховна Рада України мала б визначити уповноважений орган управління майном і порядок такого управління, проте на сьогодні такого акта не ухвалено. Для остаточного врегулювання питання управління державним майном, що відповідно до законодавства знаходиться на балансі або у віданні Верховної Ради України та забезпечує її діяльність, необхідно затвердити відповідне положення.

Закон України від 03.10.2019 № 157 «Про оренду державного та комунального майна» регулює правові, економічні та організаційні відносини, пов'язані з передачею в оренду майна, що перебуває в державній та комунальній власності, майна, що належить Автономній Республіці Крим, а також передачею права на експлуатацію такого майна; майнові відносини між орендодавцями та орендарями щодо господарського використання майна, що перебуває в державній та комунальній власності, майна, що належить Автономній Республіці Крим.

Розпорядженням Голови Верховної Ради України від 25.08.2011 № 769 затверджено Положення про Апарат Верховної Ради України.

У сфері фінансового та матеріально-технічного забезпечення діяльності Верховної Ради України Апарат (через Управління справами) (пункт 10 цього Положення), зокрема, здійснює управління державним майном, що забезпечує діяльність Верховної Ради України, у порядку, встановленому законом.

Згідно з пунктом 1.1 Положення про Управління справами Апарату Верховної Ради України, затвердженого розпорядженням Голови Верховної Ради України від 05.10.2015 № 1371 (далі – Положення № 1371), Управління справами є структурним підрозділом Апарату, до відання якого входять питання матеріально-технічного і фінансового забезпечення та господарського обслуговування діяльності парламенту, а також управління державним майном, що забезпечує діяльність Верховної Ради України (пункт 1.4. Положення № 1371).

Отже норми Положення № 1371 не узгоджуються із нормами Закону № 185 щодо виконання Управлінням справами як структурним підрозділом Апарату функцій уповноваженого органу управління майном.

Постановою КМУ від 08.11.2007 № 1314 затверджено Порядок списання об'єктів державної власності, відповідно до пункту 5 якого списання майна здійснюється суб'єктом господарювання, на балансі якого воно перебуває, на підставі прийнятого суб'єктом управління рішення про надання згоди на його списання.

Відчуження об'єктів державної власності, які обліковуються на балансі підприємств та установ, що входять до сфери управління Апарату, здійснювалося відповідно до Порядку № 803, згідно зі статтею 5 Закону № 185.

До аудиту не представлено нормативно-правових документів Апарату та Управління справами щодо окремого врегулювання порядку відчуження об'єктів державної власності, які знаходяться на балансі або у віданні Верховної Ради України та забезпечують її діяльність.

Згідно з пунктом 6 Порядку № 803 відчуження здійснюється безпосередньо суб'єктом господарювання, на балансі якого перебуває таке майно, лише після

надання на це згоди або дозволу відповідного суб'єкта управління майном, який є представником власника і виконує його функції у межах, визначених законами.

Об'єктами контролю за завданням № 5 є: Апарат, Управління адмінбудинками, Автобаза, ДП «Пансіонат «Таврійські зорі», ДП «ДБК», ДП «ГК «Київ», ДП «ГК «Національний», Управління житловими будинками Управління справами, ДП «УЖБ», ДП «Їдальня».

Управління житловими будинками Управління справами (01021, м. Київ, вул. Інститутська, буд. 8, ЄДРПОУ 22869342) визначено банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру¹⁰¹. Відповідне повідомлення про визнання банкрутом опубліковано 11.01.2018 за № 48530 на офіційному сайті Вищого господарського суду України (<http://vgsu.arbitr.gov.ua/>).

Управління адмінбудинками

Відповідно до Положення про Управління адміністративними будинками Управління справами Апарату Верховної Ради України від 20.03.2018¹⁰² Управління адмінбудинками засновано на державній власності та належить до сфери управління Апарату. Уповноваженим органом управління установи є Управління справами.

Управління адмінбудинками входить до складу майнового комплексу, що забезпечує діяльність Верховної Ради України, є неприбутковою бюджетною установою, що утримується за рахунок коштів загального та спеціального фондів державного бюджету, яка не є платником податку на прибуток.

Основною метою створення Управління адмінбудинками є належне утримання та експлуатація адміністративних будинків Верховної Ради України, об'єктів спеціального та соціального призначення, споруд, іншого нерухомого майна, а також інженерних комунікацій і обладнання, що знаходяться на його балансі або перебувають у користуванні.

Порушення та недоліки, виявлені під час аудиту Управління адмінбудинками, наведені у розділі 3 Звіту за завданням № 5.

Автобаза

Згідно з Положенням про Автобазу Управління справами Апарату Верховної Ради України¹⁰³ Автобаза створена Управлінням справами відповідно до чинного законодавства на базі державного майна, що забезпечує діяльність Верховної Ради України.

Автобаза є неприбутковою бюджетною установою, яка утримується за рахунок коштів загального та спеціального фондів державного бюджету, та є юридичною особою, підпорядкованою у своїй діяльності Управлінню справами.

¹⁰¹ Постанова Господарського суду міста Києва від 10.01.2018 у справі № 910/7939/17 про банкрутство (лист Ліквідатора Управління житловими будинками Управління справами Верховної Ради України – арбітражного керуючого від 05.05.2020 (без номера).

¹⁰² Затверджено розпорядженням Управління справами від 24.07.2002 № 41.

¹⁰³ Затверджено розпорядженням Управління справами від 24.12.2012 № 94.

Основною метою створення Автобази є автотранспортне обслуговування діяльності Верховної Ради України, комітетів, депутатських фракцій та груп, Апарату, а також парламентських делегацій, що прибувають із-за кордону на запрошення Верховної Ради України з офіційними і робочими візитами, інших протокольних заходів.

Порушення та недоліки, виявлені під час аудиту Автобази, наведені у розділі 3 Звіту за завданням № 5.

ДП «Пансіонат «Таврійські зорі»

Відповідно до статуту Державне підприємство «Пансіонат матері та дитини «Таврійські зорі» Управління справами Апарату Верховної Ради України»¹⁰⁴ засновано на державній власності та належить до сфери управління Апарату.

Уповноваженим органом управління підприємством є Управління справами. Підприємство входить до складу майнового комплексу, що забезпечує діяльність Верховної Ради України.

Основною метою діяльності ДП «Пансіонат «Таврійські зорі» є задоволення потреб народних депутатів України, працівників Апарату та підприємств і установ, що належать до сфери управління Апарату, а також інших осіб в лікуванні і оздоровленні, наданні туристсько-екскурсійних та інших послуг, отримання прибутку від провадження підприємницької діяльності.

Порушення та недоліки, виявлені під час аудиту ДП «Пансіонат «Таврійські зорі», наведені у розділі 3 Звіту за завданням № 5.

ДП «ДБК»

Відповідно до статуту Державне підприємство «Державний будівельний комбінат Управління справами Апарату Верховної Ради України»¹⁰⁵ засновано на державній власності та належить до сфери управління Апарату.

Уповноваженим органом управління ДП «ДБК» є Управління справами. Підприємство входить до складу майнового комплексу, що забезпечує діяльність Верховної Ради України.

Основною метою діяльності ДП «ДБК» є забезпечення потреб Верховної Ради України в будівництві нових, реконструкції та ремонті діючих будівель і споруд, житла, об'єктів соціально-побутового, оздоровчого та іншого призначення, надання платних послуг фізичним та юридичним особам, а також отримання прибутку від провадження підприємницької діяльності.

Порушення та недоліки, виявлені під час аудиту ДП «ДБК», наведені у розділі 3 Звіту за завданням № 5.

ДП «ГК «Київ»

Відповідно до статуту Державне підприємство «Готельний комплекс

¹⁰⁴ Останню редакцію статуту затверджено розпорядженням Управління справами від 12.03.2019 №15/1-20

¹⁰⁵ Чинний статут затверджено розпорядженням Управління справами від 27.11.2015 № 72.

«Київ» Управління справами Апарату Верховної Ради України»¹⁰⁶ засновано на державній власності та належить до сфери управління Апарату.

Уповноваженим органом управління ДП «ГК «Київ» є Управління справами.

ДП «ГК «Київ» входить до складу майнового комплексу, що забезпечує діяльність Верховної Ради України.

Основною метою діяльності ДП «ГК «Київ» визначено задоволення потреб народних депутатів України, учасників парламентських заходів, членів офіційних делегацій Верховної Ради України, а також інших осіб у високоякісних готельних та інших послугах, отримання прибутку від провадження підприємницької діяльності.

Порушення та недоліки, виявлені під час аудиту ДП «ГК «Київ», наведені у розділі 3 Звіту за завданням № 5.

ДП «ГК «Національний»

Відповідно до статуту Державне підприємство «Готельний комплекс «Національний» Управління справами Апарату Верховної Ради України»¹⁰⁷ засновано на державній власності та належить до сфери управління Апарату.

Уповноваженим органом управління ДП «ГК «Національний» є Управління справами.

Підприємство входить до складу майнового комплексу, що забезпечує діяльність Верховної Ради України.

Основною метою діяльності ДП «ГК «Національний» визначено забезпечення потреб народних депутатів України, Верховної Ради України та Апарату, а також інших юридичних та фізичних осіб у високоякісних готельних та інших послугах, різноманітних видах продукції, товарів, робіт тощо, отримання прибутку від провадження підприємницької діяльності.

Порушення та недоліки, виявлені під час аудиту ДП «ГК «Національний», наведені у розділі 3 Звіту за завданням № 5.

ДП «УЖБ»

Відповідно до статуту Державне підприємство «Управління житловими будинками Управління справами Апарату Верховної Ради України»¹⁰⁸ на державній власності та належить до сфери управління Апарату.

Уповноваженим органом управління ДП «УЖБ» є Управління справами. Підприємство входить до складу майнового комплексу, що забезпечує діяльність Верховної Ради України.

Основною метою діяльності ДП «УЖБ» є обслуговування та утримання в належному технічному та санітарному стані багатоквартирних будинків та гуртожитків Верховної Ради України, іншого житлового та нежитлового фонду, забезпечення надання житлово-комунальних послуг та отримання прибутку від провадження підприємницької діяльності.

Порушення та недоліки, виявлені під час аудиту ДП «УЖБ», наведені у

¹⁰⁶ Статут затверджено розпорядженням Управління справами від 27.11.2015 № 75.

¹⁰⁷ Статут затверджено розпорядженням Управління справами від 27.11.2015 № 77.

¹⁰⁸ Статут затверджено розпорядженням Управління справами від 02.12.2015 № 79.

розділі 3 Звіту за завданням № 5.

ДП «Їдальня»

Згідно зі статутом Державне підприємство «Їдальня Управління справами Апарату Верховної Ради України»¹⁰⁹ засновано на державній власності та належить до сфери управління Апарату.

Уповноваженим органом управління ДП «Їдальня» є Управління справами.

Основною метою діяльності ДП «Їдальня» є забезпечення харчування народних депутатів України, працівників Апарату, інших осіб, обслуговування заходів, зокрема тих, які проводяться Верховною Радою України, а також отримання прибутку від провадження підприємницької діяльності.

Порушення та недоліки, виявлені під час аудиту ДП «Їдальня», наведені у розділі 3 Звіту за завданням № 5.

Положення та статuti зазначених об'єктів контролю за завданням № 5 потребують перегляду й узгодження з вимогами Законів № 185, № 157 та інших нормативно-правових актів, що стосуються оренди, списання та відчуження державного майна, а також в частині визначення уповноваженого органу управління підприємств та установ, що забезпечують діяльність Верховної Ради України.

2. ОЦІНКА ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОБ'ЄКТІВ КОНТРОЛЮ ЗА ЗАВДАННЯМ № 5

Загальний стан фінансування зазначених вище підприємств, установ та організацій у 2013–2019 роках за рахунок коштів державного бюджету наведено в таблиці 17.

Таблиця 17

Стан фінансування у 2013–2019 роках установ, підприємств та організацій сфери управління Апарату та Управління справами

млн грн

Назва установи, підприємства, організації	Уточнені асигнування			Касові видатки		
	ЗФ	СФ	РАЗОМ	ЗФ	СФ	РАЗОМ
БЮДЖЕТНІ УСТАНОВИ (розпорядники бюджетних коштів)						
Автобаза	387,1	27,6	414,7	386,1	26,4	412,5
Управління адмінбудинками	758,7	14,3	773,0	715,2	10,7	725,9
Пансіонат матері та дитини «Таврійські зорі»	*	*	*	0,7	4,3	5,0
Управління житловими будинками	*	*	*	*	*	*
ВСЬОГО	1145,8	41,9	1187,7	1102,0	41,4	1143,4
ПІДПРИЄМСТВА ТА ОРГАНІЗАЦІЇ (одержувачі бюджетних коштів)						
ДП «Їдальня»	16,5	0	16,5	16,5	0	16,5
ДП «ГК «Київ»	3,3	0	3,3	3,3	0	3,3
ДП «УЖБ»	0,6	0	0,6	0,5	0	0,5
ВСЬОГО	20,4	0	20,4	20,3	0	20,3
РАЗОМ	1166,2	41,9	1208,1	1122,3	41,4	1163,7

* інформації до аудиту не надано

¹⁰⁹ Статут затверджено розпорядженням Управління справами від 27.11.2015 № 76.

Окрім цього, у періоді аудиту ДП «ДБК» отримувало кошти місцевого бюджету в загальній сумі 113,9 млн гривень.

Загалом бюджетні установи у періоді аудиту утримувались за рахунок коштів загального фонду державного бюджету, на який припадало від 83,3 до 100,0 відс. використаних ними бюджетних коштів. У структурі видатків основну частку займала оплата праці та нарахування на неї (54,3 відс.), оплата комунальних послуг (16,2 відс.); капітальні видатки майже не здійснювались (6,4 відсотка).

Питома вага видатків спеціального фонду в загальній структурі видатків залишалася низькою (до 86,0 відсотків). При цьому аудит засвідчив, що керівництвом бюджетних установ не приймалися ефективні управлінські рішення, спрямовані на збільшення надходжень до спеціального фонду. Так, встановлено випадки, коли земельні ділянки, приміщення та обладнання не використовувались раціонально й ефективно, хоча могли бути надані в оренду, а вартість надання послуг, зокрема послуг зі стоянки транспортних засобів, встановлювалась значно нижче за ринкову. Отже, керівниками бюджетних установ не забезпечено ефективного використання наявних ресурсів, внаслідок недоотримання коштів до спеціального фонду державного бюджету збільшено навантаження на загальний фонд державного бюджету. Також недоотримано доходів й державними підприємствами.

Що стосується підприємств, які входять до сфери управління Апарату та Управління справами, то аудит засвідчив збитковість частини з них. Інформація щодо прибутків/збитків підприємств у розрізі років наведена в таблиці 18.

Таблиця 18

Прибутки/збитки підприємств сфери управління Апарату та Управління справами в 2013–2019 роках¹¹⁰

млн грн

Підприємства	Роки						
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ДП «Ідальня»	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,03	0,1
ДП «ДБК»	*	-1,4	-0,1	-4,0	-1,4	-3,2	*
ДП «ГК «Київ»	1,1	0,1	-0,1	0,7	0,7	0,9	0,3
ДП «ГК «Національний»	-0,5	-0,2	3,7	0,7	0,7	0,8	-3,4
ДП «УЖБ»	-	-	-	-0,01	-0,03	0	0,01
ДП «Пансіонат «Таврійські зорі»	*	*	*	-0,1	-0,3	-0,3	-0,2
ВСЬОГО	0,7	-1,4	3,7	-2,61	-0,23	-1,77	-3,19

* інформацію до аудиту не надано

Дані таблиці 18 свідчать, що фактично лише діяльність ДП «Ідальня» була прибутковою впродовж всього періоду аудиту. Діяльність ДП «ГК «Національний» була прибутковою в чотирьох із семи досліджуваних років, однак була збитковою на суму 3,4 млн грн в 2019 році. Діяльність ДП «Пансіонат «Таврійські зорі» (з 2016 року) та ДП «ДБК» у досліджуваному періоді (за винятком ненаданої інформації) щороку була збитковою.

¹¹⁰ Джерело інформації: звіти про виконання фінансових планів підприємств.

Слід зазначити, що державні підприємства, які відносяться до сфери управління Апарату та Управління справами, є платниками податків. Встановлено, що загалом протягом 2013–2019 років цими підприємствами було перераховано до державного бюджету 304,8 млн грн (ДП «Їдальня» – 28,9 млн грн, ДП «ГК «Національний» – 115,5 млн грн, ДП «ГК «Київ» – 60,5 млн грн, ДП «ДБК» – 77,0 млн грн, ДП «УЖБ» – 23,0 млн гривень).

Інформацію щодо планових та фактичних показників зі сплати податків та зборів до державного бюджету за останні 3 роки наведено в таблиці 19.

Таблиця 19

Виконання підприємствами, що входять до сфери управління Апарату та Управління справами, зобов'язань платників податків до державного бюджету

млн грн

Назва підприємства	2017 рік			2018 рік			2019 рік		
	План	Факт	Відхилення	План	Факт	Відхилення	План	Факт	Відхилення
ДП «Їдальня»	3,0	4,8	+1,8	3,9	5,5	+1,6	5,1	6,4	+1,3
ДП «ДБК»	14,8	20,2	+5,4	18,2	16,4	-1,8	*	*	*
ДП «ГК «Київ»	8,0	10,5	+2,5	11,3	11,6	+0,3	11,0	11,8	+0,8
ДП «ГК «Національний»	17,3	19,2	+1,9	18,4	22,0	+3,6	22,1	21,2	-0,9
ДП «УЖБ»	5,6	5,4	-0,2	6,0	6,5	+0,5	7,9	7,4	-0,5
ДП «Пансіонат «Таврійські зорі»	*	*	*	*	*	*	*	*	*
ВСЬОГО	48,7	60,1	11,4	57,8	62	4,2	46,1	46,8	0,7

* інформацію до аудиту не надано

Загальна сума сплачених цими підприємствами податків становила у 2017 році – 60,1 млн грн, у 2018 – 62,0 млн грн, у 2019 – 46,8 млн гривень.

Таблиця 20

Інформація щодо необоротних активів у розрізі державних підприємств за 2017–2019 роки*

тис. грн

Назва підприємства	2017 рік	2018 рік		2019 рік	
	Факт	Факт	Приріст	Факт	Приріст
ДП «Їдальня»	711	758	47	777,3	19,3
ДП «ДБК»	19924	18688	-1236,0	**	**
ДП «ГК «Київ»	752299	744123	-8176,0	731806	-12317,0
ДП «ГК «Національний»	372569	371362	-1207,0	370289	-1073,0
ДП «УЖБ»	371015	355532	-15483,0	340635	-14897,0
ДП «Пансіонат «Таврійські зорі»	**	**	**	**	**
Всього:	1516518,0	1490463,0	-26055,0	1443507,3	-28267,7

* Згідно з фінансовими планами підприємств на відповідні роки та звітів про їх виконання

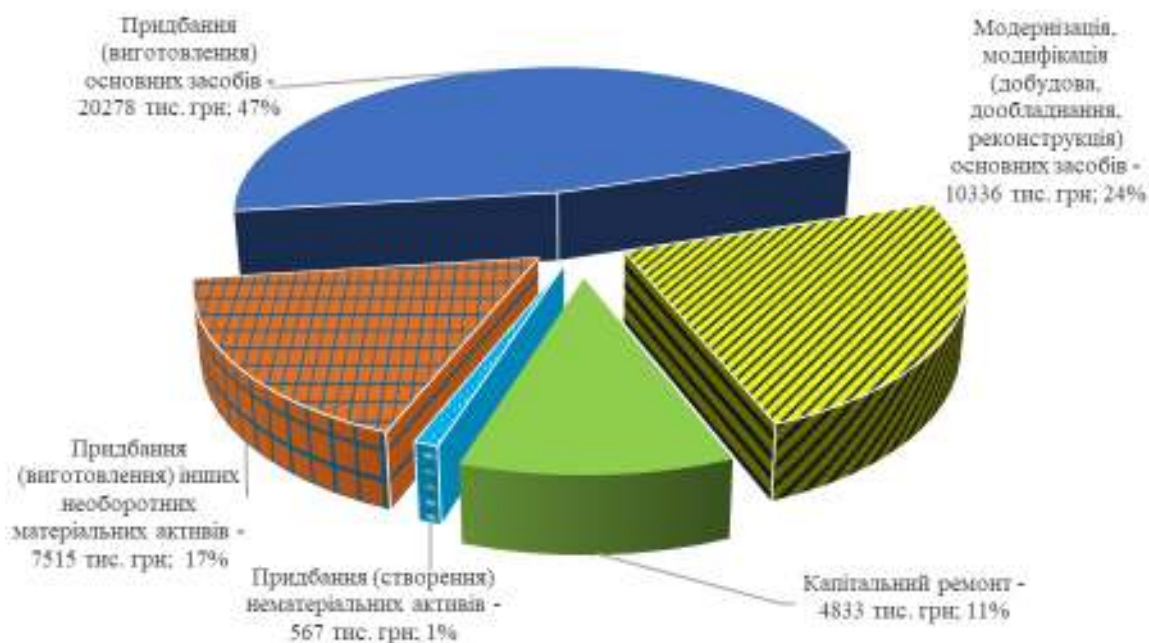
** інформацію до аудиту не надано

Аналіз інформації щодо вартості необоротних активів у розрізі цих державних підприємств за 2017–2019 роки засвідчив, що вартість постійно знижується: у 2018 році по відношенню до 2017 року на 1,7 відс., у 2019 році до 2018 року – 3,2 відсотка.

Аналіз капітальних інвестицій, здійснених у 2013–2019 роках підприємствами, що належить до сфери управління Апарату та Управління справами, засвідчив, що у цьому періоді кошти в основному вкладалися в

придбання та модернізацію (модифікацію) основних засобів, що видно з діаграми.

Діаграма 26. Капітальні інвестиції підприємств за 2013–2019 роки

Таблиця 21

Інформація щодо середньомісячних витрат на оплату праці одного працівника у розрізі державних підприємств за 2017–2019 роки*

тис. грн

Показник	2017 рік			2018 рік			2019 рік		
	План	Факт	Відхилення	План	Факт	Відхилення	План	Факт	Відхилення
ДП «Ідальня»	4,2	6,1	1,9	5,0	7,6	2,6	6,4	9,3	2,9
ДП «ДБК»	4,3	7,4	3,0	5,7	7,4	1,7	6,6	**	**
ДП «ГК «Київ»	5,1	8,3	3,2	9,2	9,2	0,1	9,2	11,3	2,1
ДП «ГК «Національний»	7,0	7,6	0,6	7,4	8,7	1,3	9,1	9,3	0,2
ДП «УЖБ»	5,1	5,2	0,04	6,2	6,4	0,2	6,8	6,1	-0,7
ДП «Пансіонат «Гаврійські зорі»	**	**	**	**	**	**	**	**	**

* Згідно з фінансовими планами підприємств на відповідні роки та звітів про їх виконання

** інформацію до аудиту не надано

Середньомісячна заробітна плата по м. Києву у 2017 році становила 11,1 тис. грн, у 2018 році – 13,5 тис. грн, у 2019 році – 15,8 тис. гривень¹¹¹.

Згідно з інформацією таблиці 21 середньомісячні витрати на оплату праці одного працівника у розрізі державних підприємств є значно нижчими, ніж середньомісячна заробітна плата по м. Києву.

¹¹¹ <https://index.minfin.com.ua>

3. ПОРУШЕННЯ ТА НЕДОЛІКИ, ВИЯВЛЕНІ ПРИ ВИКОРИСТАННІ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ. НЕЗАКОННІ ВИТРАТИ. ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ УПРАВЛІННЯ КОШТАМИ ТА ДЕРЖАВНИМ МАЙНОМ ОБ'ЄКТАМИ КОНТРОЛЮ ЗА ЗАВДАННЯМ № 5

3.1. Управління адміністративними будинками Управління справами Апарату Верховної Ради України

ЩОДО ПОРУШЕНЬ ТА НЕДОЛІКІВ, ВИЯВЛЕНИХ ПРИ ВИКОРИСТАННІ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ. ВИТРАТИ, ЗДІЙСНЕНІ З НЕДОТРИМАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА.

3.1.1. Із загального обсягу видатків загального фонду бюджету Управлінням адмінбудинками протягом 2013–2019 років на проведення капітальних ремонтів (КЕКВ 3132) витрачено 9 074,8 тис. грн, у 2015–2016 роках 6 020,1 тис. грн (66,3 відс.) витрачено на оплату послуг товариства з обмеженою відповідальністю з розробки проектної документації (129,9 тис. грн) та виконання двох етапів робіт (5 890,2 тис. грн) з модернізації системи диспетчеризації інженерних мереж та контролю доступу до десяти адміністративних будівель Верховної Ради України.

Умовами двадцяти типових договорів про виконання робіт першого та другого етапів, укладених керівником Управління адмінбудинками у грудні 2015 року та травні 2016 року, передбачалося здійснити модернізацію системи диспетчеризації інженерних мереж та контролю доступу до адміністративних будівель Верховної Ради України. Документального підтвердження функціонування подібної системи до 2015 року, а також дефектних актів щодо необхідності її подальшої модернізації до аудиту не надано.

При укладанні у 2015 році десяти договорів про виконання робіт першого етапу на загальну суму 3 145,5 тис. грн Управлінням адмінбудинками не забезпечено погодження з уповноваженим органом управління правочинів на суму, що перевищувала розмір 100 мінімальних заробітних плат (137,8 тис. грн), як це передбачено пунктом 7.2 Положення про Управління адмінбудинками, затвердженого розпорядженням Управління справами від 27.11.2015 № 74.

Аудитом встановлено, що передбачені типовими договорами двосторонні остаточні акти приймання-передачі виконаних робіт не склалися. Розрахунки з товариством з обмеженою відповідальністю проводилися Управлінням адмінбудинками тільки на підставі помісячних актів приймання виконаних будівельних робіт та довідок про вартість виконаних будівельних робіт на витрати (форми № КБ-2в та № КБ-3).

Внаслідок прийняття неефективних управлінських рішень керівництвом Управління адмінбудинками не забезпечено та документально не оформлено введення системи в експлуатацію. Часткова оплата виконаних робіт проводилася після встановленого договором терміну їх завершення. Згідно з договором у разі несвоєчасної передачі товариством з обмеженою відповідальністю об'єктів в експлуатацію, Управління адмінбудинками мало право затримати остаточну

оплату до введення системи диспетчеризації інженерних мереж та контролю доступу в експлуатацію, проте цим правом не скористалося.

Як наслідок, із загальної вартості робіт з модернізації системи диспетчеризації інженерних мереж та контролю доступу до адміністративних будівель Верховної Ради України (5 890,2 тис. грн) Управлінням адмінбудинками безпідставно здійснено оплату на суму 2 979,4 тис. грн, тобто з порушенням договірних умов та положень статті 193 Господарського кодексу. Так, суб'єкти господарювання та інші учасники господарських відносин повинні виконувати господарські зобов'язання належним чином відповідно до закону, інших правових актів, договору; кожна сторона повинна вжити усіх заходів, необхідних для належного виконання зобов'язань, враховуючи інтереси другої сторони та забезпечення загальногосподарського інтересу. Порушення зобов'язань є підставою для застосування господарських санкцій, передбачених цим Кодексом, іншими законами або договором.

Бюджетні кошти в розмірі 3 040,7 тис. грн (з урахуванням вартості проєктної документації) використано Управлінням адмінбудинками у 2015–2016 роках незаконно, оскільки за період проведення аудиту документального підтвердження (актів приймання-передачі, накладних, нарядів тощо) щодо працездатності системи не надано.

Такі дії керівництва Управління адмінбудинками можуть мати ознаки кримінального правопорушення.

Крім того, під час проведення робіт працівники товариства з обмеженою відповідальністю з квітня 2016 року по березень 2017 року проживали в будинках бази відпочинку «Пуца-Водиця». При цьому вартість за проживання сплачено 123,4 тис. грн, як для співробітників Апарату, якими вони не були.

3.1.2. При закупівлі у 2016 році машини підмітальної конвеєрно-вакуумної Dulevo 200 Quattro вартістю 3 395,0 тис. грн комітетом з конкурсних торгів Управління адмінбудинками (далі – Комітет), утвореним згідно з розпорядженням Управління адмінбудинками від 15.12.2015 № 109 (голова – керівник Управління адмінбудинками), не забезпечено дотримання вимог Закону України від 10.04.2014 № 1197-VII «Про здійснення державних закупівель»¹¹² в частині об'єктивної перевірки отриманих від учасників пропозицій конкурсних торгів, подальшого їх розгляду та оцінки, визначення переможця процедури закупівлі.

Так, за підсумками розгляду, вивчення та співставлення пропозицій двох учасників конкурсних торгів членами Комітету одногослосно прийнято рішення¹¹³ про відповідність цих пропозицій умовам затвердженої документації конкурсних торгів та допуск їх до оцінки, за результатами якої (протокол засідання від 06.04.2016 № 19) переможцем одногослосно визнано товариство з обмеженою відповідальністю.

Аудитом встановлено, що пропозиція конкурсних торгів товариства з обмеженою відповідальністю не містила копії сертифіката відповідності на

¹¹² Далі – Закон № 1197 (втратив чинність від 01.08.2016).

¹¹³ Протокол засідання від 06.04.2016 № 18, складений за підписами голови Комітету – керівника Управління адмінбудинками, секретаря Комітету та членів Комітету.

нову машину 2015–2016 років виробництва, а отже, не мала необхідного підтвердження встановленим кваліфікаційним вимогам і не відповідала умовам затвердженої Комітетом документації конкурсних торгів.

Незважаючи на це, Комітетом не забезпечено дотримання умов затвердженої документації конкурсних торгів і вимог статті 29 Закону № 1197 щодо відхилення пропозиції товариства з обмеженою відповідальністю та, відповідно, вимог статті 30 Закону № 1197 щодо відміни торгів у зв'язку з тим, що оцінці підлягала лише одна пропозиція іншого учасника конкурсної процедури.

Подальшу закупівлю машини підмітальної конвеєрно-вакуумної Dulevo 200 Quattro здійснено Управлінням адмінбудинками в особі його керівника, який працював в той період, з порушенням умов договору з товариством з обмеженою відповідальністю від 27.04.2016 № 235¹¹⁴.

Так, у порушення умов пункту 5.1 договору № 235 товар поставлений до Управління адмінбудинками на 118 день після дати підписання накладної товариством з обмеженою відповідальністю (від 23.08.2016 № РН-0000013 на суму 3 395,0 тис. грн) та акта приймання-передачі товару від 23.08.2016 № 01 замість визначеного тридцятиденного терміну.

Аудитом встановлено, що визнання згідно з актом приймання-передачі, підписаним керівником Управління адмінбудинками, який працював у цей період, та директором товариства з обмеженою відповідальністю, товару таким, що знаходиться у робочому стані і не має видимих дефектів, не відповідає дійсності.

У порушення умов пункту 1.4 договору № 235 товар був неновим з механічними пошкодженнями та таким, що вже використовувався, що підтверджується гарантійним листом товариства з обмеженою відповідальністю від 17.08.2016 № 4 із поясненнями директора про те, що отриманий від виробника екземпляр був виставковим зразком і має несуттєві пошкодження колісних дисків.

Незважаючи на порушення товариством з обмеженою відповідальністю договірних умов постачання товару, Управління адмінбудинками прийняло управлінське рішення без дотримання вимог статті 193 Господарського кодексу та умов договору № 235 (пункти 7.3 та 7.4) про застосування щодо цього товариства штрафних санкцій у вигляді нарахування пені за порушення строків постачання товару в розмірі 0,1 відс. вартості недопоставленого товару за кожен день прострочення, а за прострочення понад тридцять днів – додаткового стягнення штрафу у розмірі 7 відс. вказаної вартості, та стягнення штрафу у розмірі 20 відс. вартості неякісного товару в разі порушення умов зобов'язання щодо якості поставленого товару.

За розрахунками контрольної групи, загальна сума незастосованих штрафних санкцій до товариства з обмеженою відповідальністю становить 1 317,26 тис. грн, (38,8 відс. вартості товару). Отже, Управління адмінбудинками замість отримання коштів від застосування санкцій заплатило постачальникові

¹¹⁴ Далі – договір № 235.

повну вартість машини у сумі 3 395,0 тис. гривень. Таким чином, 1 317,26 тис. грн є недонадходженням коштів до бюджету.

3.1.3. У 2013–2019 роках в Управлінні адмінбудинками відбувалося преміювання керівників.

Встановлено, що в порушення вимог абзацу п'ятого пункту 1.1 Положення про преміювання керівників державних підприємств та бюджетних установ, підпорядкованих Управлінню справами¹¹⁵, преміювання керівників Управління адмінбудинками здійснювалося без письмового рішення Керуючого справами Верховної Ради України (лише була віза погодження на поданні).

Довідково: Відповідно до п. 9.2 частини II Правил організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях¹¹⁶ будь-який розпорядчий документ, за винятком спільного, оформлюють на бланку із зазначенням його конкретного виду (постанова, рішення, наказ, розпорядження).

Так, з недотриманням вимог законодавства нараховано премії керівникові Управління адмінбудинками, який працював у зазначених роках: за 2013 рік – на загальну суму 44,5 тис. грн; за 2014 рік – 43,5 тис. грн, за січень - лютий 2015 року – 1,2 тис. гривень. Також аналогічна премія нарахована наступному керівникові за лютий - липень 2015 року на загальну суму 14,7 тис. гривень.

Також у порушення пункту 5 Порядку преміювання керівників державних підприємств та установ, що належать до сфери Управління справами,¹¹⁷ максимальний розмір премії керівника Управління адмінбудинками перевищив середній відсоток преміювання по установі, який визначається як співвідношення обсягів коштів на преміювання до суми посадових окладів працівників установи, більше ніж на 20 відсотків. Так, за вересень - грудень 2017 року керівникові Управління адмінбудинками встановлено премію в розмірі 240,0 відс. щомісячно (15 921,6 грн) при можливій у розмірі 220,0 відс. (14 594,8 грн) посадового окладу (6 634,0 грн) в межах фонду оплати праці, тобто за цей період нараховано та виплачено на 5 307,20 грн більше, ніж передбачено зазначеним Порядком. Під час проведення аудиту 03.03.2020 керівником Управління адмінбудинками повернуто зайво нараховані кошти у сумі 4 218,90 гривень.

3.1.4. У 2018 році товариством з обмеженою відповідальністю виконувалися роботи за договором¹¹⁸ з реконструкції системи опалення та холодопостачання, заміни нагрівальних приладів фанкойлами, заміни трубопроводів в адміністративному будинку за адресою: вул. Банкова 6-8.

Аудитом встановлено, що під час виконання робіт виникла потреба у виконанні додаткових обсягів робіт, не врахованих проєктно-кошторисною документацією, але договори про їх виконання між товариством з обмеженою відповідальністю як підрядником та Управлінням адмінбудинками як замовником не уклалися. Це призвело до порушення п. 1.5 цього договору:

¹¹⁵ Затверджене розпорядженням Керуючого Управління справами від 12.05.2008 № 52.

¹¹⁶ Затверджені наказом Міністерства юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5.

¹¹⁷ Затверджене розпорядженням Керуючого Управління справами від 22.12.2015 № 92.

¹¹⁸ Договір від 31.08.2018 № 248.

договори при виникненні потреби у виконанні додаткових робіт не уклалися. Так, додаткові роботи, які передбачені у локальному кошторисі та не оформлені додатковими угодами, оплачені Управлінням адмінбудинками на суму 1 856,4 тис. грн (без ПДВ). Отже, сплату за виконані роботи здійснено з порушенням договірних умов та положень статті 193 Господарського кодексу в частині виконання суб'єктом господарювання зобов'язань належним чином відповідно до договору, тобто з недотриманням вимог законодавства.

ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК ТА ОРЕНДИ ПРИМІЩЕНЬ

3.1.5. За даними бухгалтерського обліку та звітності Управління адмінбудинками станом на 01.01.2020 в його оперативне управління розпорядженнями Управління справами¹¹⁹ передано 13 будинків загальною вартістю 299,8 млн грн, дві бази відпочинку – 1,7 млн грн та 13 земельних ділянок загальною вартістю 425,4 млн грн, на яких розташоване нерухоме майно.

За результатами проведеного під час аудиту огляду бази відпочинку «Конча-Заспа» встановлено, що із загальної кількості об'єктів (52) в порушення вимог частини першої статті 5 Закону № 1952 Управлінням адмінбудинками не забезпечено державної реєстрації речових прав на три капітальні будівлі загальною балансовою вартістю 63,0 тис. гривень.

З 13 земельних ділянок, які обліковуються на балансі Управління адмінбудинками, права постійного користування оформлено на 12 земельних ділянок загальною площею 3,5188 га.

Управління адмінбудинками не є правокористувачем земельної ділянки бази відпочинку «Конча-Заспа» (18,668 га вартістю, за експертною оцінкою, 124,2 млн гривень). Право постійного користування цією земельною ділянкою належить Управлінню справами¹²⁰.

Аудитом встановлено, що Управління адмінбудинками також не є правокористувачем та взагалі не обліковує земельну ділянку загальною площею 1,7447 га, на якій розташована отримана в оперативне управління від Управління справами база відпочинку «Пуца-Водиця»¹²¹.

За даними Державного земельного кадастру, станом на 01.01.2020 земельна ділянка бази відпочинку «Пуца-Водиця» номер 8000000000:78:318:0060 належить до державної власності в особі Київської міської державної адміністрації і не має документального оформлення речового права постійного користування нею, що не відповідає вимогам статті 125 Земельного кодексу. Управлінням адмінбудинками не забезпечено експертної грошової оцінки

¹¹⁹ Розпорядження Управління справами від 19.10.2018 № 66, від 08.10.2019 № 15/1-86 та від 19.02.2019 № 15/1-10.

¹²⁰ Державний акт від 24.04.1997 серії П-КВ № 004544, виданий за розпорядженням Київської міської державної адміністрації від 27.03.1997 № 371, на постійне користування землею для обслуговування та експлуатації бази відпочинку «Конча-Заспа» у Харківському районі м. Києва.

¹²¹ Адреса: м. Київ, Оболонський р-н, вул. Вишгородська, 150.

земельної ділянки. За орієнтовними розрахунками, беручи до уваги дані мережі Інтернет про вартість аналогічних земельних ділянок, ринкова вартість такої ділянки становить 28 922,5 тис. гривень.

Неприйняття відповідних управлінських рішень про прискорення належного документального оформлення земельної ділянки загальною площею 1,7447 га, на якій розташована база відпочинку «Пуца-Водиця» (вісім садових (дачних) будинків загальною площею 539,8 кв. м та балансовою вартістю 231,0 тис. грн), створює ризик її подальшого перепрофілювання і втрати передбачених для забезпечення діяльності Верховної Ради України активів бази відпочинку «Пуца-Водиця» у загальній сумі 29 153,5 тис. грн, які передано від Управління справами.

Протягом останніх семи років Управління адміністративними будинками та Управління справами так і не вжили заходів для врегулювання із Київською міською радою питання ухвалення рішення про відведення земельної ділянки бази відпочинку «Пуца-Водиця» та реєстрації права постійного користування нею.

При цьому виготовлений на замовлення Управління адмінбудинками проєкт землеустрою щодо відведення земельної ділянки для експлуатації та обслуговування бази відпочинку «Пуца-Водиця» втратив свою чинність у лютому 2020 року, відповідно, бюджетні кошти на його створення в розмірі 80,0 тис. грн витрачено Управлінням адмінбудинками у 2016–2017 роках непродуктивно.

3.1.6. Протягом періоду, що підлягав аудиту, забезпечення народних депутатів України, депутатських фракцій, груп, комітетів Верховної Ради України, Спеціальної контрольної комісії Верховної Ради України з питань приватизації та їх секретаріатів, тимчасових спеціальних та слідчих комісій, працівників Апарату службовими кабінетами, меблями, обладнанням, приладдям та інвентарем для їх облаштування визначалося порядками, затвердженими розпорядженнями Керівника Апарату¹²² (далі – порядки).

На сьогодні жодним нормативно-правовим або розпорядчим документом не визначено порядку та умов розміщення в адміністративних приміщеннях Верховної Ради України або приміщеннях, орендованих Управлінням адмінбудинками, сторонніх установ і організації.

В адміністративних приміщеннях Верховної Ради України Управлінням адмінбудинками розміщено низку громадських організацій. Аудитом встановлено, що такі управлінські рішення приймалися без відповідних розпорядчих актів керівництва Апарату та Управління справами. Протягом періоду аудиту договірні відносини оренди державного майна не оформлювались; за орієнтовними розрахунками, вартість спожитих цими організаціями комунальних послуг становила 277,6 тис. гривень. Управлінням адмінбудинками такі витрати відшкодовано за рахунок бюджетних коштів, що є неекономічними витратами.

Порядки не містять вимог щодо необхідності забезпечення народних депутатів України, депутатських фракцій, груп, комітетів Верховної Ради України,

¹²² Розпорядження Керівника Апарату від 17.10.2012 № 4412 та Першого заступника Керівника Апарату – керуючого справами від 07.06.2018 № 110.

Спеціальної контрольної комісії Верховної Ради України з питань приватизації та їх секретаріатів, тимчасових спеціальних і слідчих комісій та працівників Апарату службовими приміщеннями на правах оренди Управлінням адмінбудинками в сторонніх будівлях за відсутності необхідних площ в адміністративних будівлях Верховної Ради України.

Аудитом встановлено, що, зокрема, в будівлі Верховної Ради України за адресою: вул. В. Житомирська, 11, протягом 2013–2019 років приміщення (кімнати) були вільними. Водночас станом на 01.01.2020 Управлінням адмінбудинками для розміщення комітетів Верховної Ради України, складів Управління справами, власного архіву та бібліотеки Управління справами, а також підрозділів, які обслуговують діяльність Верховної Ради України, орендовано 9 849,9 кв. м приміщень, що не перебувають в оперативному управлінні Управління адмінбудинками.

Крім того, для розміщення трьох сторонніх організацій протягом 2013–2019 років Управлінням адмінбудинками допущено на загальну суму 1 556,6 тис. грн неекономних витрат бюджетних коштів на оренду, обслуговування та забезпечення комунальними послугами приміщення по вул. Лютеранській, 28а загальною площею 289,8 кв. м, з яких орендна плата становить 1 615,8 тис. гривень. При цьому зазначеними сторонніми організаціями використовується лише 135,1 кв. м. Інша орендована за рахунок бюджетних коштів площа Управлінням адмінбудинками фактично не використовується, що підтверджує неефективність прийняття управлінських рішень.

Аудитом встановлено, що протягом 2013–2015 років та у січні 2016 року при оренді приміщень Управлінням адмінбудинками не забезпечено узгодження з орендодавцем договірних взаємовідносин у частині встановлення розміру річної орендної плати¹²³, а саме 1 грн за рік за оренду нерухомого майна для бюджетних установ, що утримуються за рахунок місцевого або державного бюджетів, як це передбачено Методикою розрахунку орендної плати за майно територіальної громади міста Києва, яке передається в оренду, затвердженою рішенням Київської міської ради від 22.09.2011 № 34/6250.

Як наслідок, у 2013–2015 роках та січні 2016 року Управлінням адмінбудинками допущено витрачання бюджетних коштів на оренду приміщень з недотриманням вимог законодавства у загальній сумі 633,3 тис. гривень.

3.1.7. Аудитом встановлено, що Управлінням адмінбудинками у 2016–2019 роках недоотримано доходів від договірних відносин по оренді, як наслідок, нерезультативно використано державне майно на загальну суму 110,8 тис. гривень. Так, під час огляду адміністративних будинків Верховної Ради України¹²⁴ встановлено, що площа займаних деякими орендарями приміщень за адресою: вул. Садова, 3а та вул. Грушевського, 18/2 є більшою, ніж передбачено договорами.

¹²³ Комунальним підприємством «Дирекція з управління та обслуговування житлового фонду Печерської районної у м. Києві ради» та його наступниками – Комунальним підприємством Печерської районної у м. Києві ради по утриманню житлового господарства «Хрещатик» і Комунальним підприємством «Керуюча компанія з обслуговування житлового фонду Печерського району м. Києва».

¹²⁴ Акт огляду адміністративних будинків від 11.02.2020.

Управління адмінбудинками не вжило належних заходів, що спричинило втрати держави у зв'язку з несплатою податку на додану вартість у сумі 18,5 тис. грн та 50 відс. отриманої орендної плати у сумі 46,1 тис. гривень.

3.1.8. Відповідно до Розпорядження № 6059 з метою створення належних соціально-побутових умов праці народних депутатів України, працівників Апарату та забезпечення обслуговування заходів, ДП «Їдальня» надані службові приміщення в адміністративних будинках за адресами: вул. Грушевського, 5, вул. Грушевського, 18/2, вул. Садова, 3, вул. Садова, 3а, вул. Банкова, 6-8, вул. Банкова, 6-8а, вул. Банкова, 5-7 та вул. Житомирська, 11, проте не визначено умови забезпечення Управлінням адмінбудинками приміщеннями (на платній чи безоплатній основі).

Станом на 01.02.2020 без укладання договорів оренди з Управлінням адмінбудинками на використання приміщень Верховної Ради України ДП «Їдальня» загалом займає 2454,35 кв. м у семи адміністративних будівлях, що підтверджується інформацією ДП «Їдальня» (лист від 06.02.2020 № 15-6/30-40).

Аудитом встановлено, що протягом 2013–2019 років внаслідок прийняття Апаратом неефективних управлінських рішень Управлінням адмінбудинками (за орієнтовними розрахунками) неекономно використано бюджетних коштів у сумі 5 956,3 тис. грн на покриття витрат суб'єкта господарювання ДП «Їдальня» з опалення приміщень, водо- та електропостачання. Ці витрати Управлінню адмінбудинками не відшкодовано. Орієнтовний розрахунок витрат наведено у таблиці 22.

Таблиця 22

Орієнтовний розрахунок витрат

Адреса будівлі	Загальна сума комунальних послуг по будівлі (грн)	Загальна площа будівлі (кв. м)	Площа, що використовується ДП «Їдальня» (кв. м)	Вартість спожитих ДП «Їдальня» комунальних послуг (грн)
вул. Грушевського, 5	30 658 939,38	10 760,10	481,50	1 371 946,29
вул. Садова, 3	17 020 656,00	9 810,60	528,66	917 185,49
вул. Банкова, 6-8	14 018 811,77	10 292,50	126,70	172 570,65
вул. Банкова, 5-7	8 547 219,50	5 007,80	144,00	245 776,51
вул. Садова, 3а	42 356 439,56	19 802,50	685,99	1 467 294,23
вул. Житомирська, 11	10 279 604,04	6 282,80	113,00	184 884,96
вул. Грушевського, 18/2	14 620 080,20	3 429,20	374,50	1 596 646,46
Всього:	137 501 750,45	65 385,50	2 454,35	5 956 304,59

По вул. Садова, 3а та Банкова, 5-7 розміщено підрозділ (пожежна частина) ДСНС, який займає приміщення загальною площею 124,6 кв. м.

За орієнтовними розрахунками аудиторів встановлено, що протягом 2013–2019 років Управлінням адмінбудинками непродуктивно використано бюджетних коштів на загальну суму 249,0 тис. грн на покриття витрат ДСНС з опалення приміщень, водо- та електропостачання. Ці витрати ДСНС Управлінню адмінбудинками не відшкодовано. Орієнтовний розрахунок наведено у таблиці 23.

Орієнтовний розрахунок витрат

Адреса будівлі	Загальна сума комунальних послуг по будівлі (грн)	Загальна площа будівлі (кв. м)	Площа, що використовується ДСНС (кв. м)	Вартість спожитих ДСНС комунальних послуг (грн)
вул. Банкова, 5-7	8 547 219,50	5 007,80	40,40	68 953,97
вул. Садова, 3а	42 356 439,56	19 802,50	84,20	180 099,09
Всього:	50 903 659,06	24 810,3	124,6	249 053,05

НАСЛІДКИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЛЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА

3.1.9. Встановлено, що у 2013–2019 роках адміністративний восьмиповерховий будинок (провулок Рильський, 8¹²⁵, загальна площа – 1547 кв. м) не експлуатувався, тому що потребував ремонту, при цьому на його утримання (опалення, освітлення, водопостачання) використано кошти загального фонду держбюджету. Внаслідок неприйняття відповідних управлінських рішень та неефективного управління державним майном Управлінням адмінбудинками та уповноваженим органом управління державним майном Верховної Ради України загалом нерезультативно використано 1 074,9 тис. гривень.

3.1.10. У 2016 році 101,4 тис. грн бюджетних коштів витрачено Управлінням адмінбудинками на виготовлення проектно-кошторисної документації з реконструкції теплового пункту в адміністративному будинку на вул. Банковій, 5-7¹²⁶. Оскільки проектом передбачалася заміна застарілого та технічно зношеного обладнання теплового пункту на сучасне енергоефективне зі встановленням дороговартісних сонячних колекторів і не здійснювалось фінансування¹²⁷, у 2016–2018 роках проєкт не вдалось реалізувати. Таким чином, бюджетні кошти у сумі 101,4 тис. грн використано непродуктивно.

3.2. Автобаза Управління справами Апарату Верховної Ради України**ЩОДО ПОРУШЕНЬ ТА НЕДОЛІКІВ, ВИЯВЛЕНИХ ПРИ ВИКОРИСТАННІ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ, НЕЗАКОННІ ВИТРАТИ**

3.2.1. Автотранспортне обслуговування діяльності Верховної Ради України, її Апарату, народних депутатів України, комітетів, депутатських фракцій та груп впродовж 2013–2019 років здійснювалося Автобазою відповідно до Положення про порядок закріплення та використання автомобілів у Верховній Раді України¹²⁸ (далі – Положення № 1246).

Встановлено: Автобазою не завжди дотримувалися вимоги Положення № 1246, зокрема, автомобілі виділялися стороннім фізичним особам, особам, на

¹²⁵ Балансова вартість 845,9 тис. гривень.

¹²⁶ Договір з ПП «Проектно-наукове виробниче бюро «Теплоцентрбуд» від 17.03.2016 № 116 Управлінням адмінбудинками укладено першим заступником начальника.

¹²⁷ Згідно з інформаційною довідкою заступника начальника Управління адмінбудинками.

¹²⁸ Затверджене розпорядженням Голови Верховної Ради України від 04.12.2006 № 1246.

яких не розповсюджується це Положення. Як наслідок, Автобазою з недотриманням вимог законодавства витрачено за 2013–2019 роки загалом 1 303,52 тис. гривень.

3.2.2. Протягом 2013–2019 років Автобазою згідно з Положенням № 1246 надавалися безоплатні транспортні послуги ДП «Їдальня»¹²⁹, при цьому Управління адмінбудинків та Інститут законодавства користувалися такими послугами на платній основі.

Отже, на підставі Положення № 1246 Автобазою надавалися майнові переваги у вигляді надання безоплатних транспортних послуг ДП «Їдальня» з транспортного обслуговування автомобілями та водіями Автобази на суму 2 847,8 тис. грн, що призвело до непродуктивних витрат Автобази на цю суму.

Так само у 2013–2016 роках Автобазою згідно з Положенням № 1246 надавалися безоплатні транспортні послуги редакції журналу Верховної Ради України «Віче»¹³⁰ на суму 295,0 тис. грн, що спричинило непродуктивні витрати Автобази.

ЩОДО ПИТАНЬ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК ТА ОРЕНДИ ПРИМІЩЕНЬ

3.2.3. На балансі Автобази перебувають три земельні ділянки: м. Київ, вул. Євгена Коновальця, 24¹³¹ (загальна площа – 2,8342 га); м. Київ, вул. Шовковична, 9¹³² (загальна площа – 0,1276 га); м. Київ, пров. Несторівський, 11 (загальна площа – 0,1883 га).

Перші дві земельні ділянки закріплено за Автобазою на праві постійного користування. Цільове призначення – розміщення та експлуатація будівель і споруд автомобільного транспорту та дорожнього господарства.

На третю земельну ділянку за Управлінням справами відповідно до статті 4 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» право землекористування не визначено.

Аудитом встановлено, що цільовим призначенням цієї земельної ділянки є «будівництво, експлуатація та обслуговування житлового будинку для народних депутатів та працівників Апарату»¹³³. Водночас впродовж 2015–2016 та 2018–2019 років Автобаза обліковує та використовує зазначену земельну ділянку для надання послуг зі стоянки транспортних засобів. За цей період Автобазою отримано 458,0 тис. грн доходів від надання таких послуг.

¹²⁹ У період із січня 2013 року по грудень 2019 року.

¹³⁰ У період із січня 2013 року по грудень 2016 року.

¹³¹ Витяг з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно про реєстрацію іншого речового права № 150834544, виданий 22.12.2018 департаментом земельних ресурсів виконавчого органу Київської міської ради, реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна № 1332217680000.

¹³² Витяг з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно про реєстрацію іншого речового права № 20484999, виданий 14.04.2014 реєстраційною службою Головного управління юстиції у м. Києві, реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна 255957680000.

¹³³ Публічна кадастрова карта України (<https://map.land.gov.ua/>), кадастровий номер 8000000000:91:152:0009.

Крім того, внаслідок неефективних управлінських рішень Управління справами щодо використання Автобазою земельної ділянки в пров. Несторівський, 11, за нецільовим призначенням здійснено 632,4 тис. грн витрат на її утримання протягом 2015–2016, 2018–2019 років, у тому числі за послуги з охорони – 540,1 тис. грн, за електроенергію – 85,9 тис. грн, на сплату земельного податку – 6,4 тис. грн, тобто кошти в сумі 632,4 тис. грн використано з недотриманням вимог статті 91 Земельного кодексу: Управлінням справами не забезпечено використання земельної ділянки за цільовим призначенням.

Згідно з частиною першою статті 211 Земельного кодексу за невиконання вимог щодо використання земель за цільовим призначенням передбачено, зокрема, адміністративну відповідальність відповідно до статті 53 Кодексу України про адміністративні правопорушення у вигляді накладення штрафу.

3.2.4. На земельній ділянці в пров. Несторівський, 11, не мають державної реєстрації 6 об'єктів нерухомості (нежитлові будівлі: споруда гаража (манеж), споруда гаража № 2, споруда механічних майстерень, споруда з прохідною, споруда мийки, споруда компресорної), що є недотриманням статті 4 Закону № 1952. Отже, є ризик втрати державного майна (при первісній вартості 73,46 тис. грн балансова вартість нуль гривень).

НАСЛІДКИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЛЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА ДОХОДІВ УСТАНОВИ

Протягом 2013–2019 років Автобазою надавалися платні послуги (відповідно до договорів) зі стоянки автомобілів на відкритій території та в металевих боксах для працівників Автобазы, а також для сторонніх фізичних та юридичних осіб. За цей період Автобазою укладено договори зі стоянки за адресами: м. Київ, вул. Є. Коновальця, 24, м. Київ, пров. Несторівський, 11.

3.2.5. Вартість з надання послуг зі стоянки одного машиномісця у 2013–2019 роках Автобазою визначалася згідно з наказами з адміністративно-господарських питань та розрахунками вартості, до яких включались заробітна плата прибиральника, сторожа, комунальні послуги, вартість оновлення дорожньої розмітки тощо.

Так, у 2013 році вартість з надання послуг зі стоянки (м. Київ, вул. Є. Коновальця, 24) згідно з калькуляцією за добу становила 15 грн для металевих боксу, 10 грн для відкритої території та 5 грн для працівників Автобазы, тобто в середньому 10 гривень. У 2016 році наказом від 18.05.2016 № 15-2/03-1-46 встановлено вартість стоянки у розмірі 30 грн для металевих боксу, 20 грн для відкритої території та 5 грн для працівників Автобазы.

Останній раз вартість з надання послуг зі стоянки переглянуто та встановлено 28.02.2017 (наказ Автобазы від 28.02.2017 № 15-2/03-1-32 за підписом директора), зокрема, для металевих боксу – 36 грн/добу, відкритої території – 24 грн/добу, працівників Автобазы – 6 грн/добу, тобто в середньому 22 грн за добу.

Аудит засвідчив, що протягом 2014–2015 років заробітна плата прибиральників та сторожів збільшилась на 4,3 і 11,2 відс. відповідно проти

2013 року, протягом 2018–2019 років – у два рази проти 2017 року. При цьому відповідних змін до вартості послуг зі стоянки Автобазою не вносилося.

За розрахунками аудиторів, Автобазою недоотримано доходів на 2 170,0 тис. грн, у тому числі у 2014 році – 78,0 тис. грн, 2015 році – 110,0 тис. грн, 2018 році – 763,0 тис. грн, 2019 році – 1 219,0 тис. гривень.

Водночас у 2013–2019 роках Автобазою занижено ціни за надання послуг зі стоянки порівняно з визначеними Київською міською державною адміністрацією (сайт kyvcity.gov.ua) тарифами на послуги з користування майданчиками для платного паркування транспортних засобів в м. Києві.

Виходячи із визначених тарифів у м. Києві, сума за розрахунками аудиторів, яка могла бути отримана підприємством від надання фізичним особам послуг зі стоянки транспортних засобів, – 3 384,6 тис. гривень.

3.2.6. Відповідно до договорів з надання послуг зі стоянки передбачено дотримання замовником правил користування стоянкою (розділ 2 «Обов'язки сторін»), які б регламентували організацію та порядок надання послуг щодо розміщення транспортних засобів на автостоянці. Відповідних правил на Автобазі немає, тобто Автобаза укладає договори та надає право користування державним майном за відсутності визначених правил користування таким майном.

Як наслідок, Автобазою отримано з порушенням договірних умов та положень статті 193 Господарського кодексу 2 852,0 тис. грн доходів за укладеними договорами з надання послуг зі стоянки транспортних засобів (не дотримано норм законодавства).

Протягом 2013–2019 років при укладенні договорів про надання місць стоянки транспортних засобів у металевих боксах не застосовувалися норми Закону України «Про оренду державного та комунального майна» та пункту 10 частини третьої статті 29 Бюджетного кодексу, законів про Державний бюджет України на відповідні роки та умови пункту 17 Методики № 786.

У результаті такого неефективного управлінського рішення Автобазою не забезпечено відрахування 30 відс. отриманих доходів від оренди державного майна до доходів Державного бюджету України.

Аудит засвідчив недотримання Автобазою Правил зберігання транспортних засобів на автостоянках, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.1996 № 115 (далі – Правила): немає щита із зазначенням схеми руху транспортних засобів територією Автобази та необхідної розмітки з нумерацією місць для визначення меж для стоянки автотранспортних засобів, що є недотриманням вимог пункту 5 Правил, на Автобазі не здійснювалося ведення передбаченого пунктом 30 Правил журналу обліку транспортних засобів, їх заїзду та виїзду.

Зазначене свідчить про неналежний облік транспортних засобів Автобазою та контроль за ними. Крім того, відсутність засобів фіксації в'їзду та виїзду унеможливорює перевірку фактичної кількості транспортних засобів, яким надаються послуги зі стоянки і які перебувають на території Автобази, а також часу їх перебування. Водночас замовники послуг зі стоянки мають

безперешкодний доступ до державного майна Автобази (будівлі, автомобілі тощо).

На ринку України є сучасні електронні системи, які дають змогу впорядкувати процес доступу автомобілів до закритих зон паркування та забезпечити облік транспортних засобів. Ці системи ведуть електронний журнал заїзду/виїзду, є складовими електричних шлагбаумів та працюють за принципом ідентифікації автомобілів при заїзді/виїзді за допомогою електронної мітки, встановленої на автомобіль, або сканування номерних знаків автомобіля. Також є системи доступу за допомогою електронного пульта керування. Однак такі системи Автобазою не використовувалися.

Крім того, аудитом встановлено наявність в будівлі, розташованій на земельній ділянці по вул. Є. Коновальця, 24, відкритих нерозмежованих зон паркування та закритих боксів, в яких відповідно до договорів про надання місць стоянки транспортних засобів розміщуються автомобілі сторонніх юридичних та фізичних осіб.

Зазначена будівля первісною вартістю 2 115,0 тис. грн не має державної реєстрації, що є недотриманням вимог статей 3 і 4 Закону № 1952.

Відповідно до Положення № 94 майно Автобази є державною власністю, закріпленою за нею Управлінням справами на правах оперативного управління. Положенням № 94 також визначено, що Автобаза має право за погодженням з Управлінням справами здавати в оренду, відчужувати та списувати майно в порядку, визначеному чинним законодавством.

Законом № 2269, який регулює організаційні відносини, пов'язані з передачею в оренду майна державних підприємств, установ та організацій, зокрема, визначено, що об'єктами оренди є нерухоме майно (будівлі, споруди, нежитлові приміщення) та інше окреме індивідуально визначене майно підприємств (стаття 4). Згідно із статтею 6 Закону № 2269 орендарями, зокрема, можуть бути юридичні особи та громадяни України, фізичні та юридичні особи іноземних держав, міжнародні організації та особи без громадянства.

Крім того, відповідно до статті 760 Цивільного кодексу предметом договору найму (оренди) може бути річ, яка визначена індивідуальними ознаками і зберігає свій первісний вигляд при неодноразовому використанні (неспоживна річ).

Отже, протягом 2013–2019 років Автобаза відповідно до Закону № 2269 мала розпоряджатися державним майном (місця для стоянки транспортних засобів) у законний спосіб: ініціювати процедури укладання договорів оренди місць стоянки транспортних засобів з подальшим відрахуванням коштів до державного бюджету. Проте керівництвом Автобази (директори з 08.05.2007¹³⁴ по 24.03.2017¹³⁵ та з 03.04.2017¹³⁶ по 31.12.2019¹³⁷) протягом 2013–2019 років приймалися управлінські рішення щодо укладення договорів про надання місць

¹³⁴ Призначений розпорядженням Управління справами від 08.05.2007 № 57.

¹³⁵ Звільнений розпорядженням Управління справами від 24.03.2017 № 31.

¹³⁶ Призначений розпорядженням Управління справами від 03.04.2017 № 37.

¹³⁷ Звільнений розпорядженням Управління справами від 24.12.2019 №15/1-118.

стоянки транспортних засобів, які фактично є договорами оренди, оскільки державне майно (місця для стоянки з асфальтобетонним покриттям та місця в металевих боксах) передавалось у платне строкове користування фізичним та юридичним особам. Крім того, повинні були укладатися договори зі зберігання майна в металевих боксах (місця для транспортних засобів) відповідно до глави 66 Цивільного кодексу.

Через прийняття Автобазою рішення щодо укладання договорів про надання місць стоянки транспортних засобів замість договорів оренди в металевих боксах державний бюджет недоотримав частини коштів від передачі в оренду державного майна.

3.2.7. Протягом 2013–2019 років Автобазою надавалися послуги з ремонту транспортних засобів у майстерні Автобази стороннім замовникам та працівникам Автобази, надходження від яких за цей період становили 1 067,9 тис. грн, з них надходження від юридичних осіб – 220,9 тис. грн, від фізичних осіб – 847,0 тис. гривень.

У 2013–2019 роках Автобазою надавалися послуги з ремонту транспортних засобів для потреб фізичних осіб відповідно до укладених нарядів-замовлень на суму 847,0 тис. гривень. Наряди-замовлення, які є договорами про технічне обслуговування і ремонт транспортного засобу, оформлювалися з недотриманням вимог статті 25 Закону № 2344, зокрема, не містять переліків складових частин (матеріалів), використаних виконавцем, а також наданих замовником виконавцю для виконання робіт із технічного обслуговування або ремонту транспортного засобу.

Форма наряду-замовлення затверджена¹³⁸ з недотриманням вимог статті 25 Закону № 2344: не містить істотних умов. До квітня 2017 року форма Автобазою взагалі не затверджувалася.

Такі порушення законодавчих норм унеможливають здійснення належного контролю за проведенням працівниками Автобази ремонтних робіт в частині фактичного використання ними автозапчастин замовника. Усього протягом 2013–2019 років надано послуг на суму 847,0 тис. гривень.

Лише у листопаді 2019 року Автобазою затверджено новий Порядок надання послуг з ремонту колісних транспортних засобів та затвердження нової форми наряду-замовлення на послуги з ремонту (технічного обслуговування)¹³⁹, яким форма наряду-замовлення узгоджена з вимогами статті 25 Закону України «Про автомобільний транспорт».

При цьому керівництвом Автобази не забезпечено належного контролю за в'їздом та виїздом автомобілів, а також обліку перебування їх на території Автобази. У результаті неможливо встановити фактичну чисельність осіб і транспортних засобів, яким надавалися послуги з ремонту.

3.2.8. Відповідно до пункту 1 частини другої статті 22 Бюджетного кодексу за бюджетними призначеннями, визначеними законом про Державний

¹³⁸ Наказ Автобази від 27.04.2017 № 15-2/03-1-59.

¹³⁹ Наказ Автобази від 29.11.2019 № 15-2/03-1-153.

бюджет України, головним розпорядником бюджетних коштів може бути установа, уповноважена забезпечувати діяльність Верховної Ради України в особі її керівника.

Законами про державний бюджет на 2013–2019 роки головним розпорядником за бюджетною програмою 0111020 визначено Апарат.

Водночас Положеннями про Управління справами Апарату Верховної Ради України, затвердженими розпорядженнями Голови Верховної Ради України від 12.07.2004 № 820 та від 05.10.2015 № 1371, право на здійснення повноважень головного розпорядника бюджетних коштів, виділених на здійснення повноважень Верховної Ради України та її Апарату, надано Управлінню справами.

Таким чином, у зв'язку з наданням Управлінню справами повноважень головного розпорядника бюджетних коштів виникла правова колізія, яка не узгоджується з вимогами пункту 1 частини другої статті 22 Бюджетного кодексу, згідно з якими головним розпорядником бюджетних коштів за КПКВК 0111020 є Апарат.

Кошториси та плани асигнувань загального фонду Автобази затверджувалися Управлінням справами.

У порушення Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228, обсяги надходжень до спеціального фонду проєктів кошторисів Автобази на 2013–2017 роки на загальну суму 19,5 млн грн (пункт 17) не обґрунтовані відповідними розрахунками, що є недотриманням вимог бюджетного законодавства відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу.

Відповідно до пункту 2 частини першої статті 117 Бюджетного кодексу за зазначене порушення передбачається вжиття заходів впливу у вигляді зупинення операцій з бюджетними коштами. Постановою Кабінету Міністрів України від 19.01.2011 № 21 затверджено Порядок зупинення операцій з бюджетними коштами, яким, зокрема, визначено, що відповідні заходи можуть застосовувати Мінфін, органи Державної казначейської служби, Державна аудиторська служба, місцеві фінансові органи та головні розпорядники бюджетних коштів (уповноважений орган). Аудитом встановлено, що протягом 2013–2019 років такий захід впливу до Автобази зазначеними органами влади не застосовувався.

3.3. Державне підприємство «Пансіонат матері та дитини «Таврійські Зорі» Управління справами Апарату Верховної Ради України

ЩОДО ПОРУШЕНЬ ТА НЕДОЛІКІВ ПРИ УПРАВЛІННІ ДЕРЖАВНИМ МАЙНОМ ТА ЙОГО ВИКОРИСТАННІ

3.3.1. На балансі ДП «Пансіонат «Таврійські зорі» рахується душ дощовий (8-позиційне переключення) вартістю 1,74 тис. грн, установка для висхідного душу вартістю 4,72 тис. грн, установка циркулярного душу вартістю 8,85 тис. грн, пульт керування УВД та УДЦ вартістю 12,98 тис. грн та душева

гідропатична кафедра DSK-3 Standart вартістю 35,76 тис. грн, які є в наявності на ДП «Пансіонат «Таврійські зорі», але не встановлені та не використовуються з 2006 року. Таким чином, підприємством не використовується тривалий час медичне обладнання загальною вартістю 64,05 тис. грн, що свідчить про нерезультативне використання державного майна на цю суму.

3.3.2. ДП «Пансіонат «Таврійські зорі» з 2018 року не надає стоматологічних послуг, у зв'язку з цим не використовується у діяльності медичне стоматологічне обладнання: стоматологічна установка «Сатва комбі» вартістю 29,95 тис. грн та крісло стоматологічне «Сатва» вартістю 22,05 тис. грн, що свідчить про нерезультативне використання державного майна на загальну суму 52,0 тис. гривень.

3.3.3. Всупереч вимогам пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 02.08.1995 № 597 «Про Типову форму контракту з керівником підприємства, що є у державній власності» (далі – постанова № 597) показники ефективності використання державного майна і прибутку, а також майнового стану ДП «Пансіонат «Таврійські зорі» у контракті з директором від 18.02.2016 № 15/02 – 6 не визначено. Відповідно, звіти директора ДП «Пансіонат «Таврійські зорі» за 2016, 2017, 2018 та 2019 роки містять показники, затверджені не додатками до контракту, а фінансовими планами ДП «Пансіонат «Таврійські зорі».

Крім того, встановлено, що стратегічні плани розвитку ДП «Пансіонат «Таврійські зорі» на 2016–2018 роки директором не розроблялись, не затверджувались та підприємству не доводились.

3.3.4. Річні інвестиційні плани (на 2016, 2017 та 2018 роки) та інвестиційний план на середньострокову перспективу (на 2016–2018 роки) директором не склалися та Управлінням справами не затверджувалися, що є недотриманням вимог Закону № 185.

При цьому неналежне виконання директором ДП «Пансіонат «Таврійські зорі» функцій та завдань у частині розроблення, затвердження стратегічних та інвестиційних планів підприємства свідчить про неефективні управлінські рішення керівника.

3.3.5. Встановлено, що у досліджуваному періоді здійснено реалізацію 4747 путівок, з них для народних депутатів України, працівників Апарату та підприємств і установ, що належать до сфери управління Апарату, – 2055 путівок, іншим особам на комерційній основі – 2692 путівки. Всього у 2013–2019 роках за путівками в пансіонаті відпочивало 25 народних депутатів. Отже, питома вага сторонніх осіб, що відпочивали у пансіонаті, у загальній кількості осіб, яким надавались послуги з оздоровлення та лікування, становила 57,0 відс., тобто діяльність пансіонату спрямовувалася на надання оздоровчих послуг стороннім особам, а не на першочергове оздоровлення та лікування народних депутатів, працівників Апарату, підприємств і установ сфери управління Апарату.

Через відсутність спрямованих на збільшення завантаженості пансіонату управлінських рішень керівництва у досліджуваному періоді спостерігається тенденція до зменшення наповнюваності пансіонату та невиконання встановленого плану. Згідно з орієнтовними розрахунками, за умови оптимального

використання у 2019 році наявного ліжкового фонду, у разі виконання планової наповнюваності додаткові доходи підприємства становили б 425,6 тис. грн (1373 x 310,0 грн середня вартість номера за день).

Крім того, у 2017–2019 роках спостерігається тенденція до зменшення кількості заповнення ліжкомісць у пансіонаті. Так, у 2017 році загальна сезонна заповнюваність ліжкомісць народними депутатами України, працівниками Апарату та підприємств і установ, що належать до сфери управління Апарату, іншими особами на комерційній основі становила 9168 ліжкомісць, у 2018 році – 8189.

Слід зазначити, що у 2019 році заповнення ліжкомісць особами на комерційній основі поступово збільшується до 4975 проти 4592 у 2017 році. При цьому сезонна завантаженість пансіонату відпочиваючими працівниками Верховної Ради України та підприємств і установ, що належать до сфери управління Апарату, зменшилась впродовж останніх років майже на 40,0 відс. (з 4676 у 2017 році до 2856 ліжкомісць у 2019 році).

Приміщення готельно-оздоровчого комплексу пансіонату не обладнані сучасними системами протипожежного захисту, зокрема, відсутні системи пожежної сигналізації та димовидалення, системи оповіщення в надзвичайних ситуаціях, що створює ризик загрози життю осіб, які проходять лікування та оздоровлення у пансіонаті. Дах будівлі потребує капітального ремонту.

ІНШІ ПОРУШЕННЯ ТА НЕДОЛІКИ

3.3.6. ДП «Пансіонат «Таврійські зорі» у 2018–2019 роках придбано тент ПВХ на загальну суму 30,5 тис. грн, який оприбутковано в бухгалтерському обліку на субрахунку 201 «Сировина та матеріали» та після встановлення як навіс на літньому майданчику кафе одразу списано з обліку. Таким чином, безпідставно списано з обліку вартості придбаний тент ПВХ загальною вартістю 30,5 тис. грн, що спричинило заниження в обліку вартості необоротних активів ДП «Пансіонат «Таврійські зорі», внесення неправдивих даних до бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства, відповідно, викривлено звітні дані, що є порушенням вимоги статей 3 та 11 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

3.4. Державне підприємство «Державний будівельний комбінат Управління справами Апарату Верховної Ради України»

ЩОДО ПОРУШЕНЬ ТА НЕДОЛІКІВ, ВИЯВЛЕНИХ ПРИ ВИКОРИСТАННІ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ

3.4.1. Протягом 2016–2019 років ДП «ДБК» виділено бюджетні кошти як субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій з будівництва та реконструкції каналізаційних очисних споруд за рішенням місцевих органів виконавчої влади (м. Старокостянтинів Хмельницької області та смт Баришівка Київської області).

Аудитом встановлено, що обрання ДП «ДБК» (голова тендерного комітету – перший заступник директора, секретар) єдиного генерального підрядника, підрядника та виконавців робіт з виготовлення проєктної документації та будівництва на загальну суму 355 744,9 тис. грн здійснювалося з недотриманням законодавства про публічні закупівлі.

Так, з недотриманням вимог пункту 4 частини першої статті 30 Закону України № 922 переможцем процедур закупівлі у 2016 році робіт на загальну суму 44 267,7 тис. грн з будівництва очисних споруд (визначення підрядної організації) у смт Баришівка та з реконструкції каналізації у м. Старокостянтинів обрано товариство з обмеженою відповідальністю, пропозиції якого не відповідали умовам затвердженої тендерної документації: оформлення форми додатка 1 до договору підряду; форми тендерної пропозиції, яка містить розрахунок договірної ціни, у якому її вид встановлений як тверда, а не динамічна, що фактично не відповідає умовам встановленої у додатку 5 до тендерної документації форми договору підряду; вимог інструкції з підготовки тендерної пропозиції визначеної у тендерній документації.

Контрольною групою за фактом порушення законодавства у сфері публічних закупівель 22.05.2020 складено протокол про адміністративне правопорушення, передбачене частиною першою статті 164¹⁴ Кодексу України про адміністративні правопорушення.

У 2017–2019 роках закупівлі на суму 311 477,1 тис грн будівельних робіт у товариства з обмеженою відповідальністю та робіт з виготовлення проєктно-кошторисної документації у приватного підприємства здійснено без належної обґрунтованості причин застосування ДП «ДБК» переговорної процедури закупівлі, що є недотриманням вимог пункту 5 частини другої статті 35 Закону № 922 (тендерним комітетом ДП «ДБК» обґрунтування застосованої процедури не забезпечено експертними, нормативними, технічними та іншими документами, не дотримано вимог наказу Мінекономрозвитку від 22.03.2016 № 490 «Про затвердження форм документів у сфері публічних закупівель»).

Крім того, в порушення вимог пункту 2 статті 36 Закону № 922 договори з виконання робіт, в тому числі будівельних, укладено директором ДП «ДБК», який працював у той період, з товариством з обмеженою відповідальністю, яке не мало передбаченої Законом України від 02.03.2015 № 222-VIII «Про ліцензування видів господарської діяльності» ліцензії на будівництво об'єктів відповідної категорії складності. Електронна ліцензія (реєстраційний запис 2013036801) товариству з обмеженою відповідальністю видана 26.04.2017 – пізніше від дати укладання ДП «ДБК» з товариством договору від 23.11.2016 № 11-272 по Баришівці на понад п'ять місяців та понад чотири місяці від дати укладання ДП «ДБК» з товариством договору від 19.12.2016 № 12-285 по Старокостянтиніву.

Через недотримання тендерним комітетом ДП «ДБК» вимог пункту 1 частини другої статті 35 Закону № 922 переговорну процедуру також застосовано при закупівлі у 2019 році на суму 2 810,0 тис. грн робіт приватного підприємства з розроблення проєктно-кошторисної документації (стадія П) на реконструкцію каналізаційних очисних споруд в м. Старокостянтинів та

збільшення їх потужності до 12 000 куб. м на добу (тендерним комітетом ДП «ДБК» обґрунтування застосованої процедури не забезпечено експертними, нормативними, технічними та іншими документами, що є недотриманням вимог наказу Мінекономрозвитку від 22.03.2016 № 490 «Про затвердження форм документів у сфері публічних закупівель»).

3.4.2. За результатами проведених процедур публічних закупівель протягом 2016–2019 років ДП «ДБК» на будівництво та реконструкцію каналізаційних очисних споруд загалом з недотриманням законодавства використано 113 882,9 тис. гривень.

3.4.2.1. Аудитом встановлено, що згідно з умовами договору від 23.11.2016 № 11-272 (договірна ціна – 19 355, 3 тис. грн) будівництво каналізаційних очисних споруд в смт Баришівка мало завершитися у грудні 2016 року. Оплату ДП «ДБК» проведено на загальну суму 11 728,0 тис. грн (платіжні доручення від 12.12.2016 на суму 5 806, 6 тис. грн та від 28.12.2016 на суму 5 921, 4 тис. грн), з яких 11 060,2 тис. грн (94,3 відс.) – це вартість обладнання, зазначеного в актах приймання-передачі від товариства з обмеженою відповідальністю. Будівельні роботи, в основному з монтажу різноманітних сигналізацій (871,4 тис. грн) та установлення бетонної огорожі об'єкта, виконано товариством з обмеженою відповідальністю на суму 667,9 тис. грн, що становить лише 9,6 відс. загальної договірної ціни усіх видів будівельних робіт за договором від 23.11.2016 № 11-272.

За інформацією Баришівської районної державної адміністрації Київської області¹⁴⁰ та комунального підприємства Баришівської районної ради «Райводоканал»,¹⁴¹ об'єкт не добудовано та не прийнято на баланс КП БРР «Райводоканал».

На запит Рахункової палати від 15.05.2020 ДП «ДБК» не надано інформації та підтверджувальних документів щодо оприбуткування в обліку, збереження та подальшого використання (в тому числі передавання підрядним організаціям для встановлення (монтажу)) товарно-матеріальних цінностей на суму 10 188,8 тис. грн, зазначених товариством з обмеженою відповідальністю в акті приймання-передачі обладнання/матеріалів від 23.12.2016 № 23/12-2 (від ДП «ДБК» підписано першим заступником директора).

3.4.2.2. На об'єкті в м. Старокостянтинів за договором від 19.12.2016 № 12-285 (договірна ціна – 24 912,4 тис. грн) роботи з реконструкції очисних споруд міста потужністю 5 000 куб. м на добу мали завершитися до 31.12.2017, однак із загальної договірної вартості будівельні роботи проведено на суму 44,4 тис. грн, що становить 0,39 відсотка. Решта оплати ДП «ДБК» за цим договором в розмірі 18 465,8 тис. грн (платіжні доручення від 27.12.2016 на 5 054, 9 тис. грн, від 25.09.2017 на 2 943, тис. грн, від 17.11.2017 на 3 775, 4 тис. грн, від 05.12.2017 на 2 985,7 тис. грн та від 26.12.2017 на 3 751, 2 тис. грн) спрямовувалась на закупівлю обладнання, зазначеного в актах приймання-передачі від 23.12.2016 № 23/12-1 та від 10.11.2017 № 24/10-1 (усі за

¹⁴⁰ Лист від 23.04.2020 № 01-01/37-266.

¹⁴¹ Лист від 24.04.2020 № 072.

підписом першого заступника директора). У бухгалтерському обліку отримання обладнання не відображено, документи щодо подальшого використання обладнання до аудиту не надано.

Надалі при закупівлі у товариства з обмеженою відповідальністю послуг генерального підрядника з реконструкції очисних споруд м. Старокостянтинів потужністю 5 000 куб. м на добу за договором від 30.12.2017 № 30/12/2017, укладеним між ДП «ДБК» в особі першого заступника директора та товариством з обмеженою відповідальністю, первісна вартість якого становила 44 624,3 тис. грн (використано 24 406,6 тис. грн), збільшено потужність об'єкта до 12 000 куб. м на добу за договором від 01.03.2019 № 01-03/19, укладеним між ДП «ДБК» в особі першого заступника директора та товариством з обмеженою відповідальністю, відповідно, збільшено суму до 262 510,3 тис. грн (використано 51 430,7 тис. гривень).

Зазначене в акті приймання-передачі від 10.04.2019 № 28/3-1-4 (за підписом першого заступника директора) обладнання на суму 7 095,5 тис. грн (договір від 01.03.2019 № 01-03/19) у бухгалтерському обліку ДП «ДБК» не відображено, документи щодо подальшого використання обладнання до аудиту не надано.

Загалом за цими договорами витрачено впродовж 2017–2019 років 75837,3 тис. гривень. При цьому ДП «ДБК» не здійснювало погодження з Уповноваженим органом управління правочинів з укладання цих договорів, що є недотриманням вимог законодавства, зокрема статті 73¹ Господарського кодексу,¹⁴² та недотриманням вимог пункту 8.1 статуту.

За даними бухгалтерського обліку ДП «ДБК», встановлено: протягом 2016–2018 років передбачені умовами договорів будівельні роботи з реконструкції каналізаційних очисних споруд в м. Старокостянтинів потужністю 5 000 куб. м на добу фактично не здійснювалися.

За інформацією виконавчого комітету Старокостянтинівської міської ради Хмельницької області¹⁴³, об'єкт «Реконструкція каналізаційних очисних споруд потужністю 5 000 куб. м на добу в м. Старокостянтинів Хмельницької області. (Коригування. Збільшення потужності до 12 000 куб м на добу)» не завершено, не введено в експлуатацію та не передано на баланс комунального підприємства водопровідно-каналізаційного господарства м. Старокостянтинів.

3.4.2.3. За результатами укладених договорів із загальної суми здійснених видатків за об'єктами у м. Старокостянтинів Хмельницької області та смт Баришівка Київської області протягом 2016–2019 років видатки на обладнання у сумі 35 750,1 тис. грн документально не підтверджені шляхом взяття на облік ДП «ДБК», збереження та подальшого використання, в тому числі передавання підрядним організаціям для встановлення (монтажу) зазначеного в актах приймання-передачі від товариства з обмеженою відповідальністю фільтрувального та іншого обладнання. Документ щодо підтвердження здійснених видатків у сумі 30 279,2 тис. грн на запит під час аудиту не надано.

¹⁴² Стаття 73⁻¹. Господарське зобов'язання державного унітарного підприємства, щодо вчинення якого є заінтересованість.

¹⁴³ Лист від 13.04.2020 № 47/04-23-870/2020.

Таким чином, видатки із коштів місцевих бюджетів на загальну суму 66 029,3 тис. грн здійснено ДП «ДБК» без документального їх підтвердження, отже, це витрати з бюджету з недотриманням вимог законодавства. З урахуванням викладеного дії керівництва ДП «ДБК» мають ознаки кримінального правопорушення.

НЕДОЛКИ ТА ПОРУШЕННЯ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК ТА ОРЕНДІ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА, ЩО ПЕРЕБУВАЄ В УПРАВЛІННІ (РОЗПОРЯДЖЕННІ) ДП «ДБК»

3.4.3. Внаслідок неефективних управлінських рішень ДП «ДБК» та Управлінням справами у 2013–2019 роках не забезпечено належного обліку прав власності та речових прав постійного користування земельними ділянками підприємства, як наслідок – невиконання підприємством зобов'язань щодо перерахування до місцевого бюджету земельного податку в розмірі 1 252,2 тис. грн, що є недотриманням вимог статті 91 Земельного кодексу та статті 14 Податкового кодексу.

Аудитом встановлено: в постійне користування ДП «ДБК» за рішеннями Київської міської ради та Київської міської державної адміністрації протягом 1999–2011 років виділено сім земельних ділянок загальною площею 11,5405 га, загальна нормативна грошова оцінка яких становить 223 658,3 тис. гривень.

При цьому у бухгалтерському обліку на суму 4 143,2 тис. грн відображено право користування майном лише земельної ділянки загальною площею 0,1920 га, розташованої на вул. Шовковична, 12б.

Бухгалтерський облік прав користування шістьма земельними ділянками загальною площею 11,3485 га ДП «ДБК» не забезпечено, що є порушенням вимог Закону України від 16.07.1999 № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», затвердженого наказом Мініфіну від 18.10.1999 № 242.

Не забезпечено також і проведення передбаченої Законом України від 11.12.2003 № 1378-IV «Про оцінку земель» експертної грошової оцінки усіх семи земельних ділянок.

У порушення вимог Закону № 1952 ДП «ДБК» не здійснено державної реєстрації речових прав на нерухоме майно шляхом внесення відповідних відомостей до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно за земельними ділянками на вул. Панаса Мирного, 28-а, загальна площа – 0,4946 га, та на вул. Срібнокільська, 24, 0,9355 га. По цій ділянці у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно також не зареєстровано і права ДП «ДБК» на постійне користування, зазначеного у державному акті серія І-КВ № 008191 від 04.12.2001.

У порушення вимог Земельного кодексу від 25.10.2001 № 2768-III за земельні ділянки на вул. Срібнокільська, 24 (площа – 0,9355 га), вул. Панаса Мирного, 28-а (загальна площа – 0,4946 га), вул. Волинська, 10 (площа – 1,65 га), передані за рішеннями Київської міської ради в постійне користування

для будівництва, обслуговування та експлуатації житлових будинків, ДП «ДБК» протягом 2013–2019 років не сплачувало земельного податку.

За даними бухгалтерського обліку ДП «ДБК», відображеного на підставі розрахованої підприємством суми земельного податку, за підсумками 2019 року без будь-яких підстав взагалі не забезпечено перерахування 1 252,2 тис. грн земельного податку.

3.4.4. Протягом 2013–2019 років ДП «ДБК» не забезпечено ефективного і оперативного управління державним майном, отриманим від Управління справами для забезпечення його діяльності, що призвело до недоотримання підприємством власних доходів від оренди на суму 50,4 тис. грн та незабезпечення належних відрахувань до Державного бюджету України в сумі 2 255,4 тис. гривень.

3.4.4.1. У порушення вимог пунктів 12 та 13 Методики № 786 ДП «ДБК» не забезпечено правильності визначення у договорах з орендарями розмірів орендної плати за базовий місяць та подальшого їх коригування на індекс інфляції за поточний, а не попередній місяць, що за двома договорами оренди приміщень призвело до недоотримання доходів, за розрахунками, на суму 12,4 тис. гривень.

У порушення договірних умов з орендарями приміщень, встановлених відповідно до вимог статті 10 Закону № 2269 та наказу Фонду державного майна України від 23.08.2000 № 1774 «Про затвердження договорів оренди», протягом 2013–2019 років з більшості орендарів ДП «ДБК» не стягнуто завдатку у встановленому розмірі для забезпечення зобов'язань орендарів щодо сплати орендної плати.

Зазначене призвело до недоотримання ДП «ДБК» доходів на загальну суму 38,0 тис. грн від оренди приміщень за договорами з товариствами з обмеженою відповідальністю, термін дії яких минув.

Станом на 01.01.2020 в обліку ДП «ДБК» рахується дебіторська заборгованість за розрахунками за оренду приміщень у сумі 1 239,65 тис. грн, але передбачені законодавством заходи з погашення орендарями (у тому числі в судовому порядку) заборгованості та нарахування і відшкодування передбачених договорами оренди штрафних санкцій ДП «ДБК» не вживалися.

3.4.4.2. Аудит засвідчив, що в порушення умов пункту 17 Методики № 786 з грудня 2017 року ДП «ДБК» не забезпечено відрахування 30 відс. отриманих доходів від оренди державного майна (приміщень), які відповідно до статті 29 Бюджетного кодексу є джерелом доходів Державного бюджету України. З урахуванням заборгованості станом на 01.01.2013 за 2013 – 2019 роки загалом підлягало сплаті до державного бюджету 5 754,4 тис. грн, тоді як, за даними бухгалтерського обліку ДП «ДБК», за 2013 – 11 місяців 2017 року загалом сплачено 3 498,9 тис. гривень.

Отже, заборгованість ДП «ДБК» за розрахунками, з державним бюджетом за доходами від оренди державного майна становить 2 255,5 тис. гривень.

3.5. Державне підприємство «Готельний комплекс «Київ» Управління справами Апарату Верховної Ради України»

ПОРУШЕННЯ ТА НЕДОЛІКИ, ВИЯВЛЕНІ ПРИ ВИКОРИСТАННІ МАЙНА ДП «ГК «КИЇВ»

3.5.1. Відповідно до пункту 5 Порядку списання об'єктів державної власності¹⁴⁴ списання майна здійснюється суб'єктом господарювання, на балансі якого воно перебуває, на підставі прийнятого суб'єктом управління рішення про надання згоди на його списання. Управління справами Апарату Верховної Ради України не приймало відповідно до законодавства рішення про надання згоди на списання такого майна.

Аудитом встановлено, що комісіями зі списання у складі працівників ДП «ГК «Київ», створеними протягом 2013–2016 років, приймалися рішення¹⁴⁵ щодо списання необоротних активів, первісна (переоцінена) вартість яких становить більш як 10,0 тис. грн (20 тис. грн з 2017 року), без прийнятого суб'єктом управління рішення про надання згоди на списання такого майна. Таким чином, з недотриманням вимог законодавства впродовж 2013–2016 років списано необоротних активів первісною вартістю 836,5 тис. грн, що є незаконними втратами державного майна. Такі дії керівництва ДП «ГК «Київ» можуть мати ознаки кримінального правопорушення.

ПОРУШЕННЯ ТА НЕДОЛІКИ, ВИЯВЛЕНІ ПРИ ВИКОРИСТАННІ КОШТІВ ДП «ГК «КИЇВ»

3.5.2. Протягом 2018–2019 років директором ДП «ГК «Київ» тричі отримувалась безвідсоткова позика на загальну суму 480,0 тис. грн, надання якої передбачалось всім працівникам відповідно до колективного договору. З цієї суми у 2019 році директором отримано 400,0 тис. грн, що становить 60,6 відс. наданих працівникам ДП «ГК «Київ» позик (660,0 тис. гривень).

Відповідно до пункту 2.1 Положення про надання поворотної (безвідсоткової) позики працівникам державного підприємства «Готельний комплекс «Київ» Управління справами Апарату Верховної Ради України»¹⁴⁶ позика може бути надана працівнику підприємства за наявності фінансової можливості підприємства.

Позики видавались за наявності у підприємства довгострокових зобов'язань за фінансовим лізингом, які протягом 2019 року зменшились на 229,0 тис. грн і становили 1 604,0 тис. гривень. Підприємством у 2019 році також не забезпечено виконання ряду показників фінансового плану, зокрема капітальних інвестицій

¹⁴⁴ Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 08.11.2007 № 1314.

¹⁴⁵ Акти на списання від 31.01.2013 № 1, від 28.06.2013 № 136, від 08.07.2013 № 274, № 305, від 07.08.2013 № 297, від 04.09.2013 № 288, від 30.12.2013 № 324; від 26.05.2014 № 346, від 12.09.2014 № 366, від 14.10.2014 № 365, від 30.10.2014 № 378; від 26.01.2015 № 386, від 09.03.2015 № 391, від 13.03.2015 № 392, від 29.05.2015 № 402, від 29.05.2015 № 406, від 14.09.2015 № 413, від 28.09.2015 № 418, від 26.10.2015 № 424, від 26.10.2015 № 434, від 02.12.2015 № 467, від 28.12.2015 № 474; від 30.05.2016 № 478.

¹⁴⁶ Затверджене наказом ДП «ГК «Київ» від 01.03.2017 № 11.

на 61,7 відс. при запланованих 5 200,0 тис. грн, фактично витрачено 1 991,0 тис. грн (38,3 відсотка). Зазначене свідчить про обмежені фінансові можливості підприємства для надання таких позик. У результаті кошти в сумі 660,0 тис. грн на надання позик витрачені підприємством непродуктивно.

Згідно з актом аудиту від 13.05.2020 № 01-10-04/38 директором ДП «ГК «Київ» у березні 2019 року отримано безвідсоткову позику на загальну суму 200,0 тис. грн за договором від 01.03.2019 № 01/03/2019 про надання безвідсоткової позики згідно з трьома платіжними дорученнями від 04.03.2019 № 00000000499, № 00000000500, № 00000000501, які зазначені в картці рахунку 311 банківських рахунків ПАТ «Укргазбанк» за березень 2019 року, на загальну суму 150,0 тис. грн, а також 50,0 тис. грн одним платіжним дорученням від 05.03.2019 № 00000000515.

Водночас Єдиний державний реєстр декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, не містить повідомлення директора про суттєві зміни у майновому стані у зв'язку з отриманням у березні 2019 року 150,0 тис. грн (перераховані 04.03.2019) поворотної фінансової допомоги, що може мати ознаки порушень, пов'язаних з корупцією, у зв'язку з недотриманням вимог Закону України «Про запобігання корупції».

Листом від 06.08.2020 № 4-1960 Рахункова палата звернулася до Національної поліції України з метою складання відповідного адміністративного протоколу на директора ДП «ГК «Київ».

3.5.3. Відповідно до статті 21 КЗпП особливою формою трудового договору є контракт, в якому строк його дії, права, обов'язки і відповідальність сторін (в тому числі матеріальна), умови матеріального забезпечення та організації праці працівника, умови розірвання договору, в тому числі дострокового, можуть встановлюватися угодою сторін.

Згідно з частиною третьою статті 24 КЗпП працівник не може бути допущений до роботи без укладення трудового договору, оформленого наказом чи розпорядженням власника або уповноваженого ним органу.

Через 8,5 місяців після підписання контракту Управління справами прийнято розпорядження від 27.12.2016 № 140 щодо призначення на посаду директора ДП «ГК «Київ», що є недотриманням вимог частини третьої статті 24 КЗпП. За вказаний період ДП «ГК «Київ» нараховано директору 137,3 тис. грн заробітної плати, що є недотриманням вимог законодавства.

3.5.4. У квітні та травні 2016 року керівнику ДП «ГК «Київ» за відсутності відповідного розпорядження Управління справами, передбаченого Порядком преміювання керівників державних підприємств та установ, що належать до сфери управління Управління справами Апарату Верховної Ради України¹⁴⁷, нараховувалися місячні премії в розмірі 3 702,86 та 6 480,0 грн, що є недотриманням пункту 3.2 контракту¹⁴⁸, згідно з яким премії виплачуються за

¹⁴⁷ Затверджено розпорядженням по Управлінню справами від 22.12.2015 № 92.

¹⁴⁸ Премія за підсумками роботи за квартал відповідно до умов, показників та розмірів преміювання, затверджених уповноваженим органом управління.

квартал. Такі виплати є незаконними, оскільки здійснювались без достатніх правових підстав.

У серпні 2016 року директору ДП «ГК «Київ» нараховано 6 802,29 грн премії, що є недотриманням вимог розпорядження по Управлінню справами від 10.08.2016 № 91, яким за підсумками роботи у II кв. 2016 року встановлено премію в розмірі 95 відс. трьох місячних посадових окладів.

3.5.5. Додатковими угодами № 1 від 27.12.2016 та № 2 від 15.03.2017 до контракту № 13/02-10 від 14.04.2016, укладеного з директором ДП «ГК «Київ», посадовий оклад директора встановлювався у розмірі 7 680,0 та 12 000,0 грн відповідно. Оскільки строку набрання чинності цими угодами не визначено, то відповідно до статті 631 Цивільного кодексу вони набирають чинності з моменту укладення.

При цьому за грудень 2016 року та березень 2017 року заробітна плата директору підприємства нараховувалась за посадовими окладами, встановленими додатковими угодами, за весь місяць, а не з дати набрання чинності цими угодами згідно з вимогами статті 631 Цивільного кодексу. У результаті у грудні 2016 року та березні 2017 року керівнику безпідставно нараховано 589,1 і 1 958,48 грн заробітної плати відповідно.

У зв'язку з цим премії за IV кв. 2016 року, виплачені у березні 2017 року, становили, за розрахунками, 392,73 грн, за I кв. 2017 року, виплачені у травні 2017 року, – 1 305,98 гривні.

Отже, директору ДП «ГК «Київ» за грудень 2016 року та березень 2017 року з недотриманням вимог законодавства виплачено премію в сумі 1698,71 гривні.

ЩОДО ПИТАНЬ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК ТА ОРЕНДИ ПРИМІЩЕНЬ ДП «ГК «КИЇВ»

3.5.6. Передбачена статтею 13 Закону України від 11.12.2003 № 1378 «Про оцінку земель» експертна грошова оцінка земельної ділянки (м. Київ, Печерський р-н, вул. Михайла Грушевського, 26/1) для відображення її в бухгалтерському обліку не проводилася.

У результаті в бухгалтерському обліку ДП «ГК «Київ» земельна ділянка вартістю 29 тис. грн відображена за витратами на оформлення правовстановлюючих документів та послуги на її нормативну грошову оцінку.

3.5.7. Під час огляду приміщень ДП «ГК «Київ» за адресою: м. Київ, вул. Грушевського, 26/1, встановлено, що у приміщенні готельного комплексу «Київ» на першому поверсі розташовано салон краси з надання послуг з манікюру, педикюру, косметології, макіяжу, різних видів масажу та перукарських послуг, а також в салоні є інфрачервона сауна, пресотерапія.

Ці послуги належать до різних видів економічної діяльності, зазначених у кодівиду економічної діяльності (далі – КВЕД). Так, за класом 96.02 «Надання послуг перукарнями та салонами краси» КВЕДу включено миття волосся, підрівнювання та підстригання, укладання, фарбування, тонування, завивання, розпрямлення волосся та подібні види послуг, що їх надають для чоловіків та

жінок; гоління та підрівнювання бороди; масаж обличчя, манікюр і педикюр, макіяж, а за класом 96.04 «Діяльність із забезпечення фізичного комфорту» КВЕДу – діяльність турецьких лазень, саун і парових бань, соляріїв, салонів для зменшення ваги тіла та схуднення, масажних салонів.

Довідково. Згідно зі статтею 291 Податкового кодексу для цілей глави «Спрощена система оподаткування, обліку та звітності» під побутовими послугами населенню, які надаються першою та другою групами платників єдиного податку, розуміється, зокрема, такий вид послуг, як послуги перукарень (пункт 3б).

Відповідно до пункту 1.3 Правил присвоєння категорій підприємствам, що надають перукарські послуги (затверджені наказом Українського союзу об'єднань, підприємств і організацій побутового обслуговування населення від 20.10.1995 № 11 та зареєстровані в Міністерстві юстиції України 04.12.1995 за № 441/977), основними видами перукарських послуг (робіт) є стрижка волосся проста; стрижка волосся модельна; укладання волосся та виконання зачісок; завивка волосся; фарбування та знебарвлення волосся; мелірування, тонування волосся; стрижка та гоління бороди, вусів; догляд за волоссям з використанням сучасних препаратів; косметичні послуги; манікюрні послуги; педикюрні послуги; пастижерні роботи.

Згідно з договором від 01.03.2011 № 07/02 (підписано генеральним директором ДП «ГК «Київ») та додатковими угодами від 18.04.2011 № 1, від 01.03.2012 № 2, від 01.03.2013 № 3, від 01.03.2014 № 4, від 01.03.2015 № 5, від 29.02.2016 № 6, від 16.05.2017 № 7, від 02.03.2018 № 8, від 26.02.2019 № 9 дія договору продовжувалася, зокрема за підписом директора ДП «ГК «Київ» підприємством передано в оренду ТОВ приміщення (100 кв. м) з метою надання побутових послуг населенню (перукарські послуги), КВЕД 96.02 «Надання послуг перукарнями та салонами краси».

Водночас, аудитом встановлено, що у вказаному приміщенні фактично розміщуються салон краси та кабінет масажу, орендна ставка за які має становити 30 відс. замість застосованих 5 відс., як для надання перукарських послуг, що не відповідає вимогам додатка 2 Методики № 786.

Як наслідок, неправильно застосована орендна ставка призвела до недонадходжень протягом 2013–2019 років від оренди в дохід ДП «ГК «Київ» загалом 6173,5 тис. грн (2013 рік – 569,4 тис. грн, 2014 рік – 537,7 тис. грн., 2015 рік – 809,0 тис. грн, 2016 рік – 893,4 тис. грн, 2017 рік – 1011,7 тис. грн, 2018 рік – 1164,7 тис. грн, 2019 рік – 1187,6 тис. гривень).

ДП «ГК «Київ» для продовження додаткової угоди від 01.03.2014 № 4 до договору оренди від 01.03.2011 № 07/02 приміщення ДП «ГК «Київ», яке орендується (100 кв. м) з метою надання побутових послуг населенню (перукарські послуги), не проведено оцінки вартості об'єкта оренди, що є недотриманням вимог статті 11 Закону № 2269. Оцінку вартості зроблено у 2017 році із запізненням на 3 роки. Зазначене у подальшому створить ризики недоотримання ДП «ГК «Київ» надходжень від оренди.

3.6. Державне підприємство «Готельний комплекс «Національний» Управління справами Апарату Верховної Ради України»

ЩОДО ПОРУШЕНЬ ТА НЕДОЛІКІВ, ВИЯВЛЕНИХ ПІД ЧАС РОЗПОРЯДЖЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ МАЙНОМ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА

3.6.1. На виконання вимог частини другої статті 5 № 185 Кабінетом Міністрів України затверджено Порядок № 803.

Пунктом 6 Порядку № 803 визначено, що відчуження майна здійснюється безпосередньо суб'єктом господарювання, на балансі якого перебуває таке майно, лише після надання на це згоди або дозволу відповідного суб'єкта управління майном, який є представником власника і виконує його функції у межах, визначених законодавчими актами (суб'єкт управління майном).

Протягом 2013–2019 років підприємством з недотриманням пункту 6 Порядку № 803 відчужено без прийнятого суб'єктом управління рішення про надання згоди або дозволу на відчуження необоротні активи (побутова техніка, електроприлади, меблі, текстиль тощо), первісна вартість яких становила 1 281,9 тис. грн, тобто не дотримано вимог законодавства, що є незаконним витрачанням державного майна. Загалом, такі дії керівництва ДП «ГК «Національний» можуть мати ознаки кримінального правопорушення.

Крім того, відповідно до пункту 8.1 Статуту ДП «ГК «Національний», затвердженого розпорядженням Управління справами від 27.11.2015 № 77 (далі – Статут ДП «ГК «Національний» від 27.11.2015 № 77), уповноважений орган управління, зокрема, погоджує відчуження, списання, передачу державного майна, в тому числі найм (оренду), що перебуває на балансі, в господарському віданні підприємства, у порядку, визначеному чинним законодавством України.

Отже, норма пункту 8.1 Статуту ДП «ГК «Національний» від 27.11.2015 № 77 не відповідає вимогам Порядку № 803.

3.6.2. На виконання вимог частини другої статті 5 Закону № 185 Кабінетом Міністрів України затверджено Порядок № 1314.

Відповідно до пункту 5 Порядку № 1314 списання майна здійснюється суб'єктом господарювання, на балансі якого воно перебуває, на підставі прийнятого суб'єктом управління рішення про надання згоди на його списання. Аудитом встановлено, що Управління справами не приймало рішення про списання такого майна.

У 2013 році з недотриманням вимог пункту 5 Порядку № 1314 керівництвом ДП «Готельний комплекс «Національний» прийнято рішення щодо списання необоротного активу первісною вартістю 16 016,67 грн (кавоварка «San Marino» SMSA-2), тобто більш як 10 тис. грн, без прийнятого суб'єктом управління рішення про надання згоди на списання такого майна.

Отже, ДП «ГК «Національний» з недотриманням вимог законодавства списано необоротний актив на суму 16 016,67 грн, що є незаконними витратами державного майна.

ЩОДО ПОРУШЕНЬ ТА НЕДОЛІКІВ, ВИЯВЛЕНИХ ПРИ ВИКОРИСТАННІ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА

3.6.3. У 2013–2015 роках керівнику підприємства за відсутності відповідного розпорядження по Управлінню справами, передбаченого Порядком преміювання керівників державних підприємств та установ, що належать до сфери управління Управління справами¹⁴⁹, нараховано місячних премій на загальну суму 4,3 тис. грн (2013 рік – 250,0 грн, 2014 рік – 650,0 грн, 2015 рік – 3 400,0 грн), що є недотриманням вимог пункту 3.2 контракту¹⁵⁰.

3.6.4. Встановлено, що з квітня 2009 року і на час аудиту генеральним директором ДП «ГК «Національний» був Стригун Ю. Л.

До квітня 2009 року повноваження генерального директора ДП «ГК «Національний» поклалися на Стригуна Л. Ю., якого з 30.04.2009¹⁵¹ на підставі розпорядження по Управлінню справами від 29.04.2009 № 54 увільнено з посади генерального директора і призначено на посаду заступника генерального директора ДП «ГК «Національний».

З 27.05.2019 Стригуна Л. Ю. переведено¹⁵² на посаду інженера з охорони праці 1-ї категорії адміністративної служби ДП «ГК «Національний».

За наявності родинних зав'язків між Стригуном Ю. Л. та Стригуном Л. Ю. та у зв'язку з тим, що Стригун Л. Ю., працюючи на підприємстві, підпорядковувався Стригуну Ю. Л. як директору ДП «ГК «Національний», вбачаються можливі ознаки конфлікту інтересів, оскільки відповідна норма Закону № 1700 поширюється на директора ДП «ГК «Національний» Стригуна Ю. Л.

До Рахункової палати надійшла відповідь Національного агентства з питань запобігання корупції від 05.07.2020 № 32-02/29424/20 на запит від 23.06.2020 № 04-1505, в якій зазначено, що відповідно до статті 255 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – Кодекс) уповноважені на те посадові особи Національного агентства складають протоколи про адміністративні правопорушення, передбачені статтею 172-7 Кодексу, у частині правопорушень, вчинених службовими особами, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, посади яких визначені у примітці до статті 50 Закону № 1700.

У всіх інших випадках протоколи про адміністративні правопорушення складають уповноважені на те посадові особи Національної поліції України.

Національну поліцію України повідомлено (лист від 15.07.2020 № 04-1701) для вжиття відповідних заходів реагування.

¹⁴⁹ Затверджений розпорядженням по Управлінню справами від 22.12.2015 № 92.

¹⁵⁰ Премія за підсумками роботи за квартал відповідно до умов, показників та розмірів преміювання, затверджених Уповноваженим органом управління.

¹⁵¹ Наказ ДП «ГК «Національний» від 30.04.2009 № 59-к за підписом генерального директора ДП «ГК «Національний» Стригуна Ю. Л.

¹⁵² Наказ ДП «ГК «Національний» від 25.04.2019 № 72-к.

ЩОДО ПИТАНЬ ОРЕНДИ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА ДП «ГК «НАЦІОНАЛЬНИЙ»

3.6.5. За інформацією директора підприємства, на балансі ДП «ГК «Національний» (м. Київ, бул. Л. Українки, 21-Г) станом на 01.01.2013 та 01.01.2020 на праві постійного користування перебуває земельна ділянка, на якій розміщено будівлю пральні. Цільове призначення згідно з державним актом на право постійного користування земельною ділянкою визначене як «експлуатація та обслуговування пральні». Документа, що визначає фактичну наявність пральні в будь-якому іншому приміщенні підприємства, ДП «ГК «Національний» не має.

Фактично у будівлі (загальна площа – 597,8 кв. м) за вказаною адресою розташовано приватний фітнес-клуб.

За адресою м. Київ, бул. Л. Українки, 21-Г, у будівлі є приміщення, які орендують 4 орендарі (договори від 20.06.2011 № 142, від 26.02.2018 № 99, від 20.09.2018 № 309, від 01.04.2017 № 100, загальна площа – 509,1 кв. м).

Встановлено: окремі договірні відносини ДП «ГК «Національний» щодо передавання в оренду державного майна, яке забезпечує діяльність Верховної Ради України, мають потенційні ризики подальшої його втрати або значних витрат бюджетних коштів у майбутньому.

Так, відповідно до вимог статті 18¹ Закону № 2269 (в редакції від 20.10.2019) поточний ремонт майна, переданого в оренду, проводиться орендарем за його рахунок, якщо інше не встановлено договором.

Згідно з умовами договору оренди нежитлового приміщення від 20.06.2011 № 142 (далі – договір № 142), укладеного між ДП «ГК «Національний» (орендодавець) та одним з орендарів, поточний ремонт орендованого приміщення, електро- та сантехнічного обладнання орендар зобов'язаний здійснювати за свій рахунок¹⁵³. Витрати, пов'язані з будь-якими поліпшеннями орендованого приміщення (влаштування пристроїв, приладів обладнання, дообладнання, спорудження прибудов надбудов, перепланування приміщення, перебудов тощо), що поніс орендар (незалежно від наявності чи відсутності письмової згоди орендодавця), орендодавцем не відшкодовуються і в рахунок орендної плати, в тому числі інших платежів, не зараховуються¹⁵⁴.

Щодо проведення капітальних ремонтів приміщення згідно з умовами пункту 1.5 договору № 142 передбачено їх здійснення орендодавцем за необхідності.

Відповідно до частин другої та третьої статті 18¹ Закону № 2269 капітальний ремонт майна, переданого в оренду, проводиться орендодавцем або іншим балансоутримувачем цього майна за його рахунок, якщо інше не встановлено договором. У разі коли орендодавець або інший балансоутримувач майна, переданого в оренду, не здійснив капітального ремонту майна і це перешкоджає його використанню відповідно до призначення та умов договору,

¹⁵³ Пункт 2.2.12 договору від 20.06.2011 № 142.

¹⁵⁴ Пункт 2.4.7 договору від 20.06.2011 № 142.

орендар має право відремонтувати майно, зарахувавши вартість ремонту в рахунок орендної плати, або вимагати відшкодування вартості ремонту; вимагати розірвання договору та відшкодування збитків.

Згідно з умовами пункту 2.2.18 договору № 142 орендар зобов'язується не проводити в орендованому приміщенні без письмової згоди орендодавця приховані і відкриті проводки комунікацій, перепланування і переобладнання.

За даними бухгалтерського обліку, ДП «ГК «Національний» протягом 2013 – 2019 років витрати на капітальний та поточний ремонт приміщення за адресою: м. Київ, бул. Л. Українки, 21 Г¹⁵⁵, не планувало та не здійснювало.

Як встановлено аудитом, відповідно до технічних паспортів Київського міського бюро технічної інвентаризації та реєстрації права власності на об'єкти нерухомого майна, виготовлених станом на 20.12.2007 та 30.01.2017, у планах будівлі за адресою: м. Київ, бул. Лесі Українки 21-Г, є суттєве перепланування будівлі, що може свідчити про капітальний ремонт приміщення, який, за інформацією керівництва ДП «ГК «Національний», не погоджувався з орендодавцем.

Відповідно до частини третьої статті 18¹ Закону № 2269 орендар має право відремонтувати майно, зарахувавши вартість ремонту в рахунок орендної плати, або вимагати відшкодування вартості ремонту.

За розрахунками (на підставі мінімальних цін вартості проведення робіт капітального ремонту в місті Києві), орієнтовна вартість капітального ремонту в орендованому приміщенні становить 1 018,2 тис. грн (тільки за роботи). Вартість матеріалів у 2 – 3 рази вища: при огляді приміщення встановлено нове та якісне оздоблення стін, стель, підлоги, душових кабін, наявність електроприладів, сантехніки тощо.

У разі розірвання договору оренди з товариством з обмеженою відповідальністю може виникнути ризик втрати коштів державного підприємства на відшкодування вартості капітального ремонту згідно з вимогами законодавства, принаймні 3,0 – 4,0 млн грн, оскільки інше не передбачено умовами договору.

Крім того, за цією адресою згідно з планом орендованих приміщень, який додається до договору оренди нерухомого майна, що належить до державної власності, від 20.09.2018 № 309¹⁵⁶, фізична особа – підприємець орендує частину приміщення (хол разом із коридором)¹⁵⁷ площею 54,84 кв. м та 5 приміщень (коридор, приміщення СПА, приміщення, в якому розташовано вертикальний солярій, жіночу душову кімнату та жіночий туалет)¹⁵⁸ загальною площею 65,60 кв. м з метою розміщення торговельних об'єктів з продажу продовольчих товарів, крім товарів піддакцизної групи.

¹⁵⁵ Довідка за підписом директора ДП «ГК «Національний».

¹⁵⁶ Укладений між ДП «ГК «Національний» в особі директора підприємства та ФОП Бабенко В. А.

¹⁵⁷ Частина приміщення № 3 площею 54,84 кв. м.

¹⁵⁸ Приміщення № 13, № 21, № 22, № 29, № 30 загальною площею 65,60 кв. м.

За результатами проведеного контрольною групою огляду цих частин приміщень будівлі загальна площа приміщень, що орендується за договором від 20.09.2018 № 309 фізичною особою – підприємцем, становила 120,44 кв. м, у тому числі барна стійка площею 8,9 кв. м для продажу продовольчих товарів. Інші приміщення (жіноча духова кімната, жіночий туалет, приміщення, в якому розташовано вертикальний солярій, та приміщення СПА) площею 111,54 кв. м використовуються не за цільовим призначенням, передбаченим договором.

Встановлено: орендна ставка 8 відс. застосована директором ДП «ГК «Національний» з недотриманням вимог додатка 2 Методики № 786 з метою розміщення торговельних об'єктів з продажу продовольчих товарів, крім товарів підакцизної групи.

Відповідно до додатка 2 Методики № 786 орендна ставка, зокрема, для саун, турецьких лазень, соляріїв, кабінетів масажу, тренажерних залів становить 30 відсотків.

Як наслідок, ДП «ГК «Національний» за договором від 20.09.2018 № 309 надавало в оренду фізичній особі – підприємцю частину приміщення площею 111,54 кв. м за заниженою орендною ставкою, що призвело до недонадходження протягом трьох місяців 2018 року та у 2019 році доходів ДП «ГК «Національний» на загальну суму 187,6 тис. грн (2018 рік – 53,1 тис. грн, 2019 рік – 134,5 тис. гривень).

3.6.6. Аудит також засвідчив наявність у приміщенні вестибюля першого поверху корпусу № 1 (м. Київ, вул. Липська, буд. 5) мобільного терміналу та банкомата банку, договори оренди на розміщення яких на підприємстві відсутні (на запит контрольною групою від 15.05.2020 № 2 їх не надано).

У холі готелю ДП «ГК «Національний» встановлено банкомат і термінал самообслуговування банку без оформлення договору оренди.

Відповідно до додатка 2 Методики № 786 розмір орендної ставки, зокрема для розміщення банкоматів, становить 40 відсотків.

Надходження ДП «ГК «Національний» від розміщення банкомата та мобільного терміналу банку лише за один день повинні становити 32,0 гривні. Як наслідок, розміщення банкомата та мобільного терміналу банку без укладання договору оренди призводить до недонадходження доходів в сумі 1 163,6 грн за місяць¹⁵⁹ та 13,96 тис. грн за рік.

¹⁵⁹ При розрахунку взято останню оціночну вартість метра квадратного ТОВ «Фінансова компанія «Константа М» (6400,0 / 5,5 кв. м = 1163,6 грн – вартість 1 кв. м за місяць (30 днів); 1163,6 грн / 30 днів = 39 грн – вартість 1 кв. м за 1 день; 0,8 x 39 грн = 32 грн за 1 день. Термінал (ширина 40 см x довжина 47 см = 0,200 кв. м). Банкомат (ширина 60 см x довжина 103 см = 0,618 кв. м). Сума = 0,200+0,618 = 0,818 кв. м).

3.7. Державне підприємство «Управління житловими будинками Управління справами Апарату Верховної Ради України»

ЩОДО ПОРУШЕНЬ ТА НЕДОЛІКІВ, ВИЯВЛЕНИХ ПРИ ВИКОРИСТАННІ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА

3.7.1. У 2013–2019 роках Апаратом та Управлінням справами не забезпечено дотримання вимог статті 42 Земельного кодексу щодо наділення ДП «УЖБ» правами постійного користування земельними ділянками та розташованими на них багатоквартирними будинками і прибудинковими територіями.

Аудитом встановлено, що з переданих відповідно до розпорядження Управління справами від 31.12.2015 № 100 на баланс ДП «УЖБ» десяти земельних ділянок, залишкова вартість яких становить 129 316,8 тис. грн, зареєстрованою у Державному земельному кадастрі є тільки земельна ділянка за адресою: м. Київ, вул. Обсерваторна, 11 (кадастровий номер 8000000000:91:187:0001), проте і ця ділянка не має визначеної форми власності та об'єкта права постійного користування нею.

У порушення вимог статей 1 та 16 Закону № 3613 по дев'яти земельних ділянках загальною балансовою (залишковою) вартістю 121 062,0 тис. грн не забезпечено державної реєстрації речових прав з присвоєнням кадастрових номерів.

Встановлено, що п'ять земельних ділянок (вул. Вишняківська, 6 а, вул. Ревуцького, 44 б, вул. Срібнокільська, 24, вул. Маршала Тимошенка, 19 та вул. Павла Тичини, 10), на яких розташовані багатоквартирні житлові будинки, управителем та обслуговуючою організацією яких фактично є ДП «УЖБ», не відображено у бухгалтерському обліку підприємства.

Загалом з двадцяти земельних ділянок, на яких розташовані житлові будинки, гуртожитки та нежитлова будівля ДП «УЖБ», номери¹⁶⁰ у Державному земельному кадастрі присвоєні ще двом земельним ділянкам за адресами: проспект Павла Тичини, 10 (речові права зареєстровано за Управлінням справами, проте форму власності визначено комунальною) та вул. Мельникова, 53/55 (державна власність, речові права зареєстровано за ДП «ДБК»).

3.7.2. За договором оренди нерухомого майна від 31.05.2017 № 23/05¹⁶¹ нежитлове приміщення площею 32,4 кв. м, розташоване в нежитловій будівлі за адресою: м. Київ, пров. Несторівський, 4, передано ДП «УЖБ» в оренду благодійній організації. Згідно з оглядом¹⁶² приміщень ДП «УЖБ» площа, яку фактично займає благодійна організація, становить загалом 58,8 кв. м.

¹⁶⁰ Відповідно до частини першої статті 16 Закону № 3613 земельній ділянці, відомості про яку внесені до Державного земельного кадастру, присвоюється кадастровий номер.

¹⁶¹ Договір оренди нерухомого майна, що належить до державної власності, від 31.05.2017 № 23/05 укладений між ДП «УЖБ» (в особі заступника директора ДП «УЖБ») (орендодавець) та Благодійною організацією «Агентство відновлення та розвитку Донбасу» (орендар).

¹⁶² Акт огляду від 22.06.2020 за адресою: м. Київ, пров. Несторівський, 4.

Відповідно до пункту 27 додатка 2 до Методики № 786 розмір орендної ставки, зокрема, для розміщення благодійних організацій на площі, що не використовується для провадження підприємницької діяльності, не більш як 50 кв. м – 3 відс., для частини площі, що перевищує 50 кв. м, – 7 відсотків.

Таким чином, безпідставне заниження орендованої благодійною організацією площі та розміру орендної ставки призвели до недонадходження протягом 2017–2019 років коштів, за орієнтовними розрахунками, на загальну суму 107,1 тис. грн: до доходів підприємства – 74,97 тис. грн, доходів державного бюджету – 32,13 тис. гривень.

3.7.3. Нежитлове приміщення ДП «Управління житловими будинками» площею 42,4 кв. м за адресою: м. Київ, бул. Лесі Українки, 21-А, передано в оренду фізичній особі – підприємцю¹⁶³ з метою розміщення магазину продовольчих товарів.

Відповідно до умов договору¹⁶⁴ передавання орендарем приміщення в суборенду передбачено за умов отримання письмової згоди орендодавця.

Аудитом¹⁶⁵ встановлено, що в порушення умов договору¹⁶⁶ без письмової згоди орендодавця орендар фізична особа–підприємець самовільно передав державне майно в суборенду для розміщення мобільного терміналу банку.

У порушення умов договору¹⁶⁷ ДП «УЖБ» не проконтролювало виконання його умов та, відповідно, не вжило відповідних заходів реагування для врегулювання питань суборенди державного майна та отримання підприємством додаткових доходів.

Як наслідок, від здавання державного майна в суборенду, за орієнтовними розрахунками, ДП «УЖБ» протягом 2018–2019 років не отримало доходів на загальну суму 22,6 тис. гривень¹⁶⁸.

3.7.4. На балансі ДП «УЖБ» перебуває нежитлова будівля за адресою: м. Київ, пров. Несторівський, 4, загальна площа – 3 976,4 кв. м, з неї основна та допоміжні площі приміщень (кабінетів) – 2 423,9 кв. м¹⁶⁹.

Аудитом встановлено, що у цій будівлі ДП «УЖБ» безпосередньо займає площу 340,3 кв. м, на умовах оренди приміщення також використовують підрозділи Апарату та інші підприємства, установи і організації¹⁷⁰.

¹⁶³ Договір оренди нерухомого майна, що належить до державної власності, від 20.12.2017 № 31/12 укладений між ДП «УЖБ» (орендодавець) та ФОП (орендар) (підписаний директором ДП «УЖБ»).

¹⁶⁴ Пункт 6.2 договору оренди нерухомого майна, що належить до державної власності від 20.12.2017 № 31/12.

¹⁶⁵ Акт огляду від 22.06.2020 за адресою: м. Київ, бул. Лесі Українки, буд. 21 А.

¹⁶⁶ Пункт 6.2 договору оренди нерухомого майна, що належить до державної власності від 20.12.2017 № 31/12.

¹⁶⁷ Пункт 8.1 договору оренди нерухомого майна, що належить до державної власності від 20.12.2017 № 31/12.

¹⁶⁸ Орієнтовно площа оренди за 1 кв. м за 1 місяць становить 940,0 гривні.

¹⁶⁹ Технічний паспорт приміщень громадського призначення, вбудованих в житловий будинок, нежитлова будівля за адресою: м. Київ, пров. Несторівський, буд. 4, виданий ТОВ «Бюро технічної інвентаризації», інвентаризаційна справа № НЖ – 2234.

При цьому загальна площа займаних службових приміщень (кабінетів) нежитлової будівлі становить тільки 1 778,7 кв. м, або 73,4 відсотка. Решта площ будівлі взагалі не використовується (645,2 кв. м, або 26,6 відсотка).

3.8. Державне підприємство «Їдальня Управління справами Апарату Верховної Ради України»

ЩОДО ПОРУШЕНЬ ТА НЕДОЛІКІВ, ВИЯВЛЕНИХ ПРИ ВИКОРИСТАННІ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ

3.8.1. Протягом 2013–2019 років для забезпечення проведення протокольних заходів Верховної Ради України, харчування народних депутатів України та працівників Апарату ДП «Їдальня» одержувало від Управління справами кошти за бюджетною програмою 0111020 «Обслуговування та організаційне, інформаційно-аналітичне, матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України» на загальну суму 16 469,37 тис. гривень.

Аудитом встановлено, що підприємницьку діяльність ДП «Їдальня» протягом 2013–2019 років здійснювало без сплати за оренду адміністративних приміщень Верховної Ради України, в яких розміщувалось, та за спожиті комунально-побутові послуги.

Відповідно до Розпорядження № 6059 ДП «Їдальня» займає загалом 2454,35 кв. м у семи адміністративних будівлях, які перебувають на балансі Управління адмінбудинками та утримуються ним за рахунок коштів бюджетної програми 0111020.

Наказами керівництва ДП «Їдальня» від 16.06.2017 № 98 та № 99, від 07.07.2017 № 119 утворено тендерний комітет ДП «Їдальня», затверджено положення про його діяльність та положення про порядок проведення закупівель товарів, робіт і послуг.

На тендерний комітет ДП «Їдальня» покладено обов'язки забезпечення проведення процедур закупівель на умовах Закону № 922, інших нормативно-правових актів з питань публічних закупівель, а також відповідальність за допущені порушення. Крім того, необхідність дотримання вимог Закону № 922 встановлена умовами договорів про закупівлю продуктів харчування, які укладалися ДП «Їдальня» з переможцями процедур відкритих торгів. Отже, ДП «Їдальня» самостійно визнало себе замовником закупівель у розумінні Закону № 922.

Аналізом проведених протягом 2018–2019 років закупівель продуктів харчування встановлено, що вимоги розпорядчих документів керівництва ДП «Їдальня» та законодавства з питань публічних закупівель застосовувалися тендерним комітетом ДП «Їдальня» вибірково.

Так, будучи замовником публічних закупівель, тендерним комітетом ДП «Їдальня» при проведенні процедур закупівель на загальну суму

¹⁷⁰ Благодійна організація «Агентство відновлення та розвитку Донбасу» – 58,8 кв. м, Управління адміністративними будинками Управління справами – 335,3 кв. м, Благодійна організація «Міжнародний благодійний фонд «Ліхтарики» – 63,3 кв. м, Парламентське видавництво – 186,0 кв. м, Інститут законодавства – 795,0 кв. м.

8 033,0 тис. грн не забезпечені встановлені законодавством принципи ефективного та прозорого здійснення закупівель, створення конкурентного середовища, розвитку добросовісної конкуренції та запобігання проявам корупції у цій сфері.

3.8.1.1. З недотриманням вимог частини сьомої статті 2 Закону № 922 щодо заборони поділу предмета закупівлі на частини протягом 2018–2019 років закупівлі однорідних продуктів харчування на загальну суму 1 419,2 тис. грн (загальна вартість предмета закупівлі протягом фінансового року перевищувала 200,0 тис. грн) здійснено тендерним комітетом ДП «Їдальня» без проведення процедур відкритих торгів.

Аудитом встановлено, що у 2018–2019 роках в більшості випадків предмет закупівлі визначався тендерним комітетом ДП «Їдальня» на підставі абзацу першого пункту 1 розділу II Порядку визначення предмета закупівлі, затвердженого наказом Мінекономрозвитку від 17.03.2016 № 454 (далі – Порядок), за показником п'ятого знака Єдиного закупівельного словника, проте ці норми були чинними до 31.12.2016.

Внаслідок застосування тендерним комітетом ДП «Їдальня» нечинних положень Порядку, протягом 2019 року за чотирма договорами, вартість кожного з яких не перевищувала 200,0 тис. грн, у виробничо-торговельного приватного підприємства на загальну суму 785,0 тис. грн закуплено м'ясо різних тварин, яке відповідно до четвертого знака коду 15110000-2 «М'ясо» Єдиного закупівельного словника та іншого законодавства з питань закупівель повинно закуповуватися із застосуванням єдиної конкурентної процедури відкритих торгів.

Протягом 2019 року за двома договорами, вартість кожного з яких не перевищувала 200,0 тис. грн, ДП «Їдальня» закуплено на загальну суму 393,1 тис. грн у товариства з обмеженою відповідальністю та приватного підприємства різні види риби, морських водоростей та морепродуктів, які відповідно до четвертого знака коду Єдиного закупівельного словника 03310000-5 «Риба, ракоподібні та продукція водного господарства» мали бути єдиним предметом закупівлі. Процедуру відкритих торгів також не застосовано.

Аналогічно у 2018 році без застосування передбаченої Законом № 922 процедури відкритих торгів у товариства з обмеженою відповідальністю на загальну суму 241,1 тис. грн ДП «Їдальня» придбано мінеральної газованої та негазованої води у пляшках, яка відповідно до коду Єдиного закупівельного словника 15980000-1 «Безалкогольні напої» повинна бути єдиним предметом закупівлі.

3.8.2.2. Аудитом встановлено, що протягом 2019 року із недотриманням законодавства, зокрема без застосовування відповідних норм Закону № 922¹⁷¹, на підставі укладених у попередніх роках тривалих договорів, ДП «Їдальня» витрачено 3 055,1 тис. грн на закупівлю окремих однорідних видів продуктів

¹⁷¹ Проведення конкурентних процедур закупівель чи розміщення в електронній системі закупівель Прозоро інформації про укладені за результатами допорогових закупівель договори

харчування, загальна вартість яких протягом кожного фінансового року перевищувала встановлену частиною першою статті 2 Закону № 922 граничну межу в розмірі 200 тис. гривень.

Зокрема, ДП «Їдальня» придбано молочної продукції на загальну суму 1 084,6 тис. грн за договором з державним підприємством від 01.03.2015 № Л2015-1 шляхом подання декілька разів на місяць замовлень постачальнику.

Подібно за договором від 06.10.2015 № 06/15 ДП «Їдальня» закуплено м'ясної продукції на загальну суму 406,7 тис. грн, за договором від 07.11.2012 № 29/12 – ковбасно-м'ясної продукції на загальну суму 1 079,4 тис. грн, а за договором від 30.05.2016 № 10411 протягом 2019 року – питної води на загальну суму 484,4 тис. гривень.

Через придбання на підставі раніше укладених договорів однорідних товарів без використання електронної системи закупівель, у 2019 році тендерним комітетом ДП «Їдальня» не забезпечувалося обов'язкового оприлюднення звітів про укладені договори на вебпорталі Уповноваженого органу відповідно до вимог статті 10 Закону № 922 та статті 75 Господарського кодексу.

3.8.1.3. Шляхом проведення відкритих торгів відповідно до вимог Закону № 922 у 2017–2018 роках тендерним комітетом ДП «Їдальня» як замовником загалом завершено вісім процедур закупівлі продуктів харчування на загальну суму 8 402,9 тис. гривень. За результатами цих договорів ДП «Їдальня» в особі директора уклало договори постачання продукції на суму 7 359,8 тис. гривень. При виконанні трьох договорів (загальна сума 3 558,7 тис. грн) на підставі окремих додаткових угод з постачальниками продукції ДП «Їдальня» змінювалась ціна за одиницю товару (як збільшення, так і зменшення) та продовжувався встановлений термін їх дії.

Аудит засвідчив: об'єктивних обставин внесення ДП «Їдальня» та постачальниками змін щодо продовження термінів дії договорів документально не підтверджено, в тому числі доказами виникнення обставин непереборної сили, що є недотриманням умов договорів та вимог пункту 4 частини четвертої статті 36 Закону № 922.

Внесення ДП «Їдальня» та постачальниками до договорів змін у частині зменшення/збільшення цін за одиницю продукції суперечило як умовам договорів, так і вимогам пункту 2 частини четвертої статті 36 Закону № 922, оскільки такі зміни мали обґрунтовуватися документальними підтвердженнями коливання ціни товару на ринку.

Зокрема, за договором ДП «Їдальня» від 08.06.2018 № 38зт-2018 (далі – договір № 38) закуплено на 903,1 тис. грн тридцять найменувань сирів з терміном постачання до 31.12.2018.

Встановлено, що станом на 31.12.2018 ДП «Їдальня» отримано та оплачено товару на загальну суму 233,5 тис. грн, або 26,2 відс. договірної вартості (892,3 тис. грн з урахуванням змін). У зв'язку з цим, без дотримання умов договору № 38 та вимог частини п'ятої статті 36 Закону № 922 щодо можливості продовження дії договору на строк, достатній для проведення процедури

закупівлі на початку наступного року, в обсязі, що не перевищує 20 відс. суми, визначеної в договорі, укладеному в попередньому році, ДП «Їдальня» було укладено додаткову угоду від 10.01.2019 № 5 та продовжено термін дії договору № 38 до 31.05.2019 і відповідно до додаткової угоди від 04.06.2019 № 6 – до 31.12.2019.

Продовження терміну дії договору № 38 здійснено без застосування передбачених у пункті 7.3 договору штрафних санкцій в розмірі 5 відс. вартості недопоставленого товару, які, за орієнтовними розрахунками ((892,3 тис. грн – 233,5 тис. грн) x 5 відс.), становлять 32,9 тис. грн, що є недоотриманням коштів до державного бюджету.

Протягом терміну дії договору № 38 додатковими угодами до нього за рахунок зменшення обсягу закупівлі ДП «Їдальня» погоджувалися з постачальником зміни цін за одиницю виміру окремих найменувань сирної продукції в розмірах, що перевищують договірні умови та визначену у статті 36 Закону № 922 десятивідсоткову межу за окремими товарними позиціями, від 11,3 до 38,9 відсотка.

За орієнтовними розрахунками, виходячи з умов специфікації (додаток 1 до договору № 38 та додаток 1 до додаткової угоди № 7 від 02.09.2019 до договору № 38), за рахунок зменшення на 250 кг та 1204 шт. обсягу закупівлі 11 найменувань сиру загальну суму придбання цих найменувань продукції збільшено на 102,1 тис. грн, а отже, ці кошти витрачено неекономно.

Передбачені умовами статті 36 Закону № 922 та договору № 38 документальні підтвердження об'єктивних обставин, що спричинили продовження договору, в тому числі докази виникнення обставин непереборної сили, та обґрунтування постачальником необхідності коригування ціни за одиницю товару в бік зменшення/збільшення ДП «Їдальня», до аудиту не надано.

Крім того, тендерним комітетом ДП «Їдальня» не забезпечено виконання вимог абзацу дев'ятого частини першої статті 10 Закону № 922 щодо оприлюднення на вебпорталі Уповноваженого органу повідомлень про внесення змін до договору № 38 протягом трьох днів з дня укладення додаткових угод від 01.11.2018 № 3 (термін оприлюднення до 06.11.2018), від 20.11.2018 № 4 (до 23.11.2018), від 04.06.2019 № 6 (до 07.06.2019) та від 02.09.2019 № 7 (до 05.09.2019).

Також тендерним комітетом ДП «Їдальня» не забезпечено оприлюднення повідомлень про зміну істотних умов договору № 38 з не пізніше ніж через сім днів з дня внесення змін до нього, що передбачено статтею 75 Господарського кодексу.

За договором ДП «Їдальня» від 06.08.2018 № 41зт-2018 протягом терміну його дії (згідно з додатковою угодою від 05.08.2019 № 2 продовжено до 31.12.2019) без двостороннього документального оформлення отримано вершкового масла на загальну суму 1 087,7 тис. грн, або на 112,1 тис. грн більше за договірні умови (975,6 тис. гривень).

Відповідно до частини п'ятої статті 265 Господарського кодексу поставка товарів без укладання договору може здійснюватися лише у випадках і порядку, передбачених законом.

Статтею 36 Закону № 922 передбачено, що істотні умови договору не можуть змінюватися після його підписання до виконання зобов'язань сторонами в повному обсязі, крім встановлених випадків, до яких збільшення вартості договору не віднесено.

Отже, витрати в розмірі 112,1 тис. грн понесені приватним підприємством без проведення процедур закупівлі, що не відповідає положенням Закону № 922, оскільки загальна вартість придбаного вершкового масла перевищує 200 тис. гривень.

Тендерним комітетом ДП «Їдальня» не забезпечено оприлюднення на вебпорталі Уповноваженого органу протягом трьох днів (абзац дев'ятий частини першої статті 10 Закону № 922) і протягом семи днів з дня укладення додаткової угоди від 05.08.2019 № 2 про продовження терміну дії договору № 41зт-2018 (стаття 75 Господарського кодексу) повідомлення про внесення відповідних змін, що є недотриманням вимог цих нормативно-правових актів.

ДП «Їдальня» у 2018–2019 роках внесення змін до договору з товариством з обмеженою відповідальністю від 24.05.2018 № 29зт-2018 про постачання м'ясної продукції на суму 1 680,0 тис. грн здійснювалося без документального підтвердження щодо обґрунтування постачальником необхідності коригування ціни за одиницю товару, що є недотриманням договірних умов та вимог статті 36 Закону № 922.

Оскільки договори про закупівлю товарів (від 08.06.2018 № 38зт-2018, від 06.08.2018 № 41зт-2018, від 24.05.2018 № 29зт-2018) укладено з недотриманням вимог Закону № 922, створено умови для необґрунтованого встановлення ціни товару. У цих договорах у розділах щодо якості товару не зазначено конкретних державних норм та стандартів, яких постачальник має дотримуватись. Як наслідок, виникають ризики укладання договорів за завищеними цінами та з непідтвердженою якістю товару.

Керівництвом та членами тендерного комітету ДП «Їдальня» порушено вимоги Закону № 922, зокрема, не оприлюднювалась інформація про закупівлі; придбавались товари, роботи і послуги до/без проведення процедур закупівель/спрощених закупівель; вносились зміни до істотних умов договору про закупівлю у випадках, не передбачених Законом № 922.

Відповідальність за вчинення таких правопорушень передбачена частинами першою та третьою статті 164¹⁴ Кодексу України про адміністративні правопорушення. Рахунковою палатою складено два протоколи стосовно директора та секретаря тендерного комітету ДП «Їдальня».

ЩОДО ПИТАНЬ ВИКОРИСТАННЯ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА

3.8.2. Відповідно до Розпорядження № 6059 з метою створення належних соціально-побутових умов праці народних депутатів України, працівників Апарату та забезпечення обслуговування заходів, ДП «Їдальня» надані службові приміщення в адміністративних будинках за адресами:

вул. Грушевського, 5, вул. Грушевського, 18/2, вул. Садова, 3, вул. Садова, 3а, вул. Банкова, 6-8, вул. Банкова, 6-8а, вул. Банкова, 5-7 та вул. Житомирська, 11, проте не визначено умов забезпечення Управлінням адмінбудинками ДП «Їдальня» приміщеннями (на платній чи безоплатній основі).

Порушуючи норми частини другої статті 9 Закону України «Про оренду державного та комунального майна» щодо заборони передачі державного або комунального майна в безоплатне користування або позичку, ДП «Їдальня» без укладання договорів оренди з Управлінням адмінбудинками на використання приміщень Верховної Ради України станом на 01.06.2020 загалом займає 2 454,35 кв. м у семи адміністративних будівлях, що підтверджується інформацією ДП «Їдальня» (лист від 06.02.2020 № 15-6/30-40).

За орієнтовними розрахунками, беручи до уваги загальні витрати Управління адмінбудинками, понесені протягом 2013–2019 років на теплопостачання, водота електрозабезпечення адміністративних будівель, в яких розташовується ДП «Їдальня», загальну площу та площу, що займає ДП «Їдальня», сума спожитих суб'єктом господарювання комунальних послуг, оплачених за рахунок бюджетних коштів, становить 5 956,3 тис. гривень. Дані наведені у таблиці 24.

Таблиця 24

Розрахунок покриття Управлінням адмінбудинками витрат на забезпечення комунальними послугами ДП «Їдальня»

Адреса будівлі	Загальна сума комунальних послуг по будівлі (грн)	Загальна площа будівлі (кв. м)	Площа, що використовується ДП «Їдальня» (кв. м)	Вартість спожитих ДП «Їдальня» комунальних послуг (грн)
вул. Грушевського,5	30 658 939,38	10 760,10	481,50	1 371 946,29
вул. Садова,3	17 020 656,00	9 810,60	528,66	917 185,49
вул. Банкова,6-8	14 018 811,77	10 292,50	126,70	172 570,65
вул. Банкова,5-7	8 547 219,50	5 007,80	144,00	245 776,51
вул. Садова,3а	42 356 439,56	19 802,50	685,99	1 467 294,23
вул. Житомирська,11	10 279 604,04	6 282,80	113,00	184 884,96
вул. Грушевського,18/2	14 620 080,20	3 429,20	374,50	1 596 646,46
Всього:	137 501 750,45	65 385,50	2 454,35	5 956 304,59

Встановлено, що ДП «Їдальня» користується безоплатно автотранспортними послугами Автобази (службовими закріпленими автомобілями).

Всього витрати Автобази за КПКВК 0111020 на транспортне забезпечення (закріплено 4 службових автомобілі) ДП «Їдальня» та на заробітну плату працівників Автобази (3-х водіїв), які обслуговували ці транспортні засоби, упродовж 2013–2019 років становили 2 847,8 тис. грн, з них на транспортне обслуговування – 899,0 тис. грн, на заробітну плату водіїв – 1 948,8 тис. гривень.

Аудит засвідчив, що ціни реалізації продукції ДП «Їдальня» є ринковими, проте при їх обрахунку не враховуються опосередковані доходи (фінансові

привілеї), отримані підприємством від несплати оренди, та комунальне забезпечення виробничих площ в адміністративних приміщеннях Верховної Ради України, а також транспортне забезпечення.

4. СТАН ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ НА ОБ'ЄКТАХ КОНТРОЛЮ ЗА ЗАВДАННЯМ № 5

У цьому розділі оцінено стан внутрішнього контролю в Управлінні адмінбудинками, на Автобазі, ДП «Пансіонат «Таврійські зорі», ДП «ДБК», ДП «ГК «Київ», ДП «ГК «Національний», ДП «УЖБ» та ДП «Їдальня» (далі – об'єкти контролю).

Постановою Кабінету Міністрів України від 28.09.2011 № 1001 «Деякі питання здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту» затверджено Порядок здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту, який визначає механізм створення та питання діяльності підрозділів внутрішнього аудиту.

Пунктом 3 Порядку № 1001 передбачено, що у державному органі для здійснення внутрішнього аудиту утворюється як самостійний підрозділ структурний підрозділ внутрішнього аудиту.

За рішенням керівника державного органу такі підрозділи утворюються в його територіальних органах та бюджетних установах в межах штатної чисельності працівників. У разі неможливості утворення підрозділу, призначається посадова особа, на яку покладаються повноваження щодо здійснення внутрішнього аудиту.

Постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1062 внесено зміни до Порядку № 1001 та затверджено основні засади здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів.

Керівник установи відповідальний та підзвітний за належне управління і розвиток установи, формує відповідну структуру внутрішнього контролю.

Аудитом встановлено, що на об'єктах контролю не створено підрозділів внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту. Також не призначено посадових осіб, на яких покладаються відповідні повноваження.

Таким чином, об'єктами контролю не виконані вимоги зазначених нормативно-правових актів, не створено системи внутрішнього контролю, яка б дала можливість приймати своєчасні управлінські рішення з метою недопущення та виявлення порушень при розпорядженні бюджетними коштами та державним майном.

Отже, внаслідок відсутності системи внутрішнього контролю на об'єктах контролю створено умови для вчинення низки порушень та допущення недоліків, встановлених Рахунковою палатою.

**Член Рахункової палати,
відповідальний за Звіт
за завданням № 5**

І. М. Іванова